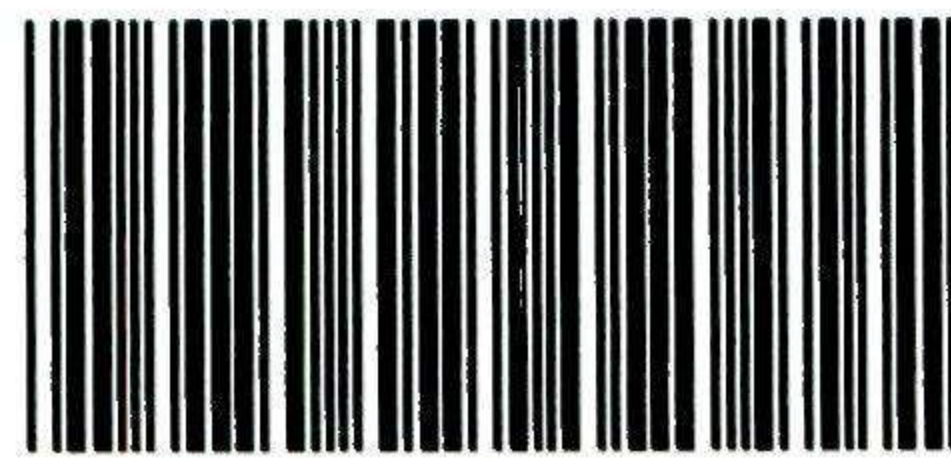

משרד הביטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת תיק

7548238

מספר משלוח/תיק : 105 - 383 / 1975

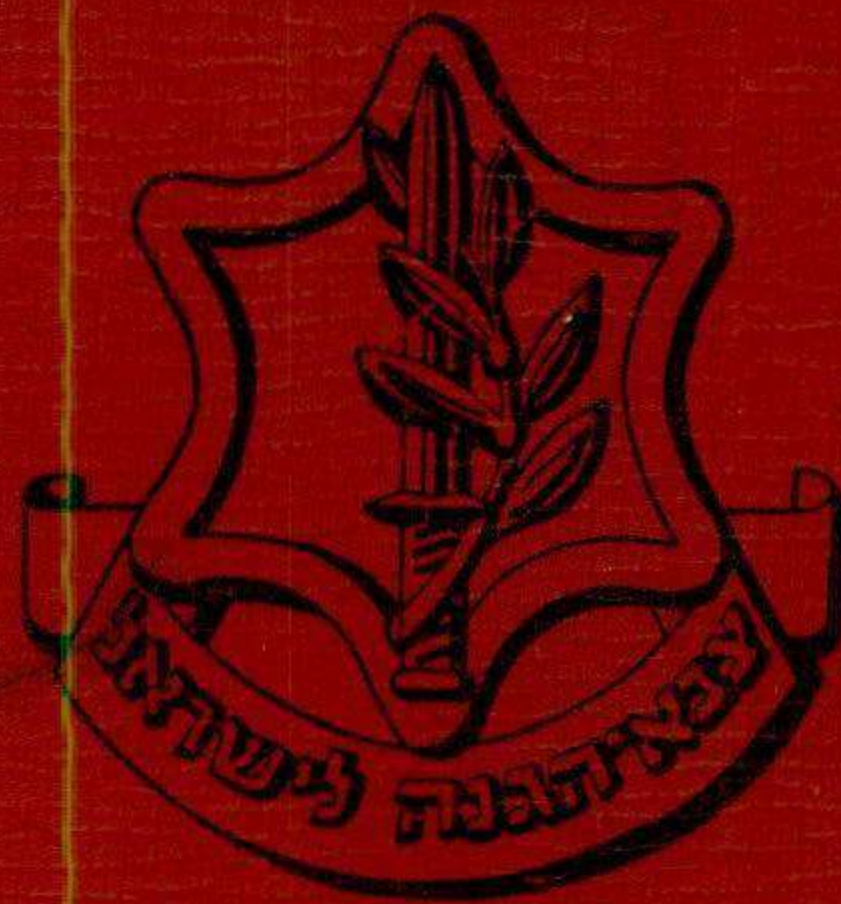
תאריך המסמך המוקדם : 01.09.1963

תאריך המסמך המאוחר : 01.11.1964

סימון התיק :

1-3

המטה הכללי • עקד כללי

תורת הקרב

כרך ב

הגנה, נסיגה והנעה. אורח-לחימה בלתי-סדור
מבצעים מומסים ומושטים

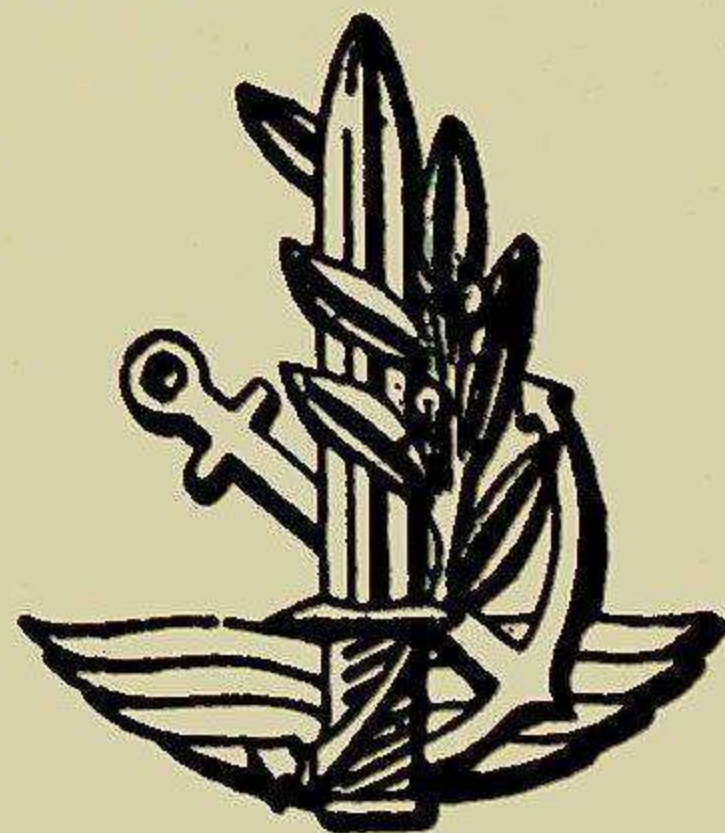
ש מ ו ר

אלול - תשכ"ג
ספטמבר - 1963

מספר קטלוגי אפסומי
444 - 01 - 003

1-3

המטה הכללי • עקר כללי

תורת הקרב

כרך ב

הגנה. נסיגה והשהיה. אורח-לחימה בלתי-סדור
מבצעים מוטטים ומושטים

(ארעי)

ש מ ר

כל המוסר תוכן מסמך זה כולו או קצתו, לדיעת
אנשים שאינם מוסמכים לכך — עובר על חוקי בחוק
המדינה. כל המוצא מסמך זה נדרש למסרו לתחנה
הקרובה של משרת ישראל או המשטרה הצבאית

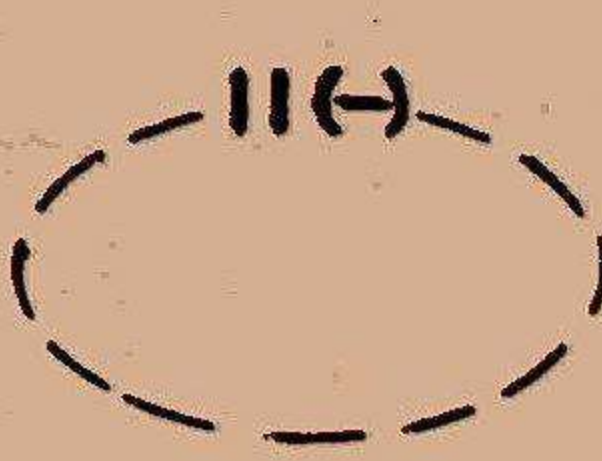
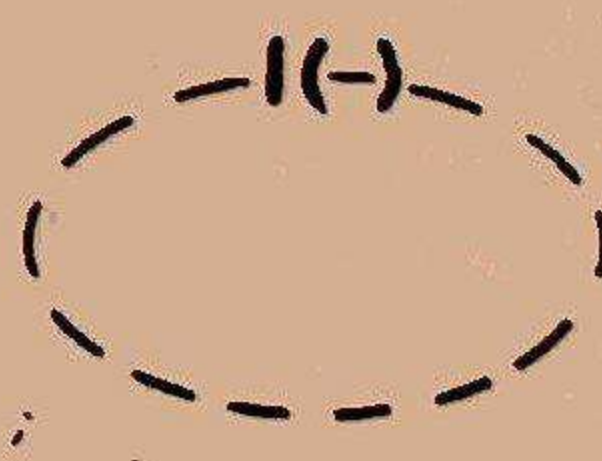
אלול - חשון
ספטמבר - 1963

מסלוגי אפסנאי
446-01-0

ספר זה מחייב את צה"ל בהתאם
להוראות הפיקוד העליון 1.0105

דף תיקונים

מייך בהגיע ספר זה לידיך הכנס נא בו, בדיו, את התיקונים
הבאים, במקומות המצויינים.

צ"ל	נדפס	מקום התיקון	
		שורה	עמוד
443 - 441	446 - 441	2 מלמטה	1
(4) גזרת-אחריות (ר' סעיף 67, עמ' 268).	(4) גזרת-אחריות.	14	244
...לשטחי-ההשמדה	...לשטחי-ההשמדה האפשריים	6	270
הוסף כותרת: משם-הגנה עוצבתי שלדי (סכימה)		מעל לציור	271
...מבוצרים...	...מוסוויים...	11	306
...ההרים לכיוון...	...ההרים של כיוון...	8	330
		המתחם שמימין לכתובת "מערכי- ביניים"	351
...הכוח שנתגלה...	...הכוח שתגלה...	16	391

התוכן

פ ר ק ח

ה ג נ ה

- פסקה 1 - יסודות ההגנה 243-235
מהות ההגנה - סיווג ההגנה - כללי-יסוד בהגנה
- פסקה 2 - מושגי-יסוד בהגנה 258-244
כללי - מושגים כלליים - מוצב מוגן - מתחם מוגן -
מרחב מוגן - מסך מאבטח - מערך נגד-חדירה - מערך
התראה והשהיה
- פסקה 3 - הגנה קבועה סדורה 286-259
כללי - הכוחות בהגנה סדורה - השלבים בהגנה סדורה -
שלב ההכנות - שלב תפיסת המערך וההתבצרות - שלב
ניהול קרב-ההגנה - תחזוקה - השתלבות ה-הגמל בהגנה
המרחבית
- פסקה 4 - הגנה קבועה חפוזה 289-287
כללי - תכנון המערך - תפיסת המערך וביצורו -
חלוקת הכוחות
- פסקה 5 - הגנה בלילה 299-290
כללי - תפיסת מערך-הגנה בלילה בעומק שטח-האויב -
הכנות ביום והתבצרות בלילה - הגנה על המערך העיקרי
בלילה
- פסקה 6 - הגנה בשטח בנוי 310-299
כללי - דרכי-פעולה אפשריות - מוצב מוגן והגנתו
בשטח בנוי - הגנה היקפית על שטח בנוי - הגנה על
חלק של שטח בנוי

322-311

פסקה 7 - הגנה ניידת

כללי - הכוחות בהגנה ניידת - גייסות מחפים - כוחות -
החזקה - כוחות-עתודה - כוחות-הנדסה - הכוח הארטיילרי -
כוחות חיל-האוויר - תחזוקה

332-323

פסקה 8 - החילות בהגנה

כללי - חיל-החותחננים - חיל-ההנדסה - חיל-הקשר -
חיל-האוויר - חיל-הרגלים - חיל-השריון

פ ר ק ט

נ ס י ג ה ו ה ש ה י ה

336-333

פסקה 1 - יסודות הנסיגה וההשהיה

מהות הנסיגה וההשהיה - מערכי-ביניים ומערכי-השהיה -
נסיגה והשהיה תחת לחץ וללא-לחץ

341-337

פסקה 2 - כללים בנסיגה-והשהיה

כללי - שמירת הכוח - ניידות - תוקפנות - אבטחה -
עצמת-אש - רוח-הגייסות

361-342

פסקה 3 - מבצעי נסיגה-והשהיה

כללי - הכוחות בנסיגה - כוחות-סיור - כוחות משהים -
גוף נסוג - השלבים בנסיגה-והשהיה - שלב החילוץ
וההכנות - שלב הלחימה לאחור - שלב ניתוק המגע -
שלב התנועה המאובטחת לאחור - שליטה

364-362

פסקה 4 - התחזוקה בנסיגה-והשהיה

כללי - הספקה - אחזקה ופינוי - תנועות

376-365

פסקה 5 - החילות בנסיגה-והשהיה

כללי - שריון - רגלים - ארטיילריה - הנדסת-שדה -
חיל-האוויר

אורח - לחימה בלתי-סדור

378-376

פסקה 1 - כללי

מהותו של אורח-לחימה בלתי-סדור - היקפו של פרק זה -
כוחות סדירים באורח-לחימה בלתי-סדור - תנאי-הזירה
הצפויים

383-379

פסקה 2 - כללי-יסוד

כללי - תכנן את הפעילות לפי צורכי המאמץ העיקרי
הסדור - תכנן את הפעילות לפי הרמה האויבת נגדה מכוון
המבצע - תכנן את הפעילות כדי להשיג אפקט מקסימלי -
תכנן את הפעילות סביב רעיון מרכזי אחד - פזר את
הפעילות וגוון אותה - תכנן את קיום קצב המבצע, חנופתו
ורציפותו

394-384

פסקה 3 - תכנון וביצוע

תכניות-מודיעין - מיון ובחירה של אובייקטים לפגיעה -
קביעת לוח-זמנים כללי למבצע - כוחות ומשימות - בסיסי
פעולה - דרכי החדרת הכוחות לעורף האויב - פינוי
הכוחות - תחזוקה - תכנית הונאה - תכנית-מודיעין מלווה

397-395

פסקה 4 - פיקוד ושליטה

פיקוד - ארגון השליטה - קשר - פקודות מוקדמות
ותדריכים

פסקה 5 - מלחמה בכוחות אויב הפועלים

407-398

באורח בלתי-סדור

כללי - כללי-יסוד - כללי-פעולה - אבטחת מערכת העורף -
אופן העברת שיירות - הפעולות להשמדת כוחות בלתי-
סדירים - הפעולות להשמדת כוחות סדירים הפועלים
באורח בלתי-סדור - מודיעין

פ ר ק י א

מבצעים מוטסים ומשטים

פסקה 1 - יטודות 414-408

שיחוף-פעולה בין-זרועי בקרבות-יבשה - מהותם של מבצעים מוטסים ומושטים - מבצעים סדורים ופעולות לחמה-זעירה - כוחות האוויר והים במבצעים מוטסים ומושטים

פסקה 2 - כללי-יטוד במבצעים מוטסים ומושטים 421-415

כללי - שליטה אחידה - שיקולי זמן ומרחב - בחירת שיטת-ההובלה

פסקה 3 - השלבים במבצעים מוטסים ומושטים 436-422

הגדרות - שלבי-היטוד - שלב ההכנות - שלב התנועה - שלב הצניחה/נחיתה וההתארגנות - ביצוע המשימה - חבירה או פינוי

פסקה 4 - השליטה במבצעים מוטסים ומושטים 440-437

כללי - הפיקוד - מפקדות משולבות - קשר

פסקה 5 - חחזוקה 446-441

כללי - ראש-חוף - ראש-אוויר - ראש "משולב"

תורת המלחמה

הגנה

פ ס ק ה 1

י ס ו ד ו ת ה ה ג נ ה

מ ה ו ת ה ה ג נ ה

1. הגנה היא צורת-קרב שתכליתה להחזיק בשטח, להכשיל את התקפות האויב ולגרום לו מקסימום אבדות.
2. כוח צבאי ינקוט צורת-קרב זו כדי:-
 - א. להבטיח את השליטה בשטחים חיוניים מבחינה צבאית ומבחינה מדינית.
 - ב. לפגוע בעצמתו הכמותית והאיכותית של כוח תוקף עדיף ולעתים אף להכריעו.
 - ג. לבלום אויב בכוחות מועטים יחסית כדי להרוויח זמן ו/או כדי לאפשר ריכוז כוחות חזקים להתקפה בגזרה אחרת.
 - ד. לאבטח ולחפות כוחות תוקפים, או כוחות המתארגנים להתקפה, ולשמש להם נקודת-משען או בסיס להתקפה.
3. ההגנה היא צורת-קרב שבה עשוי כוח קטן להתמודד בהצלחה נגד כוח עדיף, אולם אין בה כדי להביא לידי ניצחון במערכה. לפיכך יש לראות בקרב-ההגנה שלב-לחימה זמני וקצר ככל-האפשר, הבא לפני או אחרי התקפה והתקדמות ורדיפה, המאפשרות את השגת הניצחון על האויב.

ס י ו ר ג ה ה ג נ ה

4. סיווג שיטת-ההגנה הנקוטה ב-צה"ל נעשה בשני חתכים:-
 - א. הגנה קבועה לעומת הגנה ניידת.
 - ב. הגנה סדורה לעומת הגנה חפוזת.

5. הגנה קבועה

א. ההגנה הקבועה מושחתה על הפעלה עיקר הכוח במערכי-הגנה מבוצרים נייחים, מחוזקים על-ידי מערכת מכשולים, כשחלק קטן יחסית של הכוח - ובעיקר השריון - מופעל כעתודה ועשוי לעתים (בעיקר ברמת העוצבה) לא להיות מרוחק לקרקע.

ב. מטרת קרב ההגנה בהגנה קבועה מושגת על-ידי:-

- (1) יצירת מגע עם האויב על-ידי כוחות מאבטחים ומשהים קטנים, הפועלים מחוץ למערך העיקרי, כדי לאכנו, להטרידו ולהגביל את פעילות-המודיעין שלו.
- (2) היצמדות עיקשת מצד כוחותיו העיקריים של המגן לקרקע במערכים המבוצרים שלו בלי לאבד אף שעל אדמה.
- (3) שבירתו ושיבושו של האויב המסתער נוכח עמידתו הנוקשה של המגן, עצמת-אשו וחוזקם של הביצורים והמכשולים.
- (4) הדיפתו הסופית של האויב, ולעתים לאחר שהתקפתו נשברה אף השמדתו, על-ידי התקפת-נגד של עתודת המגן, המכילה יסודות נייחים ומשוריינים קטנים יחסית.

ג. ההגנה הקבועה ננקטה בנסיבות אלה:-

- (1) כאשר אין אפשרות לוותר על שטח בשל חשיבותו או בשל העדר עומק.
- (2) כאשר הכוח העיקרי של המגן הוא כוח-חי"ר.
- (3) כאשר השטח לא מאפשר חמרון, אפילו נייח ומשוריינן הוא הכוח המגן.

ד. ההגנה הקבועה היא שיטת-ההגנה העיקרית שתינקט בגבולות מדינת ישראל, בשל ההכרח שלא לוותר על שטח ואפילו באופן זמני.

6. הגנה ניידת

א. ההגנה הניידת מושחתת על הפעלת עיקר הכוח כעתודה ניידת וכגייסות מחפים, כשחלק קטן יחסית של הכוח מחזיק במערכי-הגנה קבועים.

שיטת-קרב זו מתאימה בעיקר לכוחות משוריינים, כשהם פועלים מחוץ לגבולות המדינה, במרחבי-חמרון גדולים.

ב. מטרת קרב-ההגנה בהגנה ניידת מושגת על-ידי:-

- (1) נכונות לוותר באופן זמני על שטח כדי למשוך את האויב ולתעלו לעומק השטח, למקום שבו יימצא נחית מבחינת פני הקרקע ומבניו. דבר זה נעשה על-ידי הפעלת גייסות מחפים ומכשול מתעל בעצמה הדרושה כדי לקיים את המגע עם האויב ולתעלו.
- (2) החזקה במערכי-ההגנה סדורים מעטים בכוחות קטנים יחסית, מוקמים בשטחים החיוניים ביותר שבמרחב:-
 - (א) שחיוני למנוע את כיבושם על-ידי האויב אפילו באופן זמני.
 - (ב) שהחזקתם מסייעת לתיעול האויב בכיוון הרצוי למגן ומאפשרת חופש פעולה לכוחות-המגן הניידים.לעתים לא יוחזקו על-ידי המגן כל מערכי-ההגנה קבועים סדורים, אלא רק מערכי הגנה או השהיה חפוזים שייתפסו על-ידי כוחות ממונעים לפי הצורך.
- (3) שבירתו ולעתים אף השמדתו של האויב התוקף על-ידי התקפת-המגן בשטח שנבחר ובתנאים שהמגן כופה על התוקף.
- (4) לאחר תבוסת התוקף - קנייה מחדש של השליטה במרחב בלי לאבד בסופו של הקרב אף שעל אדמה.

ג. ההגנה הניידת ננקטת בנסיבות אלה:-

- (1) כאשר המרחב שעליו מגינים מאפשר או מחייב לוותר באופן זמני על חלק מהשטח.
- (2) כשעיקר הכוחות משוריינים וניידים (ובעצמה מספקת) וניתן לנצל את תכונותיהם ואת עצמתם, בעיקר בקרב נייד.
- (3) כשחנאי-הקרקע ומזג-האוויר מאפשרים את התמרון.
- (4) כשהפעילות באוויר מאפשרת את תמרון הכוחות הניידים של המגן.

7. הגנה סדורה

הגנה סדורה היא היערכות להגנה ללא לחץ מיידי של האויב, כשיש זמן מספיק לתכנון יסודי ולהשלמת ביצורי המערך וההכנות לקרב.

8. הגנה חפוזה

הגנה חפוזה היא היערכות להגנה ללא שהות להכנות. בגלל קוצר הזמן - ולעתים בצירוף של לחץ אויב - מוגבל המגן בהכנת הביצורים ובארגון האש והתקפות-הנגד.

9. השלמתו של מערך מוגן סדור על מערכת העמדות והמכשולים לסוגיהם מצריכה כרגיל יממות-מספר. אולם כוח מאומן, המסתייע בכוחות הנדסה ובציוד הנדסי, עשוי - כשאינו נתון ללחץ אויב - להתחפר ולהתארגן להגנה תוך יממה במידה כזאת, שהכוח התוקף יוצרך לתקוף את המערך כאילו היה זה מערך סדור ולא חפוז.

כללי-יסוד בהגנה

10. כללי-היסוד והעקרונות החיוניים ביותר בהגנה הם:-

- א. בחינת דרכי-הפעולה האפשריות של האויב.
- ב. בחירת השטח.
- ג. עומק.
- ד. היקפיות.
- ה. סיוע הדדי.
- ו. שמירת חופש-הפעולה.

11. בחינת דרכי-הפעולה האפשריות של האויב

א. בתנאי צה"ל אי-אפשר לקיים התארגנות במערך-הגנה חזק, שיהיה גם רצוף וגם בנוי לעומק, משום שהיא מצריכה השקעה עצומה של כוחות, אמצעים וזמן להכנת המערך הרצוף. לפיכך חיוני לרכז את מאמץ המגן בגזרות שהן צפויות להתקפת האויב ואשר נפילתן בידי האויב תקנה לו יתרונות.

ב. הניתוח של דרכי-הפעולה יפרט ככל-שאפשר:-

(1) היעדים או כיווני-ההתקפה הצפויים של האויב.

(2) עצמה צפויה.

(3) זמן ומרחב.

ג. ניתוח זה ישפיע על תכנון הקרב בתחומים אלה:-

- (1) באיזו גזרה לרכז את מאמץ ההגנה?
- (2) איזו שיטת-הגנה לנקוט - קבועה או ניידת?
- (3) אלו מאמצים להשקיע בהגבלת אפשרויות-הפעולה של האויב על-ידי השהיה, תיעול והונאה - בהתחשב בכיוון ההתקפה, זמן-ומרחב ופיתוח עצמתו האפשרית של האויב.

12. בחירת השטח

א. בחר בשטחים חיוניים

- (1) שטח חיוני הוא: שטח שהחזקתו על-ידי כוחותינו היא הכרח למילוי המשימה, ואילו תפישתו על-ידי האויב מונעת מהמגן את מילוי משימתו. במערך-ההגנה אפשר שיהיו כמה שטחים חיוניים.
- (2) התוקף ירכז את מאמציו נגד כמה יעדים ומטרות חיוניים שכיבושם יקנה לו ניצחון מהיר ומכריע. המגן ירכז את מאמציו להחזיק ביעדים החיוניים, כי מניעת כיבושם על-ידי האויב תאפשר את הכשלת התקפתו. היעדים שמשמשים מטרה להתקפת האויב אפשר שיהיו שטח, מתקנים, ערים, קצרים או גשרים וכו'.

ב. החזק בשטחים שולטים

- (1) ההגנה עיקרה החזקה בשטח, ואילו ההתקפה עיקרה תמרון; כלומר: התוקף חייב לנוע אל היעדים שבחר בהם כמטרה להתקפה. בצירי-התנועה האפשריים או בחלק מהם. לכן בבחירת השטח צריך שהמגן ישקול לא רק שיקול של "שטח חיוני" אלא גם:-

(א) האם מבנה השטח מאפשר החזקה איתנה בו?

(ב) האם מיקומם של המערכים המוגנים מקשה או מונע את אפשרות התמרון של האויב?

- (2) יוצא אפוא - משאיכנת את השטח החיוני, בחר שטחים שולטים נוספים אשר החזקתם תאפשר וחזק את יכולת-ההחזקה בשטחים החיוניים שבידי המגן.

ג. הימנע מלתפוס שטחים שאינם דרושים לך, שתפיסתם על-ידי האויב לא תקנה לו יתרונות. על-ידי כך תוכל להתרכז בהחזקה איתנה בשטחים החשובים ואף לחזק באופן יחסי את העתודה.

13. עומק בהגנה

א. העומק בהגנה הוא חיוני. העומק מאפשר למגן למלא את משימתו ולחייב את התוקף לחימה, שתהיה ממושכת וקשה ככל שהמערך יהיה עמוק יותר. בחדור התוקף לחלק מהמערך המוגן עדיין ייחלל בעמדות או במוצבים נוספים, ובכובשו מערך מוגן אחד יעמוד בפני יעד נוסף ויצטרך להתחיל את התקפתו מבראשית.

ב. העומק בהגנה יושג על-ידי נקיטת כל האמצעים והכוחות האפשריים:-

(1) הפעלת גייסות מחפים שעיקרם כוחות ממונעים ומשוריינים, לפני המערך, הרחק ככל-האפשר, כדי להשהות, לשבש ולחלל את האויב.

(2) הצבת מסכים מאבטחים כדי להשלים את פעילות הגייסות המחפים וכדי למנוע פעילות מודיעין של האויב.

(3) הגנה בכמה מערכים שלכל אחד מהם עומק בפני עצמו ואשר נותנים עומק זה לזה כדי לחייב את האויב להשתהות, לאבד כוחות ולהשקיע מקסימום אמצעים בכל מוצב, בכל מחסם ובכל אחד ממערכי-ההגנה שבעומק.

(4) הכנות ללחימה במערכים נגד-חדירה; מערכים אלה יוכנו מראש, אך יאושו וייחפסו רק בגזרות שאליהן הצליח האויב לחדור.

(5) הפעלת העתודות כל-אימת שנוצרת הזדמנות להכשלת התקפת האויב, ובייחוד ככוח שיוטל לקרב בזמן קריטי נגד המאמץ התוקף, המסכן ביותר את מילוי המשימה על-ידי המגן.

14. היקפיות

בעוד שהתוקף, שבידו היזמה הראשונית, יכול לבחור את כיוון ההתקפה, עצמתה ומועדה, אין המגן יכול לחסום על-ידי מערכי-הגנה את כל אפשרויות ההתקדמות או ההסתננות של האויב. יותר מזה, גם במקומות שיש בהם מערך-הגנה יכול האויב לרכז עצמה ומחץ שיאפשרו לו לפרוץ פרצה במערך המוגן, לחדור דרכה ולהימצא באגפיהם ובעורפם של חלקי המערך המוגן שלא הותקפו. עם זאת, מחובתו של כל תא-יסוד שבמערך המוגן להמשיך לחום, גם לאחר שחלק אחר של המערך נכבש או נפרץ. לכן יהיה כל מערך-הגנה, למן המוצב, שהוא תא-היסוד בהגנה, מוגן היקפית ובעל יכולת לחימה עצמאית נגד התקפת אויב מכל צד שתתפחח.

15. סיוע הדדי

הסיוע ההדדי ייעשה בשני מישורים:-

- א. סיוע הדדי בעיקר באש של עמדה לשכנותיה בחוך כל מוצב ושל המוצבים השונים שבמחחס. על-ידי-כך ייאלץ האויב לפצל את כוחותיו ואשו ולתקוף יותר יעדים במקביל.
- ב. שיתוף פעולה והשלמה הדדית של סוגי הנשק השונים ושל התכונות החיליות השונות של היסודות מהם מורכב הכוח המגן. על-ידי שילוב של נשק קל, מיקוש, מכשולים, נשק נ"ט, נשק ארטילרי וכוחות משוריינים וניידים יינתן הפיתרון המתאים לכל דרך-פעולה שינקוט האויב.

16. שמירת חופש-הפעולה

- א. האפשרות שבידי התוקף להיות היוזם הראשוני בבחירת שיטת-ההתקפה, מבחינת הכיוון, הזמן וההיקף, מעמידה את המגן בפני אחת הסכנות העיקריות של קרב ההגנה - שהתוקף יקיים את היזמה בידו, יכבוש את המערך המוגן חלק אחר חלק ובסופו של דבר ימלא את משימתו. המגן חייב אפוא להיערך להגנה ולפעול כך שהיזמה תהיה ותישמר בידיו.
- ב. הגורמים העיקריים שישפיעו על קיום היזמה ושמירת חופש-הפעולה של המגן הם:-

(1) היערכות נכונה להגנה לאור דרכי-הפעולה שינקוט האויב היא הבסיס לקיום היזמה, שכן כל מאמצי-המגן האחרים לשמירת חופש-הפעולה מותנים ומוחאמים פחות או יותר לשיטת ההגנה והיערכות הכוחות.

(2) מגע מודיעין פעיל בעומק השטח כדי לעקוב באופן שוטף אחר האויב ולאכז את המאמץ העיקרי וכיוונו הקדם ככל-האפשר.

(3) מגע קרבי מוקדם ככל-האפשר עם האויב להשגת 3 מטרות:-

(א) מניעת מודיעין מהאויב על-ידי עצירת כוחות סיור ותצפית שלו ואף השמדתם מחוץ לטווח התצפית על המערך המוגן.

(ב) מגע קרבי פסיכולוגי שבו ירכשו כוחות-המגן ביטחון עצמי והרגלי-פעולה מחוץ לגבולות המערך המוגן ויערערו את ביטחונו של האויב.

(ג) שיבוש חופש-הפעולה והתמרון של האויב במרחב כדי כך,
שיהיה נאלץ להפעיל כוחות גדולים בטווחים הרחוקים
בטרם ייצור מגע עם המערך.

(4) תיעול האויב לפי רצוננו. התיעול ייעשה על-ידי פעילות מוקדמת ועל-ידי "סיוע" לאויב להיכנס לשטחי-השמדה, על-ידי הנחתת אש בעומק ופעילות תוקפנית של הגייסות המחפים, על-ידי מכשולים מחעלים ואף על-ידי תפיסת שטחים "מחעלים".

(5) ריכוז השליטה והמאמץ

מאחר שהמגן נערך נוכח כמה דרכי-פעולה של התוקף, נאלץ הוא לפצל במידה מסוימת את הכוחות והאמצעים שלפקודתו. הצורך לרכז מקסימום של כוחות ואמצעים נוכח מאמץ האויב, המסכן ביותר את מערך ההגנה לאחר שיאוכך, מחייב את ריכוז השליטה בידי המפקד. ריכוז זה בא לוודא, שקרב-ההגנה של המגן ינוהל כשלמות, ולא יהיה זה קרב עצמאי של כל יחידת-משנה, מוצב או מתחם שבמרחב.

ריכוז השליטה בידי המפקד יושג על-ידי:-

(א) תכנון מוקדם.

(ב) פקודות ברורות ומפורטות ובכללן הגדרת סמכויות למפקדי-המשנה.

(ג) רשת-קשר ענפה.

(ד) ריכוז הסמכות להפעלת:-

(אא) העתודה העיקרית.

(בב) הפעלת האש.

(גג) סוכנויות-המודיעין.

(דד) פעילות הכוחות והמוצבים שמעבר ל-קמ"ק.

(6) שימוש נבון באמצעים מעטים מול אמצעים עדיפים

אין לקבוע כלל נוקשה מהו השימוש הנבון באמצעים המעטים יחסית של המגן, שכן הצלחת המגן מוהנית ביישום הכללים למצב הקונקרטי. כדוגמה לשימוש נבון באוחס אמצעים, שעשוי להיות שונה בהתאם לנסיבות, מובאות להלן שתי אפשרויות להפעלת האש על-ידי המגן:-

(א) לרכז את כל אמצעי-האש העיקריים ולתחמך-אש מקסימלית על האויב בשטחי-השמדה קרובים יחסית. מכת אש כזאת תביא הדהמה פסיכולוגית ואבדות גדולות לאויב, ואפשר שתשבור או לפחות תשבש את ההתקפה, ואילו עמדות-הארטילריה והנשק ה-נ"ט לא יגולו מוקדם מדי.

(ב) כאשר האויב, ובעיקר חי"ר, נמצא מרוכז בשטחי-כינוס, או בתנועה צפופה בציר-תנועה, ייתכן שיש יתרון בהפעלה מרוכזת נגדו של כלי-נשק ארטילריים ארוכי-טווח. על-ידי כך יש ביטחון שמכת-אש חזקה ניתנת על האויב בעודו מרוכז ורחוק מהמערך העיקרי; מה שאין כן לגבי ההמשך, כי ייתכן שהאויב בתנועתו לשטחי-ההיערכות ייפרס ולא יהיה עוד מטרה מרוכזת. במקרה כזה יש לשקול כמובן אם אפשר ורצוי לדלג את הארטילריה ארוכת-הטווח, שעלולה היא להתגלות מוקדם עם הנחתת האש.

מושגי-יסוד בהגנה

כ ל ל י

17. בפסקה זו מוגדרים ומוצגים מושגים עיקריים בהגנה הקבועה ובהגנה הניידה. הצגתם של מערכי ההגנה היא סכימתית בעיקרה, ואינה מותאמת לצורת-שטח מסוימת. לכן יש לראות בנתונים ובמרשמים שלהלן סכימות בלבד המציגות דוגמות עקרוניות. במציאות יש לישׁמם ולהתאימם לנתוני הקרקע, האויב וכוחותינו.

18. המושגים המובאים בפסקה זו הם: -

א. מושגים כלליים

- (1) עמדה מוגנת.
- (2) קמ"ק.
- (3) שטח-השמדה.
- (4) גזרת-אחריות.
- (5) קו-עצירה.
- (6) מכשולים: -

- (א) מאבטחים.
- (ב) מגינים.
- (ג) מחעלים.
- (ד) מטרידים.

ב. מערך-החזקה

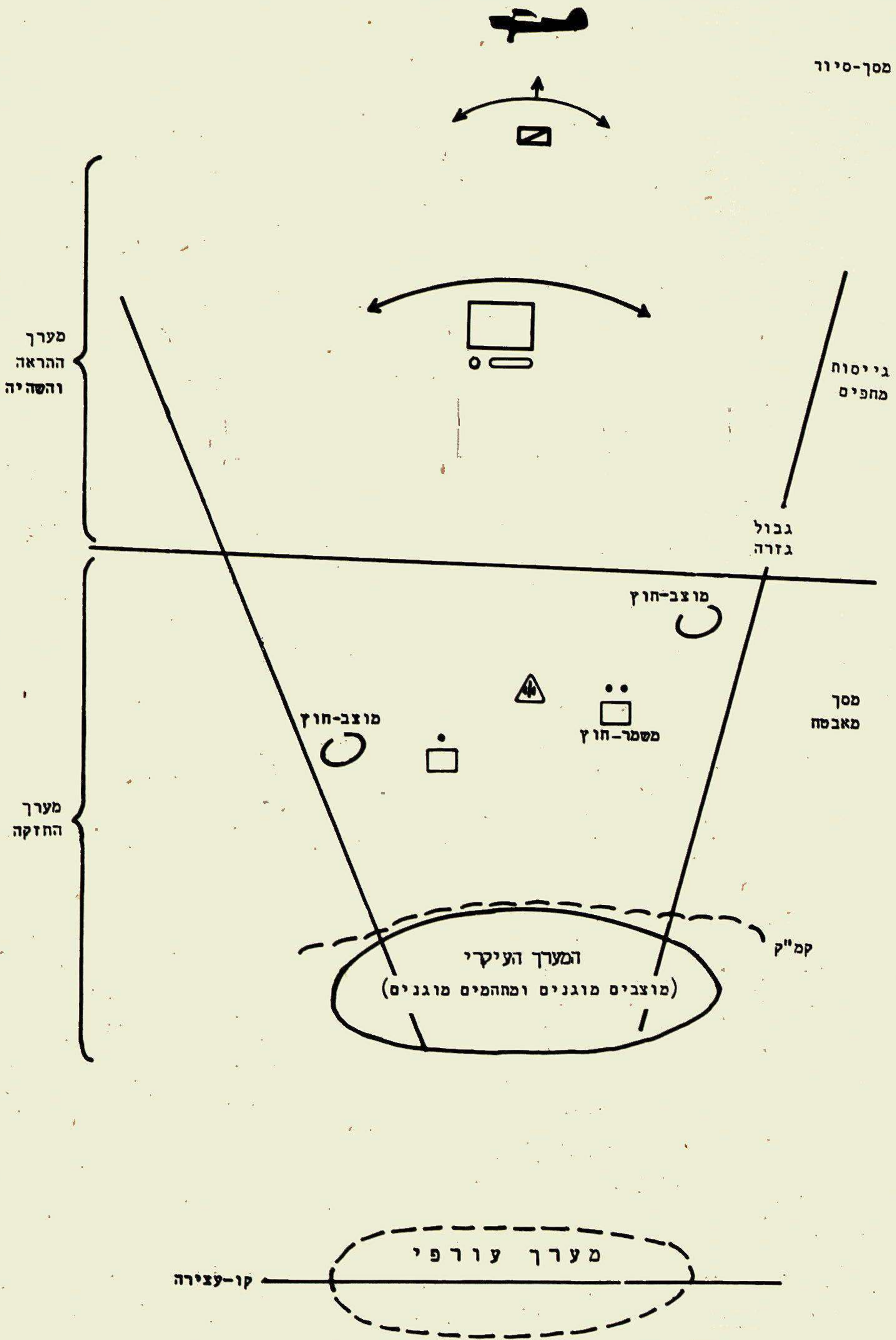
- (1) מוצב מוגן.
- (2) מחסם מוגן.
- (3) מרחב מוגן.
- (4) מסך מאבטח.
- (5) מערך נגד-חדירה.

ג. מערך התראה והשהיה

- (1) מסך-סיוור.
- (2) גייסות מחפים.

(9) חורח זקרב ב זלאו טלוט

קטע של מערך מוגן (סכימה)

מו ש ג י ם כ ל ל י י ם

19. עמדה מוגנת

עמדה מוגנת היא עמדה המוחזקת על-ידי חייל או על-ידי חוליה. לעמדה מוגנת תהיה חמיד גזרת-אש עיקרית. לעתים יהיו לה גם גזרות-אש משניות ואף אפשרות של פעולה היקפית. ישנם סוגים שונים של עמדות מוגנות, כגון:

א. עמדת כיחה - עמדה אחת או כמה עמדות מוחזקות על-ידי כיחה (שאינן מהוות מוצב).

ב. עמדת מח' 81 מ"מ, עמדת טנק וכו'.

20. קמ"ק (קו מוצבים קדמיים)

קמ"ק הוא קו-הגבול הקדמי של המוצבים הקדמיים ביותר של מערך-ההחזקה. בדרך-כלל ה-קמ"ק הוא פרט-נוף עיקרי בעל משמעות טקטית.

21. שטח-השמדה

שטח-השמדה הוא שטח בציר-פעולה אפשרי של האויב, שלאור מיקום כוחות המגן, תכונות כלי-נשקו וצרכיו הטקטיים של קרב-ההגנה נבחר ואורגן מראש להשמדת כוחות האויב שייכנסו לתוכו. כרגיל יימצא שטח-ההשמדה בגזרת-אחריות של כוח מוגדר אחד.

22. קו-עצירה

קו-עצירה הוא מערך מוצבים או מתחמים עורפיים במרחב-ההגנה אשר על-ידי החזקתם עדיין ממלא המגן את משימתו. קו זה יימצא בדרך-כלל במרחב מוגן ויתבסס על פרט-נוף מוגדר, שבו יתרכזו כל הכוחות המגינים למאמץ האחרון והמכריע של קרב-ההגנה.

23. מכשולים

מכשול הוא פרט-נוף טבעי או מלאכותי שנועד להשהות את האויב, לעוצרו או להביא לידי שינוי כיוון תנועתו. המכשול אפשר שיהיה נגד אנשים, נגד רכב או נגד שניהם.

אח מערכת המכשולים של מערך מוגן, שיש בה בעיקר שדות-
מוקשים, גדרות ומכשולים טבעיים המשופרים בפרטי-נוף מלאכותיים,
מסווגים ל-4 סוגים:-

א. מכשולים מאבטחים מכשולים שהם צמודים לגבולות המוצבים
והמתחמים ומשמשים מכשול אחרון אשר התוקף
יוצרך לפרוץ קודם חדירתו לתוך גבולות
המתחם.

ב. מכשולים מגינים מכשולים שנועדו להשהות את התוקף בשטחי-
ההשמדה כדי לאפשר למגן לרכז על התוקף
עצמת-אש פרק-זמן ממושך ביותר. ריחוקם
של המכשולים המגינים מהמוצבים מותנה בסוג
כלי-הנשק העיקרי שבמתחם; כרגיל יהיה זה
בטוח של 300-1000 מ' מגבולות המתחם.

ג. מכשולים מתעלים מכשולים שנועדו לסייע בתיעול התוקף
לשטחי-ההשמדה הרצויים למגן. מכשולים
אלה אופייניים בעיקר למרחב המוגן.

ד. מכשולים מטרידים אלה הם בעיקר מקבצי-מוקשים או מלכודות-
פתאים, שיונחו מאחרי קווי-האויב או בשטח-
ההפקר. תפקידם לזרוע בשורות האויב הרגשת
חוסר-ביטחון ופחד מפני תנועה בשטחים
הרצויים למגן.

מוצב מוגן

24. מוצב מוגן הוא מערך-הגנה מורכב מקבוצת עמדות מוגנות
בפרט-נוף אחד, כשהן מסתייעות הדדית ומאורגנות להגנה היקפית.
הכוח הקטן ביותר העשוי להחזיק במוצב מוגן הוא כיתה, אם
כי כרגיל יחזיק במוצב כוח שגודלו מחלקה עד פלוגה.

25. המוצב המוגן הוא הא-היסוד בכל מערך של הגנה קבועה.
האי-יסוד אלה הם החלקים העיקריים המרכיבים מערכי-הגנה גדולים
יותר, אולם יחד עם זאת על כל מוצב להיות מסוגל להמשיך
במילוי משימתו באופן עצמאי, במקרה שהתוקף הצליח לערער את
המערך על-ידי חדירה לחוכו ועל-ידי כיבושם של המוצבים השכנים.

26. כל חדירה של אויב לתוך המוצב כמוה כחדירה לתוך לבו של פרט-הנוף בו ערוך המוצב. היא פוגעת בעצם ארגונו, בסיוע ההדדי שבין העמדות, מסכנת את אפשרות קיומו ומשבשת את לחימתו, כפי שתוכנן מראש.

לפיכך יהיה המרחק שבין העמדות השונות שבמוצב קטן כדי קשר-עין וקשר-קול, שאויב לא יוכל להסתנן בין העמדות לתוכן בחסות החשכה בלי להתגלות. הסיוע בין העמדות צריך להיות הדוק כדי כך, שאפשר יהיה למנוע חדירה ברווח שביניהן אפילו על-ידי רימוני-יד. כן יהיה לכל מוצב עומק-לחימה משלו כדי לאפשר לו להמשיך ולהילחם, אפילו לאחר שהאויב קנה בו אחיזה.

27. הביצורים של המוצב המוגן צריכים לחת לו יכולת-קיום וכושר-עמידה בפני הפגזות, התקפות-שריון והתקפות-חי"ר. לפיכך תהיה מערכת העמדות והמכשולים של מוצב עצמאי היקפית ומושלמת לפי-האמצעים שיעמדו לרשות המגן ולפי פרק-הזמן שניחן לו להתבצרות. מערכת-המכשולים של כל מוצב המאורגן במסגרת מערך גדול לא תמיד תהיה מושלמת, אולם תכנון מערכת המכשולים של כלל המערך צריך שישרת גם את ארגונם וצורכיהם של המוצבים הבודדים.

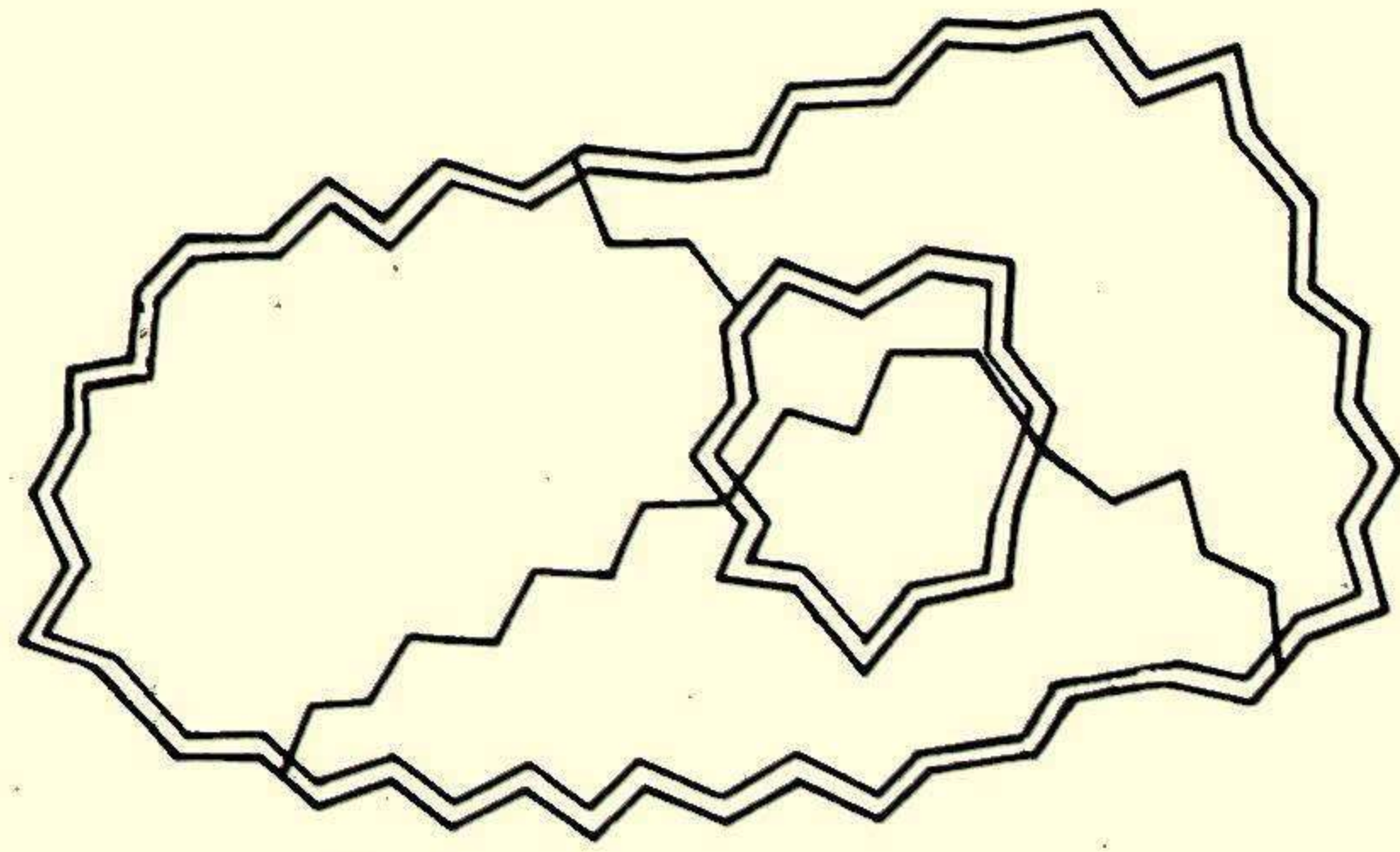
28. המכשולים של מוצב מוגן עצמאי יהיו על-הרוב מכשולים מאבטחים, ואפשר שיוקמו גם מכשולים מגינים מינימליים.

29. מבחינת שיטת ההתחפרות מבחינים 3 סוגים של מוצבים מוגנים:-

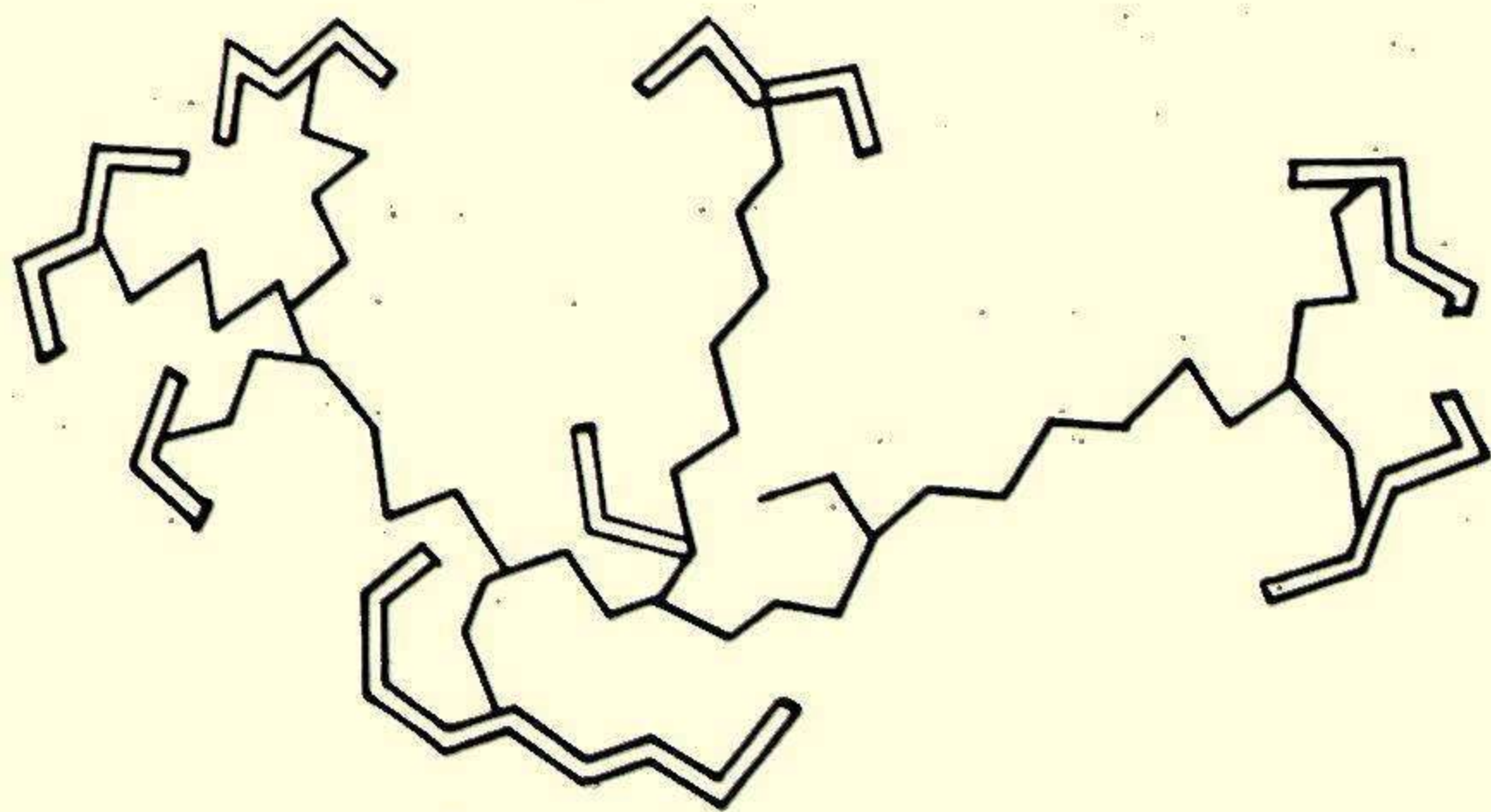
א. מוצב-סובה - מוקף חפרת-קשר היקפית.

ב. מוצב-קיפוד - בנוי מכמה עמדות מוגנות המחוברות ביניהן בחפרות-קשר.

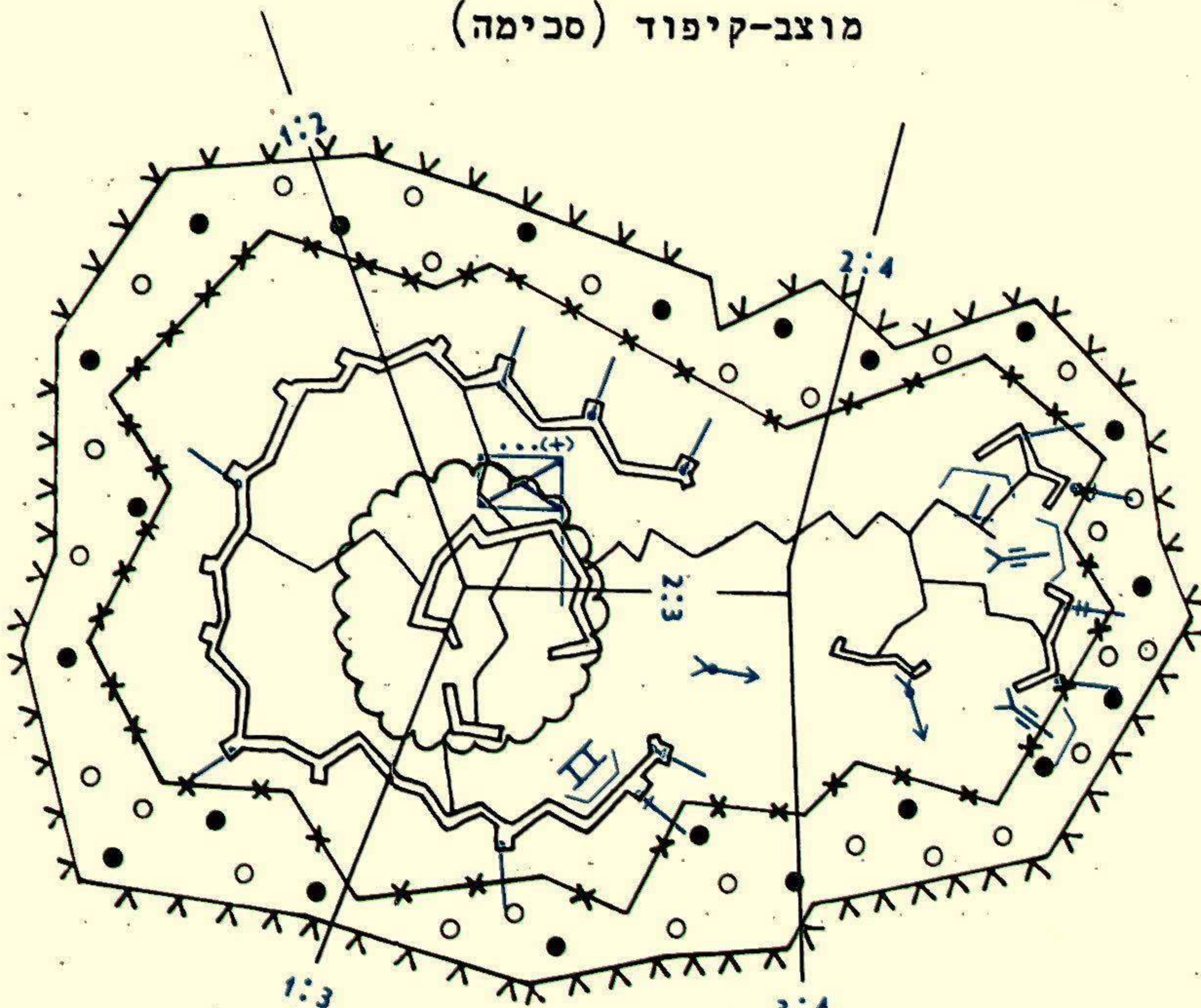
ג. מוצב מוגן מורכב - חלקו סובה וחלקו קיפוד.

מוצב-סופה (סכימה)

מוצב-קיפוד (סכימה)

מוצב מוגן - שילוב של סופה וקיפוד (סכימה)

מתחם מוגן

30. מתחם מוגן הוא מערך-הגנה מורכב מכמה מוצבים המסתייעים הדדית באש נשק קל ובאש נ"ט, מאורגן להגנה בעומק והיקפית.
31. כל חדירה של אויב לתוך גבולות המתחם, אם על-ידי כיבוש חלקים ממנו ואם על-ידי הסתננות לתוכו ברווחים שבין המוצבים, משמעה פגיעה בשיטת-ההיערכות של המגן; הפגיעה נעשית על-ידי שיבוש בשליטה של המגן בשטחי-ההשמדה, בסיוע ההדדי שבין המוצבים ובחשיפתם לפגיעה של דרגי-תחזוקה ועמדות נשק ארטילרי הממוקמים בתוך המתחם. עם זאת אפילו יפלו חלק ממערכי המתחם בידי האויב, ימשיכו המוצבים, אשר טרם נכבשו, בקרב-הגנה עיקש.
32. בכל מקרה של חדירת אויב לתוך גבולות המתחם ישתדל המגן לעקור את התוקף מהשטחים שבהם קנה האויב אחיזה. אך המגן מוגבל על-ידי האיסור לנטוש שטחים חיוניים כדי לשתף את הכוחות שבהם בהתקפה-נגד, ועל-ידי יחסי-הכוחות ואופיים של הכוחות הפועלים; לדוגמה: התקפות-נגד על-ידי חי"ר ייערכו בעיקר בחשכה, ואילו כוחות משוריינים עשויים לזכות ביתרון הגדול ביותר ככל שימהרו ויקדימו להנחית את התקפת-הנגד.
33. מערכת המכשולים של המתחם, שהיא בנויה בעיקר משדות-מוקשים וגדרות וכן ממכשולים טבעיים ומלאכותיים, כגון: חלוח, קרקע משופעה, מצוקים וכו', תכלול:-
- א. מכשולים מאבטחים.
 - ב. מכשולים מגינים.
 - ג. מכשולים מתעלים (שיהיו נדירים יותר במתחם מוגן, פרט להיותו חלק של מרחב מוגן).
34. לאור הכוונתיו של המתחם המוגן - עומק, היקפיות, סיוע הדדי והכנון שיטת-הלחימה למניעת חדירת האויב לתוך גבולות המהחם - מסתבר שכריסת הכוחות המגינים והרווחים שבין המוצבים צריך שיהיו מותאמים לגודלו של הכוח המגן וסוג הנשק שבידיו ולא רק מסקנה של ניתוח הקרקע.
35. כדי למצות באופן נכון את האפשרויות להיערכות מבחינה הקרקע ועצמת-הכוחות ניתן להיערך בשני סוגים עיקריים של מהומים מוגנים:-
- א. מהחמים המורכבים מכמה מוצבים.
 - ב. מתחמים המורכבים מכמה מתחמי-משנה.

36. מתחם המורכב ממוצבים

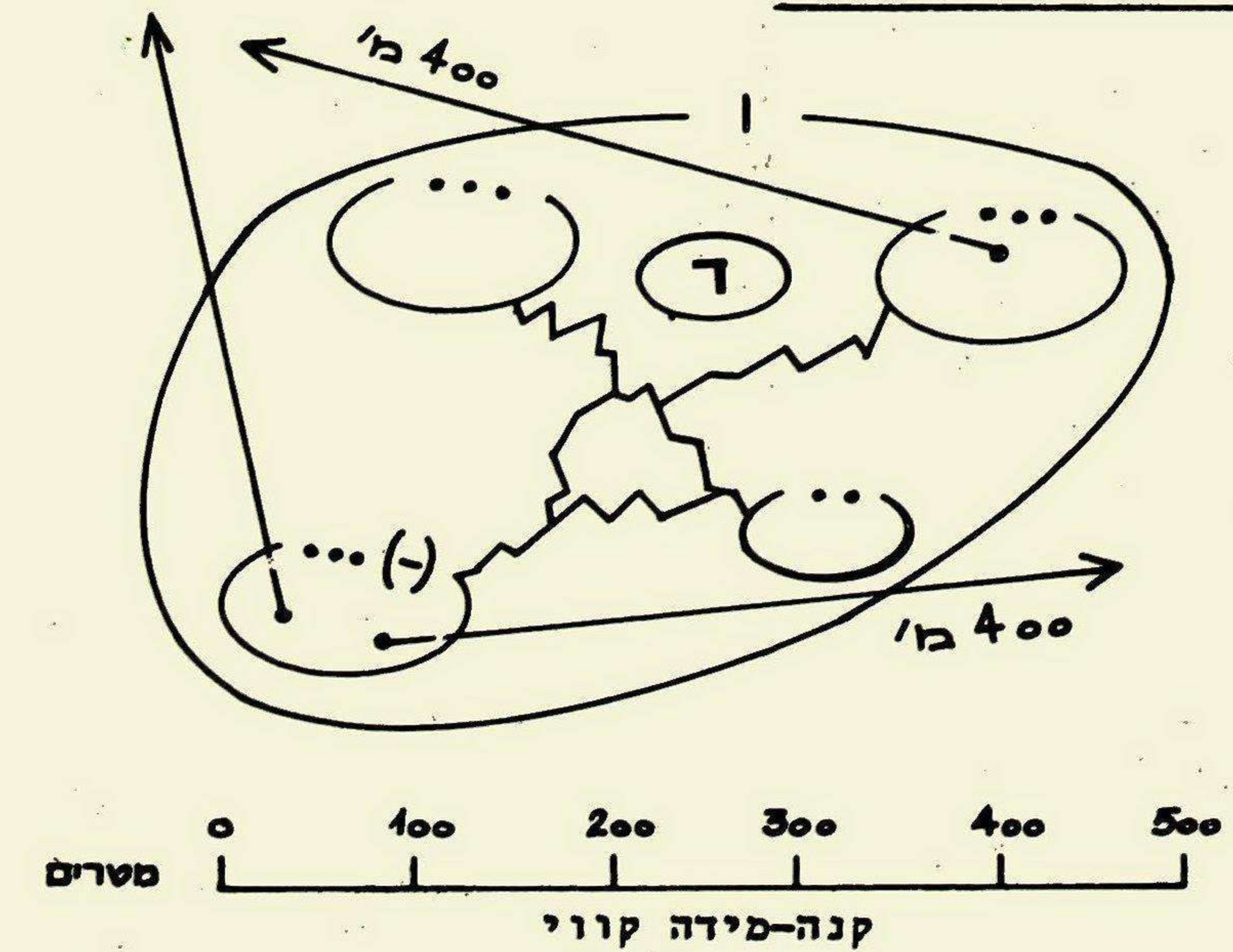
א. מתחם כזה אופייני לכוחות קטנים שלא יעלו, בדרך-כלל, על פלוגה או שתיים. כאב-טיפוס לסוג זה יוצג להלן מתחם פלוגתי.

ב. מתחם מוגן פלוגתי

(1) מתחם מוגן פלוגתי יהיה על-הרוב חלק של מתחם גדודי, או של מרחב מוגן חטיבתי. המתחם יכול 2-4 מוצבים. הוא יתוגבר כרגיל בנשק מסייע גדודי ולעיתים אף בסנקים, ויסתייע בנשק ארטילרי, ממוקם במרחב המוגן.

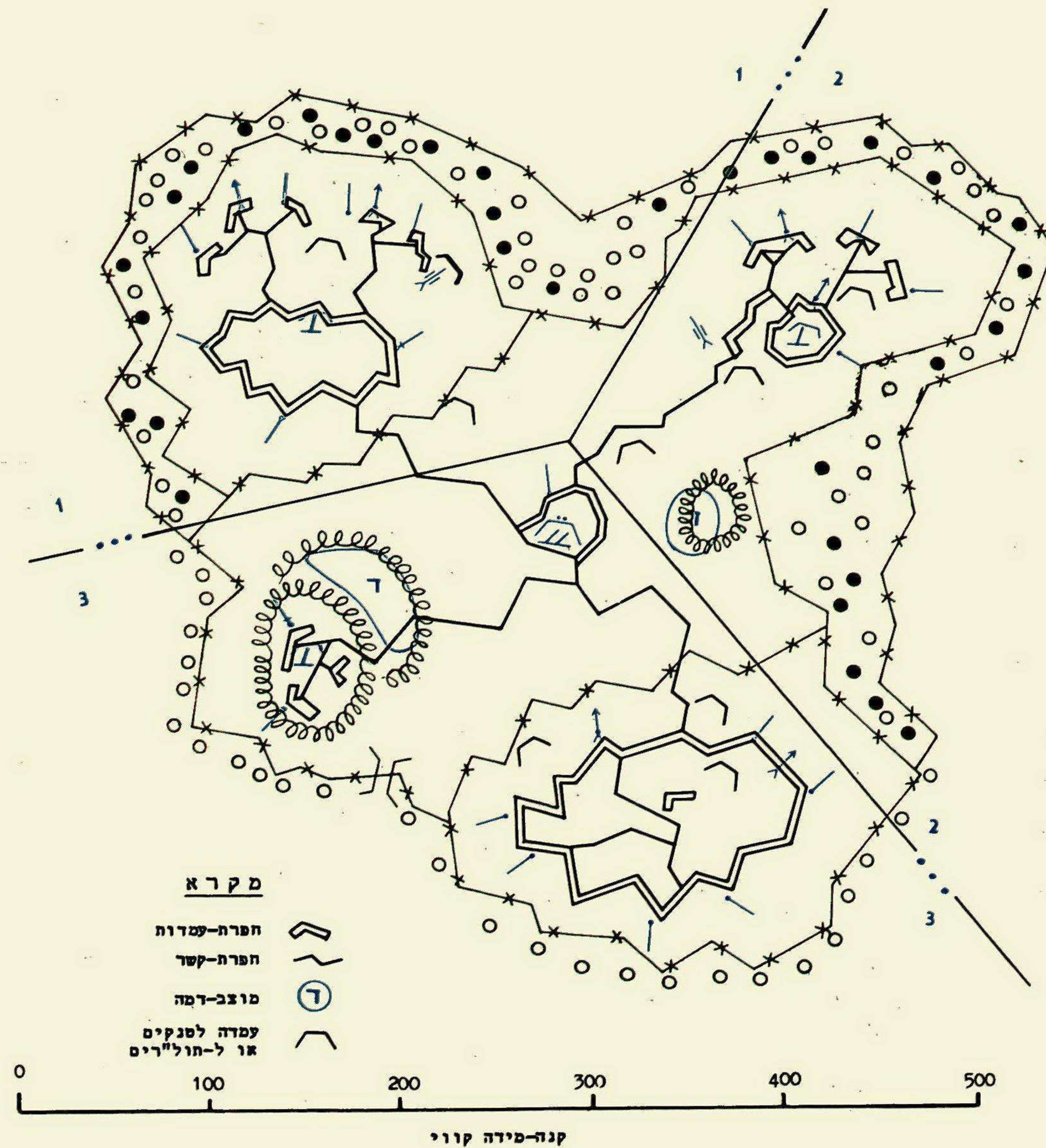
(2) המרחקים שבין המוצבים יאפשרו מתן סיוע הדדי בין המוצבים וכן יאפשרו הנחתת אש לפחות של מחצית הפלוגה על שטח ההשמדה על-ידי כלי-הנשק הכיתתיים. קוטרו של מתחם פלוגתי לא יעלה, כרגיל, על 400-500 מטר.

(3) סכימה של מתחם פלוגתי

(4) במתחם המוחזק על-ידי פלוגה ממוכנת, שבה מספר כלי-הנשק האוטומטיים ארוכי-הטווח גדול, אפשר להגדיל את שטח המתחם; אולם ישנה סכנה של חדירה לתוכו בלילה, ברווחים שבין המוצבים.

מתחם מורכב מכמה מוצבים (דוגמה)

37. מתחם המורכב ממתחמי-משנה

א. מתחם כזה אופייני לכוחות גדולים יחסית, כדי גדוד עד חטיבה. בשל עצמת הכוחות הכפופים למפקד המתחם הוא מורכב ממתחמי-משנה ואף ממוצבים שאינם במסגרת מתחמי-משנה.

ב. שטח-הפריסה הגדול יחסית של המתחם המורכב מאפשר לו עצמאות תחזוקתית, וניתן למקם בתוכו יסודות של דרגי מנהלה, ארטילריה ושריון.

ג. מתחם מוגן גדודי - תיאור כללי

(1) מתחם מוגן גדודי אפשר שיהיה חלק ממתחם מוגן או ממרחב מוגן חטיבתי, ואפשר שיהיה מתחם עצמאי וישא באחריות למשימה מבצעית מוגדרת.

(2) את המתחם הגדודי יש לפרוס על שטח שלא יהיה קטן מדי ועם זאת שיאפשר למצות את אפשרויות הריכוז והסיוע ההדדי של הנשק הקל וה-נ"ט שבגדוד ולוודא מניעת חדירת אויב לתוך גבולות המתחם. בדרך זו נמצה את מלוא ההיקפיות, העומק והעצמה של המתחם. לכן יהיו הרווחים שבין מתחמי-המשנה או המוצבים כדי שליטה באש הנשק הכיתחתי, ואילו הסיוע ההדדי המלא שבין המתחמים העיקריים יינתן בנשק המסייע הפלוגתי והגדודי ובנשק ה-נ"ט הגדודי או המסייע לגדוד. השטח שעליו ישתרע מתחם גדודי קוטר לא יעלה, כרגיל, על 2000 מטר.

(3) מתחם גדודי יוציא מתוכו מוצבי-חוץ ויפעיל יסודות של סיור וכוחות משהים מחוץ לגבולות המתחם, כל-אימת שכוחות כאלה לא יופעלו על-ידי הרמה הגבוהה.

ד. מתחם מוגן חטיבתי - תיאור כללי

(1) המתחם המוגן החטיבתי זהה במבנהו למתחם הגדודי. הדברים המיוחדים אותו הם:-

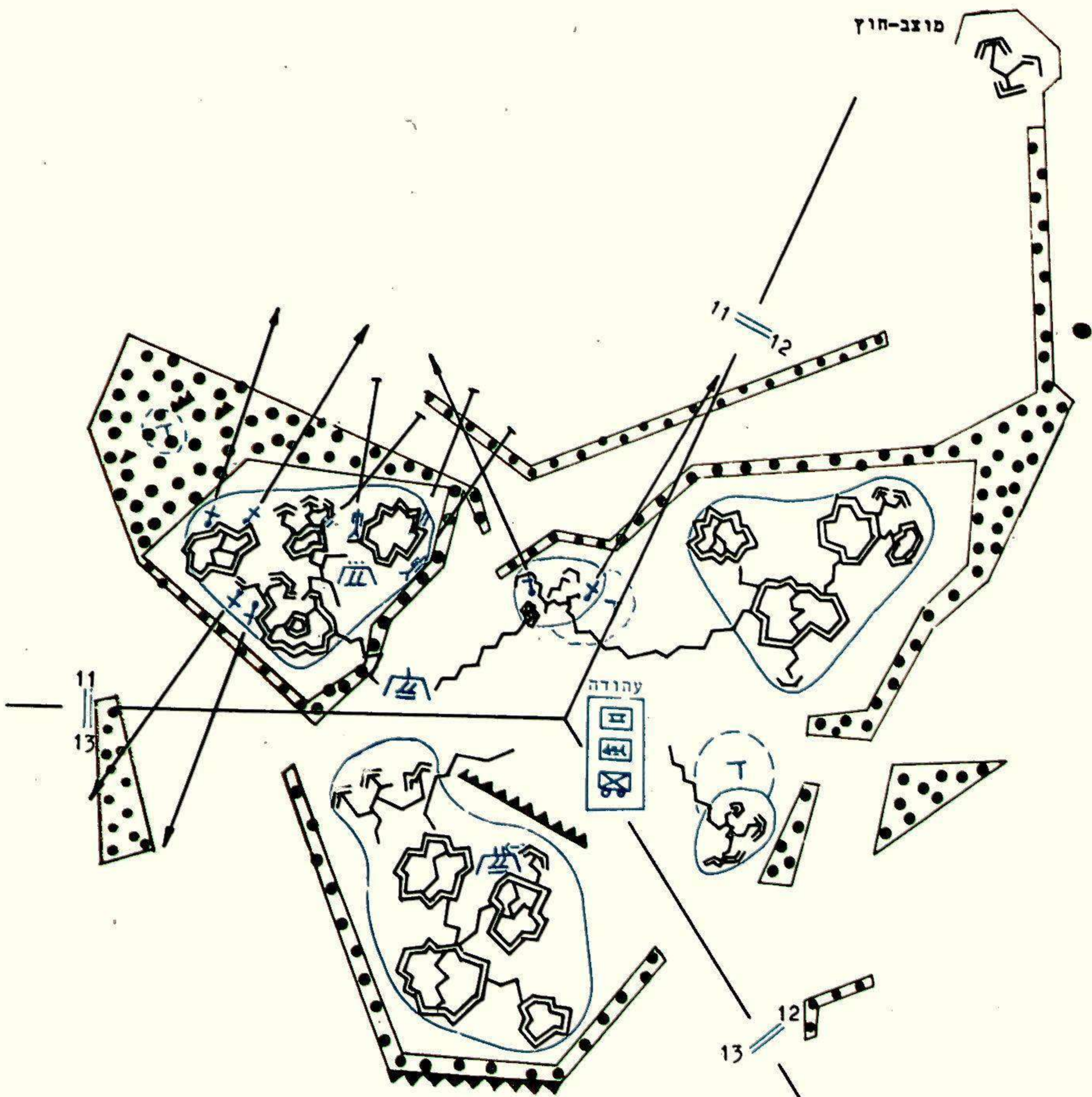
(א) ישא תמיד באחריות עצמאית למשימה מבצעית מוגדרת.

(ב) יסתייע תמיד ביסודות חזקים של שריון, ארטילריה והנדסה.

(ג) ביכולתה של החטיבה, תודות לעצמתה, למצות יותר את כללי ההגנה, על-ידי עומק היערכותה ויכולתה להפעיל עתודה ניידת המאוגדת מכוחות אורגניים או מאולתרים.

(ד) קוטר-הפריסה של המתחם החטיבתי המוגן אפשר שיגיע כדי 6 ק"מ.

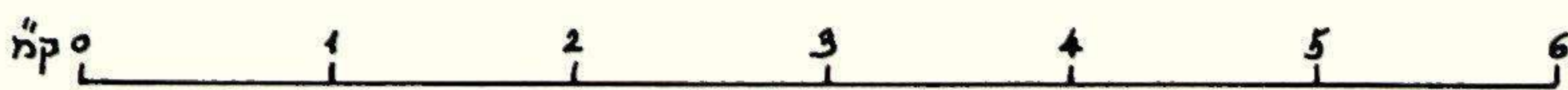
מתחם מורכב ממתחמי-משנה (דוגמה)

מקרא

- עמדות
- חפרת-קשר
- מיקוש נ"ס
- מכחול נ"ס
- גזרת-אש נ"ס
- גזרת-אש מק"ב
- גבולות מערך-משנה
- מערך-דמה

נשק נ"ס ונשק גדודי מוצגים בגזרת גר' 11 בלבד.

מרחב מוגן

38. מרחב מוגן הוא מערך-הגנה מורכב ממוצבים וממתחמים מוגנים, הערוכים על שטחים ופרטי-נוף חשובים, ומכוח-עתודה נייד, כשהם נתונים לפיקודו של מפקד אחד. ככלל אין סיוע הדדי בין המתחמים או המוצבים העצמאיים שבמרחב המוגן בנשק שטוח-מסלול לסוגיו, ולעתים אין סיוע הדדי אף בנשק הארטילרי.

39. כוח ייערך במרחב-מוגן, כאשר גזרת-ההגנה היא רחבה ועמוקה מלאפשר לכוח המגן לתפוס את כל השטחים הדרושים כדי למנוע מכוחות האויב לחדור לתוכה. בנסיבות כאלה יתפוס הכוח המגן נקודות-מפתח המקנות למחזיק בהן את השליטה במרחב. בכל נקודת-מפתח יוקם מוצב או מתחם אגב ויתור על שטחים לא-חשובים והשארתם כשטחי "הפקר". נקודות-המפתח יהיו:-

- א. שטחים השולטים על צומתי-דרכים.
- ב. שטחים גבוהים שבקרבת צירי תמרון או תנועה אפשריים.
- ג. מרכזי-אוכלוסיה, אזורי-תעשייה חיוניים וכו' (שיהיו על-הרוב בקרבת צומתי-דרכים).

40. הואיל וכל השטחים החשובים תפוסים וצירי-התנועה חסומים, אין חדירת האויב לשטחי ה"הפקר" שבין המוצבים והמתחמים פוגעת בכושר-עמידתו של המרחב, וכך אין חדירה כזאת מקנה לאויב יתרונות - והיא תהיה בהכרח זמנית - אלא-אם-כן יפתח האויב, בהמשכה של החדירה, בהתקפה על חלק מהמתחמים או המוצבים שבמרחב.

41. מרחב מוגן אפשר שיאורגן לשתי מטרות :-

- א. מערך-אבטחה בגזרה שלא צפויה בה התקפה רבתי של האויב. מרחב מוגן במשימות אבטחה אפשר שיוחזק על-ידי הגוש האחראי למרחב, כשהוא מחוגבר בגדוד או בשני גדודי חק"ש או חי"ר. בגזרות שאין בהן יישובים, יהיה גדוד מוגבר היחידה הקטנה ביותר העשויה להחזיק במרחב מוגן למשימות אבטחה.
- ב. מערך הגנה בגזרה שצפויה בה פעילות של מאמץ עיקרי או משני של מתקפת האויב. מרחב מוגן כזה יוגן על-ידי כוח לא קטן מעוצבת חי"ר או שריון, כשהיא מקבלת חתת פיקודה את הכוחות והמערכים של ההגנה המרחבית שבמרחב המוגן.

42. עומק-הלחימה של מרחב מוגן יתבסס על יסודות אלה:-
- א. כוחות מאבטחים (מסכי-סיוור, גייסות מחפים) שיפעלו ככל-שאפשר לפני המרחב.
 - ב. פריסת המתחמים והמוצבים על-פני מרחב שטח גדול ועמוק.
 - ג. החזקת עתודה ניידת ומשוריינת חזקה ככל-שאפשר.
 - ד. הכנת שטח חיוני בעומק לתפיסה בהתמוטט המתחמים הקדמיים. על-הרוב יאורגן השטח בעומק כמתחם-הגנה מבוצר שימשש קו-עצירה שבו יילחם הכוח עד להכרעה או עד להנחתת התקפת-נגד של הרמה הפוקדת הגבוהה.

43. ההגנה במרחב מוגן היא חסכונית בכוחות, כי אין משקיעים כוחות בהחזקת שטחים שאינם חשובים. לעומת זאת, העדר הסיוע ההדדי שבין המתחמים (או המוצבים) שבמרחב והאפשרות שהתוקף יחדור לתוך המרחב מחייבים את המגן להפעיל ביעילות כוחות-עתודה ניידים ומשוריינים, כוחות משהים וכוחות למערכים נגד-חדירה, כשהם פועלים תוך תיאום עם המתחמים שבקרבתם - להתשתו, לשיבושו ולהשמדתו של התוקף.

44. העצמה היחסית שבין כוחות-ההחזקה שבמתחמים ובמוצבים לבין הכוחות הניידים מותנית ברוחב הגזרה, בעבירות השטח ובעיקר באופיים של הכוחות המגינים (לדוגמה: חטיבת-חי"ר תמצה את עצמה כשתחפר בקרקע עם מרבית כוחותיה; בחטיבה ממוכנת יהיה איזון בין כוחות-ההחזקה לכוחות הניידים, ואילו חטיבה משוריינת תמצה על-הרוב את עצמה על-ידי הגנה ניידת, כשהיא מתחפרת עם גדוד ה-ח"מ"ש בקרקע ומרבית כוחה נייד).

מ ס ך מ א ב ט ח

45. המסך המאבטח כולל מוצבי-חוץ ומשמרות-חוץ, מחוץ למערך-ההגנה העיקרי ובטווח הנשק המסייע שבמערך, כשהם מאבטחים את מערך-ההגנה בפני התקפות-פתע וסיוור-אויב וכן משהים את התקדמותו של הכוח התוקף.

46. מוצב-חוץ הוא כל מוצב הנמצא מחוץ למערך העיקרי.

47. משמר-חוץ הוא כל כוח בהגנה - פרט למוצבי-החוץ - הנמצא מחוץ למערך העיקרי ובטווח הנשק המסייע של מערך, לשם אבטחתו בפני הפתעות וסיוור אויב. משמרות-חוץ פועלים בעיקר בלילה בשיטה של חשמועים, מארבים וסיוורים, שבסמכותם להפעיל תאורה ואש ארטילרית על התוקף.

מעך נגד-חדירה

48. מעך נגד-חדירה הוא מערכת עמדות וביצורים במסגרת מרחב מוגן, שהוכנו והוסוו מראש בעומק המעך, סמוך לאגף נתיבי-ההתקדמות האפשריים לאויב ואף בחזיתם. עמדות אלה ייתפסו (בעיקר על-ידי כוח משוריין), כאשר התוקף יתקדם לעומק הגזרה שבה הוכן המעך נגד-חדירה.

תפקידם של הכוחות במערכים נגד-חדירה הוא לבלום או להשהות כוח אויב שחדר למרחב, או למנוע ממנו לחדור למרחב ולהגביל את אפשרויות-התמרון שלו.

מעך התראה והשהיה

49. מעך ההתראה וההשהיה כולל בעיקר כוחות-סיור וגייסות מחפים ניידים, הפועלים הרחק מחוץ לגבולות המתחמים והמוצבים המוגנים כדי:-

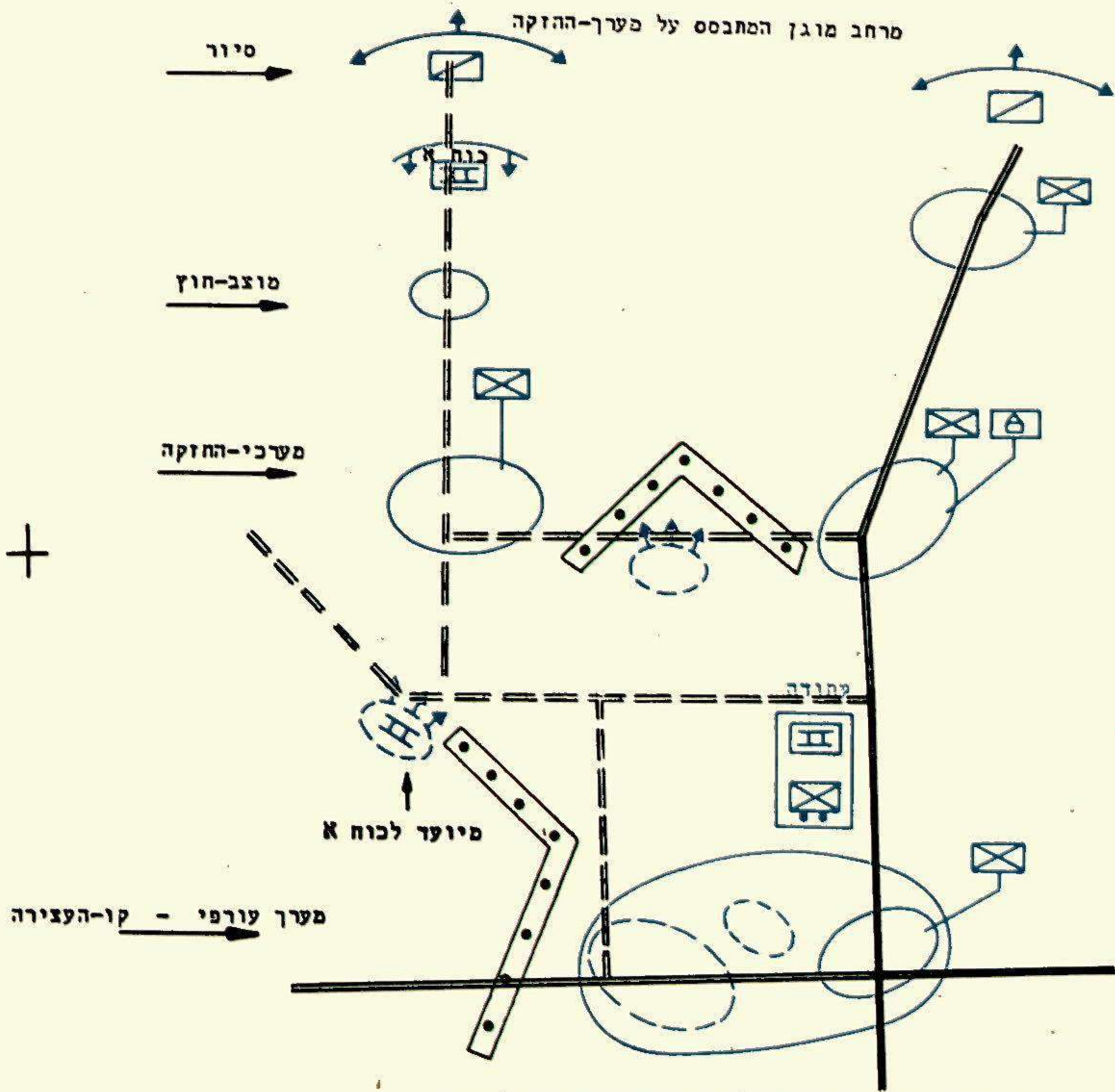
א. להשיג ידיעות על האויב ולמנוע מהאויב להשיג ידיעות על מערך-ההגנה העיקרי.

ב. ליצור מגע קרבי עם כוחות האויב כדי להשהותו, להחישו ולעחים לסייע בחיעולו לשטחי-ההשמדה הרצויים.

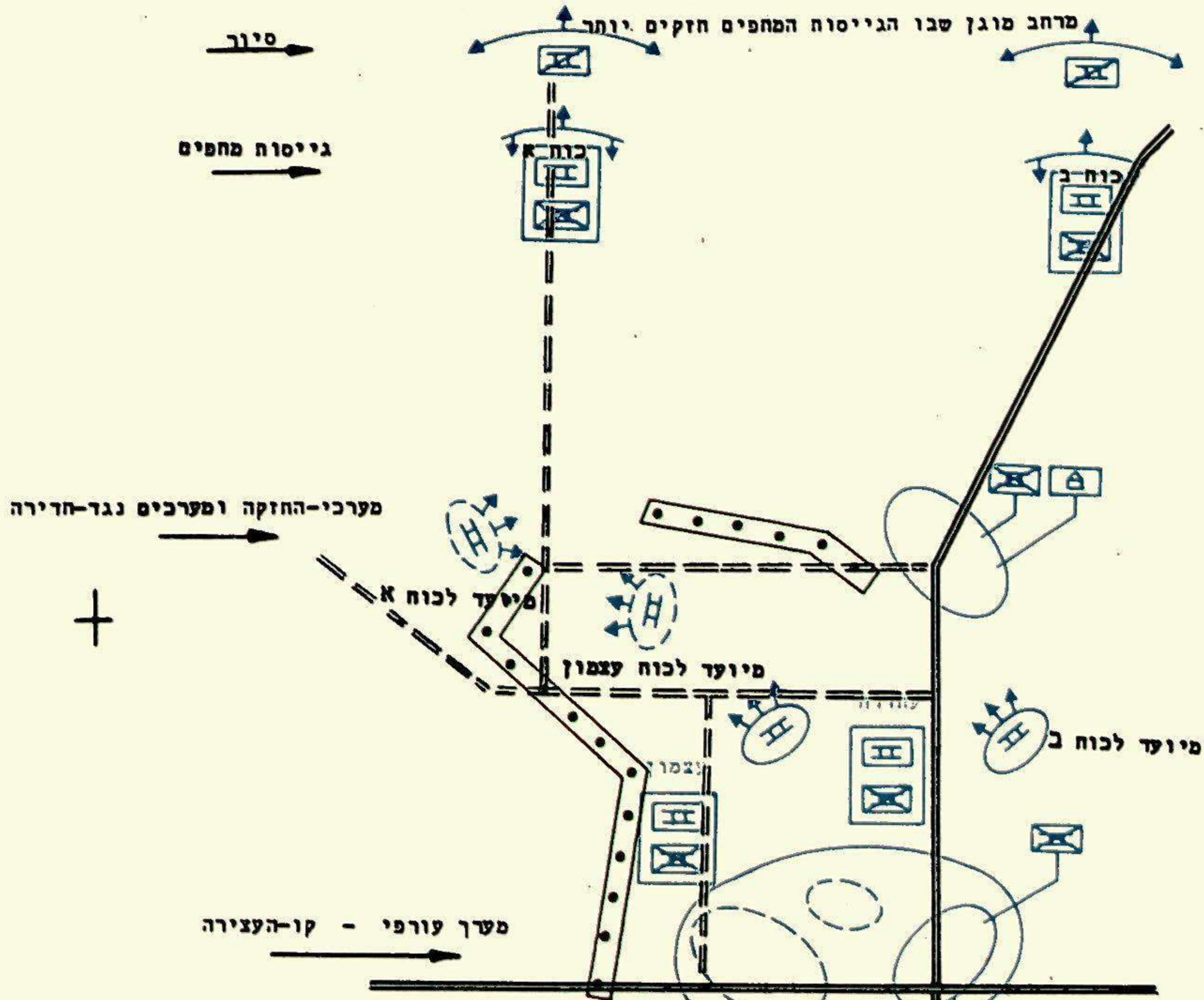
50. מסך סיור

מסך-הסיור בנוי ממסוסי-סיור ומיחידות-סיור, שתפקידם לפעול להשגת ידיעות, הרחק ככל-האפשר בחזית ובאגפים של מערך-ההגנה, ולתת אתראה מוקדמת ככל-האפשר על פעילות צפויה של האויב. לעתים יהיו יחידות-הסיור חלק מהגייסות המחפים.

ס כ י מ ה א (אופיינית ל-חס' חי"ר + סנקים)

ס כ י מ ה ב (אופיינית ל-חס' ממכנת)

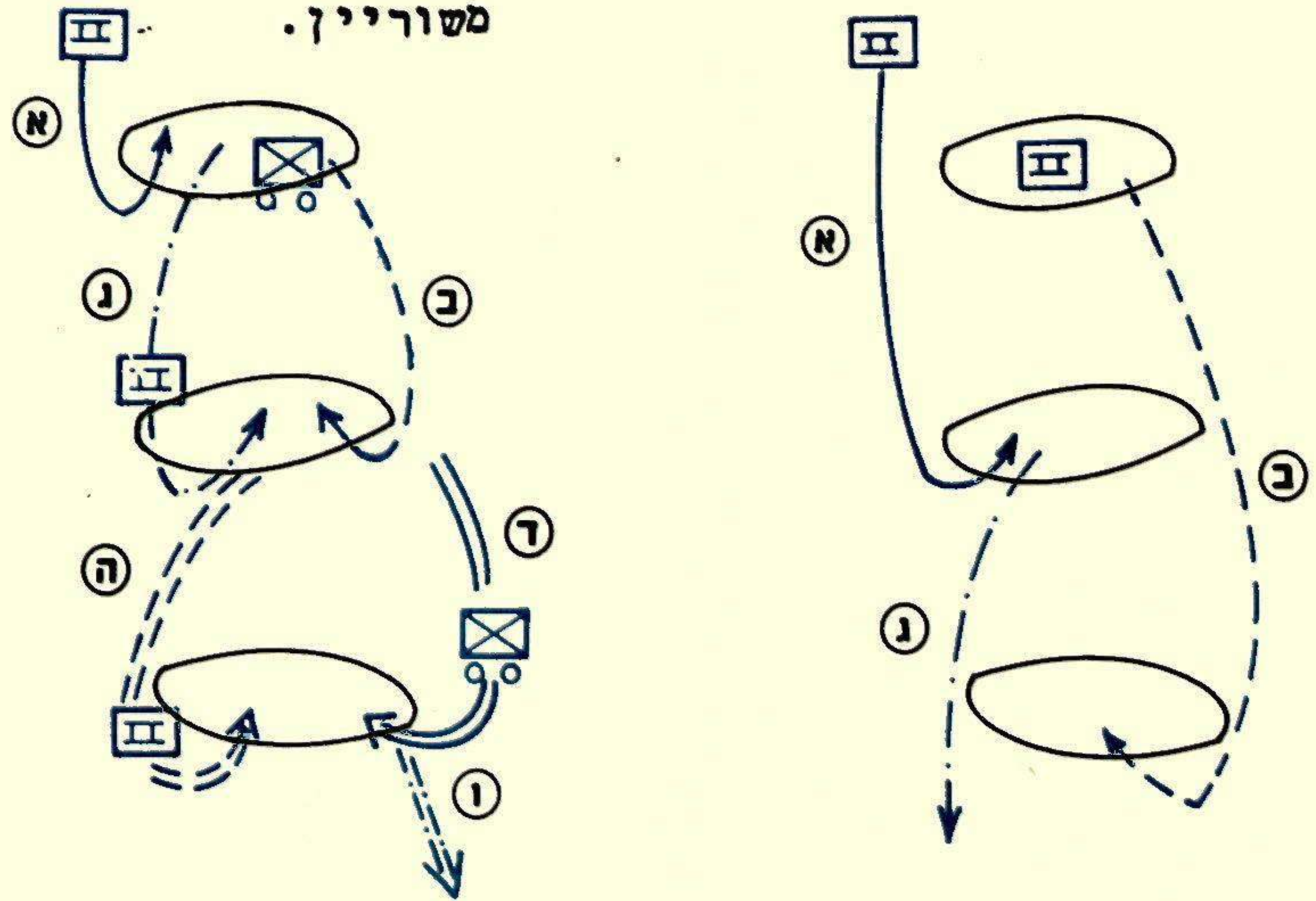
מרחב מוגן (סכימות)

51. גייסות מחפים

- א. גייסות מחפים הם כוחות ניידים הפועלים בקרב ההגנה בשטח שלפני מערך ההגנה העיקרי או באגפיו. תפקידם הוא בדרך-כלל להשהות את התקדמות האויב, להתיש את כוחו ולאסוף עליו ידיעות רבות ככל-האפשר. לעתים קרובות יסייעו בתיעול התוקף לשטחי-ההשמדה הרצויים למגן.
- ב. השליטה המרכזית של הרמה הגבוהה על הגייסות המחפים מבטיחה קיומם של דברים אלה:-
- (1) קבלת ידיעות על האויב באופן שוטף והגבה לפיהן על-ידי הפעלת עתודות, הזמנת סיוע אווירי, מתן אתראה למערך, חגבור מתחמים וכו'.
 - (2) הכוונת קרב ההשהיה של הגייסות המחפים לפי התכנית הכללית ולוח-הזמנים של קרב ההגנה, כשהם מדלגים לאחור ולאגפים בחיפוי אש ארטילרית, אש סנקים ולעתים אף בחיפוי כוחות אחרים.
- בגש מילוי משימתם כגייסות מחפים ישתתפו על-הרוב גם בקרב המסך המאבטח, על-ידי שישתלבו בקרב של מוצבי-קוץ.
- ג. לאחר נסיגתם למערך-ההחזקה העיקרי יופעלו הגייסות המחפים באחת המסגרות האלה:- (1) כחלק מהמערך העיקרי (על-ידי השתלבותם בו). (2) ככוחות נגד-חדירה. (3) כעתודה (על-ידי ארגונם מחדש למשימה זו או על-ידי השתלבותם בכוח העתודה שכבר קיים).

ד. סכימות-פעולה של גייסות מחפים

- (1) קרב-השהיה בחיפוי הדדי. (2) קרב-השהיה עם השארת "עקב" משוריין.

פ ס ק ה 3

ה ג נ ה ק ב ו ע ה ס ד ו ר ה

כ ל ל י

52. ההגנה הקבועה הסדורה היא צורת-היסוד של ההגנה הקבועה לסוגיה. הדברים שיפורטו להלן ישימים בעיקריהם גם למערכי-הגנה חפוזים או למערכים הקבועים שבמסגרת הגנה ניידת. המיוחד והשונה בהגנה קבועה חפוזת ובהגנת שטחים בנויים יינתן בפסקות הבאות.

ה כ ו ח ו ת ב ה ג נ ה ס ד ו ר ה

53. הכוחות במערך הגנה קבועה מחולקים, לפי ייעודם, כך:-

- א. כוחות-החזקה.
- ב. כוחות מאבטחים.
- ג. כוחות-עתודה.
- ד. כוחות מיוחדים.

54. הכוח העיקרי בהגנה קבועה, שהוא קיים תמיד הן ברמת העוצבה והן ברמת היחידה, הוא כוח-ההחזקה. שאר הכוחות עשויים לפעול או לחדול לפעול לפי המצב בזירה, לפי שלבי קרב-ההגנה ולפי גודלו של הכוח המחזיק במערך המוגן. כן עשויים הכוחות המאבטחים, העתודה והכוחות המיוחדים להשתייך למעשה לכוחות ההחזקה הן כדי הפעלתם באופן זמני בתפקידיהם המיוחדים, לפי שלבי-הקרב ולפי פקודות מפקד המערך המוגן.

55. כוחות-ההחזקה

א. כוחות-ההחזקה הם הכוחות המחזיקים במערך-ההחזקה, כלומר - במחמים ו/או במוצבים המרכיבים את מערך-ההגנה הקבוע, לרבות יסודות-הסיוע, שפעולתם היא חלק מלחימתו של המערך העיקרי.

תורת הקרב ב (14)

ב. תפקידיהם של כוחות-ההחזקה הם:-

- (1) למנוע מהאויב את כיבוש היעדים שבהם מאורגנים הכוחות להגנה על-ידי היאחזות קשוחה ועיקשת בקרקע.
- (2) לחייב את האויב להנחית עצמה רבה של חי"ר ושריון ברצותו להבקיע פרצות או לכבוש את המערך המוגן.
- (3) לתעל כוח משוריין, בעוקפו את המערך העיקרי, אל שטחי-השמדה מתוכננים מראש.
- (4) להתיש ולשבש את עצמת-הלחימה של החוקף על-ידי שילוב אמצעי-האש והמכשולים לסוגיהם ולאפשר לכוחות-העבודה הקטנים יחסית של המגן לערוך התקפת-נגד במצב של יתרון.

ג. הרכבם של כוחות-ההחזקה הוא על-הרוב:-

- (1) יחידות-חי"ר, יחידות חק"ש ו-הגמ"ר, או לעתים נדירות יותר יחידות חרמ"ש. יחידות אלה הן הכוח העיקרי הממוקם פיסית במרבית העמדות, המוצבים והמתחמים.
- (2) יחידות-נ"ט לסוגיהן ובכללן טנקים בעצמה קטנה.
- (3) יחידות-ארטילריה, שתפקידן העיקרי לסייע לקרב ההגנה של המערך העיקרי; חלק מהן, שטווח-פעולתן גדול יותר, יסייעו גם לכוחות האחריים.
- (4) יחידות-חה"נ, שתפקידן העיקרי לסייע להקמתו ולביצורו של המערך המוגן. לאחר-מכן תיעשה מרבית הפעילות ההנדסית על-ידי יחידות ההנדסה האורגניות שבעוצבות וביחידות של חי"ר. בשעת-קרב אפשר שכוחות-חה"נ יהיו חלק מכוחות-ההחזקה שייערכו במערכים המוגנים.

ד. אם כי עיקרה של לחמת הכוח במערך העיקרי הוא בקרב-אש נייד ועיקש, יהיה גם בשיטת-לחימתו של כוח זה יסוד של חנועה, והוא:-

- (1) ניצול היסודות הניידים, בעיקר טנקים, לתגבור הגזרות המותקפות.
- (2) עיבוי הגזרות המותקפות על-ידי כוחות שידוללו מתוך גזרות שאינן מותקפות.
- (3) הנחתת התקפות-נגד על-ידי חלק מכוחות-ההחזקה, בעיקר בלילה.

56. כוחות מאבטחים

א. הכוחות המהווים את מערך האבטחה וההשגחה הם כוחות הפועלים מחוץ למערך העיקרי, בעיקר בכיוון שממנו צפויה התקפת האויב.

ב. תפקידיהם של כלל הכוחות המאבטחים הם:-

- (1) לאכז את האויב ועצמתו ולהתריע על התקרבותו.
- (2) למנוע מיחידות-הסיור הקדמיות של האויב לצפות על המערך העיקרי ולא לצו להפעיל גייסות חזקים לשם יצירת מגע עם המערך העיקרי.
- (3) להשהות ולשבש את התקדמותו של האויב ולהשמיד חלקים ממנו בתחום אפשרויותיהם של הכוחות המאבטחים.
- (4) לעתים, לסייע לתיעול התוקף לשטחי-השמדה על-ידי שילוב של פעילות תוקפנית ושל הטעית האויב בדבר עצמתו ומיקומו המדויק של המערך העיקרי.

ג. הכוחות המאבטחים מורכבים מיחידות-סיור מתוגברות ביסודות של טנקים, חי"ר משוריין או ממונע, הנדסה וארטילריה של המערך העיקרי, אשר אפשר שקודמה לפניהם כדי לאפשר מתן סיוע לטווחים רחוקים יותר. אפשר שחלק מהכוחות המאבטחים יהיה שייך לכוחות-ההחזקה או לכוחות-העתודה, והם יינתנו זמנית תחת-פיקוד הכוחות המאבטחים עד תחילת התקפת האויב על המערך העיקרי. בכוחות המאבטחים נמנים:-

- (1) מסך-סיור (יחידות-סיור ומטוסי-סיור).
- (2) גייסות מחפים (בעיקר כוחות ממונעים ומשוריניים).
- (3) מסך מאבטח (מוצבי-חוץ ומשמרות-חוץ).
- (4) כוחות נגד-חדירה.

ד. מהותם של הגייסות המחפים - ר' פסקה 2, סעיף 51.

ה. מוצבי-החוץ ממוקמים מחוץ למערך-ההחזקה, בשטחים שולטים שבצירי-ההתקדמות של האויב ובטווח הסיוע של מערך-ההחזקה. התוקף ייאלץ לתקוף את מוצבי-החוץ לפני שייצור מגע עם המערך העיקרי. הכוחות שיוצבו במוצבי-החוץ יהיו מינימליים, שלא לפגוע בעצמתם של כוחות-ההחזקה שבמערך העיקרי. הרכבם ועצמתם של הכוחות במוצבי-החוץ מותנים בעצמת האויב ובאופיים של השטח והגייסות. כל-אימת שאפשר ייכללו גם טנקים או תול"רים. מוצבי-החוץ יהיו כפופים לרמה הגבוהה המפעילה אותם; לפי זה אפשר שיהיו "חטיבתיים", "גדודיים" או לעתים אף פלוגתיים.

ו. משמרות-החוץ פועלים במרחב שבין גבולות מרחב-ההחזקה למוצבי-החוץ. הם משלימים את מוצבי-החוץ ומהווים במשולב את המסך המאבטח. מרביתם - שלא כמוצבי-החוץ (אלה כפופים על-הרוב לרמה הגבוהה) - יוכפפו למפקדי-הגזרות שבהן פועלים המשמרות, דבר שייקבע בכל מקרה ומקרה. כוחות אלה הם:-

(1) תצפיות-יום, ממוקמות בשטחים שולטים מחוץ למערך, בעיקר תצפיות ארטילריות המסוגלות להפעיל אש על האויב בשטחים שאינם בתצפית המערך העיקרי. שטחים אלה עלולים, בדרך-כלל, לשמש לאויב שטחי-היערכות, או צירי-גישה אל המערך העיקרי.

(2) תשמועים בלילה, שתפקידם, בדומה לתפקידי התצפיות ביום, לתת אתראה למערך ולהפעיל אש על האויב.

(3) מארבים, או פטרולים שיפעלו בעיקר בלילה. הם יטרדו את האויב על-ידי מכות-אש קצרות מעמדות שיוחלפו חוץ כדי המשכת הטרדת האויב. מן-הרצוי שגם מארבים אלה יוכלו להפעיל את הארטילריה להנחתת אש על האויב.

ז. כוחות נגד-חדירה הם הכוחות שנועדו לאייש את המערכים נגד-חדירה בפני כוחות התוקף שהצליחו לחדור לתוך המרחב המוגן כדי להשמידם, לעוצרם או לפחות להשהותם. כוחות אלה יהיו על-הרוב יחידות ניידות הכוללות יסוד משוריין, אשר ישאפו להתחיל את פעולתם כמארבים. במקרים רבים לא יהיו כוחות מיוחדים שנועדו לתפקיד זה, והתפקיד יוטל על חלק מהגייסות המחפים שחזרו למערך ההגנה, על כוח מאחד המתחמים או על העתודה.

57. כוחות-העתודה

כוח-העתודה העיקרי יהיה מורכב בעיקרו מכוחות-שריון מתוגברים על-ידי חי"ר. החזקת כוח-חי"ר כעתודה בלתי-מרוחקת לקרקע אינה מעשית על-פי-רוב. בדרך-כלל יחסרו כוחות להחזקת המערך המוגן; ואם יאויש אחד המתחמים על-ידי עתודה, לא תמיד אפשר יהיה לחלצה ולארגנה בעתה להנחתת התקפת-הנגד. אם החליט המפקד על החזקת עתודת חי"ר והטיל עליה משימה של החזקת שטח, עליו לוודא שהעתודה מסוגלת להתארגן באחראה מינימלית, וכך שהמתחם - עליו היא מופקדת - יימצא בעומק המערך, שלא יבוא במגע עם האויב בשלבים הראשונים של קרב-ההגנה, ושלא יהיה השטח החיוני שבמערך. על-הרוב יקבע המפקד, למרבית הכוחות המחזיקים בקרקע, משימות להתקפת-נגד ויפעיל בפועל את הכוחות הנמצאים במתחמים שאינם באים במגע עם האויב. תנאי לכך הוא, שלמערך-ההגנה יהיה עומק מספיק שיאפשר הפעלת כוחות ממתחמים עורפיים כעתודה למתחמים קדמיים. אם נקבע השריון כעתודה עיקרית להתקפות-נגד, ניתן להציב חלק ממנו בעמדות-חובה לחגבור מערך ה-נ"ט. עקב רשת-הקשר הענפה של השריון ניתן לרכזו בזמן קצר ביותר.

- א. אחד האמצעים ההתקפיים העיקריים בקרב-הגנה הוא הפעלת כוחות מיוחדים, שנועדו להתיש את האויב, לפצלו ולערער את מערכת השליטה והתחזוקה שלו וכך את רוח-הלחימה שלו.
- ב. תפקידיהם של הכוחות המיוחדים עשויים להיות:-
- (1) לערוך פשיטות על חניוני-שריון, סוללות ארטילריה, מפקדות ומתקני-תחזוקה.
 - (2) לבצע חבלה בצירי-תנועה.
 - (3) לשים מארבים לכוחות נעים, בעיקר לשריון.
- ג. תפקידים אלה יבוצעו בעיקר בחסות הלילה.
- ד. כרגיל לא יהיו במערך-הגנה כוחות מיוחדים קבועים. הם יורכבו ככוח זמני לפי התפקיד, כל-אימת שיהיה צורך בהפעלתם. בגמר מילוי התפקיד יפורק הכוח, והיסודות המרכיבים אותו יחזרו ליחידות-האם שלהם. אפשר שחלק מהתפקידים המיוחדים לכוחות המיוחדים יוטלו על הגייסות המחפיים.

השלבים בהגנה סדורה (כללי)

59. השלבים בהגנה סדורה הם:-

א. שלב ההכנות

בשלב זה יתוכנן המבצע וירוכזו הכוחות והאמצעים.

ב. שלב תפיסת המערך וההתבצרות

בשלב זה יבוצר המערך, והכוחות ייפרסו במקומותיהם בהתאם לתכניות ההגנה. לעתים קרובות ישתלב שלב זה בשלב ההכנות ויחחיל לפני שהשלב הקודם יסתיים.

ג. שלב ניהול קרב ההגנה

בשלב זה נכללים 3 שלבי-משנה אפשריים:-

(1) פעילות הכוחות המאבטחים

בשלב-משנה זה ינוהל הקרב על-ידי הגייסות המחפיים והמסך המאבטח. אפשר שפעילות הכוחות המאבטחים תנוהל על-ידי המגן גם בלי שתיערך בעקבותיה התקפה על המערך המוגן. פעילות זו באה למנוע מהאויב לקיים פעילות-מודיעין בגזרה. בהגנה סדורה יהיה שלב-משנה זה רק לעתים רחוקות מקביל לשלב ההכנות.

(2) הקרב על המערך העיקרי

זהו קרב-הגנה המתנהל תחילה על המוצבים הקדמיים ולאחר-מכן בתוך המערך כדי לעקור את האויב מהמערך, במקרה שהאויב קנה בו אחיזה.

הקרב על המערך העיקרי הוא עיקרו של שלב ניהול-קרב-ההגנה.

(3) ניצול ההצלחה

כאשר הכוחות המגינים הצליחו לבלום, להכות ולשבש את הכוחות התוקפים, ובעיקר כשלושותו של המגן עומדים כוחות משוריינים וניידים, אפשר שהמגן ינצל את מצבו המעורר של האויב ויחקיפו. מטרת ההתקפה אפשר שתהיה השמדת האויב, או כיבוש שטחים נוספים, המקנים למגן יתרונות קרקעיים. לא תמיד יקוים שלב-משנה זה.

שלב ההכנות

60. שלב-ההכנות הוא השלב שבו נעשים התכנון וההכנות המבצעיות והמנהלתיות לקראת ההגנה. בהגנה סדורה אפשר שמערך-ההגנה יתוכנן ואף יבוצר בחלקו או בשלמותו בזמן-רגיעה. תפיסת המערך והשלמת ביצוריו ייעשו בזמן-חירום, בהתבסס על התכנון המוקדם, תוך עדכון לפי הנסיבות. בעת חירום תחקיים ההגנה הסדורה, כאשר הכוח מתכנן את מערך-ההגנה ומביא את מערכת-הביצורים והמכשולים לידי שלמות מינימלית ללא לחץ של אויב.

61. שלב ההכנות בהגנה סדורה כולל (לאחר קבלת הפקודה מהרמה הגבוהה ולימודה):-

א. הוצאת פקודת-אחראה.

ב. פעילות מודיעין.

ג. תכנון המבצע:-

- (1) ניתוח דרכי-פעולה אפשריות של האויב.
- (2) בחירת השטחים להגנה.
- (3) קביעת שטחי-ההשמדה.
- (4) חלוקה לגזרות.
- (5) איגודי כוחות והקצאתם לגזרות.
- (6) תכנית-אש-ומכשולים שלדיח.

תורת הקרב ב (15)

- (7) תכנית פעילות-חוץ.
- (8) תכנית החקפות-נגד.
- (9) תכנון התחזוקה.
- (10) תכנון השליטה.
- (11) סיכום סדר-הקדימות ולוח-הזמנים.

ד. הוצאת פקודות ופירוט התכניות על-ידי הכוחות הכפופים.

62. הוצאת פקודת-אחראה

א. עם גמר לימוד הפקודה ותכנון הסיור תוציא כל עוצבה או יחידה פקודת-אחראה לכוחות הכפופים לה. הסיור ייעשה תמיד בשטח. פקודת-האחראה תוצא תמיד לפני שהוכנה התכנית המבצעית כדי:-

- (1) לאפשר לכל רמות-הפיקוד להשתתף בנוהל-הקרב.
 - (2) לאפשר לכוחות הכפופים מקסימום זמן להכנות, בעיקר כאשר השעה ש שנקבעה לכוחות היא בתחום זמן קרוב. יחסית.
 - (3) לאפשר לכוחות לתפוס מוקדם יותר את המערך ולהתחיל בהתבצרות על-ידי זירוז נוהל-הקרב והשלמת התכנון המוקדם.
- ב. השעה ש בהגנה היא השעה שבה מקבל הכוח המגן את האחריות להגנת הגזרה. בהגנה סדורה מחייבת השעה ש את הכוחות המגינים להשלים את היערכותם להגנה ואת הקמתם של הביצורים ומערכת המכשולים העיקריים.

ג. פקודת-האחראה תפרט את הידיעות הדרושות שאפשר לתת קודם תכנונו של המבצע. היא תכיל כרגיל את:-

- (1) המשימה - במידת הפירוט והדיוק שניתן לקבוע בשלב זה. כאשר השטח שנועד להגנה ושיטת-הפעולה ייקבעו על-ידי הרמה הגבוהה, תפורט המשימה יותר מאשר במשימה שהוגדרה באופן כללי בלבד.
- (2) הידיעות שבנמצא על אודות האויב.
- (3) לוח-זמנים לקבוצת-הסיור ולקבוצת-הפקודות.
- (4) לוח-זמנים שלדי להכנות ולריכוז הכוחות.

ד. בהרבה מקרים, כאשר המשימה מפורטת על-ידי הרמה הגבוהה, אפשר שסעיף "השיטה" יינחן באופן שלדי תוך ציון השלבים והזמנים לביצועם.

63. פעילות מודיעין

- פעילות המודיעין בזמן תכנון ההגנה תתרכז בחומים אלה:-
- א. דרכי-פעולה אפשריות של האויב, בהתבסס על ידיעות או הנחות על עצמתו ואיגוד-כוחותיו האפשרי.
 - ב. עבירות הקרקע מבחינת האויב.
 - ג. שטחי-מפתח חיוניים למילוי המשימה.
 - ד. עבירות הקרקע לכוחותינו לביצוע החקפות-נגד.
 - ה. הפעלת סוכנויות-מודיעין, לעתים קרובות ממקורות של הרמה הגבוהה או של יחידות שכנות ומעקב שוטף אחר מצבו ופעילותו של התוקף האפשרי.
 - ו. בדרך-כלל מן-הרצוי, שגם בהגנה סדורה יוצא לפחות מסך-סיור קדימה, הקדם ככל-האפשר.

64. ניתוח דרכי-הפעולה האפשריות של האויב

- א. הואיל ובהגנה יהיה האויב התוקף זה שיוזם את גזרת-ההתקפה, עצמתה ומועדה, חיוני הוא שהמגן יעריך ביסודיות את דרכי-הפעולה האפשריות של האויב ושהיערכותו תהיה "תשובה" נכונה להן.
- ב. כלל זה נכון בין שנקבעו למגן השטחים שנועדו להגנה ובין שלא נקבעו; אם נקבעו, יהיו הערכת-המצב וניתוח דרכי-הפעולה האפשריות של האויב קלים יותר, שכן אלה יתבססו על החלטת הרמה הגבוהה ויוגבלו בעיקר לדרכי-הפעולה האפשריות שסביב השטחים המוחזקים.
- ג. הערכת דרכי-הפעולה האפשריות של האויב תיעשה בכל הרמות במידת-פירוט שונה, כשכל רמה מתבססת על קודמתה ומפרטת את אלה שבגזרתה. ההחלטות של הרמה הגבוהה, לאור דרכי-הפעולה האפשריות של האויב, תהיינה בדבר תפיסת שטחים, חלוקה לגזרות עיקריות, הקצאת כוחות ונשק. הרמות הנמוכות ימשיכו בפירוט ה"תשובה" לאויב על-ידי מיקום כלי-הנשק, החפרות והעמדות שבגזרותיהם.

65. בחירת השטחים להגנה

- א. בחירה נכונה של השטחים שבהם יתארגנו הכוחות להגנה היא הפרק החשוב ביותר בתכניתו של המפקד, שכן זו משמשת בסיס להמשך תכנונה של תכנית ההגנה ולפירוטה.

השטחים שייתפסו יהיו:-

- (1) שטחים השולטים על נתיבי-התנועה או על מרחב-התנועה האפשרי לאויב. השטחים השולטים העיקריים - אשר החזקתם בידי המגן ומניעתם מהתוקף מאפשרים למגן את מילוי משימתו - הם השטחים החיוניים.
- (2) שטחים נוספים, אשר נותנים עומק לשטחים החיוניים, נותנים למערך-ההגנה סיוע הדדי והיקפיות, מקנים למגן את מרחב-התמרון הרצוי לו, ובה בשעה חוסמים ומגבילים את מרחב-התנועה של האויב, ולעתים אף מתעלים אותו לשטחי-ההשמדה הרצויים למגן.
- (3) שטחים העשויים לשמש כמערכים נגד-חדירה או לתפיסת עמדות אש לטנקים באגפי נתיבי-ההסתערות האפשריים של האויב; שטחים אלה לא יאוישו מראש, אלא יוכנו בהם עמדות ומכשולים מינימליים.
- (4) יישובים שיוחזקו על-ידי המגן וישתלבו במערך-ההגנה.
- (5) מוצבי-חוץ.

ב. בהגנה סדורה, ברמה הטקטית, מן-הרצוי שהרמה הפוקדת תבחר את השטחים להגנה ותקבע את מיקום הכוחות העיקריים כדי שתי רמות מתחתיה: חטיבה תתכנן את המערכים הגדודיים ואת פרטי-הנוף העיקריים שבהם יתארגנו הפלוגות; גדוד יתכנן (בפירוט יתר) את השטחים שבהם יתארגנו הפלוגות ואת מיקומן של המחלקות. כלל זה נכון בעיקר ברמה שמחטיבה ומטה, וקיומו מותנה בפרק-הזמן העומד לרשות כל רמה לתכנון תכניתה. לעתים אף בהגנה סדורה, מחמת הדוחק בזמן (שהוקצב לתכנון), לא יוכלו הרמות הגבוהות לרדת לפירוט הרצוי. בנסיבות כאלה יהיה הפירוט כדי רמה אחת.

ג. קביעת השטחים שייתפסו על-ידי הרמה הגבוהה אסור שתשחרר את הכוחות הכפופים מן החובה להעריך את הקרקע ולהגיש לאישור תכנית מפורטת יותר של תפיסת השטחים. הרמה הנמוכה יותר עשויה להציע, עקב בדיקה מפורטת יותר של צרכיו, תיקונים מסוימים על בסיס קביעת הרמה הגבוהה. כוחות-המשנה הם שיקבעו את היקפם המדויק של המוצבים והמתחמים, ובסופו של דבר גם ישפיעו על קביעת גבולותיו המדויקים של המערך.

ד. משנבחרו השטחים ונקבעו גבולותיהם של המתחמים או המוצבים, ייעשו תכנון ההגנה ופירוטה לפי קביעה זו.

66. קביעת שטחי-השמדה

א. קביעת מקומם של שטחי-ההשמדה תיעשה בהתחשב בדרכי-הפעולה האפשריות של האויב, תוך ניתוחם של גורמים אלה:-

- (1) משימתו האפשרית של האויב.
- (2) צירי-חנועה ועבירות הקרקע מבחינת האויב.
- (3) אפשרות לניצול מכשולים טבעיים בשטח ושיפורם לשם תיעול האויב או השהיח האויב.
- (4) אפשרות שליטה בשטחי-ההשמדה מהשטחים התפוסים ובכוחות ניידים על-ידי מקסימום כוחות ואמצעים.
- (5) אפשרות להנחתח התקפות-נגד.

ב. גודלם של שטחי-ההשמדה וריחוקם מהמערך מותנים:-

- (1) בגודלם של הכוחות שהאויב עלול להפעיל ושרצוי למגן להכניסם לתוך שטחי-ההשמדה.
- (2) בטווחי כלי-הנשק שבידי המגן ובעצמחם; ככל שיהיו גדולים יותר כן יוכל המגן לאפשר כניסת כוחות גדולים יותר של האויב לשטחי-ההשמדה.
- (3) ביכולתו הפיסית של המגן לתעל את האויב לשטחים הרצויים לו.

ג. מרביתם של שטחי-ההשמדה בהגנה קבועה יהיו צמודים לגבולותיו של המערך המוגן, אולם ייתכן שהרמה הגבוהה תתכנן שטחי-השמדה בריחוק מהמערך, בשביל העתודות הניידות והמשוריינות של המגן. בדרך-כלל אסור ששטחי-ההשמדה המרוחקים (של הרמה הגבוהה) יהיו מחוץ לטווח הנשק הארטיילרי של המערך העיקרי.

ד. קביעת שטחי-השמדה אפשר שתיעשה לפני בחירת השטחים להגנה, אולם גבולותיהם ומיקומם המדויק ייבחנו שוב לאחר בחירת השטחים.

67. חלוקה לגזרות-אחריות

א. החלוקה לגזרות-אחריות תיעשה בהתחשב בדרכי-הפעולה האפשריות לאויב ובשטחי-ההשמדה שנקבעו. בחלוקה לגזרות-האחריות נקבע אלו שטחים ישלטו על שטחי-ההשמדה השונים ועל השטחים שבסביבתם. כלל השטחים שבמערך המוגן צריך לאפשר שליטה באש על השטח כולו, הן בהיקפו והן לעומקו.

ב. מן-הרצוי שכל גזרה תוכל לכסות דרך-פעולה אפשרית אחת של האויב ושיהיה בה שטח-השמדה אחד עיקרי. עם זאת חיוני הוא, שכל גזרה תוכל לסייע באש כלי-הנשק העיקריים שבה ולהפעילם לתוך שטח-ההשמדה של הגזרה השכנה.

ג. לעתים יש ניגוד בין השאיפה להכפיף כל שטח-השמדה לגזרה אחת לבין אפשרויות השליטה. במקרים כאלה יש להעדיף את נוחות השליטה ולחלק את שטח-ההשמדה בין שתי גזרות.

68. איגודי כוחות והקצאתם לגזרות

א. לאחר שנקבעו השטחים, גודל הכוחות, שטחי-ההשמדה וגבולות-הגזרה, ייקבעו:-

- (1) הקצאת הכוחות.
- (2) הקצאת כלי-הנשק.
- (3) הקצאת האמצעים.

ב. הקצאת הכוחות

הקצאת הכוחות תיעשה בהתאם לגודלה של הגזרה ואופיה; לדוגמה: שטח שנועד ל-5 פלוגות יש להקצות לגדוד שיחוגבר בפלוגה; שטח חשוב יותר יש לתת לכוח יעיל וטוב יותר.

ג. הקצאת כלי-נשק

סוג הכלים שיוקצה מותנה ברמת הכוח המתכנן את ההגנה. חטיבה תקצה לגדודים בעיקר נשק-נ"ט ונשק ארטילרי, גדוד יקצה לפלוגותיו בעיקר נשק-נ"ט ונשק מסייע גדודי. הגורמים המשפיעים על הקצאת הכלים שבנמצא הם:-

(1) אופיה של הגזרה ודרכי-הפעולה האפשריות לאויב. סוג הנשק שיוקצה צריך שיחאים לפעולה הצפויה בגזרה.

(2) חשיבותה של הגזרה, כאשר הגזרות השולטות על השטחים החיוניים יותר מועדפות על-פני הגזרות המשניות.

ד. הקצאת אמצעים

הקצאת האמצעים, כגון: חומרי גידור וביצורים, ציוד מכני וכו' בשביל הגזרות, תיעשה בהתאם לגודל השטח, אופי הקרקע ואופיו של האויב הצפוי. הציוד בחלקו יוקצה ישירות לגזרות ובחלקו ישאר בידי הרמה הגבוהה ויופעל על-ידיה, בעיקר בכל שנוגע למכשולים המתעלים ולמיקוש המגן.

ה. אפשר שבהמשך התכנון יחולו שינויים קטנים בהקצאת הכוחות, הנשק והאמצעים, אולם הקצאתם ואיגודם בשלב זה היא חיונית להמשך התכנון ופירוטו.

א. האש בשילוב עם המכשולים הם הגורם העיקרי להתשת החקפת האויב, שיבושה ושבירתה, קודם שיצליח לחדור לחוך גבולות המערכים המוגנים. בתכנון האש והמכשולים יש לתח אפוא את הדעת לדברים אלה:-

(1) שמירת האפשרות של ריכוז מקסימום האש לשטחי-ההשמדה האפשריים תוך קיום האפשרות להפעלת הארטילריה גם לטווחים הרחוקים.

(2) אפשרות לפיצול האש, ת"פ או בסיוע, לגזרות בהתאם לתכונות כלי-הנשק ובהתאם לפעילות האויב. האש הארטילרית ואש-הטנקים יהיו בעיקר בשליטה מרכזית או במצב שיאפשר לרכזן במהירות לשם הפעלה מרכזית, תוך ניהול קרב-ההגנה. שאר כלי-הנשק, בעיקר נשק שטוח-מסלול, כגון: תוחחי-נ"ט, מק"בים וכל יוקצו מראש לכוחות שבגזרות השונות, תוך כוונה שיוכלו בכל-האפשר גם לסייע לגזרות השכנות.

(3) קיום תיאום מדוקדק בין המכשולים, הנשק ה-נ"ט, הנשק שטוח-המסלול, פעילות הכוחות הניידים - בעיקר טנקים והאש הארטילרית לפעילות רצופה - כשהם משלימים ומגבירים זה את זה לשם שבירת האויב.

ב. תכנית-האש-והמכשולים השלדית תהיה שונה בפירוטה ברמת העוצבה וברמת היחידה.

ג. עוצבה עצמאית, לאחר קביעת שטחי-ההשמדה, הקצאת הכוחות, הנשק והאמצעים, תתכנן את תכנית המיקוש המתעל והמגן, מיקום הנשק הארטילרי והקצאת קציני-הקישור הארטילריים, כדי שיחידותיה יוכלו לפרט את תכניות-האש על בסיס התכנית החטיבתית השלדית.

ד. להלן (עמ' 271) סכימה של מרשם שלדי עוצבתי, בצירוף נתונים של הקצאת כוחות, נשק ואמצעים, המאפשרים ליחידות ולמפקדי הסיוע וההנדסה לפרט את תכניתם.

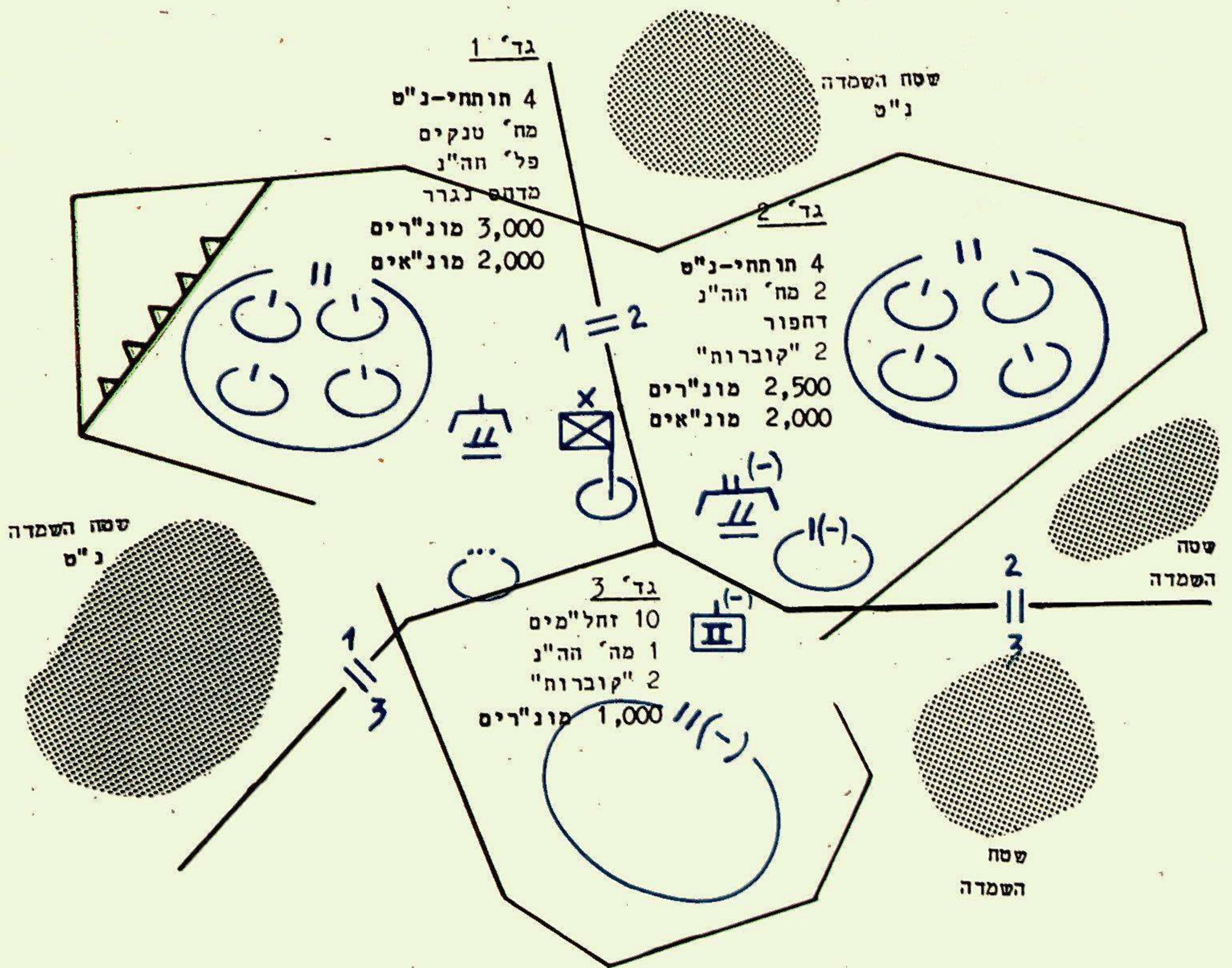
ה. ברמת היחידה כוללת תכנית-האש-והמכשולים השלדית פרטים אלה:-

(1) קביעת גזרות-אש עיקריות ומשניות לנשק ה-נ"ט, לנשק שטוח-המסלול הגדודי ול-מקל"פים שהוקצו לגזרות.

(2) תכנית שלדית למשימות-אש-הסכנה.

(3) תכנית למיקוש מאבטח וכן למיקוש ולמכשול מגינים ומתעלים, אם לא נקבעו על-ידי החטיבה.

(4) מיקום הנשק תלול-המסלול הגדודי.

1. פירוט תכנית-האש לא ייעשה על-ידי מפקד-העוצבה או מפקד-היחידה. פירוט תכנית-האש, ובכלל זה מיקום הנשק והכוחות, ייעשה על-ידי מפקדי-גזרות-המשנה ומפקדי-הסיוע בהסתמך על תכנית-האש השלדית. תכנית הטיווה תאושר וחתואם באחריות מפקד-מערך-ההגנה, כי תכנית הטיווה צריכה להיות מתואמת עם הפעילות שמחוץ למערך בנוגע לאש-המגן ועם הפעולות של הכוחות שבחור המערך בנוגע לטווה משימות-אש-הסכנה או לטווה של מטרות שבחור המערך המוגן.

70. תכנית פעילות-חוץ

חכנון פעילות-חוץ על-ידי הכוחות המאבטחים נעשה לארבע מטרות-יסוד:-

- א. להגדיל את מרחב-הלחימה של המערך העיקרי ובכך להחיש את האויב לפני תחילת הסתערותו ולמנוע הפתעה מהמערך העיקרי. פעילות זו נעשית הרחק ככל-האפשר, והיא תתוכנן ותנוהל על-ידי מפקד המערך המוגן.
- ב. להשלים את כושר-לחימתן של הגזרות השונות שבמערך, בטווחים הצמודים שמחוץ למערך המוגן. פעילות זו אפשר שתתוכנן על-ידי מפקדי-הגזרות, אולם היא תתואם ותאושר על-ידי מפקדי המערך המוגן.
- ג. לחפות ולאבטח את ההתארגנות להגנה.
- ד. לבצע פשיטות, מארבים ופעולות-הטרדה על האויב בשטחיו כדי להחישו, לשבשו ולערער את ביטחונו ורוח-הקרב שלו לפני תחילת קרב ההגנה.
- ה. פירוט הכוחות הפועלים מחוץ למערך - ר' לעיל - הכוחות בהגנה - סעיפים 56 - 58.

71. תכנית התקפות-הנגד

- א. התקפת-הנגד היא האמצעי העיקרי והאחרון שבידי המפקד כדי לקיים בידו את היזמה ולוודא את מילוי המשימה. לפיכך יונחתו התקפות-הנגד בפקודתו או באישורו של מפקד המערך המוגן.
- ב. מבחינים שני סוגי התקפות-נגד:-
 - (1) התקפת-נגד עיקרית שתונחת על-ידי הרמה הפוקדת על המערך המוגן או על המרחב המוגן הנושאים באחריות מבצעית עצמאית.
 - (2) התקפת-נגד מקומית שתונחת על-ידי כל כוח.
- ג. התקפות-הנגד יתוכננו על בסיס של איגודי-כוחות קבועים מראש, שיפעלו לפי תכנית מתואמת נגד האויב, בהתאם לדרכי-הפעולה הצפויות שלו. בחכנון התקפות-הנגד צריך להביא בחשבון את הדילמה שתעמוד בפני המפקד - הפעלת כוחות קטנים ומייד בעוד האויב משובש, או הפעלת התקפת-נגד עיקרית, על-ידי הרמה הגבוהה, שתהיה חזקה יותר בעצמה אך האויב מאורגן ומוכן יותר.

ד. ככלל יתקפו כוחות-חי"ר רק בלילה. כאשר יש צורך בהתקפות-נגד ביום, יש להנחיתן על-ידי כוחות משוריינים בעיקרם.

ה. התקפות-הנגד אפשר שיונחתו על-ידי העתודה, או על-ידי כוח שיורד ממערך-ההגנה. התקפות-הנגד בכל הרמות יסתייעו בכל הסיוע שניתן להקצות להן. העתודה ברמות השונות אפשר שתהיה:-

(1) בפלוגה אפשר שצוות כיתתי ישמש כעתודת ה-מ"פ. צוות זה יתמקם בעמדות, בקרבת מפקדת-הפלוגה, והוא יופעל בלילה - להנחתת מכות-אש באגף הכוח המסתער של האויב, וביום - לעיבוי הגזרה המוחקפת.

(2) ברמה של גדוד תשמש אחת הפלוגות המחזיקות במתחם עורפי גם כעתודה, כשהיא מתוגברת לצורך התקפות-הנגד בטנקים ובאמצעי-חובלה, לפי אפשרויותיו של הגדוד.

(3) ברמה של חטיבה יורכב תמיד כוח נייד ומשורייך שיתבסס על טנקים, חרמ"ש או חי"ר ממונע. כוח זה, רובו או חלקו, ישמש כעתודת החטיבה. אף-על-פי שהוא עשוי להיות ערוך באחד המתחמים, לא תוטל עליו האחריות להחזקת שטח חיוני. נוסף על כוח זה יהיה הגדוד העורפי של החטיבה בכוונות להנחתת התקפת-נגד לפי פקודה.

ו. מאחר שהכוח שנועד להתקפת-נגד הוא בדרך-כלל נחות מבחינת הכמות מהאויב, נודעת חשיבות מיוחדת לבחירת היעד להתקפה והמועד המתאים להנחתתה. המועד המתאים הוא כאשר האויב נמצא בהיערכות, בתנועה בחבניות המתאימות לתכנית-ההתקפה שלו, או מייד לאחר כיבוש יעד בטרם הספיק להתארגן בו. לעומת חולשתו הטקטית של האויב בזמנים אלה יש לכוח המנחית התקפת-נגד יתרונות רבים:- הכרת השטח, אפשרות לחקיפת האויב מאגפו או מעורפו כשבחזיתו כוחות אויבים לו, ניצול אמצעי האש הרבים שבמערך המותקף, ובמיוחד היתרון של הפתעת האויב וקשיי השליטה שלו לארגון התשובה להתקפת הנגד; כל אלה יביאו להכרעת האויב, אם הכוח התוקף-נגד יפעל בתנופה ובחוקפנות.

ז. בתכנון התקפות-הנגד יובאו בחשבון שתי אפשרויות-פעולה:-

(1) התקפת-אש שתכליתה לשבור את התקפת האויב ולגרום לו אבדות על-ידי עצמת-אש והלם, התקפה מטווח קרוב ומכיוון לא-צפוי.

(2) התקפת-הסתערות שבה, לאחר מכת-אש ותוך הנחתת אש, יסתער הכוח התוקף-נגד על האויב וישמידו.

ח. אין להרבות במספר התקפות-הנגד המתוכננות; מן-הרצוי להעמידן כדי 2-4 התקפות, אך מתוכננות בקפידה. התקפות אלה יתוכננו לשני סוגים של יעדים:-

(1) למניעת כיבושם של שטחים חיוניים או לעקירת אויב שקנה בהם אחיזה, כאשר נפילת היעדים מסכנת את מילוי המשימה של המגן.

(2) כוחות אויב בתנועה או בהיערכות, שתבניתם והרכבם מאפשרים להשמידם או לפחות לגרום להם אבדות, שיאלצו את התוקף לסגת לשם התארגנות יסודית.

ט. בתכנון התקפות-הנגד ישקלו כוחות-האויב האפשריים שעליהם תונחת ההתקפה. כוחות אלה צריכים להיות:-

(1) מטרות כדאיות, וכדי שהכוח העיקרי של המגן לקיום היזמה - כוח התקפות-הנגד - לא יבוזבז ולא יוחש בלי שישפיע על הצלחת קרב-ההגנה.

(2) מאמץ מסכן - ששבירתו תקדם להנחתת התקפת-נגד על כל מטרה אחרת.

(3) השמדת כוח חלש - כגון מאמץ משני של האויב, אשר השמדתו עשויה להשפיע לטובה על יחסי-הכוחות הכוללים, בלי שהכוח התוקף-נגד יסתכן במיוחד. לעתים תשפיע פעולה כזאת אף על המאמץ העיקרי של האויב - הוא יצטרך להחליט אם להמשיך בהתקפה, אם להפסיקה או להחלישה כדי לתגבר את המאמץ המשני.

י. התקפת-נגד יכולה להיות:-

(1) התקפת-נגד מקדימה שתונחת בזמן שהאויב נע להיערכות, או בשעה שהוא נערך. תכליתה לשבש את תכניותיו של האויב ולא לצו להתארגן מחדש. בשלב זה מתרכז האויב להתקפה והוא עדיף מהמגן מבחינת הכמות. לפיכך יקשה להנחית התקפת-נגד מקדימה בעלת סיכויי-הצלחה ללא ריכוז כוח מקסימלי וללא השגת הפתעה. התקפת-נגד מקדימה תופעל אפוא, רק כאשר יהיו תנאים מוקדמים להבטחת הצלחה, והיא תהיה על-הרוב התקפת-נגד עיקרית.

(2) התקפת-נגד מקבילה שתונחת משהחל האויב בלחימה אל היעדים ונחשפו אגפיו. בשלב זה יכול כוח-שריון, מנחית אש מעמדה אגפית, לשבש כליל את התקפת האויב. התקפות-נגד מקבילות אפשר שתהיינה מקומיות, כי בשלב זה עשויים כוחות קטנים, כשהם מופיעים בזמן הנכון ובמקום הנכון, לשבור את התקפת-האויב.

(3) התקפת-נגד אחרת שנועדה לעקור כוח תוקף משטח חיוני שנכבש, אשר השארתו בידי האויב מסכנת את המערך כולו. סיכוייה של התקפת-נגד כזאת גדלים ככל שהיא נערכת סמוך לנפילתו של היעד המותקף, לפני שהתוקף הספיק להתארגן כראוי על היעד הכבוש. הואיל ומשימתו של המגן היא לעקור את האויב מהשטח החיוני מן-ההכרח לעורכה בעצמה הדרושה ובזמן המתאים.

יא. בתכנון התקפות-הנגד יש להקפיד על הכנתן המדוקדקת - בחירת צירים, הקצאת כוחות, סיורי מפקדים ונהגים, ואם אפשר - אף חרגול הכוחות - כדי לזכות במהירות יתר שתאפשר להנחית את ההתקפה בעתה ואגב כך למצות את מלוא ההלם של ההפתעה והמחץ על האויב.

72. תכנון התחזוקה

א. תכנון התחזוקה כולל:-

- (1) הקצאת אמצעים וציוד להתבצרות והובלתם.
- (2) הקצאת מזון, חמושת ואמצעים אחרים כדי לאפשר למערך להתקיים ולהילחם והובלתם.
- (3) מיקומם של מתקני-התחזוקה, דרגים מנהלתיים ומצבורים.
- (4) תכניות של היסעים, הספקה ופינוי.
- (5) הקצאת תובלה לגייסות הניידים.

ב. תכנון התחזוקה יתבסס על התכנון וההקצבות ה-אג"מיות, על אפשרויות ההובלה וההספקה, ולפי סדר-הקדימות שייקבע בתכנון המבצעי.

73. תכנון השליטה

יכולתו של התוקף ליזום את גזרת-ההתקפה ואת מועדה ולרכז בה כוחות עדיפים להתקפה מחייבת את ריכוז השליטה של קרב-ההגנה בידי המפקד. ריכוז השליטה יאפשר למפקד לתאם את לחימת המערך כגוף אחד ולרכז מול מאמץ ההתקפה מקסימום אש וכוחות ניידים. יותר מזה - אפשר שעקב פעילותו של האויב תשוב מערכת-הקשר וחלק מהמערך ייכבש, ועם זאת עדיין צריכים חלקי-המערך המנותקים להמשיך להילחם ולאפשר למגן למלא את משימתו. בתכנון השליטה יש אפוא לתת את הדעת לדברים אלה:-

א. תכנון מוקדם, מתן פקודות ותדריכים מפורטים והגדרת הסמכויות של מפקדי-המשנה. כאשר המשימה וראיית הקרב של המפקד בהירים וברורים, אפשר שכל מתחם ומוצב - אפילו יאבד את הקשר ויכותר - ימשיך להילחם במתואם עם שאר חלקי-המערך, או אף לבדו.

ב. ריכוז בידי המפקד של:-

- (1) העתודה העיקרית.
- (2) הפעלת האש.
- (3) סוכנויות-מודיעין.
- (4) פעילות הכוחות המאבטחים.

ג. מערכת-קשר ענפה שתכלול:-

- (1) קשר קווי כקשר קבוע. רשת הקשר הקווי תהיה מסועפת ככל-האפשר ותאפשר לקיים קשר עד למפקדי-המחלקות.
- (2) קשר אלחוטי, במפקדת המערך, בהאזנה קבועה. קשר זה יופעל לפי פקודה או עם תחילת קרב ההגנה.
- (3) אותות-שדה וסימנים מוסכמים כקשר אלטרנטיבי.
- (4) קשר-רציף.

ד. המפקדה תמוקם באחד המתחמים של המערך העיקרי, במקום שממנו תוכל לשלוט בכל שלבי-ההגנה.

ה. הקמת עמדות-פיקוד לצפיית הקרב. צריך שבכל גזרה תהיה עמדת-פיקוד אחת מתאימה לניהול הקרב מחוכה. דבר זה יאפשר למפקד המערך ועוזריו לנהל את הקרב מעמדת-הפיקוד המתאימה, לפי המצב.

74. סיכום סדר-קדימות ולוח-זמנים

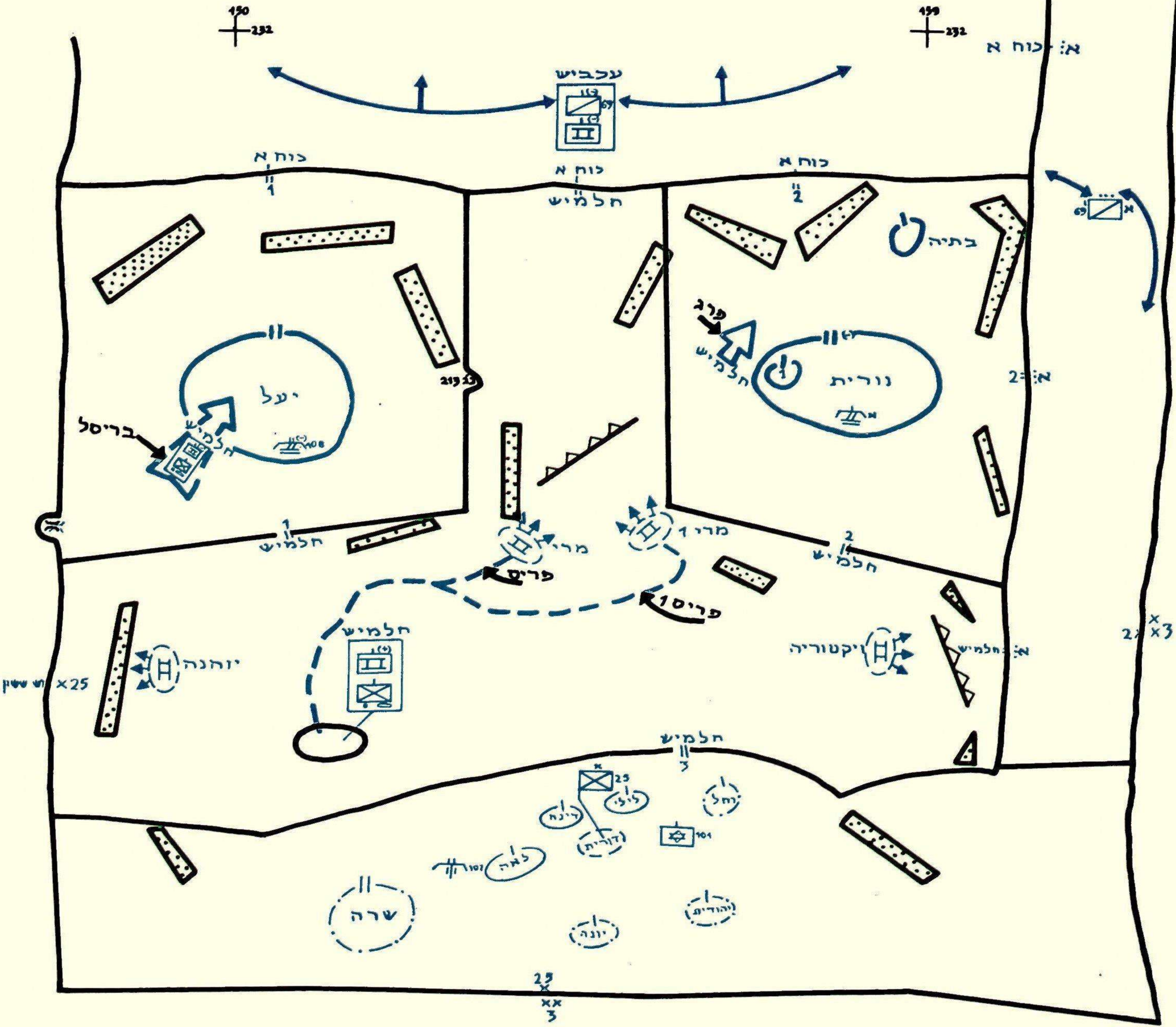
א. לוח-זמנים בסיסי וראשוני לתכנון המערך, לתפיסתו ולהתבצרות בו ייקבע בפקודת-האחראה עוד לפני תחילת התכנון. הבסיס ללוח-הזמנים הראשוני יהיה השעה ש שנקבעה למגן, כלומר: השעה שבה יקבל את האחריות לגזרה.

ב. תוך כדי התכנון יתגבשו ויפורטו זמנים אלה:-

- (1) זמן גמר פירוט התכנון על-ידי המפקדות הכפופות.
- (2) לוח-זמנים לאיגודי-הכוחות ולתפיסת המערך על-ידיהם.
- (3) סדר קדימות בתכנית ההתבצרות; על-הרוב יהיה זה:-
 - (א) חפירת שוחות אישיות, עמדות-נשק (גדודי ונשק נ"ט) ופינוי שדות-אש.
 - (ב) גידור ומכשול (מגן ומאבטח), תוך קביעת לוח-קדימות בהקמת הקטעים השונים.
 - (ג) מיקוש ומכשול מתעלים.
 - (ד) חפירת חפרות-קשר קדמיות ועיקריות ומקלטי פיקוד ו-חר"פ.
 - (ה) מערך-הונאה.
 - (ו) חפרות למצבורי-תחמושת.
 - (ז) השלמה והעמקה של חפרות-קשר ושיפורים במערך.

חטיבה 25 מרשם-קרב

מכות ושוטל 250 000
גל 15/21 15/22 14/21 א

- ג. לוח-זמנים להצטיידות ולהספקת חומרי-אפסניה בהתאמה לסדרי-הקדימות שנקבעו ולזמני-תפיסת-המערך.
- ד. כל-אימת שהשעה ω לא נקבעה על-ידי הרמה הגבוהה, היא תיקבע על-ידי הרמה המתארגנת להגנה, לפי הנסיבות.

74. הוצאת פקודות

- א. בהגנה סדורה, מרמה-הפלוגה, תהיינה 2 קבוצות-פקודות. קבוצת-הפקודות המוקדמות תהיה מפורטת. היא תכלול את כל נושאי-התכנון הבסיסיים, המפורטים לעיל בסעיפים 61-73, כדי שהרמות הכפופות יוכלו לפרט ולהשלים את תכניותיהן בהתאמה.
- ב. מרמת גדוד ומעלה לא יפורטו בקבוצת הפקודות המוקדמות:
 - (1) המיקום המדויק של הכוחות, הפרות-הקשר, העמדות ובכללן עמדות-הנשק.
 - (2) תכנית-אש מפורטת.
- ג. נושאים אלה וכן שאר נושאי-התכנון יפורטו על-ידי הרמות הכפופות ויובאו לאישור המפקדה הממונה לפני מתן קבוצת-הפקודות הסופיות.
- ד. הנתונים המתוכננים בקבוצת-הפקודות המוקדמות יסוכמו על-הרוב במרשם-קרב אחד.
- ה. לקראת מתן קבוצת הפקודות הסופיות או סמוך לאחריה ניתן יהיה לארגן את מרשמי-הקרב בשני מרשמים או תשקיפים - תשקיף-מטרות ותשקיף שטוח-מסלול - כמפורט בספר "תכנון האש וניהולה", בהוצאת מה"ד/תו"ל.
- ו. להלן דוגמה של מרשם-קרב, שניתן בקבוצת הפקודות המוקדמות.

הסדר לתשקיף "מ"

- (1) תשקיף "מ" הוא דוגמה של תשקיף-קרב עוצבתי להגנה, שיורד ליחידות הכפופות עם מתן הפקודה.
 - (2) בתשקיף מסומנים פרטים אלה:
 - (א) השטחים שייחפסו.
 - (ב) סדר-קדימות עיקרי להתבצרות:--
 - (ג) מיקום כוחות.
 - (ד) גבולות גזרות-האחריות.
 - (ה) תכנית-מכשול-ומיקוש עוצבתי.
 - (ו) תכנית התקפות-נגד שיערכו על-ידי העתודה (כוח "חלמיש").
שטח שייחפס בקדימה א שטח שייחפס בקדימה ב שטח שייחפס בקדימה ג	שטח שייחפס בקדימה א שטח שייחפס בקדימה ב שטח שייחפס בקדימה ג

שלב תפיסת המערך וההתבצרות

76. בהגנה סדורה מן-הרצוי שתפיסת המערך על-ידי הכוחות תתחיל רק לאחר גמר התכנון. דבר זה מאפשר לכל הרמות לתכנן את חכניותיהם במדויק ובלא לחץ. כן ישנו הביטחון שהיערכות הכוחות והתבצרותם תהיינה תכליתיות לפי תכנית סופית ולא יחולו שינויים תוך כדי ההתבצרות.

77. לעומת אפשרות זו, שמחייבת קיום נוהל-קרב ארוך, אפשר שפרק-הזמן הנתון לתכנון ולהתארגנות להגנה סדורה לא יעלה על שתיים או שלוש יממות. אפשרות זו תהיה באחד ממצבים אלה:-

א. קיים מצב של רגיעה או הפוגה, וצפוי שהמצב ישתנה תוך הזמן הנתון.

ב. גייסות אחרים מחפים על ההתארגנות עד פרק-הזמן הנתון.

ג. הכוח המתארגן עצמו צריך לחפות על התארגנותו, אולם חולשתו הזמנית של האויב בגזרה נותנת לעיקר הכוח שהות של 2-3 ימים להתארגן להגנה.

78. בנסיבות אלה, כאשר פרק-הזמן הנתון קצר יחסית, יש לקצר את הזמן הקבוע לתכנון ולהקצות מקסימום זמן להתבצרות. דבר זה ניתן לעשות בהגנה סדורה על-ידי שילוב תכנון ועבודתן של המפקדות לרמותיהן, כמוצג בדוגמה שבטבלה זו:-

מס' סד'	הפעילות ברמה הגבוהה	הפעילות ברמה הנמוכה
	א	ב
1	תכנון בסיסי של המערך:- (1) בחירת השטחים להגנה. (2) קביעת שטחי-ההשמדה. (3) חלוקה לגזרות. (4) איגודי-כוחות והקצאתם לגזרות. (5) תכנית-אש-ומכשולים שלדית של הרמה הגבוהה.	(1) הכנות בהתאם לנתונים שניתנו בפקודת-האתראה. (2) השחתפות בקבוצת הפקודות המוקדמות.
2	קבוצת פקודות מוקדמות	

מס' סד'	הפעילות ברמה הגבוהה	הפעילות ברמה הנמוכה
	א	ב
3	<p>השלמת התכנית של הרמה הגבוהה ואישור תכניות הרמה הכפופה:-</p> <p>(1) תכנית פעילות-החוך. (2) תכנית התקפות-הנגד. (3) תכנית התחזוקה. (4) תכנית השליטה. (5) אישור תכניות הכוחות הכפופים.</p>	<p>(1) תכנון בסיסי של המערך, הכולל פירוט של תכנון הרמה הגבוהה. (2) קבוצת-פקודות מוקדמות.</p>
4	<p>(1) קבוצת פקודות סופיות חטיבתית. (2) תיאום התכניות המפורטות בגזרות השונות על-ידי המטה המחאם והקצינים המקצועיים.</p>	<p>(1) תכנון מפורט של המערך על-ידי מפקדי-יחידות-המשנה (הפלוגות) ומפקדי-הסיוע. (2) איגודי הכוחות והנעתם לתפיסת השטחים. (3) אישור התכניות המפורטות של מפקדי-המשנה תוך כדי השלמת הפקודה (קבוצת-פקודות סופיות). (4) התבצרות.</p>

79. תפיסת המערך ביום או בלילה מותנית בשיקולים אלה:-

א. שיקולי זמן ומרחב לעומת שיקולי ביטחון ומודיעין

כרגיל עדיף הוא להניע את הגייסות ואת האפסניה, לתפוס את השטחים ולהתחיל בהתבצרות בלילה.

כאשר לרשות המגן די זמן, אפשר לפעול רק בלילה. ביום יוסתרו הכוחות, ופעילותם תצטמצם בתכנון העבודה, בסימון עמדות, בתיווי הגדרות וכו'. לעומת יתרון זה (ביטחון ומודיעין-נגד) עשויים שיקולים של זמן ומרחב לחייב עבודה רצופה ביום ובלילה.

ב. שיקולי-תחזוקה

ביצור מערך-ההגנה מצריך הובלת כמויות גדולות של חומרי מיקוש וגידור ושל חומרי-ביצורים אחרים. הובלת ציוד זה, העמסתו ופריקתו מצריכים כמות רבה של רכב וכוח-אדם (סבלים), שבחלקו קשה מתוך הגייסות המתארגנים להגנה.

הגבלת שעות-העבודה ללילה בלבד תצריך מספר כפול של כלי-רכב וכוח-אדם כדי להספיק להוביל ולפרוק את הציוד הדרוש בפרק-זמן נחון.

80. ארגון עבודת ההתבצרות אסור שיסתיים בחנווני-מטה המסתכמים בטבלות-עבודה, בהקצאת ציוד ובלוחות-היסעים. צריך שיאפשר לכוחות שבשטח להתמצא ולעבוד כך שההתארגנות להגנה תיעשה ללא בזבוז זמן. העדר רכב בעל הינע קדמי בגדודים ובפלוגות, השימוש בסבלים להובלת ציוד למרחקים גדולים, חפירת עמדות שלא במקומות הנכונים - אלה עלולים להכפיל את משך-הזמן הדרוש להתבצרות. כדי לוודא שהעבודה תהיה מאורגנת וכדי לאפשר את ביצועה יינקטו אמצעים אלה:-

א. תכנון נקודות-פריקה, לפי צורכי הכוחות המתבצרים.

ב. הכשרת קטעי-דרך עד לנקודות-הפריקה הרצויות. מן-הראוי להקדים ולהביא ציוד מכני הנדסי ולהכשיר בו דרכים פנימיות חיוניות, עוד לפני שהתכנון הושלם ואף לפני שהמערך נתפס.

ג. סימון

כל צוות תכנון, בכל רמה, מן-הראוי שייקח עמו צוות-מסמנים וציוד-סימון, כגון: יתדות, סרטי-סימון, דגלים, שלטים וכו'. באמצעים אלה חסמן כל רמה מגדוד ומטה, לאור היום, את הפרטים שיקלו עליו ויאפשרו לו לארגן את השטח, לתח פקודות, ובעיקר יאפשרו לעבוד בלילה לפי התכנון שנעשה ביום.

81. ארגון העבודה ייעשה לפי סדר-הקדימות שתוכנן, אולם כרגיל מן-הרצוי שתפיסת המערך תקדם לכל עבודה אחרת. תפיסת המערך תכלול:-

א. פריסת כוחות מחפים או תצפיות.

ב. פריסת הכוחות ליעדיהם ולגזרותיהם. כלי-הנשק העיקריים לא יוצבו על-הרוב בעמדותיהם הסופיות. הם יוסתרו מתצפית עד להשלמת עמדותיהן.

ג. מתן הסברה לכוחות על משימת הגזרה והכוחות השכנים.

ד. פריסת האנשים למקומות של עמדותיהם המתוכננות.

ה. חפירת עמדות-שכיבה.

ו. ארגון הכוחות בקבוצות-עבודה לפי סדר-הקדימות

עבודת-ההכנה (מדידה, סימון, פריקת ציוד וכו') ייעשו גם אם חלק מהכוחות המועסק בהכנות לא ישתתפו בתפיסת המערך ובהתחפרות הראשונית, על-ידי כך יוכלו הכוחות להתחיל במלוא-התנופה בהתבצרות מייד עם גמר הפריסה.

שלב ניהול קרב-ההגנה

82. ניהול קרב-ההגנה נחלק לשלושה שלבי-משנה:-

- א. פעילות הכוחות המאבטחים.
- ב. הקרב על המערך העיקרי.
- ג. ניצול ההצלחה.

83. פעילות הכוחות המאבטחים

א. הפעילות של הכוחות המאבטחים בהגנה קבועה סדורה תחיל על-הרוב לאחר שלב ההכנות או בסופו. לעתים, בנסיבות מסוימות, צריך יהיה להפעילם מוקדם יותר, נוכח פעילותו הצפויה של האויב, כדי לוודא שהכוח העיקרי יוכל להתארגן ולבצר את המערך העיקרי ללא הפרעות של האויב.

תפקידם של הכוחות המאבטחים הוא להתיש את כוח האויב ולאכז את מאמציו בלי להיגרר לקרב-הכרעה. השפעתו של סיוע-האוויר גדולה ביותר בשלב זה, כל-עוד כוחותיו העיקריים של האויב נעים במרוכז על הצירים - אל היעדים. הפעילות של הכוחות המאבטחים מחוץ למערך נחלקת לשניים:-

- (1) קרב הגייסות המחפים.
- (2) קרב מוצבי-החוץ (ומשמרות-החוץ).

ב. הגייסות המחפים

(1) הגייסות המחפים יפעלו, קדימה ככל-האפשר, לפני מוצבי-החוץ. כאשר ניתן להפעילם מחוץ לטווח הארטילריה של המערך, אפשר שחלק מיחידות-הארטילריה ידלגו לפנים כדי לתח סיוע לגייסות המחפים. לעתים יסתייעו אף בסיוע-אוויר.

הגייסות המחפים ישמרו מגע עם האויב, יטרידוהו, ישיגו ידיעות עליו וימנעו ממנו את המגע עם המערך העיקרי, שלא יוכל להשיג ידיעות עליו. לשם כך יפעלו הגייסות המחפים בגזרה רחבה ככל-האפשר כדי לכסות את מקסימום דרכי-הגישה האפשריות למערך העיקרי.

כדי לוודא את התיאום בין החלקים השונים והפזורים של הכוחות המאבטחים הם יוכפפו על-הרוב ישירות לפקודתו של המפקד הגבוה של מערך-ההגנה. לעתים ימונה מפקד מיוחד על הגייסות המחפים, ת"פ המפקד הגבוה.

(2) משהתרכז האויב והחל מתקדם לעבר הגזרה שבה בחר לתקוף, יתרכזו הגייסות המחפים וינהלו קרב-השהיה נגדו. בפעולתם יסתייעו בפני-השטח ובכל המכשולים, טבעיים ומלאכותיים, שיחוזקו במידת-מה על-ידי כוחות-ההנדסה שבהרכבם.

נסיגת הגייסות המחפים תיעשה בדילוגים ממערך-השהיה למשנהו, כשכל מערך-השהיה מתבסס על מכשול או פרט-נוף שולט שמאפשר עמידה זמנית של כוח קטן מול כוח עדיף.

הדילוגים לאחור ונסיגת הגייסות המחפים ייעשו בתחום הזמן והמרחב שנקבעו בפקודות; כל חריגה מתחום זה טעונה אישורו של המפקד הממונה.

(3) לכשיגיעו הגייסות המחפים למוצבי-החוץ, יופעלו באחת מדרכים אלה:-

- (א) יתגברו את מוצבי-החוץ, בעיקר על-ידי טנקים.
- (ב) יצטרפו לעתודה.
- (ג) יצטרפו למערך העיקרי.
- (ד) ישמשו כוחות נגד-חדירה.
- (ה) אם האויב חדר למרחב המוגן בגזרה צרה, יתרכזו הגייסות המחפים לפעולה נגד אגפיו.

ג. מוצבי-החוץ ומשמרות-החוץ

(1) עם נסיגת הגייסות המחפים ייווצר מגע בין מוצבי-החוץ לבין הכוח התוקף. מוצבי-החוץ, המחזיקים בשטחים שולטים מחוץ למערך העיקרי, ישהו את האויב באזורים מסויחים מראש, הנמצאים בטווח יעיל של הארטילריה של מערך-ההגנה. החזקת מוצבי-החוץ על פרטי-נוף שולטים, בכוח קטן המכיל יסודות של שריון והמסתייע באש ארטילרית רבת-עצמה ובמכשולים, תאלץ את האויב להיפרס ולהיערך להתקפה.

אם האויב יסיים את הכנותיו להתקפה על מוצב-החוץ בעצמה שאין המוצב יכול לעמוד בפניה, יסוג המוצב, לפי פקודת מפקד-מערך-ההגנה, אל המערך העיקרי. נסיגתו של מוצב-חוץ בגזרה אחת אינה מחייבת נסיגתם של מוצבי-חוץ בגזרות אחרות; יתר-על-כן, נסיגתו של מוצב-חוץ מסוים כשמוצב-חוץ אחר שבאגפו מוחזק איתן ואף מתוגבר - עשויה לתעל את התוקף לשטח-ההשמדה הרצוי למגן. שיטת-הפעולה של משמרות-החוץ מפורטת בפסקה 5 - "הגנה בלילה".

(2) אפשר שבזמן הלחימה על מוצבי-החוץ או אף קודם-לכן תונחת על האויב התקפת-נגד מקדימה.

חורח תק"ר (כ"ט)

84. הקרוב על המערך העיקרי

- א. אם יתגבר התוקף על הכוחות המאבטחים - הגניסות המחפים ומוצבי-החוץ - תיעצר התקדמותו על-ידי מערך-ההגנה העיקרי. הקרב על המערך העיקרי אפשר שיתחלק ל-3 שלבי-משנה:
 - (1) הקרב על קו המוצבים הקדמיים - חפצתה החזקה היא.
 - (2) הקרב בתוך המערך - חפצתה היא זעזוע צבאי שי האו פא
 - (3) עקירת האויב.

ב. הקרב על קו המוצבים הקדמיים

בשלב-משנה זה הכוונה היא לשבור את התקפותיו של האויב על-ידי שילוב השפעתם של כל הכוחות והאמצעים של מערך-ההגנה בעת ובעונה אחת. האויב ינסה להטעות את המגן לגבי כיוון מאמץ העיקרי. הוא יעשה זאת על-ידי הנחתת ריכוזי-אש בגזרות אחרות, מסכי-עשן והתקפות-הטעיה.

דיווח מהיר של הכוחות המגינים, קריאת-קרב שקולה והערכה נכונה של הידועות המגיעות אל האויב עמידה בעוד-מועד על כוונות האויב. ריכוז השליטה על האש וניהולה ממרכז אחד, תגבור המתחמים או המוצבים שעליהם לעמוד בפני מאמץ העיקרי של האויב והנחתת התקפות-נגד מקבילות - אלה עשויות לשבור את התקפת האויב לפני קו המוצבים הקדמיים, ולמנוע ממנו לחבור למערך המוגן.

בשלב זה רב ערכה של האש תלולת-המסלול ושטוחת-המסלול של המגן; אש זו תכוון, בדרך-כלל, נגד היסודות המסתערים של האויב התוקף בריכוזי-אש לשטחי-השמדה קרובים יחסית, הנמצאים בתחום הטווח היעיל של כלי-הנשק העיקריים. שימוש כזה באש עשוי לחייב נצירת אש בשלבים המוקדמים של הקרב.

ג. הקרב בתוך המערך

תוך מהלך ההסתערות נמצא התוקף, שהוא עדיף בעצמה, במלוא-התנופה, וקשה למנוע את חדירתו לתוך המערך. אם יחדור האויב לתוך המערך, תהיה מגמת המגן בראש-ובראשונה לשבור את תנופת ההתקפה ולבולמה. דבר זה מחייב תיאום וניצול כל האמצעים,

ובעיקר עמידה ללא-רתע של הכוחות המחזיקים במוצבים ובמתחמים אשר טרם נכבשו. המתחמים והמוצבים, שנשארו באגפיו של התוקף, חייבים להמשיך ולהחזיק מעמד ולפעול נגד דרגי המסתערים והמנהלתיים, ועל-ידי-כך לסייע בבלימת התוקף בזמן זה.

יופעלו מערכים נגד-חדירה והתקפות-נגד מקומיות כדי לסייע לבלום, להחיש ולעצור את תנופת ההתקפה של התוקף.

ד. עקירת האויב

כל-עוד תוקף האויב במלוא-התנופה וכל-עוד לא חדר לשטח החיוני, יש להימנע ככל-האפשר מהטלת עתודת-המגן לקרב. הזמן הנכון להנחתת התקפת-הנגד העיקרית הוא כשתנופת-האויב

נעצרה ואין לו יותר עתודות רעננות להמשיך בהתקפה. בזמן זה ובטרם הצליח התוקף להתארגן עשויה התקפת-הנגד להצליח ולעקור את האויב מתוך המערך.

לעתים, במהלך ההתקפה עלול האויב לחדור למערך ולסכן את קיומו. אזי תונחת התקפת-הנגד, אפילו טרם נבלמה ההתקפה. עם זאת יש להימנע מלבזבז את התקפת-הנגד מוקדם מדי נגד שטחים שאין להם חשיבות מכרעת.

בנסיבות מסוימות לא יהיה די בעתודה שנקבעה מראש. לאחר שהופעלה העתודה העיקרית, יהיה צורך בהפעלת כוחות נוספים להתקפת-נגד, או לתפיסה מחדש של שטחים שנכבשו קודם לכן על-ידי האויב שנעקר. בנסיבות כאלה אפשר שמוצבים משלימים, הממוקמים בשטחים לא-חיוניים, יפוננו כדי למלא משימות חיוניות יותר בקרב-ההגנה. מכל-מקום אין לפנות שטחים חיוניים מהכוחות המחזיקים בהם.

השיקולים והדילמות להנחת התקפות-נגד - עיין בסעיף 71.

85. ניצול ההצלחה

ניצול ההצלחה בהגנה נעשה בעיקר, כאשר האויב נשבר בהתקפה על המוצבים הקדמיים, וכוחות-העתודה הם רעננים כדי להנחית התקפת-נגד, להביס את האויב ואף לרדוף אחריו.

לעתים קרובות, על-אף שהתקפת האויב נשברה, לא יהפוך כישלוננו לתבוסה ולא יהיה ביכולתם של המגינים להשמידו או לכבוש מידי שטחים. בכל-עמ-מן-הדין שהמגן יזכור היטב, שמשימתו העיקרית היא להחזיק בשטח ולא להסתכן ולדלל את המערך העיקרי כדי לרכז כוחות לניצול ההצלחה. עם זאת מחובתו של המגן לשפר את מערך-ההגנה על-ידי תפיסת שטחים נוספים, דבר העשוי להיות בגדר האפשר עקב כישלוננו של התוקף.

ת ח ז ו ק ה

86. התחזוקה בהגנה סדורה מתבססת על פיזור האפסניה בנקודות-צבירה בחלקי-המערך השונים. כאשר הכוח המגן אינו בכוננות לעבור להתקפה, יורדו אף מרביתם של הציוד והתחמושת שברכב ה-חד"לים מהרכב.

87. תחמושת ועתודת מזון ומים ייערמו בנקודות-צבירה, במוצבים ובעמדות ארטילריה ויישמרו בחפרות או במקלטים המיועדים לכך. תחמושת-נק"ל לסוגיה תפוזר כדי ערימה בכל מוצב וכדי עתודת-תחמושת קטנה בכל עמדה. התחמושת הארטילרית תיערם בעמדות-הארטילריה התפוסות ובעמדות-החלופין.

88. פינוי נפגעים

פינוי הנפגעים והטיפול בהם יתבססו על השלד הרפואי הקיים ביחידות ובעוצבות. נקודות-האיסוף, מרמת הפלוגה ולעיתים אף למטה מזה, יתמקמו במקלטי-נפגעים שיוכנו בתוך מערכי-ההגנה.

89. הרכב ירוכז ככל-האפשר בעורף, פרט למספר מועט של כלי-רכב הדרושים לפינוי נפגעים ולהובלות חיוניות. בנסיבות מסוימות ירוכז הרכב ויחופר בגזרות מסוימות כדי להאיר בלילה שטחים הסמוכים לגבולות-המערך, בטווחי משימות-הסכנה.

90. משיכת האפסניה תיעשה בעיקר ממחקני הדרג הקבוע. כאשר הכוח נערך להגנה הקרקע מחוץ לגבולות-המדינה, צפוי שכמויות ציוד-הביצורים תהיינה מוגבלות, ויהיה עליו להרבות להשתמש בציוד מהשלל.

השאלבות ה-הגמ"ר בהגנה הקבועה

91. כוחות-הגמ"ר עשויים לפעול בהגנה קבועה ככוח עצמאי או בכפיפות לכוחות של עוצבות ויחידות-שדה. על מהות ה-הגמ"ר, ארגונה, הפעלתה ושיטת התחזוקה שלה - ר' בספר הגוש 1-36 ובספר האזור הפ/40-2.

92. כל-מה שנאמר לגבי הגנה קבועה נכון גם לגבי הגנה מרחבית. עם זאת מן-הראוי לציין כמה דברים שהם מיוחדים ל-הגמ"ר. בסעיפים הבאים מובאות נקודות-מספר שיש לתת עליהן את הדעת בעת שיחידת-שדה או עוצבת-שדה משלבות במערך ההגנה הקבוע שלהן יישובי הגמ"ר:-

א. עצמה

עצמתו של יישוב ב-הגמ"ר היא מחלקה עד פלוגה, ובדרך-כלל בחוספת אמצעי-נ"ט ונשק מסייע גדודי.

ב. שטח חיוני

(1) השאיפה היא, בדרך-כלל, להקים כל יישוב על שטח חיוני או צמוד לו. אולם לא חמיד זה בר-ביצוע, שכן הקמת יישוב מותנית לא רק בשיקולים צבאיים; ולכן לעתים נצטרך להקצות כוחות לתפיסת שטחים חיוניים נוספים המשלימים את הגנת היישוב.

(2) עם זאת יש לזכור, כי בתנאינו נצטרך, בדרך-כלל, להגן על כל יישוב אף אם איננו שטח חיוני מבחינה צבאית טהורה.

ג. ביצורים קיימים

כל יישוב-ספר מבוצר במידה שלמה או-חלקית. יתהונם של הביצורים עשוי להיות הן באיכותם והן בעצם-קיומם - דבר שחוסך זמן, כוח-עבודה וחומרי-ביצורים. עם זאת לא תמיד יהיה בביצורים אלה כדי למלא את הצרכים של הקרב הצפוי. הקונקרטי, ואז לעתים יהיה צורך להוסיף עליהם ביצורי-שדה רגילים.

ד. האוכלוסיה והמשק

(1) היתרונות העיקריים הנובעים משילובם של חושבי האזור והמשק בקרב-ההגנה הם: -

(א) מגיני-האזור לוחמים על ביתם.

הצרכים הנגזרים מ"סגרת-החזית"

(ב) הם מכירים היטב את השטח.

(ג) יש ביישוב, בדרך-כלל, מצרכי קיום ואמצעי עבודה וחובלה מקומיים, שמאפשרים לו להתקיים עצמאית פרק-זמן ממושך לעומת יחידת-שדה בגודל דומה.

(2) המגבלות העיקריות הן: -

(א) הלוחמים אינם מאומנים כהלכה כדי לחימה במרחב הפתוח.

(ב) הלוחמים מרותקים לאזוריהם ואינם כמעט אפשרות להכנסם למאמץ אחד-יחיד.

(ג) קיימת אוכלוסיה לא-לוחמת וקיים משק שיש להמשיך ולקיימו. דבר זה יוצר מעמסה מנהלתית וארגונית ועלול להפגע גם לפעולה הצבאית.

ה. תחזוקה

(1) תחזוקת היישובים מבוססת על האמצעים הקיימים בהם ועל-

מקורות-ההספקה הרגילים שלהם (מוסדות אזוריים ומפקדות) גושי-ה-הגמ"ר).

(2) התחזוקה של יחידות-השדה המשתלבות בהגנה המרחבית תיעשה בדרך המקובלת.

(3) עם כל זאת מחובתו של מפקד יחידת-השדה או עוצבת-השדה הפועל במשולב עם יישובי הגמ"ר, להגיש להם כל עזרה שתדרש אף בתחום-התחזוקה, כאשר תנאי-הקרב יחייבו זאת.

תורת הקרב כ (27)

ה ג נ ה ק ב ו ע ה ח פ ו ז ה

כ ל ל י

93. ההגנה החפוזה שלא כהגנה הסדורה תיעשה בהנאים שאין זמן מספיק לתכנון יסודי לפני תפיסת המערך, ולעתים קרובות בנסיבות-קרוב שמגבילות את חופש-הבחירה של שטח מתאים למערך ומפריעות לתפיסתו ולביצורו.

מכאן נובע סדר-ההיערכות להגנה במערך קבוע חפוז:-

- א. תכנון מהיר שיעשה לעתים לפי מפה בלבד.
- ב. תפיסת המערך לפני גמר התכנון.
- ג. תכנונו המדויק של המערך וביצורו לאחר תפיסתו או תוך כדי תפיסתו.

94. תכנונו, תפיסתו וככל-האפשר גם ביצורו של המערך החפוז ייעשו בחיפוי של גייסות מחפים.

95. כוח ייערך להגנה חפוזה רק בנסיבות שאין אפשרות להיערכות סדורה, והן:-

- א. תפיסת מערך-הגנה בעומק השטח שלנו לאחר פריצת פתע של האויב באחת הגזרות של מערכי-ההגנה הקדמיים.
- ב. הצורך תוך כדי התקפה, או לאחר גמר ההתקפה, להגן מפני התקפות-נגד של עתודות האויב.
- ג. היערכות להגנה בשל כישלון ההתקפה או בשל היתקלות בכוח עדיף.

ת כ נ ו ן ה מ ע ר ך

96. ההבדל בין מערך-הגנה סדור לבין מערך-הגנה חפוז אינו בכללי-ההגנה אלא בפרק-הזמן הנתון להכנות ולהתבצרות. בתכנון ההגנה החפוזה יהיה נוהל-הקרב קצר ביותר. דבר זה מתבטא בקיום קבוצת-פקודות אחת ומכאן בסיוור ותכנון קצרים; ברמת העוצבה ייעשו אלה לעתים קרובות במפות כדי לחסוך בזמן ולאפשר ליחידות הכפופות לסייר בשטח.

97. בפירוט תכנון ההגנה החפוזה תינתן לכוחות הכפופים עצמאות רבה יחסית, אך יחד עם זה מחובתה של המפקדה הממונה לתאם בין התכניות של הכוחות הכפופים כדי לוודא שהמערך יהיה שלמות אחת.

תפיסת המערך וביצורו

98. בשל קוצר הזמן יש להקדים ככל-האפשר את תפיסת המערך וביצורו ולקבוע סדר-קדימות לפעולות השונות.

99. הנעת הכוחות, ובכללם כוחות-הנדסה ואמצעי-החבצרות, קדימה תיעשה בקדם ככל-האפשר, מייד לאחר שיוחלט על השטחים שייתפסו ועל הקצאת הכוחות לתפיסת השטחים. סדר-הקדימות לתפיסת השטחים ולביצורם יהיה:-

א. השטחים החיוניים והמוצבים הקדמיים.

ב. השטחים הנוספים והשטחים העורפיים.

ג. שיפורו ושכלולו של המערך כדי מערך-הגנה סדור.

100. סדר-הקדימות של העבודות במערכים שייתפסו זהה לזה שבהגנה קבועה:-

א. עמדות-אש (שוחות אישיות, עמדות נשק (גדודי ו-נ"ט), פינוי שדות-אש, הסוואה ראשונית).

ב. מכשול (מיקוש, גידור, תיעול ופיצוץ).

ג. מערכי-הונאה.

ד. השלמת הביצורים (חפרות-קשר עיקריות וקדמיות, מקלטים, שיפור ההסוואה).

ה. חפרות למצבורי-תחמושת והשלמת חפרות-הקשר העורפיות.

ו. שירותי-הנדסה.

חלוקת הכוחות

101. הואיל והמערך החפוז הוא מערך-הגנה לא-מושלם, יהיה היחס שבין הכוחות השונים שבו שונה מזה שבהגנה סדורה:-

א. הכוחות המאבטחים יהיו חזקים יחסית כדי לחפות על ההיערכות.

ב. כוחות ההחזקה יהיו בעלי עצמה מספקת, שהיא הכרח להחזקת מערך-ההחזקה.

ג. כוחות-העתודה יוחלשו זמנית, עד שמערך-ההחזקה יבוצר או עד שהכוחות המחפים ייסוגו ויצטרפו אל העתודה כדי לחזקה.

102. כושר-עמידתם של כוחות משוריינים בהגנה חפוזה לא יוחלש באותו היחס שיוחלשו כוחות-חי"ר שאינם מסוגלים לנהל קרב-השהיה ממושך. מכל-מקום חיוני לתגבר כוחות-חי"ר, שנערכים להגנה חפוזה, בטנקים כדי שיוכלו להפעיל גייסות מחפים חזקים.

103. כוחות מאבטחים

א. ככל שהגייסות המחפים יהיו חזקים יותר כן יוכלו להשהות את התוקף פרק-זמן ארוך יותר, ועל-ידי-כך לאפשר לכוחות ההחזקה להיערך ולהתבצר במערך-ההגנה העיקרי.

ב. לכן כל כוח שמחארגן להגנה חפוזה יוציא מקסימום של כוח אפשרי כגייסות מחפים. כוח-חי"ר יעשה זאת בעיקר על-ידי תפיסת מוצבי-חוץ חזקים יחסית; כוח משורייני - בעיקר על-ידי הוצאת טנקים קדימה כגייסות מחפים והשארית חרמ"ש מאחור להכנת מערך-ההגנה הקבוע.

פ ס ק ה 5
ה ג נ ה ב ל י ל ה

נ ל ל י

104. ייעודם של מערכי-ההגנה השונים (פרט למערך השהיה או חסימה, שאפשר שיתוכנן ללחימה משך לילה אחד בלבד) הוא לאפשר למגן לחימה ממושכת. תכנונם וארגונם של מערכי-ההגנה צריכים אפוא לאפשר לנהל את קרב ההגנה ביום כבלילה, תוך מינימום שינויים במערך ובפעילות.

105. עם זאת יש בחשכה משום בעיות מיוחדות למגן. פסקה זו תציג את המיוחד להגנה בלילה בתחומים אלה:-

- א. תפיסת מערך-הגנה בלילה בעומק שטח האויב.
- ב. הכנות ביום והחבצרות בלילה.
- ג. הגנה על המערך העיקרי בלילה.

תפיסת מערך-הגנה בלילה בעומק שטח האויב

106. את התכנון של מערך-ההגנה יש לעשות באופן מדויק ומפורט ביום, תוך סיור בשטח. אולם בנסיבות מסוימות יהיה השטח שנועד להגנה בידי האויב, והוא ייתפס במהלך הלילה על-ידי הכוחות בנסיבות אפשריות אלה:-

- א. לאחר התקפה מוצלחת שנערכה בתחילת הלילה.
- ב. על-ידי כוח מוטס או מושט.
- ג. על-ידי כוח שהסתנן ברגל לעומק שטח האויב.
- ד. עקב כישלון התקפת כוחותינו, לבלימת החקדמות של האויב.

107. הדבר המיוחד את אלה הוא:-

- א. פרק-הזמן הנתון לכוחות להתארגן עד אור-היום הוא קצר ביותר.
- ב. אין אפשרות לתכנון פירוט ההיערכות בשטח הק מפאת החשכה והן בגלל קוצר הזמן.
- ג. אין אפשרות ארגונית לרכז ציוד-ביצורים רב ולפזרו לעבודה בגזרות השונות.

108. על-אף הקשיים של תפיסת מערך בלילה והתארגנות בו להגנה תחייב לעתים הפעילות האפשרית של האויב לנצל כל שעה-חשכה שנותרה לשם ההתארגנות להגנה. לצורך זה יפעל המגן לפי כללים אלה:-

א. תכנון מפורט ככל-האפשר של מערך-ההגנה ייעשה מראש, לפני זמן הפעולה, לפי מפות ו-תצ"א.

ב. איגודי-הכוחות יתבססו על איגוד-הכוחות הקודם של היחידות; לדוגמה - עוצבה או יחידה שתקפה עם 4 כוחות מן-הרצוי שתתארגן להגנה בלילה ללא שינוי איגודי-הכוחות.

ג. התארגנות סמוך לשטחי-הפעולה. כוח שכבש יעד אויב - מן-הרצוי שיתארגן בו או בקרבתו. כוח מוצנח מן-הרצוי שיוצנח על היעד המתוכנן או סמוך לו.

ד. חלוקה מראש של ציוד הנדסי מינימלי כדי לאפשר התחפרות מהירה וריכוז המאמץ ההנדסי במשימותיו העיקריות.

109. אפילו יהיה תכנון ההגנה לפי מפות ו-תצ"א תכנון טוב - יתברר עם אור היום, לאחר ליל-התבצרות, שיש צורך בהכנסת שיפורים בהיערכות. חלק מהעמדות ודאי שלא יהיה להן שדה-אש טוב, וצריף יהיה להרחיב או להצטרף את הגבולות של חלק מהמוצבים. לעתים יתברר, שמן-ההכרח לתפוס שטח נוסף או לפנות שטח מסוים.

כדי לאפשר למערך מרחב וזמן מינימליים לשיפור עמדותיו והתאמתם לשטח יש לנקוט אמצעים אלה:-

א. כל-אימת שאפשר לפרוס מסך-סיוור וגייסות מחפים חזקים, הרחק ככל-האפשר מהמערך העיקרי.

ב. לתפוס מוצבי-חוץ חזקים.

ג. כאשר ישנן ידיעות על שריון אויב רב-עצמה, מן-הרצוי תמיד להזמין לקראת אור-היום סיוע אווירי התקפי כדי למנוע את התקפתו המוקדמת על המערך.

הכנות ביום והתבצרות בלילה

110. כל-אימת שאפשר, מבחינת נתוני המרחב והזמן, יתכנן המגן את המערך ויעשה את ההכנות לתפיסתו ולביצורו ביום. כאשר תנאי-הזירה מאפשרים זאת, מן-הרצוי שתפיסת המערך ותחילת ביצורו ייעשו מבעוד-יום. אולם לעתים קרובות - אפילו אפשרי הדבר מבחינת הזמן - לא יאפשרו התנאים, בשל פעילות באוויר, פעילות מודיעין או פעילות ארטילריה אפשרית, להניע גייסות ולהתחיל בהתבצרות

באור-יום. על-אף הקשיים האפשריים יש לשאוף חמיד לבצע ולהשלים
מבעוד יום את:-

א. תכנון המערך בשטח - דבר המצריך סיור מפקדים וקציני-מטה
בשטח בכל הרמות, לפחות עד רמה של מפקד-מחלקה ולעתיים אף
מ"כ.

ב. סימון פרטי התכנון בשטח ושילוט מבעוד-יום כדי שאפשר יהיה
להתמצא ולארגן את העבודה בלילה לפי המתוכנן ביום. דבר זה
מצריך שיתוף של מפקדים זוטרים, בהתאם לאפשרויות ולמגבלות
של ריכוז אנשים בשטח.

111. כדי לאפשר למקסימום מפקדים, לרבות מפקדים ברמה הנמוכה
ביותר, להשתתף בתכנון ולהכיר את גזרותיהם מבעוד-יום, יש לנקוט
דרכים אלה:-

א. המפקדים עצמם יחקעו את היתדות, הדגלים וכו' לסימון העמדות
והביצורים ולא ייעזרו בטוראים. על-ידי-כך ינוצל המספר
המוגבל של חיילים שהותר להביא לשטח כדי לשתף יותר מפקדים
בתכנון.

ב. פירוט התכנון והסימון ייעשו בדירוג, כשכל פעם יחידת-משנה
אחרת מתכננת ומסמנת את פרטי הביצורים הדרושים. דבר זה
הוא בר-ביצוע רק כשלושעות המגן זמן רב להכנות.

112. חיוניות הסימון והשילוט של מערכת העמדות והביצורים היא
גורם חיוני ורב-חשיבות, שכן הסימון מאפשר:-

א. השפעה ישירה - באמצעות הסימון - של הרמה הגבוהה על הנמוכה,
ללא מתווכים וללא אפשרות של טעות.

ב. רווח בזמן על-ידי-כך שכל הגורמים מקבלים הוראותיהם בעת
ובעונה אחת ובאופן מוחשי וברור ביותר, באמצעות יחד, שלט,
או סימן אחר.

הגנה על המערך העיקרי בלילה

113. המגן צריך לנצל בלילה את יתרונותיו כמגן:-

- א. ארגון השטח והיכולת לרכז מקסימום-אש לשטחי-ההשמדה.
- ב. אויב משוריין מתגלה בלילה בנקל, יחסית, וממרחק ניכר.
- ג. כוחות קטנים של המגן, כשהם פועלים כמארבים ניידים, עשויים
להטריד ולשבש כוחות מתקדמים וחוקפים גדולים מהם.

114. הפעלת האש

- א. חשיבות רבה נודעת למשמעת-אש מדוקדקת בלילה כדי למנוע פתיחת תאורה ואש רבת-עצמה קודם-זמן.
- ב. טנקים, שהוקצו למתחמים, שהיו ביום בעמדות-המתנה, יוכנסו על-הרוב לעמדות ויהיו בכוננות לפעולה לפי כרטיס-הטווחים המוכנים.
- ג. כמו ביום תתוכנן הנחתת-האש לטווחים המקסימליים, תוך שימוש באמצעי-תאורה לסוגיהם, כגון: מרגמות, תותחים, זרקורים, חביות-דלק, פחי-הצחה, מוקשי-תאורה וכו'.
- ד. עמדות-טנקים של האויב ימוסכו בעשן-מרגמות ובאמצעי-מיסוך אחרים שהוכנו מראש בשטח, כמו חביות-עשן, סינוור בזרקורים וכו'.
- ה. ארגון מערכת הפעלה ובקרת אש בשטח שתבסס על:-

- (1) חשמועים ומארבים שמחוץ למערך העיקרי.
- (2) המערך העיקרי, שיפעל כביום, בעיקר בטווחים של הנשק הגדודי, לאור תאורה.

ו. בשל הקושי בחצפית יורדו למערך העיקרי ולחשמועים השונים סמכויות ופקודות ברורות בנוגע להנחתת האש ולניהולה, כדי שיוכלו להנחית את האש בטווחים, בעצמה ובזמן, כפי שהנחה אותם מראש מפקד-מערך-ההגנה.

115. הפעלת משרות-החוץ

- א. משרות-החוץ יפעלו ב-2 מעגלים:-
 - (1) חשמועים ממוקמים סמוך להיקפו של המערך, שתפקידם העיקרי להשלים בלילה את התצפית ההיקפית של מתחמי המערך העיקרי ולהפעיל משימות-סכנה.
 - (2) חשמועים ומארבים ממוקמים על צירי-הגישה האפשריים של האויב מחוץ למערך העיקרי, רובם בטווח המרגמות הבינוניות של המערך העיקרי.

ב. פעולת החשמועים הקרובים
משימת אש-סכנה היא אש-המגן האחרונה הנורית על האויב לפני שחדר לתוך המוצב או המתחם המוגן. משנתגלה התוקף על-ידי החשמוע (הממוקם סמוך למערך העיקרי) מחובתו ומסמכותו של החשמוע להפעיל את משימת-אש-הסכנה.
האש ומשכי-האש עשויים להיות:-

- (1) משימת נשק הלול-מסלול.
- (2) משימת נשק שטוח-מסלול.
- (3) משימת-תאורה כאות להפעלת כלי-הנשק של המוצב הסמוך.

- (4) אש עצמית של כלי-הנשק האישיים של אנשי-התשמוע ; אש זו אפשר שתופעל מלבד האמצעים האחרים, כפי שנקבע מראש.
- (5) הפעלת פוגזים, פחי-הצחה, צרורות רימונים וכו'.
- משך ההנחתה של משימת-אש הסכנה (בדרך-כלל עד 2 דקות), הוא שמאפשר לרמה הממונה להיכנס לפעולה. תוך פרק-זמן זה צריך שהמוצב הקרוב יספיק להיכנס לקרב וגם שמפקד-המערך יחליט אם יש צורך בהפעלת אש נוספת.

במקרה שתגובת המערך העיקרי מתאחרת, יש להסמיק את התשמוע למתן פקודה "שנה" אחת של משימת-הסכנה.

ג. הפעלת משמרות-החוץ שמחוץ למערך העיקרי

תפקידם של משמרות-החוץ החיצוניים - התשמועים והמארבים - הממוקמים על צירי-הגישה האפשריים של האויב, הוא להקנות למערך המוגן טווח-תצפית וטווח-לחימה גדולים בלילה, בדומה ליום. גודלם של כוחות אלה יהיה קטן ככל-האפשר, ולעתים קרובות כדי חוליה. כל כוח כזה יכלול קצין-תצפית ארטילרי או קצין-חי"ר יודע-טווח ויפעל כתשמוע שידווח על האויב וינחית אש ארטילרית. לעתים קרובות יחוזק משמר-החוץ כדי צוות כיחתי שיפעל כמארב.

על-הרוב תיכלל בציוודו של כוח כזה מרגמה 52 מ"מ עם פצצות-תאורה להארת מקום התגלות האויב כדי להקל על כוחות המערך העיקרי לאכן את הגזרה שבה יופיע האויב ותאפשר להפעיל במהירות תאורה ואש עליו.

המשימות אשר משמרות-החוץ החיצוניים עשויים למלא הן: -

- (1) הפעלת משימות-אש-מגן, בין מתוכננות מראש ובין לא מתוכננות מראש. יחידת-האש שתופעל על-ידי משמר החוץ, עצמת-האש ומשכה ייקבעו מראש על-ידי מפקד-המערך. בגמר הנחתת-האש שאושרה מראש אפשר שמשמר-החוץ ימשיך להפעיל את האש לפי אישור מפקד-המערך, במיוחד כאשר התצפית מהמערך העיקרי על האויב לקויה.
- (2) פעולה כמארב נייד הפועל נגד התוקף, תוך שינוי עמדותיו מפעם לפעם. תודות לחשכה עשוי מארב כזה לפעול נגד חי"ר כשנשקו העיקרי הוא אש ארטילרית, מקלעונים וניידות, וכמארב של צייד-טנקים, כשנשקו העיקרי הוא נשק נ"ט קצר-טווח, מוקשי-נ"ט ופחי-הצחה.

ד. דוגמה של מרשם-מטרות, הכולל את מיקומם של משמרות-החוץ שמחוץ לגבולות המערך העיקרי, מובאת בעמוד 295.

116. משימות-האש בלילה

- א. משימות-אש-הסכנה יחבסו על נשק תלול-מסלול, העשוי לכסות באש שטח גדול יחסית.
- ב. מק"בים ו-מקל"פים יישארו ככל-האפשר בעמדות-היום שלהם ויפעלו לאותן הגזרות, לאור תאורה.
- ג. עם זאת אפשר לכסות גזרות מישוריות שאינן תפוסות ושאין סגורות, במשימות-אש-סכנה של כלי-נשק שטוחי-מסלול, בעיקר כאשר אין אמצעי-אש מספיקים להגנת הגזרות. במקרים כאלה יהיה צורך לפעמים להעתיק את כלי-הנשק שטוחי-המסלול לעמדות לילה נמוכות המאפשרות הנחתת אש לוחכנית.
- ד. ארגון השטח והשליטה צריך שיאפשרו בכל-עת לרכז את מקסימום האש תוך 2-3 דקות לכל נקודה מתוכננת שבטווח הנשק תלול-המסלול.
- ה. כדי לאפשר להאיר במהירות את השטח הרצוי יינקטו אמצעים אלה:-

- (1) החשמועים הקרובים, המפעילים משימות-סכנה, יצוידו באקדחי-זיקוקין, מוקשי-תאורה וכו', כדי לסמן את הגזרה בה יופיע האויב.
- (2) החשמועים שמחוץ למערך יצוידו בפצצות תאורה 52 מ"מ או באקדחי-זיקוקין כדי לסמן את השטח ולהאירו.
- (3) חלק מהמרגמות 81 מ"מ יוצבו בכוננות להאיר את הגזרות העיקריות שבהן עלול האויב לתקוף.
- (4) לכשיאוכן כוח אויב בעל עצמה מספקת כדי חקיפת המערך, ירוכזו התאורה הדרושה ועצמת-האש המקסימלית נגדו בטווחים המקסימליים האפשריים.

117. מוצבי-החוץ יישארו במקומותיהם תוך השתלבות במערך החשמועים והמארבים; לעתים ידולל מוצב-חוץ ויוציא מתוכו חשמועים או מארבים כדי להרחיב את גזרת-השליטה שלו גם בלילה.

118. הגייסות המחפים

הגייסות המחפים יפעלו בלילה כביום מחוץ לטווחי-הפעולה של משמרות-החוץ ומוצבי-החוץ. בלילה ישנה אפשרות סבירה, שפטרולים קטנים של הגייסות המחפים יתקרבו אל ריכוזי האויב ויסיירו אותם.

119. פעולות התקפיות בלילה

החשכה מאפשרת למגן, אפילו הוא נחות-עצמה, לפעול נגד האויב מחוץ למערך ההחזקה במשימות מודיעין, במשימות הטרדה ובהנחת התקפות-נגד.

א. משימות-מודיעין

משימות-מודיעין יוטלו בעיקר על כוחות-סיור ועל הגייסות המחפים. כוחות אלה יופעלו להשגת הידיעות הדרושות בדרכים אלה:-

- (1) סיורי חרש - כדי לאפשר לקיים פעילות ענפה וממושכת במרחב-הפריסה של האויב, סביב ריכוזי כוחותיו, ולעתים אף לחדור לריכוזיו.
- (2) סיורים אלימים - כדי לאלץ את האויב על-ידי מגע אש לפעילות ולגילוי כוחותיו.
- (3) סיורי קרב - להשגת ידיעות, על-ידי פשיטות ומארבים, לחטיפת "לשון", מסמכים וכו'.

ב. משימות הטרדה ולחמה פסיכולוגית

סיורים אלימים וסיורי-קרב לשם השגת מודיעין הם למעשה גם גורם של הטרדה לאויב. מלבד משימות אלה יש להרבות במשימות-הטרדה תוך הקפדה שלא יפריעו לפעילות המודיעין. ככל שירבו פעולות-ההטרדה כן יתערער ביטחוננו של האויב, תימנע ממנו תנועה חופשית בשטחיו, והוא יוחש על-ידי האבדות שייגרמו לו ובעיקר על-ידי עייפותו הפיסית והמורלית.

הכוחות שיבצעו את מרבית פעולות ההטרדה יהיו כוחות הסיור והגייסות המחפים. אולם חיוני לשתף בפעולות אלה גם חלק מכוחות-ההחזקה ואף מכוחות-העתודה כדי להרגילם לפעילות מחוץ למערך-ההגנה וכדי להגביר את ביטחונם העצמי.

משימות-הטרדה עשויות להיות:-

- (1) פשיטות.
- (2) התקפות אש או צליפות.
- (3) מארבים.
- (4) מבצעי חבלה והנחת מקבצי מוקשים בדרכים.
- (5) הגברת הרושם של הפעילות על-ידי שימוש ברמקולים, הפצת כרוזים וכו'.

תורת הקרב ב (36)

ג. התקפות-נגד

הלילה הוא הזמן המאפשר לכוחות חלשים להנחית התקפת-נגד על כוחות עדיפים תוך סיכוי מקסימלי להצלחת ההתקפה. לגבי כוחות-חי"ר התקפת-נגד בלילה היא על-הרוב האפשרות המעשית העיקרית. כוחות ממונעים ישיגו את היתרון על האויב תודות להכנות המוקדמות, הכרת השטח והשימוש בתאורה בשלבים הרצויים.

ד. תגבור המערך ושינוי המערך

החשכה מאפשרת למגן לבצע בחסותה שינויי היערכות או תגבור מערכים בהסתר וללא הפרעות האויב תוך סיכוי להפתיעו עם שחר בהיערכות החדשה.

פ ס ק ה 6

ה ג נ ה ב ש ט ח ב נ ו י

כ ל ל י

120. ההגנה בשטח בנוי מקנה למגן יתרונות רבים לעומת התוקף. יחד עם זאת, התכנון של מערך ההגנה והשליטה בכוחות הם קשים ומסובכים בשטח בנוי לעומת הלחימה בשטחים אחרים.

121. הגורמים העיקריים להקניית יתרונות למגן בשטח הבנוי הם:-

א. תצפית

התצפית מתוך השטח חוצה היא טובה, ואילו מן החוץ אל תוך השטח הבנוי כמעט בלתי-אפשרית. בתוכו של השטח הבנוי התצפית גרועה, אולם המגן נהנה על-פי-רוב מכך שהמבנים והמקומות המאפשרים תצפית טובה יחסית הם בידיו. על-ידי-כך יכול המגן לפעול נגד התוקף לפני שחדר לשטח הבנוי בטווחים רחוקים, בעוד שהתוקף נאלץ לגשש ולחפש את מערכי-ההגנה המנסווים של המגן שבתוך גושי-הבניינים ובגנים שסביבם.

אפילו הצליח התוקף לפרוץ לפאתי-העיר, אין הוא יודע בוודאות מה עצמתם של כוחות-המגן שבגזרתו, בעוד שהמגן (שצפה ועקב אחרי מהלך ההתקפה) יכול לדעת במדויק אלו כוחות תוקפים פרצו בגזרה הנתונה.

ב. דרכים

הדרכים שמגבילות את אפשרויות-התנועה ואת אפשרויות-הפריצה של התוקף ניתנות בנקל לחסימה על-ידי כוחות מועטים יחסית. אפילו פרץ האויב לתוך אחת הדרכים, אפשר לבולמו קודם שיצליח לפתח את ההתקפה.

לעומת האפשרות של חסימת דרכים בפני אויב על-ידי פיצוצים ועל-ידי כוחות חוסמים מועטים, יכול המגן להכין מראש דרכי-גישה דרך גושי הבניינים לצורך הפעלת עתודות וכוחות נגד-חדירה.

ג. בניינים

מבנים חזקים שולטים, בשילוב עם הריסות, מכשולים וביצורים, עשויים לשמש מבצרים כמעט בלתי-ניתנים לכיבוש. משחדר לתוך העיר, עלול התוקף להיחקל בהם, וכל-זמן שלא יעלה בידיו לכבוש את בנייני-המפתח, לא יהיו בידיו נקודות-משען שעליהן יוכל לבסס את היאחזותו בשטח הבנוי. לעומת זאת, עשוי כל בניין לא-חיוני לשמש קן-צלפים, מארב-נ"ט או מלכודת-מוות על-ידי פיצוצו, בחדור האויב לתוכו, או לשם חסימת ציר בהתקדם הגייסות התוקפים בקרבתו. כן מאפשרים הבניינים שבשטח הבנוי עומק-לחימה רצוף עמדות, מחסות ומכשולים. כל בניין משמש עומק-לחימה למשנהו. לכן שטח בנוי קטן יחסית מאפשר עומק-לחימה השקול נגד עומק-הלחימה בשטח פתוח גדול פי-כמה.

ד. התמצאות

המגן נהנה מיתרון של התמצאות בשטח הבנוי, ולכן יכול הוא בנקל להפעיל כוחות ולהעבירם מגזרה לגזרה כפי-הצורך. ההריסות וחסימות הדרכים, שהן מקשות על התמצאותו של התוקף (שבלאו-הכי היא קשה), אינן מקשות על המגן, אם נעשו כמתוכנן ונבחרו או הוכשרו מעברים או דרכים אלטרנטיביות לשימושו של המגן.

ה. היתרון לנשק קצר-הטווח - הרובה, רימון-היד, ה-מרנ"ט, ה-ררנ"ט וחומר-הנפץ - מקטין את אפשרותו של התוקף לנצל את יתרון עצמתו ובעיקר את עצמת השריון.

122. המגבלה העיקרית העומדת בפני המגן היא היקף השטח המוגן, אשר יותר מכל לחמה אחרת מצריכה היא כוחות רבים.

מגבלה נוספת היא האוכלוסיה האזרחית; אפילו היא אוהדת, מקשה היא ומגבילה את אפשרויות החבלה והלחימה בתוך השטח הבנוי.

חוררת הקרב ב (35)

דרכי-פעולה אפשריות

123. בהגנה על שטח בנוי עומדת בפני המגן הבחירה בין שתי דרכי-פעולה עיקריות אלה:-

א. ביסוס מערך-הגנה רצוף והיקפו סביב ההיקף החיצוני של השטח הבנוי בלי לוותר על שום חלק ממנו. בשיטה זו תהווה מערכת-מוצבים דלילה את מערך-ההגנה ההיקפי. המוצבים ימוקמו בבניינים עיקריים שמאפשרים שליטה וחוסמים את הכניסות לעיר. ברווחים שביניהם ימוקמו עמדות משלימות. עם התגלות מאמצי-ההתקפה של האויב יתוגברו הגזרות המותקפות ויעובו על-ידי העתודה כדי לחזק את המערך ההיקפי החלש.

ב. ביסוס מערך-ההגנה על החלק החשוב של העיר, המאפשר הגנה יעילה עליו, מבחינה מבנהו ובהתאם לגודלו של הכוח המגן, חוץ ויתור מראש על חלק מהשטח הבנוי. גם בשיטה זו יוגן חלק העיר שנבחר לכך במערך-ההגנה רצוף והיקפי, שיהיה חזק, צפוף ומבוצר ביותר. בדרך זו ניתן יהיה לשמור את העתודות בעיקר להנחתת התקפות-נגד ופחות לתפקידים של עיבוי גזרות מותקפות.

124. העומק בהגנה יישמר על-ידי:-

א. קיום מסך-סיור ומערך-אבטחה מחוץ לשטח הבנוי, כל-עוד לא כותרה העיר וקיימים חנאים המאפשרים את הפעלת הכוחות מחוץ לעיר.

ב. לחימה סביב היקפה החיצוני של העיר כדי למנוע מהאויב לחדור לתוכה.

ג. עומק הגנה בתוך העיר על-ידי מוצבים שיבוצרו בבנייני-מפתח, או אפילו בשטחים שולטים וכן על-ידי מערכים נגד-חדירה. ככלל ייקבע בשטח בנוי שטח חיוני שיבוצר וישמש מערך-הגנה אחרון, שבו יתרכז הכוח להגנה בהתערער מערך-ההגנה ההיקפי.

ד. כוחות-עתודה שיפעלו במהירות גדולה ביותר כדי לכתר ולהנחית התקפות-נגד להשמדת כל כוח שחדר לעיר. במקרה שכוח אויב הצליח לבסס את היאחזותו בחלק מהשטח הבנוי, הם יפעלו יחד עם הכוחות נגד-חדירה כדי לסגור היקפית את מערך-ההגנה בגזרה שנפרצה.

א. מרביתם של המוצבים בשטח בנוי יוקמו בבניינים השולטים והמוצקים ביותר, הנמצאים במצלבי-רחובות ובפאתי-העיר. בבחירת הבניינים יש להתחשב לא רק ביכולת-השליטה שלהם על הדרכים או הרחובות שבקרבתם אלא גם באפשרות של סיוע-אש הדדי עם המוצבים השכנים.

ב. ארגון ההגנה של מוצב מוגן יכול שתי מערכות של עמדות ומכשולים: האחת להגנה חיצונית והשנייה להגנה פנימית.

(1) הגנה חיצונית

הגנה חיצונית היא ארגון המוצב להגנה נגד החוקף קודם שיקנה אחיזה במוצב המוגן. ההגנה החיצונית מורכבת מעמדות-אש המכסות את דרכי-הגישה למוצב. עמדות אלה קבועות בעיקר בתוך הבניין, אך אפשר שחלק מהן ימוקמו בחצר שסביבו. עמדות-אש אלה, בהן מונחת האש מחלונות, אשנבים, גזוזטראות, דלתות וחצרות, בצירוף המכשולים, משמשות יסוד להגנה החיצונית.

(2) הגנה פנימית

הגנה פנימית היא ארגון המוצב ללחימה נגד אויב שעלול לחדור לתוכו ולקנות בו אחיזה. במקרה כזה ימשיכו להילחם מהעמדות של ההגנה החיצונית נגד אויב שמחוץ למוצב, וחלק מהכוחות יילחם נגד האויב שחדר לתוך המוצב, תוך הישענות על מערכת העמדות והמכשולים של ההגנה הפנימית.

ההגנה הפנימית של מוצב מוגן בנוי מורכבת מעמדות פנימיות-הנמצאות בפרוזדורים, בחדרי-המדרגות, בחדרים השולטים על הכניסה - ומכשולים פנימיים. חורים שבתקרה מאפשרים לשלשל רימוני-יד מקומה גבוהה על אויב שחדר לחדרים שבקומה הנמוכה. הריסה מראש של המדרגות מקומה ראשונה או שנייה, או אף בקומות נוספות, מונעת מהאויב את האפשרות להסתער במהירות במעלה-המדרגות (כשהמגן משתמש לשם כך בסולמות שיהרסו או יועלו למעלה כדי למנוע מן האויב את השימוש בהם). בנסיבות מיוחדות, כשסכנת-השמדה מאיימת על המוצב, יועתקו כל הכוחות שנועדו להגנה חיצונית ללחימה בתוך הבניין. גם בנסיבות אלה ימשיכו העמדות השולטות על הגישות המסוכנות בפעולתן כדי למנוע או להקשות את חדירתם של כוחות אויב נוספים לבניין ולהפריע להבאת אמצעי-לחימה לאויב.

חוקת הקוד (125)

126. כללים לבחירת הבניין הרצוי

בבחירה, בתכנון ובביצור של בניין כמוצב מוגן יוקפד על דברים אלה:-

א. שדות-אש

תפקידו הראשוני של המוצב המוגן הוא למנוע חדירה אויב בגזרתו ולסייע באש למוצבים השכנים. השיקול של מילוי המשימה העיקרית של המוצב קודם לשיקולי ההגנה על הבניין עצמו. לעתים יהיה צורך להרוס מבנה או לעקור עצים-מספר כדי לשפר את שדות-האש ולאפשר למוצב למלא את תפקידיו. אפשר שמבנה מסוים המפריע חלקית להנחתת-אש לא ייהרס מראש אלא יוכן לפיצוץ שיופעל רק בשעת החקפה, בהיכנס האויב לתוכו.

ב. עמדות-חצפית

עמדות-האש צריכות לשמש גם עמדות-חצפית עיקריות. נוסף על-כך יש לעתים צורך לקבוע עמדות-חצפית נוספות, כדי להאריך את טווח-החצפית של המוצב ולתת אתראה מוקדמת לכוחות וכדי להפעיל אש ארטילרית לטווחים רחוקים יותר. אפשר שעמדת-חצפית של מוצב חהיה בבניין סמוך, כשהיא קשורה בטלפון, או לעתים אף בקול, למוצב עצמו.

ג. סוג הבניין וחוזקו

(1) ככל שהבניין וקירותיו חזקים ואטומים לקליעים כן ייקל לבצרו אגב שימוש מועט בחומרי-ביצורים.

(2) כניסות ויציאות רבות מדי הן מקור-חולשה למערכת ההגנה הפנימית ומצריכות חומר עבודה ולוחמים לשם חסימתן והגנתן.

(3) הפתחים בבניין

מן-הרצוי שבבניין יהיו פתחים רבים, המאפשרים התקנת עמדות-אש לכיוונים הרצויים. על-ידי-כך אפשר יהיה להרבות בהתקנת עמדות ועמדות-חלופין, הן לשם שינוי מקומן של העמדות בהתגלותן על-ידי האויב והן לשם קליטת חגבורת להגנת המוצב, בלי שיוצרך לפרוץ פתחים בקירות; שכן ככל שממעטים בפריצת פתחים לכוכי-ירייה כן יינזק הבניין פחות וכן יהא בזה משום חיסכון בזמן ובכוחות-עבודה; מלבד זאת יש קושי בהסוואת כוכי-ירייה רבים.

(4) מחקני-שירותים

מן-הרצוי שבבניין יהיו מים, בתי-שימוש, מטבח וכו' כדי לאפשר תנאי-קיום נוחים בו למשך זמן ממושך. כן חיקבע בכל מוצב נקודה-איסוף-פצועים.

127. ביצור הבניין

א. אטימת העמדות

עמדות-האש וככל-האפשר אף אגפים שלמים של הבניין יחוזקו מבפנים, כפי-הצורך, באמצעי-מגן שונים, כגון: שקי-חול, ארונות או מגרות ממולאים אדמה או סלעים כדי שיהיו אטומים בפני כדורים.

ב. חיזוק תקרות

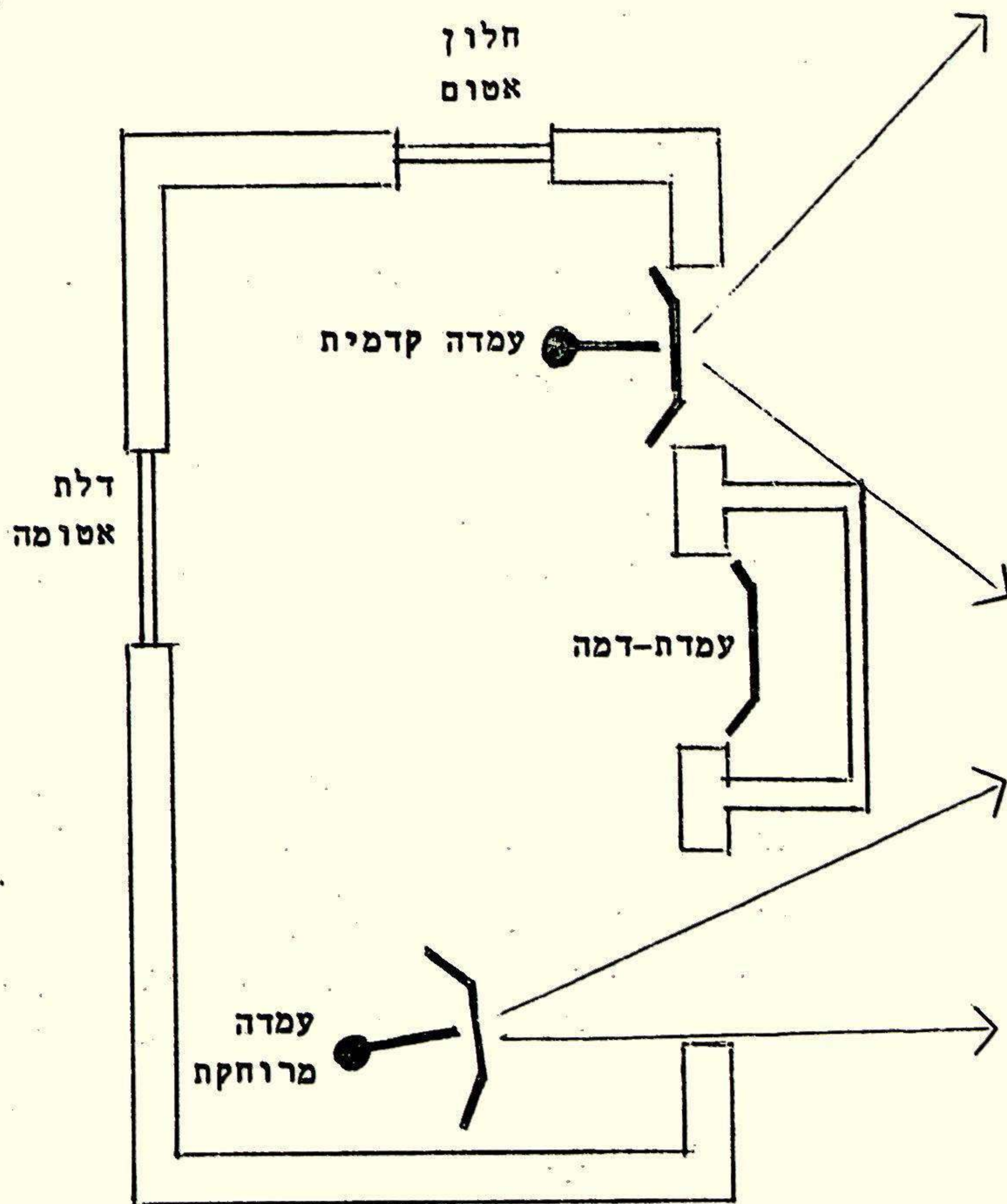
תקרות שאינן די-חזקה יש לתמוך בעמודים. במידה-הצורך אפשר לתמוך את תקרת הקומה העליונה ולערום עליה חומרי בניין ועפר, שלא תהיה חדירה לפצצות של מרגמות כבדות. ייתכן שיהיה צורך בתמיכת חדרים, בייחוד מרחפים וקומות-קרקע, כדי שיוכלו לעמוד בפני המשקל הנוסף של שקי-חול וחומר מגן והשפעת ההדף של ההתפוצצויות.

ג. ביצור הכניסות

יש לחסום את כל הכניסות שבקומות התחתונות, פרט לאלה שמושארות פתוחות במתכוון, לשימושו של הכוח שבמוצב. כניסות אלו יש למלכד ולהכין לפיצוץ או לחסימה מיידית. אפשר שכל המדרגות שבקומות הראשונות ייהרסו והעלייה מקומה לקומה תיעשה בסולמות, כשהם מורמים ומורדים על-ידי זקיף בקומה הגבוהה.

ד. מיקום העמדות וביצורן

(1) העמדות שבקומות העליונות ימוקמו ככל-האפשר בפתחים הקיימים בבניין. עמדות אלה ישמשו בעיקר לטווחים הרחוקים יותר מהמוצב. בדרך-כלל יש לאטום פתחים אחוריים, כדי שהחדר יהיה חשור וכדי שהצללית של האנשים שבחדר לא תבלוט ברקע האור של הפתח האחר. מקומה של העמדה צריך להיות מרוחק מעט מהחלון בתוך החדר כדי לוודא את העלמתה. לעומת זאת מן-הרצוי שיהיו עמדות-חלופין קדמיות יותר, סמוך לאדן-החלון, שמהן ניתן להשיג גזרת-אש רחבה יותר וכך להילחם ברימוני-יד נגד כוחות אויב בהתקרבתם לשטח הסמוך לבניין.

(2) העמדות שבקומת-הקרקע ובחצר-הבניין נועדו לשליטה בעיקר בטווחים הקרובים ולמניעת חדירת אויב לבניין. על אף שהן משמשות עמדות-השלמה לעמדות שבקומות העליונות יש למקמן ככל-האפשר במקומות השולטים גם למרחקים גדולים יותר.

ה. הסוואת המוצב

כדי למנוע את גילוי המוצבים קודם זמנם, ובעיקר על-ידי חצ"א אנכי (שהוא האמצעי העיקרי שבידי האויב לעריכת תצפית אל תוך העיר) יינקטו שיטות אלה:-

(1) הגנות של המוצבים לא יבוצרו (אלא במידה שהדבר לא יסגיר אותם לתצפית-אוויר).

(2) מערכת-המכשולים לא תתרכז רק סביב המוצבים אלא תכלול גם בניינים נוספים. מערכת המכשולים שסביב הבניינים תועלם ככל-האפשר בגנים ובצמחייה הקיימת.

(3) העמדות שבבניינים תהיינה מוסוות.

(4) בגנות של בניינים שאינם מוסוים יוקמו ביצורי-דמה. אפשר להציב נשק נ"מ אוטומטי על הגנות של ביצורי-הדמה.

128. הכוחות במוצב והיערכותם

הכוחות במוצב מוגן בשטח בנוי הם:-

א. כוחות-החזקה לעמדות העיקריות של ההגנה החיצונית.

ב. כוחות-החזקה מינמליים בעמדות ההגנה הפנימית, על-הרוב חוליה או כיחה לאבטחה ולשמירת חדרי-המדרגות או הסולמות והעלייה מקומת-הקרקע לקומה שמעליה.

ג. כוח-עתודה שנועד:-

(1) לתפוס מערכים נגד-חדירה בגזרות השכנות.

(2) לתגבר את הכוחות שבמוצב על-ידי נקיטת פעולות אפשריות אלה:-

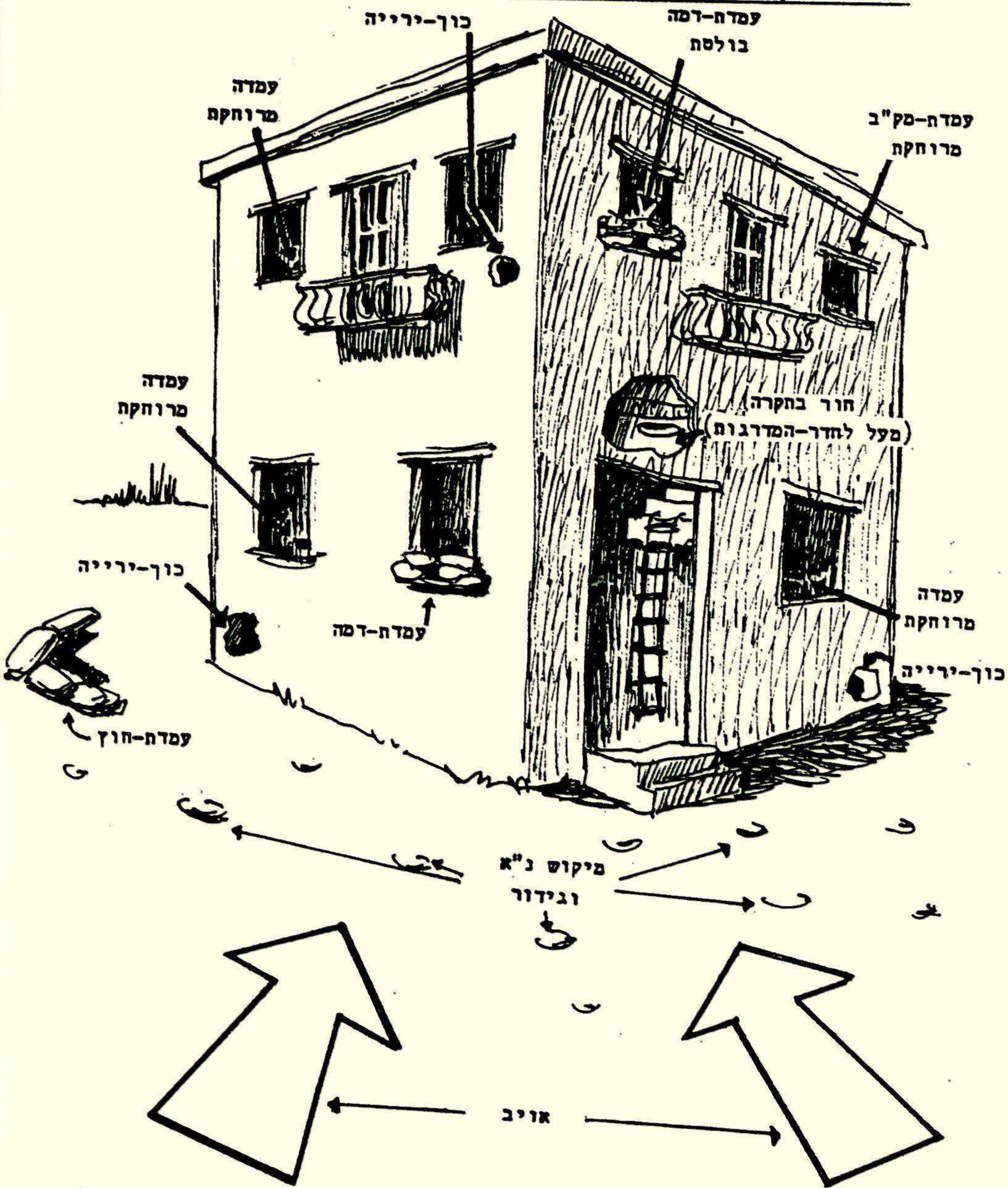
(א) כשהאויב מחוץ לבניין - לעבות את מערך-ההחזקה על-ידי תפיסת עמדות שאינן מאוישת בקביעות.

(ב) כשכוח אויב חלש חדר למוצב - לחקוף נגד ולהשמידו.

(ג) כשכוח אויב חזק חדר למוצב - לשמש כעיקר הכוח של מערך ההגנה הפנימי שבמוצב.

ד. על-הרוב לא יוקצה כוח-עתודה מיוחד בכל מוצב לביצועם של תפקידים אלה. הם יבוצעו על-ידי כוח-העתודה הנמצא בחלק מהמוצבים או אף על-ידי כוחות-החזקה הנמצאים בגזרה שאינה מוחקפת או שמוחקפת פחות.

מוצב מוגן - (ביח) בשטח בנוי

הערה: דלת-הכניסה הראשית והחור בקיר שמעליה למעשה סגורים. הם הושארו כאן פהוחים כדי להראות את חדר-המדרגות הרוס, את הסולם המהפל ואת החור בתקרה שמעל לחדר-המדרגות.

הגנה היקפית על שטח בנוי

129. מערך-ההחזקה

מערך-ההחזקה של מערך-הגנה בשטח בנוי, שבו אין המגן מותר מראש אפילו על שעל אדמה, כולל:-

א. שטחים שולטים בפאתי העיר ובצמוד אליה, שנפילתם בידי האויב תאפשר לו תצפית או בסיסי-אש בגזרות-הפריצה האפשריות לתוך העיר.

ב. פאתי השטח הבנוי ובכללו בניינים, גנים וחצרות אשר בחלקם יוגנו היקפית ובחלקם יהיו עמדות-פעולה לחזית בלבד.

ג. בנייני-מפתח ושטחים שולטים שבתוך העיר.

ד. מערכים נגד-חדירה, לאורך הצירים העיקריים שבתוך השטח הבנוי, שיכללו עמדות-אש והכנות לפיצוצים ולחסימת הצירים.

130 בשטח בנוי פועלים אותם הכוחות שפועלים בהגנה כדורה, אלא שיש שינוי בהרכבם של חלק מהם:-

א. הכוחות נגד-חדירה הם בעיקר יסודות חי"ר והנדסה; מן-הרצוי שיהיו נתונים תחת-פיקוד של מפקד כל גזרת-פריצה אפשרית.

ב. העתודה מן-הרצוי שתכלול כמה טנקים, אולם בעיקרה אף היא תהיה בנויה מכוחות חי"ר והנדסה. תפקידה לא רק להנחית התקפות-נגד אלא גם לעבות מוצבי-הגנה בגזרות המותקפות.

131. הפריסה ההיקפית והרחבה ביותר של הכוחות בשיטת-הגנה כזאת לא תאפשר החזקה בכוחות מספיקים בכל אחד מהמוצבים שבמערך-ההגנה. לכן ינוהל קרב-ההגנה בקווים כלליים אלה:-

א. מערך האבטחה וההשהיה ישיג מקסימום ידיעות על האויב ועצמתו ויאכן את כיוון-התקפתו הצפוי. משיצור התוקף מגע עם מערך ההגנה החיצונית של העיר, ימשיכו חלק מהגייסות המחפים, כל-אימת שאפשר, לפעול באגפיו של התוקף כדי לוודא שהאויב אינו מניע גייסות לגזרת-פעולה אחרת.

ב. חלק מעתודת-המגן שנועדה לעיבוי הגזרות המותקפות יועבר ויחזק את גזרת-ההתקפה הצפויה עוד בטרם התחילה ההתקפה.

ג. לכשיאוכן המאמץ העיקרי של התוקף יוכנו, בגזרת-ההתקפה, על-ידי העתודה, מערכים נוספים נגד-חדירה, ובניינים נוספים יוכנו לפיצוץ.

ד. כל כוח אויב שחדר לשטח הבנוי יוחקף מייד התקפת-נגד על-ידי העתודה בשילוב עם פעולת המערכים נגד-חדירה. השאיפה היא לאכן כל חדירה של אויב ולכתרו, בטרם יספיק להתאושש ולקבל תגבורת, ולהשמידו.

132. אם הצליח האויב להיאחז בחזקה בחלק מהשטח הבנוי (על-ידי שכבש שטח שולט בכניסה לשטח ועל-ידי שהחדיר לתוך השטח הבנוי כוחות גדולים), מחובתו של המגן להקים מערך-הגנה היקפי חדש; המגן ינטוש את פאתי העיר בגזרת-ההתקפה ויקים מערך-מוצבים חדש בתוך השטח הבנוי, כשהוא נשען בין היתר על בנייני-מפתח שבוצרו מראש בתוך השטח הבנוי. היערכות חדשה זו תחייב פיצוץ הבתים שבעבר האויב של מערך ההגנה, שעלולים לשמש לאויב עמדות חזקות או שמאפשרות לו תצפית.

הגנה על חלק של שטח בנוי

133. לעתים לא יהיו בידי המגן די כוחות ואמצעים להגן על כל היקפו של השטח הבנוי. בנסיבות אלה יבחר המגן את מערך-ההגנה לפי שיקולים אלה:-

- א. המשימה, שתקבע בדרך-כלל אלו צירים לחסום או אלו שטחים ומתקנים שבעיר יש למנוע נפילתם בידי האויב.
- ב. הקרקע, כלומר: באיזה חלק של העיר, מבחינת מבנה הקרקע, הבניינים והדרכים, אפשר להתארגן להגנה טוב יותר.
- ג. מניעת חופש-פעולה מהאויב, כלומר: אלו שטחים רצוי להחזיק כדי להקטין את חופש-הפעולה של האויב.

134. גם בנסיבות כאלה, כשאי-אפשר להגן על כל היקף העיר, מן הרצוי שחלק ממערך-ההגנה יישען על פאתי השטח הבנוי. החושבים מחלקי השטח הבנוי, שאינם נכללים במערך-ההגנה, יפוננו.

135. המגן יעשה כל-שאפשר כדי למנוע מהאויב את האפשרות ואת הרצון להיכנס לשטח הבנוי שנעזב על-ידי נקיטת פעולות אלה:-

- א. הריסת כל מבנה שעלול לשמש עמדת-אש או עמדת-תצפית לאויב.
- ב. שיבוש כל הדרכים בשטח המפונה וחסמתם.
- ג. הפעלת צלפים וחבלנים ושימוש בכל תחבולה אפשרית של מיקוש, מלכודות-פתאים, פיצוץ בתים שהוכנו לכך מראש על סיורים או כוחות אויב, לאחר שיחדרו לתוכם וכו'.

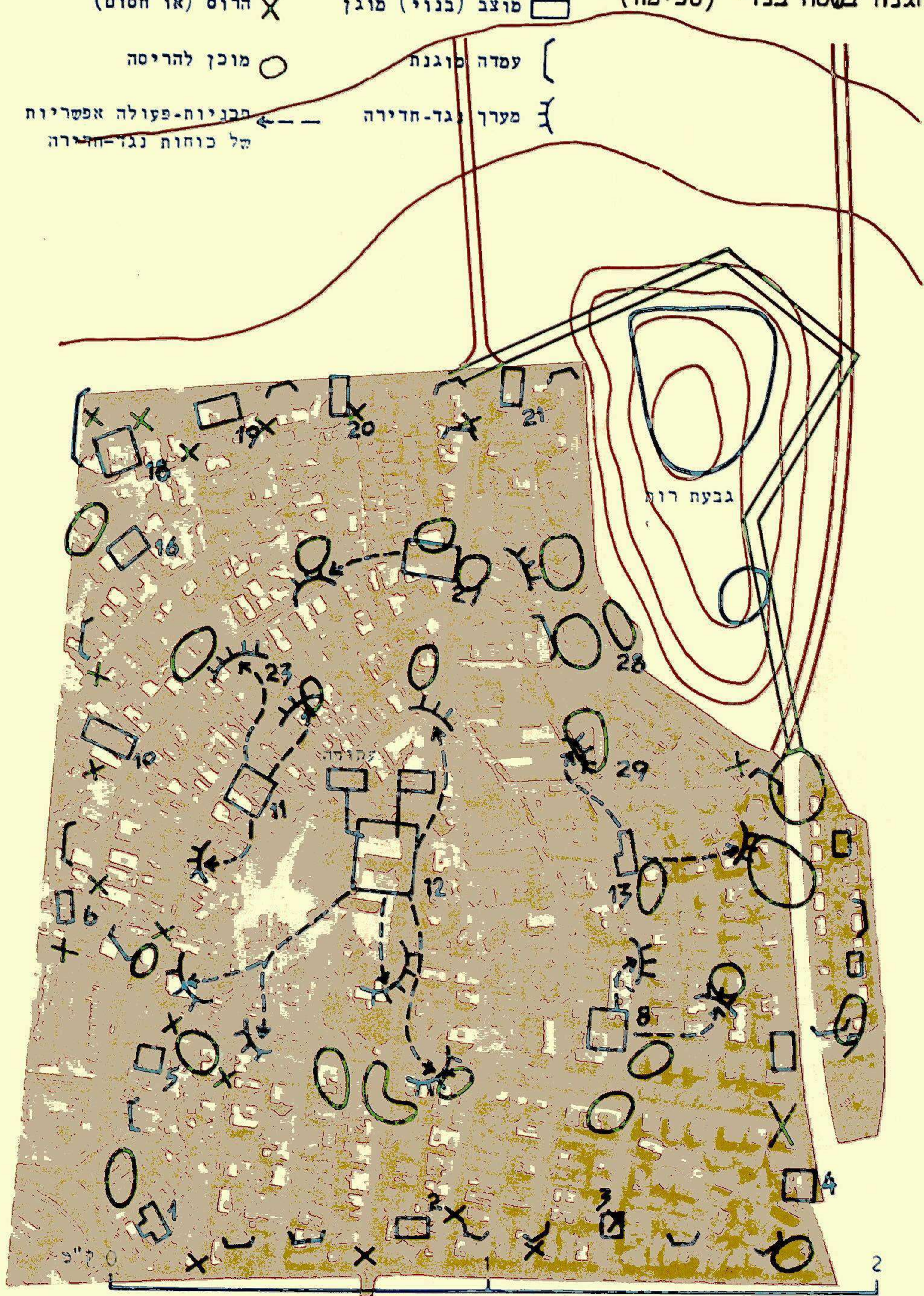
136. יתר הכוחות והביצורים שבמערך זהים לאלה שתוארו לעיל בסעיפים הקודמים.

מקרא

הגנה משטח בנוי (סכימה) מוצב (בנוי) מוגן X הרוס (או חסום)

עמדה מוגנת מוכן להריסה

מערך בגד-חדירה חבניות-פעולה אפשריות של כוחות נגד-חדירה

ה ג נ ה נ י י ד ת

כ ל ל י

137. הגנה ניידת היא צורח קרב-הגנה אופיינית לעוצבות שריון
בנסיבות אלה:-

- א. כאשר פני-השטח מאפשרים ל-רק"מ לתמרן באופן חופשי במרבית מרחב-ההגנה.
- ב. כאשר עצמת המגן אינה מספיקה כדי להגן בעת ובעונה אחת על מרבית מרחב-ההגנה וכאשר לאויב דרכי-פעולה רבות.
- ג. כאשר הזמן העומד לרשות המגן אינו מספיק כדי לבסס את הגנתו על החזקת שטחים.
- ד. כאשר ניתן לוותר באופן זמני על חלק מהמרחב - תנאי אפשרי בעיקר להגנה מחוץ למדינת-ישראל (לאחר פעולת כיבוש).

138. בארגון המרחב להגנה ניידת ייקבע תמיד קו-עצירה, שממנו והלאה לא ייסוגו הכוחות ובו יתארגנו להגנה קבועה. הבסת האויב אפשר שחיעשה במהלך הקרב הנייד, לפני שיגיע עד קו-העצירה, אולם המקום האחרון שבו יוכרע קרב-ההגנה יהיה קו-העצירה.

139. כאשר המצב באוויר הוא לרעת המגן, תוגבל יעילותה של ההגנה הניידת, שהיא מבוססת על ריכוז ותמרון של כוחות ניידים ומשוריינים. לכך אפשר, שכתוצאה משיקולי המצב באוויר יוחלט שלא לנקוט שיטת-הגנה זו או לפחות לאזן יותר את חלוקת הכוחות בין היסודות הניידים לבין כוחות-ההחזקה.

140. מגבלותיה העיקריות של שיטת-הגנה זו הן:-

- א. היא מניחה לאויב לחדור אל תוך מרחב-ההגנה ורק לאחר-מכן עוקרת אותו מהמרחב.
- ב. היא מותנית במידה מסוימת במצב באוויר.

הכוחות בהגנה ניידת

141. בהגנה ניידת פועלים אותם הכוחות שפועלים בהגנה קבועה אלא שחשיבותם ועצמתם היחסית של הכוחות שונות.

142. הכוחות הם:-

א. כוחות מאבטחים

(1) כוחות סיור שתפקידם לסייר הרחק ככל-האפשר בחזית ובאגפים של המרחב המוגן ולאבטח את המרחב והכוחות על-ידי מתן אתראה מוקדמת על כוחות האויב ופעילותם. בגלל הגודל האפשרי של מרחב-ההגנה ומהירות הפעולה אפשר שמטוסי-סיור בצירוף יסודות קלים וניידים של יחידות-סיור ישמשו כמסך-סיור. חלקים אחרים של יחידות הסיור עשויים להיכלל מראש בגייסות המחפים, או להצטרף אליהם לאחר נסיגת מסך-הסיור.

(2) גייסות מחפים, חזקים מאשר בהגנה קבועה, שביכולתם להשהות את האויב, להחישו, לאכז את המאמץ העיקרי (אם לא אוכז קודם-לכן על-ידי כוחות-הסיור) ולסייע בתיעולו לשטחי-ההשמדה.

ב. כוחות-החזקה שתפקידם להחזיק בשטחים חיוניים ובשטחים שולטים, לתעל את האויב לשטחי-ההשמדה ולבולמו בהם. כוחות אלה יהיו חלשים לעומת כוחות-ההחזקה שבהגנה הקבועה.

ג. כוחות עתודה - הכוח העיקרי והחזק ביותר שנועד להכריע את הקרב, על-ידי הנחתת החקפת-נגד עיקרית.

143. שיקולים להרכב הכוחות

א. ההרכב של הכוחות השונים - הגייסות המחפים, כוחות-ההחזקה, כוחות-העתודה - אינו קבוע. הוא מותנה ביחסי הכוחות ואופיים, בקרקע ובנתונים של זמן ומרחב. כן אפשר שאיגוד הכוחות ועצמתם ישתנו חוץ כדי הקרב; לדוגמה: בשלב מוקדם של הקרב חזקים הגייסות המחפים. כשנוצר המגע עם מערכי-ההחזקה, אפשר שחלק מהגייסות המחפים יחזקו את כוחות-ההחזקה ויהיו חלק מהם.

ב. יחסי-הכוחות

יחסי הכוחות, הרכבם ואופיים עשויים להשפיע על משקל הכוחות השונים שבקרב-ההגנה הנייד. אויב שהוא עדיף בטנקים המופעלים

קדימה לעומת כוח-מגן שעיקרו חרמ"ש, עלול להביא להגברת כוחות-ההחזקה ולריבוי מערכי השהיה והגנה קבועים. כאשר המצב הוא הפוך, עשויים סנקים של המגן בגייסות המחפים להחיש את האויב, כשהם נשענים במידה מינימלית על מערכים מוגנים.

ג. קרקע

הקרקע עשויה להשפיע על איגודי הכוחות ועצמתם - כלומר שיקולים של עבירות הקרקע, צירי-האורך האפשריים להתקדמות האויב, צירי-הרוחב, השטחים השולטים שבמרחב וכן קיום שטחים חיוניים שאסור לנטושם (כתוצאה מהערכת המצב או מעצם המשימה).

ריבוי צירים יחייב את המגן להקצות כוחות רבים לגייסות המחפים, דבר שיחליש את העתודה. לכשיאוכנו מאמצי-ההתקפה של האויב, ניתן יהיה שוב להגביר את העתודה על-ידי דילול הגייסות המחפים ואף כוחות-ההחזקה מגזרות שאינן מותקפות. קיום צירי-רוחב עשוי להשפיע על קיום עתודה מרכזית חזקה, או במקרה של אי-קיום - על פיצולה.

ד. זמן ומרחב

נתוני הזמן והמרחב משפיעים על איגודי הכוחות בשני תחומים עיקריים. ככל שהמרחב גדול, הוא מביא לפיצול הכוחות; לעומת-זאת הוא גם נותן סיכוי לכוח המגן לנצל כדי מקסימום את אפשרויות התמרון להתשת האויב לפני קו-העצירה. ככל שהמרחב קטן, הוא מביא לריכוז הכוחות; לעומת זאת אפשר שהמרחב הקטן ישפיע על הקטנת אפשרויות-התמרון ויחייב את הגברת כוחות-ההחזקה.

ג י י ס ו ת מ ח פ י ם

144. תפקידים

הגייסות המחפים תפקידם:-

- א. להשהות את האויב ולהחישו על-ידי אש ותנועה ועל-ידי ניצול מכשולים טבעיים וחיזוקם בעזרת מיקוש.
- ב. לאכן את המאמץ העיקרי של האויב ולשמש לו "פיתיון" כדי למושכו לעבר שטח-ההשמדה המתוכנן.
- ג. לשמש מערך-אתראה ליתר הכוחות.
- ד. בגמר תפקידיהם אלה יצטרפו הגייסות המחפים אל כוחות-ההחזקה, למערכים נגד-חדירה או אל כוחות-העתודה.

- א. הגייסות המחפים יפעלו בכל צירי-ההתקדמות האפשריים לאויב, לכל רוחב מרחב-ההגנה, לפני כוחות-מערכי-ההגנה.
- ב. בדרך-כלל לא יוכלו להתבצר בפרטי-נוף שולטים או לבצע מיקוש סדור, אולם הנחת מקבצי-מוקשים וחסומת מעברים בשטח יהיו חלק מאורח-פעולתם הרגיל.
- ג. הגייסות המחפים יפעלו נגד כל כוח אויב שיחגלה, לרבות כוחותיו הקדמיים ביותר, ויפתחו באש לטווחים היעילים הרחוקים, מאחר שתפקידם הוא לאלץ את האויב להיפרס ולהיערך בחבניות-תקיפה ולהאט את קצב התקדמותו.
- ד. משנכנסו לפעולה, עליהם לתמרן ללא הרף לתפיסת עמדות-אש נוחות מכיוונים שונים ומעמדות שונות. אין להיעצר לזמן ממושך באותה עמדה, אפילו אינה מכוסה באש אויב. יהיו מקרים רבים, שיחידות של הגייסות המחפים, בסיוע אש ארטילרית ואוויריה, יסתערו על יחידות-משנה של האויב, הן שמסיירות קדימה והן שמאבטחות אגפים.
- ה. הגייסות המחפים ינקטו אורח-פעולה זה הלוך ושוב כדי לאלץ את האויב לשוב ולהיפרס להתקפה פעם אחר פעם. בדרך זו יוכלו לאכז את מאמצו העיקרי של האויב ולמושכו אחריהם לעבר שטחי-ההשמדה המתוכננים.
- ו. בהגיע הגוף העיקרי של האויב לשטחי-ההשמדה יפעלו הגייסות המחפים כך:-

- (1) יצטרפו למערך-ההחזקה הקיים ויהוו חלק ממנו.
- (2) ייסוגו ויחזקו את כוח-העתודה על-ידי שיצטרפו אליו.
- (3) יקימו מערך-החזקה חדש יחד עם כוחות נוספים ויבלמו את האויב בשטחי-ההשמדה.

ז. לפי שיטת-פעולה זו מסתבר, שהגייסות המחפים עצמתם תהא גדולה מהמקובל לגבי כוחות בתפקידים דומים בהגנה קבועה.

- א. הגייסות המחפים ייבנו, בדרך-כלל, מיסודות של סיור, טנקים, חרמ"ש, חבלנים ומרגמות דגם ג. אם טווח-פעולתם יעלה על הטווח היעיל של הארטילריה המוצבת, יצטרפו אליהם גם סוללות של תומ"חים או של מכמ"חים. קת"קים ופקחי-אוויר יהיו תמיד חלק מהכוח, ואף מטוסי-סיור, אם יהיו, יפעלו אחם במגע ישיר.

ב. יחידות ה-חרמ"ש יפעלו בדרך-כלל מעמדות "רכובות" בחזית ובאגפים, כשאשן מכוונח בעיקרה לרגלים ול-חרמ"ש של האויב. כן יבצעו גם את המיקוש והמכשול, בעזרת חבלנים שיצורפו אליהן.

ג. הטנקים יפעלו נגד השריון העיקרי של האויב, בחזית ובאגפים.

ד. האש חלולת-המסלול חסייע לתמרון הכוחות, תאט ותשבש את חנועות האויב ומבניו ותמסך בעשן כדי לחפות על הכוחות ולהונות את האויב.

כוחות - החזקה

147. תפקידים

כוחות-ההחזקה תפקידם לחל את האויב לעבר שטחי-ההשמדה, לבלום את תנופת האויב התוקף ולשמש נקודת-משען לפעולתם של הכוחות להתקפות-נגד. לעתים יהיו שטחים שחיוניותם גדולה כדי כך, שמחובתו של המגן להחזיקם ואפילו אין החזקתם משרתת את הקרב הנייד.

148. שיטת הפעולה

א. כוחות-ההחזקה הם היסוד ה"נייח" כביכול של מערך-ההגנה כולו. נייחותם יחסית לגבי יתר הכוחות בהגנה הניידת, ולא תמיד יש לראותם מרותקים לקרקע מוגדרת דוגמת כוחות ההחזקה בהגנה קבועה.

ב. חלק של כוחות אלה יהיו פזורים בכמה מתחמים ומוצבים בגזרה רחבה ועמוקה, לפי אפשרויות-התנועה של האויב. מטרחתם ל"תעל" את האויב אל שטחי-ההשמדה ולבולמו שם.

ג. עצמתם תהיה בדרך-כלל קטנה מלאפשר להם לעמוד באופן עצמאי בקרבות-הכרעה, ואף לא זו הכוונה. לכשיאוכן מאמץ האויב על-ידי הגייסות המחפים, יועתקו כוחות-מערכי-ההגנה מגזרות אחרות ויתגברו את המערך העומד להיות מותקף, עד כדי יכולת-עמידה כבסיס מוצק לפעולת הכוחות להתקפות-נגד.

ד. מכאן שכל כוח מכוחות-ההחזקה, פרט אולי לכוח המחזיק בשטח חיוני ביותר, צריך שיהיה מוכן לנטוש במהירות את מתחמו או מוצבו ולנוע לתגבר מערך אחר, הן לרוחב הגזרה והן לעומקה (לפנים או לאחור), לפי התפתחות הקרב.

ה. כן כל כוח מכוחות אלה, בהתארגנו להחזקת פרט-נוף, יהיה מוכן לקלוט כוחות נוספים כדי יכולת-עמידה בקרב.

ו. בסיכום - הרעיון המרכזי בשיטת-פעולתם של כוחות-ההחזקה הוא:-

(1) יוחל בביצור מערכי-ההגנה בכל הצירים האפשריים לאויב ולעומקם.

(2) מערכי-ההגנה אלה יתוגברו כדי עצמה מספקת, לכשיאוכנו מאמציו של האויב, על-ידי נטישת הגזרות הבלתי-מותקפות וריכוז כל הכוחות לגזרות המותקפות.

(3) שיטת-פעולה זו אפשרית תודות לניידותן של יחידות-ה-חרמ"ש וכך תודות לאמצעי-ההתבצרות האורגניים שהן נושאות עמן.

(4) אם יחידות-חי"ר רגילות שותפות לקרב הנייד, מן-הרצוי להציבן בשטחים שאינן לנושאים.

ז. מוצבי-חוץ

מוצבי-חוץ ימוקמו בחזית או באגפים של שטחי-ההשמדה. תפקידיהם העיקריים הם:-

(1) לסייע באיכוך מאמצו העיקרי של האויב ולחת אתראה על עצמתו וכיוון תנועתו (מלבד הגייסות המחפים).

(2) לסייע בתיעול האויב לעבר שטח-ההשמדה הנבחר.

ח. כוחות-ההחזקה יהיו ביסודם יחידות ה-חרמ"ש של המגן, ואליהן יצורפו יחידות-ההנדסה שבנמצא. אין להניח, כי יותן להן ללחום ללא טנקים בחוכן, אולם טנקים אלה בדרך-כלל לא יצורפו מראש אלא יינתנו סמוך לתחילת המגע עם האויב; דבר זה בא למנוע פיצול הטנקים לגזרות לא-מותקפות, לחסוך בתנועות יתרות של טנקים במרחב ולאפשר את השימוש בכמות רבה יותר של טנקים בגייסות המחפים בשלבים הראשונים של הקרב. קת"קים ופקחי-אוויר יהיו חלק מהכוחות, ובעת-קרב יופעלו במהודק עם הכוחות ההולמים.

ט. עצמתם של המחחמים או המוצבים תהיה קטנה מהמקובל לגבי חי"ר במחחמים או במוצבים שווי-גודל, בגלל עצמת-האש הרבה יותר של ה-חרמ"ש לעומת ה-חי"ר ובגלל ניידותן של יחידות ה-חרמ"ש, שהיא מאפשרת תגבור מהיר של המערכים מבחוץ ובחוך עצמם.

י. המתחמים או המוצבים יבוצרו, ככל-האפשר, לפי האמצעים שבנמצא ביחידות ה-חרמ"ש ולפי הזמן שיעמוד לרשותן. בהגנה חפוזה ניתן להסתפק בהצבת כלי-הנשק האוטומטיים (על הקרקע או מעדות-רכב), המרגמות השונות וה-מרנ"טים, כאשר הרובאים יחסו במדרונות האחוריים עד לקרב-המגע.

יא. בכל-עת אין לוותר על מיקוש, ויהא זה רק מיקוש במקבצים, או מיקוש בהזל - הן למיקוש עמדות-אש אפשריות ל-רק"מ האויב והן למיקוש מחל לשטחי-ההשמדה.

יב. העמדות לסנקים יתוכננו מראש בכל המערכים הקבועים כדי שיוכלו ליהפך, בעת-הצורך, לבסיסים מוצקים יעילים.

יג. כן יתוכנן כל מתחם או מוצב לקליטת כוחות נוספים, ואף יוחל בביצור עמדות נוספות אלו. כדי לאפשר לכוחות-התגבור להיכנס במהירות לעמדות מוכנות.

יד. עם זאת יהיו כוחות-מערכי-ההגנה בכוונות תמידית לנטישת מתחם או מוצבם כדי לנוע ולתגבר מתחם או מוצב אחר.

טו. הפיקוד על כוחות-מערכי-ההגנה הקבועים יהיה בידי מפקדי יחידות ה-חרמ"ש. הכפיפות של כל כוח - ישירות לרמה הגבוהה או כחלק מכוו-משנה - תיקבע לפי נוחות השליטה של מפקד הרמה הגבוהה.

כוחות - עתודה

149. תפקידים

כוחות-העתודה תפקידם להשמיד או להביס את האויב החוקף במשולב עם כוחות-ההחזקה.

150. שיטת-הפעולה

א. כוחות-העתודה יוטלו לקרב מול המאמץ של האויב שהוחלט להתקיפו, לכשיאוכן ויתועל לעבר אחד משטחי-ההשמדה.

ב. תיעול האויב לעבר שטח-ההשמדה ובלימתו בהיכנסו לשטח-ההשמדה הם תפקידי כוחות-מערכי-ההחזקה. בלעדי זה לא יוכלו כוחות-העתודה לתקוף נגד ולהנחית מהלומה ניצחת. לכן ייתכנו מקרים, שהכוחות להתקפות-נגד יתגברו את כוחות-ההחזקה, בעיקר בטנקים, כדי שיוכלו למלא את תפקידם כהלכה.

ג. עד להיכנס מערך-ההחזקה לפעולה יימצאו כוחות העתודה בשטח-
המתנה, מן-הרצוי אגפית לכיוון תנועתו המשוערת של האויב
(באגף אחד או בשניהם). שטחי-המתנה אלו יהיו מוסוויס היטב
מתצפית-קרקע ומתצפית-אוויר. חשיבות מכרעת נודעת לאי-
גילויים של כוחות-העתודה קודם כניסתו של הגוף העיקרי של
האויב לשטח-ההשמדה.

ד. מסך סיור עצמי של ג'יפים יצפה את תנועת האויב וידווח
לכוחות-העתודה על קצב כניסתו של האויב לשטח-ההשמדה.
ג'יפים אלו יסייעו לכוחות-העתודה, שעיקרם טנקים, להיכנס
בזמן לעמדות-אש מוכנות מראש, באגפי שטח-ההשמדה. לפעולה
זו נודעת חשיבות רבה, בעיקר כשלאויב רק"מ נייד ומהיר
יותר מזה של המגן.

ה. עם כניסתם לפעולה ימשיכו כוחות-העתודה בתנופה גוברת
והולכת, ולא ירפו מהאויב, כי כאן יוכרע קרב-ההגנה.

ו. המקום הרצוי להנחתת התקפת-הנגד על-ידי הטנקים הוא עורפו
של האויב ודרגיו המסייעים והמנהלתיים.

ז. במקביל לפעולות אלה יפעילו כוחות-העתודה מתוכם הטעיה,
שתכלול בעיקר זחל"מים וגרעין קטן של טנקים. מתאימים לכך
גם טנקים לתפקידים מיוחדים, ובייחוד טנקי-מורג להעלאת
תמרות-אבק.

ח. אש ארטילרית וכך סיוע-אוויר התקפי, אם בנמצא, ירוכזו
אף הם למאמץ-הכרעה זה.

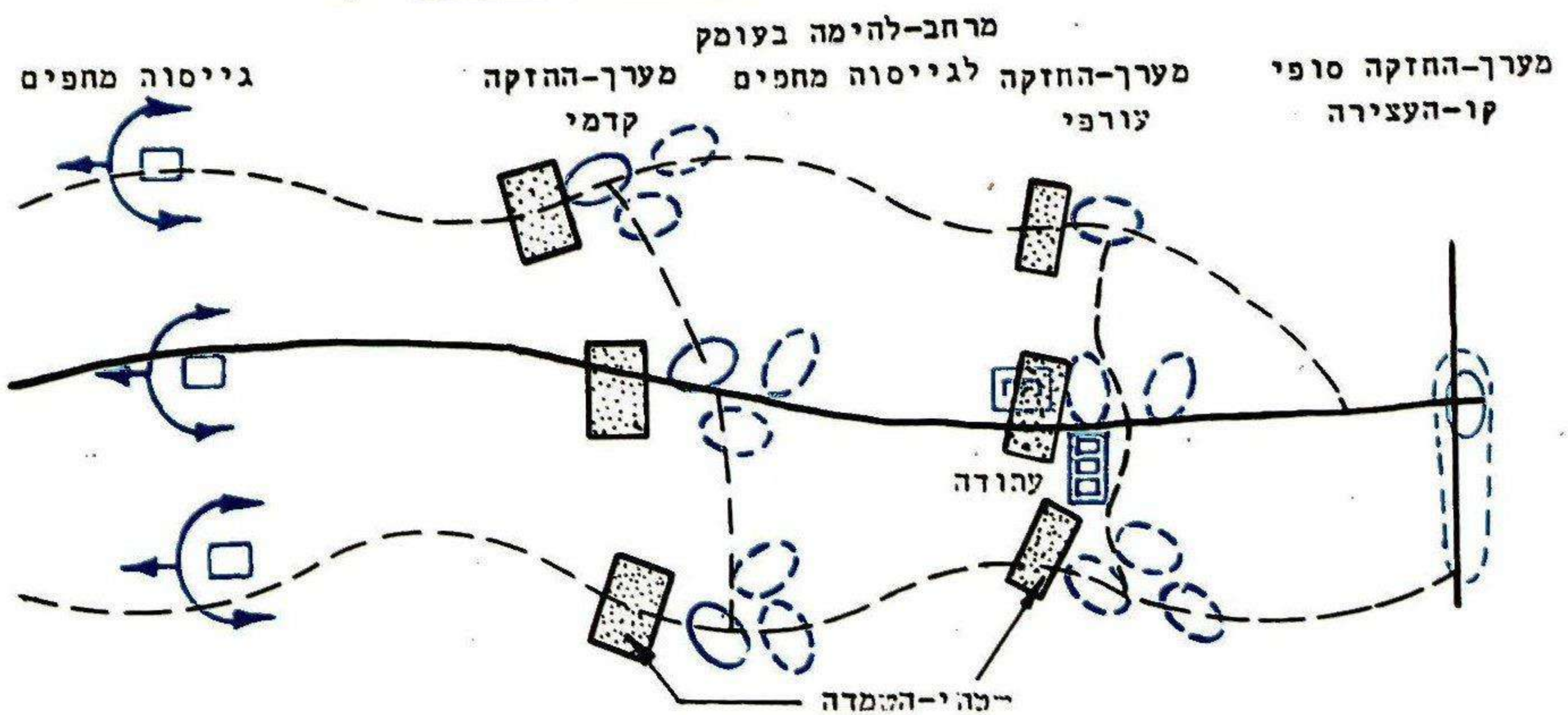
ט. ב ס י כ ו ס - הרעיון המרכזי בשיטת פעולתם של כוחות-
העתודה הוא, כי הפעלתם תיעשה במועד הנכון, כאשר האויב
נכנס לשטח-ההשמדה והחל לתקוף ונבלם על-ידי מערך-ההחזקה;
כי מקסימום המאמץ האפשרי, מכל הכלים ומכל הסוגים, ירוכז
למקום-ההכרעה (מן-הרצוי מכיוון העורף); וכי לא תוסח
הדעת מהטעיה האויב בנוגע לגזרה העיקרית של התקפת-הנגד.
חשיבות מיוחדת נודעת לכושר-עמידתו של מערך-ההחזקה עד
לחום קרב-ההכרעה.

151. ארגון הכוח ותפעולו

א. בכוחות-העתודה ייכללו מרבית הטנקים של המגן, בחוספת
אלמנטים של חרמ"ש, ג'יפים וארטילריה.

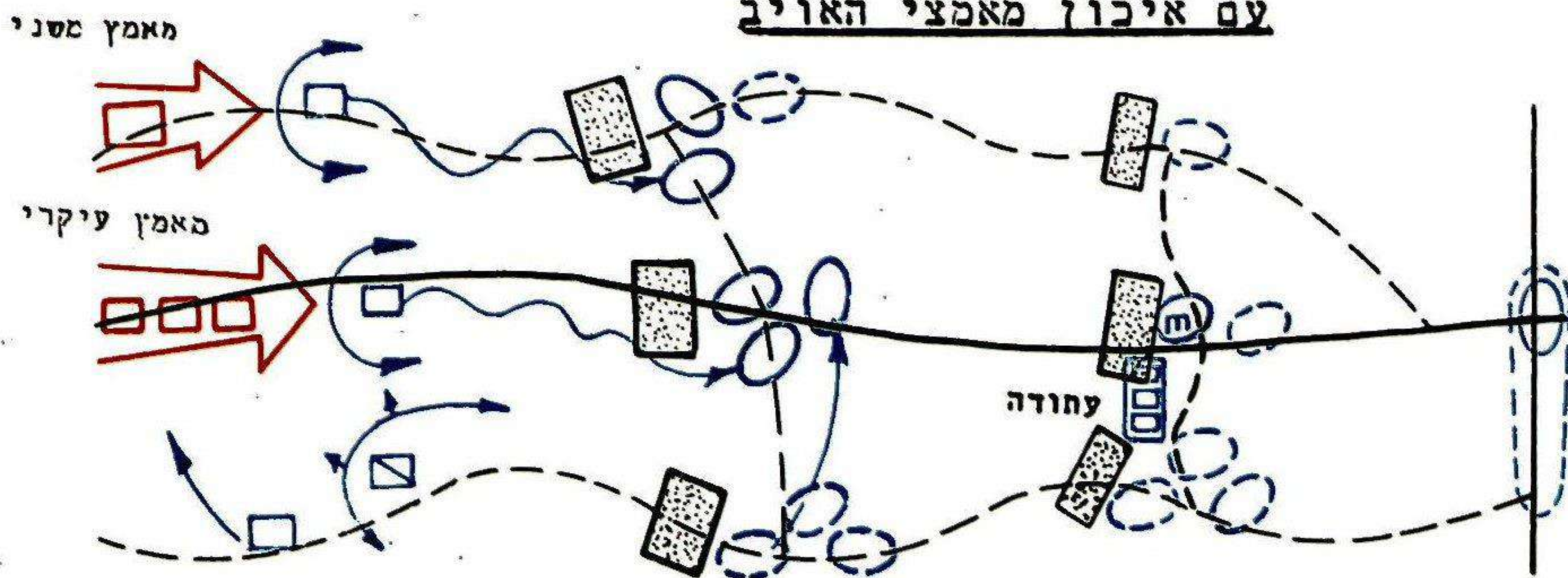
ב. הפיקוד על כל כוחות-העתודה, לרבות הסיור העצמי וכוח-
ההטעיה, יהי מרוכז בידי מפקד אחד, על-הרוב-מפקד הרמה
הגבוהה, שיפקד אישית על הכוחות.

סכימה א - פריסה ראשונית של הכוחות

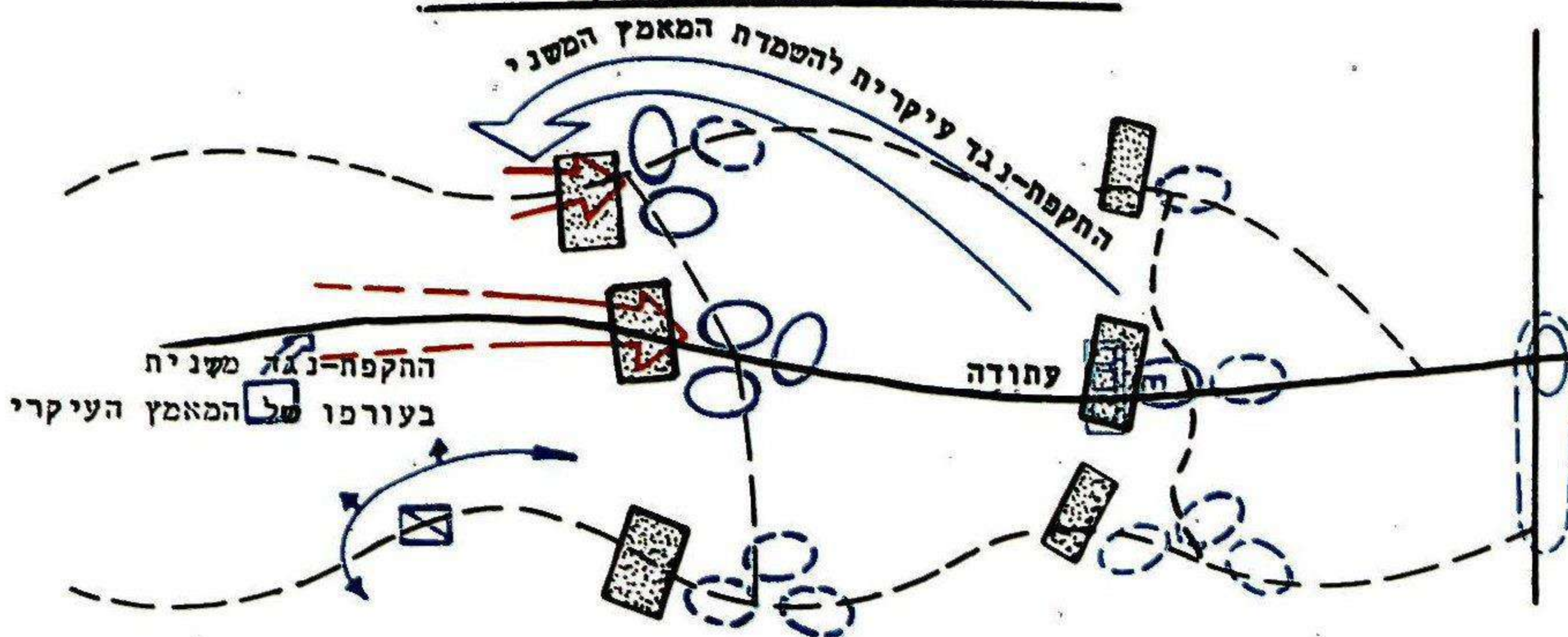

סכימה ב - פריסת כוחות אפשרית, בגמר קרב הגייסוה המחפים

עם איכון מאמצי האויב

סכימה ג - הנחתת התקפת-נגד

הכוחות בהגנה ניידת (סכימות)

152. עיקר פעולתם של כוחות-ההנדסה בקרב-הגנה נייד הוא בהגבלת חופש-התמרון של האויב במרחב-ההגנה. זה מצד אחד. מצד אחר יש לזכור, כי קרב-ההגנה הנייד מחייב מאמצי-החבצרות רבים, במערכים הקבועים הפזורים, ויש להכינם בדרך-כלל בזמן מועט.

153. המאמץ ההנדסי בהגבלת חופש-התמרון של האויב יהיה בעיקר פעולות מיקוש - לרבות מיקוש בהול מול מאמצי האויב לאחר שיאוכנו פיצוצים - בעיקר לחסימת מעברים ומצרים - ומכשול המרחב, בעיקר שיפור מכשולים טבעיים. כיוון שפעולות אלה ייעשו בהרבה צירים על-ידי כוחות-הנדסה מעטים, יהיו ברובן חפוזות ואף בהולות. יש להקפיד על תיאום הפעילות ההנדסית, שלא תגביל את פעילות כוחותינו.

154. המאמץ ההנדסי בסיוע להתבצרות כוחות-ההחזקה יתבטא בעיקר בהפעלת צמ"ה בפיצוצים ובמיקוש, בעוד שעבודת-הידיים תיעשה ברובה על-ידי כוחות ה-חרמ"ש וה-חי"ר.

155. אם כי השיטה הרווחת להנחת המוקשים בקרב-הגנה נייד תהיה השיטה החפוזת, ישמרו כוחות-ההנדסה עתודת-מוקשים להנחה "ברגע האחרון" (לאחר שיאוכן מאמץ האויב) בהנחה בהולה, שחשהה באופן קונקרטי את הקרב.

הכוח הארטי לרי

156. מחמת ממדיו של מרחב-ההגנה אי-אפשר, בדרך-כלל, לכסותו באש ארטילרית מעמדות מרכזיות קבועות.

157. חלק מהסוללות המתנייעות יוקצו בסיוע לגייסות המחפים.

158. הארטילריה תרוכז ברובה במרכז מרחב-ההגנה, ומשם תנוע ותיפרס לעבר גזרת-הקרב העיקרית, עם איכוון מאמץ האויב, כדי להנחית אש מרוכזת לשטחי-ההשמדה המתוכננים מראש.

159. פעולות-הארטילריה יבוצעו ברובן מפריסות חפוזות. לכן צריך שבהכנות המוקדמות יינתן עיקר המאמץ ללימוד יסודי של המרחב ולארגונו מראש כדי לחסוך ככל-האפשר בזמן הדרוש לפתיחה באש.

160. עקב פיצולם הרב של הכוחות (וריקוזם לעבר המאמץ העיקרי רק סמוך לקרב עצמו) יהיה מן-ההכרח להקצות מספר ניכר של קת"קים למרבית יחידות-המשנה. עובדה זו עשויה אף להביא לכך, שחלק נכבד של האש יופעל על-ידי קצינים שאינם תותחנים.

כוחות חיל-האוויר

161. הואיל והגנה ניידת משמעה תמרון ובעיקר של העתודה, יש לוודא שהמצב באוויר יאפשר את כוחותינו להיות ניידים. לפיכך כאשר נוצר המגע בין כוחות האויב לכוחות המגן, חיוני שחיל-האוויר יוודא, לכל-הפחות, שמטוסי האויב לא יפריעו לתנועת כוחותינו, כל-עוד נמשך הקרב הנייד.

162. השאיפה היא שחיל-האוויר לא רק יאפשר לכוחותינו את התמרון, אלא גם יסייע להם סיוע התקפי. בנוגע לסיוע ההתקפי, יש לתת קדימה לפעולות-אמנעה נגד כוחות-השריון העיקריים של האויב. מן-הרצוי שפעולות אלה יתחילו בטווחים הרחוקים. אולם כשמספר הגיחות מוגבל, יש להעדיף אמנעה קרובה. שיקול נוסף לבחירת מועד-האמנעה הוא ריכוזו או פריסתו של האויב, כשרצוי לתוקפו מן האוויר, כשהוא מוגבל לתנועה בצירים שבהם הוא מרוכז.

163. בסדר-הקדימות של הסיוע האווירי יבוא הסיוע ההתקפי הקרוב לאחר סיוע-האמנעה.

164. מטוסי-סיור קלים או מסוקים הם כמעט תנאי להצלחת פעולתם של הגייסות המחפים באיכון האויב וגורם מסייע חשוב לקיום השליטה והאבטחה תוך כדי ניהולו של הקרב המכריע.

תחזוקה

165. כללי

הבעיות העיקריות בתחזוקה בהגנה ניידת הן:-

- א. הספקת דלק ותחמושת ומוקשי-נ"ט לגייסות המחפים תוך לחימתם.
- ב. הספקת תחמושת לכוחות-העתודה תוך לחימתם.
- ג. הספקת חומרי-ביצורים, ובעיקר מוקשים וחומרי-נפץ, לכוחות-ההחזקה בשלב-ההתבצרות.

166. הגייסות המחפים

את הספקת הדלק, התחמושת ומוקשי ה-נ"ט לגייסות המחפים ניתן לקיים על-ידי מטעני-חספוקת מעורבים, עמוסים על רכב בעל הינע קדמי, שימחין להם, תוך לחימתם, בצירי-ההשהיה.

167. כוחות העבודה

כוחות אלה יצאו לקרב כשהם "מלאים". אולם אם הקרב העיקרי יימשך זמן רב, יהיה צורך להוציא מדי פעם בפעם יחידות-משנה לסירוגין למילוי תחמושת. גם הספקת תחמושת זו ניתנת לקיים על-ידי מטעני-תפוקת מעורבים, עמוסים על רכב בעל הינע קדמי, כשהוא נע בעקבות הכוחות ההולמים ובמרחב מינימלי אפשרי מאחוריהם.

168. הספקה, חילוץ ופינוי

א. פעולות ההספקה יבוצעו באורח הרגיל.

ב. חילוץ ופינוי

פרט לפינוי נפגעים לא ניתנת יהיה לחלץ לפני ההכרעה. את מרבית ה-רק"מ שנפגע ואינו מסוגל להיגרר בנקל לעורף אין לחלץ לקרבת הצירים הראשיים תוך כדי הקרב, אלא יש להשאיר במקום שם נפגע. עם זאת יש לרוקן כלי-רק"מ אלה מכל מלאי או ציוד שעלולים להביא תועלת לאויב.

ג. פינוי הנפגעים יובטח על-ידי הקצאת רכב מיוחד לרבות רכב משוריין ומסוקים. מתקני-הרפואה שבמרחב-ההשהיה יהיו ממוקמים וקבועים על-גבי רכב. מתקנים נפרסים לא יוקמו לפני קו-העצירה.

ה ח י ל ו ת ב ה ג נ הכ ל ל י

169. כל כוח במשימת הגנה זקוק לתגבור ולהשלמה של כוחות ואמצעים שאינם מסוג החיל שלו. כלל זה נכון ברמת העוצבה ויותר מזה ברמת היחידה.

להלן מפורטים האמצעים השונים של החילות לשם תגבור הכוח המגן וכן עיקרי-דברים ומשימות עיקריות של החילות השונים. פרטים על יסודות ההגנה או על שיטות ההגנה שהובאו בפסקות הקודמות אינם נכללים כמובן בפסקה זו.

ח י ל - ה ת ו ת ח נ י ם

170. הארטילריה היא כוח עיקרי בהגנה. הוא מנחית אש רבת-עצמה על האויב, בטווחים הרחוקים שמחוץ למערך, ומסוגל לרכז את עצמת-אשו ולהעתיקה במהירות מגזרה לגזרה בגמישות רבה. מלבד זאת ניתן לרכז את אש הארטילריה לשטחי-ההשמדה הקרובים למערך-ההגנה או לפצלה כפי-הצורך.

171. משימות הארטילריה בהגנה

משימותיה העיקריות של הארטילריה בהגנה הן:-

- א. חיפוי על הכוחות בעת חפיסת מערך-ההגנה ובנייתו.
- ב. מתן סיוע בקרב-ההגנה על כל שלביו במגמה להשמיד את האויב התוקף בטרם הצליח לקנות אחיזה בשטח ולרכז אש על כל שטח שבו הצליח להיאחז כדי למנוע את התארגנותו.

ג. סיוע להחקפות-נגד.

172. תפעול הארטילריה

כדי לאפשר ריכוז מקסימום של אש הארטילריה גם למקומות שלא נקבעו מראש, תרוכז השליטה על עיקר הארטילריה ברמה גבוהה ככל-האפשר. חלק מן הארטילריה יוקצה לכוחות-משנה כדי לאפשר תגובת-אש מיידית ללא פנייה לרמה ממונה (כגון: משימות-אש-סכנה).

173. פריסה ומיקום

פריסת הארטילריה ומערכת התצפיות שלה צריכים לאפשר כיסוי-אש יעיל של כל דרכי-הגישה למערך-ההגנה וריכוז מקסימום האש על כל אחת מהן. חלק מן הארטילריה ימוקם קדימה ככל-האפשר כדי להשיג את הטווח הדרוש למשימות אש-נ"ס ואש-מגן בעומק. כדי לסייע לגייסות המחפים יהיה צורך לעתים להציב חלק מהארטילריה מחוץ ל-קמ"ק של המערך. גמישות בהפעלת הארטילריה ורציפות במהן האש יושגו על-ידי מיקום הארטילריה בדירוג לעומק ועל-ידי הכנת עמדות-משנה ועמדות-חלופין. המערך הארטילרי עשוי להעניק עומק למערך ה-נ"ס הכללי של העוצבה.

174. בקרב-ההגנה יש לרכז בנקודות-צבירה, ליד עמדות-הארטילריה, כמות תחמושת רבה לכל סוגיה, כדי שבשעת קרב ההגנה, שבו מונחת אש רבת-עצמה, לא תוגבל עצמת-האש מחמת מחסור בתחמושת.

ח י ל - ה ה נ ד ס ה

175. ההיקף של עבודות-ההנדסה בהכנת מערך-הגנה מותנה בזמן העומד לרשות המגן ובכמויות הציווד שהוקצבו לו. עבודות-ההנדסה ייעשו על-ידי כל הגייסות המגינים ולא-דווקא על-ידי אנשי-חיל-ההנדסה. תהליך ההתבצרות הוא תהליך נמשך, שכן תמיד ניתן להוסיף ולשפר את המערך.

176. עבודות-ההנדסה ייעשו בדרך-כלל לפי סדר-קדימות זה:-

- א. חפירת עמדות-אש (שוחות אישיות, עמדות-נשק, פינוי שדות-אש, הסוואה ראשונית).
- ב. מכשול (מיקוש, גידור, תיעול ופיצוץ).
- ג. מערכי-הונאה.
- ד. השלמות ביצורים (חפרות-קשר עיקריות וקדמיות, מקלטים, שיפור ההסוואה).
- ה. חפירת מצבורי תחמושת והשלמת חפרות עורפיות.
- ו. שירותי-הנדסה (דרכי גישה, חשמל, מים).

177. סדר-קדימות זה הוא קו מנחה בסיסי בלבד. למעשה נעשות העבודות שבקדימות השונות בשילוב מסוים, הן בשל הצורך בניצול כל האמצעים וכל "בעלי-המקצוע" והן בשל צורכי ההתבצרות עצמה; לדוגמה:-

א. כדי לרכז ציוד ואמצעים חיוניים להתחפרות, דבר שהוא בקדימה א, יהיה לעתים צורך להכשיר קטע-דרך להובלת חומרי-הביצורים, דבר שהוא בקדימה ו.

ב. ההתחפרות שבקדימה א תיעשה בעיקר על-ידי כוחות המערך העיקרי בסיוע הנדסי, בעוד שמרבית יחידות הפלסים יניחו במקביל מוקשים, דבר שהוא בקדימה ב.

178. כוח-חה"נ, כל עוד הוא מסייע או ת"פ הכוחות המגינים, יהיה בשעת-קרב חלק מכוחות-ההחזקה. מלבד האבטחה שכוחות-חה"נ עשויים לקבל לביצוע משימותיהם, מחובתם לאבטח את עצמם ולמלא את משימתם כל-אימת שלא הוקצו כוחות אחרים לאבטחת כוחות-חה"נ.

179. את מרבית כוחות-ההנדסה יש להפעיל ככוח לביצוע משימות עיקריות ורק את מיעוטם יש להפעיל בסיוע או ת"פ כוחות-ההחזקה.

ח י ל - ה ק ש ר

180. כדי שהמפקד יוכל לקיים בידיו את השליטה על כל הכוחות המרכיבים את מערך-ההגנה בכל שלבי-הקרב יש צורך ברשת-קשר ענפה ואמינה.

181. בהגנה קבועה ישמש הקשר הקווי כאמצעי-קשר עיקרי והאלחוט כאמצעי-קשר משני. מן-הרצוי, בעיקר ברמת היחידה, להרבות להשתמש באמצעי-קשר אמינים נוספים, כגון: אותות מוסכמים לסוגיהם ורצים.

182. בהגנה ניידת ישמש האלחוט כאמצעי-קשר עיקרי. בקשר הקווי ישתמשו במידת-האפשר, בעיקר כקשר פנימי של מערך-ההחזקה.

חיל - האוויר

183. סיוע-אוויר

סיוע-האוויר בהגנה הוא בעיקר הפרעה למטוסי-האויב בסיוריהם מעל המערך ומניעת התקפות אוויר עליו. סיוע זה יינתן, בדרך-כלל, במסגרת הכללית של פעולות כוחות-האוויר שלנו להשגת העליונות באוויר. מלבד תפקיד עיקרי זה עשויים כוחות-האוויר לסייע לכוחות-הקרקע המגינים בתחומים אלה:-

- א. השגת ידיעות על האויב.
- ב. הפרעה לתנועתו ולהיערכותו של האויב לתקיפה (אמנעה).
- ג. סיוע התקפי קרוב נגד אויב מנחית התקפה.
- ד. סיוע תובלתי - על-ידי הצנחה, הנחתה או הטלה בעיקר לכוחות מכוחרים.
- ה. סיוע התקפי (קרוב ואמנעה) כסיוע להתקפות-נגד.
- ו. סיוע מסוקים בהגנה הוא נדיר יותר. הוא ישים בעיקר בסיוע לחובלת כוחות מוצנחים וציוד, בייחוד בשטחים הרריים.

חיל - הרגלים

184. חיל-הרגלים הוא החיל שישא במרבית משימות-ההגנה בשטחים גבעיים והרריים ובשטחים בנויים. בשטחים מישוריים נרחבים, שהנם זירה נוחה ללחמת שריון, לא ישא כוח-חי"ר במשימת-ההגנה מבצעת עצמאית.

185. חיל-הרגלים תודות לתכונותיו יכול:-

- א. להתחפר ולהחזיק בקרקע כשתלותו באמצעי תחזוקה והספקה היא מינימלית.
- ב. להילחם ביעילות בנשקו שלו נגד חי"ר ושריון, בעיקר בטווחים הקצרים שעד 300 מטר.

186. חולשתו העיקרית של כוח-חי"ר היא במיעוט כלי-נשק ארוכי-טווח, הן נגד טנקים והן נגד חי"ר.

187. להלן נתונים (מעוגלים) של נשק ה-חי"ר האורגני ופעולתו
בטווחים השונים בגדוד חי"ר:-

א. נשק נגד טנקים

- (1) טווח מעל 800 מ' - 4-6 קנים.
- (2) טווח של 300 מ' - 30 קנים.
- (3) טווח של 100 מ' - 40 קנים.

ב. נשק שטוח-מסלול נגד חי"ר

- (1) טווח מעל 800 מ' - 18 קנים.
- (2) טווח יעיל של 300 מ' - 450-500 קנים.

188. כדי להתגבר על חולשותיו יתוגבר חיל-הרגלים בהגנה בכוחות
עיקריים אלה:-

א. ארטילריה שתשמש ככוח-אש עיקרי בטווחים שמעל 300 מ' וכן
תשתתף בקרב בטווחים הקרובים.

ב. הנדסה שתסייע לכוחות ה-חי"ר להתחפר היטב בפני האש
הארטילרית של האויב ושחקיים מערכת מכשולים שתבלום ויחד
עם אש-המגן תעצור את ההסתערות המשוריינת של האויב.

ג. טנקים שישמשו ככוח נ"ט עיקרי, שיפעל בטווחים הרחוקים
מ-300 מ' מגבולות המערך המוגן. בהגנה הקבועה יהיה כוח
הטנקים נחות מזה של האויב.

189. מתוך הניסיון הוכח (בעיקר מניסיון מלחמת-העולם השנייה),
שכוח-חי"ר מחופר מסוגל לעמוד במרבית המקרים נגד אש ארטילרית;
אולם אין זה כמעט בגדר האפשר לעמוד בפני אש-טנקים מדויקת
הנורית בכינון ישיר מטווחים של 1000-1500 מטר.

190. לפיכך שואף כוח-חי"ר, שמגן נגד אויב שיש לו עצמת-טנקים,
להיערך להגנה כך שטנקי האויב יאלצו לפעול בטווחים הקרובים
כדי 100-300 מטר מהמוצבים הקדמיים. בטווחים אלה יתקלו טנקי
האויב בשדות המוקשים המאבטחים ויהיו נתונים לריכוז-אש-נ"ט
מקסימלי שכוח חי"ר עשוי לרכז. לעתים, לפי תנאי-הקרקע, צריך
שתכנון מערך ההגנה יחייב את טנקי האויב לפעול מטווחים רחוקים
ככל-האפשר, מן-הרצוי מטווחים של 2000 מטר ויותר, שמהם לא
תהיה אשם מדויקת.

א. בשטח גבעי צריך שהמוצבים יהיו בנויים ככל-האפשר כשהם מוסתרים מהחזית, כלומר: פחות במדרונות הקדמיים וככל-האפשר בשטחים מכוסים צמחייה. מרביתם של כלי-הנשק שטוחי-המסלול ארוכי-הטווח יפעלו מעמדות דפילדיות לאש טנקי האויב, כמוצג בסכימה שבמוד 329.

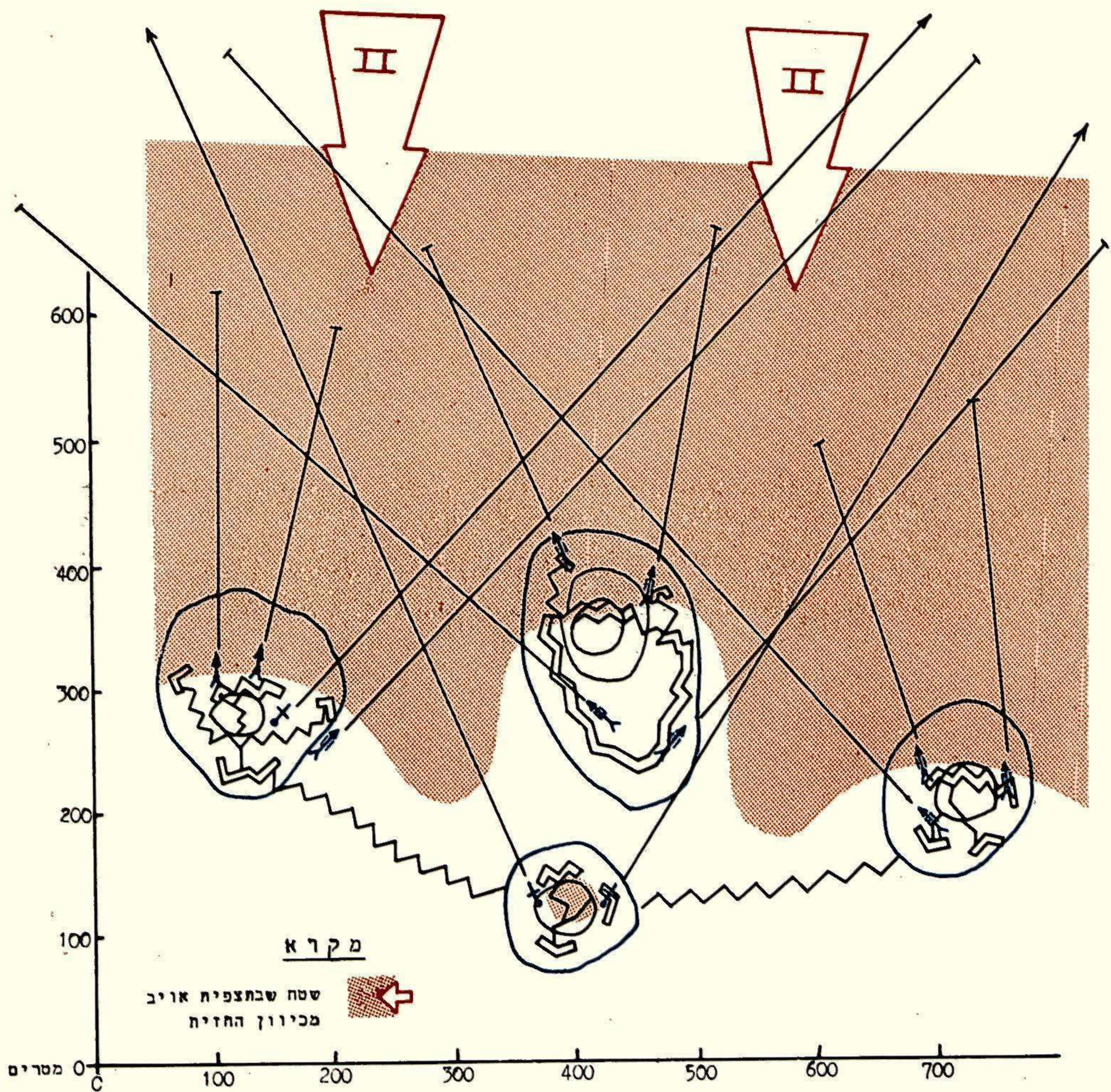
ב. הדברים המיוחדים שיטת-היערכות זו הם:-

(1) מרבית הכוחות אינם חשופים לתצפית ולאש ישירה של האויב.

(2) הנשק שטוח-המסלול ארוך-הטווח - מק"בים, תול"רים וכו' - נמצא בעמדות מוסתרות שבמדרונות האחוריים ומשמש לסתימת פרצות שבין המוצבים ולמתן סיוע אש בטוחים הקרובים שבחזית המוצבים השכנים ולא להתמודדות עם האויב בטוחים הרחוקים.

(3) ההתמודדות עם האויב בטוחים העולים על 300-500 מטר נעשית בעיקר על-ידי הארטילריה ועל-ידי טנקים, אם הם נמצא בכוחות המגן.

היערכות להגנה בשטח גבעי (סכימה)

א. הדברים המיוחדים שטח הררי לעומת שטח גבעי הם:-

- (1) ההרים פרושים רכסים רכסים. המרחק בין רכס לרכס גדול, בדרך-כלל, מאשר המרחק מכיפה לכיפה באותו הרכס.
- (2) בעוד שעל הרכסים אפשר לקיים תנועת טנקים אם כי מוגבלת במידת מסוימת, הגיא החוצה ביניהם הנו מכשול-נ"ט שמאיט ומתעל את תנועת הטנקים.
- (3) הקמרון של ההרים של כיוון הגיאיות יוצר שטחים מתים לגבי כל עמדה שתיחפס בכל גובה שהוא.
- (4) הכוחות המשוריינים והממונעים של האויב מוגבלים בתנועתם למספר מועט של נתיבים; דבר זה בצירוף נתוני-הקרקע האחרים מאפשרים לקבוע את גזרת-הפעולה האפשרית לטנקי האויב. תודות למגבלותיו של האויב בהפעלת כוח-השריון שלו יכול המגן להתמודד נגדו בכוחות-שריון קטנים יחסית ואפילו ללא שריון.

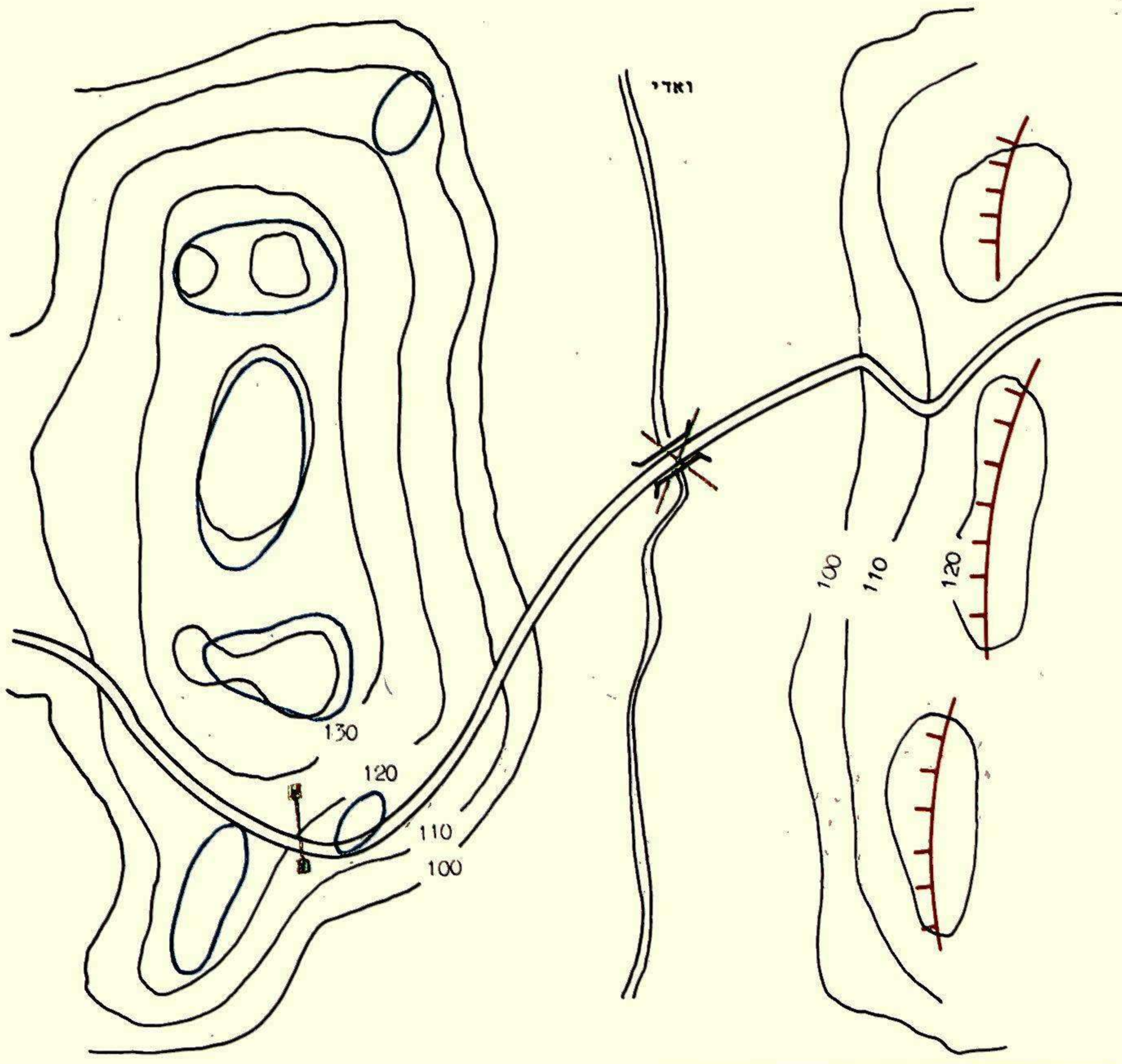
ב. בהתחשב בתכונותיו של השטח ההררי ישאף המגן להיערך:-

- (1) כשהגיא מבדיל בינו לבין האויב והרכס הוא מרחב-ההגנה.
- (2) כאשר ביכולתו של המגן לבחור ברכס הרצוי - יהיה זה רכס השולט על הרכס שמעבר לגיא לכיוון האויב, המקנה למגן יתרונות של תצפית ומונע מהאויב תפיסת עמדות-תובה קדמיות לטנקים.
- (3) מיקום מערך-המוצבים העיקרי על הכיפות שבשטחים השולטים ובצמוד לנתיבים.
- (4) מיקום המערך של המוצבים המשלימים ומוצבי-החוץ במדרונות הקדמיים ונמוך.
- (5) החזקת עתודות חזקות בעורף סמוך ככל-האפשר למערך העיקרי והנחתת התקפות-נגד מקבילות מייד כאשר האויב, מוחש ועייף כתוצאה מאש-המגן וקשיי-הטיפוס, מגיע לשטחים שנבחרו.

היערכות בשטח הררי (סכימה)

היערכות בשטח השולס "מרחיקה" את עמדות-החובה האפשריות של האויב ומגדילה לאויב את השטחים המחים.

סכימה א

סכימה ב - חתך

מיקום הכוחות נעשה בשני מערכים:-

- א. מערך עיקרי בכיפות השולסות, המרוחקות מעמדות-חובה אפשריות לאויב.
- ב. שלוחות של מוצבים משניים ועמדות בשטחים נמוכים להשלמת השליטה ולהשלמת הסיוע ההדדי שבין המוצבים.
- ג. המדרון הקדמי שבגזרת-האש הנוחה להישלם על-ידי האויב יוכן במוצבי-דמה.

תורת הקרב ב (52)

חיל - השריון

193. כוחות-שריון לא ישאו בדרך-כלל במשימת-הגנה קבועה עצמאית.
כוחות-שריון יופעלו בהגנה במשימות אפשריות אלה:-

א. ככוח-עתודה מרוכז של הרמה הגבוהה.

ב. ככוח נ"ט תחת-פיקוד או בסיוע למערכי-ההגנה הקבועים.

ג. ככוח עצמאי לניהול הגנה ניידת, בעיקר מחוץ למרחב-המדינה.

194. על-אף האמור אפשר שכוח-שריון יקבל תחת פיקודו גזרת-הגנה קבועה. במקרים כאלה יהיה שוני בין לחימת שריון ו-חי"ר בשל חכונות השריון, שהן:-

א. עצמת-האש וטווחי-האש היעילים נגד הסנקים ונגד חי"ר מגיעים כדי 1500 מטר (במקום 300 מטר ב-חי"ר).

ב. הסנקים וה-חרמ"ש תודות לניידותם יכולים לרכז עצמת-אש רבה ולהעתיקה במהירות מגזרה לגזרה:

195. בהחשב בתכונות אלה:-

א. ימוקמו המוצבים במקומות המקנים שליטה לטווחים גדולים.

ב. כוחות העתודה הניידים והגייסות המחפים יהיו גדולים באופן יחסי.

נְסִיגָה וְהִשְׁהִיָּה

פ ס ק ה 1

יסודות הנסיגה וההשהיה

מהות הנסיגה וההשהיה

1. נְסִיגָה-וְהִשְׁהִיָּה היא צורת-קרב שבה נמנעים מהכרעה, תוך תנועה מבוקרת של הכוחות לאחור אגב ויתור על שטח.
2. בקרב הנסיגה-וההשהיה אפשר להשיג אחת ממטרות אלה או יותר:-
 - א. לשמור את שלמות הכוח הנסוג כדי לאפשר לו מאוחר יותר, לאחר תום הקרב, לפתח מאמץ התקפי או הגנתי בגזרה אחרת ובתנאים טובים יותר.
 - ב. אפשר שמטרת הנסיגה-וההשהיה תהיה לחלץ כוח שנכשל במשימתו ולחפות עליו שלא יושמד, בלי שתהיה לקרב מטרה נוספת.
 - ג. להרוויח זמן ולהתיש את האויב באמצעות כוחות נחותים ממנו, כשהם נסוגים תוך ניהול קרב-השהיה, כדי לאפשר התארגנותם של כוחות אחרים בעומק, להכרעת האויב או לבלימתו.
 - ג. למשוך את האויב לשטחים שהם רעים לאויב אך נוחים לכוח הנסוג ולעתודותיו למילוי משימות אלה:-
 - (1) להתארגן ולנהל קרב הגנה.
 - (2) להכניס את האויב לשטח-השמדה - "מלכודת" שבה יוחקף ויושמד.

3. ההבחנה בין נסיגה להשהיה

א. מבחינים בין נסיגה להשהיה:-

- (1) נְסִיגָה היא תנועה מבוקרת של החרקות מהאויב אגב שאיפה לנתק את המגע מהאויב הקדם ככל-האפשר.
- (2) הִשְׁהִיָּה היא ניהול קרב תוך תמרון לאחור, כאשר המגמה היא להרוויח זמן על-חשבון שטח ולגרום מקסימום אבדות לאויב בלי להסתבך בקרב מכריע.

ב. לגבי הכוחות הנסוגים ומשהים, המקיימים מגע קרבי ישיר עם האויב, אין הבדל אם מטרת הקרב היא לנחק מגע או להשהות, שכן טכניקת-הפעולה זהה בשני המקרים. לכן עוסק פרק זה בבת אחת גם בנסיגה וגם בהשהיה. עם זאת לגבי כלל הכוח יתבטא ההבדל בדברים אלה:-

(1) כוח נסוג ישאף להפעיל מינימום כוחות לקיום המגע עם האויב ולאבטחת התנועה לאחור ולשחרר מקסימום כוחות מהשתתפות פעילה בקרב זה. כן תהיה לחימתו עיקשת פחות ותנועתו לאחור מהירה.

(2) כוח משהה יפעיל את הכוחות המשהים בעצמה הדרושה לניהול קרב-ההשהיה ולעתים קרובות בלי לשחרר אף חלק מתוכו מהשתתפות פעילה בקרב ההשהיה. לחימתו תהיה עיקשת יותר ומהירות התנועה לאחור תהיה מותנית במשך-ההשהיה (פרק-הזמן שיש להשהות את האויב) ובגודל השטח שניחן לוותר עליו.

ג. כוח ייסוג, כאשר כוונתו היא:-

- (1) לנחק מגע.
- (2) לשחרר כוחות לפעולה בגזרה אחרת.
- (3) להתאים את היערכותו לזו של כוחות שכנים.
- (4) למשוך אויב למקום ולמצב שהם לרעתו.
- (5) לדחות ככל-האפשר את תחילת המגע עם האויב.

ד. כוח ישהה, כאשר כוונתו היא:-

- (1) לחפות על נסיגת כוחותינו.
- (2) לחפות על תפיסת מערכי-הגנה בעורף ועל ביצורים.
- (3) להרוויח זמן לשם ארגון כוחות אחרים להתקפה.
- (4) להתיש את האויב.
- (5) למשוך את האויב למקום ולמצב שהם לרעתו.

4. צורת-קרב זו (נסיגה והשהיה) מחייבת כושר מעולה, רוח-גייסות איתנה ופיקוד טוב והחלטי - משום שזו צורת-קרב קשה ומסובכת הכרוכה במגבלות ובסכנות:-

א. השפעתה על רוח-הגייסות שלילית.

ב. כרוכה בוניתור על שטחים ולעתים על שטחים חיוניים.

ג. ישנה סכנה תמידית של כיתור, ניתוק והשמדה של כוחות.

ד. יש קשיים בפינוי נפגעים ובפינוי ציוד-לחימה מכל הסוגים.

צורת-קרב זו ננקטת, בדרך-כלל, מתוך הכרח, כאשר יחסי-הכוחות וכישלונות קודמים וכן המצב הכללי של הכוחות מניעים לכך. עם זאת בנסיבות מסוימות תינקט מתוך רצון כדי לשרת חכנית טקטית או אופרטיבית מסוימת ובמיוחד כדי למשוך אויב ולהכניסו למצב שהוא לרעתו.

מערכי-ביניים ומערכי-השהיה

5. מערך-ביניים הוא מערך-הגנה (על-הרוב חפוז) הנתפס על-ידי כוח נסוג-ומשהה בציר-נסיגתו כדי להחזיק בו זמן מסוים.

מערכי-ביניים יוקמו בשטחים שאינם מאפשרים עקיפה ולכן מחייבים את האויב להיפרס ולחקוף, כדי שיוכל להמשיך בהתקדמותו. בדרך-כלל יאורגנו מערכי-הביניים לרוחב יותר מאשר לעומק כדי לאפשר לכוחות-החזקה מעטים לחסום לאויב מקסימום אפשרויות של התקדמות ועקיפה.

ניהול קרב-ההגנה על מערך-ביניים, ככל קרב-הגנה, יתבסס על מערך-החזקה מבוצר ונחמך במכשולים ובצמח-אש רבה.

הלחימה של מערך-הביניים תהיה עיקשה במידה מספקת כדי לאלץ את האויב לרכז ולפרוס כוחות חזקים לתקיפת המערך אך לא כדי הסתכן בקרב-הגנה עיקש מדי. משתגיע התקפת האויב כדי סיכון שלמותו של המערך וסיכויי נסיגתם של כוחות-ההחזקה - ייסוג המערך.

6. מערך-השהיה הוא שטח הנתפס לזמן קצר על-ידי הגייסות המחפים על פרטי-נוף שולטים שלאורך צירי-הנסיגה. מערכים אלה יישענו על כוחות משוריינים וניידים ועל מכשולים וחבלות שיבוצעו בצירי-הנסיגה.

הלחימה על מערכי-ההשהיה לא תהיה עיקשת, והם ייסוגו בדרך-כלל ממערך-השהיה למערך-השהיה, לאחר שהאויב נפרס, ובכל מקרה לפני שהתקפתו הגיעה לשיאה.

מיקומם ופריסתם של מערכי-ההשהיה מותנים בעיקר בעבירות הקרקע. כאשר התנועה מוגבלת לצירים, יוקמו מערכי-ההשהיה לאורך הצירים. כאשר הקרקע מאפשר לאויב מרחב-תמרון גדול, יוקם מערך-השהיה רצוף ממערכים קטנים, ממוקמים זה באגפו של זה בתחומי סיוע הדדי. כאשר שיטת-הפעולה של הכוח הנסוג מבוססת על גייסות מחפים ועל מערכי-ביניים, יוקמו מערכי-ההשהיה במרחב שבין האויב לבין מערכי-הביניים.

נסיגה והשהיה תחת לחץ וללא-לחץ

7. יש שתי אפשרויות עיקריות של נסיגה והשהיה:-

א. נסיגה ללא לחץ.

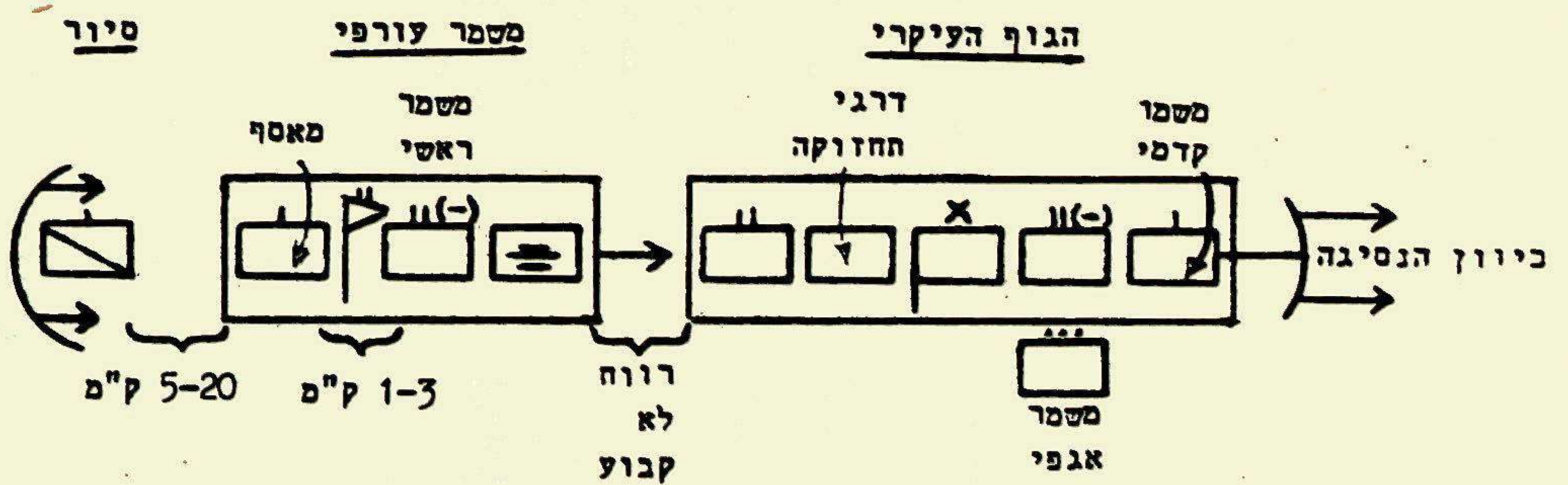
ב. נסיגה והשהיה תחת לחץ.

8. נסיגה ללא לחץ

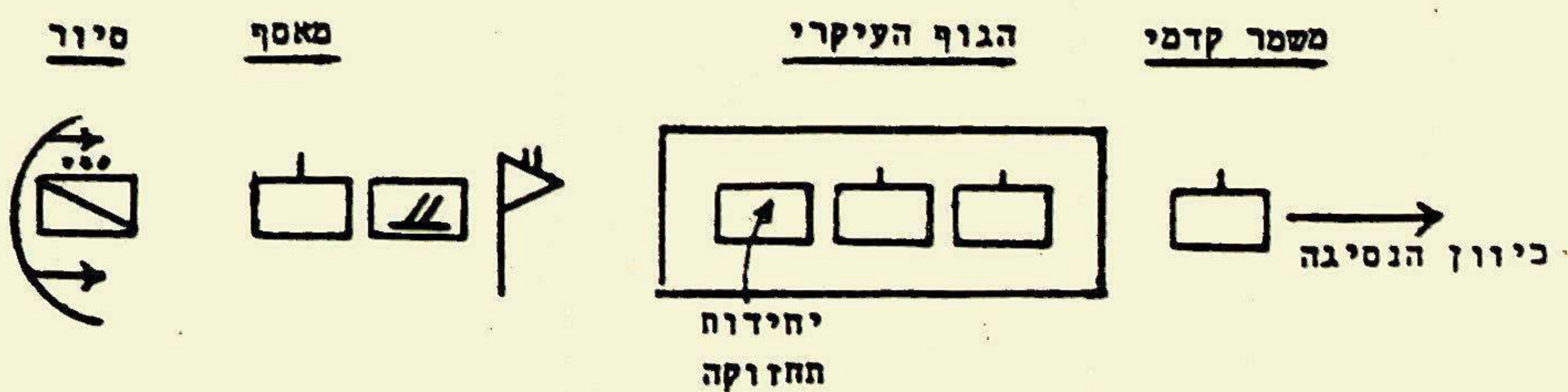
א. נסיגה ללא לחץ היא נסיגה סדורה שנקבעת לפי שיקולים טקטיים. הנסיגה מבוצעת על-ידי תנועה מאובטחת ומבוקרת לאחור.

ב. להלן סכימות לפריסת הכוחות הנסוגים:-

(1) חטיבה בתנועה מאובטחת לאחור.

(2) גדוד בתנועה מאובטחת לאחור

9. נסיגה והשהיה תחת לחץ

נסיגה-והשהיה תחת לחץ נעשית כאשר האויב נמצא במגע אש עם הכוח ומאיים על שלמותו, אם ימשיך להישאר במקומו.

כ ל ל י ם ב נ ס י ג ה - ו ה ש ה י ה

כ ל ל י

10. קרב הנסיגה-וההשהיה הוא קרב שבו יש לאויב יתרון של עצמה על הכוח הנסוג.

11. מפאת יתרונו של האויב ושאיפתו "לרוץ" קדימה עלולים להיחשף באויב נקודות-חורפה, וכוח נסוג, שהוא החלטי, ממושמע ונועז, ייטיב לנצל זאת כדי להחיש ולשבש את האויב לקראת הקרבות המכריעים שנכוננו לו בגמר קרב הנסיגה.

12. כדי לאפשר לכוח הנסוג לקיים את מידת הרעננות ההכרחית למילוי משימתו מן-הרצוי להחליף במרוצת-הקרב את היחידות המשחתפות בו, לפחות לפרק-זמן קצר כדי לאפשר מנוחה מינימלית.

13. הפקודות והסמכויות, שיופעלו בשעת נסיגה, צריך שתהיינה ברורות והחלטיות כדי למנוע התערערות הכוחות הנסוגים והתרופפות המשמעת. עליהן להתבסס על כללים אלה:-

א. כוח צבאי לא ייסוג בלא פקודה.

ב. הסמכות הפוקדת הגבוהה תקבע לוח-זמנים לביצוע הנסיגה. לוח-זמנים זה יכלול לכל-הפחות את שעת תחילת הנסיגה ואת שעת מעבר הכוחות הנסוגים את הקו העורפי שבו יסימו את תפקידם ככוח נסוג ומשהה.

ג. הכוח המבצע ישלים לוח-זמנים זה על-ידי שיקבע תחומי-ביניים וזמנים לנסיגה דרכם.

14. נוהל-הקרב בנסיגה-וההשהיה אפשר שיהיה רגיל, כאשר הנסיגה היא סדורה, או חפוז - כאשר הנסיגה היא כפויה. בנסיגה כפויה הנעשית תחת לחץ כבד אפשר שפקודות-הנסיגה ההתחליות יינתנו במקוטע ובאמצעי-הקשר השונים, ורק לאחר-מכן, תוך ניהול קרב הנסיגה-וההשהיה, יושלם התכנון ויושלמו הפקודות.

15. בסעיפים הבאים מפורטים כללי-היסוד בקרב הנסיגה-וההשהיה:-

- א. שמירת הכוח.
- ב. ניידות.
- ג. חוקפנות.
- ד. אבטחה.
- ה. עצמת-אש.
- ו. רוח-הגייסות.

ש מ י ר ת ה כ ו ח

16. הנסיגה-וההשהיה - אם כפויה ואם סדורה - אין בה כדי להכריע את האויב. לפיכך משמש קרב זה שלב מעבר בלבד, שבו שואף הכוח הנסוג-ומשהה להימנע מהכרעה ולשמור על שלמותו, רעננותו וכושרו של מקסימום הכוח לקראת המשימה הבאה.

כדי לקיים כלל זה של שמירת הכוח ישאף הכוח הנסוג-ומשהה:-

- א. לחלץ ולהסיג לאחור את מקסימום הכוחות שאפשר לוותר עליהם בניהול קרב הנסיגה-וההשהיה.
- ב. להשאיר מינימום של כוחות יעילים בעלי כושר-ניידות ועצמה-אש גדולה שיהיו די חזקים כדי למנוע מהאויב התקדמות ורדיפה מהירים וכדי לאפשר בסופו-של-דבר לעיקר הכוח לנחק מגע.
- ג. לקיים את קרב-ההשהיה עד לניתוק המגע במשך זמן קצר ביותר הדרוש לכוחות האחרים להיכונן למשימתם החדשה.

נ י י ד ו ת

17. המחסור בכוח יחייב את הכוח הנסוג לשינויי-היערכות תכופים ולמתן אפשרות לריכוז ופיזור מהירים של הכוחות. כן מצריכים הדילוגים לאחור, שהם שכיחים בצורת-קרב זו, היחלצות מהירה וחנועה מהירה של הכוחות. לכן ככל שהכוחות המשהים יהיו בעלי כושר-ניידות מעולה יותר (מן-הרצוי אף משוריינים), כן ניתן יהיה להפעילם ביתר גמישות ולמצות את אפשרויות הפעלת הכוח במידת-המקסימום ועל-ידי-כך לאפשר לכוחות מעטים לנהל קרב-השהיה נגד כוחות רבים.

ת ו ק פ נ ו ת

18. שאיפתו ומאמציו של האויב להקדם במהירות מביאים לחשיפת נקודות-תורפה רבות בחזיתו, באגפיו ובעורפו. תודות לכך יכול הכוח הנסוג-ומשהה למלא את משימתו העיקרית - עצירת האויב. ע"י ביצוע מארבים ופשיטות (שיעשו על-ידי כוחות קטנים יחסית) אלה יביאו להתשת האויב ולערעור ביטחונו העצמי, ויאלצוהו להקצות כוחות גדולים למשימות אבטחה, ועל-ידי-כך יואט קצב-התקדמותו. לעתים קרובות ניתן לערוך התקפות-נגד ממש על כוחות-משנה של האויב, וכחוצאה מהצלחתן יוחש האויב כדי כך, שייאלץ להפסיק את התקדמותו. ככל שהכוח הנסוג-ומשהה יפעיל יותר כוח למשימות התקפיות כן יקל עליו למלא את משימתו.

א ב ט ח ה

19. מפאת חולשתו היחסית ודלילות הפריסה של הכוח הנסוג-ומשהה מצד אחד ומפאת שאיפתו של האויב לאגוף, לפרוץ ולכתר את הכוח הנסוג מצד שני, נודעת חשיבות מיוחדת לאבטחה מפני תמרוני איגוף והסתננות של האויב ולקבלת אתראה מהירה על כך.

אבטחת הכוח הנסוג תיעשה על-ידי נקיטת אמצעים עיקריים
אלה:-

א. הפעלת יחידות-סיור קלות ומטוסי-סיור באגפי הכוח הנסוג ובאגפי האויב המתקדם.

ב. הסתרת הנסיגה ומהלכיה ככל שניתן, אגב ביצוע פעולות הונאה והטעיה.

ג. שימוש נרחב בהריסות ובמיקוש בהול וחפוז, שיונח מראש או שיונח לאחר איכון מאמצי האיגוף או ההסתננות של האויב.

עצמת - אש

20. עצמת-האש היא האמצעי העיקרי להתגבר על חולשת הכוחות ודלילותם. ריכוז עצמת-אש נעשה על-ידי:-

א. שיחוף מקסימום כוחות ארטילריה; כוחות אלה, תודות לטווח הגדול שלהם וגמישות ההפעלה שלהם, יכולים לתח אש רצופה ומרוכזת בכל גזרה שתידרש.

ב. הפעלת כוחות משוריינים וממונעים; כוחות אלה עשויים, תודות לניידותם ותכונות נשקם, להתרכז ולעבות את הגזרות שבהן פעיל האויב ולהפעיל אש שטוחת-מסלול ורבת-עצמה לטווחים גדולים.

ג. תיעול האויב והשהיתו בשטחי ההשמדה על-ידי מערכת מכשולים ומיקוש.

21. ניהול קרב הנסיגה-וההשהיה, בהיותו מבוצע אגב תנועה לאחור, מאפשר צבירה מראש של תחמושת לשלבי-הקרב החזויים במקומות שבהם תידרש. על-ידי-כך ניתן להנחית ברציפות אש מרוכזת ורבת-עצמה.

רוח - הגייסות

22. בצורת-קרב זו, יותר מאשר בצורות-הקרב האחרות, צפויה סכנת השפעתה השלילית של הנסיגה על רוח-הגייסות. לכן חיוני הוא להתגבר על סכנה זו; לשם כך יש לנקוט דרכים אלה:-

א. הסברת הרקע ומטרת הנסיגה

חיוני הוא, שכל חייל שמשחתף בקרב-הנסיגה ידע את מטרת הנסיגה ויהיה משוכנע בחשיבות חלקה של יחידתו בלחימה להשגת הניצחון שיבוא בעקבות קרב הנסיגה-וההשהיה.

ב. הפצת ידיעות

כל ידיעה על פעילות, ובייחוד זו שיש בה משום עידוד, תופץ לכוחות. לעומת-זאת יש למנוע הפצת שמועות העלולות לגרום לירידת רוח-הלחימה ואף ליצירת בהלה.

ג. פינוי נפגעים

יש לתח את הדעת ולהקצות אמצעים לארגון ולביצוע יעיל של פינוי הנפגעים בכל שלבי-הנסיגה; דבר זה ימריץ את החיילים לפעול תוך נכונות והחלהבות.

ד. קיום המשמעת

יש להקפיד על קיום המשמעת, ובמידת-ההכרח לנקוט אמצעים חמורים כדי לשמור על קיומה. יש לוודא שיקויים פיקוח על קיום הפקודות ולוח-הזמנים של התנועה לאחור, כשהכוחות העורפיים יותר, לרבות המשטרה הצבאית, מסייעים לפקח על המשטר והסדר הרצוי בנסיגה.

ה. נוכחותם של מפקדים בכירים בין הכוחות המשהים תעודד את הרמות הנמוכות - הכוחות יראו את המצב כחמור פחות וישתדלו למצות את מקסימום יכולתם.

23. כל מעשה תוקפני ואפילו קל-ערך יש בו כדי להרים את רוח-הגייסות. לפיכך יש להשתדל מפעם לפעם לבצע פשיטות או גיחות-הטרדה על אגפיו של האויב ולרכז לשם-כך לזמן קצר את מקסימום הארטילריה והכוחות המשוריינים שבנמצא. להפעלת מטוסים, שיפסיקו את פעילות האויב ולו רק לפרק-זמן קצר ביותר, עשויה להיות השפעה חיובית על הגייסות, אפילו יהיה הנזק הממשי, שייגרם לאויב, קטן.

מבצעי נסיגה - והשהיהכללי

24. הרכב הכוחות הפועלים, שיטת-פעולתם ושלבי-הפעולה אינם אחידים בכל מבצעי הנסיגה-וההשהיה; זאת בעיקר בשל השוני בלחץ האויב, בהרכבם אופיים ועצמתם של הכוחות הפועלים, וברוחבה של גזרת-הנסיגה. עם זאת ישנם כמה כוחות ושלבי-פעולה - אם כי שונים בעצמתם ובמידת-חשיבותם - שהם מבוטאים במרבית קרבות הנסיגה-וההשהיה.

הכוחות בנסיגה (כללי)

25. הכוחות העשויים לפעול בקרב נסיגה-והשהיה הם:-

א. כוחות-סיור.

ב. כוחות משהים:-

(1) גייסות מחפים ניידים.

(2) כוחות החזקה למערכי-ביניים.

(3) עתודה.

ג. גוף נסוג (לא תמיד הוא קיים בנסיגה והשהיה תחת לחץ).

26. שיעור גודלם של כוחות אלה אינו קבוע. על-אף השאיפה שמרבית הכוח ייסוג במהירות בלי להשתתף בקרב-ההשהיה, בנסיבות מסוימות - בשל עצמת האויב, רוחב הגזרה ומשך-ההשהיה המתוכנן - ייכלל מרבית הכוח בכוחות המשהים.

כוח שמשימתו היחידה היא להשהות ולהתיש אויב (על-הרוב גם כוחות קטנים) לא יפריש מתוכו גוף נסוג, אלא יפעיל את כל עצמתו בקרב הנסיגה-וההשהיה.

27. דרגי-התחזוקה יפוצלו בין הכוחות באורח זה:-

א. הדרגים האורגניים של היחידות (תד"לים ודרגי א) ינועו וייסוגו על-הרוב סמוך ליחידות הפועלות.

ב. דרגי-התחזוקה העוצבתיים יחולקו לשניים:-

(1) מרבית דרגי-התחזוקה ייסוגו לאחור, בלי שישחטפו באופן פעיל בקרב הנסיגה וההשהיה. בדרכם לאחור מחובתם להשאיר חלק מהאפסניה שברשותם - בעיקר תחמושת - בנקודות-הצבירה שלאורך צירי הנסיגה וההשהיה. עליהם לרכז את אמצעי-התובלה הדרושים כדי להקים את נקודות-הצבירה וכדי לפנות נפגעים על-ידי-איסוף מתחנות-האיסוף שלאורך צירי-הנסיגה.

(2) חלק מדרגי-התחזוקה, ובעיקר אמצעי חילוץ ופינוי, יתגברו את הכוחות המשהים ויסייעו להם בתחזוקה ובפינוי.

כוחות - סיור

28. המשימות שניתן להטיל על יחידות-סיור (רגילות או מתוגברות) בקרב נסיגה-והשהיה הן:-

א. סיור במרחב שבין הכוח המשהה ובין האויב, בעיקר בגזרות שבהן אין לחץ הדוק של האויב בעקבות הכוח הנסוג-ומשהה.

ב. סיור לכיוון העורף, לפני הגוף הנסוג, כדי לסייר את צירי הנסיגה ולאבטח את כניסת הגוף הנסוג למערך החדש או לשטחי-ההתארגנות שבעורף.

ג. סיור ואבטחת אגפים.

ד. השתתפות ככוח לוחם יחד עם הגייסות המחפים.

29. כל-אימת שניתן להעסיק את יחידות-הסיור במשימותיהן הייעודיות העיקריות, יש להפעילן למשימות-סיור ולהימנע מלגרום לשחיקתן בקרבות-השהיה.

30. אופי הפעילות בקרב נסיגה-והשהיה מגביל בדרך-כלל סיור ממונע או סיור רגלי להשגת ידיעות בעיקר על הכוחות הקדמיים של האויב. לפיכך בקרב נסיגה-והשהיה חיוני להפעיל גם סיור אווירי כדי לאכזר ריכוזים ועתודות של האויב. לעתים ניתן להשיג ידיעות על האויב בעומק גם על-ידי סיירים מונחתים במסוקים ואף על-ידי יחידות-סיור כשהן אוגפות איגוף עמוק.

31. אין לקבוע כלל נוקשה למי יוכפפו כוחות-הסיוור. אפשר שיהיו כפופים למפקד הגבוה או למפקד הכוחות המשניים (אם אינם תחת פיקוד ישיר של המפקד הגבוה). לעתים קרובות יהיו כמה כוחות-סיוור, כשכוח-סיוור אחד, הפועל לכיוון האויב, נכלל תחת פיקוד הכוח המשהה, ואילו כוח-סיוור אחר, הפועל לאבטחת התנועה של הגוף הנסוג לעורף או לאבטחת האגפים, פועל תחת פיקוד המפקד הגבוה.

כוחות משהים

32. הכוחות המשהים פועלים במגע קרב עם האויב המתקדם-ורודף. תפקידם להשהות ולהחיש את האויב התוקף במרחב ובפרק-הזמן שנקבעו על-ידי הרמה הממונה.

לא תמיד יתפצל הכוח הנסוג-ומשהה לכוח משהה ולגוף נסוג. לעתים ישחתף הכוח כולו בקרב-ההשהיה כדי לשרת כוחות אחרים וכוונות של הרמה הגבוהה.

הכוחות המשהים עשויים לכלול כוחות-משנה אלה:-

א. גייסות מחפים ניידים ומשוריינים.

ב. כוחות להחזקה במערכי-ביניים.

ג. עתודה.

כוחות הארטילריה יסייעו במלוא עצמת-אשם, ובמידת-הצורך בריכוז מקסימלי לאותם יסודות שהנם המאמץ העיקרי של הכוחות המשהים.

33. הגייסות המחפים, הניידים והמשוריינים

א. הרכב

כוחות אלה יכללו טנקים, חי"ר/חרמ"ש, הנדסה ולעתים אלמנט של סיוור. אם הכוח כולל חי"ר ולא חרמ"ש, יש לנייד אותו ב-זחל"מים או לפחות ברכב בעל הינע קדמי.

ב. משימות

על כוחות אלה יוטלו משימות אלה:-

(1) השהית אויב במרחב שלפני מערכי-הביניים או במרחב שביין האויב לקו-העצירה.

(2) השתתפות בקרב על מערכי-ביניים ובכלל זה תפיסת מערכים נגד-חדירה ברווחים שביניהם.

(3) אבטחת אגפים.

(4) חיפוי על נסיגת כוחות ממערך-ההשהיה או ממערך-ביניים למערך-ביניים.

(5) ביצוע פעולות התקפיות שונות (התקפות-נגד, פשיטות).

ג. טכניקת הפעולה

הכוחות הניידים יפעלו באורח זה:-

(1) תפיסת עמדות מוסחרות ומערכי-השהיה בדרכי-ההתקדמות של האויב.

(2) פתיחה באש מפתיעה מטווח יעיל על האויב כדי לגרום לו אבדות.

(3) דילוג לאחור כדי לחזור על הפעולה מספר פעמים רב ככל-האפשר. ניחוק המגע ייעשה בחיפוי הדדי.

(4) אין להאריך יתר-על-המידה בקרב אש עם האויב לאחר שנפרס ונוצר מצב של עדיפות לאויב (במיוחד בלחמת שריות בשריון).

(5) הכוחות הניידים ינצלו הזדמנויות לפעולות חוקפניות שונות, כגון: תקיפת שדרות-אויב מתקדמות, שאינן מאובטחות כראוי, תקיפת כוחות קדמיים קטנים, פשיטות וכו'.

(6) כוחות אלה ירבו להשתמש במוקשים ובהריסות בצירי-התנועה כדי לגרום אבדות ומקסימום עיכובים לאויב.

(7) הארטילריה תסייע בעיקר על-ידי הנחתת אש על הכוחות הקדמיים של האויב, וכוחות-האוויר יפעלו בעיקר נגד כוחותיו העורפיים ונגד סנקים.

34. הכוחות להחזקה במערכי-ביניים

א. הרכב

כוחות אלה יורכבו בעיקרם מ-חי"ר או חרמ"ש. הם יתוגברו בעצמת-אש אוטומטית, ב-נ"ט ובהנדסה. כאשר הם פועלים מול שריון רב של אויב, מן-הרצוי שיקבלו גם סנקים. במקרה זה נודעת חשיבות רבה להימצאם של סנקים בחוף מערך חי"ר, ואפילו הם מעטים.

ב. משימות

על כוחות אלה יוטלו משימות אלה:-

- (1) השהית האויב והחשתו בקרב הגנה על מערכי-הביניים.
- (2) חיפוי על הצטיידות, התארגנות ומנוחה לגייסות המחפים הניידים.
- (3) החזקת בסיס מוצק לפעולות תוקפניות של כוחות-העתודה.

ג. טכניקת-הפעולה

- (1) מן-הרצוי שהכוחות יתפסו לפחות שני מערכי-ביניים זה מאחורי זה, בעת-ובעונה-אחת. הדבר הנוח ביותר הוא לאייש את שני המערכים בעצמה שווה. כלל זה נכון בעיקר כשהגייסות המחפים הניידים חלשים ואינם מסוגלים להשהות את האויב בין מערך-ביניים למערך-ביניים זמן רב.
- (2) מן-הרצוי שמערכי-הביניים יהיו מרוחקים זה מזה מרחק שיחייב את האויב לפרוס כל-פעם מחדש את כוחותיו כדי לתקוף מערך חדש. אולם כאשר ההשהיה נעשית ללא כוחות ניידים, יש לקרב יותר את מערכי-הביניים זה לזה, ואף להכין ביניהם מוצבי-השהיה נוספים שיאפשרו נסיגה בחיפוי הדדי.
- (3) מערך-ביניים מן-הרצוי שיהיה מתוכנן ומאורגן כך:-
 - (א) יימצאו לפניו מכשולים.
 - (ב) מערכיו יחסמו את מקסימום צירי-האורך ולפחות את החשובים שבהם.
 - (ג) המערכים ימוקמו בשטחים נוחים להגנה בפני שריון.
 - (ד) המערכים ימוקמו ככל-האפשר בחוף שטחים סגורים או מכוסים, שמקילים על הסתרת הכוח ועצמתו, על החלפת עמדות ועל נסיגה; הדגש הוא תמיד בדרכי-נסיגה מוסתרות. שטחים כאלה עדיפים משטחים חשופים, אפילו הם שולטים יותר.
 - (ה) מן-הרצוי שכל מערך ימוקם לפני ציר-רוחב שמאפשר לכוחותינו תמרון מהיר של עתודה ושל תגבורת ומונע זאת מהאויב.

- (ו) בגלל מיעוט הכוח יהיו המערכים בדרך-כלל חסרי-עומק. אולם מערכי-ביניים המתוכננים להחזקה ממושכת יתוכננו עם עומק. כן יש להעניק עומק רב למערך באגף פתוח, ואף יש להקים מערכים מיוחדים לשמירת האגף כדי להכביד על תנועות איגוף של האויב.
- (ז) יש לבצע התחפרות בכל המוצבים, לרבות המוצבים המתוכננים להחזקה קצרה ביותר; לעומת-זאת ניתן להמעיט בגידור ולהקימו רק במקומות המתוכננים להחזקה ממושכת או להחזקה בלילה.
- (ח) יש לבצע מיקוש רב ככל-האפשר. נוסף על המיקוש בכל דרכי-הגישה נודעת חשיבות מיוחדת למיקוש מקומות העלולים לשמש בסיס-אש לאויב, ובייחוד אלה שמחאימים לשמש עמדת-חיפוי לטנקים.
- (4) שיטת-הפעולה של מערכי-הביניים תהיה כך:-
- (א) פתיחה באש במפתיע ככל-האפשר ומטווח יעיל בלבד, על-ידי נשק שטוח מסלול (נ"ט וטנקים), כדי לגרום שיבוש ואבדות לכוחות הקדמיים של האויב וכדי לאלצו לפרוס כוחות גדולים יותר וארטילריה.
- (ב) פתיחה באש לטווחים ארוכים; זו תיעשה רק על-ידי נשק תלול-מסלול או על-ידי נשק שטוח-מסלול, כשהוא מוצא לשם כך במיוחד לפני המערך ובאגפיו.
- יש להרבות בהפעלת צלפים וכלי-נשק אוטומטיים בודדים בחפקידי-הטרדה עצמאיים, ובייחוד לפני המערך.
- (ג) אם התכנית והתנאים מאפשרים זאת, ייסוג הכוח מהמערך לפני שיסתכן בקרב מגע עם כוחות עדיפים. מן-הרצוי (ולעתים חיוני) שהנסיגה תיעשה בחשכה. על-כן מוטב לפעמים לנהל קרב-הגנה עיקש ולהחזיק מעמד עד חשכה מאשר לנתק מגע ביום, בייחוד כשהנסיגה צריכה להיעשות בשטח פתוח ותחת לחץ של שריון.
- (ד) בעת ניהול קרב-ההגנה אין מותרים על שטח אלא בשעת-ההכרח. גם נפילת מוצב מסוים במערך-הביניים אינו מחייב תמיד בהכרח נטישת המערך כולו. ניתן לעתים לנצל מצב זה לכיתור כוח האויב על-ידי אש ממוצבים שכנים, וכן להתקפת-נגד כדי להשמידו. אם צעדים אלה אינם מעשיים, ניתן לעתים למנוע פריצת אויב דרך המערך על-ידי נסיגה מקומית מוגבלת בלבד ותפיסת פרט-נוף חדש בעומק ש"יסגור" את הפרצה.

35. השילוב בין שני סוגי הכוחות המשהים (הניידים והנייחים)

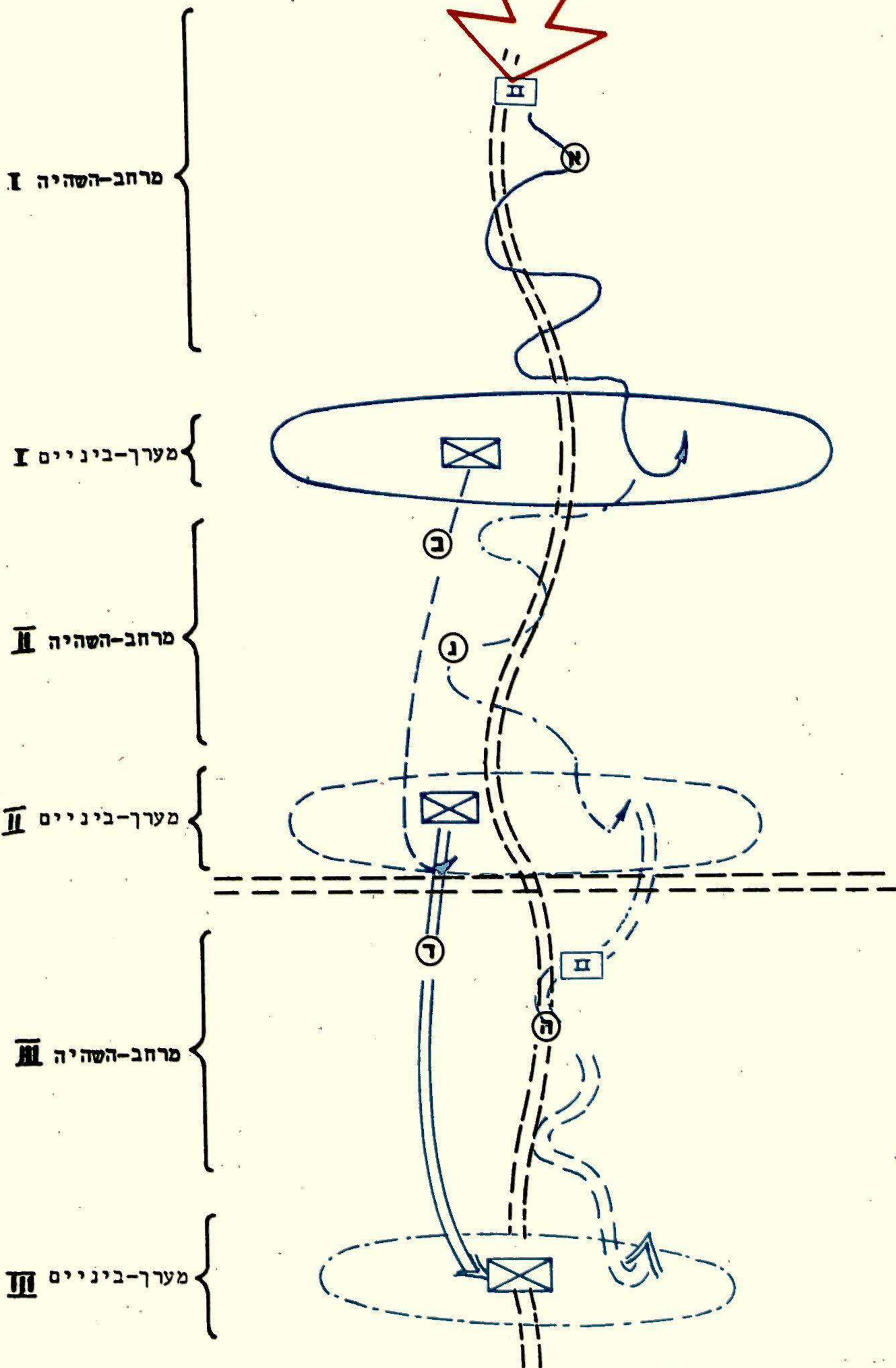
- א. חלוקת התפקידים הרצויה ביותר בין שני סוגי הכוחות המשהים היא, שהכוחות הניידים ישהו את האויב במרחב שלפני מערכי-הביניים במשך חלק גדול ככל-האפשר של שעות-האור, ושהלחימה על מערך-הביניים תימשך לאחר-מכן לפחות עד חשכה. הכוחות הניידים ישחתפו גם בלחימה זו, כאשר הם לוחמים במערכים נגד חדירה בפרצות או באגפים ו/או ככוחות תגבור למערכי-הביניים. הלחימה על מערך-הביניים תימשך לפחות שעות-מספר, אולם לעתים תימשך אפילו יותר מיממה אחת כדי לאלץ את האויב לפרוס ולשחוק את עיקר כוחותיו ולא את כוחותיו הקדמיים בלבד.
- ב. בשעות-החשכה (ורצוי מאוחר ככל-האפשר) ייעשה ניתוק המגע - תוך השארת "עקב" באופן זמני במערכים, כאשר הכוחות הניידים מתכוננים לחדש את פעולת-ההשהיה לקראת בוקר.
- ג. למחרת יחזרו הכוחות שנית על אותו אורח-פעולה, בהתבסס על מרחב-השהיה ועל מערך-ביניים חדש.
- ד. כאשר הכוחות נאלצים לסגת ממערכי-הביניים לאור היום, ובייחוד בשטח פתוח וחחח לחץ שריון אויב, חייבים הכוחות הניידים לחפות על נסיגה זו. במקרה זה יופעלו גם העתודה ומקסימום סיוע-אש, לרבות סיוע אווירי, במידת-האפשר.
- ה. מערכי-הביניים, או אף מערכי-ההשהיה, ישמשו בסיס מוצק לכוחות הניידים ולעתודה. הם עשויים לשמש בסיס-אש לתמרון של האחרונים וכן בסיס לצורכי תחזוקה (מיקום דרג א ומצבורים) ולהתארגנות של סנקים (טיפולים, תדלוק, תחמוש וכו').

36. עתודה

- א. יחסי-הכוחות בקרב נסיגה-והשהיה יהיו גרועים יותר מאשר בצורות-קרב אחרות. יתר-על-כן, על-הרוב יהיו הכוחות הנסוגים-ומשהים דלילים לעומת רוחב-הגזרה. בתנאים אלה יש להניח מראש, שיהיו מקרי חדירה של כוחות ניידים של האויב. לכן צריך שתימצא בידי המפקד עתודה יעילה, בעלת כושר-ניידות ובעלת עצמת-סנקים, שתהא מסוגלת לטפל בעיות מסוג זה. על אלו כוחות ניתן לוותר ולא להכלילם בגייסות המחפים - כדי שיהיו עתודה - קביעה זו היא מההחלטות הקשות אשר המפקד יוצרך להחליט. בעיה זו של קביעת עצמת-העתודה היא חריפה במיוחד, כאשר הכוח נסוג ומשהה בגזרה רחבה. הדילמה שבפניה עומד המפקד במקרה כזה היא - אם לקיים עתודה חזקה ומרכזית שעלולה להגיע באיחור כדי לפעול בגזרה הרצויה, אם לחלק מראש את מרבית הכוחות, שיפעלו כגייסות מחפים ניידים, על חשבון החלשת העתודה.

שילוב כוחות משהים (סכימה)

אויב

ב. כוח-העתודה, שכולו יהיה נייד, יכלול בעיקר טנקים, חי"ר או חרמ"ש ועתודת פלסים. כן תקוים האפשרות, שמרבית הסיוע הארטיילרי יינתן לכוחות-העתודה בשעת פעולתם.

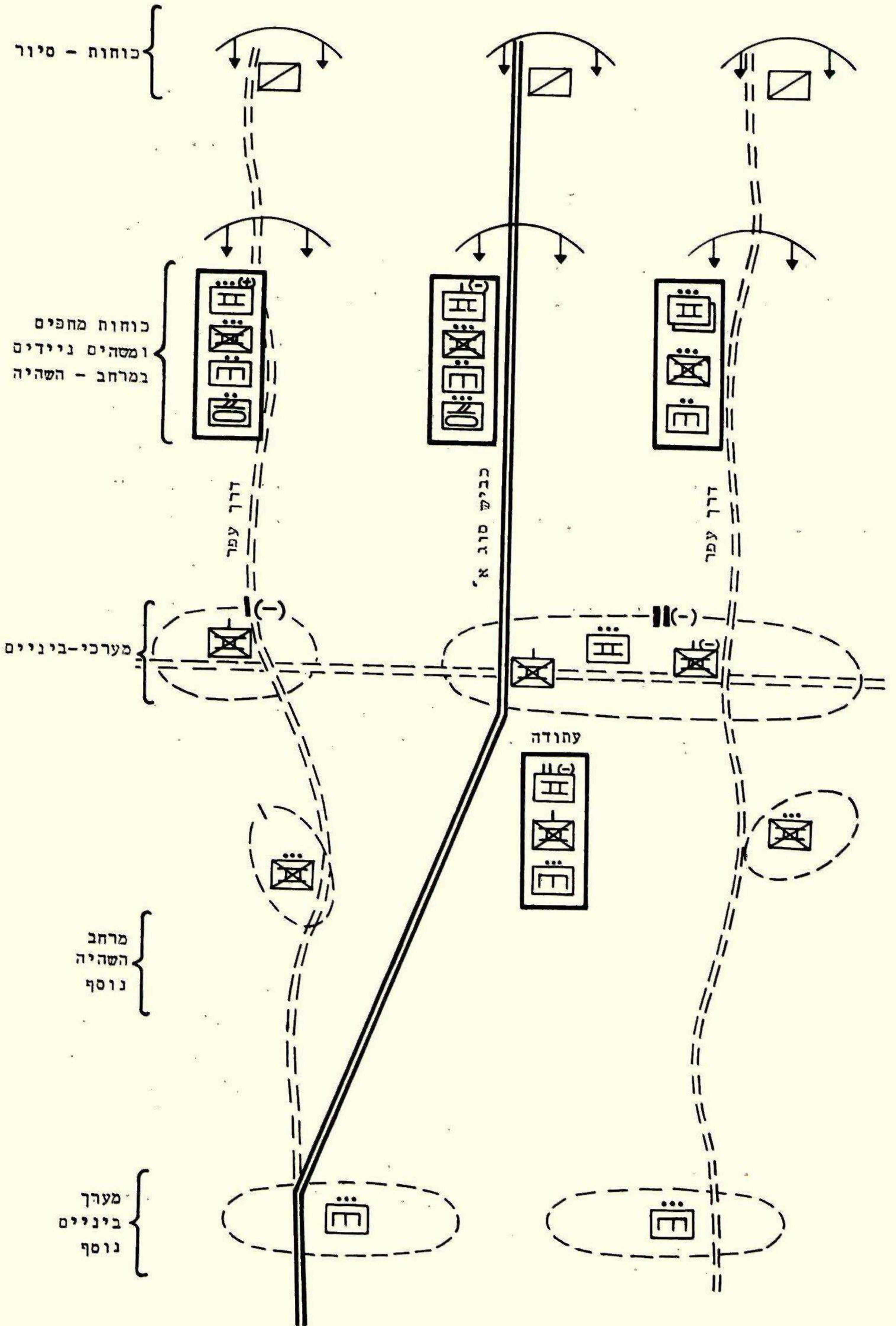
ג. תפקידיו העיקריים של כוח-העתודה הם:-

- (1) למנוע חדירת אויב דרך מערכי-ההשהיה ומערכי-הביניים על-ידי תגבור הכוחות המשהים או על-ידי תפיסת מערכים נגד-חדירה.
- (2) להשמיד - או לפחות לעצור - כוחות אויב שחדרו, דרך מערכי-הביניים ומערכי-ההשהיה, למרחב העורפי.
- (3) לערוך התקפות-נגד מקדימות, מקבילות ואחרות.
- (4) לחלץ כוחות מרותקים או מכותרים.
- (5) לערוך פשיטות, הטעיות ומבצעי חבלה ומיקוש בעורפו ובחזיתו של האויב המתקדם ורודף.

ד. כללי-ההפעלה של העתודה הם:-

- (1) העתודה תופעל בראש-וראשונה למניעת חדירת אויב. היא תופעל במקומות קריטיים על-ידי תגבור הכוחות הניידים, על-ידי כניסה לתוך מערכי-הביניים או על-ידי הקמת מערכים נגד-חדירה בפרצות או באגפים.
- (2) בקרב-השהיה חייבים להחזיק את האויב תמיד לפני חזית כוחותינו ויש להשתדל למנוע ממנו כל חדירה. על-כן התפקיד הקשה ביותר שיוטל על העתודה הוא הלחימה בכוחות אויב שהצליחו לחדור לעומק ובייחוד בכוחות-שריון.
- (3) בכל מקרה של חדירה כזאת, אפילו קטנת-ממדים, תופעל העתודה מייד כדי להשמידה. אם הכוח החודר חזק וקשה להשמידו בהתקפה ישירה, תנקוט העתודה את שיטת ההשהיה הניידת. השאיפה היא לגרום לאויב אבדות שיהיה בהן כדי לעוצרו ולרתקו זמנית (ואם גם לא כדי להכריעו) - כדי לחפות על נסיגת הכוחות המשהים האחרים למערך חדש.
- (4) כוח-העתודה הכללי הוא המכשיר העיקרי לביצוע התקפות-נגד. בקרב-השהיה נודעת חשיבות מיוחדת להתקפות-נגד מהירות. אלה יונחתו אך ורק בנקודות-תורפה שהאויב מגלה תוך התקדמותו, כגון: שטחי-כינוס לא-מאובטחים, שדרות רכב "רך" ואף שדרות-שריון שאינן מאובטחות כראוי.

פריסת כוחות משהים בצירים-מספר (סכימות)

גוף נסוג

37. תפקידו של הגוף הנסוג בקרב נסיגה-והשהיה הוא להימנע מלהסתכן בקרב, לסגת במהירות ולהתארגן למשימתו הבאה. קיומו או אי-קיומו של הגוף הנסוג וכן גודלו מותנים בגורמים אלה:-

א. משימת הכוח

ככל שהמשימה העתידה, בגמר הנסיגה-וההשהיה, מחייבת השקעה כוחות גדולים יותר, כך ישאף הכוח הנסוג-ומשהה להגדיל את הגוף הנסוג על-חשבון הקטנת הכוחות המשהים. כאשר משימתו העיקרית היא השהיה, אפשר שהגוף הנסוג לא יהיה קיים כלל, פרט לכמה יחידות שאינן דרושות לניהול הקרב; אלה ייסוגו לאחור, בלי שישתתפו בקרב-ההשהיה.

ב. יחסי-הכוחות

הכוח הנסוג-ומשהה ישאף תמיד להפעיל מינימום כוחות למגע עם האויב. לעומת-זאת אויב חזק יחייב את הקטנת הגוף הנסוג או אף את ביטולו כדי לאפשר להעמיד כוחות מספיקים נוכח האויב.

ג. זמן ומרחב

ככל שמרחב הנסיגה יהיה עמוק פחות ומשך-ההשהיה יהיה ממושך, כן תוגדל עצמת הכוחות המשהים, כדי שיוכלו לקיים מגע ממושך ועיקש יותר עם האויב חוץ ויתור אטי על שטח; ההיפך מזה - כאשר למרחב-הנסיגה עומק רב ומשך-ההשהיה קטן. במקרה כזה ניתן להגדיל את עצמת הגוף הנסוג על-חשבון החלשת הכוחות המשהים.

השלבים בנסיגה-והשהיה (כללי)

38. שלבי-היסוד בקרב-הנסיגה הם:-

- א. חילוץ והכנות.
- ב. לחימה לאחור.
- ג. ניתוק מגע.
- ד. תנועה מאובטחת לאחור.

39. לא תמיד יקוימו כל השלבים. לעומת-זאת ייתכן ששלב מסוים יחזור במהלך-הקרב יותר מפעם אחת. ככלל כוח שמטרתו לסגת ישאף לקצר ככל-האפשר את שלבי המגע עם האויב. לעומת-זאת כוח משהה ישאף להאריך ככל-האפשר את שלב הלחימה לאחור על-חשבון קיצורם של השלבים האחרים.

40. פעילות הכוחות לפי שלבי הנסיגה-וההשהיה

- ארגונים ופעולתם של הכוחות לפי שלבי הנסיגה-וההשהיה ייעשו לפי אחת מאפשרויות-יסוד אלה:-
- א. כל הכוח יפעל כגוף אחד ככוח משהה, בלי שיפריש מחוכו גוף נסוג.
 - ב. חחילה ייסוג כל הכוח כגוף אחד ולאחר-מכן, במהלך שלב הלחימה לאחור, יתפצל לכוח משהה ולגוף נסוג.
 - ג. בגמר שלב החילוץ וההכנות יתפצל הכוח לשני גופים:-
 - (1) כוח משהה, שינהל את הלחימה לאחור ויחפה על הגוף הנסוג.
 - (2) גוף נסוג, שינוע במהירות לאחור.

שלב החילוץ וההכנות

41. שלב זה כולל:-

- א. חילוץ הכוחות הקדמיים.
- ב. הכנות מוקדמות לקרב הנסיגה וההשהיה.
- ג. היערכות לביצוע השלב הבא.

42. חילוץ הכוחות הקדמיים

- א. פעולה זו תכליתה לאפשר לכוחות-משנה קדמיים - הנמצאים תחת לחץ חמור ביותר של האויב - לסגת ככל-שאפשר בשלמות. פעולת-החילוץ היא קשה במיוחד, שכן הכוח שיש לחלץ נמצא תמיד בנחיתות טקטית ועל-הרוב יש לו נפגעים שטעונים פיננסיים; לכן חחייב מאמץ עליון, שבו יטלו חלק כל הכוחות, על-ידי הנחתת אש, תמרון ואף על-ידי הנחתת התקפות-נגד.
- ב. כל-אימת שאפשר לאבטח את שלמות הכוח הנחון במצוקה עד החשכה על-ידי פעילות של אש, עשן וחמרוניים מאיימים, מן-הרצוי לדחות את חילוץ הכוחות ללילה, כי יש להיזהר מלסבך כוחות נוספים בקרב קשה שעלול לסכן גם אותם.
- ג. לעתים ובעיקר בנסיגה סדורה (שלא כתוצאה מכישלון בקרב או מלחץ כבד של האויב) לא תבוטא פעילות זו בשלב החילוץ וההכנות. לעומת-זאת אפשר שבמהלך השלבים הבאים של קרב הנסיגה-וההשהיה יחזור ויישנה הצורך לחלץ כוחות-משנה שהסתבכו בקרב.
- ד. בדרך-כלל אין מתחילים בנסיגה לפני שמסיימים את החילוץ.

43. הכנות מוקדמות

א. בנסיגה-והשהיה, יותר מאשר בכל קרב אחר, יושפעו ההכנות המוקדמות מלחץ הזמן ולחץ האויב. לעתים קרובות תהיינה ההכנות המוקדמות מינימליות, והן תושלמנה מאוחר יותר תוך ניהול הקרב. אם נעשית פעולת-חילוץ, ייעשו ההכנות המוקדמות בחלקן במקביל לחילוץ.

ב. ההכנות המוקדמות הן:-

(1) קבלת פקודה או אישור, מאת הרמה הגבוהה, לביצוע הנסיגה.

(2) חכנון הנסיגה וההשהיה ככל-שאפשר בשלמות ולפחות בקווים כלליים.

(3) מתן פקודה מלאה או פקודה ראשונית מקוטעת לכל הכוחות או לחלק מהם לפי הנסיבות.

(4) דילוג הארטילריה במידת-ההכרח לעמדות החדשות, המאפשרות מתן חיפוי בשלבים הראשונים של הנסיגה וההשהיה.

(5) התחלת הפינוי של יחידות-שירותים, מתקנים וציוד מיותרים ממרחב-הלחימה הקדמי.

(6) תנועה מוגבלת של כוחות במרחב הקדמי לקראת תחילת ביצוע קרב הנסיגה וההשהיה, לשם הכנסת שינויים (מן-הרצוי מינימליים) באיגודי הכוחות ובהיערכות.

ג. ההכנות המוקדמות ייעשו בהסתר. כל תנועה ופעילות שעלולות להתגלות לאויב ולרמוז על הפעולה העתידה מן-הרצוי שיעשו בחסות החשכה. יש לחפות על שינויים אפשריים במערך אשר לא ניתק להסתירם על-ידי פעולות-הונאה.

44. היערכות לביצוע השלב הבא (לחימה לאחור או ניתוק מגע)

א. כאשר הכוח הנסוג-ומשהה אינו מוציא מחוכו גוף נסוג, אפשר שבגמר חילוץ הכוחות כבר יהיו הכוחות פרוסים באיגודי-הכוחות המתוכננים לקרב, ערוכים בפרטי-הנוף המתוכננים לקראת שלב הלחימה לאחור.

ב. כאשר הכוח הנסוג-ומשהה מתפצל לכוח משהה ולגוף נסוג, יהיה צורך, בגמר חילוץ הכוחות הקדמיים, לאפשר לגוף הנסוג לנתק מגע ולנוע לאחור בחיפוי הכוחות המשהים. פעולה זו אפשר שתיעשה בשתי דרכים:-

(1) הכוח המשהה ייפרס במערך הקדמי לכל-רוחבו ויאפשר לאחר-מכן לכוחות הגוף הנסוג לנחק מגע ולנוע לאחור. פעולה כזאת במערך קדמי הנמצא במגע עם האויב מצריכה לעתים קרובות פעילות רבה ומסובכת, והיא עלולה להימשך זמן רב ולהגביר את הפרעות האויב נוכח הפעילות המוגברת.

(2) כל הכוח ייסוג בחיפוי הדדי למערך-השהיה עורפי יותר. תוך הדילוג לאחור יופעלו הכוחות כך:-

(א) הכוח המשהה ייפרס ויתפוס את מערך-השהיה הראשוני לכל-רוחבו לקראת הלחימה לאחור.

(ב) הגוף הנסוג ישחתף בקרב כחלק מהכוח המשהה עד למערך-השהיה. בהגיע הגוף הנסוג למערך-השהיה ינחק מגע וינוע לאחור בחיפוי הכוחות המשהים.

ש ל ב ה ל ח י מ ה ל א ח ו ר

45. שלב הלחימה לאחור ייעשה לשם אחת ממטרות אלה:-

- א. לנחק מגע מהאויב בהקדם.
- ב. להשהות את האויב ולהתישו במרחב-השהיה מסוים לפרק-זמן נתון.

46. שלב הלחימה לאחור אפשר שייעשה בשיטות אלה:-

א. חיפוי הדדי

בשיטה זו משחתף בקרב כל הכוח הנסוג-ומשהה או מרביתו, בלי שיש באפשרותו להפריש כוחות לתנועה מהירה לאחור לשם התארגנות או הכנות למשימה האפשרית הבאה. שיטה זו אופיינית בדרך-כלל לכוחות עד רמה של גדוד, לכוח משהה, או לחלקים של כוח משהה.

ב. חיפוי מערכי-ביניים

שיטה זו נוקט בעיקר כוח שהוא חסר יסודות-שריון וכוחות ממונעים. הכוח מבצע את משימתו על-ידי-זה שהוא תופס מערכי-ביניים ומשהה את האויב בקרבות על מערכי-ביניים. שיטת-פעולה זו תהיה משולבת על-הרוב גם בגייסות מחפים ניידים (ואם גם בעצמה מינימלית), שישהו את האויב במרחבים שבין מערכי-הביניים הקדמיים לעורפיים. כן יאפשרו כוחות ניידים אלה למערכי-הביניים גמישות פעולה, על-ידי שיהוו כוחות נגד-חדירה או כוחות לתגבור ולעיבוי של מערכי-הביניים.

כאשר הכוח הנסוג חסר כוח ממוכן, יקורבו מערכי-
 הביניים זה לזה ויוקמו ביניהם מערכי-השהיה עם חפרות
 ומכשולים מינימליים, עד כי שיטת הנסיגה-וההשהיה תהיה
 דומה לנסיגה והשהיה בחיפוי הדדי.

ג. חיפוי גייסות ניידים

שיטה זו נוקט כוח שיש בו יסודות-שריון וכוחות ממונעים,
 המסוגל לנהל קרב-השהיה נייד. חלק אחר של הכוח אפשר שינתק
 מגע בשלב זה וינוע במסע מאובטח מהיר לאחור לשם הכנות
 לקראת המשימה האפשרית הבאה. אפשר ששיטה זו תהיה משולבת
 במערכי-ביניים.

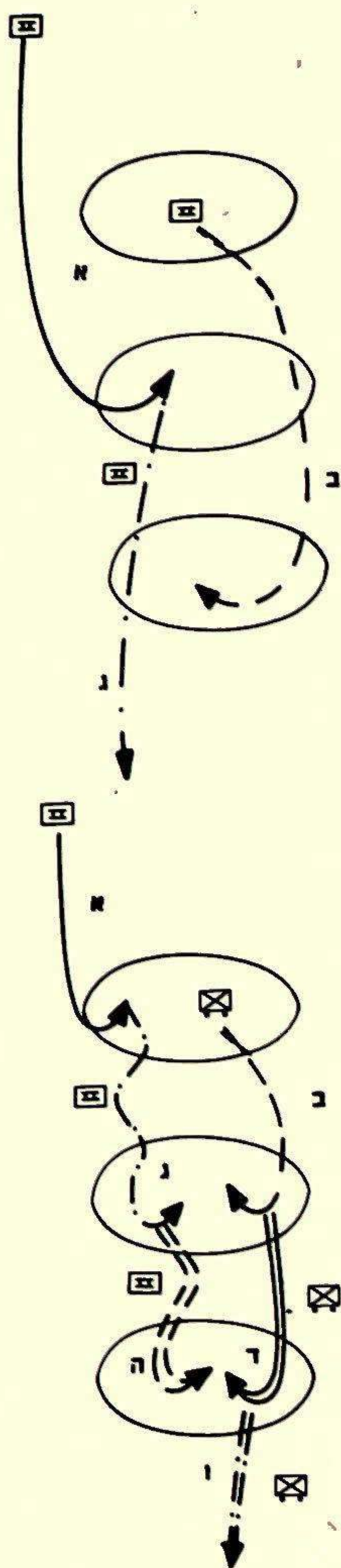
קרב-ההשהיה בחיפוי גייסות מחפים ניידים יכול להתנהל
 בשתי שיטות עיקריות.

(1) דילוג לאחור בחיפוי הדדי

הדילוגים לאחור נעשים באופן
 שחלקו האחד של הכוח מדלג
 לאחור ונערך בעמדות-חיפוי
 עורפיות וחלקו האחר של הכוח
 מחפה; משהתמקם הכוח שדולג
 לאחור והאויב התחיל לסכן את
 הכוח הקדמי, נסוג הוא בחיפוי
 חלק הכוח שהתמקם מאחור. שיטה-
 חיפוי זו ישימה לכוח שעיקרו
 סנקים.

(2) דילוג לאחור בחיפוי "עקב"

הדילוגים לאחור נעשים
 כשהטנקים (או כוח ממוכן אחר
 עם נשק בעל טווח גדול)
 מחפים חמיד ממערך קדמי על
 נסיגתו והיערכותו במערך
 עורפי של שאר הכוח, שאינו
 כולל סנקים. בשיטה זו תהיה
 בדרך-כלל שהות לכוח שדולג
 לאחור להכין מערך-השהיה או
 אף מערך-ביניים, לפי פרק-
 הזמן שבו עשוי ה"עקב"
 להשהות את האויב.

תורת הקרב ר (63)

47. במקביל ללחימה לאחור ייסוג הגוף הנסוג (אם יהיה קיים כוח כזה) כדי לצאת מאזור הקרבות על-ידי תנועה מאובטחת ומבוקרת לאחור, שתיעשה בחיפוי של כוח משהה.

48. התקפות-נגד

בשלב הלחימה לאחור אפשר שהאויב יחליש את אמצעי-האבטחה שלו, או שכוחות קטנים של האויב יתרחקו מגופו העיקרי. בנסיבות אלה יש להנחית התקפות-נגד קצרות ומהירות על-ידי שריון, חי"ר נייד וארטילריה כדי:-

- א. להשמיד כוחות-משנה של האויב שהצליחו לחדור לעומק שטחינו.
- ב. לאפשר חילוץ של כוחות-משנה שלנו הנתונים במצוקה על-ידי ריתוק האויב או על-ידי פריצת דרך להתחברות אליהם וסיוע לפיננים.
- ג. לתקוף את אגפיו ועורפו של האויב ועל-ידי כך להחישו, להאיט את התקדמותו ולעתים אף לאלצו להיעצר.

ש ל ב נ י ת ו ק ה מ ג ע

49. ניתוק מגע הוא הפסקת המגע עם האויב, שנעשית ביזמתו של הכוח הנסוג-ומשהה. שלב זה יהיה קצר, בדרך-כלל, ויבדיל בין קרב המגע עם האויב לבין התנועה לאחור ללא לחץ. שלב ניתוק המגע אפשר שיעשה בזמנים אלה:-

- א. מייד לאחר שלב החילוץ וההכנות, כאשר כוונתו של הכוח היא לסגת במהירות אגב שמירה מקסימלית על שלמותו. ניתוק המגע בשלב זה יתאפשר עקב הפחתת האויב כתוצאה מהסתרת הכוונות והנסיגה או כתוצאה משיבוש האויב על-ידי מכת-אש או התקפת-נגד.
- ב. בסופה של הלחימה לאחור, כתוצאה מהחשתו ושיבושו של האויב.

50. כוח בנתקו מגע חייב לנקוט את כל הפעולות האפשריות ובמקסימום עצמה כדי למנוע מהאויב להתקדם וללחוץ בעקבות הכוח הנסוג-ומשהה. הדרך הרגילה לניתוק מגע היא שילוב של הסתרת ההכנות לניתוק המגע, מכת-אש רבת-עצמה, מכשולים ותנועה מהירה לאחור. בדרך-כלל ישאף הכוח הנסוג-ומשהה לנתק מגע בחיפוי גייסות מחפים ניידים, אשר יהיו בשלב הבא משמר עורפי או מאסף.

שלב התנועה המאובטחת לאחור

51. לגבי כלל הכוח הנסוג-ומשהה קיים שלב זה בנסיגה תחת-לחץ, רק כאשר הכוח הנסוג-ומשהה ניתק מגע מהאויב ואינו חייב להמשיך ולהשהותו. לגבי כוח-משנה אפשר ששלב זה יקוים שעה שכוח-המשנה נע לאחור, כשהוא מאובטח על-ידי כוחות אחרים, כדי שיכין מערך-ביניים או כדי שיחארגן, יצטייד וינוח כדי לחזור ולהמשיך בקרב-ההשהיה מאוחר יותר במרחב העורפי.

52. התנועה לאחור תהיה תמיד מאובטחת ומבוקרת, כשארגון הכוח וחבניותיו הם כמו בנסיגה ללא לחץ. משמרות-האבטחה יהיו:-

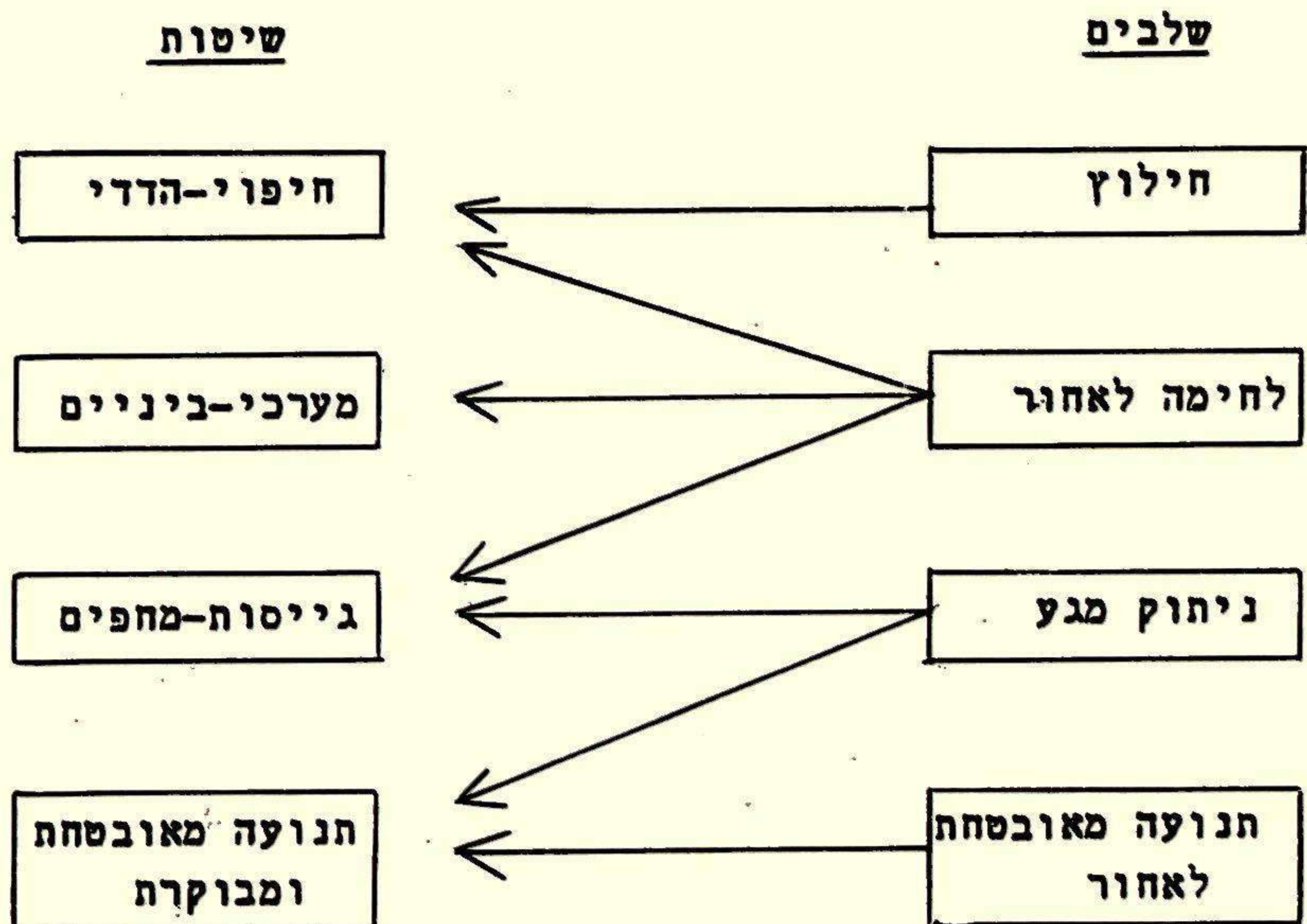
א. משמר עורפי חזק יחסית, שינוע בין הגוף הנסוג לאויב.

ב. משמרות אגפיים - כפי הצורך.

ג. משמר קדמי או "חלוץ" שינוע לכיוון העורף כדי לאבטח את הגוף הנסוג מפני כוחות אויב שהסתננו לעורף, מפני אוכלוסיה עוינת, או כדי לתפוס מצרים ומעברים חשובים שבציר-הנסיגה.

התאמת שיטות הלחימה לשלבים

בסכימה זו מוצגות שיטות-הנסיגה האופייניות שיינקטו על-ידי הכוחות בשלבי הנסיגה וההשהיה השונים.

קרב הנסיגה-וההשהיה מעמיד בפני המפקד בעצות קשות יותר מאשר בכל צורות-הקרב האחרות, והוא נתון תמיד להתפתחויות בלתי-צפויות מראש. ניהול קרב כזה מחייב את המפקד למאמץ אישי גדול ביותר, שהוא עלול לעמוד בפניו הן בקבלת החלטותיו והן בכפיית השפעתו ומנהיגותו על המפקדים הכפופים ועל הגייסות. לפיכך נודעת חשיבות רבה להימצאו קדימה ככל-האפשר, בקרבת היחידות המקיימות מגע עם האויב, לשם התרשמות ישירה ומהירה, לשליטה ישירה על הכוחות ולשם השפעת הימצאו בקו המגע על רוח-הגייסות.

54. תכנון השליטה

נחונים ושיקולים של זמן ומרחב הם מהגורמים העיקריים המשפיעים על תכנון השליטה:-

א. רוחב הגזרה ועבירותה

כאשר הקרב מתנהל בגזרה רחבה ולאורך צירים-מספר, מן-הרצוי לחלק את הגזרה לגזרות-משנה. בכל גזרה יפעל כוח, ומפקדו יקבל מידה רבה של חופש-פעולה לניהול הקרב בגזרתו. חופש זה יוגבל בדרך-כלל על-ידי תכנית-הנסיגה הכללית אולם לא בפרטי שיטת-הביצוע.

לעומת-זאת כאשר הגזרה היא צרה יחסית, או כאשר הקרקע עבירה, מן-הרצוי שסמכויות המפקדים בגזרות-המשנה יוגבלו, שכן יש באפשרותו של המפקד לשלוט היטב ובאופן רצוף בכוחות הפועלים לכל רוחב-הגזרה.

ב. משך-הזמן בו יש לסגת ולהשהות

נוסף על החלוקה לגזרות, שהיא בעיקרה חלוקה לרוחב, ניתן לחלק את מרחב-ההשהיה גם לעומק על-ידי תיחום קווי-נסיגה וקביעת לוח-זמנים לנסיגה דרך קווי-אלה.

קביעה זו של לוח-זמנים לנסיגה ולהשהיה היא אמצעי-שליטה-ותיאום מעולה שאינו מצריך מתן פקודות ארוכות והנו יעיל גם כאשר אמצעי-הקשר השונים אינם אמינים.

ג. תיאום

השילוב של ארגון השטח ושל חלוקה לגזרות וקביעת לוח-זמנים לנסיגה מאפשרים לקבוע נקודות-מפגש וזמנים למפגש בין מפקדים של כוחות שכנים לשם החלפת אינפורמציה ותיאום. תיאום זה

חיוני בעיקר, כאשר הנסיגה מתנהלת בגזרה רחבה ובמשך זמן ממושך ויש חשש לחריגות מהתכנית המקורית. כלל הדרכים שיינקטו כדי לוודא תיאום בין הכוחות הם:-

- (1) פקודות ראשוניות מפורטות וגבול-גזרות ברור ומוגדר.
- (2) החלפת קציני-קישור מצוידיים במכשירי-קשר מרמה של גדוד ומעלה.
- (3) קביעת נקודות-מפגש בגבולות הגזרות שבין הכוחות במקומות ובזמנים שייקבעו מראש.
- (4) שימוש ברשת הפיקוד לדיווח ולתיאום שוטף.
- (5) החלפת אינפורמציה שוטפת על פעילות האויב ועל תנועותיו כדי שכל כוח יוכל להתאים עצמו בעוד-מועד להחפתחיות הצפויות.

55. פקודות

א. כל-אימת שאפשר יזומנו המפקדים לקבוצות-פקודות. לעתים קרובות אי-אפשר יהיה להזמין את כל המפקדים לקבוצת-פקודות, ואז תינתן לחלק מהמפקדים פקודה ישירה בעל-פה וליתרם באלחוט, בטלפון או על-ידי רץ.

ב. יותר מאשר בצורת-קרב אחרת אפשר שהתכנון לא יושלם עד תחילת קרב הנסיגה-וההשהיה, ויהיה צורך לתת פקודות קצרות ומקוטעות. במקרים קיצוניים אפשר שכל כוח יקבל רק חלק מהפקודה הנוגעת לו ולכוחות השכנים בלבד.

ג. בכל-עת יש להקפיד במתן הפקודה על הפרטים הבאים, שהם מיוחדים לקרב הנסיגה-וההשהיה:-

- (1) הרקע, גורמי הנסיגה ומטרתה הכללית יובהרו ויינתנו לכל המפקדים ולחיילי כל היחידות המשתתפות בקרב.
- (2) המשימה הצפויה בגמר הנסיגה וההשהיה.
- (3) השיטה לחילוץ הכוחות הקדמיים.
- (4) לוח זמנים לנסיגה ולהשהית האויב, שיכלול:-
 - (א) לוח זמנים להשהית האויב לפי "קווי-השהיה" (לעתים יושלם פרט זה מאוחר יותר ויכלול פעילות להכנת מערכי-ביניים).
 - (ב) לעתים מעבר קו-השהיה לא אחרי ... לשם תיאום הריסות, קווי-הפצצה וכו'.
 - (ג) זמנים עיקריים להכנות לביצוע המשימה הבאה.

(5) משימות צפויות של העבודה.

(6) חכנית מיקוש והריסות וקביעת השיטה והסמכויות לביצוען.

56. מיקום המפקדה

מיקום המפקדה ומקום-הימצאו של המפקד יושפעו מעצם המשימה שהוטלה על הכוח הנסוג ומשהה.

א. מיקום המפקדה

(1) כאשר המשימה העיקרית היא השהיה - תמוקם המפקדה סמוך לכוחות המשהים, כדי שתוכל לסייע למפקד בניהול הקרב ולפרט את חכנית השלבים הבאים.

(2) כאשר המשימה הבאה היא העיקרית ואילו קרב-ההשהיה הוא משימה משנית - תיסוג המפקדה עם הגוף הנסוג כדי לעסוק בחכנון ובהכנות לקראת המשימה הבאה.

ב. מקומו של המפקד

(1) כאשר המשימה העיקרית היא השהיה - יימצא המפקד קדימה יחד עם מפקדתו ואף יצא ממנה בזמנים קריטיים ל-חפ"ק.

(2) כאשר המשימה הבאה - שמוטל על הכוח להיכונן לקראתה משך קרב ההשהיה ולבצעה עם סיומו - היא העיקרית, מן-הרצוי שהמפקד ישחתף יחד עם המפקדה בחכנון הקרב הבא ובהכנות לקראתו. בכל-עת יש לשקול את השפעת מקום-הימצאו של המפקד להימצא קדימה עם הכוחות המשהים, כאשר סגנו והמפקדה העיקרית מתכננים את המשימה הבאה.

57. פיקוח היסעים ותנועות

יש להקים נקודות-ביקורת לפיקוח ולדיווח על תנועת הכוחות, כדי לוודא שבידי המפקדה תהיה תמונה שוטפת ומדויקת על מהלך-הנסיגה.

ה ת ח ז ו ק ה ב נ ס י ג ה - ו ה ש ה י ה

כ ל ל י

58. תכנית אפסנאית

התכנית האפסנאית בנסיגה באה לוודא תחזוקה תקינה לכוחות בעת נסיגתם ומניעת נפילת אפסניה לידי האויב, כשהיא ראויה לשימוש. תכנית התחזוקה צריך שתהיה פשוטה וישימה למצב בלתי-צפוי מראש. יחידות אפסנאיות שאינן חיוניות לתחזוקת הכוחות הלוחמים יש לפנות לעורף הקדם ככל-האפשר. כן יש לוודא, שתהיה עבודה של תובלה בכל-עת לשם פינוי דחוף של גייסות או לשם קידום מידי של תחמושת.

59. פריסת מתקני-התחזוקה

אם הפריסה של מתקני-התחזוקה בשביל הקרב שנוהל עד-כה מספקת גם את הצרכים של הנסיגה - כולם או חלקם - יש להמשיך ולקיים את תחזוקת הכוחות מהם עד לסגירתם ולחסוך הקמת מצבורים לצבירת אפסניה.

ה ס פ ק ה

60. צבירת אפסניה לאורך צירי-הנסיגה

הקמת מצבורי-אפסניה לאורך צירי-הנסיגה ובמערכי-ההשהיה, או במערכי-הביניים, באה להקטין את החלות של הכוחות הנסוגים במתקני-התחזוקה שבעורף ולשחררם ממסובי-איסוף. שיעורי המלאי ושיעורי האפסניה שיימצאו במצבורים ייקבעו לפי גודל הכוחות ולפי משך-ההשהיה. בקרב הנסיגה יהיה צורך מיוחד בצבירת תחמושת, ובייחוד תחמושת ארטילרית ותחמושת לסנקים.

61. צריכה מתוך המצבורים

עוד לפני תחילת הנסיגה יש להפחית את זרם ההספקה השוטפת ולהורות ליחידות להשתמש בתספוקת שבמצבורים שיוקמו בצירי-הנסיגה. יחידות-חש"נ יצטיידו בתחמושת ובדלק מתוך מצבורים שיוקמו בשבילן במערכי-ההשהיה ובמערכי-הביניים. יחידות ארטילריה יצטיידו בתחמושת שתיצבר בשבילן בשטחי-פריסה מתוכננים, כדי שיוכלו לשמור על רציפות האש ועל עצמה בסיוע לכוחות.

62. אפסנית חה"נ

כמויות גדולות של מוקשים, חנ"מ וחומרי-ביצורים יידרשו להקמת מכשולים, להכנת פיצוצים ולביצור מערכי-הביניים. חלק מהחומרים ניתן יהיה להשיג ממקורות מקומיים, אך את מרביתם יהיה צורך להביא מן-העורף. צורכי-ההנדסה יהיו מעמסה רבה על התובלה שבנמצא. לפעמים יידרשו מצבורים מיוחדים של מוקשים וחומרי-ביצורים, כדי שאפשר יהיה לקיים את הקמת מערכי-ההשהיה, מערכי-הביניים ותכנית-המכשולים.

א ח ז ק ה ו פ י נ ו י

63. פינוי נפגעים

אף-על-פי שבכל דרג יימצאו שירותי-רפואה והם יפעלו במשך כל הנסיגה, אין לסכן מתקנים רפואיים שלא לצורך. דבר זה מחייב דילול המתקנים באופן הדרגתי ודילוגם לעורף בהתאם למצב המבצעי: בתי-חולים של שדה בשטחים קדמיים ייסגרו עוד לפני התחלת הנסיגה כדי להימנע מהעברת פצועים שלאחר ניתוח. פינוי נפגעים ייעשה ככל-האפשר במסוקים ובמטוסים קלים ישירות למתקנים רפואיים שבעורף. על-הרוב חצטרך הרמה הממונה לרכז אמצעי-תובלה כדי לסייע בפינוי הנפגעים.

64. תיקוני רנ"מ

תיקוני רנ"מ באים לסייע בשמירת כושר-הלחימה ומקסימום הניידות של הגייסות הנסוגים-ומשהים ולמנוע נפילתו של ה-רנ"מ, הניתן לתיקון, בידי האויב. הסדנות יפעלו בעיקר בעורף ויתגברו את הכוחות הנסוגים-ומשהים בכיתות-סדנה ניידות לביצוע תיקונים קלים.

65. פינוי וחילוץ של רנ"מ

בכל ציר-תנועה, ובייחוד במקומות-חורפה, יוקמו מקסימום נקודות-חילוץ, ובמידת-הצורך גם נקודות פינוי חימוש. כלי-רכב שאי-אפשר יהיה לחקנם במקום או לחלצם ולפנותם - יושמדו. יש לקבוע גבול עורפי לפעולות החילוץ של היחידות ושל כיתות התיקונים; מעבר לגבול עורפי זה חוטל אחריות הפינוי והחילוץ על הרמה הגבוהה.

66. השמדת ציוד ומצבורים

מפקד העוצבה הגבוהה יקבע את סוגי האפסניה או המצבורים שיושמדו. השמדת אפסניה תבוצע רק בנסיבות שאין כל אפשרות לפנותה. שיטות-ההשמדה צריכות להיות תכלתיות לבל יוכל האויב לחקן ולהרכיב ציוד וכלי רכב מחדש על-ידי פירוק יסודי וניצול חלקים.

תנועות

67. משימות

- תכנון התנועות בנסיגה צריך שימלא את הצרכים הבאים:-
- א. העברת כוחות לביצוע משימה חדשה ולחפיסת מערכי-ביניים.
 - ב. העברת אפסניה ובייחוד חומרי-הנדסה להקמת המערכים והמכשולים.
 - ג. הקמת מצבורי-אפסניה בצירי-הנסיגה של הכוחות המשהים.
 - ד. הקצאת רכב שיידרש לפעולת הגייסות המחפים.
 - ה. פינוי הנפגעים.

68. תובלה

כמות התובלה שתימצא ברשות העוצבה תהיה בדרך-כלל מעטה מכדי מילוי המשימות של כלל הכוחות הנסוגים. מן-ההכרח אפוא לתכנן את התובלה כדי מלוא-ניצולה, על-ידי הפעלחה בשני הכיוונים. בדרך-כלל תוחזק מרבית התובלה בעורף ותעסוק בצבירת אפסניה במערכים חדשים ובחזרה להסעת גייסות וציוד לעורף. רכב זחלי ורכב בעל הינע קדמי ירוכזו לעתים מיחידות-העוצבה ויוקצו לשימוש הגייסות המחפים.

69. פיקוח היסעים

ההיסעים הם בעיה מרכזית בכל תכנית נסיגה בגלל היקף משימות התובלה והתנועות בשני הכיוונים. החקפות-אוויר של אויב ומהלכים בלתי-צפויים שלו עלולים לשבש את צירי-התנועה ולגרום הפרעות בתכנית-ההיסעים. לפיכך בתכנון ההיסעים יש להקפיד על דברים אלה:-

- א. קביעת צירים נפרדים להספקה ולפינוי (במידת-האפשר).
- ב. הכנת מעקפים בנקודות-תורפה, כגון: גשרים, מעברים צרים וכו'.
- ג. הכוונת תועים וקבוצות בודדות במקרה של שיבושים.
- ד. הקמת נקודות-פיקוח לדיווח, כדי שבידי המפקדה הממונה תהיה תמונה ברורה של המצב ותוכל לשלוט בקרב.

ה ח י ל ו ת ב נ ס י ג ה - ו ה ש ה י ה

כ ל ל י

70. פסקה זו באה להדגיש את המשימות העיקריות ואח עיקרי שיטת הפעולה של הכוחות השונים:-

- א. שריון.
- ב. רגלים.
- ג. ארטילריה.
- ד. הנדסת-שדה.
- ה. כוחות-אוויר.

ש ר י ו ן

71. כללי

השריון יופעל בקרב-הנסיגה כדי לפגוע בשריון האויב ולהשתחו. הוא יסייע לכוחות אחרים ויחפה על נסיגתם - על-ידי פעולה ישירה נגד שריון האויב, מעצות-השהיה או ממערכי-ביניים, או על-ידי הנחתת התקפות-נגד על אגפי האויב או על עורפו.

72. תפקידי השריון ושיטת-פעולתו

כוחות-שריון שהוקצו לכוח הנסוג יופעלו בתפקידים אלה:-

א. בגייסות המחפים הניידים

השריון ישמש כגרעין של הגייסות המחפים הניידים. פעולתו תהיה בעיקר ביצוע מארבים בצירי ההתקדמות של האויב, הנחתת מכות-נגד באגפי שריון האויב ובעורפו והתחמקות מהירה לאחר-מכן. טנקים ישמשו גם כמערך-נ"ט של מערכי-ההשהיה ויחפו על נסיגת ה-חי"ר או ה-חרמ"ש שבגייסות המחפים ממערך-ההשהיה למערך-השהיה. פעולת השריון תיעשה בשיחוף פעולה עם מערכי-ההשהיה ובהתבסס עליהם ובסיוע של ארטילריה להעסקת שריון האויב בטווח רחוק, שתפגע בחלקים רבים של השריון ותחייב אותו לסגור כוות ודלתות ולהגביל את תצפיתו. סיוע הנדסי לשריון יינתן על-ידי ביצוע הריסות קרביות.

ב. במערכי-הביניים

טנקים שיוקצו למערך-הביניים ישמשו כחלק ממערך ה-נ"ט ויפעלו מתוך עמדות שהוכנו מראש, או יופעלו יחד עם חרמ"ש ככוחות נגד חדירה בהתבסס על מכשולים בשטח ובסיוע מערך ה-נ"ט של מערך הביניים. הסנקים שבמערכי-הביניים יחפו על נסיגת כוחות חי"ר ו-חרמ"ש ממערך קדמי למערך עורפי.

ג. התקפות-נגד

הנחתת התקפות-נגד היא תפקידו העיקרי של השריון בקרב הנסיגה-וההשהיה. התקפות-נגד על שריון האויב יונחתו בהתבסס על מכשולים בשטח ועל מערכי-נ"ט של מערכי-ההשהיה ומערכי-הביניים. התקפת-נגד של השריון אפשר שתונחת נגד שריון האויב התוקף כדי לשבש את תכניותיו המיידיות ולחייבו לנחק מגע, או להוציא מידיו זמנית ראש-גשר שחפס ולהקל על-ידי-כך על נסיגת כוחותינו. התקפות-הנגד שיונחתו בדרך-כלל בעורף האויב ובאגפיו תכליתן לפגוע בנקודות-תורפה שלו, כגון: מרכזי-שליטה, מרכזי-תחזוקה ויחידות-סיוע ארטילריות. יש לפגוע באותן מטרות שהפגיעה בהן תקל את הלחץ על כוחותינו הנסוגים.

רגלים

73. כללי

א. חיל-הרגלים, בשל מגבלות של ניידות, כוח-אש ושריון, מוגבל בקרב הנסיגה-וההשהיה בתחומים אלה:-

- (1) אינו מסוגל לנוע במהירות לאחור או להעביר במהירות כוחות מגזרה לגזרה.
- (2) אין ביכולתו להתמודד בשטחים עבירים נגד שריון.
- (3) אין ביכולתו ליצור כוח-עתודה יעיל לפעולה תוקפנית ביום.

ב. לעומת-זאת עשוי כוח חי"ר לשחרר כוחות-שריון לפעולה ניידת על-ידי תפיסת מערכי ביניים או ניהול קרב-הנסיגה בגזרות שאינן מאפשרות פריסת שריון.

74. משימות אפשריות

- א. להיות כוח מרכיב עיקרי של כוחות נסוגים-ומשהים בשטחים הרריים או סגורים.
- ב. להחזיק וללחום במערכי-ביניים בסיוע כוחות-שריון.
- ג. להחליף את כוחות-השריון בלילה ולשמש כוח מחפה ומשהה, בסיוע כוחות חה"נ וארטילריה.
- ד. לשמש גוף נסוג אשר יתארגן להגנה במערך החדש בחיפוי כוחות מחפים ומשהים משוריינים.

75. איגודי כוחות

- א. כוחות-חי"ר יתוגברו, כל-אימת שאפשר, בטנקים, שימשו בסיס מרכיב של הכוח המחפה ומשהה.
- ב. הכוחות המשהים-ומחפים וכוחות-העתודה ינוידו ככל-האפשר על-ידי זחל"מים ורכב בעל הינע קדמי.
- ג. יש לוודא שפינוי נפגעים ואפסניה והסגת כוחות ממערכי-הביניים ייעשו (לפי תנאי-העבירות) ברכב.

76. שיטת הפעולה

- א. כוחות-חי"ר מתאימים ללחימה במערכי-ביניים ומוגבלים בניהול קרב-השהיה נייד. לפיכך תישען פעולת כוח חי"ר נסוג בעיקר על לחימה במערכי-ביניים.
- ב. כוח-חי"ר ישאף להילחם ביום בקרב-ההגנה במערכי-ביניים שבו יטלו חלק גם יסודות-השריון שבכוחות הניידים.
- ג. התנועות לאחור והקרב הנייד ייעשו בעיקר בלילה.
- ד. בשטחים הרריים עשוי כוח-מסוקים קטן ביותר להכפיל את הכושר ואת עצמת הלחימה של כוח-חי"ר, מכיוון שכושר-חמרוננו של ה-חי"ר יגדל פי-כמה.
- ה. באשר להפעלת הכוחות יתבטאו עומק-הלחימה וגמישות הפעלת הכוחות באופן זה:-

- (1) הכוחות הניידים מנהלים קרב-השהיה עם האויב ובו-בזמן מהווים הכוחות שבמערכי-הביניים עומק ועתודה.
- (2) כוחות ההחזקה במערכי-הביניים מנהלים קרב-הגנה נגד האויב ובו-בזמן מהווים הכוחות הניידים עומק ועתודה.

ארטי לריה

77. כללי

אחד הדברים המיוחדים צורת-קרב זו (נסיגה-והשהיה) הוא דלילות כוח-האדם שבמגע עם האויב לשם שמירה על שלמות הכוח. לכן נודעת חשיבות רבה לסיוע שהנשק הארטילרי מקנה לכוחות הנסוגים.

78. משימות הארטילריה

משימות הארטילריה בקרב הנסיגה-וההשהיה הן:-

- א. מתן סיוע מקסימלי לחילוץ הכוחות ולניחוק המגע.
- ב. מתן סיוע לגייסות המחפים הניידים לשם השהית התקדמות האויב.
- ג. מתן חיפוי למערכי-הביניים ולמערך החדש.

79. כללים בהפעלת הארטילריה

בחכנון הפעלת הארטילריה בנסיגה יש לשמור על שני כללים עיקריים:-

- א. ניצול מלוא-הטווח של כלי-הנשק הארטילריים.
- ב. מתן סיוע רצוף ותמידי לכוחות שבמגע.
- ג. שימוש רב בתחמושת כפיצוי על דלילות הכוחות.

80. הקצאת ארטילריה

הארטילריה תוחזק בשליטת הרמה הגבוהה, כל-עוד ניתן לסייע לכל רוחב הגזרה. עם-זאת יש להקצות חלק מהארטילריה תחת-פיקוד כוחות-המשנה כדי להקנות להם עצמאות בקבלת סיוע. כאשר רוחב-הגזרה אינו מאפשר מתן סיוע ארטילרי שנמצא בשליטת הרמה הגבוהה, תוקצה הארטילריה תחת פיקוד כוחות-המשנה.

81. סיוע לחילוץ

לצורך החילוץ יש לרכז את מרבית האש של הנשק הארטילרי בסיוע לכוחות המבצעים את משימת החילוץ כדי להלום באויב ולמנוע את התערבותו בשלב זה.

82. סיוע לגייסות המחפים

מרבית הארטילריה תסייע לגייסות המחפים כדי להשהות את התקדמות האויב. הסיוע ייעשה על-ידי העסקת מטרות בטווחים ארוכים ככל-האפשר. בחיפוי אש זו יגיעו הגייסות המחפים אל מערכי-הביניים או אל המערך החדש. על-הרוב יינתנו לגייסות המחפים יחידות ארטילריה תחת-פיקוד. יחידות אלה ירוכזו שוב תחת פיקודו של מפקד-הארטילריה ברמה הגבוהה, מייד עם הגיעם למערך החדש.

83. סיוע למערכי-הביניים

הפעלת ארטילריה במערכי-הביניים תיעשה כמו בקרב-ההגנה, על-ידי הנחת אש-מגן ואש-סכנה או אש-על-מוצבינו.

84. פריסה ודילוגים

א. דילוג יחידות הארטילריה לאחור יקדים תמיד את הדילוג של הכוח המסייע - מטעמים אלה:-

(1) הטווח הארוך של הארטילריה.

(2) הארטילריה אינה יכולה לחפות על עצמה.

(3) ארטילריה שבמגע עם האויב לוחמת להגנת עצמה ואינה מסוגלת לתת סיוע.

ב. יש שתי צורות-יסוד לביצוע הדילוג של יחידות-הארטילריה:-

(1) דילוג יחידות-ארטילריות שלמות, דהיינו: גדודים.

(2) דילוג בשיטת ה"דילול", דהיינו: הוצאת סוללה או שתיים מכל גדוד ודילוגן לאחור בחיפוי שאר סוללות הגדוד הנשארות מוצבות בעמדתן.

ג. במיקום עמדות-הארטילריה יש לתת את הדעת לאפשרויות של פריצת שריון האויב. לכן יש לבחור מקומות שיקנו לארטילריה הגנה נ"ט על-ידי מכשול טבעי וכן שיקנו עומק נ"ט לכוחות המשהים. בכל-עת על הארטילריה להיות מוכנה להגן על עצמה בפני התקפות-שריון של האויב.

ד. כדי לתת סיוע רצוף ותמידי לכוחות הנסוגים על חבורות-הסיוע של מפקדות ארטילריות ויחידות-האש לבחור ולהכין מראש את שטחי העמדות שבעורף, לפי תכנית הנסיגה של הכוח; דבר זה בא לאפשר מתן סיוע מחדש, תוך פרק-זמן קצר יותר, ליחידות-האש.

ה. עיתוי הדילוג לאחור של יחידות-האש הנסוגות לראשונה צריך שיהיה תואם את קצב-הנסיגה של הכוחות הנסוגים-ומשהים. דבר זה בא לאפשר מתן סיוע רצוף לכוחות הנסוגים גם בעת דילוגן של יחידות-האש שנשארו קדימה.

85. תכנון האש

תכנון האש ייעשה על-ידי ארגון השטח בנקודות-מוצב לאורך צירי-הנסיגה-וההשהיה ובפרטי-נוף שעלולים להיתפס על-ידי האויב בעת התקדמותו. האש תבוקר על-ידי קציני-קישור ארטילריים, על-ידי קציני-תצפית בשטח ועל-ידי קח"קים הנלווים אל הכוחות.

86. הספקת תחמושת

- א. הספקת תחמושת תיעשה על-ידי נקודות-צבירה שימוקמו לאורך צירי הנסיגה וההשהיה, בקרבת שטחי העמדות המתוכננות או בחוכן.
- ב. כמות התחמושת בכל נקודת-צבירה תתואם למשך זמן מתן הסיוע, לפי תכנית ההשהיה בנסיגה, ותחושב לפי הנחונים של "יום-לחימה" בהגנה.

87. ארטילריה נ"מ

- ארטילריה נ"מ תוקצה בקרב הנסיגה לפי קדימות אלה:-
- א. להגנת מעברים וגשרים שבעורף כדי להבטיח את מעבר כוחותינו בהם, ולהגנת ריכוזי ארטילריה כדי להבטיח את מעבר כוחותינו בהם.
- ב. להגנת ריכוזי ארטילריה כדי להבטיח את רציפות הסיוע.

ה נ ד ס ת - ש ד ה

88. כללי

- תפקידי הנדסת-השדה בקרב הנסיגה הם:-
- א. למנוע מהאויב מלהשתמש בשטח, להתישו ולהשהותו על-ידי הקמת חגורות-מכשולים ועל-ידי ביצוע הריסות.
- ב. לסייע להתבססות כוחותינו ותנועתם על-ידי הקמת מערכים וביצורים ועל-ידי הכשרת דרכים ואחזקתם.

א. כללי

מכשולים (טבעיים ומלאכותיים) הם גורם בעל-חשיבות להשגת האויב. חגורות-מכשולים נוצרות על-ידי הריסת גשרים, הריסת דרכים ומיקושן, חיזוק מכשולי-נ"ט טבעיים, מיקוש שטחים ושימוש במלכודות. יש להשתדל תמיד להישען על חגורות המכשולים הטבעיים. בכל-עת מן-הרצוי שיהיו עתודת חה"נ ועתודת מוקשים בעיקר כדי לחסום צירי-תמרון לאויב על-ידי הנחה חפוזה של מוקשים או למשימות חבלה שלא נצפו מראש. שימוש נכון במכשולים יאפשר למפקד להשהות את האויב במידה רבה. המכשולים אשר יסייעו לו בקרב-הנסיגה הם:-

- (1) מכשולים לפני מערכי-הביניים.
- (2) מכשולים אחרי מערכי-ביניים כדי לאפשר לכוחות העורפיים לנתק את המגע.
- (3) מכשולים אשר יסייעו לגייסות המחפים הניידים להשהות את האויב.
- (4) מכשולים מטרידים אשר יפריעו לחופש הפעולה של האויב בשטחים הנתונים לשליטתו.

ב. חיפוי על מכשולים

אחת הדרכים היעילות להגברת עצמתם המשהה של מכשולים היא לתכנן את כיסוים באש ארטילרית. כל-עוד אפשר להגיע אליהם באש ארטילרית מבוקרת על-ידי תצפית, לא יוכל האויב להתגבר עליהם בלי לסבול אבדות.

ג. שיקולי ההנדסה

לשיקולי ההנדסה תהיה השפעה מכרעת על חכנית הנסיגה וההשהיה. לעתים יהיה צורך, למשל, לבחור מערך-ביניים במיוחד כדי לחפות על הכנת חגורת-מכשולים חזקה מאחור על-ידי כוחות ההנדסה, ולהחזיק בו זמן מספיק כדי לאפשר להם לסיים את עבודתם. בשלב התכנון צריך המפקד להתייעץ עם מפקד-ההנדסה שלו כדי לקבל ממנו הערכה על השימוש הטוב ביותר במכשולים הטבעיים הקיימים בשטח, ולפי אפשרויות-ההנדסה לשפרם בזמן העומד לרשותו.

ד. מכשולי-רכב

מכשול הנדסי לא יעצור לזמן רב חי"ר שנע ברגל. מטרת העבודה ההנדסית צריכה אפוא להיות לעצור, ואם אפשר להשמיד, את רכבו הזחלי והאופני של האויב. את הרכב הזחלי ואת הרכב בעל ההינע הקדמי של האויב, מאחר שאינם צמודים לדרכים, ניתן לעצור רק על-ידי מכשולים נגד-טנקים. אלה יכולים להיות טבעיים, כגון: ואדיות עמוקים, חורשות עבותות ורכסים תלולים, או מלאכותיים, כגון: שדות מוקשים-נ"ט ותעלות-נ"ט. המכשולים המלאכותיים מן-הרצוי שיהיו משולבים עם מכשולים טבעיים. כדי שיהיו יעילים צריכים מכשולים כאלה להתמשך לכל רוחבה של גזרת-הנסיגה.

השהית הרכב האופני הרגיל של האויב אינה קשה באופן יחסי. הריסות בדרכים (בעומק) יאיטו את התקדמות הרכב האזפני של האויב. האויב יצטרך לשהות לפני כל מכשול עד שיחגבר עליו, וגם לאחר-מכן לא יוכל לפתח מהירות גדולה.

ה. כדאיות המכשול המלאכותי

כאשר לא יהיו מכשולים טבעיים, יהיה צורך במאמץ הנדסי גדול כדי ליצור חגורות מכשולים נ"ט מלאכותיים לכל הרוחב; ואם לא תהיינה החגורות מכוסות לכל-אורכן באש יעילה, יוכל האויב לפרוץ אותן בנקל, ומשפרץ אבד ערכה של כל החגורה כולה. המאמץ ההנדסי הדרוש ליצירת חגורת-מכשולים כזאת עלול אפוא להיות ביחס בלתי-מתאים להשהיה שנגרמת לאויב. כמסקנה אפשר לומר, שלא כדאי לנסות ליצור חגורות נ"ט שלמות מחוץ למערך-ההחזקה, אם לא קיימים מכשולים טבעיים בשטח. בנסיבות כאלה ניתן לעשות מיקוש חפוז ברווחים שבין מערכי-ההחזקה, שבהם מנסה האויב לפרוץ. מיקוש חפוז זה יאפשר לכוחות ניידים ומשוריינים להשהות את האויב מאחוריהם.

90. הריסות

כל ההריסות הנעשות בחגורות-המכשולים מתחלקות כך:-

א. הריסות מוקדמות

אלה הן הריסות שביצוען אינו תלוי במצב קרבי מסוים במקום. בדרך-כלל ייעשה הפיצוץ בו ברגע שהוא מוכן. מסיבות סודיות עלול הדבר לפעמים להידחות עד להתקבל הוראה מהמפקדה הממונה.

ב. הריסות קרביות

אלה הן הריסות הקשורות קשר ישיר עם תכנית-ההשהיה, והן נעשות ברגע האחרון, לאחר שאחרוני הכוחות המחפים עברו דרכן. ביצוען יבוקר תמיד על-ידי אג"מ העוצבה. בכל-עת יש למנות קצין שיהיה אחראי ישירות במקום, והוא שיתן את הפקודה לפיצוץ.

91. בקרה והפעלה

שיטת הבקרה, וכחוצאה מכך פיצוץ המטרה שהוכנה להריסה קרבית בעתה תהיה לעתים אחד הגורמים החשובים בקביעת הצלחת הנסיגה.

א. ביצוע מוצלח של הריסה קרבית מותנה במידה רבה בעבודת-מטה טובה. אג"מ העוצבה חייב לוודא, שלקצין, שבידו הסמכות לפקד על הביצוע, תהיה כל הזמן תמונה מלאה על מצב הקרב ויהיה קשר יעיל, כדי שיוכל לתת את הפקודה בזמן הנכון.

ב. אם קצין זה, מסיבה זו או אחרת, יימצא במצב שלא יאפשר לו יותר בקרה קרובה ומיידית, יש להעביר מייד את הסמכות לרמה נמוכה יותר, או למפקד אחר אשר נמצא בתנאים מתאימים יותר לכך. בשלב התכנון יש לתת את הדעת לאפשרויות כאלו מראש. ליד המפקד המוסמך לפקד על הפיצוץ יימצא קצין-קישור של הגייסות המחפים. קודם הפיצוץ צריכים הגייסות המחפים לקבל הודעה על-כך.

ג. לעתים אפשר להטיל מראש את האחריות על מפקד כוח-ההשהיה או על מפקד הגייסות המחפים, בתנאי שחיינה בידו אפשרויות שליטה ובקרה של התנועה לאחור בגזרת ביצוע ההריסות הקרביות.

92. אחריות-הפעלה

תוך מהלך המבצע יש לבדוק באופן תמידי את רשימת ההריסות הקרביות ולתת פקודה להפעלתן ברגע שהצירים אינם דרושים יותר לכוח הנסוג. במקרה שהאויב יצליח להתקרב ולאיים על גשר או מעבר שהוכן לפיצוץ, לפני שכוחותינו הספיקו לעבור אותו בנסיגתם, יצטרך המפקד האחראי להחליט אם:-

א. חשוב יותר לשמור על שלמות הגשר או המעבר ועל-ידי כך להבטיח את חילוץ הכוח, על-אף הסכנה שהמעבר עלול ליפול בידי האויב כשהוא שלם.

ב. לבצע את ההריסה בכל-מחיר, על אף הסכנה שחלק מן הכוח עלול להישאר מנוחק.

93. אבטחה

אויב בעל-יזמה ינסה תמיד לתפוס את הגשר או את המעבר שלם, או להרוס אותו בשלב מוקדם, ועל-ידי-כך לנתק את הכוחות העורפיים של הכוח הנסוג. ניסיונות כאלה ייעשו על-ידי פשיטות צנחנים או התקפות מהאוויר. מן-ההכרח אפוא שתהיה במקום יחידת-משמר כדי לאבטח את האובייקט בפני התקפות קרקע, ואם אפשר, יחידת תוחחי נ"מ להגנה בפני התקפות מהאוויר. המהנדסים שתפקידם לבצע את הפיצוץ יהיו תחת פיקודו של מפקד המשמר.

94. ביצוע הריסות מוקדמות

בדרך-כלל אין ביצוע כרוך בקשיים. הסמכות להורות על הפיצוע חונתן, על-ידי מפקד הכוחות הנסוג, למפקד ההנדסה שלו, ברגע שהשיקולים הביטחוניים ירשו זאת. ההוראה תעבור לביצוע בצינורות ההנדסיים. הריסות מוקדמות יופעלו לעתים לפי לוח-זמנים קבוע מראש.

95. סיכום הכנת המכשולים

תכנית המכשולים תסתכם במיזוג בין שני דברים:-

א. חגורות מכשולים ברוחב, שמטרתן להשהות את האויב לפני מערכי-הביניים.

ב. הריסות בעומק, המשחלבות במערכי-ההשהיה ובמערכי-הביניים לאורך כל ציר-התנועה שהאויב עלול להשתמש בהם בהתקדמותו - כדי להתיש את המאמץ ההנדסי של האויב ולשלול ממנו כל אפשרות של המשך תנועה ממוכנת להבאת אמצעים הנדסיים נוספים.

96. סיוע להתבססות כוחותינו ותנועתם

א. הקמת מערכים

כאשר מקימים מערכי-ביניים, יהיה היקפו של הסיוע ההנדסי הניתן להקמתם שונה מזה הניתן למערך-ההגנה העיקרי, אם הוטלה על הכוח הנסוג-ומשהה משימת הגנה בגמר נסיגתו. במערכי-ביניים יותאם המאמץ המושקע באופן יחסי למשך-הזמן בו יוחזקו מערכים אלה על-ידי כוחותינו ויהיה בעל אופי זמני בלבד. במערך-החזקה עיקרי יושקע כל מאמץ אפשרי כדי לעשותו מערך-הגנה יעיל ומושלם. משום-כך נודעת חשיבות מרובה לקביעת הקדימות לגבי ביצוע עבודות והקצבת אפסניה בשביל המערך העיקרי ובשביל מערכי-הביניים ומערכי-ההשהיה.

ב. הכשרת דרכים ואחזקתם

חשוב, כי בד-בבד עם חסימת דרכי ההתקדמות בפני האויב יוחזקו דרכי-התחבורה כשהן ראויות לשימוש לתנועת כוחותינו ויוכשרו דרכים באזור מערך-ההגנה החדש, אם הוטל על הכוח הנסוג-ומשהה להקים מערך כזה. ביצועה היעיל של משימה זו מחייב בעיקר להחזיק את המצרים שבצירי-הנסיגה ראויים לשימוש לתנועה עד למעבר כל הכוחות דרכם, כשחוליות פלסים עם ציוד מכני הנדסי מוכנות לטפל בכל מקרה של חסימת הצירים על-ידי הפצצות אויב, פעולות חבלה ועוד. תפקידם של הפלסים לאחר מעבר הכוחות הנסוגים ומשהים דרך המיצר יהיה לחבל במיצר ולמנוע מהאויב את אפשרות המעבר דרכו.

חיל - האויר

97. תפקידי הסיוע מהאויר בנסיגה הם:-

- א. מניעת פעולת-אויר עוינת נגד כוחותינו, המסכנת ביותר את כוחותינו הנסוגים.
- ב. סיוע אמנעה - לאורך צירי ההתקדמות של האויב ובעיקר נגד שריון ורכב.
- ג. סיוע התקפי קרוב - יינתן בשעת-חירום בלבד ובייחוד נגד שריון האויב התוקף.
- ד. סיוע תצפית-אויר - למטרות מודיעין ושליטה על ניהול הקרב.
- ה. סיוע תובלתי - סיוע זה יכול לתרום רבות בצורת-קרוב זו. המשימות העיקריות עשויות להיות:-

(1) הובלת כוחות פושטים

ביצוע פשיטות בעזרת מסוקים מגדילה את טווח הפשיטות, שאחרת יהיה בהכרח מוגבל. כן מאפשר סיוע זה השגת הפתעה ומגדיל בהרבה את סיכויי הנסיגה של כוחות פושטים, שהיא פרובלמטית במיוחד בשלב הלחימה לאחור.

(2) פינוי נפגעים

קרוב הנסיגה וההשהיה מחייב פינוי מידי ושוטף של נפגעים, כי לעתים קרובות אין שום אפשרות להשהות את הפינוי אפילו לזמן קצר ביותר. פינוי אויר ובפרט פינוי במסוקים הוא אמצעי אידיאלי למילוי משימה זו.

(3) הספקה וחילוץ

כוחות שיכותרו או ירוחקו על-ידי האויב המתקדם יהיו זקוקים לעתים להספקה מן האויר. כן ניתן יהיה לעתים לחלץ כוחות מנותקים קטנים באמצעות מסוקים.

98. קווי-הפצצה

בשעת ביצוע התנועה לאחור יש להעתיק את קווי-ההפצצה לאחור כדי לאפשר לחיל-האויר לפעול באופן חופשי נגד האויב המתקדם, לפי דרישות הכוח הנסוג, לפי פקודות ה-משל"ט של ח"א ובהתאם ליזמתם של הטייסים.

אורח-לחימה בלתי-סדור

פ ס ק ה 1

כ ל ל י

מהותו של אורח-לחימה בלתי-סדור

1. אורח-הלחימה הבלתי-סדור כולל בעיקר פעולות לחמה-זעירה הנעשות על-פני מרחב גדול בעורף האויב.
2. הפעולות שיינקטו באורח-לחימה זה יהיו פעולות "פגע וברח", והכוחות הפועלים ישאפו "להיעלם", מייד עם תום ביצוע משימתם, לבסיס מוסתר ממנו יוכלו לחזור ולצאת לביצוע פעולות נוספות.
3. ה"היעלמות" אפשר שתיעשה אל שטח מוחזק על-ידי כוחות ידידותיים, אל שטח רב-מחסות וקשה-חדירה (הרים, יערות, ביצות וכד'), או לתוך אוכלוסיה אזרחית אוהדת. הכוחות אפשר שיהיו כוחות סדירים שהוקצו לכך, או כוחות בלתי-סדירים (לוחמי-גרילה, פרטיזנים וכד').
4. ערכו העיקרי של אורח-לחימה זה איננו בחוצאות הפיסיות של כל פעולה יחידה אלא באפקט המצטבר מחוצאותיה של סדרה מקיפה ונמשכת של פעולות לחמה-זעירה.
5. על-ידי מבצעים בלתי-סדורים בלבד לא ניתן, בדרך-כלל, להשיג הכרעה; הם משמשים בעיקר כמאמץ מסייע לפעולות מלחמיות אחרות (ואפילו לפעולות מדיניות). אורח-לחימה זה הוא אחד האמצעים המובהקים שבו בא לידי ביטוי השימוש בגישה העוקפת לסיוע בהכרעת המלחמה.
6. מבצעים בלתי-סדורים אפשר שיבוצעו בסיוע ובחיאום עם מאמץ עיקרי סדור הפועל באותה זירה, ואפשר שיבוצעו בזירת-פעולות נפרדת, כמאמץ משני עצמאי של אותה מערכה או מלחמה.
7. לתוצאותיהם יש, בדרך-כלל, משמעות אופרטיבית או אפילו אסטרטגית. לכן - ההחלטה על הפעלתם תתקבל ברמות הגבוהות ביותר של אותה מערכה או מלחמה.

היקפו של סדק זה

8. בפרק זה נדון רק בפעולותיהם של כוחות סדירים, הנוקטים אורח-לחימה בלתי-סדור, בזירה-פעולות דלת-מחסות, מאוכלסת באוכלוסיה עוינת. בסופו של הפרק נדון גם בפעולות שכוחות סדירים עשויים לנקוט נגד אויב הפועל באורח-לחימה בלתי-סדור.

כוחות סדירים באורח-לחימה בלתי-סדור

9. אופיין של פעולות בלתי-סדורות מחייב רמת-אימון וכושר-ביצוע מעולים, וכן יכולת-פעולה עצמאית של יחידות-משנה קטנות. לכן יש להטיל משימות כאלה על יחידות נבחרות ומעולות:-

א. יחידות שהוקמו לכך במיוחד או שנועדו מראש לבצע פעולות התקפיות בעורף האויב, כגון: יחידות-קומנדו או יחידות-צנחנים.

ב. יחידות צבאיות רגילות אשר ניתן להן להתארגן, להתאמן ולהתכונן לביצוע המשימה.

10. באופן-זה - שכוחות סדירים מעולים יפעלו במרחבי-העורף של האויב, המוגנים, בדרך-כלל, על-ידי כוחות-משמר שאיכותם נמוכה - ניתן להעיז ולהפעיל כוחות קטנים ביותר נגד אובייקטים גדולים יחסית ולהביא לידי ביטוי מלא את ערכה של האיכות לעומת הכמות.

11. מעמד חוקי

לפי אמנת האג, כל החוקים, הזכויות והחובות במלחמה חלים רק על כוחות צבאיים המקיימים תנאים אלה:-

- א. מונהגים על-ידי מפקד הנושא באחריות למעשי פקודיו.
- ב. נושאים סימן-היכר קבוע, הניתן לזיהוי ממרחק.
- ג. נושאים את נשקם בגלוי.
- ד. מנהלים את פעולותיהם הצבאיות בהתאם לחוקים ולנהגים של המלחמה.

לעתים לא יוכלו כוחות סדירים, כשהם לוחמים באורח-לחימה בלתי-סדור, למלא כמה מתנאים אלה, ובתנאי הזירה והאויב שבכוח ייתכן, כי לוחמים "בלתי-סדירים", שיפלו בשבי האויב, לא יזכו תמיד לטיפול לפי אמנה זו.

תנאי-הזירה הצפויים

12. פעולות לחימה בלתי-סדורה יתנהלו מעבר לקווי-החזית של האויב, במרחביו העורפיים. בתנאי הזירה הקונקרטיים שלנו יהיו למרחבי-פעולה אלה, בדרך-כלל, תכונות אלה:-

א. עלולה להיות בהם אוכלוסיה אזרחית ערנית ועוינת, העלולה לשחף פעולה עם כוחותיו הסדירים של האויב, הן כמקור לידיעות על מציאותם של כוחותינו ועל תנועותיהם והן כלוחמים פעילים נגד כוחותינו.

ב. יהיו בהם כוחות ניכרים של צבא ומשטרה, הן משום שאנו עשויים לבחור את מרחב-פעולתנו במקום בו ימצאו כוחות האויב והן משום שבדרך-כלל נמצאים כוחות מזוינים כאלה במרחבי העורף של אויבינו שבכוח, מסיבות של ביטחון-פנים.

ג. פני-הקרקע והתכסית עלולים להיות, במקרים רבים, דלי מחסה ומסתור וקשים לשהייה ממושכת בקרבת האובייקטים שנבחרו לפגיעה.

ד. האובייקטים הראויים לפגיעה אינם מרובים יחסית, וקל יהיה לאויב לצפותם מראש ואולי אפילו לארגן את הגנחם, בעיקר בשלבים המתקדמים יותר של המערכה, לאחר שהחלה כבר הפעילות הבלתי-סדורה שלנו.

כ ל ל י - י ס ו ד

כ ל ל י

13. הכוחות הנוטלים חלק במערכת לחימה-בלתי-סדורה יבצעו את משימותיהם בעיקר בדרך של פשיטות ומארבים.

14. הכללים והטכניקה הקרבית של צורות-לחימה אלו הובאו כבר בכרך א, פרקים ו ו-ז. בפסקה זו לא נחזור על דברים אלה, אלא נציג כמה כללי-יסוד בתכנונו ובביצועו של מבצע בלתי-סדור שלם.

תכנון את הפעילות לפי צורכי המאמץ העיקרי הסדור

15. המבצע הבלתי-סדור בא, כאמור, לסייע למאמץ סדור עיקרי, המבוצע באותה זירה או בזירה אחרת. לפיכך יש להתחיל את תכנונו של המבצע הבלתי-סדור בלימוד תכניתו של המאמץ העיקרי כדי להבין היטב את מטרותו, שיטתו הכללית ושלבי-היסוד שלו, ובעיקר כדי "לאכז" את הזמנים הקריטיים בהם דרוש במיוחד סיועו הישיר או העקיף של המבצע הבלתי-סדור.

תכנון את הפעילות לפי הרמה האויבת נגדה מכוון המבצע

16. כל מבצע של לחמה בלתי-סדורה - על-אף שהוא מורכב מפעולות רבות וקטנות של לחמה-זעירה - משרת רמה גבוהה של כוחותינו, וחוצאותיו מכוונות כדי להשפיע על רמה גבוהה של האויב (וטוב שתהיה זו אותה רמה נגדה פועל המאמץ העיקרי הסדור). לפיכך יש לוודא, שהתוצאה המצטברת מכלל הפעולות הקטנות אמנם תשפיע על אותה הרמה שנגדה מכוון המבצע, ובאופן שתגובותיו של האויב והנזק שייגרם לו ישרתו את כוונתה של הרמה היוזמת את המבצע.

17. דבר זה ניתן להשיג, בדרך-כלל, על-ידי פיזור הפעולות הקטנות על-פני מרחב ניכר, לו אחראית הרמה הגבוהה האויבת שנגדה מכוון המבצע, ועל-ידי בחירת האובייקטים לפגיעה מבין אלה שהנזק בהם פוגע ישירות ברמה גבוהה אויבת זו.

תכנון את הפעילות כדי להשיג אפקט מקסימלי

18. כדי להשיג אפקט מקסימלי מכלל הפעולות הקטנות המרכיבות את המבצע השלם וכדי לוודא שאפקט כולל זה אמנם ישרת את מטרת המבצע - מן-הרצוי לנהוג לפי שלושה כללים עיקריים אלה:-

א. תכנון את עיקר הפעילות סביב רעיון מרכזי אחד, התואם את מטרתו הכללית של המבצע.

ב. פזר את הפעילות וגוון אותה מבחינת מקום, זמן, סוג האובייקטים לפגיעה, עצמת הכוחות הפועלים ושיטת-פעולתם.

ג. קיים את הפעילות ברציפות ובהחמדה במשך זמן ניכר.

תכנון את הפעילות סביב רעיון מרכזי אחד

19. המערכה הבלתי-סדורה כוללת, כאמור, מספר רב של פעולות קטנות, אשר כולן יחד נועדו להשגת מטרה כללית משותפת. אם פעולות קטנות אלו לא יתוכננו לאור רעיון מרכזי אחד משותף, עלולים המאמצים שיושקעו בכל פעולה ופעולה להתבזבז, והמטרה הכללית לא תושג גם אם כל פעולה יחידה תשיג את מטרתה שלה.

20. רעיון מרכזי כזה אפשר שיהיה:-

א. להסיט את כוחות האויב ממאמצי-המלחמה העיקריים ולרחקם, ככל-האפשר, למאמצים בלתי-חליתיים בשבילו.

ב. לנתק חלקים מכוחות האויב ולהכביד עליהם להשתתף בלחימה נגד המאמץ העיקרי הסדור.

ג. לשבש ולפגוע במערכת הפיקוד, השליטה וההתראה של האויב.

ד. לפגוע באובייקטים צבאיים חיוניים העלולים להשפיע השפעה מכרעת על המאמץ העיקרי הסדור.

ה. לפגוע ולחבל במשאבים צבאיים ואזרחיים של האויב.

ו. לערער את המורל ואת רצון-הלחימה של כוחות האויב ושל אוכלוסייתו האזרחית.

כמובן שייחכנו גם רעיונות מרכזיים אחרים או שמבצע מסוים יתוכנן סביב שילוב של כמה רעיונות כאלה (עיי'ן בטבלה שבמודים 386, 387).

21. בחירת הרעיון המרכזי למבצע קונקרטי תושפע מגורמים אלה:-

א. מטרתו של המאמץ העיקרי הסדור לו מסייעים והדרך הטובה ביותר לסייע לו.

ב. קרבתה של זירת-הפעולות הבלתי-סדורה לזירת פעולתו של המאמץ העיקרי הסדור.

ג. הרמה האויבת נגדה מכוונת הפעילות הבלתי-סדורה.

ד. פרק-הזמן בו יש להשיג את האפקט המקסימלי של המבצע הבלתי-סדור; משך-קיומו של אפקט זה; והזמנים הקריטיים של המאמץ העיקרי הסדור, שלפיהם יש לתכנן תוצאות-שיא של הפעולות הבלתי-סדורות.

פזר את הפעילות וגוון אותה

22. "פגע וברח"

לכוחות הפועלים באורח בלתי-סדור אין "שדה-קרב" בו נופלת הכרעה. עליהם לפעול במרחב בו אין למושגים "כיוון", "חזית" ו"עורף" משמעותם המקובלת. את יתרונם משיגים הכוחות על-ידי סדרת מהלומות קטנות, במספר רב ככל-האפשר, על-פני מרחב גדול ותוך משך זמן ניכר; וכל זאת - כשהם נמנעים תמיד מהתמודדות פנים-אל-פנים עם כוחות-אויב עדיפים.

23. רחק את כוחות האויב וסכל את תכניותיו

אחת משאיפותיו העיקריות של כל מבצע בלתי-סדור תהיה, על-הרוב, לאלץ את האויב להפעיל כוחות ניכרים נגד הפעילות הבלתי-סדורה, ועם זאת למנוע ממנו, ככל-האפשר מלסכל את פעולותינו או לגרום לכוחותינו אבדות. כדי להגשים שאיפה זו יש להפחיע את האויב, להונותו ולהכביד עליו לחזות מראש את מקומה, זמנה, מטרתה ושיטת-ביצועה של הפעולה הבאה, וכך את עצמת-הכוחות שיפעלו בכל פעולה ופעולה.

24. פזר את הפעולות וגוון אותן

את המבצע יש לתכנן באורח בלתי-סדור, ולכאורה ללא שיטה נראית-לעין. יש לפזר את הפעולות השונות על-פני מרחב גדול ככל-האפשר; לקבוע את עיתוין של הפעולות ואת מקומן כך שמוקדי-הפעילות "ינדדו" כל-הזמן על-פני כל המרחב; לבחור אובייקטים-לפגיעה מסוגים שונים ובלתי-דומים זה לזה; ולהשתדל לנקוט מפעם לפעם שיטות-ביצוע שונות מאלו שננקטו באותו מקום או נגד אותו סוג אובייקט.

25. רכז כוחות למשימה ופזר אוחס מייד עם תום ביצועה

לכל אלה יש להוסיף גם את שינויה של עצמת-הכוח בפעולת יחידה זו או אחרת. לעתים אפשר שכוחות-משנה אחדים יאוגדו לשעות ספורות כדי לבצע פעולה גדולה יותר במקום מסוים, ולאחר-מכן שוב יתפצלו לביצוע משימות קטנות ומפוזרות.

26. נייד את הכוחות

כדי לקיים פיזור כזה של הפעולות על-פני מרחב גדול אין הכרח שיוקצו לכך כוחות מרובים. אפשר לקיים פעילות זו גם על-ידי כוחות מועטים יחסית, בתנאי שתינתן להם ניידות מקסימלית בחוף זירת-הפעולה. ניידות זו אפשר להשיג על-ידי שימוש נרחב במסוקים; על-ידי הקלת מטעני-הנשיאה האישיים בדרך של הצנחה, או הטלה של כלי-נשק, תחמושת, חומרי חבלה ותספוקת אחרת; ועל-ידי פינויים המהיר של נפגעים, בדרך האוויר או היים.

27. זכור תמיד את הרעיון המרכזי

בחוף כל "מהומת" פיזור הפעילות וגיוונה אין "לאבד" את הרעיון המרכזי של המבצע השלם.

תכנון את קיום קצב המבצע, תנופתו ורציפותו

28. הוגע את האויב

כל מבצע בלתי-סדור צריך שישאף להחזיק את האויב במתח תמידי; שיהא נתון כל הזמן - ביום ובלילה, כל משך המבצע - בציפייה תמידית לפעולות לחמה בלתי-סדורה, שעלולות להיות "מונחתות" עליו בכל-שעה ובכל-מקום. כן יש להוגיע את האויב ולאצו לעסוק יומם ולילה בפעילות נגד הלחמה הבלתי-סדורה ותוצאותיה (שמירת מתקנים רבים ומפוזרים, פטרול דרכים ואבטחת שיירות, תיקון נזקים ופינוי הריסות וכד').

29. הימנע מפיזור הפעילות באופן שווה

דבר זה אפשר להשיג בחלקו כבר על-ידי תכנון מוצלח של פיזור הפעילות וגיוונה, אולם אין לפזר את הפעולות על-פני המרחב והזמן באופן שווה. ההיפך הוא הנכון - שכן פיזור הפעולות באופן שווה יביא מצד אחד לבזבוז כוחות, למאמץ מיותר מצדנו ולעייפות גדלה והולכת של כוחותינו; ומצד שני יוכל האויב, אם יפעל בשיטתיות ובהתמדה, להנחיל לנו בהדרגה אפילו תבוסה.

30. הקנה למבצע קצב משלו

את רציפות המבצע ואת תנופתו יש לקיים על-ידי יצירת קצב-פעילות גובר ודועך חליפות באורח בלתי-שווה (משרק הונח קצת לאויב והתחיל סובר כי הנה חלף שיא-הפעילות, יחזור ויתקפנו גל-פעילות חדש, ובזמני-הביניים יספיקו כוחותינו להחליף כוח, או אפילו להתחלף ממש עם כוחות טריים).

31. שמור על התנופה גם ביום

פעולות הלחמה-הזעירה מחמת אופיין המיוחד ("פגע וברח", הימנעות מהתמודדות פנים-אל-פנים עם עצמה עדיפה וכד') מבוצעות, מרביתן ככולן בלילות. אולם אין להניח לדבר זה שישפיע על קצבו של המבצע. יש להשלים את פעילות-הלילה על-ידי פעילות-יום מסוג אחר, כגון: פעולות-הונאה שונות, הפעלת מטעני-פיצוץ מושהים (שהונחו מבעוד-לילה וכיונן להתפוצץ לאחר שעות-מספר), הכוונת מטוסים מהקרקע נגד אובייקטים קשי-זיהוי מהאוויר וכד'.

32. קיים רציפות בפעולות המבצע

כדי שיושג אפקט מקסימלי מפעילותם של הכוחות צריך שהמבצע יימשך ברציפות לפחות יממות-מספר. פעילות חד-פעמית, וחהיה נרחבת ומגוונת ככל שחהיה, לא תוגיע את האויב ולא תשיג את אותה ההשפעה שניתן להשיג על-ידי פעילות מצומצמת יותר אולם פזורה על-פני יממות-מספר. להשגת האפקט המקסימלי לא יהיה צורך, בדרך-כלל, לחזור שנית למקום בו כבר פעלו כוחותינו, אם כי אפשר לחזור למקום כזה לאחר הפסקה של יום-יומיים, אם יש הכרח בכך. רציפות כזאת של המבצע עשויה לחייב את החלפתם של חלק מהכוחות תוך המבצע, או אפילו את שהייתם של חלק מהכוחות יממות-מספר בעורפו של האויב.

ת כ נ ו ן ו ב י צ ו עת כ נ י ו ת מ ו ד י ע י ן33. תכנית-מודיעין מקדימה

הצלחתן של פעולות הנעשות בעורפו של האויב וכך נסיגתם וקיומם של הכוחות לאחר הביצוע מותנים בראש-וראשונה בתכנון מדויק, המבוסס על ידיעות מוקדמות, מפורטות מעודכנות ומהימנות על השטח, על האובייקטים-לפגיעה, על כוחותיו הצבאיים של האויב ועל האוכלוסייה. כדי להשיג ידיעות כאלה על זירת-פעולה רבת-היקף ורחוקה מעיקר כוחותינו יש להכין ולהפעיל תכנית-מודיעין מקדימה, נרחבת ומפורטת.

34. איסוף הידיעות ועיבודן

הידיעות הדרושות צריכות להיות מפורטות עד לפרטי-פרטים, כדרוש ליחידות קטנות המבצעות פעולות של לחמה-זעירה. השגתן של הידיעות תיעשה, על-הרוב, על-ידי סוכנות-איסוף של רמות גבוהות, שאינן עוסקות כרגיל בפירוט כזה. דבר זה יש לפתור, בעת הכנת תכנית-האיסוף, על-ידי דיוק רב בהגדרת משימות-האיסוף ועל-ידי בחירת סוכנות-האיסוף המתאימה ביותר. כן יש לתת את הדעת, בעת עיבודן של הידיעות שנאספו, על צורכיהן הספציפיים של היחידות המבצעות.

35. תכניות-מודיעין אחרות

נוסף על תכנית-המודיעין המקדימה נודעת חשיבות רבה, בעת ביצוע מערכת-פעולות בלתי-סדורה, לתכנית-מודיעין מלווה ולתכנית-הונאה. מאחר שתכניות אלו קשורות קשר הדוק עם התכנית המבצעית ומשולבות בה, נדון בהן בנפרד בהמשך הדברים, לאחר שנבהיר את הגורמים המשפיעים על התכנית המבצעית.

מיון ובחירה של אובייקטים-לפגיעה

36. הגורמים המשפיעים על בחירת האובייקטים-לפגיעה הם:-

- א. מטרות המבצע והיקפו.
- ב. חשיבותו היחסית של האובייקט.
- ג. יכולת הכוחות לבצע את המשימה.

37. מטרת המבצע והיקפו

השלב הראשון בבחירת אובייקטים-לפגיעה יהיה מיונם של אובייקטים אפשריים כדי להגיע לרשימת אובייקטים המשרתים את מטרת המבצע והיקפו:-

- א. מבחינת הסיוע למאמץ העיקרי הסדור.
 - ב. מבחינת השפעת הפגיעה בהם על הרמה הגבוהה האויבת נגדה מכוון המבצע.
 - ג. מבחינת היותם בתחום הרעיון המרכזי שנקבע למבצע.
- יש לשאוף, כמו-כן, כי ברשימה זו ייכללו אובייקטים מכל מרחב-הפעולה ושיהיו, במידת-האפשר, מסוגים שונים, או ניתנים לפגיעה בשיטות שונות (כגון: אובייקטים לחבלה, אובייקטים למיקוש, אובייקטים למארב, אובייקטים לפשיטה על-ידי אש וכד').

38. חשיבותו היחסית של האובייקט

השלב השני יהיה בחינת האובייקטים, שנבחרו בשלב הראשון, בהתחשב בתרומה שהפגיעה בכל אחד מהם תתן להשגת המטרה הכוללת:-

- א. אובייקטים חיוניים שמן-ההכרח לפגוע בהם.
- ב. אובייקטים שמן-הרצוי לפגוע בהם.
- ג. אובייקטים נוספים שאפשר לפגוע בהם תוך המבצע, אם כדי להשיג מטרות שוליות לרעיון המרכזי ואם כדי לקיים את האפקטים של פיזור, גיוון, הונאה והוגעה.

39. יכולת הכוחות לבצע את המשימה

המיון האחרון ייעשה לפי יכולתם של הכוחות לבצע את המשימה בדרך-כלל יש לבחור באובייקטים שהפגיעה בהם קלה ושסדרי-אבטחתם אינם חמורים. יש להימנע, בדרך-כלל, מהטלת משימות הכרוכות בהשקעת כוח רב או שיש חשש סביר לאבדות גדולות - אולם לעתים יהיו אובייקטים חיוניים שמן-ההכרח לפגוע בהם כדי להשיג את המטרה הכוללת, גם במחיר סיכון הכוחות. שיקול נוסף שיש לשקול בעת מיון אחרון זה הוא יכולת פיננים לאחור של הכוחות בתום ביצוע המשימה, או פיזורם למקומות מחסה ומסתור נאותים במרחק סביר מהיעדים.

אובייקטים אופייניים לרעיונות המרכזיים השונים

אובייקטים ומשימות אופייניים - דוגמות אפשריות	הדרכים להשגת המטרה או הרעיון המרכזי	מטרת המבצע או הרעיון המרכזי שלו	מס' סד'
ג	ב	א	
<p>(1) הטרדת מחנות-צבא על-ידי פשיטות, מארבים ומיקוש, במגמת ריתוק והטרדה.</p> <p>(2) כל האובייקטים האחרים המפורטים להלן, אולם לא פגיעה חד-פעמית אלא חוזרת ונשנית על-פני מרחב גדול ובמשך זמן ניכר.</p>	<p>ליצור פעילות נרחבת ונמשכת ממיין כזה, שתביא את האויב לרתק כוחות ניכרים לאבטחת המרחב העורפי, להקצות כוחות ניכרים ללחימה נגד הפעילות הבלתי-סדורה, ואולי אפילו להעביר כוחות מגזרות אחרות אל זירת-הפעילות הבלתי-סדורה.</p>	<p>להסיט את כוחות האויב ממאמצי-המלחמה העיקריים שלו ולרתקם למאמצי בלתי-תכליתיים בשבילו.</p>	1
<p>(1) פיצוץ ומיקוש של גשרי-דרכים וגשרי-רכבות.</p> <p>(2) פיצוץ ומיקוש של מסילות-ברזל.</p> <p>(3) חסימת מצרים על-ידי פיצוץ וחבלה.</p> <p>(4) חבלה בשדות-תעופה למטוסי-חבלה ובמטוסים עצמם.</p> <p>(5) מארבים ומיקוש בדרכים.</p>	<p>לפגוע במערכת התחבורה (היבשתית, האווירית ואולי אפילו הימית) במגמה לבודד את זירת-הפעילות של המאמץ העיקרי הסדור או את זירת-הפעילות הבלתי-סדורה.</p>	<p>לנתק חלקים מכוחות האויב ולהכביד עליהם להשתתף בלחימה נגד המאמץ העיקרי הסדור.</p>	2
<p>(1) פשיטות על מפקדות גבוהות.</p> <p>(2) חבלה במתקני תקשורת קווית וקווי-סלפון.</p> <p>(3) חבלה במתקני תקשורת אלחוטית.</p> <p>(4) חבלה במתקני-התראה (מכ"מ וכד').</p>	<p>(1) לפגוע ולשבש בדרכי-הקשר בזירה.</p> <p>(2) לבצע את הפעולות במועדים ובמקומות שיטעו את האויב בנוגע למועדיו ולכיוונו של המאמץ העיקרי הסדור.</p>	<p>לשבש ולפגוע במערכת הפיקוד, השליטה וההתראה של האויב.</p>	3

<p>(1) פגיעה בשדות-תעופה (הריגת טייסים, פגיעה וחבלה במטוסים, במסלולים, במתקני-תקשורת).</p> <p>(2) פגיעה בבסיסי-טילים.</p> <p>(3) פגיעה והשמדה של מתקני נשק גרעיני, בקטריולוגי וכימי.</p> <p>(4) פגיעה בנמלים, במעגנים ובכלי-שיט.</p>	<p>פעולות לחמה-זעירה אינן יכולות לפגוע בכוחות-אויב טקטיים פגיעה שהשפעתה מכרעת על מערכה, אולם הן יכולות להשיג הישגים של ממש על-ידי פגיעה במתקנים של נשק רב-עצמה וארוך-טווח של רמות גבוהות.</p>	<p>4 לפגוע באובייקטים צבאיים חיוניים העשויים להשפיע השפעה מכרעת על המאמץ העיקרי הסדור.</p>	<p>4</p>
<p>(1) פגיעה במצבורי-דלק והצחתם.</p> <p>(2) פגיעה במצבורי-תחמושת, ובעיקר של נשק מסייע.</p> <p>(3) חבלה במקורות-מים וקווי-מים.</p> <p>(4) חבלה במקורות אנרגיה חשמלית וקווי-חשמל.</p> <p>(5) השמדת שדות ומטעים (באזורים חקלאיים בעונות איסוף היבול).</p> <p>(6) פגיעה במפעלי-פיתוח לאומיים, בדרכים בין-לאומיות ובמפעלים בין-לאומיים.</p>	<p>(1) פגיעה במשאבים צבאיים קריטיים אשר חסרונם עשוי להשפיע השפעה מהירה בזמן על המאמץ הסדור.</p> <p>(2) פגיעה במשאבים אזרחיים אשר לתוצאותיה תהיה השפעה מהירה בזמן, בעיקר על חלקי-אוכלוסיה גדולים.</p> <p>(3) פגיעה במתקנים שחשיבותם היא לאומית וחיונית והאויב יאלץ להגיב על-כך.</p>	<p>5 לפגוע ולחבל במשאבים צבאיים ואזרחיים של האויב.</p>	<p>5</p>
<p>(1) סירור בערי-בירה, פגיעה במוסדות שלטון מרכזיים, פגיעה במקומות הסטוריים ולאומיים.</p> <p>(2) פגיעה במתקני-תקשורת ציבוריים (רדיו, טלביזיה).</p> <p>(3) מארבים ומיקוש בדרכים מרכזיות.</p> <p>(4) פגיעה בחוף מקומות-יישוב, בעיקר במקומות ציבוריים (בתי-קולנוע, בתי-קפה וכד').</p>	<p>(1) לפגוע במרכזי-שלטון במקומות בעלי ערך מורלי.</p> <p>(2) להטיל חוסר ביטחון לחיים ולרכוש הן במקומות-יישוב והן בדרכים.</p>	<p>6 לערער את המורל ואת רצון הלחימה של כוחות האויב ושל האוכלוסיה האזרחית.</p>	<p>6</p>

קביעה לוח-זמנים כללי למבצע

40. לוח-הזמנים במסגרת לתכנית המבצעת

מעצם מהותו הבלתי-סדורה של אורח-לחימה זה - איך בו שלבים סדורים כמו בפעולות סדורות. כמסגרתה של התכנית המבצעת ישמש לוח-הזמנים הכללי, שיבטא את קצב המבצע (נקודות השיא והשפל של הפעילות הכללית) ואת רציפותו. שיבוצם של האובייקטים-לפגיעה בלוח-זמנים כללי זה הוא התכנית המבצעת של המבצע הבלתי-סדור (מעין השיטה הכללית של מבצעים סדורים).

41. הגורמים המשפיעים על קביעת לוח-הזמנים הכללי

הגורמים העיקריים שיש לשקול בעת קביעת לוח-זמנים כללי למבצע בלתי-סדור הם:-

- א. הזמנים הקריטיים של המאמץ הסדור העיקרי לו מסייעים.
- ב. משך-הזמן הדרוש לפעילות הבלתי-סדורה, כדי שהאפקט שלה אמנם ישפיע על תגובות האויב.
- ג. יכולת-הביצוע של כוחותינו.

42. הזמנים הקריטיים של המאמץ הסדור

חליתו של המבצע הבלתי-סדור היא לסייע למאמץ העיקרי הסדור. מכאן ששומה עלינו לתכנן את הפעילות הבלתי-סדורה כך שתוצאותיה ישפיעו על האויב במועדים הדרושים למאמץ העיקרי הסדור. לדוגמה: אם רצוננו לרחק עתודות-אויב רחוקות, או נשק רב-עצמה וארוך-טווח, למנוע מהם התערבות בפעולות המאמץ הסדור ועם זאת לא לגלות מוקדם מדי את כוונות המאמץ העיקרי - ירוכז שיא-פעילותנו למועד מסוים סמוך לשעה Ψ של המאמץ העיקרי ואולי אף לאחר שעה זו; לעומת-זאת אם רצוננו להטעות את האויב בנוגע למקומו ולזמנו של המאמץ העיקרי ולגרום לו שיפעיל כוחותיו למשימות אחרות - ייתכן כי נצטרך להתחיל בפעילות הבלתי-סדורה הרבה לפני השעה Ψ .

זמנים קריטיים אלה ייקבעו בכל מערכה קונקרטית לפי אופייה המיוחד. החשובים שבהם הם:-

- א. השעה Ψ של המאמץ העיקרי הסדור.
- ב. המועד בו עלולה התערבות האויב לשבש את השגת המטרה.
- ג. שלב ההכרעה וניצול ההצלחה.

43. משך-הזמן הדרוש להצטברות האפקט

בדרך-כלל מכוון מאמצו הכללי של המבצע הבלתי-סדור נגד רמות גבוהות של האויב. תוצאותיהן של פעולות זעירות לא ישפיעו על רמות כאלה אלא-אם-כן יבוצעו הפעולות פרק-זמן ניכר יחסית (יממות-מספר) ועל-פני מרחב גדול. יש לחשב פרקי-זמן אלה אחורה מהמועד בו דרושה התוצאה הסופית ולהחל את הפעילות בהתאם לכך.

44. יכולת-הביצוע של כוחותינו

גורמי-הזמן של יכולת-הביצוע של כוחותינו הם:-

- א. ניידות הכוחות (ואמצעי-הניידות הקיימים).
- ב. אמצעי-הפגיעה שבנמצא ומשך-הזמן בו תחייים השפעת הפגיעה.
- ג. "אורך-הנשימה" של הכוחות (יכולתם לבצע פעולות חוזרות, אפשרויות הפיננסי והחלפת הכוחות, אפשרויות ההספקה מחדש של אמצעי-לחימה ושל אמצעי-קיום וכד').

45. דוגמה לכמה נקודות מיוחדות לתכנון לוח-זמנים כללי במתואם עם המאמץ הסדור

- א. יממת ע פחות 2 - גל-פעילות נרחב המכוון בעיקר נגד כוחות-עתודה, נגד נשק רב-עצמה ונגד מחקנים מאובטחים היטב - כדי לנצל את גורם ההפתעה לפגיעה באובייקטים קשים ומבלי לגלות עדיין את מועדו וכיוונו של המאמץ העיקרי.
 - ב. יממת ע פחות 1 - צמצום היקף הפעילות אולם פיזור על-פני מרחב גדול - לקיום אפקט ההוגעה; כדי להטעות את האויב בנוגע למועדו ולכיוונו של המאמץ הסדור וכדי לאלץ את הרמה הגבוהה של האויב לנקוט אמצעים נגד הפעילות הבלתי-סדורה.
 - ג. יממת ע (של המאמץ העיקרי) - גל-פעילות נרחב, המכוון בעיקר נגד מערכת ההתראה והשליטה של האויב.
 - ד. יממת ע ועוד 1 - פעילות נרחבת נגד מערכת-התחבורה, בעיקר בצירים האפשריים של עתודות-האויב העיקריות.
 - ה. יממת ע ועוד 2 - פעילות מצומצמת יותר, בעיקר נגד מצבורי דלק ותחמושת המשרתים את חידוש מלאי-התספוקת של מערכו הקדמי של האויב.
 - ו. יממת ע ועוד 3 - גל-פעילות נרחב, בעיקר נגד צומתי-תחבורה ומרכזי-שלטון, להחשת התפוררות מערך האויב ועורפו.
- דוגמה זו איננה מבטאת דוקטרינה אלא ממחישה את הכלל של קיום הקצב והרציפות בתיאום עם שלביו של המאמץ העיקרי הסדור.

כוחות ומשימות

46. פעולות לחמה-זעירה ליליות

כל פעולה בודדת, מכלל הפעולות המרכיבות את מערכת הלחמה הבלתי-סדורה, תהיה פעולה תוקפנית של לחמה זעירה (פשיטות, חבלות, מארבים וכד'), שסימנה המובהק הוא "פגע וברח" ולא התמודדות פנים-אל-פנים עם כוחות-אויב עדיפים. מרביתן של פעולות אלו יבוצעו בלילות.

47. רציפות הפעולה ומשך-שהיית-הכוחות בשטח

הפעילות הכללית תהיה רצופה לפחות למשך יממות-מספר, ואם כי לא יהיה, בדרך-כלל, הכרח לחזור שנית למקום בו כבר פעלו כוחותינו, אפשר שיחזרו אליו לאחר הפסקה של יום-יומיים תוך שינוי שיטת-הפעולה. דבר זה עשוי לחייב החלפתם של חלק מן הכוחות תוך המערכה ולעתים אף שהייתם של חלק מן הכוחות כמה יממות בעורפו של האויב.

48. עצמת הכוחות וניידותם

הכוחות הפועלים יהיו רבים וקטנים יחסית (בדרך-כלל בעצמה של חוליה עד מחלקה, ולעתים נדירות גם בעצמה של עד פלוגה). מן-ההכרח יהיה לתת להם ניידות מקסימלית הן אל זירת-הפעולה (על-ידי הצנחה, מסוקים, כלי-רכב קלים, כלי-שיט קלים) והן בתוך זירת-הפעולה (על-ידי מסוקים, על-ידי הקלת מטעני-הנשיאה האישיים בדרך של הצנחה או הטלת כלי-נשק, תחמושת, חומרי-חבלה ותספוקת אחרת; ועל-ידי פינוי-נפגעים מהיר בדרך האוויר או הים).

49. הקצאת כוחות למשימות

השיקולים להקצאת כוחות ולארגונם מפורטים בכרך א, פרקים ו-ז. במבצעים בלתי-סדורים תהיה השאיפה לפגוע, בדרך-כלל, באובייקטים שהגנתם חלשה יחסית. אולם יש שחיוניותו של האובייקט תחייב הקצאת כוח גדולה יותר כדי לוודא את ביצוע המשימה.

בסיסי-פעולה

50. בתום כל פעולה ופעולה חייב הכוח ל"היעלם" מהשטח - עוד באותו לילה ולסגת לבסיס הנמצא מחוץ לטווח פגיעה של האויב. בבסיסים אלה ינוחו הכוחות, יצטיידו ויחוננו למשימתם הבאה.

51. בסיס בשטח ידידותי

בתנאי-הזירה שלנו לא יוכלו כוחות ניכרים (במרבית המקרים) לשהות בעורף האויב פרק-זמן ממושך. לפיכך ישמשו בסיסים עורפיים, שיוקמו בשטח ידידותי, כבסיסים קבועים מהם יצאו הכוחות לפעולותיהם ואליהם יחזרו לאחר כל פעולה. במקרים כאלה מן-ההכרח להקצות לכוחות את אמצעי-החובלה (באוויר, בים וביבשה) הדרושים להחדרת הכוחות ולהחזרתם עם כל פעולה ופעולה.

52. בסיס מוסתר ומאובטח בעורף האויב

כאשר יהיה הכרח שחלק מן הכוחות יהיו בעורף האויב יממה אחת או יותר, יוצרכו כוחות אלה להתכנס לשהיית-יום בבסיסים מוסתרים ומאובטחים בלב-שטחו של האויב. שטחים אלה ייבחרו באזורים דלילי-אוכלוסיה ובשטחים שמבנם ותכסיתם נותנים הסתר ומכבידים על תנועת האויב (כגון: שטח הררי). עצמת הכוחות שיתכנסו אל כל בסיס כזה צריך שתספיק להגנת הבסיס, אם יתגלה ויוחקף, עד שאפשר יהיה לחלץ את הכוח שתגלה או לפנותו; אולם אין לכנס אל בסיס אחד עצמה גדולה מדי*, שעל-ידי עצם התכנסותה תגלה את עצמה.

דרכי החדרת הכוחות לעורף האויב

53. יש ארבע דרכים עיקריות להחדרת הכוחות לעורף האויב:-

א. בדרך האוויר.

ב. בדרך הים.

ג. בדרך היבשה.

ד. כוחות שהושארו בעורף האויב, לאחר נסיגת כוחותינו.

54. החדרה בדרך האוויר

החדרה בדרך האוויר תיעשה, בדרך-כלל, על-ידי הצנחת הכוח או על-ידי מסוקים - בשטח-נחיתה ריק יחסית מכוחות אויב.

* סביר - שלא למעלה מפלוגה מוקטנת.

55. החדרה בדרך היס

החדרת כוחות על-ידי נחיתה בחוף האויב בדרך היס תגביל עצמה כמעט תמיד לפעילות ברצועה צרה יחסית הסמוכה לחוף-היס. לכן תהיה החדרה כזאת על-הרוב משולבת בהחדרה של כוחות נוספים לאזורים המרוחקים מהיס, בדרכי-החובלה האחרות. ההחדרה תיעשה, בדרך-כלל, על-ידי כלי-שיט קלים או כלי-נחיתה, לאזורי-חוף בלתי-מוגנים ומן-הרצוי שוממים.

56. החדרה בדרך היבשה

א. ההחדרה בדרך היבשה תיעשה, בדרך-כלל, על-ידי כוחות שאורגנו במיוחד למשימה זו. החדירה עצמה נוח יותר שתיעשה בשטחים מדבריים או הרריים דלילי-אוכלוסיה, אשר האויב אינו מחזיק בהם בכוחות רבים. אולם, משיעלה הצורך המבצעי, אפשר שיחדרו כוחות בדרך היבשה גם לשטחים מאוכלסים, עם כל הקשיים והסיכון הכרוכים בכך.

ב. כוחות-אלה יהיו מוסעים, בדרך-כלל, ברכב קל (ג'יפים, נושאות וכד'). חלק מהכוחות הפועלים בסווחים הקרובים יותר לשטח ידידותי ניתן להחדיר גם ברגל.

57. כוחות שהושארו בעורף

דינם של כוחות סדירים שהושארו בעורף לאור נסיגת כוחותינו דומה לזה של כוחות בלתי-סדירים, אלא שמצבם קשה יותר, שכן על-הרוב לא תישאר במקום אוכלוסיה אוהדת מרובה. בעיחם העיקרית היא המשך קיומם, ולכן קשה יהיה להפעילם לפי לוח-זמנים מדוקדק, כפי שניתן לעשות עם כוחות סדירים במבצעים סדורים.

פ י נ ו י ה כ ו ח ו ת

58. פינוי הכוחות אפשר שיעשה באחת הדרכים הבאות:-

א. הכוחות ייסוגו או יפוננו בדרך היבשה, היס או האוויר. אין הכרח שהם ייסוגו או יפוננו באותה דרך בה הוחדרו; להיפך - במקרים רבים מן-הרצוי יהיה לשנות את הדרך.

ב. הכוחות ישהו ויסתתרו בעורף האויב עד כיבוש המרחב על-ידי כוחות ידידותיים.

ג. הכוחות יחדלו ממלחמתם הבלתי-סדירה, ויחארגנו להגנה עד לחבירת כוחות ידידותיים עמם. הם יכולים לשמש גם ראש-גשר לכוחות סדירים נוספים, שיובלו לעורף האויב בדרך האוויר ובדרך היס. במקרים כאלה הם חדלים מללחום באורח בלתי-סדור, וזה איננו כבר מעניינו של פרק זה.

התחזוקה של הכוחות הפועלים באורח בלתי-סדור צריך שתהא מושתתת על כלל אחד - למלא את הדרישות במלואן ומהר ככל-האפשר. הכוחות הפועלים באורח בלתי-סדור הם קטנים, קלים וחסרי עתודה של אפסניה וציוד; כל דיחוי בקבלת חלקי-חילוף, דלק או פריטים אחרים, או בפינוי נפגעים עלול אפוא להסתיים באסון. יש להביא בחשבון, כי תוך העברת הציוד לתעודתו (אם זה ציוד שנלקח עם הכוח ביציאתו ואם זה ציוד שהוצנח, הוטס, הונח בדרך הים או הוחדר בדרך היבשה) עלול חלק גדול מן הציוד ללכת לאיבוד, להישחת ואפילו ליפול לידי האויב.

60. הדרג העורפי והמפקדה העורפית

א. לצורכי תחזוקת הכוחות הפועלים בעורף האויב יוקם, בדרך-כלל, דרג עורפי. דרג זה ימוקם ליד בסיס, שימשש נקודת-יציאה להחדרת האספקה (על-רוב שדה-תעופה, או נמל) וינוהל על-ידי המפקדה העורפית של המבצע. תפקידי המפקדה העורפית יהיו:-

- (1) לרכז את דרישות הכוח בהספקה ובפינוי.
- (2) להקצות מסוקים לפינוי נפגעים.
- (3) להקצות מסוקים לפינוי מהיר של כוחות אשר תוכנן קודם-לכן להחזירם לעורף בדרך אחרת.
- (4) להפעיל גיחות של מטוסי-קרב כדי לסייע בחילוצם של כוחות הנמצאים במגע עם אויב עדיף.
- (5) לספק אפסניה, ציוד ודלק לפי דרישת הכוחות.
- (6) לוודא ביצוע ההספקה והפינוי על-ידי הגוף המבצע (חיל-האוויר, חיל-הים וכו').

ב. חשומת לב מיוחדת צריך שתינתן לפינוי נפגעים ולצריכה הבלתי-רגילה של כמה פריטים מיוחדים (נשק, ציוד-חבלה, מכשירי-קשר וכו').

ג. אלתורים בהספקה, בחילוף ובפינוי

יש לקיים קשר הדוק בין המפקדה העורפית לבין הגורמים המסייעים והמתחזקים כדי לאפשר מחן חשובה מהירה לכל בעיה שתעורר, הן בעת תכנון הפעולות והן בשעת ביצוען למעשה.

ת כ נ י ת ה ו נ א ה

61. תכנית ההונאה של מערכת מבצעי לחמה בלתי-סדורה מושפעת משלושה גורמים עיקריים:-

- א. תכנית ההונאה הכוללת של הרמה הגבוהה - צריך שתהיה הזדהות והשלמה הדדית בין שתי תכניות אלה.
- ב. תכנית המאמץ הבלתי-סדור - לשם הגברת האפקט ולשם ביטחון הכוחות הפועלים. אולם אין להעדיף את ביטחון הכוחות הלוחמים על השגת מטרת ההונאה המשרתת את הרמה הגבוהה.
- ג. ניהול מלחמה פסיכולוגית - מצד אחד יעיל להפחדה ולנטרול של האוכלוסיה העוינת ושל הכוחות האויבים ומצד שני יעיל להרמת המורל של כוחותינו.

תכנית-מודיעין מלווה

62. לקראת גמר התכנון יש לערוך תכנית-מודיעין מלווה כדי:-

- א. לעדכן, לוודא ולהשלים ידיעות על האובייקטים שנבחרו לפגיעה.
- ב. לעקוב אחר פעילות האויב כדי לאפשר למפקד-הכוח לנהל את המבצעים ולשנותם לפי-הצורך. על-ידי-כך יוגברו סיכויי הצלחת המבצעים ושלמות הכוחות.
- ג. להשיג ידיעות על האויב ועל מרחב-הפעולה, הדרושות לכוחות ידידותיים. תחום זה של השגת ידיעות עשוי להיות בעל חשיבות ראשונית או משנית בהתאם לזיקה של המערכת הבלתי-סדורה למערכות הסדורות.

(84) תורת הקרב

פ י ק ו ד ו ש ל י ט ה

פ י ק ו ד

63. במבצעים המבוצעים באורח-לחימה בלתי-סדור ימונה תמיד מפקד אחד על כל הכוחות הפועלים במבצע. השליטה על מערכת-פעולות כזאת צריך שחיעשה באלחוט מבסיס עורפי שבשטח ידידותי, ושכל אחד מהכוחות יוכל להתקשר ישירות אל בסיס זה לצורכי דיווח מהיר, לבקשות פיננזי (בעיקר לפיננזי נפגעים) ולדרישות סיוע אווירי מידי במקרה של צורך לחלץ כוחות הנמצאים במגע עם כוחות-אויב עדיפים.

א ר ג ו ן ה ש ל י ט ה

64. ארגון המרחב

שלושה הם הגורמים העיקריים המשפיעים על ארגון המרחב וחלוקתו לגזרות:-

- א. סוג היעדים ומידת-פיזורם.
- ב. בסיסי-פעולה בשטח ידידותי ואפשרויות ההגעה אל יעדי-הפעולה והשיבה מהם באמצעי-החובלה השונים.
- ג. בסיסי-פעולה מאובטחים בעורף האויב והטווחים מהבסיסים ליעדים.

65. ארגון השליטה

גורמים אלה (היעדים, הבסיסים המאובטחים בעורף האויב, הבסיסים בשטח ידידותי) עשויים להשפיע על ארגון השליטה בשיטות אלה:-

- א. על-ידי חלוקת השטח לגזרות, כשבכל גזרה פועל כוח-משנה קבוע.
- ב. ריכוז הכוחות בבסיס או במספר בסיסים קטן מהם יובלו כל הכוחות ויופעלו לפי לוח-זמנים נגד היעדים השונים, הפרוסים בכל המרחב.
- ג. שילוב של שתי השיטות.

66. חלוקת השטח לגזרות

בשיטה זו מקבל כל כוח גזרה קבועה התוחמת מרחב שבתוכו הוא פועל מתחילת המבצע עד סופו. יתרונה של שיטה זו, שכל מפקדה וכל כוח מכירים את השטח שבו הם פועלים ואת תנאיו המיוחדים. כמו-כן, מערכת השליטה והקשר נשארת קבועה למשך כל המבצע, דבר המפשט ומוודא שליטה יעילה. המגבלה שבשיטה זו היא חוסר הגמישות שבשינוי מרכזי-הכובד של הפעולות. אפשר שבגזרה אחת ישובשו אפשרויות-הפעולה של הכוח החונה בו, ואילו בגזרה אחרת, בה נתגלו אפשרויות נרחבות לפעולות, לא יימצאו די-כוחות לניצול האפשרויות.

67. ריכוז הכוחות והפעלתם לפי לוח-זמנים

בשיטה זו אין חלוקה טריטוריאלית קבועה של מרחב-הפעולה. כל הכוחות מרוכזים בבסיס אחד או בבסיסים-מספר בשטח ידידותי, ומהם הם מופעלים לפי תכנית ולפי לוח-זמנים ליעדים השונים. היתרון העיקרי בשיטה זו הוא גמישות ההפעלה של הכוחות, שמאפשרת למפקדה הגבוהה להתאים את פעילות הכוחות למצבים המשתנים, אפילו מחייב הדבר שינויים בתכנית-הפעולה המקורית. המגבלות העיקריות שבשיטה-פעולה זו הן:-

- א. קיימת חלות תמידית בתובלה כדי שאפשר יהיה להוביל את הכוחות ליעדים מרוחקים.
- ב. מפקדי-המשנה לא מתמחים ולא מכירים גזרות-פעולה מוגדרות. דבר זה מעמיס אחריות-יתר על המפקדה הגבוהה ומכביד על פעילות-המודיעין לסוגיה.
- ג. בעיות השליטה והתיאום, מבחינת קשר ואיגודי כוחות, הן מסובכות יותר.

68. שילוב שתי השיטות

שילובן של שתי השיטות - החלוקה המרחבית והריכוז - יכול להיעשות בדרכים שונות שבכל אחת מהן גובר או פוחת משקל החלוקה המרחבית לעומת ריכוז השליטה. אולם בכל דרך שתיבחר יש לוודא שימוצו מקסימום היתרונות שבשילוב על-ידי זה:-

- א. מרחב-הפעולה יאורגן בגזרות. על כל גזרה תופקד מפקדה קבועה. על-ידי כך יוודאו את התמצאותן ועדכנותן של מפקדות-המשנה בגזרות-הפעולה השונות.
- ב. הכוחות שיוכפפו למפקדי-המרחבים, כולם או חלקם, לא יהיו קבועים; הם יוגברו או יוקטנו לפי הפעילות המהוכננת ולפי המצבים שייווצרו בכל אחת מגזרות-הפעולה.

ק ש ר

69. הקשר יהיה בעיקרו קשר אלחוטי ובחלקו בדואר, מועבר באמצעות מטוסים קלים או מסוקים. מערכות-הקשר יכללו רשתות עיקריות אלה:-

א. קשר בין המפקדה הממונה הפועלת בשטח ידידותי לבין הכוחות בשטח האויב.

ב. קשר בין המפקדה הממונה למפקדות-המשנה הפזורות בעורף האויב (אם יוקמו כאלה).

ג. ערוץ-חירום שמאזינים לו בתמידות בבסיס העורפי, הידוע לכל הכוחות ואשר כל כוח הנחון במצוקה יכול להתקשר באמצעותו.

70. בדרך-כלל לא תהיה אפשרות לצייד את כוחות-המשנה הקלים, הפועלים הרחק בעורף האויב, במכשירי-קשר כבדים, שיאפשרו קשר אלחוטי בטווחים המקסימליים, אל המפקדה שבשטח ידידותי. כדי להחגבר על מגבלה זו (שיבושים ברציפות הקשר שבין הכוחות הפועלים בשטח לבין המפקדה) יינקטו דרכים עיקריות אלו:-

א. מכשירי-הקשר שבבסיס העורפי יהיו רבי עצמה בשידור ורגישים ביותר לקליטה.

ב. יוקמו תחנות-מסר ותחנות-ביניים במטוסים או במסוקים.

פקודות מוקדמות ותדריכים

71. הפקודות והתדריכים לכוחות-המשנה יהיו כאלה שיאפשרו להם להחליט החלטות באופן עצמאי (בהעדר קשר). יש להקפיד ולהבהיר לכל אחד מהכוחות הפועלים בעורף האויב פרטים אלה:-

א. כוונת הרמה הגבוהה.

ב. הרעיון המרכזי, המשימות העיקריות ולוח-הזמנים הכללי של המבצע.

ג. המשימה של המאמץ הסדור, לוח-הזמנים העיקרי שלו והזיקה ההדדית של לוח-הזמנים שבין שני המאמצים, הסדור והבלתי-סדור.

מלחמה בכוחות-אויב הפועלים באורח בלתי-סדור

כ ל ל י

72. מערכה של כוחותינו נגד אויב הפועל באורח בלתי-סדור אפשר שתבוצע בשטחים כבושים מידי האויב ואפשר שתבוצע נגד כוחות-אויב שנקטו אורח-לחימה זה בתוך גבולות מדינת-ישראל. בבחינת הכללים שבמלחמה נגד כוחות הפועלים באורח-לחימה בלתי-סדור יש להבחין כמה מושגי-יסוד:-

א. יש הבדל יסודי בין כוח בלתי-סדיר הנוקט אורח-לחימה זה לבין כוח סדיר העושה זאת.

ב. יש להפריד בין האמצעים והפעולות שיש לנקוט כדי למנוע היווצרות כוח בלתי-סדיר בתוך השטח שתחת שלטוננו וכדי למנוע חדירת כוחות סדירים מן החוץ, לבין הפעולות שיש לנקוט נגד כוחות הפועלים כבר בשטח שלנו.

73. המערכה נגד כוחות הנוקטים אורח בלתי-סדור צריך שתהיה מושחתת על הנחיות ברורות של הדרג המדיני ועל תכנית מבצעית מחואמת עם גורמי השלטון האזרחי. מאחר שכוחות הפועלים באורח בלתי-סדור אינם יכולים לפעול זמן ממושך ללא תמיכת האוכלוסיה, הרי שדרושה מדיניות ברורה ועקבית של הדרג המדיני כיצד לנהוג באוכלוסיה זו.

כ ל ל י - י ס ו ד

74. כללי

עיקר-כוחם וסוד-הצלחתם של כוחות הפועלים באורח בלתי-סדור הם בפעילות התקפית רצופה, המאלצת את הכוח הסדיר המתגונן לרתק כוחות עצומים ביחס לתפקידי-הגנה פסיביים.

75. תוקפנות

הכלל הראשון במלחמה נגד אורח-לחימה זה הוא תוקפנות. יש להשתדל ליטול את היזמה מאת הכוח הפועל באורח בלתי-סדור ולא לצו לעבור להתגוננות. יש לרדוף אחריו בלי-הרף, ואפילו אין סיכוי של ממש לכתרו ולהשמידו. בדרך זו, אפילו אינך מצליח לשחק לחלוטין את הפעילות הבלתי-סדורה, מונע אתה מכוחות אלה לתקוף את היעדים שנבחרו על-ידיהם ובזמן הנוח להם.

תורת הקרב (98)

הכלל השני הוא מהירות. הגמישות הרבה שבפעולת כוחות הלוחמים באורח בלתי-סדור מאפשרת להם פעולות-בזק, כאשר הזמן בו הם נחשפים (כלומר: מהרגע בו הם מתרכזים, נוטשים את בסיס המוסתר או את השטח המוחזק על-ידי כוחותיהם, נעים לעבר היעד, תוקפים, נסוגים ועד שהם נטמעים מחדש במסתור שלהם) הוא קצר ביותר; עם זאת משך-חשיפה קצר זה הוא כמעט הזמן היחיד בו ניתן לפעול ביעילות נגד הכוח הבלתי-סדיר. התנאים להצלחה הם אפוא מהירות תגובה, תכנון תנועה ופעולה. לכן יש חשיבות רבה בניצול של אמצעי-תובלה יבשתיים ואוויריים (מסוקים), המאפשרים תמרון וריכוז מהיר של כוחות סדירים נגד הכוחות הבלתי-סדירים שנחגלו.

כ ל ל י - פ ע ו ל ה

77. מגמת-היסוד במערכה נגד הכוחות הפועלים באורח בלתי-סדור היא לפגוע בהם ולחסלם קודם צאתם לפעולתם. נקודות-התורפה של כוח זה הן בשלב ההקמה והארגון ובשלב החדרת הכוח ויצירת בסיסיו; שלבים אלה הם המועד הטוב ביותר לריכוז עיקר המאמצים למלחמה הנגדית.

78. שלבי-היסוד בתכנית המערכה יהיו:-

- א. בידוד הכוח הפועל באורח בלתי-סדור מן האוכלוסיה האזרחית והפרדה בין הכוחות הפועלים במרחבים השונים.
- ב. מניעת הקשר בין הכוחות הפועלים לבין כוחות-צבא סדירים התומכים בהם.
- ג. השמדת הכוחות הפועלים עצמם. לעתים אפשר ששלב זה כשלעצמו, אם יבוצע במהירות, ישיג גם את מטרחם של שני השלבים הקודמים.

79. המערכה נגד הכוחות הפועלים צריך שתהיה משולבת במערכת לחמה פסיכולוגית, המכוונת להרחיק את האוכלוסיה מן הכוחות הפועלים באורח בלתי-סדור, לערער את רוח-הלחימה של כוחות אלה ולהבאיש את היחסים בין כוחות אלה לבין הצבא הסדיר הידידותי להם, ובין הלוחמים לבין מפקדיהם.

80. ארגון מקיף ויעיל של האוכלוסיה האזרחית ימלא תפקיד מכריע במערכה זו, בעיקר בתפקידי מודיעין, אתראה והגנה פסיבית.

81. יש להבדיל בין הפעולות שיינקטו במסגרת ההגנה הפסיבית לאבטחת מערכת העורף לבין פעילות תוקפנית המכוונת לשחק ולהשמיד את הכוחות הבלתי-סדירים עצמם.

אבטחת מערכת-העורך

82. הפעולות שיינקטו לאבטחת מערכת-העורך הן:-

- א. ארגון ממשל צבאי.
- ב. הקצאת כוחות לאבטחת צירי-תנועה.
- ג. הקצאת כוחות לאבטחת מוסדות-שלטון, מערכת-שליטה, מתקנים חיוניים וכו'.
- ד. הקצאת אמצעי גידור, מיקוש ואזעקה.
- ה. הגבלת התנועה.
- ו. הוראות ביטחון לגבי אזרחים המועסקים במתקנים חיוניים (תעודות-זיהוי, כניסה, מהימנות וכו').
- ז. פינוי אוכלוסיה עוינת בשכנות למתקנים חיוניים.

83. ממשל צבאי

כדי למנוע ולהפריע להקמתם של כוחות בלתי-סדירים בשטחים שנכבשו יינקטו, על-ידי הממשל הצבאי, פעולות אלה:-

- א. רישום התושבים וחיובם לשאת תעודות-זהות.
- ב. הטלת עוצר והגבלת התנועה בדרכים.
- ג. החרמת נשק וחומרי-מלחמה.
- ד. פיקוח על אמצעי-תחבורה.
- ה. חיפושים בבתיים.
- ו. מעצר יסודות עוינים.
- ז. פינוי אוכלוסיה משטחים שעליהם מתבססת מערכת-העורך של הצבא.
- ח. תעמולה מכוונת.
- ט. פעולות-עונשין לפי-הצורך.

84. בכל הפעולות המכוונות כלפי האוכלוסיה האזרחית יש להשתדל שלא להשיג את המטרה ההפוכה ולא לעורר את איבתה של אוכלוסיה זו כלפיה. יש להיזהר מפני כניסה למירוץ-תחרות - איומו של מי יהיה חזק יותר על האוכלוסיה: הפחד מפני מעשי הטירור של הכוחות הבלתי-סדירים, או פעולות-העונשין המאורגנות של הממשל הסדיר. במירוץ זה כמעט תמיד תהיה ידו של הכוח הבלתי-סדיר על העליונה.

85. יהיה צורך לנצל, ככל-האפשר, יסודות ידידותיים בקרב האוכלוסיה כדי לחסוך כוחות סדירים:-

- א. סוכני-מודיעין.
- ב. סוכני-תעמולה.
- ג. משטרה מקומית משטחים שנכבשו.

86. הפעלת אנשים מקרב האוכלוסיה צריך שחיה מושחתת על תכנון מדוקדק, כי דרך זו פותחת אפשרויות רבות להסתננות סוכני-אויב לפעולה בקרב כוחותינו. גם באיך ביטחון מלא לגבי מהימנותם של אנשים אלה אפשר להפעילם בתפקידים "בלתי רגישים" או בשטחים בהם לא יוכלו לבוא במגע עם האוכלוסיה המקומית.

87. אבטחת צירי-תנועה

מחסור בכוח-אדם יגביל תמיד את האפשרויות לאבטחת צירי-התנועה, שהם היעד הפגיע ביותר להתקפת כוחות בלתי-סדירים. אם איך די-כוחות לאבטחת הצירים, יש למיין ולחלק את הצירים: צירים שבהם תקוים אבטחה מלאה לשמירת הציר פתוח לתנועה חופשית; צירים שבהם חוגבל התנועה לשיירות מאורגנות ומאובטחות. שיטת-ההגנה העיקרית חושחת על הגנת נקודות-מפתח ונקודות-תורפה (כמו מצרים, גשרים) ועל פטרול ביניהן.

88. ארגון שיירות

היחידות שיוקצו לאבטחת שיירות יעברו אימון מיוחד בו יתורגלו לתגובה נכונה ומהירה במקרה מארב. גודל היחידות והרכבן ישתנו לפי מבנה השטח ועצמת הכוחות העוינים (אלה הם בעיקר תפקידים ליחידות-סיור). להלן הרכב אפשרי ליחידה מסוג זה:-

- א. מפקדת-השיירה - יסודות קשר ורפואה.
- ב. סיירים עם ג'יפים - למסך סיור לפני השיירה ובאגפיה.
- ג. כוחות-שריון - לריחוק מידי של המארב באש חזקה.
- ד. כוחות-חי"ר (חרמ"ש) - להסתערות.
- ה. חבלנים - לפירוק מוקשים וליצירת מעברים ארעיים.
- ו. מטוסי-סיור קלים - לסיור בטווח גדול יותר לפני השיירה ובאגפיה.

אופן העברת שיירות

89. השיירות יועברו באחת הדרכים האלה או בשילוב של שתיהן:-
- א. כל שיירה תאובטח על-ידי כוחותיה שלה, או על-ידי כוח-ליווי שינוע יחד עמה.
 - ב. על-ידי מזקפים במקומות שולטים ובמצרים שלאורך הדרך.

90. המזקפים אפשר שיפרסו בשתי שיטות:-

א. חפיסת מזקפים לאורך כל הדרך

שיטה זו מצריכה כוחות רבים, והיא מעשיה לפרק זמן מוגדר שבו מתנהלת בציר חנועה-שיירות רצופה.

ב. מזקפים מדלגים

בשיטה זו ניתן להעביר את המזקפים ברכב ובעיקר במסוקים ולדלגם כל-פעם לשטחים קדמיים, לפני שהשיירה תגיע עליהם.

91. הכוח המאבטח מתוך השיירה צריך שיהיה שונה בהתאם לנסיבות ואסור שיהיה שגרתי, כי מארבים עלולים לתכנן את החקפתם בהתבסס על הסדר השגרתי של האבטחה. בדרך-כלל מן-הרצוי לפזר רכב משוריין לאורך השיירה ולא לרכז את כולו במקום אחד. על-ידי כך תתאפשר "חשובת" אש מיידית בכל קטע של השיירה, והם ישמשו גם כאמצעי קשר ופיקוח.

92. חנועה ברכבות

אבטחת מתקני-הרכב וחנועת רכבות הן בעיה לא-פחותה מאשר אבטחת החנועה ברכב. פרט להתקפות ממש על רכבת ינקוט החוקף בעיקר במיקוש המסילה, בוואריציות השונות להפעלת המוקשים. בדרך-כלל המאבק בין מאבטחי הרכבות לבין הכוחות הבלתי-סדירים הוא מאבק בלתי-פוסק של התחכמיות והתחכמיות-נגד.

93. אמצעי האבטחה שינקוט המגן הם:-

א. הגבלת החנועה משני צדי-המסילה; סיהור רצועה לאורך המסילה מכל מסתור ומחסה אפשרי; פינוי האוכלוסיה האזרחית העוינת משטחי-המסילה.

ב. קיום פטרולים בלתי-שגרתיים לאורך המסילה; העברת קרוניות לפני כל רכבת; פטרול שיטחי על-ידי מטוסי-סיור קלים ומסוקים.

ג. הקצאת כוחות אבטחה צמודה לרכבות בנסיעתן.

הפעולות להשמדת כוחות בלתי-סדירים (בעיקר בשטחים כבושים)

94. כאמור, הפעילות של האבטחה הפסיבית לא תוכל לעולם להביא לתוצאות מכריעות. יהיה אפוא צורך לבצע, הקדם ככל-האפשר, פעולות אשר יביאו להשמדת הכוחות הבלתי-סדירים.

95. פעולות אלו יכולות להיות נגד מערכת הפיקוד, השליטה והתחזוקה של הכוח הבלתי-סדיר או נגד הכוחות עצמם. היעדים לפעולות אלו הם:-

- א. מפקדות.
- ב. מרכזי-קשר.
- ג. ריכוזי-כוחות.
- ד. מקורות נשק, חמושת ומזון.

96. שלא כבמצעים רגילים אין כאן ערך רב לכיבוש שטחים. יש להחזיק את הכוחות הבלתי-סדירים בלחץ ובמתח רצופים ככל-האפשר - על-ידי פעולות תוקפניות בשיטות לחמה-זעירה.

97. בכל פעולה יש לנצל את גורם ההפתעה, אלא שדבר זה אינו קל לביצוע בפעולה נגד כוחות בלתי-סדירים המאורגנים היטב. אחד האמצעים להשגת הפתעה הוא נקיטת פעולות מגוונות, כגון: פעולות בלילה, במזג-אוויר גרוע, בשטח קשה וביחידות קטנות ותוך שימוש באמצעי-המיכון המהירים ביותר, הן ביבשה והן באוויר. יש לשמור על סודיות מוחלטת בתכנון הפעולות ובכל הפעולות המקדימות שיעשו, כגון: סיור ותנועת כוחות.

98. הדרך החשובה אולי מכול להשגת ההפתעה היא המהירות. רק כוחות ברמת-כוננות מעולה, בעלי כושר ניידות, חמרון ואלתור יוכלו לפעול באופן מידי על-סמך ידיעות מקוטעות ביותר ולפגוע בכוח הבלתי-סדיר, בטרם תהיה לו השהות לשנות את מקומו או את חכניתו (לאור ניסיון הלחימה באלג'יריה ולאור נסיונותינו האחרונים בלחימה נגד מסתננים יש להדגיש את חשיבותם של המסוקים ומטוסי-הקישור, הן בהשגת הידיעות והן בחמרון הכוחות).

99. תנאי הלחמה הבלתי-סדורה יחייבו בדרך-כלל לנקוט נגד כוחות חזקים ומרוכזים טכניקה קרבית סדורה ונגד כוחות חלשים ופזורים טכניקה של לחמה-זעירה. השיטה הכללית ללחימה נגד כוחות בלתי-סדירים כוללת פעולות אלה:-

א. חסימות-מנע בקרבת בסיסי-היציאה

חסימות אלה ייתפסו לפני שכוחות-האויב יצליחו לבצע את פעולותיהם סמוך לבסיסים האפשריים של האויב. חסימות אלה תהיינה בחלקן גלויות, כמו חחנות-ביקורת בכניסה וביציאה לערים; אולם ברובן תהיינה חשאיות ויבוצעו על-ידי מארבים במקומות בהם צפויה תנועת כוחות-האויב.

ב. חסימות אחרות

חסימות אלה ייתפסו מייד לאחר שהאויב הצליח לבצע כל פעולה שהיא. הן תבוצענה בעיקר על-ידי מארבים בצירי-הנסיגה האפשריים של האויב, הן סמוך למקום-הפעולה והן בקרבת הבסיסים שאליהם צפויה נסיגת האויב.

ג. כיתור - אפשר שייעשה סביב בסיס מאובטח של האויב או סביב אויב שנחגלה בחנועתו או בפעולתו, במגמה להשמידו.

ד. חיפוש ורדיפה

החיפוש אחר האויב ייעשה בכל דרך אפשרית - בצינורות-מודיעין, על-ידי מטוסי סיור ועל-ידי סיורים ותצפיות-קרע. משיאוכן האויב, מן-הרצוי, בדרך-כלל, לכתרו ולהשמידו. אולם לא תמיד זה בר-ביצוע - מהעדר כוחות מספיקים או מחמת שיקולים של זמן ומרחב. בנסיבות אלה, משנחגלה האויב, תבוצע פעולת-התקפה בהפתעה על הכוחות הבלתי-סדירים ועל בסיסיהם. משנסתיימה ההתקפה, יש להמשיך ולרדוף אחרי שרידיהם, לסרוק את השטח באופן מדוקדק ולהשתדל לא להשאיר לכוח הבלתי-סדיר שריד ופליט. דרך-פעולה זו מחייבת מקסימום ניידות לכוחות הסדירים הפועלים, על-ידי רמת-כוננות מקסימלית והובלתם במסוקים ובכלי-רכב מהירים.

הכיתור הוא הדרך היעילה ביותר להשמדת כוחות בלתי-סדירים או לסריקת שטח למטרת חיפושים. לכן כל פעולה רבת-ממדים צריך שתהיה מכוונת לכך. פעולת-כיתור מחייבת הפעלת כוחות רבים, לעתים ללא כל יחס לכוח הבלתי סדיר שיש להשמידו, אך אפשרות ההצלחה השלמה היא שמצדיקה לעתים בזבוז יחסי זה בכוחות.

100. בפעולות הכוח אפשר להפעיל בין היתר את היחידות וסוגי-הנשק הבאים:-

א. חי"ר

יחידות-חי"ר הן בסופו-של-דבר הבסיס לכל פעולה נגד כוחות בלתי-סדירים. על היחידות להיות ניידות ביותר, ברמת-כוננות מעולה ומאומנות היטב ללחמה-זעירה. הפעלת יחידות חי"ר שאינן מותאמות ומאומנות במיוחד לאורח-לחימה זה עלולה לא רק להסב אבדות כבדות לכוח הפועל אלא שכמעט שאין לה גם כל סיכוי להשיג תוצאות. בכל-עת יש לנייד את כוח ה-חי"ר ולתרגלו לפעול ביחידות קטנות ועצמאיות ולאמנו בפעולה מהירה מתוך כלי-הרכב או המסוקים או לפריסה מהירה ולירידה מהם להמשך הפעולות ברגל.

ב. ארטילריה

שיטות-הפעולה של הכוחות הבלתי-סדירים יגבילו, בדרך-כלל, או ימנעו את השימוש בסיוע הארטילרי. לעומת-זאת עשויה ההשפעה המורלית שיש לארטילריה להצדיק את השימוש בה גם בהעדר תוצאות ממשיות. השימוש העיקרי יהיה בסיוע להפעלת כיתור והשמדה של הכוח הבלתי-סדיר, בעיקר לסגירת השטח ולמניעת פריצה והתחמקות מתוכו. כן יהיה ערך רב לתותחי נ"ט שיופעלו לפיצוח עמדות ומסתורים של כוח בלתי-סדיר שיתפס בבסיסו (במקום מאוכלס או בבסיס-שדה).

ג. שריון

ממש כמו לגבי הארטילריה אין שימוש רב בטנקים במלחמה נגד כוחות בלתי-סדירים; לעומת-זאת, הערך המורלי שבהפעלת השריון גדול אפילו מזה של הארטילריה. כאשר מפעילים שריון, יש לוודא תמיד שיחוף חי"ר (חרמ"ש) בכל מקום שבו פועלים טנקים ובעיקר בשטחים סגורים. בדרך-כלל ניתן לקבוע: כל-עוד מחקימים מבצעים סדורים חשובים, כמעט שלא יוקצה שריון ללחימה נגד כוחות בלתי-סדירים.

ד. יחידות מוטסות

ליחידות מוטסות ערך רב בפעולות נגד כוחות בלתי-סדירים, בגלל אפשרויות ההפתעה, הנפידות ופעולות-ההלם. באמצעות יחידות מוטסות אפשר לבצע מבצעי-כיתור יעילים בשטחים להשמדת מפקדות או בסיסים עיקריים עליהם נשענים הכוחות הבלתי-סדירים.

כוחות חי"ר, מוטסים במסוקים ומאומנים לפעולה מוטסת, עשויים להיות יעילים באותה המידה כגייסות מוצנחים.

ה. מטוסים

מטוסים בסיוע ליחידות הפועלות נגד כוחות בלתי-סדירים אפשר להפעיל למטרות אלה:-

(1) סיור

בשטחים שאין בהם נשק נ"מ יעיל אפשר לקיים ברציפות טיסות-סיור נמוכות לגילוי מחבואי הכוחות הבלתי-סדירים.

(2) הספקה בהיטס מאפשרת להפעיל כוחות קלים בשטחים קשים.

(3) סיוע התקפי נגד ריכוזי כוחות בלתי-סדירים בבסיסים מאוכלסים, באזורים בנויים או בבסיסי-שדה.

ו. מסוקים

למסוקים שימוש נרחב: היטס מבצעי (לצורכי כיחור או איגוף) היטס מנהלתי ותפקידי קישור וסיור.

101. איכותם של הכוחות המופעלים חשובה לא-רק מנקודת-ראות צבאית אלא גם מנקודת-ראות מדינית (הגרמנים, למשל, במלחמת-העולם השנייה, הפעילו נגד הפרטיזנים הרוסיים כוחות ממדרגה שנייה, ואלה היו לשנינה בקרב האוכלוסיה וגרמו בין היחר להגברת פעילות הכוחות הבלתי-סדירים).

102. בגלל הצורך להסתגל לשטח ולשיטות-הפעולה יש להימנע ככל האפשר מלהחליף מדי-פעם-בפעם את היחידות ואת המפקדים הנלחמים בכוחות בלתי-סדירים.

הפעולות להשמדת כוחות סדירים הפועלים באורח בלתי-סדור

103. ההבדל העיקרי בין הכוחות הסדירים לבין הכוחות הבלתי-סדירים הוא שאת הכוח הסדיר יש להחזיר אל מרחב-הפעולה, ועל-הרוב גם לפנותו חזרה.

104. בהתאם לכך המטרה הראשונה בפעולה נגד כוח מעין זה תהיה לאכן באופן מידי את עצם חדירחו לשטח, ולפעול נגדו בטרם הספיק להתבסס לביצוע חפקידו. מטרה זו תושג על-ידי מערכת-תצפיות-והתראה יעילה ועל-ידי מערכת-מודיעין.

105. נקודות-תורפה אחרות של הכוח הסדיר הן:-

א. הכרה והתמצאות פחותים בשטח ואפשרויות מוגבלות הרבה יותר להתפזר ולהיטמע במסתורים טבעיים או בתוך האוכלוסיה.

ב. תלות גדולה הרבה יותר בתחזוקה מן החוץ.

106. מהירות הפעולה של כוחותינו נגד הכוח הסדיר תהיה אפוא הערובה העיקרית להצלחה גם נגד הכוחות הסדירים הפועלים באורח-לחימה בלתי-סדור. לעתים התשובה ההולמת ביותר לפעולת כוחות אלה של האויב תהיה הפעלה של כוחות שלנו באורח בלתי-סדור נגד בסיסי-הפעולה של כוחות-אויב אלה.

מודיעין

107. מודיעין ומודיעין-נגד טובים הם תנאי לתכנון פעולות נגד כוחות הפועלים באורח בלתי-סדור.

108. בכל הנוגע למודיעין-השטח - תיקי-שטח מפורטים יתרמו הרבה בהערכת המצב של המפקד לפעילות זו. חשובה כאן הכרת כל מסתור, כל שביל, כל מקור-מים וכיו"ב.

109. כרטסת-אישים מעודכנת של מפקדי הכוחות הבלתי-סדירים יכולה לסייע הן לתכנון המבצעים הישירים נגד כוחותיהם של מפקדים אלה והן להפעלת לחמה פסיכולוגית, לקיחת בני-ערובה וכיו"ב.

110. האזנה לרשת-האלחוט של הכוח הבלתי-סדיר תשרת כמובן את כל המטרות הרגילות של ההאזנה - הכרת ה-סד"כ של האויב וקליטת הידיעות המשודרות. אולם תפקיד לא פחות חשוב בניצול האזנה זו יושג על-ידי איכון מקומם של המקלטים בעזרת מגלי-כיוון, כי דבר זה מאפשר פעולה מיידית נגד מפקדות הכוח הבלתי-סדיר ומערכת-השליטה שלו.

111. חשיבות מיוחדת נודעת לעניין חקירת השבויים. הדגש הוא במהירות בניצול החקירה. כל כוח בצאתו לפעולה נגד כוחות בלתי-סדירים צריך שיימצא עמו חוקר-שבויים צמוד, כדי שיוכל לחקור שבויים במקום ולאפשר למפקד-הפעולה לשקול ולהתאים את תכניתו בו-במקום על-סמך הידיעות הנוספות שנחבלו.

112. חשיבות רבה נודעת ללחמה פסיכולוגית בכל מערכה נגד כוחות בלתי-סדירים. נקודות-החורפה שיש לתת עליהן את הדעת הן:-

א. ליקויים בהספקה.

ב. טיפול בפצועים ובחולים.

ג. סכסוכים בין מפקדים יריבים.

ד. השמצת אישים.

ה. החרפת ניגודי מעמדות, דת וכיו"ב בתוך שורות הכוחות הבלתי-סדירים.

מבצעים מוטסים ומושטים

פ ס ק ה 1

י ס ו ד ו ת

שיתוף-פעולה בין-זרועי בקרבות-יבשה

1. בקרבות-יבשה רבים עשויים להשתתף גם כוחות מזרועות האוויר והים. כוחות אלה אפשר שישתתפו בקרב-היבשה ככוחות של הפיקוד העליון, המסייעים לכוח היבשתי, ואפשר שיאוגדו עם הכוח היבשתי בכוח-משימה משולב אחד.
2. אורח-פעולתם של כוחות האוויר והים, כשהם פועלים כחלק מכוח משולב, איננו שונה בעיקרו מאורח-פעולתם, כשהם פועלים ככוחות מסייעים (של הפיקוד העליון) לכוח היבשתי. בכל אחת משתי דרכים אלה הם מסייעים לכוחות-היבשה, וסיועם אפשר שיהיה בתחומים אלה:
 - א. סיוע תובלתי - להובלת כוחות היבשה ולאחזקתם.
 - ב. סיוע התקפי ישיר - על-ידי אמנעה ועל-ידי סיוע התקפי קרוב.
 - ג. סיוע סיורי - הן בזמן התכנון והן בזמן הביצוע.
 - ד. סיוע התקפי עקיף - על-ידי תקיפת מטרות רחוקות ועל-ידי לחימה בגזרות האוויר והים כדי ליצור תנאים שיאפשרו את פעולת כוחות היבשה ואת אחזקתם.
3. אפשר לומר אפוא, שבשתי דרכים אלה של שיתוף-פעולה בין-זרועי בקרב-היבשה יהיה הדרג המסתער תמיד מכוחות-היבשה, כשכוחות האוויר והים מסייעים לו סיוע התקפי, תובלתי וסיורי, וכי ההבדל בין דרכי-שיתוף-פעולה אלה הוא באופן ארגון של הפיקוד והשליטה על הקרב.

4. הדרך הרזוחת יותר היא מתן סיוע על-ידי כוחות אוויר וים הפועלים ככוחות של הפיקוד העליון. כוח משולב יוקם, בדרך-כלל, בנסיבות אלה:-

א. כאשר התיאום והשליטה על הכוחות השונים אינם בגדר-האפשר או אינם הולמים את צורכי המבצע, ועדיף שיהיה מפקד כללי אחד, נמצא ממש במקום-הפעולה (כדי לוודא את הצלחת המבצע וכדי לחסוך זמן ואבדות).

ב. כאשר שואפים לחמרון ולפעול נגד נקודות-חורפה של האויב בעורפו ובאגפיו, על-ידי "איגוף אנכי" בדרך-האוויר ועל-ידי איגוף בהישט בדרך הים, וכאשר צפויה לדרג המסתער היבשתי לחימה בסופן של תנועות אוויר וים כאלה.

מהותם של מבצעים מוטסים ומושטים

5. יש שלושה סוגים של מבצעי כוחות משולבים:-

- א. מבצעים מוטסים.
- ב. מבצעים מושטים.
- ג. מבצעים מוטסים-מושטים.

6. תכונותיהן של התובלה באוויר ושל התובלה בים מקנות לכוחות-היבשה, הנוטלים חלק במבצעים מוטסים ומושטים, יתרונות-מספר ומגבלות-מספר; העיקריים שבהם הם:-

- א. ניידות אופרטיבית מקסימלית - תודות ליכולת להגיע לעורפו של האויב ולעומק שטחיו, על-ידי תמרון עוקף, מהיר ומפתיע.
- ב. ניידות טקטית מוגבלת - בשל הקושי להביא בדרך-האוויר ובדרך-הים כלי-רכב, לניודם של כוחות היבשה ולהובלת כלי-נשק נ"ט ארוכי-טווח. מגבלה זו ניתן להקטין באופן חלקי על-ידי שימוש נרחב במסוקים.

מבצעים סדורים ופעולות לחמה-זעירה

7. מבחינת היקפם ואופיים נחלקים המבצעים המוטסים והמושטים לשני סוגים עיקריים:-

- א. מבצעים סדורים.
- ב. פעולות לחמה-זעירה.

8. מבצעים סדורים

א. מבצע סדור (מוטס ומושט) יכול להיות מאמץ משני או עיקרי של מערכה ברמה האופרטיבית או האסטרטגית. משך-הפעולה של כוח-היבשה שהונחת או הוצנח בעורף - עד לחבירה עם כוחות החוקפים ומתקדמים בדרך-היבשה - יהיה קצר יחסית. מן-הרצוי שלא יעלה על יממה אחת, אחרת עלול מבצע כזה לרתק אמצעים אוויריים וימיים רבים מאד (לסיוע ולתחזוקה).

ב. המשימות במבצעים סדורים כאלה עשויות להיות:-

(1) כיבוש יעדים אסטרטגיים בעומק שטח האויב והחזקתם כדי להביא להכרעה אסטרטגית מיידית, או כדי להחישא על-ידי ערעור מערכו העורפי של האויב.

(2) כיבוש שטחים חיוניים בעורף האויב או תפיסתם לשם:-

- (א) מניעת תפיסתם בידי האויב ולהקלת פעולת כוחותינו.
- (ב) ניתוק צירים וחסימתם, בעיקר בצמתים ובמעברים הכרחיים.
- (ג) ריתוק כוחות אויב בעורף למניעת השתתפותם בגזרת-הקרב העיקרית.
- (ד) התקפת מערכים מבוזרים של האויב מעורפם.
- (ה) לסייע לחיל-האוויר או לחיל-הים על-ידי כיבוש שדה-תעופה או נמל.

ג. משך-הלחימה הצפוי ואופי המשימות מחייבים:-

- (1) עצמה גדולה יחסית של כוחות-יבשה, בדרך-כלל מצוות-קרב גדודי עד צוות-קרב חטיבתי מוגבר.
- (2) עדיפות אווירית, לפחות עדיפות מקומית.
- (3) חופש-פעולה בים, לפחות לפרק-זמן נתון, אם משתמשים בתובלה ימית.
- (4) מתן סיוע אווירי החקפי וסיוע ארטילרי מהים לכוחות-היבשה.
- (5) מתן סיוע-תחזוקה המחייב להקצות מטוסי-תובלה וכלי-שיט להספקה ולפינוי.

ד. ככל שביצוע המשימה נעשה עמוק יותר בעורפו של האויב, כן מחייבת היא מתן עצמאות יתר לכוח המוטס או המושט, כלומר: הגברת עצמתו היבשתית, האווירית והימית והגדלת תלותו בתחזוקה. לעומת-זאת ככל שביצוע המשימה נעשה פחות בעומק, כן צפוי שהכוח המוטס או המושט ילחם זמן קצר יותר בעורפו של האויב, ולכן תקטן גם תלותו בפעילות ממושכת באוויר ובים וכן בתחזוקה.

9. פעולות לחמה-זעירה

א. בפעולות לחמה-זעירה מוטטות ומושטות יפעלו כוחות-היבשה ככוחות פושטים או כמארבים, שייסוגו לאחר מילוי משימתם. פעולות לחמה-זעירה עשויות להיות חלק ממבצע טקטי או לבוא כסיוע למערכה. משך-הפעולה של הכוח יהיה קצר, ובדרך-כלל יסתיים בתחום של לילה אחד. כאשר תנאי-הזירה מאפשרים מחסה והסתר - אפשר שמשך-הפעולה יהיה יממות-מספר.

ב. אופי המשימות בפעולות לחמה-זעירה עשוי להיות:-

(1) הפעלת כוחות עצמאיים בפשיטות ובמארבים, שבסופו עשוי הכוח לחזור לשטח ידידותי (בדרך האוויר, הים או היבשה) או להסתתר בשטח האויב עד לחבירה עם כוחותינו.

(2) פעולה כחלק ממבצע מוטט או מושט סדור להגדלת האפקט, להטעית האויב וכמערך אבטחה והשהיה של הכוח העיקרי. בגמר מילוי המשימה יחזור הכוח ויצטרף לכוח העיקרי.

(3) סיוע לכוחות האוויר והים על-ידי פשיטות, חבלה או הריסה של מתקני-נמל, שדות-תעופה, מטוסים, מתקני מכ"מ וכו'.

ג. הדברים המיוחדים את פעולות הלחמה-הזעירה הם:-

(1) עצמת הכוחות תהיה קטנה.

(2) משך-הפעולות השונות יהיה קצר ועל-הרוב בלילה.

(3) על-הרוב לא יהיה צורך בעדיפות אווירית.

(4) על-הרוב לא יסתייע הכוח הפושט בסיוע אווירי התקפי קרוב או בסיוע ארטילרי מכלי-השיט.

(5) הכוח ישא עמו את אמצעי הלחימה והקיום שלו למשך הזמן הקצר של המבצע, או שניתן יהיה להצניח לו כמויות-תספוקת קטנות.

ד. עצמת הכוחות שיפעלו בפעולות לחמה-זעירה תהיה קטנה עד כדי צוות פלוגתי, מחלקתי, או אף כוח קטן יותר, שכן פעולות אלה מתבססות על הפתעה ופעולת "פגע וברח" ולא על עצמה. לעתים אפשר שבמסגרת מערכה יופעל כוח גדול שיחפצל לכוחות-משנה ויבצע בתחום של שעות-מספר, בעיקר בלילה, שורה של פעולות לחמה-זעירה. לקראת אור שוב יתרכזו הכוחות הפועלים וימשיכו לפעול ככוח אחד להחזקת שטח חיוני והגנתו, לחסימת ציר וכו', כלומר: חחילת הפעולה תהיה של לחמה זעירה והמשכה - מבצע סדור.

ה. הכוחות הפועלים בפעולות לחמה-זעירה חייבים לפעול לפי רעיון מרכזי אחד. ערכם המצטבר של כלל הפעולות הזעירות צריך שייצור אפקט אופרטיבי אחד על האויב.

כוחות האוויר והים במבצעים מוטסים ומושטים

10. כאמור, עיקר תפקידם של כוחות אוויריים במבצעים מוטסים ומושטים הוא לסייע לדרג המסתער היבשתי.

11. כוחות-האוויר

א. כוחות-האוויר משתתפים במבצעים מוטסים ומושטים ב-3 חומים עיקריים:-

(1) בביצוע משימותיו הייעודיות של חיל-האוויר (בעיקר השגת עליונות באוויר) אשר מילויך הוא שיוצר בזירה תנאים המאפשרים את ביצועו של המבצע המוטס או המושט.

(2) בסיוע תובלתי, התקפי וסיורי לכוחות-היבשה.

(3) בסיוע סיורי, התקפי ותובלתי לכוחות-הים.

ב. משימות ייעודיות

משימתו הראשונית של חיל-האוויר במבצעים מוטסים ומושטים היא להשיג עדיפות או אף עליונות אווירית - לפחות מקומית ובשעות הקריטיות - כדי לאפשר למבצע להתנהל. מבצעים מוטסים ומושטים הנעשים בתחום של לילה אחד אפשר שיבוצעו גם בלי שיקויים תנאי זה של עדיפות באוויר. משימה ייעודית זו תבוצע, בדרך-כלל, על-ידי חיל-האוויר, כחלק מהמשימות החיליות הכלליות ולא-דווקא כחלק של המבצע המוטס או המושט עצמו, אם כי הפעילות של חיל-האוויר עלולה להיות מושפעת מתכנית המבצע ומשולבת בה.

ג. סיוע לכוחות-היבשה

הסיוע של כוחות-האוויר לכוחות-היבשה במבצע מוטס ומושט יהיה תובלתי, התקפי וסיורי:-

(1) סיוע תובלתי

- (א) הצנחה של כוח מוטס ממטוסי-תובלה.
- (ב) הנחתת כוח מוטס ממסוקים, או - אם נכבשו שדות או מסלולי-נחיתה - ממטוסי-תובלה.
- (ג) הספקת אפסניה לסוגיה (בהצנחה, בהנחתה, בהטלה).
- (ד) פינוי, בעיקר של כוח-אדם.

(2) סיוע התקפי

- (א) סיוע-אמנעה - לעצירת כוחות האויב בתנועתם לעבר כוחות-היבשה או לפחות להתשתם על-ידי פגיעה בהם.
- (ב) סיוע התקפי קרוב - לשיחוק כוחות האויב שבמגע עם כוחות-היבשה ובעיקר השמדת טנקים של האויב.
- (3) סיוע סיורי - על-ידי מטוסים קלים ומסוקים למטרות מודיעין וחצפית, ועל-ידי מטוסי-קרוב למטרות מודיעין בעומק.

ד. סיוע לכוחות הים

- הסיוע של כוחות-האוויר לכוחות-הים הנוטלים חלק במבצע מושט יהיה בעיקרו סיורי והתקפי:-
- (1) סיוע סיורי - בעיקר לצורכי סיור ומודיעין ימי (לעתים יוצנחו, או יונחתו במסוקים, קבוצות-חוף ימיות לסיור חופי-נחיתה ולסימונם קודם בואו של הכוח המושט).
- (2) סיוע התקפי - על-ידי אמנעה נגד צי האויב או על-ידי סיוע התקפי קרוב נגד יחידות-צי של האויב שבמגע עם כוחות הים.
- (3) סיוע תובלתי - בעיקר לכוחות-לחמה-זעירה ימיים.

12. כוחות-הים

א. כוחות-הים משתתפים במבצעים מושטים ב-2 תחומים עיקריים:-

- (1) בבצוע משימותיו הייעודיות של חיל-הים לאבטחת השליטה בים בזירת המבצע המושט.
- (2) בסיוע תובלתי ובסיוע אש לכוחות-היבשה.

ב. משימות ייעודיות

- (1) ככלל השאיפה היא שההישט בים ייעשה בהפתעה ובתחום זמן ומרחב שימנע הפרעה ימית מצד צי האויב. עם זאת ינקוט הכוח הימי אמצעי-בטיחות ויפעיל כוחות-צי לאבטחת אזור-הפעולה מפני יחידות-צי של האויב.
- (2) כוחות-לחמה-זעירה ימיים עשויים להגביר את ביטחון הפעולה על-ידי פגיעה ביחידות-צי של האויב ובמחנניו.

ג. סיוע לכוחות-היבשה

(1) הסיוע החובלתי במבצעים מושטים סדירים יתבטא:-

(א) בהנחתת כוח מושט בסירות ובאניות-נחיתה.

(ב) בהשטת כוח באניות והנחתתו בנמלים או בחוף באמצעות נט"קים, נמ"כים וסירות לסוגיהן.

(ג) בהובלת אפסניה והנחתתה.

תודות לנפחם הגדול יחסית של כלי-השיט ניתן להנחית מכלי-שיט ציוד כבד, כגון: טנקים, תותחים לסוגיהם וכו'. אולם כמות-ציוד זו מותנית במספר כלי-השיט המוקצים למבצע ובנתוני זמן ומרחב למסובי-איסוף ממקום-ההטענה אל חוף-הנחיתה.

(2) סיוע בפעולות לחמה-זעירה - הקצאת כלי-שיט קטנים בסיוע לכוחות היבשה להנחתת הכוחות ולפינויים.

(3) סיוע ארטילרי לכוחות שבחוף - הנחתת אש מתותחי אניות חיל-הים.

(4) סיוע סיורי לצורכי-מודיעין - בעיקר בשלבי ההכנות והתכנון.

13. במבצע מוטס-מושט ישלימו כוחות האוויר והים אלה את אלה בעיקר בתחום החובלה, לדוגמה: כוחות-האוויר יובילו גייסות קלים יותר ובמהירות ואילו כוחות-הים ינחיתו (אפשר מאוחר יותר) כוחות כבדים יותר, כגון: טנקים ואספקה כבדה.

כללי-יסוד במבצעים מוטסים ומושטים

כ ל ל י

14. אין הבדל מהותי בין כללי-היסוד של צורות-הקרבת השונות לאלו של כוחות הפועלים במסגרת מבצעים מוטסים או מושטים. אולם שיתוף-הפעולה הבין-זרועי ונקודות-התורפה בשלבים השונים של המבצע מחייבים להדגיש הדגשה-יתר כמה כללי-יסוד:-

א. שליטה אחידה.

ב. כללים הנובעים משיקולי זמן ומרחב:-

(1) בחירת המקום והזמן.

(2) היסמכות על הלילה.

(3) חבירה (או פינוי) בתחום זמן מסתבר.

ג. בחירת שיטת הובלת הגייסות והאפסניה.

ש ל י ט ה א ח י ד ה

15. כאמור, מבצעים מוטסים ומושטים יבוצעו על-ידי כוחות משולבים; כלומר: בכל-עת יהיה ממונה מפקד אחד על כל הכוחות המשתתפים במבצע.

16. כלל זה יוצר לכאורה סתירה מסוימת בין כללי-ההפעלה של חיל-האוויר ושל חיל-הים - השליטה המרכזית וריכוז המאמץ בכל זרוע - לבין הצורך לרתק חלק מאמצעי-הלחימה שלהם למבצע המוטס והמושט. לפיכך במבצעים כאלה תיקבע תכנית-הפעולה הבסיסית ויוקצו הכוחות והאמצעים העיקריים למבצע על-ידי הרמה הגבוהה ביותר (הפיקוד העליון) ובהתחשב בדרישות הכוללות האחרות של המלחמה.

17. הכללת כוחות-אוויר וים במסגרת הכוח המשולב תיעשה, בדרך-כלל, רק לגבי כוחות המסייעים ישירות לפעולה היבשתית. יצירת התנאים המוקדמים בזירה, אבטחת אזור הפעולה וסיוע בעומק נגד מטרות מרוחקות - יושארו בתחום המשימות האחרות של חיל-האוויר ושל חיל-הים, והכוחות העוסקים בכך יישארו כפופים ישירות למפקדות הזרועות שלהם גם בשעת הביצוע של הפעולה המשולבת.

שיקולי זמן ומרחב

18. הזמן והמרחב במבצעים מוטסים ומושטים הם גורמים קובעים יותר מאשר בכל צורה-קרב אחרת. נתוני הזמן והמרחב צריך שיאפשרו לכוח היבשתי - לאחר שהובל לעורפו של האויב - להתארגן לביצוע המשימה ללא הפרעות מצד האויב, וכלל ההפתעה הופך לכלל הקובע את אפשרות ביצוע המשימה.

19. שיקולי הזמן והמרחב יתבססו בעיקר על שתי קבוצות-נתונים:-

א. משך-הזמן הדרוש לכוחות המוטסים והמושטים לנוע לעבר המטרה, לנחות ולהתארגן על הקרקע בעורף האויב לביצוע המשימה.

ב. נתוני הזמן-והמרחב שבו עלולים כוחות מכריעים של האויב לחוש ולהגיע לגזרת-הפעולה.

20. המסקנות המתקבלות משיקולי הזמן והמרחב צריכות להשתלב בחומים אלה:-

א. בלוח-הזמנים של המערכה שהמבצע המוטס והמושט הוא חלק ממנה.

ב. ההישט ביס מבחינת גילוי על-ידי האויב ותגובותיו האפשריות נגד הכוח המושט ביס או באיכון אזור-הנחיתה האפשרי.

ג. ההיטס ועיתויו מבחינת אפשרות גילוי על-ידי האויב ומבחינת מספר המטוסים הדרוש להובלת הכוחות.

ד. הצנחת הכוח או הנחתתו והתארגנותו לביצוע המשימה לפני שהאויב עלול להגיע. שלב ההתארגנות לאחר ההצנחה או ההנחתה הוא נקודת-התורפה העיקרית בכל מבצע מוטס או מושט. לכן יש לשאוף שלא יקוים מגע-אש עם האויב בשלב זה.

ה. משך-הזמן שבו מסוגל הכוח היבשתי להתמודד בהצלחה נגד האויב האפשרי, עד שייפתח ציר-יבשה וכוחות נוספים יתחברו אליו, או עד שיפונה או ייסוג בדרך שתיבחר - באוויר, ביס או אף ביבשה.

21. אפשר לשפר את נתוני הזמן והמרחב על-ידי:-

א. פעילות חיל-האוויר נגד כוחות שבעומק וסדרה של פשיטות ומארבים שנועדו לשבש את מערכות התנועה והשליטה של האויב.

ב. פעולות הונאה לשם הסתת האויב מהמאמץ העיקרי.

ג. ניצול במקביל של אמצעי חובלה אוויריים וימיים להובלת כוחות וציוד כדי לחסוך בזמן.

22. בחירת מקום הצניחה או הנחיתה

כל כוח יבשתי - שעה שהוא מוצנח או מונחת הנו פגיע ביותר. פרק-זמן מינימלי דרוש לו כדי להתארגן על הקרקע. התערבות מצד כוח אויב תוך ההצנחה או ההנחתה עלולה להכשיל מראש את המבצע. לפיכך לעולם לא יוצנח ולא יונחת כוח על יעדים מבוצרים או סמוך מדי לכוחות אויב, העלולים לפגוע בו או אף להשמידו קודם שיספיק להתארגן לפעולה. לעתים יכולה אוכלוסיה עוינת להפריע להתארגנות, ולכן יש להתחשב בה בבחירת מקום ההצנחה או ההנחתה.

23. היסמכות על הלילה

א. הסיכוי הטוב ביותר להפתיע ולכך גם לשפר את נתוני הזמן והמרחב יהיה על-הרוב בלילה. אפילו יגלה האויב תנועה או פעילות בלילה, יקשה עליו לאכז את עצמת הכוחות וכוונתם באותה המהירות ובאותה הדייקנות כביום.

ב. ההיסמכות על הלילה תבוטא בדרכים אלה:-

(1) כל המבצע נעשה בתחום של לילה אחד, דבר שהנו בגדר האפשר בעיקר בפעולות של לחמה-זעירה או נגד יעדים עורפיים של המערך הקדמי של האויב.

(2) ההיטס, ההישט ותחילת הפעילות ביבשה נעשים בלילה, ואילו המשכה של הפעולה - ביום.

(3) ההיטס וההישט תחילתם ביום, ואילו בלילה כבר נעשית הפעולה העיקרית.

ג. כאשר הפעולה נמשכת יותר מיממה אחת, עיקר הפעולות של ההיטס וההישט ייעשו בדרך-כלל בלילות.

24. חבירה (או פינוי) בתחום-זמן מסתבר

א. כוח יבשתי שצנח או נחת בעורף הוא חלש בטנקים, בנשק נ"ט ובארטילריה. לפיכך יוכל האויב תוך פרק-זמן קצר יחסית לתקוף בכוחות עדיפים את הכוח שצנח או נחת.

ב. לפיכך עם גמר מילוי המשימה יש לנקוט אחת מדרכים אלה:-

(1) להתחבר עם הכוח שבעורף על-ידי קידום כוח משוריין אליו בתחום זמן מסתבר (הזמן המסתבר עד לחבירה מן-הרצוי שלא יעלה בתנאים רגילים על יממה אחת או שתיים) ולפתוח ציר יבשתי.

(2) לפנות את הכוח בדרך האוויר, היס או היבשה.

ג. כדי לאפשר את קיומו של הכוח שבעורף, עד לחבירה או לפינוי, יינקטו גם אמצעים אלה:-

- (1) מתן סיוע אווירי התקפי (סיוע-אמנעה וסיוע קרוב) כדי למנוע מכוחות האויב מלתקוף את כוחותינו, ובעיקר כדי לפגוע בסנקים של האויב.
- (2) מתן סיוע ארטילרי ימי לכוח שבחוף.
- (3) הפעלת חסימות ופשיטות על-ידי יחידות-משנה של הכוח היבשתי כדי להאיט את תנועות האויב ולעוצרו ועל-ידי כך לאפשר למטוסי חיל-האוויר פעולה תכליתית יותר.
- (4) חגבור הכוח בתוספת אמצעי-לחימה ואמצעי-קיום, בדרך-האוויר או היס.

בחירת שיטת-ההובלה

25. שיטת ההובלה של הכוח היבשתי והאספקה הדרושה בשבילו אפשר שחיה בדרך-האוויר בלבד, בדרך-היס בלבד או בשילוב של שתי שיטות אלה. אולם ההבחנה בין שתי שיטות-יסוד אלה בלבד איננה מספקת, ויש לבחון גם את אמצעי-ההובלה השונים שבכל אחת מהן.

26. אמצעי-ההובלה בהיסס

א. מצנח

מעלתו העיקרית של המצנח היא יכולתו להנחית אנשים וציוד בחשאיות מניחה-אה-הדעת ומבלי שיהיה צורך לחפוס מראש ולהחזיק בסיס קרקעי מאובטח במקום בו רוצים להצניח. אולם יש לו כמה מגבלות:-

- (1) יכולת-נשיאה מוגבלת - אדם אחד בלבד; כמות קטנה יחסית של ציוד; ציוד קל יחסית.
- (2) האנשים והציוד המוצנחים מתפזרים על-פני שטח די-גדול יחסית והם עלולים להינזק בעת הנחיתה על הקרקע - גם ללא פעולת אויב.
- (3) האנשים והציוד פגיעים מאד לחגובות האויב בעת ההצנחה וזמן-מה גם לאחריה (עד לגמר התארגנות הכוח ואיסוף ציוד-הלחימה), ולכן יש להצניחם שלא בקרבה ניכרת לכוחות-אויב.
- (4) כוח מוצנח הוא דל באמצעי-נ"ט יעילים, בנשק ארטילרי ובכלי-רכב, והנזק פגיע מאד לתגובותיו של אויב ממוכן ומשוריין.

ג. מטוס-חובלה

מטוס-החובלה מוגבל בסוגי הציוד שביכולתו להוביל (טנקים, תותחים, כלי-רכב) ודרוש לו שדה-נחיתה מתאים ומאובטח מראש לצורך הנחתת אנשים וציוד.

ג. מסוק

המסוק מגלם בתכונותיו את מעלותיהם של המצנח והמטוס. הוא יכול להנחית אנשים וציוד בחשאי יחסית, במקום מרוכז, ללא נזקים בעת הנחיתה וללא צורך בתפיסה ובאחזקה של בסיס קרקעי מאובטח מראש. מגבלתו העיקרית - כושר-החובלה מוגבל, ובייחוד לטווחים ארוכים. מגבלה זו ניתן להקטין על-ידי שימוש במספר גדול של מסוקים ובמסובי-איסוף רבים.

ד. הטלה

סוגי-ציוד רבים ניתן להטיל מהאוויר ללא הצנחה או הנחתה. המגבלה היא - מידת-הנזק הנגרמת לציוד ופיזורו הנרחב בשטח; אולם לעתים תהיה זו הדרך היעילה והחסכונית, בעיקר לגבי תגבור כוחות בפריטי-אפסניה קריטיים.

ה. סיכום

במבצעים מוטסים סדורים ניתן להתגבר על מגבלותיהם של אמצעי-החובלה בהיטס על-ידי שילוב נבון של כולם או של מרביתם (לדוגמה: מסוקים ינחיתו כוח לתפיסת שדה-נחיתה ולאבטחתו, ולאחר-מכן ינחיתו מטוסים כוחות גדולים יותר וסוגי-ציוד כבדים ויקרים; צנחנים יצנחו בהיקפו של אזור-הפעולה לחסימתן ולהשהייתן של תגובות-האויב, ופריטי-אפסניה בלתי-נזיקים אפשר שיוטלו כדי לחסוך במטוסים, במצנחים ובזמן). פעולות של לחמה-זעירה ניתן לבצע על-ידי מסוקים ומצנחים בלבד. תהיה שיטת-ההיטס אשר תהיה - נקודת-התורפה של כוחות מוטסים היא פגיעותם הגדולה מ-רק"מ אויב, ניידותם המוגבלת (שעיקרה ברגל), ומיעוט האפסניה שחיה ברשותם.

27. אמצעי-החובלה בהישט

א. סירת-גומי

מעלתה העיקרית של סירת-הגומי - בין שזא מונעת על-ידי מנוע ובין שהיא מושטת במשוטי-יד - היא יכולתה להנחית אנשים וציוד כמעט בכל חוף שהוא. מגבלותיה - כושר-המעמס הקטן שיש לה, שמגביל את יכולת-החובלה שלה לאנשים ולציוד קל בלבד, וטווח ההישט שלה - שהנו קצר ביותר ומתאים, בדרך-כלל, רק לתנועות מכלי-שיט אחדים אל החוף.

ב. נמ"כים ו-נט"קים

מעלתם העיקרית של כלי-שיט אלה היא יכולתם להנחית ישר לחוף גם סוגי-ציוד כבדים ויקרים (כלי-רכב, ארטילריה, טנקים וכד'). מגבלתם - החוף, עליו הם יכולים להנחית את מטענם, צריך שיהיו בו תנאים טופוגרפיים-ימיים מסוימים שיש לבדוקם ולאמתם מראש.

ג. כלי-שיט אחרים

סירות, ספינות ואניות מסוגים שונים יכולות להשיט כמויות שונות של אנשים וציוד. מעלתן המשותפת העיקרית - אפשר להוביל בהן, בדרך-כלל, כמויות ומטענים שלא ניתן להוביל בדרך-האוויר. מגבלתן העיקרית המשותפת - אין ביכולתן להנחית את מטענן ישר לחוף ויש צורך בתיווכם של נמ"כים, נט"קים וסירות-גומי בשלב התנועה האחרון אל החוף.

ד. סיכום

נקודת-התורפה החובלתית של מבצעים מושטים היא המעבר מההישט בים אל הנחיתה הפיסית בחוף עצמו. רק סירות-גומי, נמ"כים ו-נט"קים יכולים לגשר על נקודת-תורפה זו ללא שהיות והעמסות בלב-ים, אלא שכלים אלה מוגבלים ביכולת ההישט שלהם למרחקים גדולים, ופרק-הזמן הדרוש להם למסובי-איסוף ארוכים (מחוף ידידותי אל חוף-הנחיתה) הוא ארוך מאד. לכן נוקטים, בדרך-כלל, במבצעים סדורים את שילוב ההובלה בין ספינות ואניות שמבצעות את ההישט הארוך של הגוף העיקרי לבין כלי-הנחיתה המובילים את הגל הראשון ואחר-כך מבצעים מסובי-איסוף בין האניות לחוף. פעולות של לחמה-זעירה ניתן לבצע גם ללא ספינות ואניות גדולות, כשהכוח היבשתי מובל מכלי-שיט קלים, או בכלי-הנחיתה עצמם.

28. שילוב אמצעי-התובלה שבהיטס ובהישט

א. מבצעים סדורים

במבצעים סדורים קיימות מבחינת ההובלה, בעיקר שתי בעיות: משך-הזמן והיכולת להוביל ציוד-לחימה כבד. ניתן לפתור בעיות אלה על-ידי שילוב ההובלה בשתי שיטות-היסוד (היטס והישט) ועל-ידי שימוש נבון באמצעי-התובלה השונים של כל אחת מהן; לדוגמה: את ראש-החוף יכולים לתפוס ולאבטח כוחות מונחתים ממסוקים (הבאפס ישר מאזור ידידותי או הפועלים מעל גבי אניות ההישט); כוחות אלו יכולים להכין ולאבטח, נוסף על

ראש-החוף, גם שדה-נחיתה מאולתר סמוך לחוף; מכאן ואילך ייבנה ויוזן הדרג המסתער היבשתי על-ידי כלי-נחיתה מהים (שיגיעו ישירות או שיפעלו במסובי-איסוף בין אניות-ההישט לבין חוף-הנחיתה) ועל-ידי מטוסי-חובלה. ציוד-הלחימה הכבד יובא בדרך הים וכוח-האדם והציוד הקל יובאו בשתי הדרכים, כדי להקטין את משך-הזמן; פעולות-הסחה מכינות וכך אבטחת היקפו הרחב של מקום התארגנות-הכוחות אפשר שיבוצעו על-ידי הצנחת צנחנים, כדי למנוע את גילוי המוקדם של המבצע וגם כדי לפנות מסוקים למשימות האחרות.

ב. פעולות לחמה-זעירה

בפעולות אלו ניתן לשלב את אמצעי-החובלה השונים, ובעיקר לצורך פינוי. כוחות מוצנחים אפשר לפנות בדרך הים או כוחות מושטים אפשר לפנות במסוקים וכד'.

29. סיכום

בחירה שיטת-החובלה במבצעים מוטסים ומושטים היא אחת הבעיות הנכבדות שבמבצעים אלה. הגורמים המשפיעים על הבחירה ועל שילוב השיטות והאמצעים הם רבים, והעיקריים שבהם הם:-

- א. מקומם של היעדים הקרקעיים נגדם צריך לפעול.
- ב. שטחי הצניחה והנחיתה (מהאוויר ומהים) הקיימים ומקומם לגבי היעדים.
- ג. משך-הזמן הדרוש עד לגמר התארגנות הכוחות על הקרקע.
- ד. סוגי-הציוד הדרושים לדרג המסתער וכמותם.
- ה. מידת החשאיות וההפתעה שיש להשיג.
- ו. הסוגים והכמויות של אמצעי-החובלה השונים שהועמדו לרשות המבצע.

30. במבצעים מוטסים ומושטים עדיף, בדרך-כלל, להתחיל את המבצע בהצנחה או בהנחתה ממסוקים (כי כוחות מוטסים יגיעו לאזור הפעולה לפני כוחות מושטים) ואחר-כך לשלב את פעולות ההנחתה מהים עם פעולות הצנחה, הטלה והנחתה מהאוויר (במטוסים וממסוקים).

השלים במבצעים מוטסים ומושטים

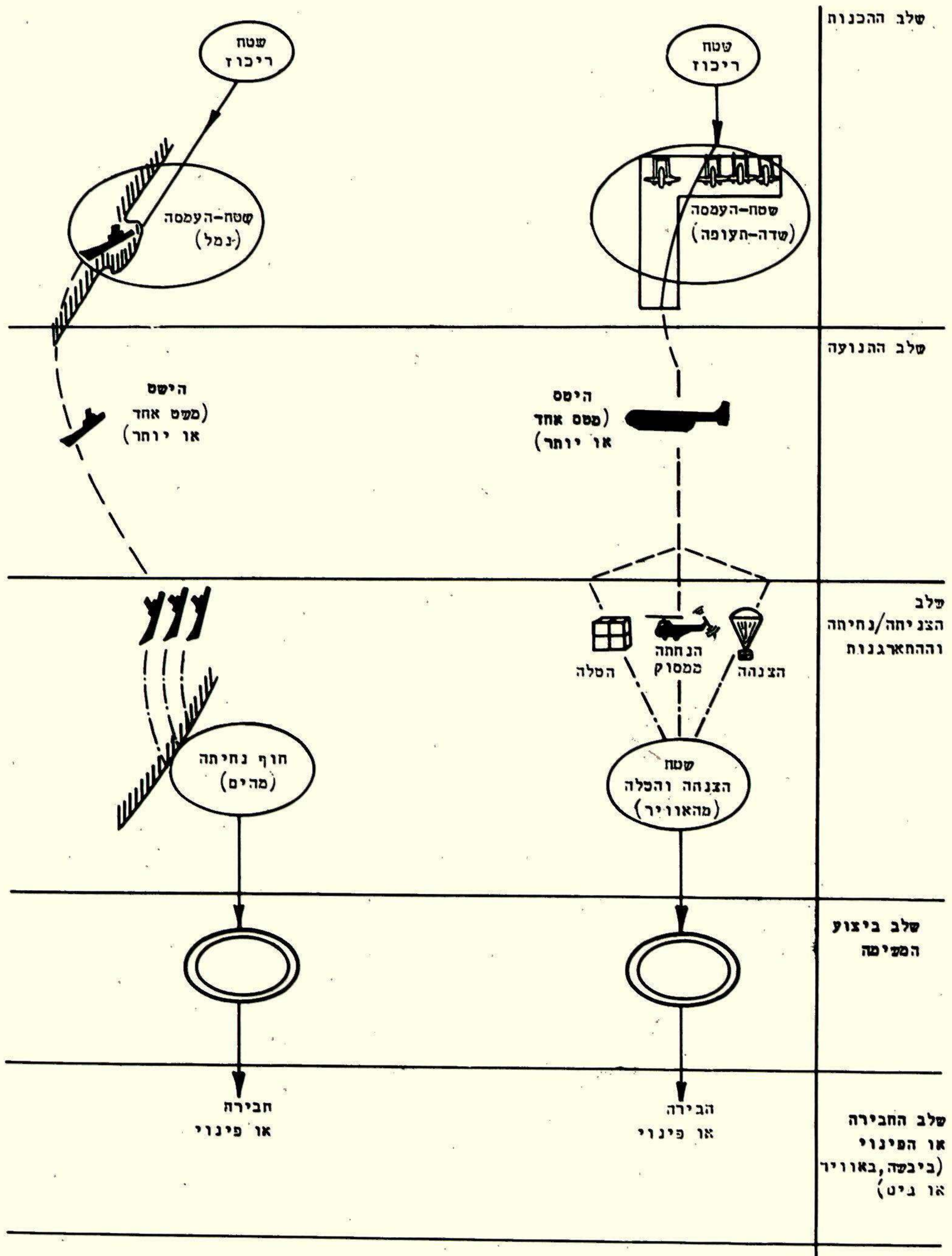
הגדרות

31. שטח-ריכוז (במבצעים מוטסים ומושטים) - מקום שבו מתרכזים הכוחות ועושים הכנות למבצע לפני עלייתם לכלי-הטיס או כלי-השיט.
32. שטח-העמסה (במבצעים מוטסים ומושטים) - מקום שבו עולים הגייסות ומעמיסים ציוד על כלי-טיס או כלי-שיט (בדרך-כלל שדה-תעופה או נמל).
אפשר ששטח-הריכוז ושטח-ההעמסה יהיו במקום אחד.
33. הישט - העברת כוחות ואפסניה בכלי-שיט (בים).
34. היטס - העברת כוחות ואפסניה בכלי-טיס (באוויר).
35. מטס - גיחה אחת של כמה מטוסים (שניים או יותר) ממועד-המראתם ועד לנחיתתם.
36. משט - הפלגה אחת של כלי-שיט ממועד-צאתם לים ועד הגיעם שנית לחוף.
37. נחיתה - ירידה לקרקע מכלי-טיס שנחת או מכלי-שיט שהתקרבו לחוף.

שלבי-היסוד

38. יש חמישה שלבי-יסוד במבצעים מוטסים ומושטים:-
- א. שלב ההכנות
בשלב זה נעשה תכנון המבצע. הכוחות המוקצים למבצע מתארגנים בשטחי-הריכוז, עושים הכנות למבצע, נעים אל שטחי-העמסה ועולים למטוסי-חובלה, למסוקים או לכלי-שיט.
 - ב. שלב התנועה (היטס, הישט)
בשלב זה מובלים כוחות היבשה בהיטס ובהישט משטחי-ההעמסה אל שטחי ההצנחה וההנחתה שבעורף האויב.
 - ג. שלב הצניחה/נחיתה וההתארגנות
בשלב זה מוצנחים ומונחתים הכוחות בשטחי ההצנחה וההנחתה ומתארגנים על הקרקע לביצוע המשימה העיקרית.
 - ד. שלב ביצוע המשימה
בשלב זה מבוצעת המשימה העיקרית שלשמה נערך המבצע המוטס-מושט.
 - ה. שלב החבירה או הפינוי
בשלב זה מתחבר הכוח היבשתי שהוצנח או הונחת (לאחר שביצע את משימתו בעורף האויב) עם כוחות יבשתיים אחרים, או שמפנים אותו והוא חוזר אל בסיס ידידותי.

שלב-י-יסוד במבצעים מוטסיים ומ-שטים

ש ל ב ה ה כ נ ו ת

39. שלב ההכנות כולל פעולות אלה במסגרת נוהל-הקרב:-

- א. נוהל-קרב משולב.
- ב. איגודי כוחות.
- ג. הכנות מנהלתיות מיוחדות.
- ד. תדריכים.
- ה. אימון משימתי.
- ו. עלייה והעמסה של גייסות ואפסניה לכלי טיס ולכלי-שיט.

40. נוהל-קרב משולב

נוהל-הקרב המשולב ייעשה בשתי רמות - ברמת ה-מצפ"ע וברמת הכוח המשולב המבצע.

א. ברמת ה-מצפ"ע

- (1) תיקבע המשימה של הכוח המשולב וייקבע ה-סד"כ שלו מכוחות היבשה, האוויר והים, בהתאם לתכנית האסטרטגית והאופרטיבית הכללית.
- (2) יוקצו אמצעים אוויריים וימיים להובלה ולסיוע (החקפי וסיוור).
- (3) תיקבע מערכת הפיקוד והשליטה על הכוח.
- (4) ייקבעו משימות נוספות לזרועות האוויר, הים והיבשה (שיבוצעו על-ידי כוחות שאינם נמנים עם הכוח המשולב).
- (5) תוקצה האפסניה הדרושה לחחזוקת הכוח המשולב ותיקבע שיטת-הספקתה.

ב. ברמת הכוח המבצע

נוהל-הקרב למבצעים מוטסים ומושטים ברמת הכוח המבצע איננו שונה ביסודותיו מנוהל-הקרב המקובל. גם כאן יהיו שלביו העיקריים:-

- (1) קביעת תכנית פעולה כללית על-ידי מפקד-המבצע בקבוצת-התכנון.
- (2) עיבוד התכנית לפרטיה והכנת התכניות המשלימות (תכנית סיוע האש, תכנית כינוס הכוחות והובלתם, תכנית החחזוקה וכד') על-ידי קציני-המטה המתאמים והמקצועיים.

(3) אישור התכנית הסופית על-ידי מפקד-המבצע (ולעמים גם על-ידי הרמה הגבוהה יותר).

(4) מתן פקודות לכוחות.

ג. המייחד את נוהל-הקרב במבצעים מוטסים ומושטים הוא:-

(1) שילובם של קציני אוויר וים בכל שלבי התכנון והעיבוד, מראשיתם ועד סופם.

(2) קיומו של נוהל-קרב ארוך (אין מכינים מבצעים מוטסים ומושטים בנוהלי-קרב רגילים וחפוזים).

(3) ירידת תכנונם של רמות גבוהות עד לפרטי התכנון של הרמות הנמוכות ביותר.

(4) קיום חדריכים מפורטים משותפים ואימון משימתי משולב.

41. איגודי כוחות והכנתם למבצע

א. במבצעים מוטסים ומושטים, יותר מאשר בכל מבצע אחר, מושפעים איגודי-הכוחות מהאפשרויות ומהמגבלות של התובלה האווירית והתובלה הימית.

(1) כאשר המבצע הוא מוטס, יהיו הכוחות המוצנחים והמונחתים חלשים ביותר בחימוש כבד, כגון תול"רים, וברכב לתובלה. טנקים ניתן להוביל בדרך האוויר על-ידי מטוסים כבדים בלבד ולהנחיתם רק אם נכבש חחילה שדה-תעופה בעורף האויב, וגם אז רק בכמות קטנה.

(2) כאשר המבצע הוא מושט, ניתן להנחית ציוד כבד בכמות גדולה מאשר במבצע מוטס. אולם גם בזה מוגבלת הכמות על-הרוב להספק ההנחתה של ה-נט"קים וה-נמ"כים מתחילת שלב-ההנחתה ועד השעות המוקדמות של הבוקר.

(3) לפיכך במבצעים גדולים אפשר שעצמתו הרצויה של הכוח חשפיע גם על בחירת שיטת-ההובלה של הגייסות ומקומות הצנחתם/הנחתתם, שכן מלבד כוחות-היבשה יהיה צורך גם בכוחות אוויר וים ניכרים שיפעלו לפי תכנית ולוח-זמנים מתואמים.

ב. בד בבד עם התכנון ירוכזו הכוחות בשטח-הריכוז, ושם יאוגדו הכוחות, יקבלו פקודות ותדריכים ויתורגלו באימון משימתי. לעתים אפשר ששטח-הריכוז ושטח-ההעמסה יהיו במקום אחד או שיהיו סמוכים זה לזה כדי לאפשר את תרגול הגייסות בפרקי-אימון ספציפיים, כגון: מעבר מכלי-שיט גדולים לקטנים, אימון בעלייה וירידה מהירה במסוקים וכו'.

תהליך נוהל-הקרבת המשולב

מס' סד'	הפעולה	חיל-הים	הכוח המשולב	חיל-האוויר
		ב	ג	ד
1	קבלת הפקודה ולימודה	קבלת פקודה מה-מצפ"ע ולימודה	קבלת פקודה מה-מצפ"ע ולימודה חוך מגע עם מפקדת ח"א ו-ח"י	קבלת פקודה מה-מצפ"ע ולימודה
2	קביעת התכנית הכללית	תכנון המשימות הייעודיות ומחן נתונים למפקדת הכוח המשולב	קביעת התכנית הכללית בקבוצת-תכנון, בה משתתפים קציני אוויר וים, שהם נציגי מפקדת ח"א ו-ח"י	תכנון המשימות הייעודיות ומחן נתונים למפקדת הכוח המשולב
3	עיבוד התכנית והכנת התכניות המשלימות	המשך תכנון המשימות הייעודיות והתאמתן עם המבצע המשולב	עיבוד התכנית לפרסיה והכנת התכניות המשלימות (תכנית-האש, תכנית-הסיוור, תכנית-ההובלה, תכנית-ההחזקה וכד') על-ידי הכוח המשולב שמתתפים בו קציני אוויר וים	המשך תכנון המשימות הייעודיות והתאמתן עם המבצע המשולב
4	אישור הרמה הגבוהה	אישור התכנית הימית של המבצע המשולב על-ידי מפקדת ח"י	אישור תכניות המבצע המשולב על-ידי ה-מצפ"ע	אישור התכנית האווירית של המבצע המשולב על-ידי מפקדת ח"א
5	מחן פקודה ראשונה	מחן פקודות ותדריכים ליחידות-הים	מחן פקודות בע"פ או בכתב למפקדי כוחות-המשנה (לרבות תדריכים)	מחן פקודות ותדריכים ליחידות-האוויר

<p>6</p>	<p>נוהל- הקרב ביחידות- המשנה</p>	<p>תכנון ביחידות-היום והשתתפות בתכנון עם מפקדי-כוחות-המשנה של הכוח המשולב</p>	<p>תכנון מפקדי-כוחות-המשנה בשיחוף עם נציגי יחידות-האוויר והים המשתתפות במבצע המשולב</p>	<p>תכנון ביחידות-האוויר והשתתפות בתכנון עם מפקדי כוחות-המשנה של הכוח המשולב</p>
		<p>אישור התכנון המפורטות</p>	<p>אישור ותיאום של תכניות מפקדי כוחות-המשנה</p>	<p>אישור התכנון המפורטות</p>
		<p>השתתפות בקבלת ונתינת של הפקודות והתדריכים של הכוח המשולב</p>	<p>מתן פקודות ותדריכים על-ידי מפקדי כוחות-המשנה לכוחותיהם</p>	<p>השתתפות בקבלת ונתינת של הפקודות והתדריכים של הכוח המשולב</p>

ההכנות המנהלתיות המיוחדות מתנהלות בשלושה תחומים:-

- א. הכנה, עיבוד או התקנה ספציפית של סוגי ציוד או פריטים לצורכי המבצע המשולב.
- ב. הכנת כלי-רכב וציוד לסוגיו להצנחה מהאוויר או להנחתה מהים על-ידי אריזתם המיוחדת, איטומם בפני מים וכו'.
- ג. שינוי רמות המלאי וסוגי הציוד והחימוש שברגעי החזוקה והחימוש, כדי שיהלמו את איגודי הכוחות וכדי שיחננו לכוחות עצמאות מבצעית למשך מינימום של 24 שעות, ולעתים אף לפרק-זמן ארוך יותר.

43. עלייה והעמסה של גייסות ואפסניה לכלי-טיס ולכלי-שיט

א. כללי

בדרך-כלל תוכן ותועמס האפסניה על כלי-הטיס או כלי-השיט המובילים קודם עליית הגייסות. פעולות ההכנה וההעמסה ייעשו על-הרוב בבסיסים-מספר לפי תכנית אחת ולוח-זמנים מחואם ובפיקוח מפקד המבצע.

ב. עליית הגייסות

לאחר שהועמסה האפסניה (כולה או רובה), סמוך ככל-האפשר לתחילת ההטסה או ההפלגה, ינועו הגייסות לשטחי-ההעמסה (על-הרוב נמלים או שדות-תעופה) ויעלו על הכלים המובילים אותם. העמסת הגייסות מותנית בשני גורמים:-

- (1) בסדר-ירידתם המתוכנן לקרקע בשטח האויב.
- (2) בהצבתם סמוך לציוד אותו הם מפעילים (לדוגמה צוותי-טנקים יובלו סמוך לטנקים שלהם).

ג. העמסת כלי-טיס

שני גופים משתתפים בפעולות של העמסת ציוד ואפסניה על כלי-הטיס:-

(1) כוח אווירי

כוח זה אחראי להכנת מטוסי-התובלה (או כלי-טיס אחרים) המיועדים להובלת הגייסות והאפסניה. המטוסים יובאו למקומות-ההעמסה לפי תכנית ההעמסה ולוח-הזמנים שנקבעו במפקדת המבצע המשולב.

(2) יחידת ארגון הטסה

יחידה זו אחראית הן לארגון עליית הכוחות לכלי-הטיס והן לאריזת האפסניה ולהעמסתה. אפשר שיהיה צורך לעזור ליחידה זו במילוי משימה על-ידי הקצאת סבלים מתוך הכוחות מבצעי-המשימה.

ד. העמסת כלי-שיט

(1) הכוח הימי לבדו הוא שאחראי לכל הקשור בעליית גייסות ובהעמסת אפסניה על כלי-השיט בהתאם לתכנית ההעמסה ולוח-הזמנים שנקבעו במפקדת המבצע. תכנית-ההעמסה תושפע מסדר הירידה המתוכנן בחוף האויב, כאשר היורד הראשון מועמס אחרון, במקום המאפשר את ירידתו המהירה מכלי-השיט.

(2) האחראיות להכנת הציווד והאפסניה, לאריזתם ובמידת-הצורך לאיטומם והבאתם עד כלי-השיט מוטלת על הכוחות המושטים ועל בסיסי-התחזוקה.

44. ביטחון

תשומת-לב מיוחדת תוקדש להסתרת ההכנות, שכן גילוי מוקדם של ההכנות עלול למנוע את הסתרת המבצע מהאויב; על-ידי-כך ייפגעו הסיכויים לשמור על עיקרון ההפתעה, שקיומו הוא בדרך-כלל תנאי להצלחת המבצע. לעתים יהיה טעם להעמיס את הכוחות במקומות-מספר כדי להכביד על גילוי אפשרי של ההכנות עקב ריכוז כוחות גדולים במקום אחד.

שלב התנועה

45. כללי

בשלב זה הכוחות הפעילים הם בעיקר כוחות האוויר והים, ואילו כוחות-היבשה המובלים על-ידיהם הם פסיביים, עד שיונחתו או יוצנחו בעורף האויב.

ראשיתו של שלב זה עם תחילת ההיטס או ההישט וסופו עם הצנחתם או הנחתתם של הכוחות.

46. ההיטס וההישט

האחריות הבלעדית להיטס ולהישט מוטלת על הכוח האווירי ועל הכוח הימי (כל אחד בתחומו), שתפקידם להוביל את הגייסות והאפסניה, לפי צורכי הכוח המובל ולפי לוח-הזמנים שבחכנית, אל מקום ההצנחה או הנחתה (ולאחר-מכן להורידם לקרקע - בשיטה שנקבעה - הצנחה או הנחתה). במשך ההיטס וההישט נתונים למעשה הכוח המוטס והכוח המושט תחת פיקוד הכוח האווירי או הימי, האחראים הן לניווט נכון והן לאבטחת הכוח המובל על-ידי מטוסי-קרב, וספינות-מלחמה ועל-ידי נקיטת שיטות פסיביות (בחירת נתיבי טיסה ושיט, רום וכו'). ככלל יש לשאוף שנתיבי ההיטס וההישט יהיו קצרים ככל-האפשר ושבסיומם ישארו די שעות-חשכה לביצוע ההצנחה והנחתה ולביצוע המשימה.

שלב הצניחה/נחיתה והתארגנות

47. כללי

שלב זה כולל שני חלקים עיקריים:-

- א. הורדה לקרקע, מכלי-טיס או מכלי-שיט, של הגייסות ושל הציווד הדרוש מיידית לביצוע המשימה.
- ב. התארגנות הכוחות על הקרקע לקראת ביצוע המשימה.

48. הצנחה/הנחתה מהאוויר

א. האחריות והביצוע הראשוני לסימון שטחי ההצנחה/הנחתה וכך לביצוע הצניחה והפריקה מכלי-הטיס מוטלים על יחידת ארגון-ההטסה. אם יתפס שדה-תעופה או מסלול-נחיתה שימש מסלול או שדה קדמי לצורך ביצוע היטסים נוספים, יעברו הפיקוח והניהול של השדה לרשות חיל-האוויר.

ב. תפקידי יחידת-ארגון-ההטסה הם:-

- (1) לארגן הטסת גייסות ואפסניה מהשדות העורפיים אל ראש-אוויר או אל מקום הצנחה/הנחתה.
- (2) לסייע בהכנת הכוח למבצע המוטס ובכלל זה לספק ציוד-בטיחות וציוד-הצנחה.
- (3) לסייע לכוח מוטס בהקמת ראש-אוויר.

ג. ארגון שטח הצנחה/הנחתה מהאוויר

(1) ארגון השטח יכול את הפרטים העיקריים הבאים או חלק מהם בהתאם להיקף המבצע:-

(א) סימון שטחים עיקריים ומשניים:-

(אא) לגייסות.

(בב) לרכב.

(גג) לדלק ולאפסניה.

(ב) סיוע בריכוז הגייסות והאפסניה המוצנחים או מונחתים.

(2) אם הפעולה היא ממושכת ויוקם ראש-אוויר, תוקם מפקדת ראש-אוויר שתעסוק לראשונה בארגון הראשוני של ההצנחה וההנחתה ולאחר-מכן תמשיך לפעול לקיומו של ראש-האוויר לשם תחזוקת הכוחות (תפקידיו וארגונו של ראש-אוויר - ר' פסקה 5).

(3) כאשר הכוח הפועל הוא קטן ומיועד לפעולות לחמה-זעירה, אפשר שהצנחת הכוחות ממטוסים או הנחתתם ממסוקים תיעשה ללא סימון וללא הכנות מוקדמות על הקרקע. בנסיבות אלה תוטל על הטייס האחריות לקבוע את המקום המדויק של הצניחה או הנחיתה.

49. נחיתה מהים

א. אפשר שהכוח כולו ינחת בגל-נחיתה אחד או בגלים-מספר לפי היקף המשימה ולפי מספר כלי-השיט. כאשר נוחתים בגלים-מספר, התכנית של ביצוע המשימה על הקרקע היא שחכתיב את הרכבם וסדרם של הגלים. האחריות לארגון ולביצוע הנחיתה מכלי-השיט אל החוף מוטלת על הכוח הימי.

ב. ארגון הנחיתה

לקראת נחיתה הכוח יש לארגן את חוף-הנחיתה ולחלקו לגזרות-משנה לפי גודל הכוח, מספר כלי-השיט ותכנית הפריקה. חלוקה זו באה להסדיר את הנחתת כוח-האדם והאפסניה בחוף ולאפשר להם להתארגן במהירות.

ארגון החוף כולל 4 תחומים עיקריים:-

- (א) קבוצת-חוף ימית שתפקידה הראשוני הוא סימון החוף וחלוקתו לגזרות ולנקודות-נחיתה. לעתים תונחת קבוצת-החוף במסוקים או תוצנח קודם בואו של הכוח הימי.
- (ב) קבוצת-הכנה שתפקידה לארגן את שטח-חוף-הנחיתה בשביל הכוח הנוחת, לשלטו ולאפשר שליטה והתארגנות מהירה בחוף.
- (ג) כוח אבטחה לאבטחת הנחיתה וההתארגנות בחוף הנחיתה.
- (ד) הקמת ראש-חוף לצורכי תחזוקה (תפקידיו וארגונו של ראש-חוף - ר' פסקה 5).

ג. ביצוע הנחיתה מהים

כאשר הכוח מובל בנחתות לסוגיהן והוא מונחת לחוף בגל אחד, לא תהיינה בעיות של חיאום או ארגון. לעומת-זאת אפשר שחלק מהכוח ומרבית האפסניה יובלו בכלי-שיט גדולים וצריך יהיה לבצע מסובים-מספר של כלי-הנחיתה, ואז צריך יהיה לפתור ולתכנן את ההנחתה לפרטיה. ביצוע הנחיתה אפשר שיכלול פעולות עיקריות אלה:-

- (1) הורדת הגייסות או האפסניה מכלי-השיט הגדולים לכלי-ההנחתה לפי תכנית וקדימות שנקבעו מראש בהתאם לצורכי הלחימה על הקרקע.
- (2) התכנסות כלי-ההנחתה (נט"קים, נמ"כים) העמוסים סמוך לחוף אולם מחוץ לטווח של נשק בינוני (בהתאם לצורכי הלחימה על הקרקע).
- (3) תנועת כלי-ההנחתה והיערכותם סמוך לחוף אולם מחוץ לטווח של נשק קל, בתבנית ההסתערות לעבר החוף.
- (4) הסתערות כלי-השיט להנחתת הכוחות לחוף
קביעת האחריות והפיקוד על הכוחות שבכלי-ההנחתה המסתערים בקטע זה, המסיים את שלב הנחיתה, היא אחת הסוגיות הקשות במבצעים מושטים.

ניתן לקבוע את מועד העברת הפיקוד מהמפקד הימי של כלי-
ההנחתה המסחערים אל המפקד היבשתי בדרכים אלה:-

(א) המפקד הימי יפקד על כל הכוחות המסחערים, עד שכוחות-
היבשה יעזבו פיסית את כלי-ההנחתה ויעלו לחוף. זו
השיטה שתינקט בדרך-כלל.

(ב) המפקד היבשתי יפקד על כל הכוחות מגמר היערכותם
להסתערות של כלי-ההנחתה ועד גמר הסתערותם בחוף-
הנחיתה. דרך זו רצויה, כאשר צפוי שיעלה הצורך
להפנות את כלי-ההנחתה המסחערים (בדקה האחרונה שעדיין
ניתן להפנותם) לעבר קטע אלטרנטיבי בחוף-הנחיתה, בגלל
שיקולי לחימה על היבשה.

(ג) ההחלטה בעניין הפיקוד על הכוחות המסחערים בשלב זה
אין הכרח שתהיה אחידה לגבי כל גלי-ההסתערות. לדוגמה:
גל-ההסתערות הראשון אפשר שיהיה בפיקוד המפקד הימי,
בעוד שגל שני או גל-העתודה של הכוח היבשתי יהיה
בפיקוד המפקד היבשתי.

בכל אחת מאפשרויות אלה יהיה הפיקוד על כוחות-היבשה,
מרגע עוזבם את כלי-ההנחתה, בידי המפקד היבשתי ואילו
הפיקוד על כלי-השיט המנחיתים, החוזרים לכלי-השיט הגדולים
לשם העמסתם לקראת ביצוע מסוב שני - בידי המפקד הימי.

(5) סיוע אש בשלב זה יינתן על-ידי:-

(א) תותחי אניות.

(ב) מטוסים.

(ג) סת"חים, סט"רים.

(ד) נשק שבכלי-ההנחתה.

50. נחיתה מהאוויר ומהים במקום אחד

במבצעים המוטסטים-מושטים שבהם מופעלים כוחות-יבשה גדולים על-
הרוב יהיו שטחי-ההתארגנות על הקרקע, שבהם יוצנחו ויונחתו
הכוחות, נפרדים לכוחות המושטים ולכוחות המוטסטים. אולם בנסיבות
מסוימות אפשר שיהיה צורך להנחית את הכוחות המוטסטים והמוצנחים
במקום אחד, אשר יהיה כמובן בחוף-ים. בנסיבות אלה יאורגן השטח
כך:-

א. שטחי הנחיתה מהים ושטחי ההצנחה וההנחתה מהאוויר יהיו
נפרדים, אם כי סמוכים זה לזה.

- ב. שטחי ההתארגנות על הקרקע יהיו תואמים את תכנית ההתארגנות לקראת המבצע. אפשר שבשטח-ההתארגנות אחד יתארגנו: כוחות שחלקם הובלו בדרך-האוויר והוצנחו בשטח-הצנחה וחלקם הובלו בדרך הים והונחתו בחוף-הנחיתה.
- ג. לאחר הורדת הכוחות לקרקע והתארגנותם, אם יוקמו ראש-אוויר וראש-ים, יוכפפו למפקד אחד, והוא שיכוון את המשך הזמנת האספקה, פריקתה והעברתה למצבורים ולכוחות לפי תכנית אחידה.

ב י צ ו ע ה מ ש י מ ה

51. על-אף ההכנות המדוקדקות ואמצעי הארגון והשליטה שיינקטו בזמן הצניחה וההנחתה, אפשר שתשרור אנדרלמוסיה שעה שהכוחות והציוד יגיעו לקרקע. מידה מסוימת של אנדרלמוסיה צפויה בעיקר בלילה, אשר בו בעיקר יבוצעו פעולות מעין אלה. לפיכך צריך כוח-היבשה להקפיד על מילויים של כללים אלה:-
- א. לעולם לא יותנה ביצוע המשימה בהקמתו ובארגונו של חוף הנחיתה או שטח ההצנחה/הנחתה מהאוויר. הכוחות יורדו לקרקע, אם רק אוכזן השטח המיועד להורדתם, אפילו לא הצליחו הכוחות המיועדים לכך, מכל סיבה שהיא, להכין ולסמן כמתוכנן את שטח ההצנחה/הנחתה.
- ב. נוכח האנדרלמוסיה הצפויה בשעת הנחיתה וההתארגנות מוטלת אחריות-יתר על יחידות-המשנה לביצוע משימותיהם - אפילו חלו שיבושים בארגון כוחותיהם - אגב הקפדה על לוח-זמנים, אשר בשעות מעין אלה אפשר שימשש אמצעי-תיאום עיקרי.
52. אין הבדל מהותי בין ביצוע משימות של כוח שהוצנח או שהונחת בעורפו של האויב לבין ביצוע משימה דומה על-ידי כל כוח יבשתי אחר. לעומת-זאת עובדת היות הכוח מנותק עשויה להשפיע על שיטת פעולתו בחומים אלה:-
- א. מבנה הכוח יושפע במידה רבה ממשך-הזמן הצפוי שבו יפעל הכוח בעורף האויב עד לחבירה.
- ב. לעתים יוקצו כוחות רבים יותר לצורכי-אבטחה אפשריים:-
- (1) לאבטחת חוף-נחיתה או שטח-הצנחה/הנחתה מהאוויר, אם הוחלט להקים גם ראש-חוף או ראש-אוויר.
- (2) לאבטחת אזור-הפעולה מפני כוחות-תגבורת של האויב, העלולים להגיע מכל הכיוונים ולהפריע לכוח העיקרי בשעת ביצוע משימתו.

ח ב י ר ה א ו פ י נ ו י

53. ככל שהכוח המבצע את המשימה שוהה זמן ממושך יותר בעורף, כך צפוי שהאויב יפעיל כוחות גדולים יותר נגדו, ועצם קיומו של הכוח עלול להיות בסכנה. לפיכך ככל שתקדם החבירה כן יגדלו סיכוייו של הכוח לביצוע משימתו, אם היא כוללת גם החזקה בשטח, ותגדל האפשרות להשתמש באותו מקום למשימות נוספות.

54. תכנון החבירה ייעשה מראש לפני תחילת המבצע והנקודות העיקריות שבו יסוכמו ברמת ה-מצפ"ע:-

א. הפיקוד על כוח-היבשה ועל הכוח הפועל בעורף האויב בשלבים השונים

כרגיל יהיה הכוח שבעורף האויב ח"פ ה-מצפ"ע עד לחבירה. לאחר-מכן יעבור בדרך-כלל הכוח הקטן יותר ח"פ הכוח הגדול ממנו, או שהכוח המשולב (כולו או חלקים ממנו) יסיים את מילוי תפקידו ויחזור לעורף.

ב. צירי-התחברות לנקודות-מפגש

צירים אלה יתוכננו להשגת שתי מטרות:-

- (1) שיאפשרו חבירה מהירה על-ידי שיהיו קצרים או אוגפים לפי הנסיבות.
- (2) שנקודות-המפגש יהיו במקומות בולטים וקלים לזיהוי, כדי שיהיו בבחינת "גבול גזרות" קל לזיהוי, כאשר הכוחות ייפגשו.

ג. מועד-החבירה

מועד זה ייקבע הקדם ככל-האפשר, אולם יובאו בחשבון אפשרויות שיבוש ואיחור בקיום לוח-הזמנים של הכוח המתחבר.

ד. קשר וקישור

הקשר והקישור לקראת החבירה ובעת החבירה יכלול:-

- (1) רשת מגע אשר תשמש את היחידות הקדמיות של הכוחות לשם זיהוי הדדי בשעת החבירה.
- (2) קשר בין הכוח היבשתי המתקדם לכוח שהוצנח או הונחת בעורף על-ידי הכללה הדדית ברשתות הפיקוד או באמצעות עורק מיוחד.
- (3) רשת-סיוע אשר תאפשר הסתייעות בארטילריה של כל הכוחות על-ידי אחד מהם.

(4) החלפת קציני-קישור הבקיאים בתכנית המבצעת של הכוח השולח.

(5) מטוסי-קישור ומסוקים עשויים לשפר את אפשרויות הקשר והקישור ההדדיים.

ה. אמצעי תיאום וזיהוי הדדי

אמצעי התיאום והזיהוי ההדדי יהיו עיקר לגבי ארגון השטח על-ידי קביעת קווי-הפצה, גבולות-גזרות וסימני-זיהוי במכשירי הקשר או באמצעים חזותיים, כגון: עשן צבעוני, סימני-אור, סימני זיהוי על רק"מ וכלי-רכב וכו'.

55. מבצע מוטס או מושט עשוי להסתיים בפינוי הכוח היבשתי בדרכים אלה:-

א. בדרך-האוויר.

ב. בדרך-הים.

ג. בדרך-היבשה.

56. אין הכרח שהכוח יפונה באותה דרך שבה הגיע או שיפונה בדרך אחת בלבד; על-הרוב, גם כאשר תהיה דרך-פינוי עיקרית אחת, יהיה צורך בהשלמה של דרכים נוספות; לדוגמה:-

א. אם הוחלט לפנות בדרך-היבשה - מן-הרצוי שנפגעים יפונו במסוקים.

ב. אם הוחלט לפנות בדרך-האוויר - אפשר שיהיה צורך לפנות בדרך-הים טנקים או ציוד כבד יקר שאין כוונה להשמידו.

57. להלן נקודות עיקריות להדגשה בתכנון ובביצוע של הפינוי:-

א. תיאום

התיאום ייעשה בתחומים אלה:-

(1) בין הכוח המפונה לבין הכוחות האוויריים והימיים העוסקים בפינוי.

(2) בין הכוח המשולב לבין כוחות-היבשה באזור ה-קמ"ק, כאשר הפינוי נעשה בדרך היבשה. במקרה כזה תבוצע מעין "חבירה בכיוון הפוך" באזור ה-קמ"ק שתחייב סדרי קשר, קישור ותיאום בין הכוח המפונה לבין הכוחות המחזיקים באזור ה-קמ"ק, כמפורט בסעיפים הקודמים.

ב. פיננסי נפגעים

ככלל רצוי לפנות נפגעים בכלי-טיס כדי לוודא טיפול מהיר בהם וכדי לא להכביד על פעולותיו של הכוח. כלל זה נכון גם כאשר הכוח מצפה לחבירה.

ג. האדם יקר מן הציווד

בכל-עת תינתן זכות-קדימה לפיננסי של כוח-אדם. ציווד אשר לא יפונה יושמד. בכל מקרה מן-הראוי לבחון אם לא רצוי להחליט מראש על השמדת ציווד ועל-ידי כך לקצר את משך-הפיננסי וממילא להגדיל את הסיכוי לפנות מקסימום גייסות תוך מינימום נפגעים.

פ ס ק ה 4

השליטה במבצעים מוטסיים ומושטיים

כ ל ל י

58. השתתפותם של כוחות משלוש זרועות כרוכה בסדרי ארגון ושליטה בתחומים אלה:-

- א. הפיקוד על המבצע.
- ב. ארגון המפקדה המשולבת.
- ג. התאמת מערכות-קשר לצורכי המבצע.

ה פ י ק ו ד

59. כל כוח מוטס ומושט יהיה כפוף ל-מצפ"ע עד לחבירה. משהורדה הפקודה מה-מצפ"ע לכוח המשולב והוקצו הכוחות והאמצעים למבצע חיוני הוא שמפקד אחד יהיה המפקד הראשי של המבצע. הפיקוד האחיד אפשר שיבוצע בשתי שיטות-יסוד:-

- א. פיקוד של מפקד אחד, כשהוא מפקד משך כל שלבי המבצע.
- ב. פיקוד העובר בשלב מסוים ממפקד יחיד אחד למפקד יחיד אחר מזרוע אחרת.

60. פיקוד של מפקד אחד

בשיטה זו שולט המפקד בכוחות שהוקצו למבצע, מתחילת התכנון עד גמר מילוי המשימה, או עד פרישת חלקים מהכוח מפיקודו לפי פקודה של ה-מצפ"ע.

גם בשיטה זו תהיה זיקה הדוקה של הכוחות לזרועותיהם בשל צורכי התחזוקה והשליטה הספציפיים לכל חיל, אולם מפקדות הזרועות שברמת-המטכ"ל יסייעו לכוח לפעול בהתאם לתכניות של מפקד הכוח המשולב.

61. החלפת הפיקוד בשלב מסוים

בשיטה זו יחלף המפקד בהתאם לשלבי-המבצע, כפי שנקבע מראש; לדוגמה:

- א. בשלב התכנון - ה-מצפ"ע הוא המפקדה הממונה.
- ב. בשלב התנועה (ההיסטס או ההישט), נתון הכוח תחת פיקוד הזרוע המובילה (חיל-הים או חיל-האוויר).
- ג. משנחתו חלק מהכוחות לחוף ועמם מפקד הכוח עם אמצעי-שליטה מינימליים, יעבור הפיקוד על כל הכוחות שנותרו למבצע, לרבות הכוחות המסייעים של הזרועות האחרות - למפקד הכוח היבשתי.

62. משתי שיטות-הפיקוד הנזכרות רצויה בדרך-כלל השיטה של פיקוד מפקד אחד על כל שלבי-המבצע.

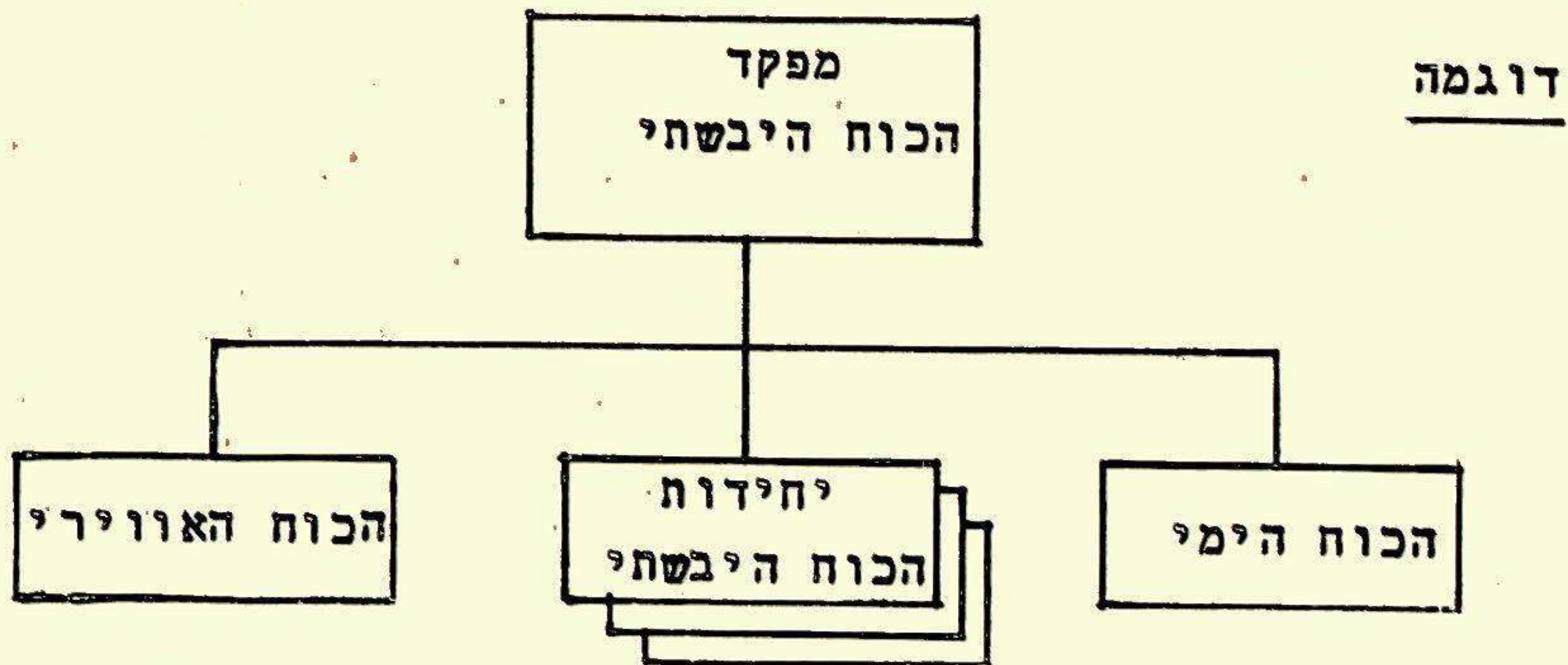
מפקדות משולבות

63. מפקדה אפשר שתוקם ותפעל באחת מדרכים אלה:-

- א. מפקדת אחד הכוחות תפקד על הכוח המשולב כולו.
- ב. תוקם מפקדה משולבת על בסיס מפקדת הכוח העיקרי.
- ג. מפקדה בין-זרועית משולבת.

64. מפקדת אחד הכוחות

מפקדה כזאת מתאימה לכוח-משימה קטן המוגבל בהיקף ובזמן.

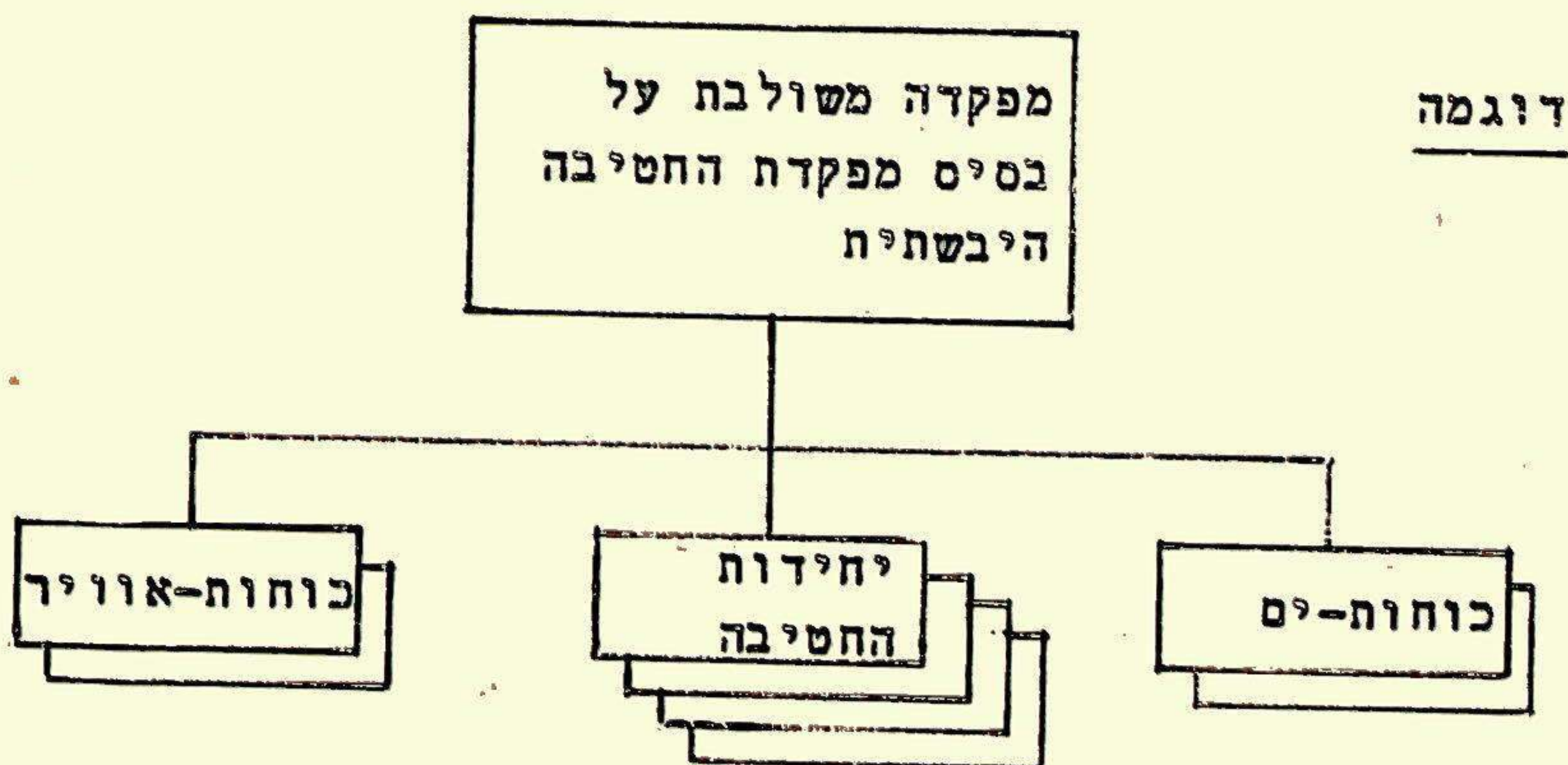

מפקדת כוח כזה תהיה על-הרוב מצומצמת, כאשר מפקד הכוח העיקרי הוא גם מפקד-המבצע וכאשר מפקדי-הכוחות של הזרועות המסייעות משמשים כיועצים לידו.

דוגמה: כוח יבשתי קטן מוגבל במספר מועט של כלי-שיט קטנים או מסוקים, ולאחר מילוי המשימה הוא מפונה על-ידיהם.

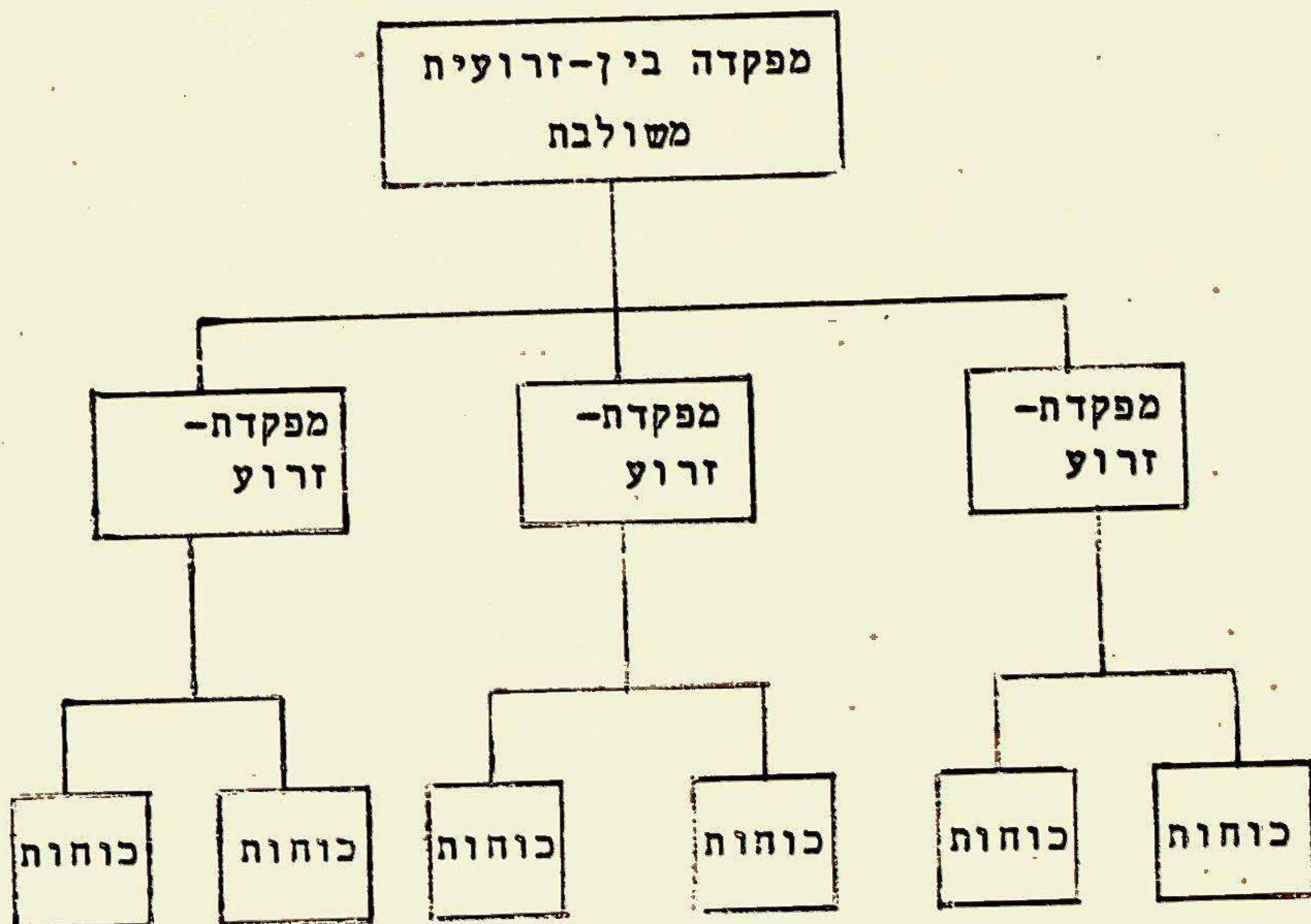
65. מפקדה משולבת על בסיס מפקדת הכוח המבצע את המשימה העיקרית

מפקדה כזאת מתאימה למשימה רבת-היקף, המושתתת על אחת הזרועות; לדוגמה, כאשר צוות חטיבתי מבצע את המשימה. במקרה כזה, תחבס המפקדה המשולבת על מפקדת החטיבה.

66. מפקדה בין-זרועית משולבת

מפקדה כזאת מתאימה למבצעים מוטסטים ומושטים רבי עצמה והיקף ולזמן ממושך.

קשר

67. מערכת הקשר של הכוח היבשתי תכלול:-

- א. קשר פנימי של הכוח - רשחות פיקוד, סיור ומנהלה במכשירים החקניים של הכוח.
- ב. קשר קרקע-אוויר:-
 - (1) ממפקדת הכוח למטוסים באמצעות משל"ט ח"א.
 - (2) קשר ישיר למטוסים.
- ג. קשר של כוח היבשה עם הכוח הימי.
- ד. אם הוקם ראש-אוויר או ראש-חוף - קשר ממנו לבסיס-התחזוקה.
- ה. זרוע קס"א לקשר עם ה-מצפ"ע.

68. אמצעי-הקשר שבכלי-הטיס ובכלי-השיט עשויים לאפשר לכוח המשולב לקיים דרכם קשר אל ה-מצפ"ע אף בטווחים המקסימליים הצפויים.

תורת הקרב ב (107)

ת ח ז ק ה

כ ל ל י

69. תחזוקת הכוח המשולב ביבשה תיעשה בשלושה שלבי-יסוד:-
- א. בשלב ההכנות - מהמתקנים הקבועים הסמוכים לשטח-הריכוז.
 - ב. מתחילת ביצוע המשימה ולכל היותר עד 24 שעות לאחר הצניחה/נחיתה - באמצעות הדרגים המנהלתיים שעם הכוחות.
 - ג. לאחר גמר המלאי הראשוני - באמצעות ראש-אוויר או ראש-חוף.

ר א ש - ח ו ף

70. ראש-חוף הוא אזור יבשתי בחוף-ים שאליו מגיעים בדרך-הים גייסות ואפסניה מונחתים לחוף, ואשר בו נעשות פעולות של ארגון כוחות וריכוז אפסניה לצורך העברתם למועדתם. ראש-חוף צריך לאפשר הנחתה מנחתות. אפשר שיהיה חוף פתוח, חוף שיש בו מזח או אף נמל.

71. תפקידי ראש-החוף הם:-

א. לקראת ההנחתה ובתחילתה - סימון וארגון ראשוני של ראש-החוף על-ידי קבוצת-חוף-ימית וכוחות אחרים לפי-הצורך, לשם ביצוע הנחתת הכוחות והאפסניה הראשונית הדרושים באופן מידי לביצוע המשימה.

ב. ארגון ראש-החוף לצורך תחזוקה, אם יוחלט להקימו ולקיימו לצורך זה. הואיל והלילה הראשון יוקדש על-הרוב להנחתת הכוחות והאמצעים הדרושים באופן מידי לביצוע המשימה, יאורגן ראש-החוף לצורך תחזוקה רק לקראת הלילה השני.

72. ראש-החוף יהיה כפוף למפקד הכוח המושט עד לחבירה. לאחר החבירה, אם יוחלט להמשיך ולקיימו, יוכפף בדרך-כלל ל-מצפ"ע או לפיקוד שישלוט במרחב.

73. ראש-אוויר הוא אזור יבשתי שאליו מגיעים - במסגרת מבצע מוטס - גייסות ואפסניה בהצנחה ובהנחתה, ואשר בו נעשות פעולות של ארגון כוחות וריכוז אפסניה לצורך העברתם למועדתם. ראש-האוויר יכול שטחי-הצנחה, ואפשר שיכלול גם שדה-תעופה או מסלול-נחיתה.

74. תפקידי ראש-האוויר הם:-

א. לקראת ההצנחה - סימוך שטחי-ההצנחה.

ב. לקראת ההנחתה - הפעלת שדה נחיתה/תעופה.

75. ראש-האוויר יהיה כפוף למפקד הכוחות המוטסים. הוא נועד לסייע לכוחות בתהומים אלה:-

א. לספק ציוד לחימה ואפסניה ראשונית בהצנחה ובהנחתה, הדרושים למבצע לקראת ביצוע המשימה.

ב. במקרה של מבצע גדול וממושך - להמשיך ולתחזק את הכוחות המוצנחים/מונחתים.

ג. לצבור אפסניה ובעיקר דלק ותחמושת בשביל עוצבות/יחידות השדה (בעיקר שריון) שיתחברו עם הכוח המוצנח/מונחת. כוחות אלה אפשר שיגיעו בצירים אוגפים בלי שדרגי-התחזוקה ינועו בעקבותיהם. הצטיידותם בראש-האוויר עשויה לאפשר להם להמשיך בתנופת ההקדמות.

ד. לסייע בפינוי אוירי של הכוחות, כאשר המבצע מסתיים בפינוי, ובכל מקרה - לטפל בפינוי נפגעים.

תורת הקרב ב (108)

76. כאשר כוחות-היבשה מובלים למקום אחד בעורך האויב בדרך-האוויר ובדרך-הים גם-יחד, יש להקפיד על דברים אלה:-

א. שני השטחים - שטח הצניחה/נחיתה מהאוויר ושטח הנחיתה מהים - יהיו נפרדים זה מזה (אם כי סמוכים). על-ידי הפרדתם לא יהיה צורך בתיאום הדוק בשעת הורדת הכוחות ואפשר יהיה לפעול במהירות ולמנוע אנדרלמוסיה מיותרת.

ב. האבטחה על שני השטחים תופעל תחת פיקוד אחד. על-הרוב תוטל המשימה על כוח מוצנח או מונחת מהאוויר, שיגיע למקום לפני הכוח המושט.

ג. יש לארגן את השטח באופן שכוחות או ציוד שיורדו לקרקע בשני שטחים שונים - אפשר יהיה להביאם, לשם התארגנות, לשטח התארגנות אחד. לדוגמה: אפשר שכוח ה-חי"ר יובל בדרך-האוויר ויוצנח במקום אחד ואילו הטנקים, המאוגדים עמו בצוות-קרב אחד, יונחתו בדרך הים; אף-על-פי-כן יהיה לשני חלקי הכוח שטח-התארגנות אחד, שבו יתרכזו לאחר הורדתם לקרקע ויתארגנו לביצוע המשימה.

ד. מן-הרצוי להקדים ולהוביל בדרך-האוויר קבוצות-הכנה כדי לארגן, לסמן ולשלט את אזור שטחי הצניחה/נחיתה וההתארגנות, שעל-ידי כך יבטיחו מידה רבה יותר של סדר וחיסכון בזמן.

77. כאשר המבצע ממושך ויש צורך להמשיך ולתחזק את הכוחות, ימונה מפקד אחד לראש החוף-אוויר המשולב. הכפיפות של ראש-האוויר ושל ראש-החוף למפקד זה תהיה שונה בשלבי-הפעולה השונים:-

א. בשלב התכנון - יסייע בתיאום ובהבטחת הניצול הנכון של קיבול כלי-הטיס וכלי-השיט להובלת הגייסות וציודם ויתכנן את עיקרי המשך פעולות התחזוקה.

ב. בשלב הצניחה/נחיתה - יפעלו ראש-החוף וראש-האוויר כל אחד בנפרד בשטח שהוקצה לו מראש ולפי לוח-זמנים מתוכנן.

ג. משסיימו הכוחות את התארגנותם על הקרקע יתחיל "הראש המשולב" לפעול כדי לאפשר לקבוע את שיטת ההספקה אם בדרך-האוויר ואם בדרך-הים, את שיטת ריכוזה של האספקה על הקרקע ואת שיטת הקצאתה וחלוקתה לכוחות.

1-2

המטה הכללי • עקד כללי

תורת הקרב

כרך א

התקפה, התקדמות ורדיפה, פשיטה, מארב

ש מ ו ר

כסלו - ת
נובמבר

מספר קטלוגי אפסנאי
445 - 01 - 002

תורת הקרב

כרך א

התקפה, התקדמות ורדיפה, פשיטה, מארב

ש מ ר

כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או קצתו, לידעת אנשים שאינם סוסמכים לכך — עובר על חוקי בסחון המדינה. כל המוצא מסמך זה נדרש למסרו לתחנה הקרובה של משפרת ישראל או המשטרה הצבאית.

ספר זה מחייב את צה"ל בהתאם
להוראות הפיקוד העליון 1.0105

הקדמה

1. בספר זה מרוכזת תורת-הקרב של צה"ל שלא לפי חתך של רמות או חילות. התורה הכתובה בספר היא נכונה עקרונית לכל הרמות, אולם כל שקשור בטכניקה קרבית מחייב יישום התורה לפי גודלה וסוגה של היחידה או העוצבה הקונקרטית.

2. הספר נועד בעיקר לשמש להדרכת מפקדים בבסיסי-ההדרכה השונים וכחומר-יסוד לעוסקים בכתיבת ספרות צבאית (לפי חתך של רמות וחילות), כגון: פלוגת-הרובאים, פלוגת-הטנקים, גדוד-חי"ר, החטיבה המשוריינת וכו'.

3. הספר מוצא לאור בשני כרכים:-

כרך א

- פרק א - גורמי-היסוד בלחימה
- ב - המודיעין בלחימה
- ג - שליטה
- ד - התקפה
- ה - התקדמות ורדיפה
- ו - פשיטה
- ז - מארב

כרך ב

- פרק ח - הגנה
- ט - נסיגה והשהיה
- י - אורח-לחימה בלחי-סדור
- יא - מבצעים מוטסים ומושטים.

התוכן

פ ר ק א

12-1

גורמי-היסוד בלחימה

כללי - האדם הלוחם - אמצעי-הלחימה - הזירה - החנועה -
שילוב גורמי-היסוד בלחימה

פ ר ק ב

21-13

המודיעין בלחימה

האויב והזירה בתכנון הקרב ובניהולו - איסוף הידיעות -
החלטות על-סמך דרכי-הפעולה האפשריות לאויב - מניעת
מודיעין מהאויב

פ ר ק ג

31-22

ש ל י ט ה

אחריות הפיקוד - סמכויות מפקדי-המשנה - טכניקות של שליטה -
ארגון השטח לשליטה - סימון ושילוט - ערעור השליטה אצל האויב

ה ת ק פ ה

- פסקה 1 - יסודות ההתקפה 47-32
 מהות ההתקפה - סוגי ההתקפה - המאמצים בהתקפה -
 סיווג מערכי-ההגנה ואובייקטים להתקפה - עקרונות
 וכללים בהתקפה - צורות התמרון
- פסקה 2 - התקפה על מערך מוגן מבוצר 95-48
 כללי - הכוחות בהתקפה - השלבים בהתקפה - שלב
 ההכנות - שלב התנועה למגע וההיערכות - שלב
 הלחימה אל היעדים - שלב הלחימה על היעדים -
 שלב ההתארגנות וניצול ההצלחה - מעבר כוחות
 ניידים דרך המערך שהובקע - החילות בשלב
 ההתארגנות וניצול ההצלחה - עיתוי ההתקפה
- פסקה 3 - התקפה על מערך מוגן חפוז 100-96
 מערכי-הגנה חפוזים - התקפה חפוזה
- פסקה 4 - התקפת-לילה 106-101
 כללי - ההישגים של התקפת-לילה - הקשיים בהתקפת-
 לילה ודרכי-ההתגברות עליהם - נקודות להדגשה
 בלחימה ובשליטה בלילה - השריון בהתקפת-לילה
- פסקה 5 - התקפה על שטחים בנויים מוגנים 114-107
 כללי - מודיעין - הכנת תכנית-ההתקפה - התקפה
 חפוזה - ממשל צבאי
- פסקה 6 - התקפת שריון על אויב נייד 133-115
 כללי - האויב המשוריין - הכוחות בהתקפת-שריון -
 החילות בהתקפת-שריון - השלבים בהתקפה - שלב
 ההכנות - שלב התנועה להיערכות והפריסה - שלב
 השמדת כוח האויב - שלב ההתארגנות וניצול ההצלחה -
 התקפה על שריון בלילה - היתקלות בשריון בלילה -
 נקודות להדגשה בקרב השריון

ה ת ק ד מ ו ת - ו ר ד י פ ה

- 140-135 פסקה 1 - יסודות ההתקדמות והרדיפה
 מהות ההתקדמות והרדיפה - משימות - הגדרות - צורות
 ההתקדמות והרדיפה
- 149-141 פסקה 2 - כללים בהתקדמות ורדיפה
 כללי - שמירת התנופה - מהירות וניידות - תנועה
 בצירים מספר - אבטחה - סיוע אוויר - מודיעין
- 163-150 פסקה 3 - ארגון לתנועה
 כללי - חבניות-היסוד בהתקדמות ורדיפה - תפקידי
 הכוחות - סכימות ודוגמות של ארגון לתנועה ופריסה
- 170-164 פסקה 4 - תכנון התנועה והשליטה
 כללי - קביעת היעדים ו/או גזרת-התנועה - בחירת
 צירי-התנועה ורוחב גזרת-ההתקדמות - איגודי כוחות -
 ארגון השטח - שטחי-המתנה - השליטה בהתקדמות ורדיפה
- 175-171 פסקה 5 - התקדמות ורדיפה בלילה
 כללי - כוחות משוריינים וממונעים - כוחות-חי"ר -
 נקודות להדגשה
- 178-176 פסקה 6 - כוחות מוטסים וכוחות מושטים והחכירה צמם
 כללי - עצמת הכוחות - אפשרויות התובלה - תכנון
 ושליטה - חבירה עם כוחות מוטסים או מושטים
- 181-179 פסקה 7 - חי"ר בהתקדמות ורדיפה
 כללי - משימות - איגודי כוחות - התקדמות על-ידי
 תנועה ברגל - הפעלת חי"ר בהתקדמות ורדיפה
- 185-182 פסקה 8 - ארטילריה
 כללי - הקצאת הארטילריה - פריסת הארטילריה -
 הספקת חמושת - תכנון האש - סיוע למשמר הקדמי -
 סיוע למסכי-סיור - קישור עם חיל-האוויר - נ"מ
- 188-186 פסקה 9 - הנדסה
 כללי - משימות - ארגונו ותפעולו של הכוח ההנדסי -
 קידום אפסניה חה"נ

פסקה 10 - חיל האוויר 191-189

כללי - עדיפות באוויר - סיור וצילום - אמנעה -
סיוע החקפי קרוב - סיוע תובלתי

פסקה 11 - החזוקה בהתקדמות-ורדיפה 195-192

כללי - ניוז היחידות האפסנאיות - תפוקת צמודה
לכוחות הלוחמים - הספקת הכוחות המוצנחים - הספקה
בהיטס - חילוץ ותיקונים - פינוי רפואי

פ ר ק ו

פ ש י ט ה

פסקה 1 - יסודות הפשיטה 200-196

מהות הפשיטה - פשיטות בלילה ופשיטות ביום - טווחי-
הפעולה של כוחות פושטים - אמצעי תובלה ותנועה

פסקה 2 - מבצעי פשיטה 213-201

הכוחות בפשיטה - השלבים בפשיטה - עיחוי הפשיטה -
שליטה - נקודות להדגשה

פסקה 3 - נקודות להדגשה בפשיטות ממוכנות 217-214

כללי - סוגי הרכב המחאימים לפשיטות - איבוד ההפתעה
והמסקנות הנובעות מכך - מסעות ארוכי-טווח - הלחימה
אל היעד ועל היעד - פשיטה על כוח אויב ממוכן -
חזוקה - שליטה

פ ר ק ז

מ א ר ב

פסקה 1 - יסודות המארב 228-218

מהות המארב - כללים לגבי תכנון המארב וביצועו -
הצבת המארב

פסקה 2 - הפעלת מארבים 236-229

הכוחות במארב - השלבים במארב (כללי) - שלב ההכנות -
שלב התנועה למארב וההיערכות - שלב ההמתנה - שלב
ניהול הקרב - שלב ניתוק המגע והנסיגה - שליטה

מבוא

מ ו ש ג י - י ס ו ד

1. מלחמה

מלחמה היא מצב בו מפעילים הצדדים היריבים את כל כוחותיהם, לרבות הכוחות המזוינים, כדי לכפות רצונם זה על זה או כדי למנוע כפייה זו.
הכוחות המזוינים ממלאים את ייעודם על-ידי כך שמקיימים מערכות וקרבות נגד האויב.

2. קרב

קרב הוא התנגשות פיסית בין שני כוחות אויבים מזוינים, במרחב מוגדר ובזמן רצוף, בו שואפים שניהם, תוך שימוש בכל אמצעי-הלחימה, לכפות רצונם זה על זה. צורות-הקרב הן: "התקפה", "התקדמות-ורדיפה", "הגנה", "נסיגה והשהיה". זו רק הבחנה של משמעות תיאורטית-לימודית לצורכי לימוד ואימון, ואילו במציאות כמעט שלא יתרחש קרב שניתן להגדירו ולשייכו רק לאחת מצורות-הקרב. כל קרב מציאותי הוא שילוב של כל צורות-הקרב התיאורטיות באחת משתי הדרכים הבאות או בשילובן:-

א. תוך כדי מהלך הקרב משתנית צורת-הקרב (כגון: מהתקפה להתקדמות-ורדיפה וממנה להגנה).

ב. כוחות שונים, המשחתפים באותו קרב, פועלים בזמן מסוים, כשכל כוח נוקט צורת-קרב אחרת (כגון: כוח-מגן משמש "בסיס מוצק" לכוח תוקף).

3. מערכה

מערכה היא סדרת קרבות בעלת מגמה מבצעית משוחפת, מנוהלת כמסכת אחת בזמן ובמרחב. למערכה ייעוד אסטרטגי מוגדר וברור.

4. תורת-האסטרטגיה

תורת-האסטרטגיה היא התורה העוסקת בהכנת הכוחות המזוינים של האומה למלחמה, בתכנון המלחמה (קביעת יעדי המערכות, מועדיהן ומקומן) בהפעלת הכוחות המזוינים במלחמה ובהבאתם לשדה המערכה בתנאי עדיפות מקסימלית על האויב.

5. תורת-המערכה (התורה האופרטיבית)

תורת-המערכה היא התורה העוסקת בתכנון המערכה ובהפעלתם של הכוחות המזוינים במערכה.

6. תורת-הקרב (טקטיקה)

תורת-הקרב היא התורה העוסקת בתכנון הקרב ובהפעלתן של יחידות ועוצבות בקרב.

הרמה הגבוהה ביותר שתופעל בדרך-כלל בקרב הטקטי תהיה החטיבה. לעתים יקרה, שגם אוגדה תילחם בקרב טקטי (כגון: החקפה על מערך מבוצר או קרב-שריון מוגדר נגד שריון אויב).

ספר זה עוסק ביסודות תורת הקרב, המשותפים לכל הרמות העוסקות בקרב הטקטי.

הכוחות הפועלים בשדה-הקרב

7. חתך חילי ומקצועי

ההתפתחות המסחררת של אמצעי-הלחימה, בתקופה המודרנית הניעה את הכוחות הלוחמים לספח בקרבם מספר גדול והולך של מקצועות מיוחדים. גידול מספר המקצועות מתבטא בכך, שכל כוח המשתתף בקרב הטקטי כולל בקרבו חיליים בעלי מקצועות ותפקידים שונים. גידול מספר המקצועות ובעלי-המקצועות הביא בתהליך ההתפתחות להקמת חילות מקצועיים בתוך כוחות-היבשה ולהפרדה בין זרועות היבשה, הים והאוויר.

8. איגוד כוחות בין-חילי

בגלל התפתחות אמצעי-השליטה ובגלל הצרכים של הקרב הגמיש והנייד המודרני שיש להכריעו במהירות, לא יופעלו הכוחות הלוחמים בקרב לפי חתך מקצועי וחילי אלא באיגוד-כוחות בין-חילי ולעתים אף בין-זרועי, תחת פיקודו של מפקד אחד. איגוד משולב זה (בעל עצמה וגמישות מקסימלית) מאפשר למפקד למלא את משימתו גם בנתונים בלתי-צפויים שיחפתחו בעצם מהלך הקרב. איגוד כזה אפשר שיהיה לפי חקן קבוע (מחלקה, פלוגה, גדוד, חטיבה) ואפשר שיאוגד לפי צורכי ביצועה של משימה מוגדרת (צוות הקרב ברמה של פלוגה, גדוד, חטיבה, או איגוד הכוחות באוגדה).

9. גייסות ממוכנים וגייסות רגליים

איגודי הכוחות הבין-חיליים, בין שהם מאוגדים לפי תקנים קבועים ובין שהם מאוגדים כצוותי-קרב, עשויים להיות משני סוגים:-

א. גייסות ממוכנים - גייסות שעיקר הדרגים המסתערים שלהם נלחם תוך תנועה ומתוך כלי-רכב ממונעים ועל-הרוב משוריינים. גייסות אלה יגיעו בדרך-כלל אל שדה-הקרב בכוחות עצמם.

ב. גייסות רגליים - גייסות שעיקר הדרגים המסתערים שלהם נלחם ברגל ובקצב תנועתו של הרגלי. גייסות אלה עשויים להגיע אל שדה-הקרב בתמרון יבשתי (כשהם צועדים או מוסעים בכלי-רכב), בחמרון אוויר (כשהם מוצנחים או מונחתים מהאוויר), או בתמרון ימי (כשהם מונחתים מהים).

10. כל אחד משני סוגי-גייסות אלה עשוי לכלול בתוכו כוחות מהסוג האחר (סנקים, תול"רים וארטילריה מתנייעת בגופי-צבא רגליים, או רגלים וארטילריה נגדרת בגופי-צבא ממוכנים).

אופי הלחימה

11. הלחימה תבוצע בדרך-כלל תוך שילוב של גייסות שמסתערים ברגל עם גייסות מסתערים ממוכנים שפועלים מעל רכבם. שילוב זה ייתכן שייעשה בשלבים, שבחלק מהם תבוצע לחימה רגלית ובחלק מהם לחימה ממוכנת; וייתכן שהשילוב יקוים חד-זמנית, כשהגייסות הרגליים והגייסות הממוכנים פועלים יחד תוך תיאום.

12. הדרגים המסייעים והמתחזקים, שישתתפו בקרב, יופעלו בדרך-כלל בהתאם לאופי הלחימה של הדרגים המסתערים בשלבי הקרב והמערכה השונים.

13. הלחימה עשויה להיות ניידת, כאשר הכוחות נעים ונלחמים בקצב מהיר ועל-הרוב על-פני מרחב גדול, או מוגבלת בקצבה ובמרחב-פעולה.

14. כל אחד מסוגי הגייסות (הן הממוכנים והן הרגליים) עשויים להילחם לחימה ניידת או מוגבלת - לפי משימתם, לפי סוג האויב העומד בפניהם, לפי הקרקע ולפי התפתחויות בלתי-צפויות במהלך הלחימה (לדוגמה: יחידת-רגלים מנהלת קרב התקדמות-ורדיפה, ולעומתה - יחידת-שריון מבקיעה מערך מבוזר שאין לעוקפו). אולם הדבר המאפיין הוא, שגייסות ממוכנים לחימתם תהיה בעיקר ניידת ואילו גייסות רגליים לחימתם תהיה מוגבלת יותר, ובהתאם לכך יש גם להוסיף להם את משימותיהם.

גורמי-היסוד בלחימה

כ ל ל י

1. ארבעה המה גורמי-היסוד המרכיבים את הקרב:-
 - א. האדם הלוחם משני הצדדים.
 - ב. אמצעי-הלחימה המשמשים את שני הצדדים.
 - ג. הזירה בה מתנהלת הלחימה.
 - ד. התנועה (הנמדדת במרחב ובזמן) שבלעדיה אין לקיים כל פעילות צבאית.

ה א ד מ ה ל ו ח מ

2. שלוש הן תכונות-היסוד הנדרשות מאדם לוחם:-
 - א. כושר גופני.
 - ב. אימון וידע.
 - ג. נכונות להילחם.

3. כושר גופני

הכושר הגופני מתבטא בשתי תכונות-משנה:-

- א. היכולת הפיסית לשאת במאמץ קשה זמן רב.
- ב. היכולת הפיסית לשאת במאמץ עליון ועצום (דוגמת הסתערות רגלים, או מעבר מכשול קשה) פרק-זמן קצר.

הכושר הגופני מותנה אמנם בתכונות גופניות ראשוניות, התלויות במצב-הבריאות הטבעי של החייל, אולם תכניות-האימון ושיטות-ההדרכה של הצבא עשויות לטפח בכל חייל נורמלי את תכונות הכושר הגופני הדרושות ללוחם. כדי לנצל את מלוא כושרם הגופני של חייליו מוטל על כל מפקד לתכנן את פעילות יחידתו כך, שתוכל מדי פעם בפעם לנוח ולאגור כוח להמשך הפעילות הקרבית.

4. אימון וידע

המקצוע הצבאי הוא מקצוע הכרוך בעיקרו בעבודה מעשית. אולם גם עבודה מעשית בכל שטח שהוא צריך שתהיה משולבת בלימוד עיוני רב כדי לכוון את הפעילות המעשית המקומית בהווה לאור הבנת הרקע הכללי שבתוכו נעשית הפעולה ולאור ראיית אפשרויות העתיד. הקניית המקצוע הצבאי לחיילים צריכה אפוא להיעשות משני אפיקי-יסוד:-

- א. אפיק האימון המעשי, שיעסוק בעצם ביצוע הפעולות.
- ב. אפיק הידע העיוני, שיעסוק בהבנת הפעולות ובהמחשת תכליתיותן.

תכניות-האימון ושיטות-ההדרכה של הצבא עשויות להביא כל חייל נורמלי לכך, שילמד את מקצועו כראוי ויוכל לשמש כלוחם מקצועי בשדה-הקרב. האימון והידע המושלמים תכליתם ליצור אדם לוחם שאינו מסתפק רק בהכרת המקצוע הצבאי ובידיעתו. האדם הלוחם חייב להשתמש באימון ובידע שלו שימוש רב-תכליתי בגמישות ותוך פיתוח יזמה ומחשבה עצמאית פוריה. פיתוח תכונה זו ומיצוייה המלא יקנו לנו את היכולת ליצור דמות אדם לוחם, עדיפה בהרבה על זו של אויבינו.

5. נכונות להילחם

הנכונות להילחם היא תכונת-המפתח של החייל הלוחם. הלוחמים ממלאים את תפקידם המכריע בקרב תחת אש אויב ובתנאים של סכנת-חיים. פעולה בתנאים כאלה תלויה אמנם בכושר הגופני ובידע המקצועי של הלוחמים, אולם בראש-וראשונה מותנית היא ברצונם לשחף פעולה עם מפקדם ובנכונותם הנפשית להסתכן ולעשות כל שביכולתם למילוי המשימה. מפקד שיצליח לטפח בחייליו נכונות זו יזכה ביחידה שיודעת למלא כל משימה במסירות, ביעילות ובמהירות. תודות לתכונה זו (הנכונות והרצון לשחף הפעולה) יוכל אותו מפקד להביא את יחידתו לרמת-אימון ולרמת-כושר-גופני גבוהות מאד בפרק-זמן קצר מאד. ניתן אפוא לקבוע, שתפקידו הראשון של כל מפקד הוא לטפח בהתמדה ולהטמיע תכונה זו בקרב יחידתו/עוצבתו. בתחום זה של הנכונות להילחם אי-אפשר להעניק למפקדים תכניות-אימון ברורות ומוגדרות. הדבר נתון בידינו של המפקד, בכוח-המנהיגות שבו.

6. חשיבותו של האדם הלוחם

האדם הלוחם הוא, ללא ספק, גורם-היסוד החשוב ביותר בקרב - מטעמים אלה:-

א. האדם הוא גורם-היסוד היחיד, המסוגל ליזום ולאלתר מחשבה ופעולות מסובכות תוך כדי הקרב ולהפעיל את כל גורמי-היסוד האחרים אף בתכניות אחרות לשם מילוייה של אותה משימה.

ב. בתנאי צה"ל חשפיע לעתים השאיפה למינימום אבדות על בחירת התכנית להפעלת הכוחות בקרב.

ג. האדם הלוחם הוא גורם-היסוד היחיד שניתן למוטטו מבחינה מורלית גם בלי להשמידו השמדה פיסיית. מיטוט מורלי זה, שניתן להשיגו בעצם מהלך הקרב ואפילו לפני תחילתו, מן-הדין שידריך את המפקדים בשני אפיקי-יסוד:-

(1) לחזק את רוחם ונכונותם הקרבית של חיילינו, שלא יתמוטטו.

(2) להעמיק חשוב איך למוטט את רוחם של חיילי-האויב (על-ידי תמרון מחוכם בקרב, על-ידי אש וכן על-ידי אמצעים פסיכולוגיים מיוחדים).

א מ צ ע י - ה ל ח י מ ה

7. סיווג

את אמצעי-הלחימה ניתן לסווג לשני סוגי-יסוד:-

א. אמצעי-הלחימה ישירים - שנועדו לפגוע באויב על-ידי אש ותנועה בקרב.

ב. אמצעי-עזר ללחימה - שנועדו לסייע בידי הלוחמים להפעיל ביחור יעילות את אמצעי-הלחימה הישירים.

8. אמצעי-הלחימה ישירים

א. מערכות-נשק משולבות

אמצעי-הלחימה הישירים המודרניים אינם בנויים מנשק-פגיעה בלבד. הדבר המייחד את התפתחות אמצעי-הלחימה הישירים הוא השילוב (הגובר והולך) של נשק-הפגיעה הישיר עם ציוד-העזר שלו והפיכתם לכלי-הלחימה אחד. דוגמה מובהקת לכלי-הלחימה כאלה ניתן למצוא בטנקים, בסילי-ה-נ"ט, במטוסי-הקרב, בזרקורי-חח"מ, בתותחים מתנייעים, בג"פי-סיור, ב-זחל"מים, ב-תול"רים מתנייעים על ג"יפים ועוד כיוצא באלה. התופעה הבולטת היא הרכבת נשק-הפגיעה הישיר על אמצעי-הנעה (המנוע) בתוספת אמצעים אלקטרוניים לצורכי שליטה ובקרה, ולעתים אף בתוספת אמצעי מינימלי למחסה. קיומן של מערכות-נשק משולבות מחייב ידע טכנולוגי וארגוני רב בתכנון ובניהול של הקרב המודרני, הן בביצוע פעולות-הלחימה הישירות והן בביצוע פעולות-התחזוקה הקשורות בלחימה.

ב. מערכות-נשק פשוטות

על-אף ההתפתחות של אמצעי-הלחימה הישירים חלק מהם יישארו חמיד פשוטים יותר ומורכבים פחות. לדוגמה - כלי-הנשק האישיים של חיל-הרגלים, של ה-חרמ"ש, של לוחמי חה"נ וכן אמצעי הקשר והשליטה של לוחמים אלה. לאמצעי-הלחימה הפשוטים יתרון מכריע על האמצעים המשולבים - הם מושפעים פחות מקשיי-הזירה וניתן להפעילם כמעט בכל-עת ובכל-מצב.

ג. שילוב אמצעי-הלחימה בקרב

אין קרב יבשתי שבו ישתתפו רק אמצעי-לחימה מסוג אחד. כמעט כל קרב יחייב שימוש רב במכלול אמצעי-הלחימה העומדים לרשות המפקד כדי למלא את המשימה. לכל אמצעי-לחימה ישיר מגבלות טכניות משלו. כל מפקד חייב אפוא להפעיל את אמצעיו במשולב, כדי שיתרונותיו של אמצעי-לחימה מסוג אחד ישלימו את מגבלותיו של אמצעי-הלחימה מסוג שני, במגמה עיקרית שהאויב יקבל את המהלומה המוחצת ביותר. שילוב הלחמה הממוכנת בלחמה הרגלית וכן השילוב של אמצעי-האש הפשוטים באמצעי-האש המסובכים הם אחד מכללי הלחימה המודרנית, המאפשר שמירת חנופה וקיום לחץ תמידי על האויב בכל התנאים.

ד. אמצעי-חנופה ואמצעי-אש

משימותיו הסופיות של כוח צבאי יושגו רק תוך תיאום בין אמצעי החנופה לאמצעי-ייצור-האש שלו. בתנאינו המיוחדים ניתן לקבוע, כי חשיבותם של אמצעי-החנופה המודרניים ביבשה, באוויר ואף בים היא רבה יותר מאשר חשיבותם של אמצעי-ייצור-האש. אולם בלי הפעלה נבונה של אמצעי-האש לתפקידי שיחוק, ולעיתים אף לתפקידי השמדה, לא נוכל על-הרוב להגיע לכלל חנופה, כי האויב יהיה חופשי להפעיל נגדנו את אמצעי החנופה והאש שלו. מידת התלות של ההפעלה של אמצעי-החנופה בהפעלת אמצעי-האש היא אחת מנקודות-המפתח בתכנונו ובניהולו של כל קרב. כדי להגיע להערכות נכונות בתחום זה חייב המפקד להכיר היטב את אמצעי החנופה והאש (שלו ושל אויבו).

ה. אמצעי-שליטה

- (1) ההתפתחות של אמצעי-האש המודרניים מחייבת פריסה גדלה והולכת של הכוחות הלוחמים כדי להימנע מנפגעים.
- (2) ההתפתחות של אמצעי-החנופה המודרניים מאפשרת למפקדים להפעיל את כוחותיהם במהירות על פני מרחבים גדולים על-אף פריסתם הגדלה והולכת.

(3) כדי שאמצעי-התנועה אמנם יפעלו במרחב של הקרב, לפי החלטות המפקד ובמסגרת תכניות אחידות ומתואמות, יש הכרח בקיום מערכת שליטה משוכללת, שתיצור קשר הדוק בין הכוחות הפועלים על-אף המרחקים שביניהם. קשר כזה ניתן להשיג כיום רק באמצעים אלקטרוניים. ככל שאמצעי האש והתנועה ישתכללו, כן תגדל פריסת הכוחות ויגדל הצורך בתמרון מהיר על-פני מרחב גדול. תופעה זו תגדיל את חשיבותם של אמצעי השליטה האלקטרוניים על כל הבעיות הטכניות המקצועיות, הכרוכות בהפעלתם.

9. אמצעי-עזר ללחימה

א. אמצעי-תובלה

פעולת-השירות החשובה ביותר הקשורה בלחימה המודרנית היא פעולת ההובלה. פעולת-ההובלה הקשורה בקרב-היבשה נעשית ביבשה, באוויר ולעתים אף בים. פעולות-ההובלה כרוכות בהובלת הגייסות הלוחמים עצמם ובהובלות של אפסניה (בעיקר דלק וחמושת) בשבילם. אמצעי-התובלה השונים הנמצאים בידינו, כמוס, קיבולם, מהירותם ומצבם הטכני ישפיעו במידה רבה על אופן-הפעלתם של אמצעי-האש ואמצעי-התנועה בקרב.

ב. אמצעי-אחזקה

הפעלתם של אמצעי-הלחימה המודרניים מחייבת רמה גבוהה של אחזקה טכנית, הכרוכה הן בידע מקצועי מעולה והן באמצעי-אחזקה מינימליים. האחזקה ברמות הנמוכות היא האחזקה שתשפיע ישירות ומהירות על תפעול אמצעי-הלחימה; לכן מוטב להשקיע תחילה את מקסימום אמצעי-האחזקה לרמות הנמוכות כדי לוודא שמרמת אמצעי-הלחימה יימצאו כל-הזמן במצב טכני תקין וכשרים ללחימה.

ג. השילוב בין אמצעי-העזר ללחימה

בדומה להפעלה של אמצעי-הלחימה הישירים, הדבר המייחד את הפעלתם של אמצעי-העזר ללחימה הוא ההכרח הקבוע בשילובם לשם פתרון כל בעיה קונקרטית. שילוב זה מתבטא קודם-כול באמצעי-התובלה השונים שיש לשלב בביצוע כל פעולת-ההובלה רצינית (רכבות ורכב, אוויר ויבשה וכו'...) כן מתבטא הוא בשילובם של אמצעי-האחזקה השונים בינם לבין עצמם ובשילובם הכללי במסגרת הפעלת אמצעי-התובלה בכל תכנית-תחזוקה שהיא.

10. השפעת אמצעי-הלחימה האוויריים על הלחימה ביבשה

ח"א מסוגל להשפיע על הקרב היבשתי בשני חומים עיקריים:-

א. הוא יכול להוסיף מעצמה-האש שלו על האויב ולהגביר בכך את עצמת-האש הכללית של כוחות-היבשה המשתתפים בקרב. לפעולה זו נודעת חשיבות רבה (בעיקר לשיחוק אויב בעומק, לשיחוק ארטילריית אויב וכן להשפעה פסיכולוגית רבה), אולם אין בה שינוי מהותי מכריע לעומת אמצעי-הלחימה היבשתיים.

ב. הוא יכול לשחק כמעט כליל את אפשרות התנועה והחמרון של כוחות-יבשה, אם תנאי-הראות יאפשרו זאת. לפעולה זו של ח"א יש השפעה מכרעת על הלחימה ביבשה, כי צד שיש לו עדיפות באוויר עשוי, בתנאי-ראות טובים, לשחק כמעט כליל את אפשרות התנועה והחמרון של האויב ועל-ידי-כך ליצור את התנאים המוקדמים להכרעת האויב. כדי ש-ח"א יוכל לתרום תרומה מכרעת לקרב-היבשה וכדי למנוע בעד ח"א של האויב לשחק את חנועתנו, ישאף ח"א קודם-כול להכריע את ח"א של האויב ורק לאחר-מכן להשתתף בפועל בהכרעת האויב בקרב-היבשה.

ה ז י ר ה

11. את גורם הזירה בלחמת-היבשה ניתן לחלק כך:-

א. הקרקע ואשר עליה.

ב. גורמי-טבע נוספים:-

(1) מזג-האוויר (מותנה באקלים ובעונת-השנה).

(2) אור וחשכה (יום ולילה; שמש וירח).

12. הקרקע ואשר עליה

א. גורם זה מורכב משלושה גורמה-משנה:-

(1) צורת-הקרקע - הרים ובקעות, שיפועים ומדרונות, גבעות וגיאות, מצוקים, ערוצים וכיו"ב.

(2) סוג הקרקע - חול, אדמה שחורה, חמרה, אדמה סלעית, חמאדה, אדמת לים וכיו"ב.

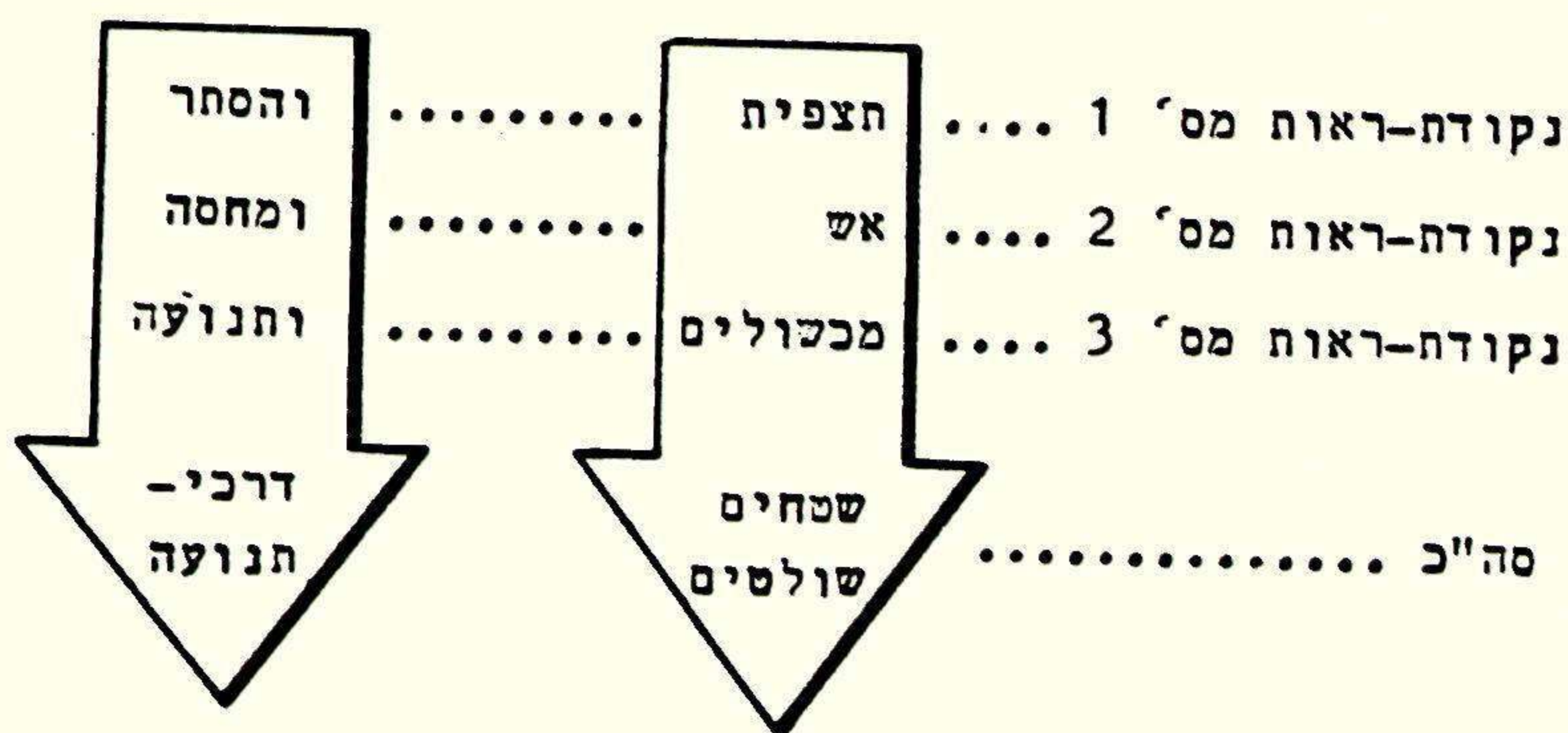
(3) חכסיח הקרקע - צמחייה, נחלים, מבנים, כבישים וכיו"ב.

ב. לעומת הים או האוויר הקרקע אינה נושאת אופי אחיד. הקרקע מורכבת למעשה ממספר אין-סופי של פרטים ופרטי-פרטים המאפשרים לכל מפקד נבון לנצלם ולהשתמש בהם ביעילות למילוי משימתו. כל הערכת-קרקע על-ידי מפקד ברמה הטקטית כרוכה אפוא בניחוח פרטים רבים מאד. רק ניסיון רב וידע מעמיק יסייעו למפקד למיין את הפרטים החשובים בלבד בכל מקרה ומקרה כדי לבסס בעיקר עליהם את תכניתו.

ג. כדי לסייע בניחוח ובהערכת הקרקע יש לנחמה מחוך שלוש נקודות-ראות:-

- (1) תצפית והסתר - אפשרות התצפית שבשטח ולעומתן אפשרויות ההסתר מתצפית האויב.
- (2) אש ומחסה - האפשרויות להעסקת האויב באש ולעומתן האפשרויות לניצול הקרקע כמחסה מפני אש אויב.
- (3) תנועה ומכשולים - האפשרויות להנעת כוחות בשטח (רגליים וממונעים) לעומת מערכת המכשולים הקרקעיים שקיימים בשטח או שניתנים להכנה.

ד. שלוש נקודות-ראות אלה ניתן לצמצם ולקבוע, כי ניתוח הקרקע עוסק בעיקר בשני תחומים: שטחים שולטים ודרכי-תנועה. שני תחומים חיוניים אלה מסתכמים בדרך זו:-

שטח שולט אופייני הוא שטח בעל שדות-אש ושדות-ראייה, החולש על מקסימום מכשולים. דרך-תנועה אופיינית להנעת גייסות היא דרך המקנה הסתר ומחסה, שאפשרויות התנועה בה הן הטובות ביותר.

ה. ברמות הנמוכות, שבהן גזרות-הפעולה קטנות יותר והיעדים מוגדרים, ברור לכל מפקד אילו שטחים שולטים נמצאים בחחום משימתו; לכן טוב יעשה המפקד, אם ינחח תחילה את השטחים השולטים ואת חשיבותם היחסית ורק לאחר-מכן יפנה לניתוח דרכי-התנועה אליהם.

ו. ברמות גבוהות, שבהן גזרות-הפעולה נרחבות ואף היעדים אינם מוגדרים ומצומצמים, טוב יעשה המפקד, אם ינחח תחילה את דרכי-התנועה לפי חשיבותן היחסית, כי הן המפתח להערכת השטח ולשליטה בו. רק לאור ניתוח דרכי-התנועה יאכן המפקד את השטחים השולטים עליהן ויקבע את סדר-חיוניותם לשם מילוי משימתו. מכאן נובע, ששטח שולט ייבחן קודם-כול לא בגובהו היחסי ולא בשליטתו היחסית בשטח אלא במידת-השליטה שלו על מקסימום דרכי-תנועה.

13. מזג-האוויר

א. השפעת מזג-האוויר על עבירות הקרקע

ההשפעה של מזג-האוויר חלה קודם-כול על הקרקע. השינויים החלים בקרקע עקב מזג-האוויר משפיעים ישירות על כושר העבירות בה, דהיינו על כושרה הטבעי לשאת תנועה. השפעת מזג-האוויר על הקרקע מבחינה זו מוחנית בסוג הקרקע; היא תהיה שונה בסוגי הקרקעות השונים: אדמת-חול, שהיא בדרך-כלל קשה לתנועה ממונעת, עשויה לאחר גשם להיעשות לאדמה טובת-עבירות ואילו אדמת-חמרה או ליס ייהפכו לבוץ שהוא קשה-עבירות ל-רק"מ. גורם קרקעי שני, שיושפע על-ידי מזג-האוויר, הוא חכסית-הקרקע, ובעיקר הנחלים והצמחייה. ההשפעה של מזג-האוויר על צורת-הקרקע ניכרת רק לאחר זמן כה ממושך, עד שבדרך-כלל אין לתת עליה את הדעת בשיקולים הטקטיים.

ב. השפעת מזג-האוויר על הראות

מזג-האוויר קובע במידה רבה את תנאי-הראות בקרב. ככל שהראות תהיה טובה יותר כן יתחילו מגע-המודיעין ומגע-הקרב מוקדם יותר. תנאי-הראות ישפיעו השפעה מכרעת על שיטת-הלחימה, שכן ישנם אמצעי-הלחימה שבאים לידי מיצוי מקסימלי רק בתנאי-ראות טובים (רוב אמצעי האש) וישנם אמצעים שיעילותם המקסימלית תמומש רק בתנאי-ראות גרועים. חובתו של מפקד בכל רמה היא לשלב את מכלול אמצעי-הלחימה העומדים לרשותו כך, שיוכל להפעיל את כוחותיו ביעילות רבה ביותר בכל תנאי-הראות.

ג. השפעת מזג-האוויר על רוח-הלוחמים

מזג-אוויר גרוע פוגע בדרך-כלל ברוחם של הלוחמים ומקטיף את כוונותם הקרבית. המפקד חייב מצד אחד לנצל את מזג-האוויר הגרוע ולהפחית בעזרתו את האויב, ומצד שני לנקוט את כל האמצעים כדי לשמור על כוונותם של כוחותיו אף במזג-אוויר גרוע.

14. אור וחשכה (יום ולילה, שמש וירח)

א. פרק-הזמן שבו אנו מקיימים פעילות צבאית מתחלק כן, שמחציתו האחת בשעות-האור ומחציתו האחרת בחשכה. המסקנה היא, שעלינו להפעיל את כוחותינו ברציפות ובתנופה, הן בשעות-האור והן בשעות-הלילה, כדי לנצל כל רגע אפשרי לקיים פעילות צבאית ולמלא את המשימה.

ב. בדרך הטבע קל יותר להפעיל את הכוחות הלוחמים בקרב ולשלוט עליהם בשעות-האור. מה-גם שאמצעי-הלחימה המודרניים בלחימת-היבשה יוכלו על-הרוב לבוא לידי מיצוי מקסימלי בעיקר בשעות-האור. אף-על-פי-כן עלינו להפעיל את מלוא-עצמתנו גם בקרב-הלילה, כי על-ידי-כך נוכל לנצל במידת-המקסימום את חולשות האויב ולהכריעו בזמן שאינו מוכן לכך.

ג. הפעלה של כוחות רבים בלילה בקרב אחד (חטיבה ולמעלה מזה) מחייבת הכנה רבה תוך שימוש מקסימלי באמצעים טכניים מודרניים. הפעלה מוצלחת של כוחות בלחימה בלילה תחייב את מתן הדעת לדברים אלה:-

- (1) פעולות-מודיעין ענפות.
- (2) תכנון מדויק וירידה לפרטים.
- (3) פעולה במספר מאמצים רב ככל-האפשר כדי לא להתנות את פעולותיהם של כוחות-המשנה זה בזה וכדי להימנע מסיבוכים של הפעלת כוח דרך כוח.
- (4) ארגון הניווט וההיערכות בעזרת אמצעי-סימון ואמצעי-ניווט משוכללים (אודוגרפים, סימני-אור וכו').
- (5) שימוש באמצעי-חאורה ובאמצעי א"א הן לצורכי תצפית ובקרת אש והן לסיוע בהנעת כוחות מתרניים.

ד. השפעת הלילה על רוח-הלוחמים

(1) לנוכח תנאי-הראות הקשים הקיימים בלילה קל מאד להונות את האויב ולהטעותו על-ידי-כך שפעולה של כוחות קטנים תדמה בעיניו לפעולות של כוחות גדולים.

(2) מכאן נובע, שהלילה מעניק שלושה יתרונות למי שיודע להשתמש בו:-

(א) הוא מסייע להסתיר את כוחותינו מתצפית האויב.

(ב) הוא מסייע להונות ולהטעות את האויב על-ידי כוחות קטנים, המביימים פעילות של כוחות גדולים.

(ג) הוא מסייע לנו להטעות ולבלבל את האויב, מבחינה טקטית ומבחינה פסיכולוגית, בדבר שיטת-הפעולה שלנו, עצמת-כוחותינו, מועדי-הפעולה ומקומות-ההנחתה של מאמציינו העיקריים.

ה. השפעת השמש והירח

האור והחשכה בעולמנו אינם מוחלטים. תנועתה ומקומה של השמש בשעות-היום השונות ותאורת הירח המשתנה בשעות-הלילה ובפרקי-החודש השונים, יש להן לעתים השפעה על שיטת הפעלת הכוחות ויש להתחשב בהן לא אחת כדי להגיע לתכנית-קרב מושלמת. השפעתה המסנוורת של השמש על האויב עשויה לשמש לעתים תחליף לחשכה או למזג-אוויר גרוע, ואילו ליל-ירח מלא עשוי לסייע לתמרון ולהנעת כוחות רגליים וממונעים כתחליף לאור-היום.

15. השפעת הזירה על הפעלת אמצעי-הלחימה

א. ככל שהקרקע עבירה יותר, מזג-האוויר טוב יותר והאור רב יותר, כן נוכל להפעיל ביתר יעילות את אמצעי-הלחימה המשוריינים והממונעים ואת חיל-האוויר, וכך נוכל להשיג ביתר מהירות וביתר תנופה את המשימות האופרטיביות המוטלות עלינו.

ב. ככל שהקרקע תהיה עבירה פחות, מזג-האוויר גרוע יותר והחשכה רבה יותר, כן יהיו שימושיים יותר אמצעי-הלחימה הפשוטים יותר והאטניים יותר. עם זאת עלינו לזכור, כי האמצעים המודרניים יאפשרו לפעול בתנופה גם בתנאי-זירה גרועים (לדוגמה: השימוש במסוקים לתמרון כוחות בלילה ובתנאי עבירות-קרקע גרועה).

ג. מאחר שלעולם לא יהיו תנאי-הזירה בעלי אופי אחיד, הרי שכל כוח צבאי חייב לבנות את עצמו ולשלב את אמצעי-הלחימה שלו כך, שיוכל לפעול בתנאי הזירה המשתנים תדיר ולהפעיל את כוחו ברציפות בכל תנאי-קרקע, בכל תנאי מזג-אוויר ובכל התנאים של האור והחשכה.

ה ת נ ו ע ה

16. אם יופעלו כל שלושת גורמי-היסוד בקרב (האדם, אמצעי-הלחימה והזירה) והכוחות הלוחמים לא יגיעו לכלל תנועה, יוקפא הקרב ולעולם לא יגיע לידי הכרעה או לידי כל סיום שהוא.

17. את גורם התנועה בוחנים לפי ממדי זמן ומרחב, לפי הנוסחה

הידועה של המהירות, שהיא: מהירות = $\frac{\text{מרחק}}{\text{זמן}}$. המשמעות

הטקטית החשובה ביותר, הנובעת מגורם התנועה, היא שאיפה להניע את הכוחות על פני מרחקים ארוכים ככל-האפשר ובזמן קצר ככל-האפשר. שאיפה זו צריכה לשמשינר לרגלי כל מפקד בכל רמה, ועליו לעשות כל-שאפשר כדי להגשימה תוך הפעלת כל אמצעי התנועה העומדים לרשותו - אם ברגל ואם בעזרת המנוע (ביבשה, באוויר או בים).

18. בעקבות גורם התנועה פותחו שני מושגי-יסוד:-

א. ניידות - הכושר של כוח צבאי לנוע במהירות על פני מרחקים גדולים ולהתמיד בפעילות זו זמן רב.

ב. תמרון - תנועה קונקרטיית בציר או בצירים ברורים, שתכליתה להניע כוחות אל מקום המשפר את מצבם לעומת האויב.

19. כל מפקד ישאף, שכוחותיו הלוחמים יגיעו לידי מגע עם האויב בתנאים של עדיפות. זאת יוכל לעשות המפקד, אם ישאף שכוחותיו יהלמו באויב בנקודות-התורפה שלו ולא-דווקא בנקודותיו החזקות. נקודות אלו ימצאו על-הרוב בעומק היערכותו של האויב, לעתים באגפיו ולעתים נדירות מאד במקומות הנמצאים במרחק קצר מכוחותינו. מכאן נובע, שכדי להגיע למגע בתנאים עדיפים יצטרכו כוחותינו לעתים קרובות לתמרן בכל האמצעים העומדים ברשותם אל עורף האויב ואל אגפיו כדי להשיג שם את ההכרעה. תמרון זה מותנה בכושר-הניידות של הגייסות (הרגליים והממונעים), והוא כרוך בהעזה רבה. אולם על-הרוב, בתנאי-הלחימה שלנו, עשוי תמרון נועז ונמרץ אל עומק האויב להכריע את הקרב במהירות ובמינימום אבדות, בלי שנצטרך לבוא לידי מגע רציני עם כוחותיו החזקים ביותר של האויב.

X
שילוב גורמי-היסוד בלחימה

20. מטרת כוחותינו בכל קרב שהוא תושג, רק אם נצליח במהלך הקרב לשלול מהאויב את חופש-הפעולה שלו, לאלצו שיעשה מהלכים הרצויים לנו ועל-ידי כך לכפות את רצוננו על רצון האויב.

21. נוכל לכפות את רצוננו על רצון האויב, רק אם נצליח במהלך-הקרב ליצור עדיפות מספיקה על האויב בנקודות-המפתח, שההכרעה בהן תביא לערעור האויב במהירות רבה ביותר.

22. כדי שנצליח להגיע לכלל עדיפות בנקודות-המפתח עלינו להבחין ולקבוע את נקודות-החורפה אצל האויב, שניצולן עשוי להקנות לנו את השליטה ואת העדיפות בנקודות-המפתח. ניתן לקבוע, כי סדר-מחשבתו של המפקד (לאחר שהבהיר לעצמו את המטרה) צריך להיות כך:-

- א. לאכן את נקודות-המפתח, שההכרעה בהן תכפה את רצוננו על רצון האויב.
- ב. לקבוע את נקודות-החורפה אצל האויב, שההכרעה בהן תקנה לנו את השליטה ואת העדיפות בנקודות-המפתח של הקרב.
- ג. לאגד את הכוחות ולתמרן אותם כך, ששייגו את העדיפות הדרושה בנקודות-החורפה של האויב ומשם גם בנקודות-המפתח של הקרב.

23. כלל-היסוד להשגת הניצחון בקרב הוא לתמרן את כוחותינו החזקים ביותר ולרכזם כך, שיונחתו על הנקודות החלשות ביותר אצל האויב. על-ידי-כך נשיג את הסיכוי הגדול ביותר להוציא את האויב משיווי-משקלו ולהכריעו.

24. כדי להכתיב לאויב את מהלכיו ולערער את שיווי-משקלו אין כלל הכרח שעצמתנו הכוללת בקרב נתון תעלה על עצמת האויב באוחו קרב. אם נדע לנצל כראוי את איכות כוח-האדם שלנו, את גורם-הזירה ואת גורם-התנועה, נוכל אף בתנאים של יחסי-כוחות כוללים לא-נוחים להגיע עם כוחותינו למצבים שבהם נשיג עדיפויות מקומיות בנקודות-החורפה ובנקודות-המפתח, ועל-ידי-כך נכריע את האויב ונמלא את משימתנו.

המודיעין בלחימה

האויב והזירה בתכנון הקרב ובניהולו

1. כל מפקד, ברצותו לשקול את גורמי-היסוד הקונקרטיים ולשלבם לתכנית-קרב כדי למלא את משימתו, יוברר לו מיד שאין הם כה ברורים ומוחלטים ואינם מוגשים לפניו על מגש של כסף.

2. האויב

הגורם הראשון שלגביו לא תהיה לעולם תמונה שלמה וסופית יהיה האויב (שהוא מרכיב חיוני בתוכם של שלושה מגורמי-היסוד: - האדם, אמצעי-הלחימה והתנועה). - החלקים הנעלמים לגבי האויב הם: -

א. עצמת האויב (כוח-אדם ואמצעי-לחימה - כמותם ואיכותם)

עצמת האויב (הוודאי והאפשרי) לעולם לא תהיה ידועה למפקד במלואה בשעת תכנון הקרב ובשעת ניהולו.

ב. היערכות האויב

היערכותו של האויב גם היא תהיה ידועה למפקד רק בחלקה, מה-גם שהאויב יוכל לשנותה סמוך לפני הקרב או בעצם מהלכו.

ג. שיטות-הפעולה של האויב

(1) שינוי שיטות

בתנאינו המיוחדים אין להניח שנגיע למלחמה ממושכת ורצופה, שתאפשר לנו ללמוד לאט לאט את שיטות-הלחימה של כל אויבינו; יש להניח שניתקל בשיטות-לחימה בלתי-צפויות מצד האויב, שנצטרך לענות עליהן במהירות בלי לאבד את העשתונות, כשאנו חותרים למלא את המשימה במלואה. דווקא בתנאינו נודעת חשיבות רבה לכך, שנלמד בעוד-מועד ובאופן יסודי את שיטות-הפעולה של האויב, ועל-ידי-כך נקטינן את אפשרות ההפתעה מצדו.

האויב עלול להשתמש בשיטות-הונאה שונות, כך שהתמונה שתקבל על עצמתו, היערכותו ופעילותו תהיה מטעה מאד.

ד. הנכונות הקרבית של חיילי האויב

רוח-הלחימה של חיילי האויב אינה גורם קבוע וברור. היא שונה בכל צבא מצבאות האויב ובכל יחידה מיחידותיו. כן מותנית רוח-הלחימה בגורמים לאומיים וחברתיים, הנמצאים בתהליך של השתנות חמידית. לכן רק לעתים נדירות נוכל לדעת בדיוק מהי מידת נכונותם של חיילי האויב (הוודאי והאפשרי) להילחם בנו. עם זאת, יש לחתור ולהשיג מקסימום ידיעות על נכונות האויב הממשי, העומד או העלול לעמוד בפנינו. לעתים תושפע נכונותו להילחם מגורמים מקומיים ויחידתיים, וידיעה על-כך עשויה להועיל מאד בחכנון כל פעולה של כוחותינו.

ה. חכניות האויב וכונותיו

רק לעתים נדירות נוכל להגיע לידיעה מלאה על חכנית פעולתו המדויקת של האויב. גם כונותיו תהיינה על-הרוב נעלמות. רק על-ידי מאמץ מודיעיני רציני של איסוף ושל עיבוד נוכל להסיק את דרכי-הפעולה האפשריות האובייקטיביות של האויב בלי לדעת בוודאות באיזו דרך קונקרטיית יפעל האויב עד לשעת הביצוע בפועל.

3. הזירה

א. בתנאינו נוכל לקבל אינפורמציה די-מדויקת ואובייקטיבית על תנאי האור והחושך ועל העובדות הצפויות של מזג-האוויר.

ב. האינפורמציה שלנו על הקרקע לא תהיה שלמה לעולם, כי חלק מהקרקע יימצא בדרך-כלל בתחום שליטתו של האויב. איסוף הידיעות החמידי על הזירה, מערכת תצלומי-האוויר ותיקי-השטח שיימצאו בידינו יעניקו לנו חמיד אינפורמציה שלא תהיה מעודכנת בכל מקרה ומקרה, ולעתים, על-אף עִדְפָנוּתָהּ, תהיה בלתי-מושלמת.

X

א י ס ו ף ה י ד י ע ו ת

4. ככל שירבו הגורמים הנעלמים כן יגדלו סיכויי המפקד להגיע למסקנות מוטעות בהערכת-המצב שלו בשעת תכנון הקרב ובשעת ניהולו. לכן מחובתו של כל מפקד לאסוף ידיעות בלי הרף על האויב ועל הזירה ולעבדן - כדי להקטין ככל-האפשר את הפער הנעלם עליו הוא משחית את החלטותיו.

5. האמצעים שבעזרתם יוכל המפקד להשיג את הידיעות על האויב הם:-

א. היחידות הנמצאות תחת פיקודו - הן חייבות לצפות על האויב בלי הרף, לקיים סיורי-חרש, סיורים אלימים, פשיטות וחיפויות ולדווח ברציפות על ממצאיהן.

ב. מטוסי ח"א, הנמצאים בסיוע לכוח היבשתי, או המוקצים זמנית על-ידי ה-מצפ"ע לתפקידי-סיור.

ג. סוכנויות חמ"נ מובהקות, העומדות לרשות ה-קמ"נ ביחידה ובעוצבה (האזנה, חקירת שבויים, פענוח מסמכים וכו').

ד. מפקדות של רמות ממונות.

6. ידיעה חדשה על שינויים בעצמה ובהיערכות של האויב, או על שינויים בקרקע, תועיל חמיד לשיפור תכנית-הקרב ולמתן פקודות חדשות לאור שינויי התכנית. ככל שתקדים הידיעה לבוא כן תהיה בידי המפקד השהות להכניס את כל השינויים הדרושים בתכניתו ולהביאם לידיעת כל המשתתפים במבצע; ואילו ככל שתאחר הידיעה לבוא כן יקשה על המפקד להכניס שינויים בתכניתו ולהעביר את החלטותיו לכפופים לו בזמן הדרוש. מכאן נובע, כי את אמצעי-האיסוף יש להפעיל בתחומי זמן ומרחב כאלה לפני כוחותינו, שהידיעות יגיעו בעתן ויחננו למפקד חופש-פעולה להגיע להחלטות הנכונות ביותר. כדי להשיג את חופש-הפעולה הדרוש חייב המפקד בראש-וראשונה להפעיל את אמצעי-האיסוף הנמצאים תחת פיקודו באופן זה:-

א. את יחידות-הסיור הממונעות והמשוריינות, בשילוב יסודות חה"נ, יש להפעיל למרחק רב ככל-האפשר אל עומק האויב ואל אגפיו (מרחק רצוי ברמה של חטיבת חי"ר או חטיבת-חש"נ בשטח מדברי הוא עד 50 ק"מ).

ב. את יחידות ה-חי"ר, ה-חה"נ והארטילריה יש להפעיל למגע תצפית, מגע-סיור ומגע-אש עם האויב כדי לאכז את מערכו הקרוב ואת עצמתו.

ג. יש להקפיד על ביצוע של פשיטות מודיעין כדי להשיג דוגמות של כלי-נשק חדשים, לחטוף "לשונות", להחרים מסמכים, לגרום לשיבוש רשתות-קשר קוויות שיביא לפטפוט באלחוט וכיו"ב.

7. מטוסי ח"א, בתפקידי סיור, ראייה וצילום יוכלו להשלים את פעולות האיסוף של כוח היבשה עצמו, הן בשטחיו הקרובים של האויב והן בעומק מערכו. יש לזכור, כי הפעלת מטוסים לתפקידי מודיעין (סיור, ראייה וצילום) מותנית באור-השמש ובמזג-אוויר נוח. לכן, ברמה הטקטית, יש לבנות את עיקר פעולות-האיסוף על יחידות-היבשה האורגניות העומדות לרשות המפקד, שאותן ניתן להפעיל כמעט ללא הגבלה של ראות ומזג-אוויר.

8. כל מבצע ברמה הטקטית צריך איפוא שישתלב בהפעלה מוקדמת ככל-האפשר של אמצעי-האיסוף ובהקפדה שאיסוף הידיעות יימשך ברציפות, במקביל לתכנון הקרב ולניהולו. כדי לחת לאיסוף הידיעות את המשקל הדרוש בלחימה חייב כל מפקד לכוון את מאמץ איסוף-הידיעות אל הדברים הנראים לו חיוניים ביותר בקרב הנתון. הביטוי המובהק להכוונה זו של המפקד הוא ה-"צי"ח" (ציון ידיעות חיוניות), שאותו חייב כל מפקד למסור ל-"קמ"נ שלו כדי לכוונו במלאכת איסוף הידיעות.

9. בעצם מהלך הקרב עלול האויב לשנות את היערכותו, לנצל את עצמתו ואת הזירה ולהפעיל נגדנו את כוחותיו באחת מדרכי-הפעולה המתוכננות על-ידיו. כדי שהמפקד יספיק מבעוד-זמן להגיע להחלטה, להוציא פקודה ולספל את פעילות האויב יש הכרח בהפעלת אמצעי האיסוף בתחום זמן-ומרחב סביר גם בשעת הקרב.

החלטות על-סמך דרכי-הפעולה האפשריות לאויב

10. התוצאה החשובה ביותר של פעולת המודיעין בכל רמה היא סיכום דרכי-הפעולה האפשריות של האויב. סיכום זה בא מפעולות-איסוף נמרצות, שבעקבותיהן באה פעולת עיבוד וניתוח הגיוני. העיבוד הוא הפעולה השיטתית של רישום, מינון, אימות ובדיקת הידיעות וקשירתן למסכת הגיונית. הניתוח ההגיוני מסייע גם לגשר על הפערים שבהם לא הגיעו ידיעות ממשיות ולפענת, על-ידי הנחות של הגיון וידע צבאי, איך עלול האויב לפעול בשעת הקרב. הניתוח צריך להביא לכך, שיסוכמו כל דרכי-הפעולה ההגיוניות האובייקטיביות בשביל האויב, כדי שילקחו בחשבון בשעת התכנון וכדי שכל החלטה של המפקד תביא לפעולה שתסכל מראש את אפשרויות-הפעולה של האויב.

11. כל דרך-פעולה אפשרית של האויב מורכבת מיסודות אלה:-

- א. צורת-הקרב - התקפה, הגנה, התקדמות ורדיפה או נסיגה והשהיה.
- ב. כיוון הפעולה - גזרה כללית, יעד סופי, יעד התחלי, נקודות-מוצא, מספר הצירים.
- ג. עצמת הכוחות שיופעלו - עצמה כוללת ועצמה בכל ציר.
- ד. זמן ומרחב - המועד האפשרי בו יופעלו הכוחות בכל ציר, לפי המרחקים שעליהם לעבור, לפי אופי ניידותם ולפי מידת-כוננותם.

12. בשוקלו את דרכי-הפעולה האפשריות של האויב חייב המפקד להתחשב רק בדרכי-הפעולה העלולות למנוע או לסכן את יחידתו/עוצבתו במילוי משימתה. מכאן נובע, שיש לשקול רק אותן דרכי-פעולה שמבחינת זמן ומרחב, עצמה, כיוון וצורת-קרב עלולות הן לשבש את מילוי המשימה.

13. את דרכי-הפעולה האפשריות של האויב ניתן לסכל בשיטות עיקריות אלה:-

א. פגיעה בעצמת כוחותיו של האויב - על-ידי:-

- (1) איגוד כוחותינו למשימותיהם ביחסי-כוחות עדיפים, התואמים את עצמת האויב שיופעל במהלך הקרב.
- (2) הפעלת סיוע-האש של כל החילות בתפקידי שיחוק, הסרדה והשמדה.
- (3) פגיעה בנקודות-חורפה של האויב שבהן קל יחסית ליצור עדיפות בעצמה.
- (4) שיבוש במערכות-השליטה של האויב במגמה לפורר את עצמחו ואת רוחו.
- (5) שיבוש מערכות-התחזוקה של האויב במגמה לפגוע ברוחבו ובכושר-תנופתו.

ב. שיבוש כיוון הפעולה של האויב - על-ידי:-

- (1) הונאה והטעיה בכיוונים שונים.
- (2) הפעלת מאמצים-מספר של כוחותינו.
- (3) הצמדת עתודות האויב בעזרת הטרדות יבשתיות ובעזרת הרעשות ארטילריה ו-ח"י והתקפות ח"א.
- (4) חסימת צירי-תנועה של האויב בעזרת כוחות-חטימה יבשתיים, שתומרנו בדרכי-היבשה או בדרך-האוויר, ובעזרת אמנעה של ח"א.
- (5) אבטחה נגד כיווני-הפעולה האפשריים של האויב.

ג. שיבוש פעולתו המהירה של האויב יושג על-ידי השיטות היעילות לשיבוש כיוון פעולתו בחוספת:-

- (1) הונאה והטעיה בנוגע למועד פעולת כוחותינו (לרבות הפעלת מאמצים שונים והטעיות בדירוג-זמנים מחושב).
- (2) הסתרה מקסימלית של פעולת כוחותינו.
- (3) הפעלת כוחותינו בקצב מהיר יותר מזה של האויב.

ד. גרירת האויב לנקוט את צורת-הקרב הרצויה לנו - על-ידי:-

(1) גרירה לקרב-הגנה

- (א) ריחוק האויב למקומו באמצעי-האש של כל החילות.
- (ב) החקפה או ביום החקפה עליו בלי לתת לו אפשרות לעזוב את מקומו.
- (ג) כיחור וניחוק האויב מעתודותיו ומתחזוקתו.

(2) גרירה לקרב-התקפה

- (א) התארגנות להגנה תוך חשיפה מדומה של נקודות-חורפה.
- (ב) הפעלת כוחות מטרידים ופושטים, שנועדו לגרות את האויב ולגרור אותו להתקפה עלינו.
- (ג) התבססות על שטחי-מפתח בעומק האויב, או במקומות אחרים, שנועדו למנוע מהאויב את מילוי משימתו או את חופש-הפעולה.

(3) גרירה לקרב התקדמות ורדיפה

- (א) הפעלת כוחות מטרידים ניידים, שיטרידו, ייסוגו וישמשו פיתיון לאויב.

(ב) חשיפה מדומה של נקודות-התורפה בעומק מערכינו.

(ג) הפעלת נסיגה והשהיה טקטית, שנועדה למשוך את האויב למלכודת.

(4) גרירת האויב לקרב נסיגה

(א) איום תמידי על עורפו של האויב על-ידי חמרון ביבשה, בדרך-האוויר או בדרך-הים.

(ב) בעקבות החמרון אל עורף האויב - השארת מעברים בעומק האויב כדי לעודד את האויב לנסות לסגת דרכם.

14. שאיפתו של כל מפקד היא להגיע לתכנית (ובעקבותיה לפקודה) שתסכל את כל דרכי-הפעולה האפשריות של האויב. מאחר ששאיפה זו כמעט שאינה בת-ביצוע, חייב כל מפקד למיין את דרכי-הפעולה של האויב לפי סדר-הסתברותן ולבנות את תכניותיו כך, שיסכלו מראש לפחות את דרכי-הפעולה המסתברות ביותר של האויב. מודגש בזה, כי הדרך המסתברת ביותר של האויב אינה זהה לדרך המסוכנת ביותר בשבילנו.

15. ישנו סיכון מסוים בשיטת-תכנון זו, שאם ינקוט האויב דווקא אותה דרך המסתברת פחות, עלול הוא לשבש במידה רבה את תכניתנו ולהפריע במילוי משימתנו. על סיכון זה ניתן להתגבר על-ידי איסוף ידיעות נמרץ גם כלפי דרכי-הפעולה המסתברות פחות של האויב, כדי שניתן יהיה מבעוד-מועד להגיע להחלטות חדשות, אם תופעל דרך-הפעולה המסתברת פחות של האויב. השיטה הבדוקה ביותר להתגבר על סיכון זה היא להשאיר עתודה בכל שלב של הקרב ולקבוע תכניות אלטרנטיביות.

16. לעומת הסיכון שבשיטת-תכנון זו יש בה ברכה רבה, לפי שהיא מחנכת את המפקד לבנות תכניות נועזות ובלתי-שגרתיות; וזאת - בידיעה מפורשת, כי לעתים "סיכון מחושב" הוא הדרך הבטוחה ביותר להגיע להכרעה מהירה בקרב.

מניעת מודיעין מהאויב

17. כל מפקד חייב לתת את הדעת, שהאויב לא ישיג ידיעות על כוחותיו - כדי:-

- א. ששיקולי האויב לא יגיעו לכלל שלמות.
- ב. להטעות את האויב ולבלבלו.
- ג. להפחית את האויב בשעת המגע המכריע עמו בכל הנוגע לכיוון פעולת כוחותינו, למועד-הפעולה ולעצמת-כוחותינו.

18. הסתרת כוחותינו

הדרך העיקרית למניעת ידיעות מהאויב היא להסתיר את היערכות כוחותינו ואת פעילותנו מאמצעי-האיסוף של האויב. הסתרה זו ניתן להשיג על-ידי:-

א. ביצוע חלק רב ככל-האפשר מפעולותינו, הקשורות בהכנת המבצע ובניהולו, בשעות החשכה או בפרק-זמן של ראות גרועה, כשאמצעי-החאורה השונים מואפלים במלואם.

ב. שימוש בתכסית הקרקע ובצורתה כדי להסתתר מעין האויב.

ג. שימוש באמצעי-ההסתרה ההנדסיים (שיטות ההעלמה וההבלעה השונות).

ד. הפעלת יחידות-משנה לתפקידי אבטחה. תפקידן למנוע את יחידות-הסיוור של האויב ואת תצפיותיו מלהגיע למגע מודיעין עם כוחותינו. יחידות-האבטחה חייבות לפעול כשהן בריחוק מספיק מכוחותינו, כך שמגען עם יחידות-האויב ירחש רחוק מעיקר כוחותינו ולא יביא לגילוי היערכותנו או פעילותנו. לעתים יוטל על יחידות-אבטחה לתפוס או אף לכבוש מקומות כאלה, המשמשים לאויב נקודות-תצפית או דרכי-גישה בשביל יחידות-סיוור או סוכנים.

ה. הפעלת ח"א נגד סיוור-ראייה ונגד סיוור-צילום של מטוסי האויב.

ו. הפעלת יחידות-ביטחון-השדה כדי לגלות סוכני אויב (אזרחיים וצבאיים), הנמצאים בתחום הפעילות של כוחותינו, ולמנוע דליפת ידיעות בדרכים אחרות.

ז. הקפדה על ביטחון-קשר כדי למנוע דליפת ידיעות להאזנת האויב.

19. הונאת האויב

לעולם אין לבנות את מניעת הידיעות מהאויב רק על הסתרה סבילה של כוחותינו. ככל שתגדל העצמה של כוחותינו ותרבה פעילותם כן תקשה מלאכת ההסתרה וכך ייקל על אמצעי-האיסוף של האויב לגלות חלק מכוחותינו או מפעולותינו. לכן יש לשלב כל פעולת-הסתרה בפעולת-הונאה, שתפקידה להוליך שולל את האויב ולבלבלו. את ההונאה ניתן לבצע באחת הדרכים הבאות או בשילוב ביניהן:-

א. הפעלת אמצעי-הונאה הנדסיים כדי לביים היערכויות מדומות.

ב. ביום פעילות ליצירת רושם של הפעלת גייסות רבים (פעילות קשר, תנועות של כלי-רכב ריקים, הפעלת נוהלי-קרב מדומים) בגזרות שבהן אין אנו מתכוונים לפעול ועוד.

ג. הדלפת ידיעות לאויב בכל האמצעים הניתנים (רשתות-קשר, סוכנים, אמצעי-פרסום אזרחיים וכו').

ד. הפעלת כוחות לוחמים בביצוע הטעיות טקטיות על האויב. הטעיות אלו צריכות ליצור אפקט של הפעלת מאמץ לוחם רציני.

20. כל פעולת-הונאה צריכה להתבסס על שיקולי-יסוד אלה:-

א. פעולת ההונאה צריכה ליצור אצל האויב תמונה של חכנית-קרב מלאה והגיונית, כשהיא תואמת את הגיון האויב לאור הנסיבות הקונקרטיות הקיימות בכל מצב.

ב. תמונה זו יש ליצור שלבים שלבים תוך הקפדה על לוח-זמנים ריאלי, שלפיו עלול היה האויב במציאות לגלות את היערכותנו ופעילותנו. גילוי התמונה שלב אחר שלב הוא חשוב מסעמים אלה:-

(1) יש לחת לאויב להרגיש, שהוא מגלה את הדברים לאט לאט ו"בקושי", עד כדי כך שכל גילוי בשלב חדש יחפוף את הנחות המודיעין של האויב, שהתגבשו אצלו לאחר גילוי השלב הקודם.

(2) יש לחת לאויב שהיה לעכל את ההונאה. יש להתחשב באפשרויות האויב לאסוף את הידיעות, לקולטן, לעבדן ולסכמן. ככל שהרמה העוסקת בהונאה היא גבוהה יותר כן זקוקה היא לזמן רב יותר כדי ליצור את התמונה הרצויה לנו אצל האויב.

ג. פעולת-ההונאה תכליתה לשבש את תכניות האויב ולהביא לכך שהוא יעשה מקסימום פעולות שיקלו על כוחותינו בביצוע התכנית האמיתית. יש להקפיד, שההונאה לא תגרום לשינויים כאלה בתכנית האויב, שיפריעו לכוחותינו בביצוע התכנית המקורית. לכן יש לבנות את תכנית ההונאה בד-בבד עם בניין התכנית האמיתית ולהקפיד שתחאים ברוחה ובביצועה להגיון של התכנית האמיתית שלנו, של הרמה הממונה ושל כוחות שכנים.

ד. לפני גיבושה הסופי של תכנית-ההונאה יש לנתח מהן דרכי-הפעולה האפשריות שלנו לשינוי התכנית האמיתית במהלך הקרב. יש לשקול מראש שינויים אפשריים בתכניותינו האמיתיות, לבדוק ולנתח אם חלק מתכנית-ההונאה אינו עשוי להפוך לתכנית אמיתית במהלך הקרב. רק על-ידי בדיקה כזאת אפשר למנוע תוצאות בלתי-רצויות.

פ ר ק ג
שליטה

אחדות הפיקוד

1. לעולם (בכל-עח, בכל-מקום ובכל-מצב) יהיה רק מפקד אחד לכל כוח צבאי.

סמכויות מפקדי-המשנה

2. מידת עצמאות-ההחלטה של מפקדי-המשנה

כדי שניהול הקרב לא יהיה מותנה רק באמצעי-השליטה הרגילים יש הכרח לספח עצמאות של החלטה אצל מפקדי-המשנה לשם מילוי המשימות שיוטלו עליהם. כדי שעצמאות-ההחלטה של מפקדי-המשנה לא תביא לידי אנדרלמוסיה בשעת ניהול הקרב, על מפקד-הכוח לנקוט צעדים אלה:-

א. להבהיר את הכוונה הכללית שלו, את תכנית-הקרב שלו, את המשימות המוטלות על כל כוח-משנה ואת השיטה לשיתוף-הפעולה הבין-חילי.

ב. לתת אפשרות לכל מפקד-משנה להכיר את התכניות של כוחות-המשנה השכנים.

ג. לאשר את התכניות של מפקדי-המשנה ולתאם ביניהם עוד לפני תחילת הקרב.

ד. להטיל הגבלות על מפקדי-המשנה בשינוי התכניות שלהם.

ה. לקבוע אלטרנטיבות לפעולה במקרה שחשבתש התכנית המקורית.

3. הבהרת המשימות

אין לבנות את השליטה בניהול הקרב רק על אמצעי-הקשר ועל שיטות הארגון האחרות. הדרך הבטוחה ביותר לוודא שהמטרה חושג היא להבהיר לכל מפקדי-המשנה את משימותיהם ואת תרומתם למאמץ הכולל של הכוח במילוי המשימה הכוללת. אם מפקדי-המשנה יבינו היטב את משימותיהם ואת חלקם במאמץ הכללי, יהיה ביטחון שימלאו את המשימה גם אם יהיו תקלות באמצעי-השליטה וגם אם פעילות האויב תחייב אותם לשנות את תכניות-הפעולה המקוריות שלהם.

4. ידיעת התכניות והמשימות של הכוחות השכנים

כדי שכל מפקד-משנה יוכל לפעול למילוי משימתו בתנאים של שיבושי שליטה, מן-ההכרח שידע את המשימות ואת תכניות הפעולה של כל כוחות-היבשה השכנים ושל כוחות-האוויר שבזירה; דבר זה בא לוודא, שהחלטותיו בניהול-הקרב ושינויי התכניות בכוח-המשנה, שעליו הוא מופקד, לא ישבשו את תכניותיהם של הכוחות האחרים.

5. אישור התכניות של מפקדי-המשנה לפני הקרב

במידת-האפשר יש לאשר את תכניותיהם של מפקדי-המשנה עוד לפני תחילת הקרב. האישור ייעשה באחת הדרכים הבאות או בשילוב ביניהן:-

- א. ביקור אצל מפקדי-המשנה תוך קיום קבוצות-התכנון שלהם.
 - ב. קיום קבוצת פקודות נוספות לאחר קבוצת הפקודות הראשונות.
- יש לזכור, כי אישור תכניות מפקדי-המשנה הוא דבר רצוי אך אינו דבר של הכרח. בנוהלי-קרב חפוזים ובמתן פקודות תוך כדי קרב לא יהיה זמן על-הרוב לאישור תכניות. מפקדי-המשנה יפעלו מייד כדי למלא את הפקודות החדשות, בתנאי שהמשימות החדשות הובנו כהלכה.

6. הגבלות על מפקדי-המשנה בשינויי התכניות שלהם

על-אף השאיפה להעניק למפקדי-המשנה עצמאות בהחלטותיהם הנוגעות למילוי המשימה, יהיה הכרח לעתים להטיל עליהם הגבלות ניכרות בשינויי התכניות שלהם. הגבלות אלו מותנות:-

- א. ברמת מפקדי-המשנה (לפי סולם-הפיקוד) - ככל שהמפקדים יהיו נמוכים יותר כן יהיה טעם להגביל יותר את חופש-ההחלטה שלהם.
- ב. בצורת-הקרב - בקרב נסיגה והשהיה יהיה טעם להגביל יותר את חופש-ההחלטה מאשר בקרב התקדמות ורדיפה.
- ג. בקרבה ההדדית של כוחות-המשנה - ככל שכוחות-המשנה יפעלו בצמידות הדדית כן יהיה טעם להגביל את חופש-ההחלטה של מפקדיהם. ככל שכוחות-המשנה יפעלו בריחוק זה מזה כן יהיה טעם להגדיל את חופש-ההחלטה של מפקדיהם.
- ד. באפשרויות סיוע האש - לעתים יכתיבו אפשרויות סיוע האש (ארטילריה, טנקים, אוויר) הגבלות מסוימות בחמרון, שיחייבו את מפקדי-המשנה.

7. קביעת אלטרנטיבות

כל קרב הוא פעילות דו-צדדית של אמצעים ושל לוחמים. לכן צריך כל מפקד לנחח בהגיונו את האפשרויות השונות העולות להתפתח בניהול הקרב ולקבוע עקרונות - מה על כוחותינו לעשות בכל מקרה ומקרה שיחרוג מהתכנית המקורית. תכנון האלטרנטיבות הוא חיוני בשביל שני מצבי-יסוד אפשריים:-

א. כאשר האויב יתערער יותר מהר מהמתוכנן, ואז יהיה צורך לנצל את ההצלחה במהירות.

ב. כאשר האויב יגלה התנגדות וכושר-לחימה רבים יותר מהמתוכנן.

בדרך-כלל טוב יעשה המפקד, אם יבהיר למפקדי-המשנה שלו את עיקרי התכנונים האלטרנטיביים שיש בכוונתו לנקוט. המטרה בזה היא, שיבינו את שיקולי-היסוד שלו בעת ניהול הקרב, בעת שיצטרך לתת פקודות קצרות ומהירות, וגם כדי שיהיה להם בסיס איחן להגיע להחלטות, אם יחולו שיבושים באמצעי-הקשר.

טכניקות של שליטה

8. מגע ישיר

האמצעי הבדוק והבטוח ביותר לקיום השליטה הוא המגע הישיר של המפקד עם מפקדי-המשנה שלו. ככל שממדיו של הכוח הולכים וגדלים, ככל שאמצעי-הלחימה הולכים ומשתכללים (שריון, ארטילריה, ח"א, טילים), וככל שהפיזור והניידות של הצבא הולכים וגדלים, כן הולך וקטן הסיכוי למגע ישיר בין המפקד למפקדי-המשנה שלו בשעת ניהול הקרב. אולם דווקא כיוון-התפתחות זה מחייב את המפקדים לנצל כל אפשרות ולקיים מגע ישיר עם המפקדים הכפופים להם, כדי להבהיר להם את הכוונות הכלליות ואת המשימות הקונקרטיות וכדי להאציל מרוחם על הכפופים להם. את המגע הישיר יש לקיים בנסיבות אלה:-

א. ביחידות ובכוחות קטנים בהם ישמש על-הרוב המגע הישיר גם כאמצעי-השליטה העיקרי.

ב. בשעת תכנון הקרב - על-ידי פגישות מפקדים בקבוצות-הפקודות, בתדריכים ובשעת אישור תכניות.

ג. בשעת ניהול הקרב - על-ידי הפעלת חבורת-פיקוד קדמית (חפ"ק), שתימצא במגע ישיר עם מפקד או מפקד(י) המשנה הפועל(ים) בגזרה העיקרית של הקרב בזמן הנחון.

9. השימוש באמצעי-הקשר

א. אמצעי-הקשר העומדים לרשות המפקד הם:-

(1) קשר אלחוטי.

(2) קשר קווי.

(3) קשר רצים.

(4) קשר-עין על-ידי סימנים מוסכמים ואותות-שדה.

ב. הדבר המייחד את הקרב המודרני הוא, שאמצעי-הקשר האלחוטיים הם אמצעי-הקשר הראשיים, ואילו כל שאר האמצעים הפכו לאמצעי-קשר משניים. ניתח אף לקבוע, כי בלי הקשר האלחוטי לא ניתן לנצל במלוא-היכולת את אמצעי-הלחימה המודרניים. השימוש בקשר האלחוטי, על-אף יתרונותיו המרובים, כרוך בשתי מגבלות:-

(1) הוא עלול לגלות את כוונותינו ואת תכניותינו לאויב שיאזין לרשתות-האלחוט שלנו.

(2) האויב יכול לשתק את קשר-האלחוט או לשבשו באמצעי-לחימה אלקטרוניים.

ג. מפאת מגבלות אלו יש לצמצם את השימוש באלחוט רק לצרכים החיוניים ביותר ורק למקרים שאין תחליף לו, לפי פירוט זה:-

(1) ברמות נמוכות יקוים הקשר באמצעות מגע ישיר, סימנים מוסכמים, קשר רצים וקשר קווי, כשהקשר האלחוטי ישמש רק קשר משני.

(2) בזמן ההכנות למבצע סדור לא תקוים פעילות אלחוטית פרט לפעילות האלחוטית שתידרש לצורכי-הונאה.

(3) כל-אימת שאפשר, בלי לפגוע בניידות ובתמרון, יופעל הקשר הקווי כקשר ראשי (לדוגמה: בקרבות הגנה ואף בחלק מהכוחות הפועלים בהתקפה על מערכים מוגנים).

10. קציני-קישור

ברמה של עוצבה יש להפעיל קציני-קישור כדי לסייע למפקד לשלוט על כוחותיו תוך כדי ניהול הקרב. קציני-הקישור יפעלו על-הרוב כשהם משתמשים ברכב ממונע. אולם לעתים, לפי צורכי הקרב, יפעלו גם ברגל. כרגיל ישאו קציני-הקישור עמם מכשירי-קשר. החפקידים שיוטלו על קציני-הקישור הם:-

- א. העברת פקודות מהמפקד הממונה אל מפקד-המשנה והבהרתן. קצין-הקישור יעשה פעולה זו תוך מגע אישי עם מפקד-המשנה.
- ב. דיווח שוטף ומהיר על האירועים בגזרות-הפעולה השונות כדי לספק בזמן את הנחונים למפקד הממונה לשם גיבוש החלטות חדשות.
- ג. ביצוע פעולות-תיאום עם כוחות שכנים והעברת אינפורמציה הדדית מהם ואליהם.

11. דיווח

כאמור בסעיף 8, המגע הישיר עם מפקדי-המשנה הוא אמצעי-השליטה הטוב ביותר. מגע ישיר זה מאפשר למפקד להחרשם מהאירועים באופן ישיר, על-ידי שיחה עם מפקד-המשנה ועל-ידי החרשמות ממראה-עיניים בלתי-אמצעי של האירועים המתרחשים בקרב. בהרבה מקרים לא ניתן להגיע לידי מגע ישיר, ואז החלטותיו של המפקד הממונה מותנות באופן מלא רק בדיווח שיבוא ממפקד-המשנה על האירועים שבגזרתו. לכן נודעת חשיבות מכרעת לדיווח שוטף ושיטתי בשעת הקרב, דיווח שיאפשר למפקדים להדביק את קצב-האירועים ולהחליט החלטות חדשות מבעוד-מועד. את הדיווחים ניתן לחלק לסוגים אלה:-

- א. דיווח מלמטה למעלה - דיווח שנועד לספק נתונים למפקד מהגייסות הלוחמים תחת פיקודו כדי להגיע להחלטות נכונות במשך ניהול הקרב ולעתים אף במהלך תכנונו.
- ב. דיווח מלמעלה למטה - דיווח שנועד לספק נתונים למפקדים הכפופים כדי להגיע להחלטות בניהול הקרב ובתכנונו וכדי לתאם את פעולותיהם עם הכוחות האחרים שבסביבה.
- ג. דיווח לכוחות שכנים - דיווח שנועד לספק נתונים בעיקר כדי לתאם את פעולותיהם של כוחות שכנים וגם כדי להגיע להחלטות בניהול הקרב ובתכנונו.

ארגון השטח לשליטה

12. גזרות-פעולה

לכל כוח יבשתי שנועד למלא משימה תיקבע גזרת-פעולה ברורה ומוגדרת, שתצוין במפה או בתצלום-אוויר. גזרת-הפעולה שתוקצה לכוח תיקבע כחוצאה משיקולי-היסוד הבאים, לפי סדר-חשיבותם:-

א. המשימה המוטלת על הכוח.

ב. אופי השטח (אפשרויות התנועה, השטחים השולטים).

ג. הצורך בתיאום בין הכוחות השונים הפועלים באותו מרחב בכל משך מהלך-הקרב.

בנוסף למילוי משימתו אחראי כל כוח, אחריות מלאה, לכל הפעילות הקרבית של כוחותינו ושל כוחות האויב המתרחשת בגזרתו. כינויה של כל גזרה יהיה, זהה לכינויו של הכוח האחראי לה.

13. תחום הגבולות של גזרות-הפעולה

יש שלושה סוגים של גבול-גזרה:-

א. גבול-גזרה בין כוחות מבצעיים הפועלים במרחב.

ב. גבול-גזרה עורפי בין הכוחות המבצעיים ובין המרחב שבו נעשית עיקר פעילות-התחזוקה.

ג. תחום-אחריות קדמי, שיימצא לפני הכוחות המבצעיים.

14. גבולות-גזרה בין כוחות מבצעיים

גבולות-הגזרה בין הכוחות המבצעיים נועדים לסייע בתיאום הפעולה בין הכוחות הלוחמים. כל כוח אחראי, אחריות מלאה, לכל הפעילות של כוחותינו ושל כוחות-האויב בגזרת פעולתו. אין לכוח מבצעי הסמכות לפעול בגזרת הכוחות השכנים אלא באישור הרמה הגבוהה, או אחר תיאום עם הכוח השכן. כדי שהתיאומים ייעשו באופן מוצלח יש לקיים קשר עם הכוחות המבצעיים בגזרות השכנות באמצעי-התקשורת המקובלים. אם לא ניתנת פקודה מפורשת מיוחדת בעניין זה על-ידי הרמה הפוקדת, הרי שכל כוח מבצעי אחראי להקמה ולקיום של קשר עם הכוח השכן שמימין לו.

15. גבולות-גזרה עורפיים בין כוחות מבצעיים ובין מרחב-התחזוקה

עניינו העיקרי של כוח מבצעי הוא בקרב עם האויב, לכן יש הכרח לשחררו במידת-האפשר מהאחריות למרחבי-תחזוקה הנמצאים הרחק מעורפו. לכן ייקבע. בדרך-כלל. גבול עורפי לכל כוח מבצעי. האחריות לגזרות העורפיות תוטל בדרך-כלל על הרמה הפוקדת הגבוהה או על כוחות מיוחדים שיוקצו לשם כך (לעתים תוטל האחריות לגזרות העורפיות על היחידות האפסנאיות הפרוסות במרחב-התחזוקה).

16. תחומי-אחריות קדמיים

אחריותו של כוח מבצעי לנעשה קדימה תגיע בדרך-כלל למרחקים העולים בהרבה על הטווחים היעילים של כלי-הנשק שברשות הכוח. על-הרוב לא ניתן לקבוע גבולות מוגדרים וחותכים לאחריותו המלאה של כוח מבצעי קדימה אל תוך מרחבו של האויב. לכן נקבעים תחומי-אחריות ותחומי-תיאום לפי נושאי-הלחימה השונים, כגון:-

א. תחום אחריות למודיעין (איסוף, עיבוד, הפצה).

ב. תחום אחריות מבצעי לפטרולים.

ג. התחום הסופי לביצוע משימה התקפית (התקפה או התקדמות ורדיפה) - תחום זה יהיה מוגדר ממש כגבול-גזרה.

ד. תחומי-ביניים בקרב התקדמות ורדיפה.

ה. קווי הפצה שנועדו לתחום את הפעולה בין המרחב שבו יכול ח"א לפעול באופן חופשי ובין המרחב שבו צריך ח"א לתאם את פעולותיו עם כוחות-היבשה.

17. שינויי גבולות-גזרה ותחומים

אין לראות בגבולות-הגזרות תחומים קבועים ועומדים שאינם ניתנים לשינוי. בהתאם להתפתחות הקרב ובהתאם להחלטות המפקד יחולו לעתים קרובות שינויים בתכניות הקרב של הכוח ושל כוחות-המשנה שלו תוך כדי מהלך הקרב. שינויים אלה יביאו בהכרח לכך, שגבולות הגזרות ותחומי-האחריות הקדמיים ישונו במהלך הקרב אפילו פעמים-מספר. יש להקפיד, כי בכל-עת תמיד יהיו גבולות-גזרה ברורים ומוגדרים בין הכוחות הפועלים, כדי לוודא שליטה בכוחות וכדי למנוע חוסר תיאום בניהול הקרב.

כדי להקל על השליטה יש להשתמש במפות-קוד, המאפשרות לקיים שפה משותפת, ולהעביר אינפורמציה, דיווחים ופקודות בקיצור, בבהירות ובמהירות, מהמפקד הגבוה למפקדי-המשנה ולהיפך. מפות-קוד "מארגנות את השטח", על-ידי שהן מקנות שפה משותפת בתחומים אלה:-

- א. קביעת כינויים משותפים לכל מערכת הצירים והנתיבים.
- ב. קביעת כינויי-מספרים ושמות-קוד לכל פרטי-הנוף החשובים על הצירים והנתיבים, בהדגשת צמתים ומצלבי-צירים.
- ג. קביעת כינויי-מספרים לפרטי-נוף שולטים בשטח שאינם נמצאים על הצירים או על הנתיבים.
- ד. קביעת כינויי-אותיות לריבועים העיקריים של רשת-הקואורדינטות.

19. השלמת ארגון השטח בנוסף למפות-הקוד

מפות-הקוד הן מאורגנות ומודפסות מראש על-ידי הרמות הגבוהות ביותר ב-צה"ל. לכן יצטרך כל מפקד להשלים את ארגון השטח בגזרת-פעולתו בנוסף לארגון השטח שנעשה בשבילו במפת-הקוד. השלמת ארגון השטח חסומן במרשם-הקרוב של הכוח והיא תכלול, בנוסף למפת-הקוד, פרטים אלה:-

- א. ארגון היעדים והמוצבים הנוגעים לכוח וכינויים בשמות-קוד (לפי הקצאת קבוצות-הקוד שיינתנו לכוח על-ידי הרמה הגבוהה).
- ב. קביעה ורישום של מטרות-הנחתה ושל מטרות-מוצא בשביל סיוע האש ולצורכי הידוק התיאום בין הכוחות.
- ג. קביעה ורישום של מערכת צירי-החנועה וקווי-הדיווח לסיוע בשליטה על הכוח תוך כדי ניהול הקרב.

סימון ושילט

20. בתנאים המתפתחים של קרב-החנועה (הרגלי והממוכן), העשוי להתנהל ביום ובלילה ברציפות, יש הכרח ליעל את השליטה ולא להשתייח על צינורות-הפיקוד בלבד. יש צורך לכוון את האירועים ולשלוט עליהם גם בדרך של פעולות ארגוניות, שיסייעו ליחידות הנמוכות ביותר להתמצא בסבך האירועים של הלחימה ולהביא לכלל מיצוי את עצמתם במקום ובזמן הדרוש. האמצעים הפשוטים ביותר להגיע לכך הם:-

- א. סימון ושילוט בשטח.
- ב. סימון הגייסות לצורכי זיהוי.

21. סימון ושילוט בשטח

מלאכת הסימון והשילוט בשטח תיעשה על-ידי יחידות קטנות (יחידות-סיור, יחידות-חילוץ או קבוצות-הכנה), כשהן פועלות באזור הקרב לפני כניסת עיקר הכוח. פעולת הסימון והשילוט בשטח תוודא, שכל היחידות הפועלות (המבצעיות והתחזוקתיות) יגיעו בנתיבים הנכונים אל אזור הקרבות במהירות הרבה ביותר ויוכלו להיפרס ולהיכנס לפעולה בלי לבזבז זמן על התמצאות והתארגנות בשטח. את הסימון והשילוט בשטח ניתן לחלק לסוגים אלה:-

א. שילוט נתיבי תנועה (בשילוט-יום ובשילוט-לילה)

שילוט זה נועד לכוון את כל היחידות אל שטחי הפריסה והלחימה. השילוט ייעשה תמיד מימין לנתיב, פרט למצרים ומעברים מסוכנים שבהם יסומנו שני צדי-הנתיב.

ב. סימון ושילוט של היערכות ופריסה

סימון זה נועד לסייע בשליטה על פריסת היחידות וכניסתן לקרב. בקרבות התקפה והתקדמות ורדיפה יסתיים הסימון בדרך-כלל בשטחי-ההיערכות של הכוחות המסתערים והמסייעים. בקרבות הגנה, השהיה ונסיגה יש לשאוף להגיע אף עד לסימון עמדות הירי בשביל כל כלי-גשק, אם יש פנאי לכך.

22. סימון גייסות לצורכי זיהוי

רבות הן האפשרויות לסימון גייסות לצורכי זיהוי. את הסימונים ניתן לחלק לשני סוגים:-

א. סימונים שנקבעים על-ידי ה-מטכ"ל ומחייבים את כל הגייסות (סימון מטוסים, כלי-רכב, סימונים לשיתוף אוויר-קרקע וכו'). סימונים אלה מאפשרים לגייסותינו להבדיל את עצמם מגייסות האויב ועל-ידי-כך לסייע בשליטה הראשונית של כל מפקד על כוחותיו בשלבים המשתנים של הקרב.

ב. סימונים שנקבעים על-ידי מפקדי כוחות בשטח ומאפשרים להגביר את השליטה של המפקד על כוחו שלו. דוגמות לסימונים כאלה:- סימוני מפקדים בקרב-לילה, סימוני רק"מ המפקדים ב-חש"נ (בלילה - פנסים; ביום - דגלונים); סימון חד"לים לפי היחידות, סימון אפסניה מוצנחת לפי היחידות.

ערעור השליטה אצל האויב

23. במסגרת כל תכנית-קרב יש לשלב פעולות שתכליתן לערער את השליטה של האויב על כוחותיו. הדרך הטובה והמהירה ביותר להשמיד כוחות אויב היא לערער את השליטה של המפקד עליהם ולגרום להם אנדרלמוסיה ובלבול, שישמשו פתח להשמדתם המלאה של כוחות האויב תוך קיום לחימה מינימלית.

24. את הפעילות לשיבוש השליטה של האויב ניתן לחלק לסוגים אלה:-

א. פעילות ארטילריה ו-ח"א נגד מפקדות האויב, מרכזי השליטה שלו וחלק מאמצעי-התקשורת שלו (בעיקר קשר קווי).

ב. פעילות של כוחות קטנים הלוחמים במקביל להפעלת הכוחות העיקריים. כוחות אלה עשויים לפעול במשימות אלה:-

(1) שיחוק מפקדות ומרכזי-שליטה של האויב (פשיטות, הטרדות).

(2) שיבוש אמצעי-התקשורת של האויב (בעיקר שיבוש קשר קווי, השמדת רצים או תפיסתם).

(3) שיבוש מערכת השילוט והסימון בשטח.

(4) גרימת אנדרלמוסיה על-ידי החדרת יחידות קטנות שלנו אל תוך מערך האויב, כשהן מסומנות בסימוני האויב.

ג. פעילות של כוחות גדולים ממונעים, מוצנחים, מונחתים ואף רגליים, הלוחמים בהעזה ובמהירות אל עומק האויב במגמה להביא לערעורו המלא.

התקפה

פ ס ק ה 1

י ס ו ד ו ת ה ה ת ק פ ה

מ ה ו ת ה ה ת ק פ ה

1. התקפה היא צורת-קרב שבה לוחמים הכוחות לכיוון האויב על-ידי תנועה ואש, כשהמטרה המיידית היא כיבוש שטח או השמדת אויב.
2. כוח ברמה של יחידה עשוי לפעול כך:-
 - א. לחקוף, עצמאית, אויב ניח או אויב נייד.
 - ב. להשתחף בהתקפה במסגרת עוצבה.
 - ג. לבצע פעולות מיוחדות - מארבים ופשיטות - מעבר לקווי האויב.
3. הרמה הגבוהה ביותר, העשויה לבצע התקפה ברמה הטקטית, היא האוגדה. אוגדה עשויה (כשלב במקפה) להבקיע מערך מבוצר, לכבוש עיר גדולה, או להיכנס לקרב נגד עוצבת-שריון של האויב כדי להשמדה.

ס ו ג י ה ה ת ק פ ה

4. יש שני סוגי-התקפה עיקריים:-
 - א. התקפה סדורה.
 - ב. התקפה חפוזה.
5. התקפה סדורה

התקפה סדורה היא התקפה שבה יש לחוקף שהות מספקת לעריכת הכנות. היא תונחת בדרך-כלל על מערכי-הגנה מאורגנים היטב. כדי שהכוחות והאמצעים הרבים המופעלים בהתקפה הסדורה יהיו מתואמים תיאום מלא יש צורך בהכנות רבות ומדוקדקות ובריכוז השליטה בהם במפקדת העוצבה. נוהל-הקרב בהתקפה סדורה הוא ארוך יחסית ומאפשר אפוא את אישור התכניות של כל הרמות על-ידי המפקדות הממונות.

6. התקפה חפוזה

התקפה חפוזה היא התקפה שנערכת ללא שהות מספקת להכנות, אשר התוקף נוקט אותה מתוך הכרח או מרצונו, כדי לנצל חוסר-הכנה או אי השלמת הכנות במערך האויב.

המהירות היא תנאי-יסוד לכל התקפה חפוזה. מהירות זו מושגת על-ידי הפעלת נוהל-קרב מהיר ועל-ידי הכנת תכנית פשוטה ככל-האפשר.

בהתחשב בזמן המינימלי שישנו לפירוט התכניות, ניתנת לעוצבות או ליחידות הכפופות עצמאות רבה יותר בתכנון ובביצוע.

המאמצים בהתקפה

7. ככלל תנוהל ההתקפה במאמצים-מספר ומכמה כיוונים לשם השגת יתרונות אלה:-

א. לתקוף מערכים-מספר של האויב המגן חד-זמנית ולמוטטו בפרק-זמן קצר ביותר.

ב. לנצל כדי-מקסימום את יתרון העצמה של התוקף כבר בשלבי-ההתקפה הראשונים.

ג. לנצל את ההצלחה של אחד המאמצים שיגיע ראשון להישגים ולא להתנות את הצלחת ההתקפה במאמץ אחד העלול להיכשל.

ד. לנצל את כל האפשרויות שהקרקע נותנת לתוקף.

ה. להקשות על האויב באיכון המאמץ העיקרי ולאצו לפצל את עתודותיו.

8. יש שני סוגים של מאמצים:-

א. מאמץ עיקרי - חלק של הכוח, הממלא את המשימה העיקרית. ייתכן שבמבצע יהיה יותר ממאמץ עיקרי אחד.

ב. מאמץ משני - חלק של הכוח, הממלא משימה משנית. תכליתו ליצור תנאים נוחים יותר להצלחת המאמץ העיקרי ולשמש לו אלטרנטיבה בהמשך התפתחות הלחימה. ייתכן שבמבצע יהיו כמה מאמצים משניים.

סיווג מערכי-ההגנה ואובייקטים להתקפה

9. משך הזמן הדרוש לתכנון התקפה על מערכי-ההגנה ועצמת הגייסות שיש להטיל להתקפה מותנים בטיב מערך-ההגנה ובסוג האויב המוחקף. הצגת סוגי המערכים ופירוט שיטת-ההיערכות להגנה הננקטת על-ידי צה"ל מובאים בפרק "הגנה". להלן מוצגים בקצרה האובייקטים להתקפה, שבהם עלול צה"ל להיחלל בזירות-הקרב הצפויות לו.

10. יש שני אובייקטים עיקריים להתקפת כוחותינו:-

א. אויב נייד, שהוא מאורגן בעיקרו להגנה במערכים מוגנים.

ב. אויב נייד, משוריין או ממונע, בלי שיש לב למשימתו (הגנה, החקדמות או התקפה).

11. הגנה במערכים ניידים קבועים

טיבם וסוגם של המערכים המוגנים הניידים נמדדים בשלושה מישורים מקבילים:-

א. מערכי-ההגנה רצופים לעומת מערכים שאינם רצופים

(1) מערכי-ההגנה הרצופים בנויים כך שאי-אפשר או שקשה מאד לאוגפם, שכך הם משתרעים לרוחב חזית רחבה ואגפיהם נשענים על מכשולים. בתנאי הזירה שבה יילחם צה"ל כמעט שלא יהיו מערכים רצופים שאי-אפשר לעוקפם לחלוטין. תמיד תימצא דרך אוגפת או תינתן אפשרות לסנן לפחות חלק מהכוחות, לפי סוג האויב וטיב הקרקע.

(2) לעומתם, המערכים שאינם רצופים חוסמים צירים או מגינים על מטרות חיוניות. במערכים אלה ניתן למצוא ביחוד קלות פרצות להחדרת כוחות לתקיפת יעדים בעומק או לתקיפת המערכים מעורפם.

ב. מערכי-ההגנה קוויים לעומת מערכים היקפיים

(1) מערכי-ההגנה קוויים מצטיינים בכך, שהם ערוכים בעיקר לחזית, אם כי הם מסוגלים להגן גם על אגפיהם מתוך עמדות-בריח ומחוך מוצבי-אבטחה אגפיים וכן על-ידי עתודות-שריון. כן על-הרוב ממוקמים קווי-ההגנה העיקריים במדרונות הקדמיים, והם נשלטים על-ידי כוח שיתפוס את השטחים השולטים המוגנים פחות שבעורפם. העומק במערך הקווי מושג על-ידי כמה קווי-ההגנה הערוכים זה בעורף זה, כמוצג בסכימה א' שבסעיף 12 (ר' עמ' 36).

הקווים הקדמיים הם הקווים החזקים ביותר בשיטת-ההגנה
הקווים, שכן הם תפוסים בצפיפות על-ידי הכוחות המגינים
ובהם מוצבים יותר כלי-נשק. לעומתם חלשים יותר הקווים
העורפיים ואגפי-המערך, שהם חפורים על-הרוב בקרקע
השולטת על הקווים הקדמיים.

(2) מערכי-הגנה הבנויים ממוצבים ומתחמים היקפיים מצטיינים
בכך, שהם ממוקמים על פרטי-נוף שולטים והם מוגנים היקפית
מכל צד. באופן עקרוני חזקים היעדים במידה שווה מכל צד
ואין הבדל בין המתחמים הקדמיים לעורפיים, אם כי במציאות
עלולים המתחמים העורפיים להיות חלשים יותר וערים פחות
לעומת המתחמים הקדמיים. נקודות-התורפה העיקריות במערכים
ההיקפיים יהיו באותם חלקי המערך שבהם אין היעדים המוגנים
מסתייעים זה בזה וכיווני-ההתקפה אינם צפויים.

ג. מערכי-הגנה מבוזרים לעומת מערכים חפוזים

(1) את המערך המוגן המבוזר מציינים שני דברים:-

(א) תכנון המערך נעשה ביסודיות ובשלמות.

(ב) לרשות המגן עמדו די זמן ואמצעים כדי לבצע את תכנית
ההגנה ולהקים את מערכת החפרות, עמדות-הנשק, המקלטים
לסוגיהם ואת מערכת-המכשולים.

(2) המערך החפוז נופל בטיבו מהמערך המבוזר מטעמים אלה:-

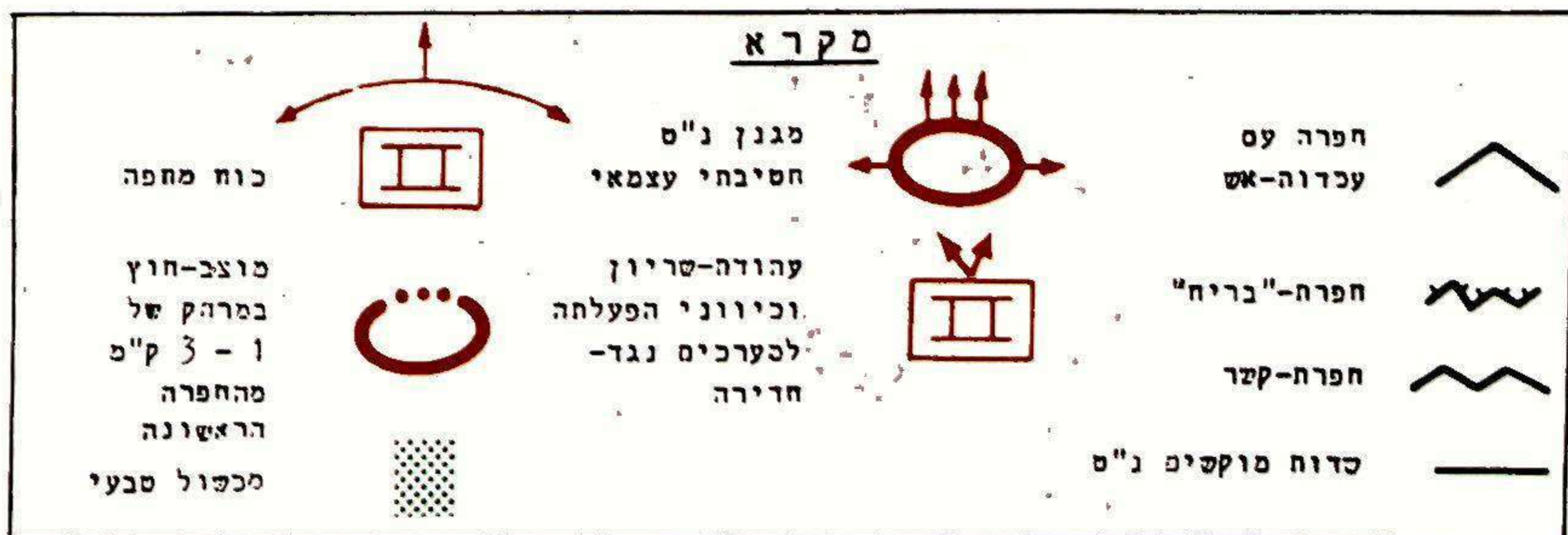
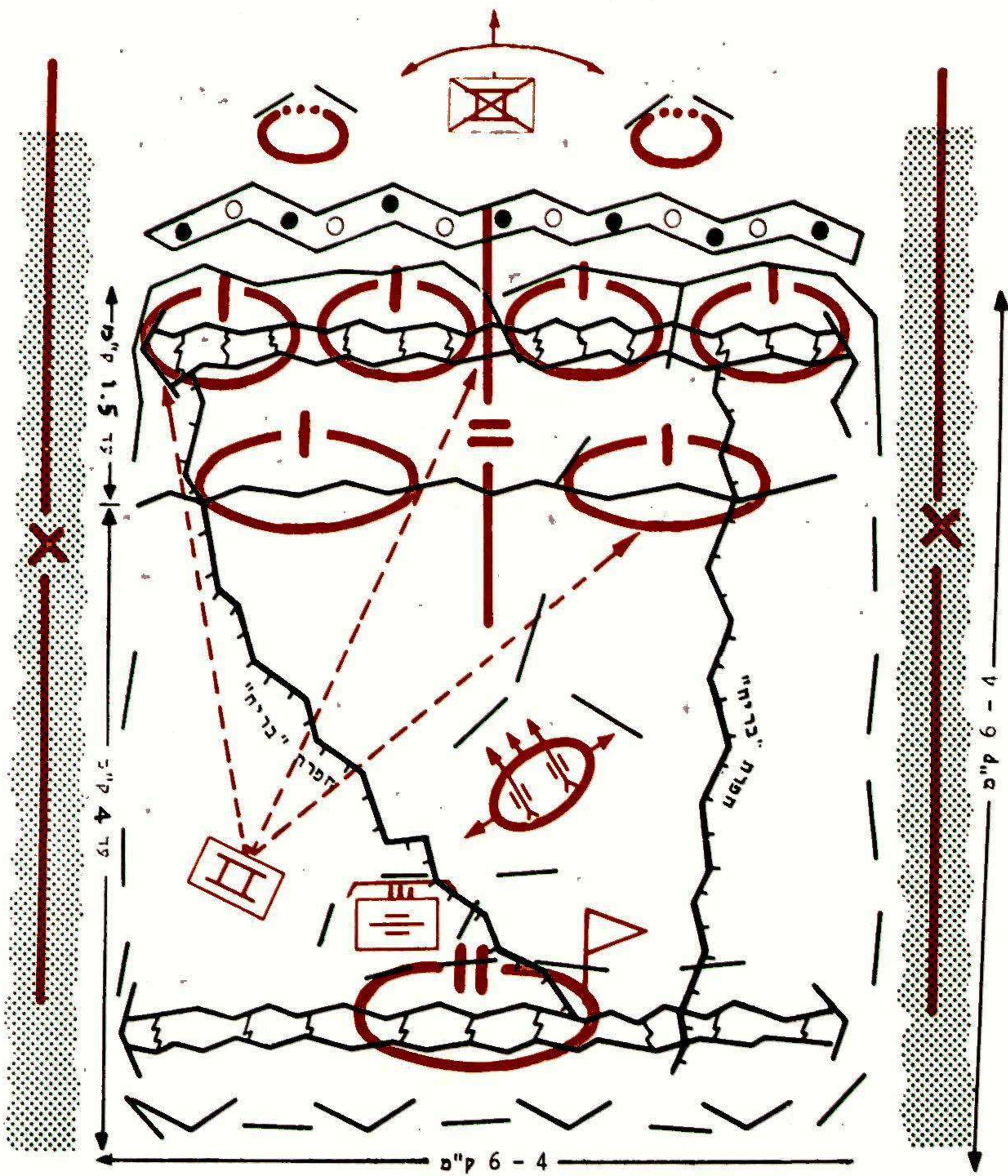
(א) תכנון המערך נעשה על-הרוב בחפזה, הרמות הגבוהות
הסתפקו בתכנון השלדי והשאירו את הפירוט לרמות הכפופות.
אפילו היה התכנון השלדי טוב, קרוב לוודאי שהיו נקודות-
תורפה בפירוט ואי-שלמות בחיאות.

(ב) לרשות המגן לא עמדו די זמן ואמצעים כדי לבצר את המערך
כהלכה. לכן מערך חפוז הוא למעשה מערך לא-מושלם. ברגיל
לא תושלם מערכת-החפרות ולא יהיו בו מקלטים לסוגיהם.
צפוי אפוא, שעמדות-הנשק העיקריות יהיו ללא כיסוי
ומערכת המכשולים לא תהיה מושלמת.

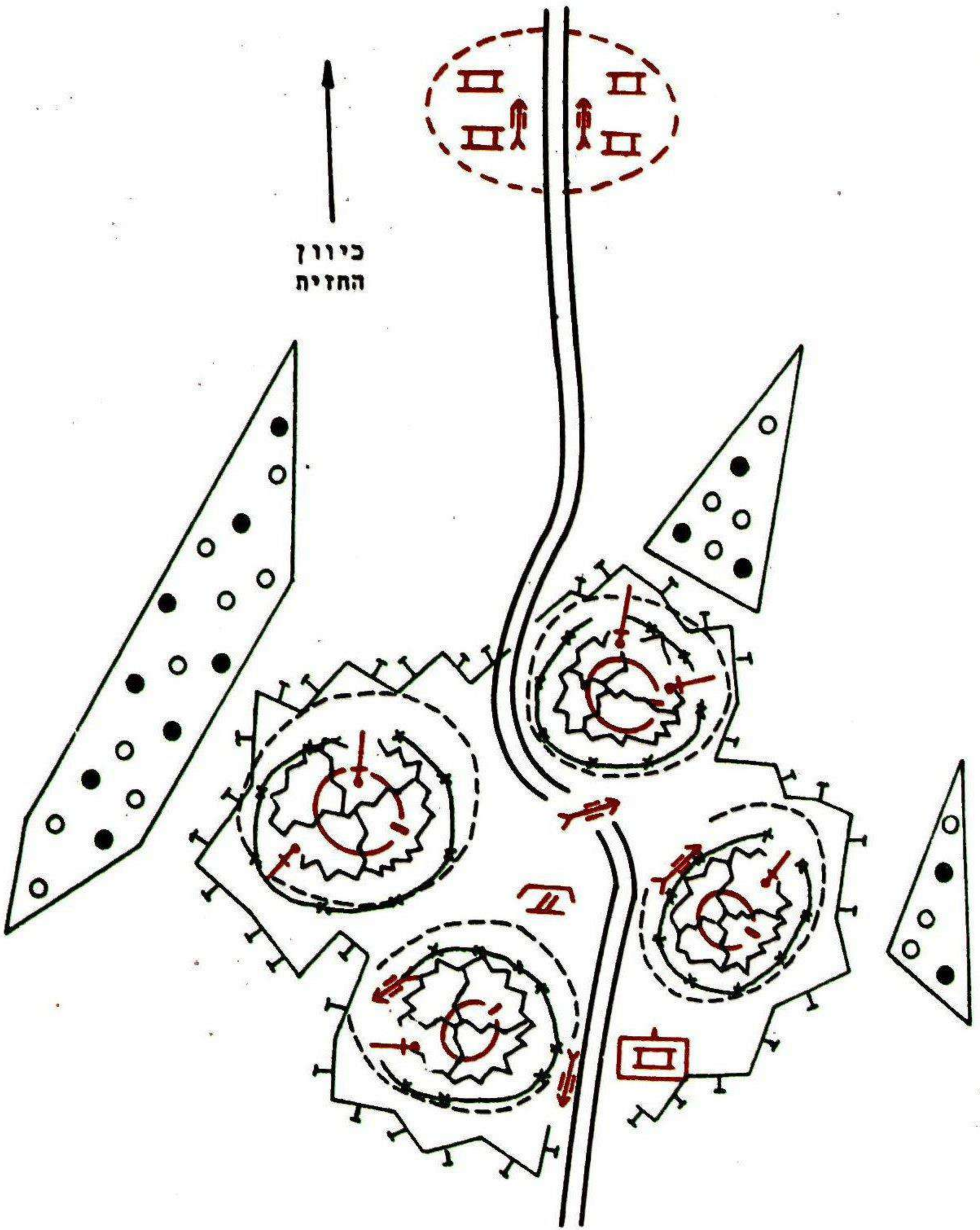
(ג) בגלל הקדימה שניתן להכנת הביצורים הקדמיים צפוי
שלמערך החפוז לא יהיה עומק-הגנה גדול וכן שאגפיו
ועורפו יהיו חלשים יותר מחזיתו.

12. להלן סכימות של מערכי-הגנה:-

א. סכימה של מערך-הגנה - אופייני לצבא המצרי.

ב. סכימה של מהחם מוגן היקפי לפי המחכונח המקובלח בצבא ירדן

13. אויב משורייך ונייד

א. אויב משורייך ונייד אפשר שיהיה אויבייך קטן להתקפת כוחותיך, כשמשימתו היא אחת מתוך אלה:-

- (1) כוח עיקרי בהגנה ניידת.
- (2) גייסות מחפים.
- (3) כוח בתנועה למגע או בהתקדמות ורדיפה.
- (4) עתודת-שריון במערך הגנה, שנועדה להנחתת התקפות-נגד.
- (5) כוח-שריון בחניון.

ב. בקרבות של כוחות משוריינים וניידים קשה לפעמים ההבדלה בין כוח תוקף לכוח מגן. הקרב הנייד ינוהל תוך כדי תמרון של הכוחות המשתתפים בו, כולם או מרביתם, כדי להגיע לעדיפות קרקעית ולמציאת נקודות-התורפה שבכוח האויב.

ג. מצבי-הפתיחה של הקרב הנייד או של כל אחד משלבי עשויים להיות:-

- (1) כוחותינו בתנועה והאויב בעמדות, כלומר: כוחותינו נתקלו באויב.
- (2) כוחותינו בעמדות והאויב בתנועה, כלומר: האויב נתקל בכוחותינו.
- (3) כוחותינו בתנועה והאויב בתנועה.

14. נקודות להדגשה

במציאות לעתים נדירות יהיה מערך-הגנה רק נייד או רק נייד. בעוד שההגנה הניידת מחייבת כוחות ניידים לשם הנחתת התקפות-נגד או לשם עיבוי המערך על-ידי תפיסת שטחים נוספים, ההגנה הניידת מחייבת בסיסים מוצקים, שהם מערכים ניידים מבוזרים או חפוזים, כדי להיעזר בהם.

עקרונות וכללים בהתקפה

15. ישנם כמה כללים בתכנון ההתקפה וניהולה, שקיומם חיוני להצלחת ההתקפה. כללים אלה יפים לכל הרמות, אולם למעשה הם מבוטאים באופן שונה בכל רמה ובכל מצב. ככל שרמת הכוח נמוכה כן תיקבע תכניתו במפורט על-ידי הרמה הגבוהה, וכתוצאה מכך יקטן חופש-הפעולה של המפקד הכפוף להשתמש בכללים אלה בגמישות.

16. בסעיפים הבאים מוצגים כללים אלה:-

- א. מודיעין.
- ב. בחירת יעדים וצירים.
- ג. פעולה במאמצים-מספר.
- ד. שמירת התנופה.
- ה. הונאה.
- ו. שיחוף פעולה בין-חילי ובין-זרועי.
- ז. סיוע אש.
- ח. עיתוי ההתקפה.

17. מודיעין

תכנון ההתקפה וניהולה צריך שיהיו מבוססים על ידיעה מפורטת של היערכות האויב, הקרוב והרחוק, על מכשולים ועל פרטי-נוף שעליהם מבוסס מערך-ההגנה או שעליהם ניחן לבסס מערכים נוספים. הדבר המייחד את המודיעין בהתקפה לעומת צורות-הקרב האחרות הוא, שבשלבי ההכנות והתכנון מתעניינות רמות גבוהות יחסית בבעיות-מודיעין מפורטות וקטנות.

18. בחירת יעדים וצירים

הבסיס לתכנון טוב של ההתקפה הוא בחירת היעדים ודרכי-הגישה אליהם. בחירה זו תיעשה לפי כללים אלה:-

- א. חקוף את יעדי-המפתח אשר כיבושם או השמדתם ימוטט את המערך כולו, או ישמש בסיס המקנה יתרון לתוקף בפיתוח ההתקפה. יעדי-מפתח עשויים להיות יעדים קרקעיים, כגון: צימתי-דרכים חשובים, שטחים שולטים, מפקדות שהשמדתם תשבש את יכולת-השליטה של האויב על כוחותיו, או כוחות ואמצעים שהשמדתם תחליש, תשבש או אף תשתק את כושר-לחימתו של האויב.
- ב. תמרון לעומק ולאגף על-ידי שתתקוף את האויב מכיוונים צפויים פחות ותבודדו מעורפו. מן-הרצוי שתתחיל בניצול ההצלחה, כשאתה "מדלג" או "מקצר" את שלבי-הלחימה הקשים. כן מאפשר התמרון להביא את הכוח התוקף לנקודות-התורפה של האויב.
- ג. חקוף בנקודות-התורפה ואל תבזבז מאמריך נגד יעדים לא-חיוניים; לדוגמה:-

(1) בקרב נגד שריון אויב השתדל להשמיד תחילה את ה-חרמ"ש, הדרגים המנהלתיים והמפקדות שהם פגיעים יחסית; על-ידי-כך תחליש או תקטין את יכולת-הלחימה ואת משך-הלחימה של הסנקים.

(2) בהתקפה על יעדים מבוצרים חפש את הדרך העוקפת ואת הצדדים החלשים של יעדי-המפתח ותקוף אותם ככל-האפשר מכיוון לא-צפוי ובזמן לא-צפוי. עם זאת הימנע מלתקוף יעדים שאינם חיוניים רק משום שהם יעדים חלשים. חוץ כדי ההתקפה השתדל לתקוף ולהשמיד מפקדות, עמדות-ארטילריה וכו', שהשמדתם או שיחוקם מצריכים השקעה כוחות קטנה לעומת השפעת שיחוקם על מהלך-הקרב.

19. פעולה במאמצים-מספר

א. אל תתנה את הצלחת ההתקפה במאמץ אחד בלבד

ההתקפה במאמץ אחד בלבד, במקרה שחשבש או חיכשל, תשלול מהמפקד את פיתוח היזמה להצלחת ההתקפה. כן תקל על האויב באיכוון המאמץ האחד ובריכוז כל עצמתו ועחודותיו נגדו.

ב. תקוף במאמצים-מספר במקביל

על-ידי-כך חבטיח, שאפילו ייכשל אחד המאמצים ניתן יהיה לפתח את ההתקפה ביתר-שאת בגזרות שבהן יצליחו מאמצי-ההתקפה. התקפה במאמצים-מספר נגד יעדים-מספר מקצרת את משך-ההתקפה ומאפשרת לכוח התוקף לקיים יזמה וחוקפנות; יותר מזה, שיטת-ההתקפה כזאת מקשה על האויב באיכוון המאמץ העיקרי, ובטרם תהיה שהות בידיו לנקוט יזמה עשוי הקרב להיות מוכרע.

ג. תקוף עם מקסימום כוחות קדימה

כוח תוקף צריך בדרך-כלל להיות עדיף בעצמתו על המגן בגזרת-ההתקפה. עדיפות זו יכולה להיות זמנית ומקומית בלבד. העדיפות בעצמה עשויה להיות עדיפות באש, באמצעי-לחימה, במספר הלוחמים ובאיכותם. על-ידי הפעלת מקסימום הכוחות קדימה ניתן יהיה להשיג עדיפות במספר רב יותר של מאמצים שיופעלו במקביל ולהימנע מהתקפה מודרגת.

20. שמירת התנופה

אסור שתנופת-ההתקפה תדעך. משהונחתה ההתקפה, אין להניח לאויב להתאושש. יש להמשיכה ברציפות, עד שחביא להחמוטטותו הכללית של מערך האויב. דבר זה יושג (כל-אימת שאי-אפשר למוטט את האויב על-ידי התקפה קצרה ביותר) על-ידי תכנון ההתקפה בעומק, כלומר: על-ידי החזקת מספר מספיק של יחידות-עתודה שעשויות ליטול חלק בקרב במהירות ובמקום הדרוש.

21. הונאה

א. בכל חכנון של התקפה ייעשה המקסימום כדי למנוע מהאויב לגלות את כוונותינו ולהקנות לו ידיעות כוזבות על כוחותינו ועל פעולתם הצפויה. בעוד שברמה האופרטיבית והאסטרטגית יהיו מאמצי-ההונאה מכוונים גם לתחומים של מדיניות, רדיו, סוכנים חשאיים וכו', ברמה הטקטית יהיו מכוונים בעיקר להונאת סוכנויות המודיעין הקרבי של האויב.

ב. רק ברמות נמוכות ביותר ובמשימות-התקפה מקומיות ומוגבלות ביותר בהיקפן ניתן להסתיר לחלוטין את ההכנות להתקפה, לפיכך לא תצלח ההסתרה כאמצעי יחיד או עיקרי להונאת האויב. הונאת האויב ברמה הטקטית תיעשה על-ידי שילוב של הסתרה ודרכים אלה:-

(1) הצגה - שימוש בכוחות, מבנים, מערכים, עמדות, אמצעים וציוד להצגת עובדות מדומות, כדי שייקלטו על-ידי המודיעין הקרבי של האויב.

(2) הטעיה - הפעלת כוחות בפעולות קרביות ממשיות והפעלת אש גם בגזרות שאינן מותקפות. השאיפה היא להמשיך בהתקפת ההטעיה גם לאחר שההתקפה האמיתית התחילה כדי להוסיף ולהקביל את האויב ולמנוע ממנו לפרק-זמן נוסף מלאפן את המאמץ העיקרי של החוקף.

22. שיתוף פעולה בין-חילי ובין-זרועי

במערך של המגן ישנם קטעים או אובייקטים להתקפה שהם נקודות-תורפה בשביל חיל מסוים של התוקף, ולעומת זאת מכשול לגבי חיל אחר של התוקף. לפיכך חיוני הוא לנצל את החילות השונים לפי תכונותיהם המיוחדות נגד נקודות-התורפה שבמערך המגן ולשם סיוע הדדי ביניהם.

23. סיוע אש

א. חפה על תנועת הכוחות התוקפים, רחק את כוחות האויב למקומם

את ההתקפה יש ללוות באש, לרבות סיוע אווירי, אל היעדים, על היעדים ואל מעבר להם. האש צריכה להיות בעלת עצמה מספקת וניתנת להפעלה בגמישות. יש לתכנן את האש באופן שחיל-הרגלים, השריון וחיל-ההנדסה יוכלו להתקדם קרוב ככל-האפשר ליעדים, תחת חיפוי אש; אש משמע כל סוגי-האש, לרבות עשן וחאורה.

האש המסייעת תהיה בדרך-כלל אש-שיחוק לחיפוי התנועה, אולם לעתים תונחת אש-השמדה על חלק מהיעדים או על חלק מהעמדות העיקריות של האויב, בשילוב עם אש-שיחוק על היעדים האחרים. כיוון שאש-השמדה של גשק ארטילרי תלול-מסלול מצריכה כמויות חמושת שאינן בנמצא כרגיל בתנאי צה"ל, יש להעדיף אש שטוחת-מסלול בכינון ישיר למטרות השמדה. אש כזאת תונחת בעיקר על-ידי טנקים. אם אין טנקים להנחת אש בכינון ישיר, יש לבחון את האפשרות של מתן סיוע ארטילרי בכינון ישיר לפיצוח עמדות והשמדתן.

ב. אבטח את אזור הפעולה

על-פי-רוב יהיה בסיס האש נקודת-משען לאבטחת אזור-הפעולה והכוחות הפועלים בקרבנו. האש הארטילרית חתוכן מראש לא רק למתן סיוע להתקפה אלא גם להנחתת אש שתופעל נגד התקפות-נגד של האויב ולסיוע בהגנת כל יעד ויעד מיד לאחר כיבושו.

24. עיסוי ההתקפה

א. חקיפה בזמן לא-צפוי לאויב היא חיונית כדי לוודא את הצלחת ההתקפה במקסימום מהירות, במינימום אבדות ובעדיפות קטנה יחסית. על-הרוב תהיה השאיפה לבצע את ההתקפה העיקרית או לפחות את תחילתה עד גמר שלב הלחימה אל היעדים בלילה, שכן בלילה ניתן להיטיב לנצל עקרונות וכללים אלה:-

(1) התקפה בצירים-מספר, ובכללם צירים שביום אי-אפשר לקדם במ כוחות לשטחי-היערכות צמודים ליעדים או סמוכים אליהם.

(2) מקסימום הפתעה ולחימה בטווחים קצרים יחסית ואגב כך קיצור שלבי-הלחימה ופחות תלות בארטילריה ובסיוע לעומת התקפת-יום.

(3) האפשרות להפעיל מקסימום שריון כעתודה וככוח לניצול ההצלחה נוחנת לכוח התוקף עומק-לחימה ונשימה ארוכה.

ב. לעומת-זאת אפשר שיהיו שיקולים לקיום ההתקפה ביום, בעיקר כתוצאה מיחסי-כוחות עדיפים, כגון: כוחות-שריון נגד כוחות לא-משוריינים, או כתוצאה משיקולי זמן-ומרחב שמכתיבים, שכלל שהקדם ההתקפה כן ימצא האויב מוכן-פחות לקרב.

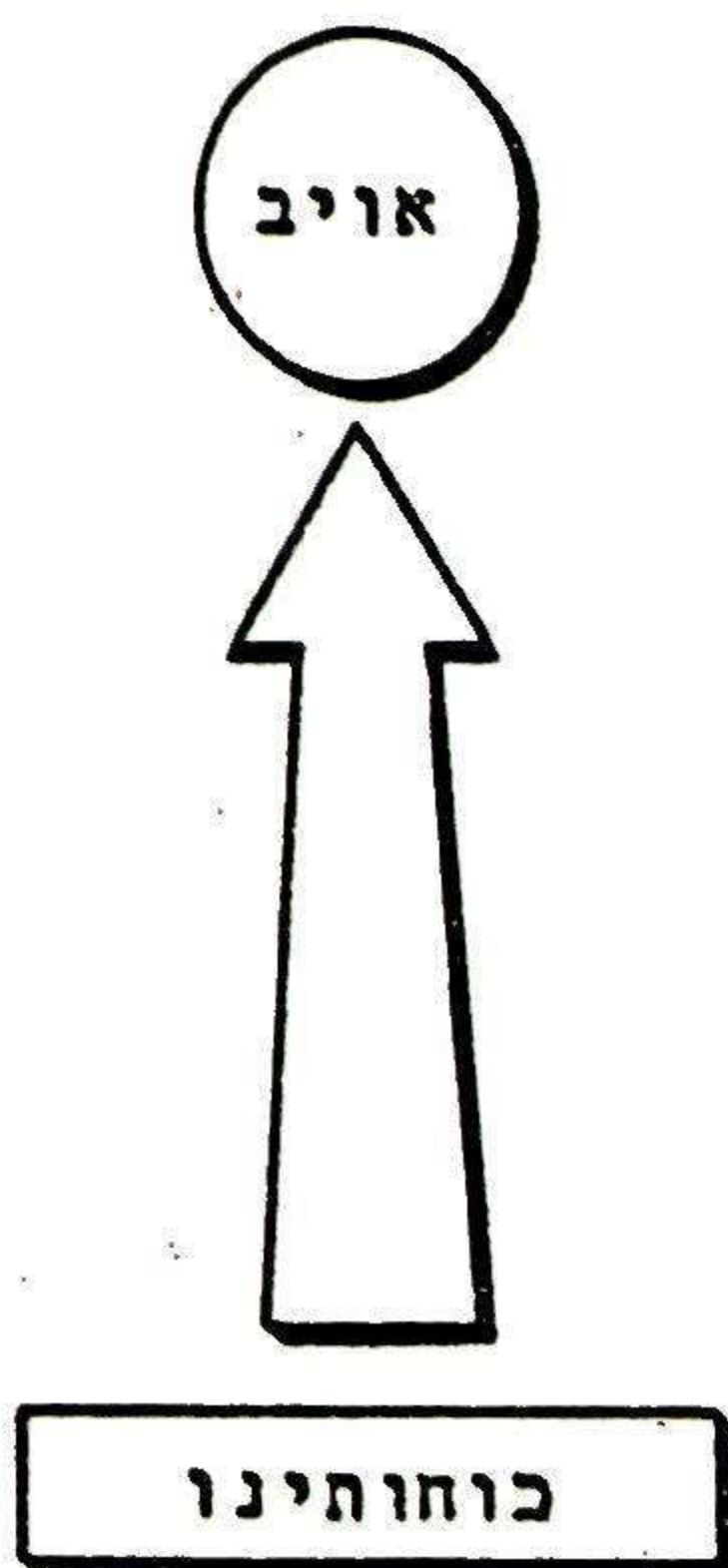
צוּרוֹת - הַתְּמֵרוֹן

25. התמרון בהתקפה תכליתו להביא את הכוחות המסתערים על היעדים למגע עם האויב בתנאים של עדיפות, ובאופן מסודר וכשר ללחימה, כדי שיבצעו את משימתם במינימום אבדות ובמקסימום מהירות.
צורות-התמרון הן:-

- א. התקפה-חזיתית.
- ב. התקפת-איגוף.
- ג. התקפת-לפיתה.

26. התקפה חזיתית

א. התקפה חזיתית משמעה הנעת הכוחות התוקפים בחזית מערך האויב כדי לפורצו ולהסתער לתוכו מחזיתו, כלומר: מהכיוון הצפוי והמוגן ביותר.

ב. התקפה חזיתית תינקט בנסיבות אלה:-

- (1) המערך של האויב חפוז, וככל שתקדם ההתקפה כך יגדל יחרונו של התוקף.
- (2) המערך של האויב רצוף ואין אפשרות לחדירה באגפיו (מקרה נדיר מאד).
- (3) עצמת האש והשריון של התוקף ואופי הקרקע מאפשרים חיפוי-אש מספיק והסתערות מהירה מהחזית.
- (4) לשם הטעיה או לפריצה מהירה של המערך על-ידי התקפה מהחזית, בשילוב עם התקפה מהעורף ומהאגפים.

ג. יתרונותיה של ההתקפה החזיתית הם:-

- (1) קלות יחסית בתכנון, בגלל האפשרות לקיים תצפית על היעדים ועל צירי-התנועה.
- (2) הנעת הכוחות להיערכות בשטח מאובטח באופן יחסי.
- (3) שליטה טובה של המפקד על הכוחות.
- (4) אפשרות לפתיחה מהירה של דרכים ל-חד"לים, לקידום ארטילריה, נשק נ"ט ולפינוי נפגעים.

ד. מגבלותיה הן:-

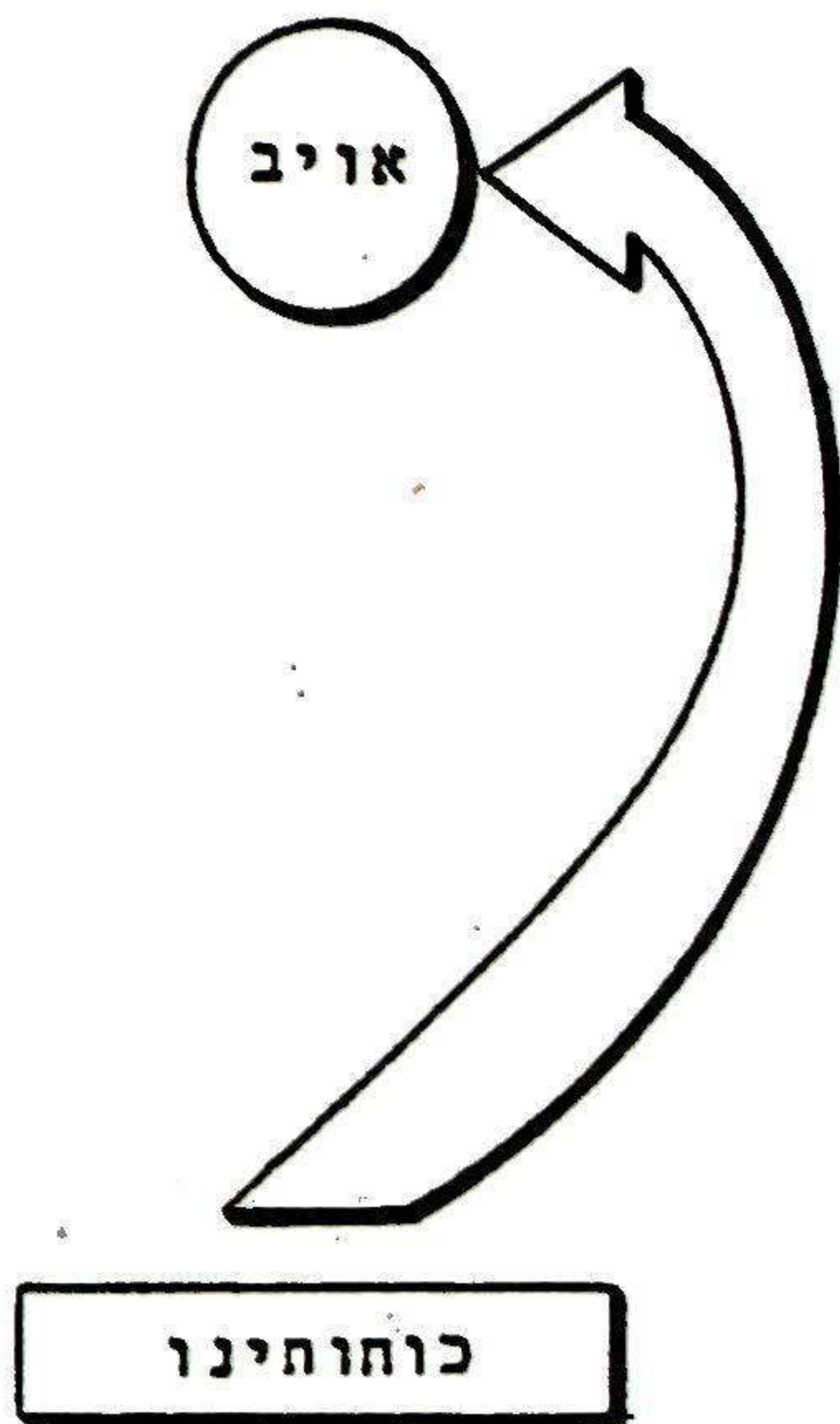
- (1) סיכויים מעטים להשגת הפתעה.
- (2) הסחערות מהכיוון המאורגן ביותר להגנה.
- (3) אפשרויות נוחות לאויב לנסיגה או לחגבור מערכו.
- (4) תנועה ארוכה תחת אש וחוך התגברות על מוצבי-חוץ או מארבים עוד לפני ההיערכות.

ה. מסקנות

ככלל יש להימנע מלבנות התקפה על חמרון חזיתי. תמיד יש לחפש את נקודות-התורפה של האויב באגפו או בעורפו, ובמידת-ההכרח לראות את ההתקפה החזיתית רק כאחד המאמצים האפשריים.

27. התקפת-איגוף

התקפת-איגוף משמעה הנעת הכוחות התוקפים לעומק מערך האויב כדי לחדור אל היעדים מעורפם או מאגפם.

ב. הבאת הכוחות לעורפו של המערך או לאגפו אפשר שחיעשה בדרכים אלה:-

(1) כשהמערך לא רצוף - הנעת הכוחות בשטח מוסתר, באחד מאגפי המערך.

(2) כשהמערך רצוף:-

(א) סינון הכוח, או חלקו, בפרצות שיחגלו במערך.

(ב) הנחת כוחות בעורפו של האויב ממסוסיים, ממסוקים או בדרך הים.

ג. התקפת-איגוף תינקט בניסיון אלה:-

(1) כל-אימת שניתן להניע גייסות בצירים אוגפים, ביבשה, באוויר ובים, ולהביאם לעורפו או לאגפו של המערך בעצמה ובזמן הדרושים למילוי המשימה.

(2) כל-אימת שאין אפשרות לביצוע תמרון אוגף בשלבי-ההתקפה הראשונים יש לשאוף, בהמשכה של ההתקפה, להחדיר כוחות דרך פרצות שבמערך האויב, לעומקו ולעורפו, כדי להכריע את הקרב באופן מהיר ולנצל את ההצלחה.

ד. יתרונותיה של התקפת-האיגוף הם:-

(1) סיכויים להשגת הפתעה ועל-ידי-כך לקיצור שלבי-הלחימה.

(2) פעולה נגד החלקים החלשים שבמערך האויב.

(3) בידוד האויב מעורפו ואבטחת אזור הפעולה על-ידי ההתקפה עצמה.

(4) אפשרות לשבש ולהוציא מכלל-פעולה נשק ארטילרי, מפקדות וכו', ובכך לערער את מערך ההגנה עוד בטרם נכבש רובו של המערך.

(5) השפעה מורלית.

ה. מגבלותיה הן:-

(1) קשיים בסיוור ובתכנון, בגלל העדר תצפית על דרך-התנועה.

(2) הנעת הכוחות בשטח שאינו מאובטח.

(3) קשיים בקיום הקשר והשליטה.

(4) קשיים בקידום הארטיילריה או הטנקים למחן סיוע-אש, עקיף וישיר, ליעדים בעומק, במקומות שבהם מוגבלת אפשרות התנועה הממונעת.

(5) קשיים בקידום של שריון ויחידות-סיוע ובפינוי של דרגים מנהלתיים.

ו. ישנה מגבלה נוספת - הדרך היא ארוכה והתנועה מצריכה אפוא זמן רב, דבר העלול להביא להתשת הכוחות. אולם בדרך-כלל היחרון של הפתעה ולחימה קצרה וקלה יחסית מביא בסופו-של-דבר חיסכון בזמן ובאבדות.

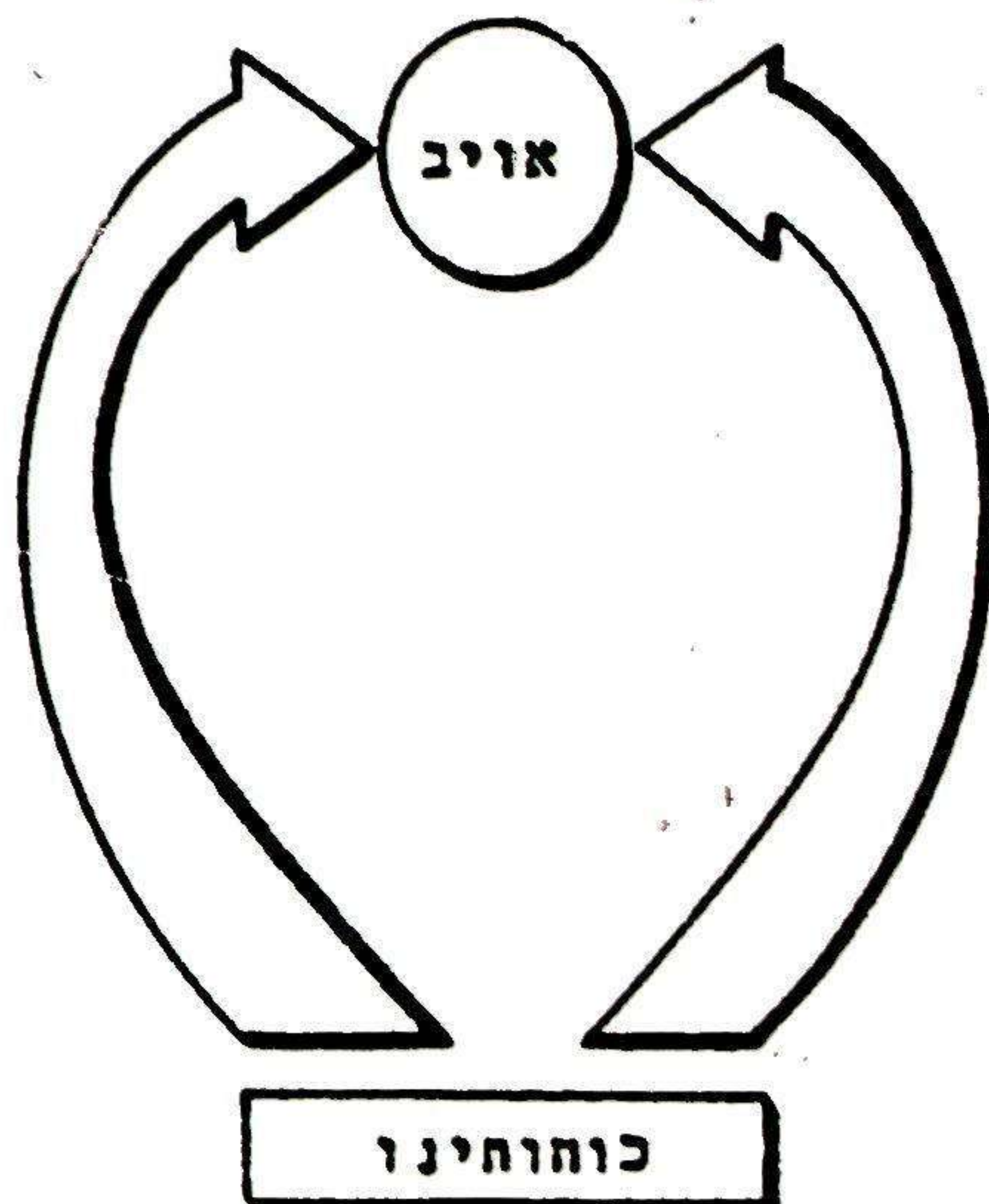
ז. מסקנה

חפש חמיד את "האיגוף" ואל חכה "עם הראש בקיר".

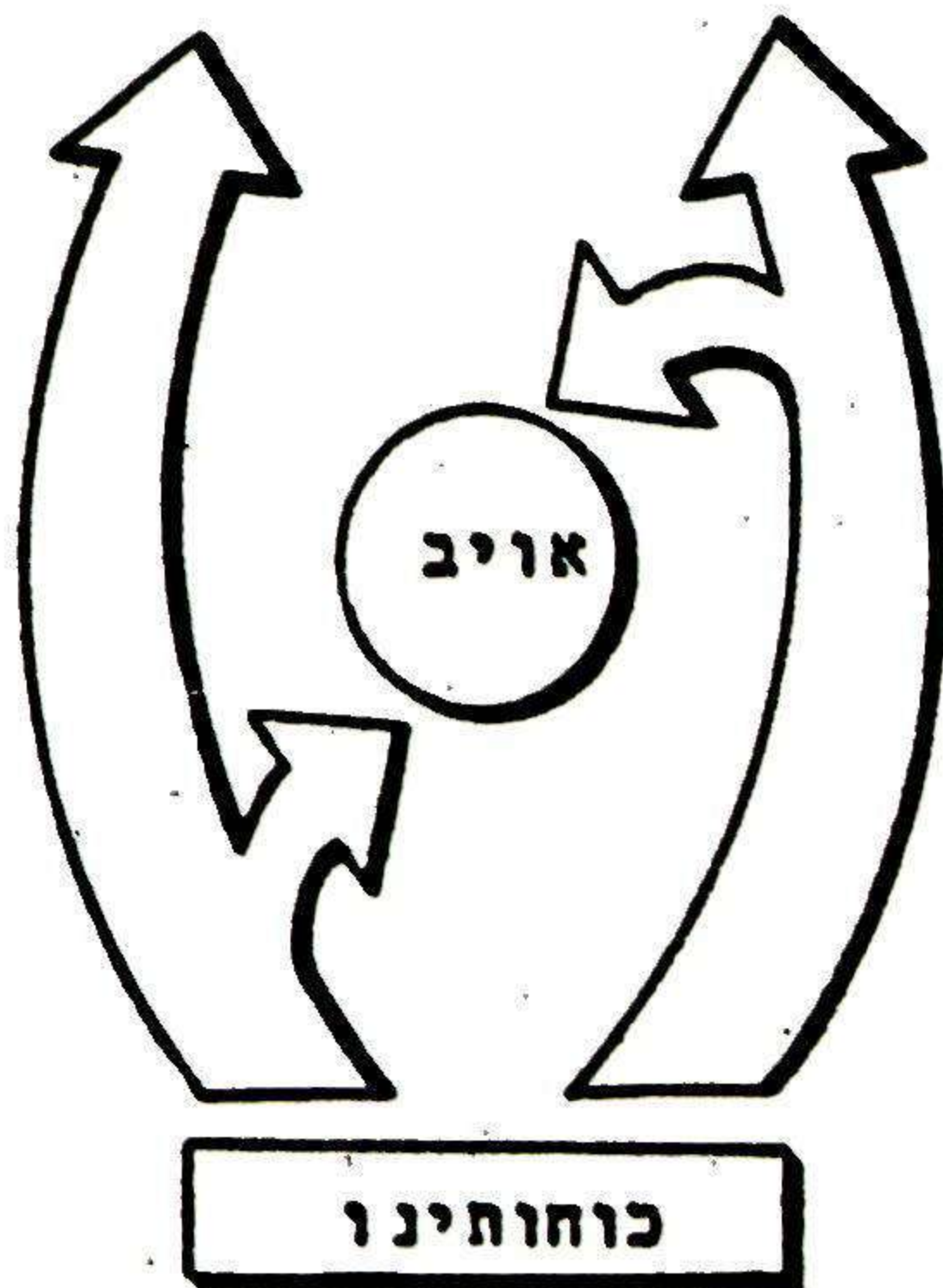
28. התקפת-לפיתה

א. התקפת-לפיתה משמעה התקפה בשני האגפים. התקפת-לפיתה עשויה להיות מבוצעת בשתי שיטות עיקריות:-

(1) התקפת-איגוף על אגפיו של המערך.

(2) התקפת-כיתור, שחהיה על הרוב משולבת בהתקפת המערך מעורפו ומאגפיו.

ב. יחרונותיה ומגבלותיה של התקפת-הלפיתה זהים לאלה של התקפת-האיגוף אלא שהם קיצוניים יותר, והיא מחייבת שכל אחד מהכוחות יהיה בעל כושר-לחימה עצמאי ובעל עצמה מספקת. התקפת-לפיתה מקנה הישגים אלה:-

- (1) קידום גייסות לניצול ההצלחה לפני שדושלמה הבקעתו של המערך המבוצר או השמדתו של האויב הנייד.
- (2) סיום מהיר של ההתקפה, או ההיפך, הימנעות מהכרעה והשארת האויב בתוך הכיתור, לפי רצונו של התוקף.
- (3) פיצול אשו ועבודותיו של האויב.

ג. מסקנות

התקפת-לפיתה היא צורת-התקפה שאליה יש לשאוף ברמת העוצבה. על-הרוב לא תחאים לרמת היחידה, כי עצמה מוגבלת.

29. סיכום

התקפת-הלפיתה והתקפת-האיגוף, שהן צורות-התמרון העדיפות, ישולבו כרגיל עם התקפה חזיתית, שתונחת לפחות לשם הטעיית האויב או לשם ריתוק כוחותיו.

התקפה על מערך מוגן מבוצר

כ ל ל י

30. שיטת ההתקפה על מערך מוגן מבוצר מייצגת את השיטה העקרונית להתקפה על כל הסוגים של מערכי-הגנה קבועים. הכוחות בהתקפה ושלבי-ההתקפה שימיים גם להתקפות על מערכי-הגנה ניידים שאינם מבוצרים. השינויים והנקודות להדגשה בהתקפה על מערכים מוגנים חפוזים ועל התקפה בשטחים בנויים מובאים בפסקות הבאות.

ה כ ו ח ו ת ב ה ת ק פ ה

31. הכוח שתוקף מערך מוגן מבוצר נייד מתחלק ל-5 סוגים של כוחות-משנה:-

- כוחות-מסתערים

- כוחות-סיוע

- כוחות-עתודה

- כוחות-אבטחה

- כוחות-הטעיה

א. כוחות מסתערים

(1) כוחות פורצי-מכשולים

תפקידו של הכוח פורץ המכשולים לפרוץ את מערכת המכשולים שלפני המערך המוגן, הכוללים כרגיל שדות-מוקשים, גדרות ומכשולים אחרים, ולאבטח את המעבר דרכם לכוחות המטהרים. כוחות אלה יתבססו על יסודות-הנדסה, כשהם מסתייעים ומאובטחים על-ידי חי"ר, טנקים וארטילריה.

(2) כוחות מטהרים

הכוח המטהר תפקידו למלא את משימת-ההתקפה - כיבוש המערך המותקף והשמדת האויב שבו. הוא יהיה בעל עצמה גדולה, ויועמדו לרשותו כוחות ואמצעים שבאמצעותם יוכל למלא בהצלחה את משימתו. הכוחות המטהרים העיקריים יתבססו על חי"ר, חרמ"ש, טנקים והנדסה, כשהם מסתייעים בארטילריה.

ב. כוחות-סיוע

(1) כוחות-הסיוע מחולקים לשלושה סוגים, לפי תכונותיהם ומשימותיהם העיקריות:-

- (א) כוחות-סיוע בירי ישיר.
- (ב) כוחות-סיוע בירי עקיף.
- (ג) מטוסי חיל-האוויר.

(2) כוחות-הסיוע בירי ישיר

כוחות אלה מתחלקים לשניים:-

(א) יחידות-אש אורגניות של כוחות חי"ר, חרמ"ש ו-חה"נ, התוקפים, דוגמת מק"בים, תותחי נ"ט וכו'.

(ב) טנקים המסייעים מעמדות אש לכוחות המסתעדים.

כוחות אלה מעסיקים באש מטרות, שנמצאות במדרונות הקדמיים או במערכים הקדמיים של האויב, בכינון ישיר ובטווחים קצרים שאינם עולים בדרך-כלל על 2,000 מטר. הדבר המייחד יחידות אלה הוא יכולתן להשמיד סוגים מסוימים של מטרות, בגון: עמדות-נשק ומצדיות הבולטות מעל-פני הקרקע, בכמויות קטנות יחסית של חמושת.

תפקידם של מרבית הטנקים במתן סיוע לכוחות תוקפים יסתיים על-הרוב עם תחילת הלחימה על היעדים; בגמר מתן הסיוע הם ישתלבו בכוחות המטהרים או יפעלו ככוח עצמאי במשימות התקפה, התקדמות ורדיפה או אבטחה. לעתים, בהעדר כלי-נשק אחרים לפיצוח עמדות בכינון ישיר, אפשר להשתמש גם בתותחי-שדה למטרה זו, אך אז תוקטן עצמת הארטילריה שאפשר להפעיל בירי עקיף.

(3) כוחות הסיוע בירי עקיף

אלה הם נשק ארטילרי ומרגמות לסוגיהן אשר ייעודם העיקרי הוא לתת סיוע אש. סוגי-האש הם אש-שיחוק של חנ"מ, עשן או זרחן לסנוור האויב, וטילים או פצצות-תאורה להארת השטח בלילה. הדבר המייחד את כוחות-הסיוע בירי עקיף הוא האש העקיפה הנורית לטווח גדול יחסית. על-ידי-כך ניתן לסייע למרבית הכוחות המסתערים על מרבית היעדים המותקפים, על-ידי מקסימום יחידות-האש, לרבות אש נ"ס. כאשר מרכזים ארטילריה ותחמושת בכמויות גדולות ביותר, ניתן להנחית גם אש השמדה, אולם בחנאי צה"ל כמעט שלא תונחת אש כזאת על-ידי הארטילריה.

(4) מטוסי חיל-האוויר

כוח זה עשוי לפעול למילוי תפקידים לפי הקדימות הבאות:-

(א) חקיפת מטרוח שמחוץ לטווח הארטילריה של כוחותינו, על-הרוב בתפקידי-אמנעה.

(ב) השמדת עמדות נשק, ארטילריה ועמדות-פיקוד שמחוץ לטווח היעיל של נשק שטוח-מסלול.

(ג) חקיפת מקלטים ומטרות שאינם בולטים מעל-פני הקרקע.

(ד) עיבוי אש הסיוע הארטילרי ואש שטוחת-המסלול.

ג. כוחות-עתודה

(1) העתודה תפקידה לשמש אמצעי מכריע בידי המפקד כדי להתגבר על הקשיים והתקלות המתגלים תוך כדי ניהול הקרב, לשם הצלחת ההתקפה.

כרגיל יוטל תפקיד העתודה כמשימה משנית על עוצבה (או על יחידה) שנועדה לפעול בשלב מאוחר יותר של המבצע, או כמשימה שוטל בשלב מאוחר של המבצע לאחר שהעוצבה (או היחידה) כבר מילאה את משימתה הראשונית. משהופעלה העתודה, יש להטיל תפקיד זה על כוח אחר. כלל זה נכון לגבי כוח הפועל באופן עצמאי. כוח-משנה אינו צריך לשמור עתודות, כל-עוד עשויה העתודה הכללית לסייע לו בתחום זמן ומרחב סבירים.

הרכבה של העתודה מותנה בגורמים אלה: המשימה, אופיים ועצמתם של הכוחות העומדים לרשות התוקף, הקרקע, תגובותיו הצפויות של האויב ובהירות המצב ההתחלי. ככל שהמצב בהיר פחות כן יזדקק התוקף לכוח-עתודה יעיל יותר. עצמת העתודה צריך שתהיה מספקת כדי השגת הכרעה מהירה לכשתופעל. לעומת-זאת אין להגדילה על חשבון החלשתו של המאמץ העיקרי.

(2) הגורמים שייבחנו ויישקלו בקרב-החקפה בהפעלת העתודה לשם השגת הכרעה בקרב הם:-

(א) מקום

יש להפעיל את העתודה בגזרה שבה זכה הכוח התוקף בהצלחה או שבה עשוי הוא להצליח על-ידי חוספת כוח מיידית ולא במקום שההתקפה נכשלה או נבלמה. על-ידי חיזוקו והגברתו של מאמץ שהצליח, ואפילו מאמץ משני, ניתן לפעמים לחזק את המאמץ המשני ולעשותו לכוח שיביא את ההצלחה.

(ב) מהירות

משנוצר מצב המחייב את הפעלת העתודה, יש להפעילה מהר ככל-האפשר, שאם תונחת העתודה באטיות, עלול המצב (זה שחייב את הנחתה) להשתנות, וכוח-העתודה יבוזבז ללא-תקנה.

(ג) ניצול הזדמנויות

במהלך ההתקפה עלולים להיווצר מצבים שלא נחזו מראש, כתוצאה מהתנהגות האויב או כתוצאה מנחונים שנוצרו או התגלו לתזקף. כל-אימת שנוצר מצב שעשוי להכריע את ההתקפה במהירות ובוודאות, או שעשוי לשרת שירות חשוב ביותר את הרמה הגבוהה, יש להפעיל את העתודה, אפילו גזרת הפעלחה או אובייקט הפעלחה לא נחזו ולא תוכננו מראש.

(3) הגורמים הקובעים את מיקומה של העתודה הם:-

(א) ציר או צירי-תנועה שיקלו על מהירות כניסחה לקרב במקומות-ההפעלה הצפויים ובזמן ומרחב הנחזים מראש.

(ב) שיקולים של זמן ומרחב לגבי הפעלת העתודה תוך העדפת קרבתה לגזרת המאמץ העיקרי. כתוצאה משיקולי זמן ומרחב אפשר שיהיו כמה כוחות-עתודה, כשכל כוח נועד לשמש עתודה לאחד המאמצים.

ד. כוחות-אבטחה

כוחות-האבטחה תפקידם לאבטח את פעולת הכוחות התוקפים, על-ידי-כך שהם ימנעו מעתודותיו של האויב, או מכוחות אחרים של האויב, ליטול חלק במהלך הקרב. עצמת כוחות-האבטחה תהיה תמיד קטנה לעומת עצמת הכוח המסתער, ולאור זאת נודעת חשיבות רבה למתן סיוע ארטילרי לכוחות אלה. כוחות-האבטחה יפעלו בשיטות-מספר למילוי משימתם, והם יבצעו סוגי-פעילות אלה:-

(1) חסימות, שיוצבו בדרך-כלל כמארבים או ככוחות משהים בעורפו של האויב, על דרכי-הגישה של עתודותיו לזירת-הקרב.

(2) כוחות-אבטחה צמודים, שיופעלו בעיקר באגפי הכוח התוקף וימנעו מהמגן להפעיל החקפת-נגד עליו.

(3) כוחות-אתראה ואבטחה רחוקים, כגון: מטוסי-סיור, תצפיות ויחידות סיור, שיאבטחו את הכוח, בעיקר על-ידי מתן אתראה מוקדמת לפיקוד על פעילות האויב.

(4) פשיטות, שיעשו על מפקדות, מתקנים, יחידות-ארטילריה ועבודות האויב, כדי למנוע השתתפותם בקרב.

(5) חלק מתפקידי האבטחה אפשר להטיל על כוחות-הסיוע, להבוח מטוסי חיל-האוויר בחפקידי-אמנעה המשלתיים גם את עניין האבטחה.

ה. כוחות-הטעיה

כוחות-ההטעיה תפקידם להטעות את האויב בנוגע לפיוון ההתקפה מועדה ועצמתה. עצמת כוחות-ההטעיה תהיה תמיד קטנה לעומת עצמת הכוח המסתער, אולם ההטעיה צריכה לעורר אצל האויב רושם של איום ממשי. כוחות-ההטעיה יופעלו בשיטות-מספר למילוי משימתם, והם יבצעו סוגי-פעילות אלה:-

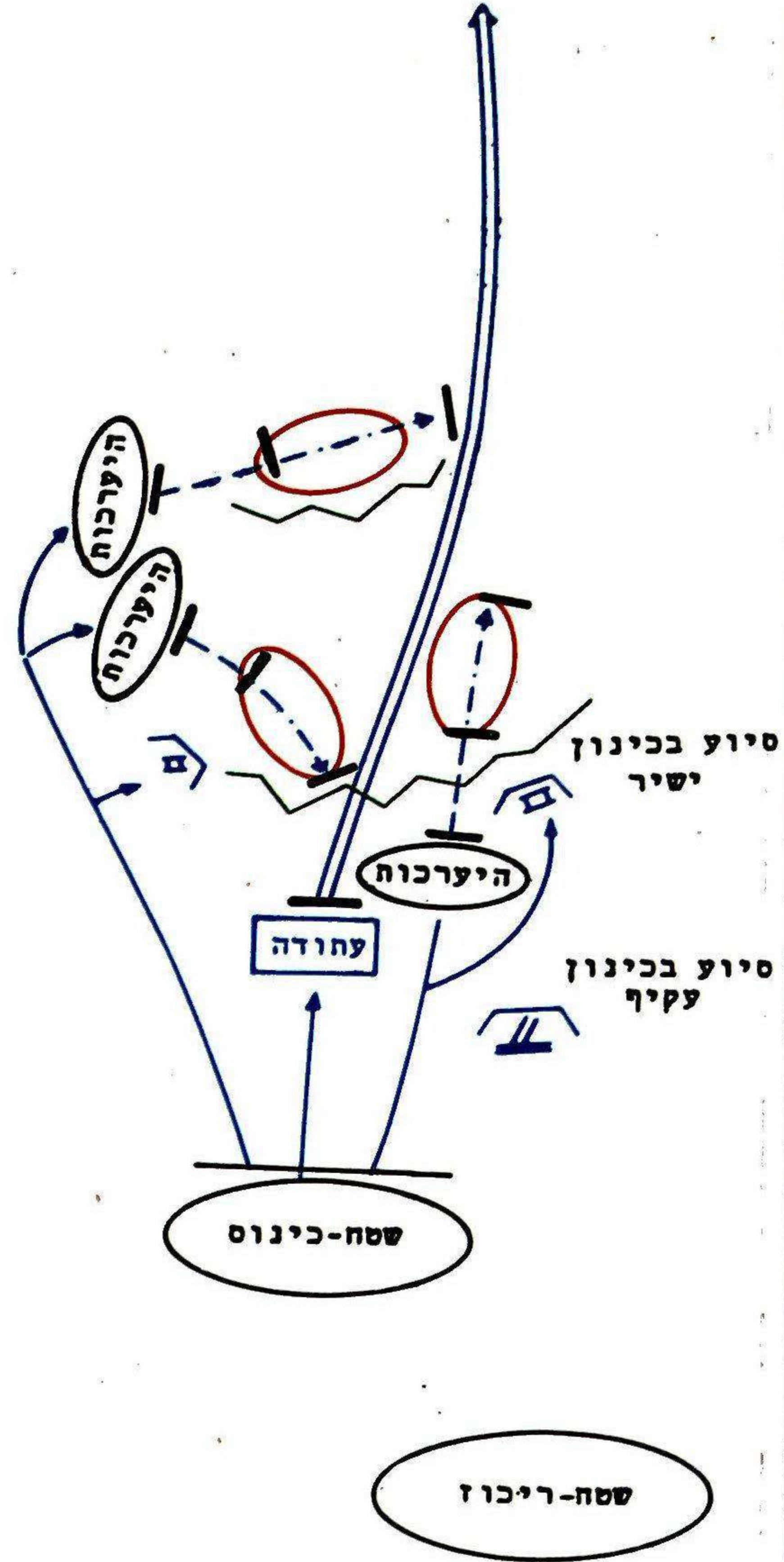
- (1) כוחות שיביימו ריכוזים ופעילות של כוחות גדולים, ובכללם יחידות ארטילריה להטעיה, בגזרות ובמועדים רצויים לנו, בשלבי-ההכנות הקודמים לתחילת ההתקפה. חלק מכוחות אלה עשויים להשתקף לכוחות שישתתפו מאוחר יותר בהתקפה עצמה.
- (2) כוחות שיביימו מאמצי-ההתקפה במקביל לביצוע ההתקפה העיקרית כדי להטעות את האויב בהחלטה על הפעלת עבודותיו ובהעברת כוחות מגזרות "שקטות" לגזרת-ההתקפה.
- (3) כוחות שינחיתו אש בגזרות שאינן מותקפות, סמוך לשעה ש ובתחילת ההתקפה.
- (4) כוחות שיפשטו על יעדים בעומק, על עבודות האויב, על מפקדות, יחידות ארטילריה ואבטחה, בעיקר בלילה, ויביימו חדירה עמוקה לשטחי האויב.

32. נקודות להדגשה

הכוחות שפורטו לעיל - המסתערים, המסייעים באש, העבודה, האבטחה וההטעיה - חייבים להיכלל בכל מבצע התקפי שתוכנן כהלכה. הם מרכיבים את הכוח כולו ואת חלקיו בשני חתכים:-

- א. הכוח המבצע את הפעולה - העוצבה או היחידה - שבו יהיו כרגיל כל חמשת הכוחות שנמנו לעיל.
- ב. גם כל אחד מכוחות-המשנה יורכב מסוגי כוחות שונים; לדוגמה:-
 - (1) הכוח המטהר יכלול בתוכו כחלק ממנו, מלבד הכוחות המסייעים של הרמה הפוקדת, כוחות אלה:-
 - (א) כוחות סיוע וחיפוי אש (על-הרוב סיוע צמוד).
 - (ב) כוחות פורצי-מכשולים (לפריצת מכשולים שבהם ייתקל בהסתערות בעומק המערך).

השלבים בהתקפה על משרד מוגן (סכימה)

מ ק ר א

ה. ניצול ההצלחה והתארגנות

ד. לחימה על היעדים

ג. לחימה אל היעדים

ב. תנועה למגע והיערכות

א. הכנות

(ג) כוחות-אבטחה (על-הרוב אבטחה צמודה).
(ד) לעתים - עתודה.

(2) כוח-ההטעיה עשוי לכלול בחוכו את כל סוגי-הכוחות.

ה של ב י ס ב ה ת ק פ ה (כללי)

33. התקפה על מערך-הגנה מבוצר נעשית בדרך-כלל בחמישה שלבים:-

א. שלב ההכנות

בשלב זה יתוכנן המבצע ויוכנו הגייסות לביצוע ההתקפה; הכוחות יובאו קדימה עד לשטחי-הכינוס.

ב. שלב התנועה למגע וההיערכות

בשלב זה יקודמו הכוחות וינועו משטחי-הכינוס לשטחי-ההיערכות וייערכו בס.

ג. שלב הלחימה אל היעדים

בשלב זה יילחמו הכוחות מקו-ההתחלה אל היעדים, יפרצו את מערכת המכשולים המגנים והמאבטחים ויאפשרו את מעבר הכוחות המטהרים אל היעדים.

ד. שלב הלחימה על היעדים

בשלב זה ייכבשו היעדים העיקריים שבמערך, ומערך-ההגנה יעורער וייפרץ.

ה. שלב ניצול ההצלחה וההתארגנות

בשלב זה ישלימו הגייסות התוקפים את משימתם ביעדים המותקפים, ייזמו המשך פעולות תוקפניות מקומיות לניצול הישגי ההתקפה, ויארגנו את עצמם להמשך ההתקפה או להגנה, לפי אופי המשימה. במקרה של משימת התקדמות ורדיפה יתקדמו בשלב זה הכוחות המיועדים להתקדמות, דרך מערך-ההגנה המעורער, לעומק שטח האויב.

34. שלבים אלה יבוטאו תמיד בחכנית ההתקפה של כל כוח התוקף יעד או מערך מוגן מבוצר ככוח עצמאי; אולם אין לישמם בשלמותם לפעולות כל אחד מכוחות-המשנה המשתתפים בביצוע של חלק אחד משלבי-ההתקפה. מבחינת העיתוי עשויים השלבים להיות שלובים זה בזה; בעוד שחלק מהיחידות המשתתפות בהתקפה מבצעות שלב אחד, עשויות אחרות לבצע, בדירוג או מקביל, שלב אחר.

35. ערבוב תחומים זה בין שלבי-ההתקפה בזמן הביצוע הוא אפשרי לגבי כל השלבים, אולם הוא אופייני בעיקר בין שלב ניצול-ההצלחה לשלבים האחרים, כי השאיפה היא להתחיל בניצול-ההצלחה, הקדם ככל-האפשר, בטרם נסתיימו שלבי-ההתקפה הקודמים.

36. בניהול הקרב, בשל התנהגות האויב או בשל אופיו של המערך, לא תמיד יבוטאו במלואם כל שלבי-ההתקפה; לדוגמה:

א. ביצוע מוצלח של הלחימה אל היעד, לרבות פריצת המכשולים ואבטחת המעבר דרכם, עשויה לערער את המערך ולאפשר לעבור מיד לניצול הצלחה בלי שיהיה צורך להילחם על היעדים.

ב. כאשר נמצאת פרצה המאפשרת לאגוף את המכשולים, אפשר ששלב הלחימה אל היעד יהיה למעשה שלב של תנועה וחיפוי אש, שיבוצע על-ידי כוחות שתפקידם לבצע את הלחימה אל היעדים מהעורף או מהאגף.

ש ל ב ה ה כ נ ו ת

37. שלב-ההכנות הוא השלב שבו נעשים התכנון וההכנות המבצעיות והמנהלתיות לקראת ההתקפה. ההכנות להתקפה כוללות בדרך-כלל:-

- א. הוצאת פקודת-אתראה.
- ב. פעילות מודיעין.
- ג. הכנת חכניה והוצאת פקודות.
- ד. מודיעין נגד ופעולות-הונאה.
- ה. ריכוז הגייסות.
- ו. הקמת מערך-תחזוקה.
- ז. עבודות-הנדסה.
- ח. תרגול הגייסות לקראת ההתקפה.
- ט. פריסת הארטילריה והכנת עמדות אש לטנקים ולנשק שטוח-מסלול.

38. הוצאת פקודת-אתראה

א. עם קבלת פקודת-אתראה מרמה גבוהה יותר, לפני שהוכנה עוד תכנית המבצע, תוציא כל עוצבה או יחידה פקודת-אתראה לכוחות הכפופים לה, כדי שלכל הרמות יהיה מקסימום זמן להכנות.

ב. פקודת-האתראה תפרט את הידיעות הדרושות שאפשר לתת לפני שהמבצע תוכנן. היא תכיל כרגיל את:-

(1) המשימה.

(2) הידיעות המצויות על-אודות האויב.

(3) לוח-זמנים שלדי להכנות ולריכוז הכוחות.

(4) לוח-זמנים לקבוצת-הסיור ולקבוצת-הפקודות.

ג. גם כשאינן בידי המפקדה הממונה די-נתונים להוצאת פקודת-אתראה מפורטת, יש להוציאה ולהפיצה בהקדם. במקרה כזה תכיל הפקודה את המשימה ומעט פרטים נוספים ידועים, והיא תושלם מאוחר יותר על-ידי פקודת-אתראה משלימה.

ד. עם הוצאת פקודת-האתראה ניתן להתחיל בהכנות השונות, אולם בדרך-כלל יש צורך בפקודות נוספות, שיפורטו בהמשך התכנון ובסופו כדי לאפשר לכל הכוחות והמפקדות לסיים את הכנותיהם ואת תכנון חלקם בהתקפה.

39. פעילות מודיעין

א. הערכת-המצב של המפקד צריך שתהיה מבוססת על ידיעות מפורטות ומהימנות, כדי שאפשר יהיה למצות את כל האפשרויות לתכנון יעיל של ההתקפה.

ב. הידיעות, אשר יסוכמו ויוגשו למפקד על-ידי ה-קמ"נ בשלב ההכנה לקראת הערכת-המצב, ירוכזו בדרך-כלל מהרמה הגבוהה ומהגייסות המקיימים מגע עם האויב בגזרת ההתקפה.

ג. איסוף הידיעות בשלב ההכנה ייעשה בעיקר לשם השלמת ידיעות ולשם מעקב תמידי אחר שינויים במצב הקרקע ובמצב האויב (היערכות של כוחות ההחזקה, העתודות, הארטילריה ועוד).

ד. חשיבות מיוחדת נודעת למודיעין ההנדסי בכל הקשור למכשולים שלפני מערך האויב ולעמדות-הנשק העיקריות, השולטות ומאבטחות מכשולים אלה. ידיעות אלה חיוניות כדי לקבוע את המקום הרצוי לפרצות ואת האמצעים שיינקטו כדי לשחק את עמדות-האש של האויב, המאבטחות את אזורי-הפריצה, וכדי שאפשר יהיה להעריך נכונה את פרקי-הזמן בכל הקשור להפעלת האמצעים לפריצת המכשולים.

ה. תכנית-מודיעין מלווה תופעל מרגע גמר התכנון עד גמר ההתקפה, שכן שינויים בהיערכות האויב לפני תחילת ההתקפה או במהלכה עלולים לחייב שינוי בתכנית והוצאת פקודות בהתאם.

ו. עם כל החשיבות שנודעה לפירוט הידיעות ומהימנותן בתכנון התקפה יהיו מקרים שהידיעות לא תהיינה מפורטות די-הצורך; במקרים כאלה יש הכרח להסתכן ולהניח הנחות שהן חיוניות להשלמת הנתונים הדרושים לתכנון ההתקפה.

40. הכנת התכנית והוצאת הפקודות

א. תכנית ההתקפה על כל סוגי היעדים צריכה לפרט את כל שלד ההתקפה ולהטיל משימות על הכוחות למשך כל המבצע. עם זאת, בתכנון התקפה על מערך בעל עומק אי-אפשר לחזות מראש את השינויים שיחולו במערך האויב במהלך ההתקפה. לכן יש לתת את הדעת בפקודה ובעיקר בתדריך הכוחות הן על משימות אלטרנטיביות לכוחות והן על הסברת ראיית ניהול הקרב של המפקד.

ב. הדברים העיקריים בתכנית-ההתקפה הם:-

(1) קביעת היעדים להתקפה.

(2) קביעת המקומות לפריצת המכשולים ושיטת-הפריצה.

(3) קביעת הצירים ושיטת התמרון לחקיפת היעדים.

(4) עיתוי ההתקפה.

(5) קביעת איגודי הכוחות.

(6) תכנון ניצול ההצלחה וההתבססות.

(7) תכנון הפעלת הסיוע.

(8) ארגון התחזוקה.

(9) ארגון השליטה.

ג. ככל שרמת הכוח התוקף גבוהה יותר והוא מאגד בחוכו כוחות מחילות שונים, כן תחייב הוצאת הפקודה עבודה-מטה מתואמת יותר. הוצאת פקודה-מבצע שלמה בכתב מצריכה מאמץ טכני ופרק-זמן נוסף, לאחר שפעולות-התיאום הושלמו. לכן - כדי לחסוך בזמן - מחובתם של המפקדים וקציני-המטה בכל הרמות להיות מסוגלים לתת ולקבל פקודות בעל-פה, כשהם מסתייעים במפה וברשימות קצרות, המפורטות בעיקר שלבים, כוחות ומשימות, לוח-זמנים ואמצעי תיאום ודיווח.

41. מודיעין-נגד ופעולות-הונאה

א. כל תכנון וביצוע של התקפה יהיו מלווים פעילות של מודיעין-נגד. תכנית מודיעין-הנגד מתבססת על שני קווי-פעולה:-

(1) מניעת ידיעות מהאויב.

(2) הונאת האויב על-ידי מתן ידיעות כוזבות לאויב.

ב. למניעת ידיעות מהאויב יינקטו פעולות אלה:-

(1) הסתרת הכוחות, שתכלול:-

(א) ביצוע תנועות בחשכה בלבד והגבלת התנועה ביום.

(ב) הסתרת הכוחות במקומות-הריכוז ובמקומות-הכינוס.

(ג) דממת-אלחוט.

(2) מניעת נזילת ידיעות - על-ידי הגבלת "השותפים לסוד",

הגבלת תפוצת המסמכים, דממת-אלחוט וכו'. מרמת הגדוד

ומטה אין כמעט צורך במסמכים בכלל.

ג. הונאה

(1) תכנית-הונאה תופעל על-ידי כל הרמות. תכליתה להטעות את

האויב בנוגע לגזרה ולכוננות הפעולה, ועל-ידי-כך לרתק

את עתודותיו, או אף להרחיקן מגזרת-הפעולה. תכניות אלה

יוכנו באחריות אג"מ.

(2) תכנון ההונאה הוא חלק בלתי-נפרד מתכנון הביצוע. הוא

ייעשה במקביל לתכנון ההתקפה ובאופן יסודי, כפי שנעשית

תכנית-ההתקפה. כוחות-המשנה המשחתפים בהתקפה יטלו חלק

במבצעי ההונאה לפני שירוכזו סופית, סמוך ככל-האפשר

לשעת ההתקפה, בשטחי-הכינוס שלהם.

(3) כאשר יש צורך בכוחות מיוחדים להונאה, יוקמו מפקדות

מיוחדות, שיפעלו בתיאום ולפי פקודות ממפקדת הכוחות

התוקפים.

42. ריכוז הגייסות

א. ריכוז הגייסות ואיגודם בצוותיהם לפי תכנית-ההתקפה צריך

שייעשו עד יום ה-ע. הקדמת ריכוז הכוחות מאפשרת את הכנתם

מראש להתקפה; לעומת-זאת, לעתים יחייב ריכוזם החלפת כוחות

במערכים קדמיים. פעולות אלו לא תמיד רצוי לעשות מוקדם,

בשל המסקנות שהאויב עלול להסיק אם יגלה פעילות כזאת, או

בשל הסיכון בדילול המערך הקדמי לפרק-זמן ארוך. ריכוז

הגייסות לפני ההתקפה ייעשה בשטחי ריכוז ו/או שטחי-כינוס,

ובהם ייעשו איגודי הכוחות וההכנות להתקפה.

ב. שטחי-ריכוז

- (1) שטחי-ריכוז הם המקומות בהם ירוכזו הכוחות היעודיים להתקפה, כאשר פרק-הזמן עד למועד ההתקפה מאפשר הכנות ממושכות יותר. בשטח-הריכוז אפשר שהגייסות ירוכזו לאו-דווקא למבצע קונקרטי אלא גם לקראת מבצעים צפויים.
- (2) מקומו של שטח-הריכוז ייקבע על-ידי הרמה הממונה, ובתוכו חקבע מפקדת הכוחות היעודיים לביצוע ההתקפה את אזורי-הריכוז של העוצבות או היחידות הכפופות לה.
- (3) שטחי-התארגנות של יחידות-מילואים עשויים בנסיבות רבות לשמש שטחי-ריכוז לקראת התקפה.
- (4) התכונות הנדרשות משטח-ריכוז והן:-
 - (א) מאפשר את הנעת הגייסות לכיוונים הרצויים אל ביצוע המשימות הצפויות.
 - (ב) מאפשר אימון משימתי של הגייסות.
 - (ג) נחוני הסתר והסוואה, ככל-האפשר בחנאי נוחות לגייסות.
 - (ד) מחוץ לטווח הארטילריה של האויב - כתנאי רצוי.
- (5) כאשר תכנון ההתקפה ומחן הפקודות יושלמו בזמן שהיית הגייסות בשטחי-הריכוז, מן-הרצוי לאגד בהם את הכוחות, לתרגלם במשותף לקראת ההתקפה ולבצע את ההיסעים לשטחי-הכינוס, כאשר הכוחות כבר מאוגדים בצוותי-הקרב הממוכנים להתקפה.

ג. שטחי-כינוס

- (1) שטחי-כינוס הם המקומות האחרונים בהם מתארגנים הכוחות לקראת ביצוע התקפה קונקרטית. אפשר שהגייסות, כולם או חלקם, ירוכזו ישר בשטח-הכינוס בלי ששהו קודם-לכן בשטח-ריכוז. העברת הכוחות לשטחי-הכינוס בהכרח שתסתיים עד יום ה-ע. ריכוז הכוחות בשטח-הכינוס צריך להיות מוסתר מהאויב וסמוך ככל-האפשר לשעת ההתקפה. לכן כרגיל יועברו הכוחות בהסתר בליל ה-ע פחות 1, והם ישהו בשטח לכל-היותר יום אחד.
- (2) כרגיל יהיו שטחי-הכינוס יחידתיים, לפי איגודי הכוחות, כשמקומו של כל כוח נקבע על-ידי המפקדה הממונה בקרבת ציר-התקפתו ולפי סדר כניסתם של הכוחות להתקפה. כאשר במסגרת הגייסות פועל כוח-שריון במשימה עצמאית, יש לבחור בשבילו שטח-כינוס עורפי יותר כדי למנוע מהאויב זיהוי מוקדם של כוחות-שריון בגזרת ההתקפה. תודות לניידותו של השריון אפשר לקדמו מייד עם תחילת ההתקפה לעבר גזרת-פעולה.

(3) בשטח-הכינוס תיעשה התארגנותם האחרונה של הכוחות להתקפה על-ידי:-

(א) קבלת כוחות תחת-פיקוד וקישור עם יחידות מסייעות, אם לא עשו זאת בשטח-הריכוז.

(ב) בדיקה אחרונה ומתן תדריך מפורט לגייסות.

(ג) בפרק-זמן זה ייעשו סידורים אחרונים בהכנת עמדות-האש לארטילריה ולטנקי-הסיוע, ועמדות-הארטילריה (כולן או חלקן) ייתפסו.

(4) התכונות הנדרשות משטח-כינוס הן:-

(א) הסתר מתצפית-קרקע ו/או מתצפית-אוויר.

(ב) קרוב ליעד האויב כדי שניתן יהיה להגיע אליו לפי לוח-הזמנים המתוכנן, כשהשאיפה היא להימצא מחוץ לטווח המרגמות הבינוניות של האויב.

(ג) דרכי-גישה לכוחות אל שטחי-הכינוס ומשטחי-הכינוס לעבר שטחי-ההיערכות - ללא הצטלבות ביניהם.

(ד) אבטחה:-

(אא) יכולת לאבטח את שטח-הכינוס על-ידי כוחות קטנים ועל-ידי ארטילריה.

(בב) אבטחה נ"ט על-ידי מכשולים או הגנה נ"ט.

(גג) אבטחה נ"מ על-ידי הסוואה, התחפרות והצבת נשק-נ"מ.

43. הקמת מערך-תחזוקה

א. בתחילת ההתקפה תישען בדרך-כלל תחזוקת הגייסות על מתקני-תחזוקה נייחים של ה-מטכ"ל או של הרמה הממונה. כשהם במצב של פעילות. לפיכך מייך עם קבלת פקודת-האחראה ניתן לזרז את הפעולות של הגייסות ושל היחידות האפסנאיות להשלמת כושרם מבחינת הציווד והמלאי שברשותם.

ב. כאשר הכוח מפעיל מערך-תחזוקה המורכב מיחידות-תחזוקה נייכות שניתנו תחת פיקודו, יורדו הפקודות להפעלתו במהלך תכנון ההתקפה, לאור תכנית ההתקפה. חלקן של פעולות מערך-התחזוקה, הקשורות בהפעלת אמצעי-עזר למערכת-תחבורה ובהקצאת צירים ואמצעי-תובלה להסעת גייסות לשטחי ריכוז וכינוס, ייקבעו מייך עם קבלת המשימה ולימודה. שאר הפקודות למיקום המתקנים ולריכוז האפסניה יינתנו במהלך התכנון ויסתיימו תוך שלב ההכנות.

ג. בהפעלת מערך-התחזוקה יש לתת את הדעת על דברים אלה:-

(1) המתקנים צריכים להיות קרובים ככל-האפשר לגזרה בה תבוצע ההתקפה, כדי שהגייסות יוכלו להישען עליהם בכל שלבי-ההתקפה בלי שצריך יהיה לדלגם לפני. יש לתת את הדעת להקמת מצבורי תחמושת ארטילרית ולדחיפתה.

(2) יחידות-התחזוקה ימוקמו ליד צירי ההספקה והפינוי ולפי צורכיהן של היחידות; לדוגמה:-

(א) גש"ח יתפצל וייפרס לעתים קרובות בצירי-העוצבות קדימה ככל-האפשר.

(ב) יה"פ ימוקם בציר-התחזוקה עיקרי, מרוחק יותר לעורף.

(ג) תחנות-איסוף ובתי-חולים-שדה ימוקמו קרוב ככל-האפשר לגייסות הלוחמים.

(3) יש להימנע ככל-האפשר מצבירת כמויות גדולות של אפסניה על הקרקע, ועם זאת להחזיק כמות מספקת של אפסניה על-גבי רכב כדי לאפשר את ניידותם של המתקנים.

44. עבודות-הנדסה

א. בשלב ההכנות אפשר שיהיה צורך לבצע עבודות-הנדסה בתחומים אלה:-

(1) הכשרת צירי-חנועה לגייסות.

(2) סיוע בהכנת עמדות-אש.

(3) פריצת שדות-מוקשים או מכשולים אחרים; זו תיעשה, כל-אימת שאפשר, בחשאי, לפני תחילת ההתקפה עצמה.

(4) סיוע הנדסי למשימות הסוואה והונאה.

ב. יש להקפיד, שעבודות אלה לא יגרמו לאבדן ההפתעה.

45. תרגול הגייסות לקראת ההתקפה

א. שטחי-הריכוז הם המקומות האחרונים שבהם ניתן להניע את הגייסות ולאמנם בשטח בלי לחשוש למודיעין הקרבי של האויב. לכן יש להכשיר את הגייסות בעת שהותם בשטחי-הריכוז ולתרגלם לקראת ההתקפה.

ב. כאשר איגודי-הכוחות נעשים בשטח-הריכוז ומשימותיהם הוגדרו סופית, יהיה האימון תכליתי במיוחד, שכן כל כוח יתורגל על-גבי דגם היעד שלו בביצוע משימתו המוגדרת.

ג. לקראת החקפה סדורה יכללו האימוץ והתדריך בין היתר:-

- (1) תדרוך הגייסות במפות, ב-תצ"א ובשולחנות-חול.
- (2) תרגול הגייסות בדגמים הדומים במבניהם ליעדים שיוחקפו. תרגול זה יתחיל באימוץ כל כוח-משנה וצוות בנפרד בביצוע חלקו במשימה ויגיע לשיאו בתרגול ההתקפה, שבו ישתתפו יחדיו כל חלקי הכוח בצוותי-הקרב, כשהם מבצעים "חזרה כללית" שלמה על תכנית ההתקפה.
- (3) תרגול הגייסות בתנועה, התגברות על בעיות של היתקלויות ואימוץ במעבר מכשולים צפויים בציר-התנועה.

46. פריסת הארטילריה והכנת עמדות-אש לסנקים ולנשק שטוח-מסלול

א. פריסת הארטילריה

- (1) את הארטילריה יש לפרוס סמוך ככל-האפשר ליום ה- ϵ , שלא לגלות קודם-זמנם ריכוזי כוחות או כוננות להתקפה. בדרך-כלל הזמן הרצוי לפריסת הארטילריה הוא בלילה שלפני יום ה- ϵ , בד-בבד עם ריכוז הכוחות בשטח-הכינוס.
- (2) הדגש בבחירת עמדות-הארטילריה יהיה בהשגת טווח שמאפשר מתן סיוע רצוף לכוחות התוקפים במרבית שלבי-ההתקפה. בחירת עמדות כאלה חייב לעתים לבחור שטחים שאינם מאפשרים את פריסת הארטילריה כולה יממה לפני ההתקפה בלי שתתגלה לאויב. לכן כאשר פריסת הארטילריה עלולה להתגלות אפשר לנקוט שיטות אלה:-

- (א) לערוך את כל המדידות וסימון העמדות לפני ליל ה- ϵ ולהכניס את הארטילריה לעמדות בליל ה- ϵ .
- (ב) להכניס לעמדות המדודות תותחי-ציר בלבד ולטווחם בחסות האש השגרתיים, אם מופעלה אש כזאת, או להציבם בקרבת העמדות הקבועות ולטווחם משם לצורכי הטעיה.
- (ג) כאשר אי-אפשר לפרוס את הארטילריה בלילה שלפני יום ה- ϵ אלא בליל ביצוע ההתקפה, תיקבע שעה ψ מאוחרת יותר, בהתחשב בזמן הדרוש לפריסת הארטילריה ולהכנותיה לירי.

ב. הכנת עמדות-אש לסנקים ולנשק שטוח-מסלול

- (1) חלקן של עמדות-האש אפשר שיהיו במוצבים התפוסים על-ידי כוחותינו או בשטחים שבקרבתם. בשטחים אלה ישמשו ככל-האפשר בעמדות קיימות, ולעתים אפשר לחציב בהם כלי-נשק! שטוחי-מסלול בלילה שלפני יום ה- ϵ . סנקים יוצבו בדרך-כלל בק. סמוך לפני תחילת הלחמה אל היעדים, או עם תחילת ההכנה הארטילרית (אם תהיה הכנתו כזאת).

(2) כרגיל צריך יהיה לחפוס עמדות-אש נוספות לנשק שטוח-מסלול לאחר השתלטות על מוצבי-החוץ המפריעים לביצוע ההתקפה, או בשטחים שבגלל ההכרח בשמירת עיקרון ההפתעה אין לתופסם לפני תחילת ההתקפה. לגבי שטחים אלה יינקטו שיטות אפשריות אלה:-

(א) כל-אימת שאפשר יסוירו ויסומנו העמדות ודרכי-הגישה אליהן מראש.

(ב) כאשר אי-אפשר לסייר את העמדות מראש, יתוכננו על-גבי מפות ו-תצ"א וייחפסו עם תחילת ההתקפה.

(3) במהלך ההתקפה צריך יהיה לדלג את הנשק שטוח-המסלול, ובעיקר את הטנקים (המסוגלים לפעול יחסית ללא מחסה), לשם מתן חיפוי-אש רצוף ולמתן הגנה נ"ט לכוחות המסחערים.

(4) הפעלתו של נשק שטוח-מסלול חייב כמעט בכל הנסיבות את הארת השטח באמצעי-תאורה, או ביצוע ההתקפה ביום.

שלב התנועה למגע וההיערכות

47. שלב התנועה למגע וההיערכות מתחיל עם עזיבת שטח-הכינוס. בשלב זה נכללות פעולות עיקריות אלה:-

א. תנועת הכוחות משטח-הכינוס לשטחי-היערכות.

ב. אבטחת התנועה על-ידי כוחות מאבטחים קטנים ובמידת-הצורך על-ידי חיפוי אש ועשן.

ג. כיבוש מוצבי-חוץ של האויב, כאשר הם מפריעים לתנועת הכוחות להתקפה, והתגברות על מכשולים, מארבים וכוחות-השהיה הפועלים לאורך צירי-התנועה.

ד. אבטחת הכניסה לשטחי-ההיערכות.

ה. אבטחת היערכות להתקפה לפי תבנית-ההתקפה ולפי סדר כניסת הכוחות לקרב.

ו. קידום טנקים ונשק שטוח-מסלול לעמדות-חיפוי קדמיות, לפי הצורך.

א. שטח-היערכות הוא המקום בו נערך כוח בתבנית שבה יילחם אל היעד או על היעד. ככלל ישאפו היחידות, ובעיקר יחידות-שריון, שלא להיעצר כלל בשטחי ההיערכות, או לפחות לשהות בהם פרק-זמן מינימלי הדרוש לביצוען של פעולות אלה:-

- (1) זיהוי היעדים.
- (2) מתן הוראות אחרונות תוך ציון פרטים שלא נראו לכוח בשעת התכנון.
- (3) בדיקה אחרונה של הכוח לקראת ההסתערות.
- (4) הפעלת הארטילריה על-ידי ה-קת"קים, לפי חכנית-האש, אם זו לא הופעלה קודם כניסת הכוחות לשטחי-ההיערכות.

ב. שטחי-ההיערכות ייבחרו בהתחשב בגורמים אלה:-

- (1) מול הפרצות המתוכננות במכשולים של מערך האויב.
- (2) מאחורי פרטי-נוף המקנים הסתר (פְּשֵׁאִיפָה).
- (3) במקום נוח לזיהוי ולניווט, אשר ניתן להגיע אליו במהירות, בהסתר ובביטחון.
- (4) שטח שגודלו מספיק כדי פריסת הכוח בתבנית-הלחימה.
- (5) קרוב ככל-האפשר ליעד האויב כדי לקצר את משך-ההסתערות. המרחקים כרגיל הם:-

(א) ל-חי"ר (ביום) - 600-1200 מטר, מחוץ לטווח הנשק המחלקתי של חי"ר.

(ב) לשריון (ביום) - 600-2000 מטר, מחוץ לטווח הנשק ה-נ"ט.

(ג) בלילה יהיו המרחקים קטנים יותר. חי"ר נערך כרגיל סמוך לקצה תחום-הבטיחות של הסיוע הארטילרי. לעתים יורחק קצת שטח-ההיערכות של הכוח המטהר, שלא יהיה בתחום פגיעה של האש הארטילרית שהאויב עלול להנחית על הכוחות פורצי-המכשולים.

(6) מספר שטחי-ההיערכות יהיה כרגיל כמספר היעדים המוגדרים. מאחר שהלחימה על היעדים נעשית על-ידי גדודי חי"ר או חש"נ, ייקבעו שטחי-ההיערכות רק ברמה של חטיבה ומטה. כוחות שהוחדרו לעומק או שתוקפים בשלבים מתקדמים של ההתקפה אפשר שיערכו בעורפו של מערך האויב או בעומקו. כאשר הכוחות תוקפים בדירוג וכוח אחד ממשיך בתנופת ההתקפה דרך קודמו, אפשר ששטח-היערכות אחד ישמש כמה כוחות, כשהם נערכים בו בדירוג זמנים, זה אחר זה.

49. קו-התחלה

בגמר ההיערכות יהיו הכוחות ערוכים בקו-התחלה, מוכנים ללחימה אל היעד ועל היעד. קו-ההתחלה, שהוא הגבול הקדמי של שטח-ההיערכות צריך שיהיה נוח לזיהוי ובניצב לציר-ההתקדמות. מאחר ששעה ψ היא השעה להתחלת מעבר כוחות המאמץ העיקרי או קו-ההתחלה, משמש מועד זה בסיס לתיאום לוח-זמנים להפעלת הכוחות.

50. שעה ψ

שעה ψ היא הזמן המדויק שבו עוברים הכוחות או קו-ההתחלה ומחילים בלחימה אל היעדים. כאשר פועלים כוחות-מספר, נקבעת השעה ψ לפי המאמץ העיקרי. הפעולות שנעשות לפני השעה ψ יצוינו ב- ψ פחות (כגון: ψ פחות 100 דקות). הפעולות שיעשו לאחר שעת ה- ψ יצוינו ב- ψ ועוד.

51. ביצוע התנועה

התנועה מכינוס למגע והיערכות היא תנועה מבצעית. תנועה זו וכן היערכות הכוחות יאובטחו על-ידי ארטילריה ויחידות חי"ר ו/או שריון, שיוקצו לכך. יחידות אלה יתבססו על-פי-רוב על יחידת סיור ועל עתודה, ועצמתן תהיה בהתאמה להפרעות האפשריות של האויב לאורך ציר-התנועה.

מתפקידם של כוחות-האבטחה להתגבר על מארבים וחסיונות ילכבוש מוצבי-חוץ שבציר-התנועה. עליהם לאפשר לכוחות פורצי-המכשולים ולכוחות הנעים אחריהם להגיע להיערכות ולהיערך, כשהם רעננים וכשרים לפעולה.

כוחות-הסיוע צריכים להיות בשלב זה בכוננות לפתיחה באש כדי לסייע לכוחות המאבטחים, או כדי לחפות על היערכות הכוחות. כוחות-סיוע אשר לא מוקמו לפני תחילת התנועה ויש לקדםם לאחר שהכוחות יצאו ממקום-הכינוס, יתקדמו ויתמקמו במהירות, ולאחר-מכן יהיו אף הם בכוננות לפתיחה באש כדי לחפות על המשך תנועת הכוחות ועל ההיערכות.

52. צירי-התנועה יחוננו במדוקדק, בהחשב בהיערכות האויב ובמבנה השטח כדי להביא את הכוחות התוקפים לשטחי-ההיערכות בהסתר, בביטחון ובמצב של כשרים לפעולה. צורות-התמרון, תכליתן, יתרונותיהן ומגבלותיהן פורסו בפסקה 1, עמ' 43-47.

53. במקביל לתנועת הכוחות העיקריים לשטחי-ההיערכות יבוצעו על-הרוב פעולות הטרדה והטעיה. יציאת הכוחות לחסימה תתוכנן באופן שישלימו את היערכותם לחסימה, בטרם יעבור הכוח פורץ-המכשולים את קו-ההתחלה.

54. קבוצות-הכנה

כאשר האויב ערוך בעומק שאינו מאפשר לגייסות לצפות על צירי-התנועה, על שטחי-ההיערכות, על עמדות-הארטילריה ועל בסיסי האש בכינון ישיר, ינועו קבוצות-ההכנה עם יחידות הסיור והאבטחה הקדמיות. קבוצות-ההכנה יופעלו בעיקר בלילה. הן תכלולנה בעיקר מספר מועט של מפקדים מהכוחות השונים המשתתפים בקרב. קבוצות-ההכנה יעשו פעולות אלה:-

- א. יאכנו את שטחי ההיערכות או העמדות.
 - ב. יתכננו את פריסת הכוחות בשטחיהם ויכינו את עמדות-הארטילריה לפריסה.
 - ג. יסמנו את נתיבי-התנועה לעמדות ויכוונו את הכוחות למקומותיהם בסיוע כוחות-האבטחה.
 - ד. יאכנו את היעדים האויבים ואת גזרת הפעולה, או המטרות של כוחות-המשנה, ויצביעו עליהם מייד עם הגיע הכוחות לשטחי-ההיערכות ולעמדות-האש שלהם.
- קבוצת-הכנה אפשר שתנוע ברגל, ברכב, או חונחת ממסוקים. במקרים שהכוחות לא יוכלו לסייר ולסמן מראש את שטחי-ההיערכות בעומק ואת עמדות-האש לסוגיהן, חיוני לשלוח לפני קבוצת-הכנה; אפילו תהיה זו קטנה ביותר ואפילו יעמוד לרשותה זמן מועט להכנות ולא תוכל למלא את כל תפקידיה - גם אז יש לשלוח קבוצה זו.

שלב הלחימה אל היעדים

55. שלב הלחימה אל היעדים מתחיל עם יציאת הכוחות משטחי-ההיערכות ומעבר קו-ההתחלה. בשלב זה נכללות פעולות עיקריות אלה:-

- א. שיתוק היעדים ובמיוחד עמדות-הנשק העיקריות השולטות על גזרת פריצת המכשולים.
- ב. תפיסת עמדות-אבטחה בקרבת המכשולים למתן חיפוי אש צמוד לכוחות פורצי-המכשולים (ח"נ, חי"ר, חש"נ).
- ג. פריצת המכשולים באמצעי-הנדסה לסוגיהם.
- ד. אבטחת מעבר הכוחות המסתערים דרך המכשולים מעמדות החיפוי ו/או על-ידי תפיסה או כיבוש של עמדות או מוצבים קדמיים של מערך האויב, השולטים באש על מקומות-הפריצה.

56. שיטת הלחימה אל היעד - פריצת מערכת המכשולים והחדירה למערך העיקרי של האויב - מוחנית; בין היתר, בשיטות התנועה למגע והיערכות. מבחינים שתי שיטות עיקריות או שילוב שתיהן:-

א. לחימה אל היעדים לאחר תנועת הסתננות, על-ידי תנועת איגוף או הנחתת כוחות בעורף האויב.

ב. לחימה אל היעדים מכיוון החזית.

57. לחימה אל היעדים לאחר תנועת הסתננות, תנועת איגוף או הנחתת כוחות בעורף האויב

א. לחימה זו אל היעדים נעשית לאחר החדרת כוחות להיערכות דרך פרצות במערך האויב, או על-ידי איגופו, כדי לאפשר לבצע את שלב הלחימה אל היעד בהסתר ולחקוף בהפתעה יעדים ושטחי-מפתח בעומק. ביצוע הלחימה אל היעד בדרכים אלה יביא לערעור מערך האויב ולכיבושו המהיר.

ב. תודות להפתעה שתושג וחודות לסיכוי שהיעדים בעומק יהיו חלשים יותר ואולי פחות בכווננות, יכולים לעתים כוחות מעטים וטובי-אייכות להכריע כוחות רבים. לעומת-זאת, אסור שהכוח התוקף יהיה קטן מדי. הרכבו ועצמתו צריכים להיות מוחאמים לכוחו של האויב ולהתקפות-הנגד הצפויות. כאשר אין אפשרות להחדרת סנקים בשלב זה של ההתקפה לעומק-מערכו של האויב, יש לוודא הצטרפותו של כוח משוריין בהקדם ובעוד-מועד כדי לתגבר את הכוח המסתער. לכן יהיה טעם לשלב בחמרון האוגף אל העומק גם התקפה על המערכים הקדמיים של האויב.

ג. אם כי הלחימה אל היעדים, לאחר תנועת הסתננות ועל-הרוב גם בתנועת-איגוף, תיעשה במקומות שאין בהם מכשולים עמוקים במערך האויב, אפשר שליעדים בעומק תהיה מערכת מכשולים משלהם. במקרים כאלה צריך שהכוח התוקף יהיה בעל עצמה מספקת והרכב-כוחות מתאים לביצוע הפרצות בשלב הלחימה אל היעדים ולאחר-מכן בלחימה על היעדים. כן על הכוח לאבטח את עצמו תוך כדי לחימה בפני התערבות עתודות האויב או כוחות אויב מהמוצבים השכנים שאינם מותקפים.

58. לחימה אל היעדים מכיוון החזית

א. לחימה אל היעדים מכיוון החזית משמעה פעולת הכוחות פורצי-המכשולים בכוח רב ובחיפוי-אש מקסימלי בחזית מערך האויב, פריצת המכשולים שלפני המערך ואבטחת המעבר לכוחות המטהרים דרך המכשולים.

ב. הבקעת המערך מחזיתו תיעשה בנסיבות אלה:-

- (1) כשמערך האויב רצוף ולא ניתן לפרוץ לתוכו אלא מחזיתו.
- (2) כאשר השטח, או כמות אמצעי התמרון, או היערכות האויב מאפשרים להפעיל אל עומק האויב רק עצמת-כוחות קטנה, שמספיקה רק כדי כיבוש כמה יעדים בעומק, אך לא כדי פריצת כל עומקו של המערך מעורפו.
- (3) כאשר תקיפת המערך לאחר הסתננות, או על-ידי התקפת-איגוף, לא תאפשר פריצת צירים בעתם (בזמן הקצר הדרוש) אל היעדים או לעומק שטחי האויב. במקרה כזה יהיה הכוח המסתנן - על-אף שלכד את היעדים העורפיים - חסר אמצעים כדי לקיים את תנופת ההתקפה ואפילו כדי לעמוד בפני התקפת-נגד של האויב.

59. שילוב שתי השיטות (החזיתית והאוגפת)

כל-אימת שיש הכרח לתקוף את המערך העיקרי של האויב על-ידי הבקעת בכוח, יש לשאוף לשלב הבקעה זו בסינון במקביל של כוחות לעומק מערך האויב; זה יכול להיות:-

- א. הבקעה על-ידי כוחות לכיבוש מערך מסוים, ובמקביל סינון כוח לכיבוש יעד עורפיי, או התקפה על המערך העיקרי מעורפו.
- ב. הבקעה על-ידי כוחות לכיבוש מערך מסוים, ובמקביל סינון כוח לעומק האויב כדי לתפוס שטחים שאינם מוחזקים על-ידי האויב ולמנוע את הגעת תגבורות האויב למערך המוחקף ואת נסיגת האויב המוחקף.
- ג. בשטחים המאפשרים סינון רק"מ - הבקעת המערך על-ידי כוחות חי"ר, שריון והנדסה, ובמקביל לכך סינון יחידות שריון והנדסה לעורף מערך האויב כדי לערער את מערכת השליטה והתחזוקה שלו ואת עתודותיו.
- ד. הבקעת מערך מוגן, ובמקביל החדרת כוחות מיוחדים לעומק מערך האויב, כגון: כוחות מוטסים (על-ידי הצנחה או הנחתה ממסוקים) וכוחות מוטסים.

ה. אם האויב ערוך בכמה מערכים בעומק, יש להשתדל לחקוף במקביל מקסימום מערכים כדי למנוע את הצורך בהתקפה מחודשת על כל שלביה על המערך השני, השלישי וכו' וכדי לערער את חופש-הפעולה של האויב במרחב שבין המערכים. החדרת הכוחות למערכים שבעומק תיעשה על-ידי כוחות חי"ר ושריון, אם יוכלו להסתנן, או על-ידי כוחות מוטסים (מוצנחים, מונחתים ממסוקים).

60. פריצת מערכת מכשולים

א. כל כוח, בהבקיעו את מערך האויב מחזיתו ולעתים אף מהאגף או מהעורף, יעמוד בפני הצורך לפרוץ את המכשולים המגינים והמאבטחים ולאבטח את מעבר הכוחות המסתערים דרכם.

ב. בחירת גזרות-הפריצה במערכת-המכשולים מותנית בגורמים אלה:-

- (1) התאמת מקומות-הפריצה לצורכי הכוחות המטהרים.
- (2) קרקע נוח לתנועה אל גזרת הפריצה ואפשרות לפתיחת ציר דרך המכשולים במינימום של הכשרה הנדסית.
- (3) מערך-מכשולים רדוד בגזרת-הפריצה.
- (4) אפשרויות מינימליות לכיסוי מקום-הפריצה באש אויבת.
- (5) אפשרות למתן חיפוי אש לכוחות הפורצים.

ג. מספר הפרצות (בכל פרצה שני מעברים) מותנה בעיקר במבנה היעדים, בגודל הכוחות, בחבנית הלחימה על היעדים ובעומקן של הפרצות. אם מערך-המכשולים עמוק וביצוע הפרצות עלול להימשך זמן רב ולהצריך כוחות-הנדסה ואמצעים רבים - בהכרח שמספרן יקטן. הכלל הוא, שאין להסתפק בפרצה אחת בלבד שבה מותנית הצלחת ההתקפה. לדוגמה: המספר המינימלי של מעברים לפלוגה יהיה 2 (כאשר הפלוגה פועלת עצמאית, רצוי להגדיל את מספרם); כאשר גדוד יתקוף עם שתי פלוגות במקביל קדימה, יהיה מספר המעברים המינימלי 4; כאשר גדוד יתקוף עם שלוש פלוגות במקביל קדימה, מן-הרצוי שמספר המעברים יהיה 6.

ד. פריצת מערכת-המכשולים תוטל בדרך-כלל על "כוח פורץ מכשולים"; וזה הרכבו:-

- (1) יחידות חה"נ, חי"ר או חרמ"ש לביצוע הפריצות במכשולים.
- (2) יחידות חי"ר ו/או שריון לאבטחת יחידות חה"נ ולמתן סיוע קרוב וסיוע צמוד להן ולאבטחת מעבר המכשולים על-ידי הכוח המסתער.
- (3) יחידות ארטילריה למתן סיוע אש כדי לחפות על פריצת המכשולים.
- (4) יחידות מ"צ לשילוט ולפיקוח על התנועה במעבר המכשולים.
- (5) יחידות חי"ח לחילוץ רכב ו-רק"מ בהיתקעם במעברים.
- (6) יחידות חר"פ לטיפול ולפינוי נפגעים בגזרת-הפריצה, הן

מהכוח פורץ-המכשולים והן מהכוח המטהר, בעוברו במעברים שנפרצו בשבילו.

ארגון זה של הכוח נכון לפריצת מכשולים ל-חי"ר ולפריצת מכשולים לשריון.

61. אבטחת המעבר דרך המכשולים

א. אבטחת מעבר הכוחות המטהרים דרך המכשולים אפשר שתיעשה באחת משתי שיטות אלה:-

(1) חלקו של הכוח פורץ-המכשולים יכבוש או יתפוס עמדות-אבטחה מצד האויב של המכשולים.

(2) הכוח פורץ-המכשולים יאבטח את מעבר המכשולים מצד כוחותינו של המכשולים.

ב. בדרך-כלל מן-הרצוי שהכוח פורץ-המכשולים יעביר כוח דרך המכשולים, כדי שייערך מעברם השני ויאבטח את מעבר הכוחות המטהרים דרכם. אם אין אפשרות, מבחינת הקרקע, לכך יש לקדם טנקים בשלב זה לעמדות הסמוכות למכשולים, כדי שיוכלו לחת סיוע מטווח קרוב יותר לאבטחת מעבר המכשולים.

ג. עם תחילת מעבר הכוחות המטהרים דרך המכשולים יחולו שינויים בהרכב הכוחות פורצי-המכשולים ובהקצאת יחידות-הארטילריה; והם:-

(1) יחידות הארטילריה והטנקים, אשר קודם-לכן סייעו לכוחות פורצי-המכשולים, יסייעו מעתה לכוחות המטהרים.

(2) יחידות-חי"ר, שהיו חלק מהכוח פורץ-המכשולים, עשויות בחלקן, תוך לחימה על היעד, להתארגן ככוחות-עתודה ללחימה על היעד.

ד. כוחות של הנדסה, חמ"צ, חי"ח ו-חר"פ ימשיכו במשימותיהם באופן זה:-

(1) כוחות-ההנדסה ירחיבו את הפרצות שתוכננו למעבר שריון ורכב, ובמידת-הצורך יכשירו דרכים למעבר רכב אופני.

(2) כוחות ה-חמ"צ ישלטו ויכוונו את התנועה אל הפרצות ודרכן.

(3) כוחות-חי"ח יפעלו במשימות החילוץ בגזרת-הפריצה.

(4) כוחות-חר"פ ימשיכו במשימתם ליד הפרצות, על-הרוב עד גמר הלחימה על היעד.

62. תפקידי היסודות החיליים בשלב הלחימה אל היעדים

א. בשלב הלחימה אל היעדים ייעשו פעולות עיקריות אלה:-

(1) פריצת מעברים ל-חי"ר או לשריון במכשולים של המערך המוגן המבוצר.

(2) פעולות סיוע ואבטחה שמשרתות את הכוחות פורצי-המכשולים ובחלקן גם את הכוחות המטהרים, אשר יפעלו בשלב הבא - שלב הלחימה על היעדים.

ב. הפעלת כוחות-ההנדסה

יחידות חה"נ הן הכוח העיקרי הפורץ את מערכת-המכשולים העיקרית של מערך-הגנה מבוזר. תפקידם של שאר חלקי הכוח בשלב זה הוא לסייע לכוחות חה"נ במילוי משימתם. בהבקעת מערכת-המכשולים של יעדים מוגנים מבוזרים לא ייחכן כמעט הדבר הנקרא פעולה "שקטה"; עם זאת יש להסתיר ככל-האפשר את מקומות הפרצות על-ידי:-

- (1) ביצוע הפרצות בחסות החשכה.
- (2) הפעלת מסכי-עשן, כאשר הפרצה נעשית ביום.

בדרך-כלל מן-הרצוי לבצע את פריצת המכשולים בלילה, בין שהמשך ההתקפה יעשה בלילה ובין שיעשה ביום, על-אף תוספת-הזמן הדרושה לעבודה בחושך. הצלחת הפריצה ביום מצריכה עצמה ארטילריה וחיפוי אש בכינון ישיר בעצמה גדולה ביותר, והיא מותנית בחיסול מוקדם או בשיתוק יעיל ביותר וממושך של המוצבים החולשים על המכשולים.

השימוש בציוד מכני הנדסי משורייני לפריצת המכשולים, דוגמת טנק-מורג או טנק-דחפור ומטעני-הצינור המכניים השונים, נותן סיכוי טוב יותר גם לפעולת פריצה ביום. עם תחילת שלב הלחימה על היעדים אפשר שחלק מהכוחות פורצי-המכשולים יעברו בסיוע או תחת פיקוד הכוחות המטהרים, וחלק מהם ימשיכו בהרחבת הפרצות ובהכשרת דרכים.

ג. הפעלת טנקים

על-אף השאיפה להחזיק את הטנקים מרוכזים לצורכי ניצול ההצלחה יש הכרח, בכל מקרה של פריצת מכשולים בלחימה אל היעדים, להקצות טנקים לסיוע קרוב לכוחות פורצי-המכשולים. בדרך-כלל יהיו משימות-הסיוע של הטנקים בשלב זה לפצח עמדות-אש של האויב, השולטות על מעבר הפרצות ועל השטחים שלפני המערך העיקרי של האויב או בחזיתו. הטנקים יסייעו לכוחות פורצי-המכשולים עד תחילת שלב הלחימה אל היעד, ולאחר-מכן אפשר שימלאו תפקידים אלה:-

- (1) יש לשאוף שהפרצות במכשולים יאפשרו מעבר טנקים, ואז יצטרפו הטנקים (או חלק מהם) לליווי צמוד של הכוח המטהר.
- (2) ירוכזו ככוח הולם ויחארגנו לקראת שלב ניצול ההצלחה.
- (3) חלק מהטנקים ינועלו עמדות חסימה או אבטחה נגד שריון האויב, העלול לבוא מהאגפים או מהעורף, אם ניתן לקדם לעמדות כאלה.

ד. הפעלת חי"ר או חי"ר משוריין

- (1) חי"ר או חי"ר משוריין ימלאו, בשלב הלחימה אל היעד נגד יעדים מבוזרים, בעיקר את תפקידי האבטחה הצמודה ואת תפקידי הכוחות המטהרים של הכוחות פורצי-המכשולים. הם יפעלו באגפי כוחות חה"נ ובתוכם למילוי תפקידי האבטחה. כל-אימת שאפשר יעברו כוחות אלה, כולם או חלקם, ברגל או ב-רק"מ, את המכשולים, יחפסו עמדות או יכבשו עמדות ומוצבים השולטים על מקומות-הפריצה, ויאבטחו את עבודת-חה"נ ואת מעבר הפרצות על-ידי הכוח המטהר בשלב הלחימה על היעדים.
- (2) ביעדים מבוזרים פחות אפשר שכוח-חי"ר יהיה הכוח הפורץ.
- (3) יחידות אחרות, שאינן חלק מהכוח פורץ המכשולים, יבצעו, ככוחות עצמאיים באותו השלב, חסימות בעורף האויב ופעולות הטעיה התקפיות בגזרות שאינן מותקפות.

ה. הפעלת הארטילריה

- (1) הסיוע הארטילרי בשלב הלחימה אל היעדים אפשר שיחונקן בשיטות הבאות או בשילובן:-
 - (א) חכנית-אש עתויה, מונחת לפי לוח-זמנים בהתאם לתכנית-הפעולה.
 - (ב) חכנית-אש מונחת לפי מלוח-הפעלה.
 - (ג) אש לפי קריאה - אש שאינה מתוכננת והיא מופעלת על מטרות מזדמנות או על שטחים שלא תוכננו כמטרות לאש הארטילריה.
- (2) בהתקפה על מערכים מוגנים מבוזרים מחלקת האש, בשלב הלחימה אל היעדים, לשניים:-
 - (א) הכנה ארטילרית.
 - (ב) חיפוי על פריצת המכשולים.
- (3) הכנה ארטילרית
 - ההכנה הארטילרית תכליתה לפגוע בסוללות האויב (אש נ"ס) ולשחק את מוצביו. כאשר ההתקפה נערכת על-ידי כוחות גדולים, תחיל ההכנה הארטילרית לפני השעה ש. על-הרוב תונחת האש בהדרגה אך בחוסר שיטתיות, מעומקו של המערך לכיוון ה-קמ"ק שלו. בשעה ש, או סמוך לאחריה, תונחת האש הארטילרית על המוצבים הקדמיים של האויב ובעיקר על המוצבים השולטים באש על המכשולים שבגזרות המתוכננות לפריצה. ההכנה הארטילרית עד סמוך לשעה ש אפשר שתהיה עתויה לפי לוח-זמנים. לעתים, אם האויב המגן לא נמצא בכוננות מספקת, יהיה טעם לפתוח את ההכנה הארטילרית במכת-אש על היעדים הקדמיים, במגמה לגרום מקסימום אבדות לחיילי האויב, שאינם נמצאים בעמדות ובחפרות.

הכנה ארטילרית אינה אופיינית להתקפת כוחות קטנים על מוצבים מבודדים של האויב, שבה מכת-אש אחת עשויה לשמש אש-שיחוק לפריצת המכשולים וללחימה על היעד גם יחד. גם בהתקפת כוחות גדולים אין הכרח תמיד בהפעלת הכנה ארטילרית. לעתים, בגלל שיקולי הפתעה, יהיה טעם לוותר על ההכנה הארטילרית. אפשר שבשלב ההכנות יופעלו גם מטוסים למשימות נ"ס או למטרות אחרות שאינן ניתנות להעסקה על-ידי האש המכינה של הארטילריה.

(4) חיפוי על פריצת המכשולים

לפני תחילת הפעולה של הכוחות פורצי-המכשולים, בשעה ש או סמוך לה, תופעל האש הארטילרית לפי מלות-הפעלה, שמאפשרות מקסימום גמישות בהתאמת מועד-ההנחתה ומשך-ההנחתה לפעולת הכוחות הפורצים. אש זו תחיל בגמר ההכנה הארטילרית. תכליתה לחפות על פעולת הכוחות הפורצים. לפני שתונחת על היעדים הקדמיים, יופעלו טנקים בכינון ישיר ומטוסים להשמדת מצדיות ועמדות-נשק (בטרם יכוסו היעדים בעשן ובאש הארטילרית). בשיטה זו אפשר שהסמכות להפעלת האש תינתן בידי מפקדי הכוחות, שיקבלו בשלב זה את יחידות-הארטילריה בסיוע ישיר, אם כי תחילתה של האש תהיה על-הרוב מתואמת ולפי פקודת המפקד הגבוה, המפקד על פעולת ההתקפה.

(5) הואיל ובדרך-כלל תבוצע הלחימה אל היעדים בלילה, ישולבו תאורת זרקורים ותאורת סילים או פצצות-תאורה בתכנית-הסיוע הארטילרית. תאורה זו תאפשר מתן סיוע אש בכינון ישיר של הטנקים וחיל על בקרת אש הארטילרית.

(6) לעתים קרובות לא ייעשה שיוח לפני ההתקפה, והנחתת האש תתבסס על ירי מחושב מראש. בנסיבות אלה מן ההכרח להנחית מטחי-ביקורת על היעדים במסגרת ההכנה הארטילרית, או בזמן העסקת המטרות בכינון ישיר תוך תיאום עם אש הטנקים.

(7) בהתקפת-יום תתוכנן ותופעל במדויקדק הפעלת מטחי-עשן למיסוך פעולת הכוחות ולצורכי השעיה. כאשר ידוע שהאויב משתמש בלילה באמצעי-תאורה, יתוכנן המיסוך בעשן גם בלילה, והוא יופעל בכל גזרה שבה יפעיל האויב תאורה.

(8) אין לדעת מראש במדויק כמה זמן יארך שלב הלחימה אל היעד, עד שהמכשולים ייפרצו ויאפשרו את ההסתערות על היעדים דרך הפרצות. לכן בתכנון עתודות-התחמושת יש לתת את הדעת לכך, שמשך ביצוע השלב עלול לחייב הנחתת כמויות-תחמושת גדולות יותר מהמתוכנן לפי תכנית-האש.

משימות הסיוע של ח"א בשלב הלחימה אל היעדים עשויות להיקבע לפי המטרה הסופית של ההתקפה, ולא תמיד ייקבעו הקדימות לפי שלבי ההתקפה. כדי לסייע לכוח פורץ-המכשולים בשלב הלחימה אל היעד יופעל הסיוע האווירי ההתקפי לפי סדר-קדימות זה:-

(1) להשמדת עמדות נשק בכינון ישיר ועמדות ארטילריה של האויב, השולטות על גזרת פריצת המכשולים, שלא ניתן לשחקן באש הסנקים ובאש הארטילריה.

(2) לפגיעה בריכוז של כוחות קרובים וסנקים במדרונות האחוריים של מערכי האויב, שאינן עליהם תצפית-קרע.

63. שליטה

א. בדרך-כלל פותח הכוח פורץ-המכשולים מעברים סמוכים זה לזה לכוחות-מספר, לכן מן-הרצוי להכפילו לרמה הגבוהה ביותר, השולטת על הכוחות שבגזרה; וזאת - כדי שהמפקד הגבוה יקבע אילו כוחות יפרצו אל היעדים דרך הפרצות שנפתחו בפועל. אם היחידות או עוצבות-המשנה התוקפות פועלות בריחוק זו מזו, יפוצל הכוח הפורץ ויוכפף להן.

ב. המפקדה צריכה שתימצא במקום ממנו תוכל לשלוט על כל הכוחות הכפופים באמצעי-הקשר שברשותה.

ג. על-אף יחרונותיו הגדולים של הקשר הקווי (ביטחון, פשטות וכושר-תעבורה) צריכה שהקשר בשלב זה יהיה בעיקרו קשר-אלחוט.

ד. עם הפעלת הכוחות לפריצת המכשולים יכולים מפקד-המבצע ומפקדי הכוחות העיקריים, המיועדים לפעול בשלבים הבאים, לצאת (עם חפ"ק) למקום ממנו יוכלו לצפות את הקרב.

דבר זה חשוב במיוחד נוכח העובדה, שהבקעה מוצלחת לתוך מערך האויב בשלב זה עשויה לערער את האויב ולהפוך, על-ידי החלטה נחושה ומהירה, כל הצלחה מקומית לניצול הצלחה כללית. מפקד הסיוע, הכלול אף הוא בחבורת-הפיקוד, יוכל להפנות מייד ריכוזי-אש גדולים למקומות הדרושים וכן יוכל לדלג את הארטילריה קדימה, לפי-הצורך.

64. עיתוי שלב הלחימה אל היעדים

א. בהתקפה על מערך מוגן מבוזר מן-הרצוי, בדרך-כלל, שהלחימה אל-היעדים תיעשה בלילה. המועד המדויק של השעה ש ייקבע לאור שיקולים אלה:-

(1) משך-הזמן הדרוש לתנועת הכוחות ולהיערכותם, לרבות החסימות.

(2) משך-הזמן המשוער והעיתוי הרצוי לשלבי-הלחימה הבאים; כאשר שלב הלחימה על היעד מתוכנן ליום, מן-הרצוי לאחר את השעה ש. לפי כלל זה ישפיע גם שלב ההתבססות וניצול ההצלחה על בחירת השעה ש.

ב. על-אף האמור ישנם כמה גורמים אופייניים העלולים לחייב פעולה ביום:-

(1) שיקולים של זמן ומרחב הנותנים יתרונות ברורים להקדמת ההתקפה.

(2) יחסי-כוחות עדיפים במידה המצדיקה את ניצול העדיפות באורח יעיל יותר ביום.

(3) שיקולים של מזג-אוויר וכן השפעתו המיידית או הצפויה על תנאי העבירות או הראות, העלולים אף הם להשפיע על קביעת השעה ש דווקא ביום.

שלב הלחימה על היעדים

65. שלב הלחימה על היעדים מתחיל בדרך-כלל לאחר השלמת הפרצות הראשונות למעבר דרך המכשולים שלפני מערך האויב ולאבטחת המעבר דרכם, והוא מסתיים כאשר מערך האויב או חלקו, כמתוכנן מראש, עורער ונכבש. על הכוחות המטהרים להסתער מייד לאחר פריצת המכשולים ולערער את מערך האויב על-ידי כיבוש מוצבים; דבר זה אפשר שיעשה באחת הדרכים הבאות או על-ידי שילובן:-

א. על-ידי הבקעת כל עומקו של מערך האויב בגזרה צרה ובמהירות כדי ליצור פרוזדור מאובטח למעבר כוחות-השריון או כוחות ניידים דרך מערך-האויב - לניצול ההצלחה בעומק שטחיו.

ב. על-ידי כיבוש מהיר של חלק מהמערך כדי להתארגן בו להגנה ולאחר-מכן למגר התקפות נגד של האויב, דבר שעשוי לערער את רוח-לחימתו ואת יכולתו ליצור מערכים נוספים בעומק. לאחר שבירת התקפות-הנגד וערעור האויב יפרצו דרך מערך האויב הכוחות הניידים שנועדו לניצול ההצלחה.

בחירת היעדים להתקפה תיעשה לאור שיקולים אלה:-

- א. לכבוש מהר ככל-האפשר שטחים ויעדים חיוניים במערך האויב, אשר תפיסתם תערער את יכולת-העמידה של כלל המערך.
- ב. כאשר אי-אפשר לכבוש יעדים חיוניים תחילה, יש לכבוש יעדים שהנם נקודות-תורפה במערך האויב ואשר כיבושם יוצר פרצה המאפשרת החדרת כוחות ניכרת להמשך ההתקפה, ובעיקר לעבר היעדים החיוניים.
- ג. ללכוד ככל-האפשר בבת-אחת יעדים קדמיים ועורפיים אשר יאפשרו לפתוח מיד צירים, לקדם כוחות ניידים לניצול ההצלחה, ולקדם שריון, ארטילריה וציוד הנדסי ואפסניה לסיוע בהתבססות.
- ד. לטהר בהקדם יעדים בשטחים שבהם נעדיף להימצא ערוכים לקראת התקפות-נגד של האויב ובעיקר התקפות-שריון.
- ה. יעדים שיאפשרו לפתח התקפה לפחות בשני צירים כדי לוודא אלטרנטיבה לפיתוח ההתקפה, במקרה שההתקפה באחד הצירים תיכשל.

67. נקודות להדגשה בתכנון שלב הלחימה על היעדים

- א. אי-אפשר לחזות מראש את התפתחותו המדויקת של שלב הלחימה על היעדים. אין לדעת מהי מידת-עמידתם הצפויה של היעדים ומה הם המאבקים שיפתחו כתוצאה מפעולות סדורות אשר האויב ינקוט וכתוצאה מהתגלות חלקים במערך או פרצות במערך אשר לא היו ידועים מראש.
- ב. על-אף האמור מן-הדין שהערכת-המצב תנחח שלב זה ותתכננו במלואו, אם כי אפשר שחלקן של היחידות יצטרכו להיכונן לכמה אלטרנטיבות של פעולה, אשר אפשר שיוטלו עליהן לפי התפתחות ההתקפה. להלן נקודות להדגשה בתחומים אלה:-

- (1) איגוד כוחות.
- (2) הפעלה טנקים.
- (3) לחימה במגנני-נ"ט.

ג. איגוד כוחות

- (1) באיגוד הכוחות יש לתת את הדעת על המשימות הוודאיות והבלתי-צפויות, שהן:-

- (א) כיבוש היעדים שיש לעשות במקביל.
- (ב) כיבוש יעדים נוספים בשלבים מאוחרים.

- (ג) כיבוש יעדים שהתקפה הראשונה עליהם נכשלה.
 (ד) הדיפת התקפות-נגד.
 (ה) טיפול באויב או במכשולים לא-צפויים.

(2) הכוחות היעודים למילוי המשימות בשלב הלחימה על היעד הם:-

- (א) הכוחות המטהרים, שעיקרם חי"ר ושריון.
 (ב) כוחות-הנדסה, שתפקידם לסייע לכוח המטהר להתגבר על המכשולים שבתוך מערך האויב ולסייע בהתארגנותם.
 (ג) יחידות-ארטילריה.

(ד) עתודות

במבנה הכוחות המסתערים צריך לתת את הדעת על הופעתם הבלתי-צפויה של משימות במהלך הלחימה על היעדים. לפיכך נודעת חשיבות רבה להחזקת עתודות מקומיות - נוסף על העתודה של מפקדת הכוחות - לשם התגברות מיידית עליהן.

(3) הכוחות המאבטחים וכוחות-החסימה של מפקדת הכוחות ימשיכו במילוי משימתם לבידוד גזרת-ההתקפה ולמניעת כניסת עתודות האויב לקרב.

ד. הפעלת סנקים וכוחות ניידים

בשלב הלחימה על היעד יופעל השריון למשימות אפשריות אלה:-

(1) השתתפות בלחימה לכיבוש היעדים על-ידי:-

(א) סיוע צמוד של סנקים ל-חי"ר או ל-חרמ"ש חוץ הסתערויות יחד עם יחידות ה-חי"ר או ה-חרמ"ש.

(ב) הפעלת סנקים בסיוע קרוב להתקפות על יעדים נוספים. הסנקים יתקדמו אל היעדים שנכבשו. יעדים אלה ישמשו בסיס-אש שממנו יסייעו הסנקים לכיבוש המוצבים הסמוכים.

(2) הפעלת סנקים בסיוע לבלימת התקפות-נגד. כאשר לאויב סנקים בגזרת-ההתקפה, יהיה זה תפקידם העיקרי של סנקי הכוח התוקף.

(3) הואיל ובשלב זה נודעת חשיבות רבה למהירות שבה תנוצל כל הצלחה מקומית, מן-הרצוי שהעתודות, או לפחות חלק מהן, תהיינה ממוקמות על כלי-רכב קרביים - זחל"מים או רכב בעל הינע קדמי.

(4) כדי לשחף את מקסימום הכוחות בהסתערות אפשר להשתמש לאבטחת האגפים, בין-היתר, ביחידות תותחי נ"ט נגררים, חול"רים, ביחידות סיור מוגברות בנשק נ"ט או בשריון, וביחידות חי"ר או חה"נ, לאחר שסיימו את מילוי משימתן העיקרית.

ה. לחימה במגנני נ"ט

מגנני ה-נ"ט העוצבתיים של האויב המגן בשיטה הקווית ממוקמים כמוצבים עצמאיים בין הדרג העוצבתי הראשון לשני, בגזרה שבה מצפה האויב להתקפת שריון. בתכנון ההתקפה ובביצועה יש לתת את הדעת על דברים אלה:-

(1) הבקעת המערך תיעשה ככל-האפשר במקום שיאפשר את איגופו של מגנן ה-נ"ט; על-ידי-כך ייאלצו סנקי האויב לנטוש את המגנן כדי להשתחף בקרב בגזרות המותקפות, והמגנן עם התותחים המחופרים יהיה חסר תועלת לאויב.

(2) כאשר המגנן ממוקם בפרט-נוף שיש הכרח לכובשו לשם הבקעת המערך, יש לתקפו מהאגף או מהעורף ולא מהכיוון הצפוי, וככל-האפשר בלילה. תמרון זה חיוני, ויש לבצעו ב-רק"מ וברגל בהתאם לאפשרויות התנועה המעשית בקרב הנתון.

(3) התקפת-יום של שריון היישר על מגנן-נ"ט היא הדבר אשר לו מצפה האויב; לכן לא תינקט שיטת-התקפה זו אלא כאשר הזמן דוחק, וזו היא האפשרות המעשית היחידה.

68. נקודות להדגשה בניהול הקרב

א. הכוח המטהר חייב להיכנס רענן ובמלוא-כושרו למילוי משימתו בלחימה על היעדים. לכן בחלקיו העיקריים של הכוח המטהר לא ייכללו יחידות שנטלו חלק פעיל בשלבים הקודמים של ההתקפה (באבטחת התנועה למגע וההיערכות ובשלב הלחימה אל היעדים).

ב. המהירות בה ינוצל כל הישג להנחתת ההתקפות בתוך המערך עשויה לקבוע את הצלחת הקרב. לפיכך שליטה טובה של המפקד, שמאפשרת החלטה מיידית ונחושה, מוודאת ניצול הזדמנויות בלתי-חוזרות הצצות במהלך-הקרב.

ג. הלחץ הקשה ביותר יוטל על היחידות המטהרות, שעיקרן חי"ר, חרמ"ש וסנקים. חיוני להעמיד לרשותן כל אמצעי סיוע או תובלה שבנמצא. על המפקדות הממונות להיות ערות, שפעולות-התיאום הדרושות להגשת הסיוע בעתו ייעשו בשלמות.

ד. יש לשאוף לחדור במהירות לעומק המערך ולהטיל את תפקידי הטיהור בעורף על יחידות בגמר מילוי משימתן העיקרית.

ה. חיוני לקבוע אילו יחידות יטהרו את השטחים שנכבשו ויחזיקו בהם, ואילו יחידות יתארגנו מייד עם גמר הכיבוש וייפזרו להתקדם כעתודה, או ככוח מסתער, לכיבוש יעדים נוספים. אפשר להטיל את תפקידי הטיהור הסופי על כוחות אלה:-

(1) הכוחות המטהרים עצמם.

(2) העתודה של מפקדת הכוחות התוקפים. בדרך-כלל אין זה רצוי להטיל את תפקיד הטיהור על העתודה, שהיא כוח רענן שטוב להפעילו למשימות חיוניות יותר בלחימה הלאה בעומק האויב.

ו. יש לזכור, כי רק לעתים נדירות יהיו תחילת הטיהור או אפילו גמר כיבוש היעדים תנאי לניצול ההצלחה. הכוח יתחיל בניצול ההצלחה מייד כשהתנאים יאפשרו זאת, ואפילו תוך כדי הלחימה על היעדים.

69. שליטה

הואיל והמצב המבצעי עלול לחייב לעתים תכופות שינויים בתכנית, מן-החשוב שבשלב זה יעמוד המפקד בהקדם על התפתחות המצב ויפנה את המאמץ לכיוון שנתגלה כמבטיח הצלחה. כל-אימת שניתן להשיג שליטה טובה יותר או תצפית, יימצא המפקד קדימה עם חבורת-פיקוד, וכן יפעיל קציני-קישור כדי לזרז את הדיווח השוטף מהכוחות הקדמיים.

70. עיתוי

א. השיקולים בעד או נגד ניהול הלחימה על היעדים ביום או בלילה מעמידים אותנו בדרך-כלל בפני הדילמה של קשיי התמצאות ושליטה על הכוח התוקף, שהם אופייניים ללחימה בלילה, לעומת הסיכויים להגיע ליעדים עורפיים ועיקריים בלילה במהירות ובמעט אבדות ולהגביר את האנדרלמוסיה ואת הזעזוע המורלי אצל המגן. כל-אימת שאין לתוקף עדיפות מכרעת בכוחות, באמצעי אש וכד' על המגן, יש להעדיף את הלחימה בלילה על-אף כל הקשיים הכרוכים בכך - מטעמים אלה:-

(1) ערפל-הקרוב אצל המגן גדול פי-כמה בלילה מאשר ביום, ויקשה עליו להפעיל באופן תכליתי ויעיל את תכניות-האש ואת התקפות-הנגד המתוכננות שלו.

(2) החשכה מגבילה מאד את האויב בניצול השריון שלו לשם פגיעה בכוח התוקף ולשם שבירת ההתקפה.

ב. בנסיבות מסוימות תימשך ההתקפה של עוצבה יממה תמימה ואפילו יממות-מספר. מאחר שנעדיף תמיד לבצע את שלב הלחימה אל היעדים בלילה, יבוצע שלב הלחימה על היעדים (כולו או חלקו) בנסיבות אלה במשך שעות-היום. כדי לבצע ביעילות את הלחימה על היעדים ביום וכדי לשמור על תנופת ההתקפה יש צורך בסיוע צמוד של טנקים (או מט"נים) ובסיוע הדוק של הנדסה וארטילריה. בלי סיוע צמוד של טנקים והנדסה ובלי סיוע ארטילרי יקשה מאד לשמור על תנופת הלחימה על היעדים בשעות-האור.

שלב ניצול ההצלחה וההתארגנות

71. כללי

א. שלב ניצול ההצלחה וההתארגנות מתחיל לאחר כיבוש היעדים המוחקפים, כולם או חלקם. שלב זה עשוי לכלול את הפעולות העיקריות הבאות או חלק מהן:-

(1) התקדמות כוחות ניידים ומשוריינים דרך המערך שהובקע אל עומק האויב.

(2) התארגנות הכוחות המסתערים להמשך ההתקפה או להתקדמות.

(3) תקיפת מטרות "מזדמנות" אשר לא תוכננו מראש, שנחגלו תוך כדי הלחימה.

(4) התארגנות חפוזה להדיפת התקפות נגד.

הערה:- ההתבססות להגנה - שתיעשה בהמשך להתארגנות החפוזה להדיפת התקפות-נגד - תפורט בפרק "הגנה".

ב. שלב ניצול ההצלחה וההתארגנות יתוכנן מראש כחלק מתכנית ההתקפה. אף-על-פי-כן יהיה על-הרוב מחובתו של המפקד לעשות שינויים בביצוע השלב מטעמים אלה:-

(1) ההזדמנויות לניצול ההצלחה שייווצרו תוך כדי הקרב ובסיומו יוטלו על כוחות שלא תוכננו לכך מראש.

(2) שיבושי התכנית, שיחולו תוך כדי הלחימה על היעדים, וכן אבדות היחידות המסתערות יחייבו אלתורים ושינויי-משימות לחלק מהכוחות.

(3) תגובות בלתי-צפויות של האויב לאחר כיבוש היעדים המתוכננים עלולות לחייב ביצוען של פעולות שונות מאלו שתוכננו מראש.

ג. שלב ניצול ההצלחה וההתארגנות מעמיד את המפקד בפני דילמות אלה:-

(1) בשלב ההכנות - האם להסיל על העתודה משימות בשלב הלחימה על היעד, או שמשימתה העיקרית תהיה לפעול בשלב ניצול הצלחה?

(2) בלחימה על היעד - האם להפעיל את העתודה (או אפילו חלק מהכוחות המתוכננים ללחימה על היעד) לניצול הצלחה מזדמנת, שנתגלתה תוך כדי הלחימה, ובכך להסתכן בהעדר עתודה, או לשמור את העתודה עד גמר כיבוש היעדים לשם אבטחת הצלחת הלחימה על היעדים?

(3) בשלב ניצול הצלחה וההתארגנות - האם לשים את הדגש בהתארגנות והתבססות או בניצול הצלחה? ניצול הצלחה מידי על-ידי זינוב האויב מחייב מקסימום ויחורים על הצטיידות מחדש, על איגוד כוחות בהתאם למשימה ועל מנוחת הגייסות. כן עלולה רדיפה מיידית להחליש את כושר-העמידה של הכוח התוקף בפני התקפות-נגד של האויב. לעומת-זאת ניצול-הצלחה מהיר אל עומק האויב עשוי לערער ולפורר את כלל מערכו.

ד. אין לקבוע מראש את הגורמים שישפיעו על החלטת המפקד, פרט לשני גורמי-יסוד:-

(1) כאשר משימתו הבאה של הכוח היא התקדמות, ישתדל המפקד, עד גבול הסיכון האפשרי, לשמור על כוח-עתודה רענן, שינצל את הצלחה ולא ישתתף בלחימה על היעד.

(2) כאשר משימתו הבאה של הכוח היא התבססות במקום או התארגנות מחדש, עשוי המפקד לנצל יותר כוחות בשלב הלחימה על היעדים.

ה. התארגנות מחדש (ראשונית)

ההתארגנות מחדש תיעשה לאור התכנון הראשוני, לאור השינויים שיחולו כתוצאה מאירועי הקרב ובהתאם למשימה הבאה של הכוח התוקף. ההתארגנות כוללת בעיקר איגודי כוחות, הצטיידות והשלמת תכנון ופקודות. ההתארגנות הראשונית, בין שתיעשה למטרת התקדמות ובין שתיעשה לשם התבססות להגנה, תהיה כמעט חמיד משולבת בפעולות חופפות אלה:-

(1) פעולות-אבטחה, ובעיקר אבטחת נ"ט, שבהן יטלו חלק כוחות מאבטחים, טנקים וכך כל הכוחות תוך כדי התארגנותם.

(2) פעולות לניצול הצלחה מקומית, שבהן יעסקו חלק מהכוחות אשר יתארגנו רק לכשיחפנו מפעולתם ההתקפית.

72. ניצול ההצלחה

הפעולות לניצול ההצלחה ייעשו בהיווצר תנאים לכך תוך כדי הלחימה על היעדים, ובעיקר בשלב ניצול ההצלחה וההתארגנות. ניצול ההצלחה יתבטא באחת הדרכים הבאות או בשילובן:-

א. רדיפה באש אחרי אויב נסוג (אשר בדרך-כלל יש לשלב בה גם תנועה).

ב. רדיפה פיסית אחרי אויב נסוג כדי להשמידו.

ג. התקפה על יעדים נוספים בעומק.

ד. התקדמות והדיפה לעבר יעדים נוספים בעומק שטחי-האויב.

73. התארגנות חפוזה להדיפת התקפות-נגד

א. הכוננות לקדם פני התקפת-נגד, ובעיקר התקפת-שריון, מחייבת לקבוע, עוד בזמן התכנון, את פרטי-הנוף שעליהם יתבססו הכוחות המסתערים לאחר כיבוש היעדים. כן יש לתכנן ולקדם במהירות, עוד לפני הגיע ה-תד"לים, נשק נ"ט, ובעיקר טנקים, למתן הגנה נ"ט לכוחות המסתערים.

ב. ההתארגנות אפשר שתיעשה על היעדים האויביים, על שטחים אחרים, או תוך שילוב של שתי האפשרויות. השיטה שתינקט תהיה מותאמת על-הרוב לסוגי המערכים שיוחקפו:-

(1) בהתקפה על מערכים מוגנים מבוזרים בשיטה הקווית מרבית החפרות הן במדרונות הקדמיים לכיוון הכוח התוקף. לפיכך יהיה הכרח לקבוע את שטחי-ההתבססות דווקא במדרונות שבכיוון הנגדי שלצד האויב. לכן ההתבססות לאחר התקפה על יעדים מוגנים מבוזרים קוויים לא תישען על-הרוב על הביצורים או על פרטי-הנוף של המערך.

(2) בהתקפה על מערכים מוגנים היקפיים ניתן לנצל את מרבית העמדות וחפרות-הקשר, הן כמחסה מהפגזה ארטילרית והן כעמדות-הגנה נגד התקפות-נגד של האויב. לפיכך לעתים קרובות יש להעדיף ביצוע ההתבססות וההתארגנות על היעדים הכבושים.

ג. כל-אימת שאפשר תכלול ההתארגנות הראשונית הוצאת מסך מאבטח וטנקים, קדימה או לאגפים, כדי לבלום את התקפות-הנגד של האויב וכדי לתת חיפוי להתארגנותם מחדש של הכוחות המסתערים ללא לחץ של האויב.

74. כאשר המשימה הבאה של הכוח היא להתבסס להגנה, תפורט תכנית ההתבססות עוד לפני תחילת ההתקפה. התכנון יכלול פרטים אלה:-

א. תכנון ההגנה, שיעשה בעיקר לפי מפות ו-תצ"א - ר' פירוט בפרק "הגנה" (בכרך ב).

ב. תכנון התארגנות חפוזה ראשונית לאבטחת ההתבססות, שתישען על איגודי הכוחות הקיימים ועל כוחות מאבטחים רבים יחסית.

ג. תכנון דילוג אמצעים להתארגנות ולהתבצרות.

מעבר כוחות ניידים ומשוריינים דרך המערך שהובקע

75. כללי

א. לאחר שהאויב הפעיל את עתודותיו המקומיות נגד הכוחות המסתערים, שהבקיעו את מערך ההגנה שלו וחדרו לתוכו, והתנגדותו מתחילה להתערער, יש לחדול מן התקיפה השיטתית נגד כל עמדה ועמדה של האויב ולנצל את חולשותיו על-ידי תנופה רבתי.

ב. זהו הרגע שבו יש לנצל את ההישגים שהושגו במלוא התנופה האפשרית, ותוך כדי דחיית סיהור עמדות צדדיות, ואפילו תוך הסתכנות באגף חשוף, לפרוץ אל עומק מערך האויב המעורער ולעורפו. משימה זו תוטל על כוח שנקבע לכך מלכתחילה (כוח-העתודה או כל כוח אחר), הנמצא בקרבת מקום, שאפשר להטיל עליו משימה כזאת.

ג. כוח זה עשוי לפעול בשתי שיטות:-

(1) הכוחות שתקפו בשלבים הקודמים יצרו פרוזדור המאפשר את זרימת הכוח לניצול ההצלחה, ואז מתחיל הכוח מייד בהתקדמות ורדיפה.

(2) הכוחות שתקפו בשלבים הקודמים לא השלימו את עשיית הפרוזדור, כתוצאה מכישלון מבצעי או מהעדר כוחות מספיקים, או שהאויב התבסס בכמה קני-התנגדות בעורפו של המערך, השולטים על צירי-התנועה.

במקרה כזה על הכוחות הניידים היעודים לניצול ההצלחה לפלס לעצמם דרך-מוצא על-ידי התקפות-מחץ מהירות על קני-ההתנגדות של האויב. לשם כך ירוכז בשבילם מלוא-הסיוע, ובמיוחד ארטילריה ואווירייה.

ד. הכוח המחאים ביותר לביצוע סיום מכריע של שלב הלהימה על היעדים ולניצול ההצלחה הוא כוח-שריון, כשהוא מופעל במרוכז ומסוגל לטפל ביעילות גם בקני-ההתנגדות. כוח זה אפשר שימשיך מייד בהתקדמות ורדיפה ואפשר שיוצרך להתארגנות קצרה לאחר השמדת קני-ההתנגדות והשלמת הבקעת מערך האויב.

ה. הכוחות שתקפו בשלבים הקודמים יוכלו לסייע לכוח המנצל את ההצלחה על-ידי:-

(1) פתיחת צירי-ההתקדמות שהוחלט עליהם מראש, הכשרתם ואבטחתם.

(2) מחן סיוע ארטילרי לכוח המתקדם עד קצה גבול-הטווח של כלי-הנשק.

(3) המשכת קיום לחץ על מערך האויב שבאגפי הפרצה שהובקעה במערך האויב.

(4) העברת ידיעות לכוח המתקדם לניצול ההצלחה.

ו. לאור השינויים העלולים לחול במערך האויב אין כל אפשרות להוצאת פקודות מפורטות בשלב זה. עם זאת, בכל-עת יש לשקול בהערכת המצב את כל הקשור בביצועו של השלב ולאגד כוחות בהתאם. להלן נקודות להדגשה בתחומים אלה:-

(1) איגוד כוחות ושיטת-פעולה.

(2) עיתוי.

(3) שליטה.

(4) פיקוח היסעים.

76. איגוד כוחות לניצול ההצלחה

א. באיגוד הכוחות יש להקצות כוח נייד בעל עצמה מספקת, הבנוי באופן מאוזן. הכוח יכלול טנקים, יסודות חי"ר/חרמ"ש, חה"נ וארטילריה - כדי שיוכל להבקיע דרך שרידי מערך האויב ולנצל את ההצלחה על-ידי התקדמות ורדיפה.

ב. הניידות צריכה להקנות לכוח אפשרות לנוע במהירות אל עומק מערך האויב כדי למנוע ממנו הקמת מערכי-הגנה נוספים וכתוצאה מכך לערערו כליל; העצמה צריכה לאפשר לו להתגבר במהירות על מערכי-אויב - אם אלה קני-ההתנגדות חוסמים את פרוזדור ההתקדמות ואם אלה מערכים נוספים שהוקמו בעומק.

ג. עם יציאת הכוחות היעודים לניצול ההצלחה למרחב הבלתי-מוגן, בעורפו של מערך ההגנה של האויב, יפעלו למשימות האפשריות הבאות, כפי שהוטלו עליהם או כפי שהאויב עלול לכפות עליהם על-ידי עתודותיו:-

(1) יתקדמו לעומק שטחי האויב (שיטת-פעולה זו מפורטת בפרק "התקדמות ורדיפה").

(2) ימשיכו בכיבושו ובערעורו של מערך האויב או חלק ממנו מעורפו לשם פתיחת צירים נוספים או לשם מיטוטו המוחלט.

(3) יתפסו שטחים חיוניים לאויב בעורפו של המערך ויתארגנו בהם להגנה.

(4) ייערכו להגנה או יילחמו בעתודות האויב, כשהן עורכות החקפות-נגד.

77. שטחי-המתנה

א. אין להפסיק את תנופת ההתקדמות ואת הלחץ על האויב, בשלב זה, כדי לא לאפשר לו להתארגן.

ב. אולם חוץ כדי להתקדמות של הכוח-לניצול-ההצלחה דרך הכוחות שביצעו את שלבי הלחימה אל ועל היעדים יהיה צורך מדי פעם בפעם להשהותו, עד להתבהרות המצב המבצעי או עד מועד קידומו לפי שיקולי הרמה הממונה.

ג. מקומות-השהיה אלה נקראים שטחי-המתנה. הדבר המייחד אותם הוא, שהכוח המרוכז בהם ערוך בחקנית-ההתקדמות ובכוננות מלאה ללחימה.

ד. שטח-ההמתנה צריך שיהיה:-

(1) בקרבת דרכים המאפשרות תנועה מהירה קדימה דרך מערך האויב.

(2) במקום שיאפשר שינוי צירי-התקדמות בשעת-הצורך.

(3) במקום שלא יפריע לכוחות אחרים במילוי משימותיהם.

(4) במקום שנותן מקסימום הסתר לכוח.

(5) בשטח שיאפשר הגנה נגד אווירית האויב ונגד התקפות-הנגד שלו על הקרקע.

ה. הכוחות-לניצול-ההצלחה חייבים להיכנס לשטחי-ההמתנה כשהם מאוגדים בצוותי-קרוב, אך יש להחזיקם בשטחים אלה פרק-זמן מינימלי בלבד.

78. עיתוי ההתקדמות

א. מן-הרצוי לחכנן את גמר ההבקעה ותחילת ההתקדמות כן, שתיעשה לאור יום - מטעמים אלה:-

- (1) היא בעיקרה פעולה של שריון וכוחות-חי"ר ניידים. יעילותם ביום, בקרבות הניידים של ניצול-ההצלחה, גדולה מאשר בלילה.
 - (2) הכוחות המתקדמים פועלים נגד יעדים לא-מוכרים ונגד מערכי-אויב לא-מזוהים מראש. מכאן החשיבות הנודעת לאפשרות של תצפית ישירה וסדירה על יעדים אלה.
 - (3) האויב עלול לשבש את צירי-התנועה העיקריים, המשמשים לתנועת הכוחות המתקדמים. כן צריך שהכוחות יוכלו לתמרן באופן נוח, ואילו החשכה עלולה להקשות הן על פריצה מהירה של צירי-התנועה והן על תמרון הכוחות.
 - (4) תיווצר אפשרות נוחה יותר לתפעול הארטילריה.
 - (5) ניתן לנצל את הסיוע האווירי - בתצפית, באמנעה קרובה - שהוא חיוני ביותר לכוח מתקדם.
- ב. על-אף האמור לעיל, בתנאי נחיתות באוויר נעדיף את ביצוע ההתקדמות דרך הפרצות שבמערך האויב ואת המשכה בעומק שטח האויב - בלילה.
- ג. קשה לקבוע במדויק את המועד לקידום הכוחות המתקדמים. בדרך-כלל מן-הרצוי להתחיל בקידום הכוחות הניידים לניצול ההצלחה לאחר הצלחת מקומיות של הכוח התוקף והתערערות האויב (כשדללו מקורות האויב להתקפות-נגד מקומיות ועל-הרוב עוד לפני הנחתת התקפת-נגד עיקרית).
- ד. המועד לקידום הכוחות צריך שיישקל כראוי על-ידי המפקדים. אסור לדחות מועד זה כדי לא להחמיץ הזדמנויות בלתי-חוזרות. לעומת-זאת אם יקודמם הכוחות קודם-זמנם, עלולים הם להסתכן בקרבות המתנהלים בתוך המערך ולא יהיו במלוא-הכושר לנצל את ההצלחה. על-כל-פנים אין לחכות בהחדרה לניצול ההצלחה עד סיום כיבושיהם של כל היעדים וטיהורם, אלא יש לנצל את שריון-המגן שלהם ואת כושר-ניידותם ולעבור בין יעדים, ואפילו נמשכת עליהן הלחימה.

79. שליטה בזמן הכניסה לפעולה של הכוחות-לניצול-ההצלחה

- א. במשך כל שלבי-ההתקפה על הכוח המיועד לניצול ההצלחה לקיים מגע הדוק עם העוצבות/יחידות המסתערות, כדי שיהיו בידי ידועות מעודכנות על מצב האויב, עד תחילת פעולתן וגם בהמשכה. לשם-כך יש לשלוח קציני-קישור ממפקדת-העוצבה וממפקדות-יחידות-המשנה למפקדות המקבילות של הכוחות המסתערים.

ב. לכשיראו סימני-החלשה במערך האויב, ימקם מפקד הכוח-לניצול-ההצלחה את חבורת-הפיקוד ליד מפקדת הכוח המבקיע פרוזדור במערך המוגן.

ג. היסודות המובילים של הכוח המתקדם חייבים להחזיק קבוצות-סיור ביחידות הקדמיות של העוצבה המסתערת, כדי שאפשר יהיה לקבוע בזמן את מועדי-ניצול-ההצלחה. יש לנקוט את כל האמצעים הדרושים כדי למנוע מהאויב את הערכת כוונותינו על-ידי גילוי קבוצות אלו.

80. פיקוח היסעים במעבר כוחות דרך המערך

א. תכנית-פיקוח-היסעים יסודית וגמישה כאחד היא אחד הגורמים החשובים, העשויים לקבוע את הצלחת קידום הגייסות לעורפו של מערך האויב; כי לעתים תכופות יהיה צורך לשנות את סדר התנועה חוץ כדי המבצע, וכך עלולים אי-התנגדות או שיבוש בפעולות כוחותיו לעכב את התקדמות הכוח.

ב. היסודיות בתכנית ההיסעים תבוסא (בין היתר) בדברים אלה:-

(1) קביעת סדר-קדימות לתנועה קדימה בצירים שנפרצו ובמידת האפשר קביעת לוח-זמנים.

(2) הקמת רשת-פיקוח-היסעים, אליה יהיו קשורים כל מפקחי הקטעים ונקודות-הפיקוח.

(3) הצבת מכווינים בפרצות שבמכשולים - להכוונת כלי-הרכב.

(4) ריכוז אמצעי-חילוץ ופריסתם בצירי-התנועה, בעיקר במעברים ובמפצלים.

(5) קידום כלי-רכב הכרחיים בלבד.

(6) שילוט נרחב.

(7) היתר תנועה רק לפי אישור מרכז-התנועות.

(8) קביעת שטחי כינוס והמתנה לשריון לפני ככל-האפשר ובמקום ממנו ניתן להפעיל את השריון במהירות לעבר הצירים שנפרצו. שטחים אלה אסור שיפריעו לניהול הקרב.

ג. מאחר שביסוס "ראש-הגשר" מעבר למכשולי האויב וקידום הכוחות יתבססו על צירים מועטים, מן-ההכרח שפיקוח ההיסעים ירוכז בידי המפקדה הגבוהה.

ד. קודם הפעלת הכוח המתקדם לניצול ההצלחה על מרכז-התנועות לוודא שצירי-ההתקדמות יהיו פנויים מכלי-רכב - שלא לשבש את תנועת הכוח. כן אין להעלות את הכוח על צירי-התנועה, בטרם ניתנה לו פקודת-התקדמות.

ה. במהלך קרב-ההתקפה ודאי יחולו שיבושים בסדר התנועות של הכוחות קדימה לניצול ההצלחה. יש להדגיש, כי כוחות שנקלעו במהלך הקרב אל תוך המערך של האויב יצטרכו לעתים לנוע במהירות קדימה אל מעבר למערך האויב, אפילו עדיין לא הגיע תורם בסדר-הקדימות של החכנון הראשוני. פעולה זו חיונית הן כדי לפנות את הצירים והן כדי שהכוחות הראשוניים, הנמצאים בעין, יפרצו במהירות את עומק מערך-האויב.

81. התארגנות הכוחות המסתערים להמשך ההתקפה או להתקדמות

כל יחידה בגמר מילוי משימתה העיקרית בשלבים הקודמים מתחילה מיידי בהתארגנות להמשך פעולתה, אפילו טרם הגיע אליה ה-חד"ל. כוחות חי"ר יעדיפו בדרך-כלל להתארגן ביעדים שנכבשו, כשיש בהם חפרות ומקלטים. כוחות-שריון יעדיפו בדרך-כלל להתארגן מחוץ ליעד שנכבש, תחום טקטי אחד לעבר כיוון ההתקפה או ההתקדמות.

82. אפילו לא הוטלה על היחידה משימה מוגדרת לאחר מילוי המשימה הראשונית שלה, עליה לראות את עצמה ככוח-עתודה, שמכאן והלאה אפשר שיוטלו עליה משימות נוספות.

83. ההתארגנות להמשך המשימה תיעשה באופן זה:-

א. כל כוח, מיידי בגמר מילוי משימתו העיקרית, יארגן את יחידות-המשנה שלו מחדש, יווסת תחמושת, דלק ובמידת-ההכרח גם כוח-אדם ואמצעים אחרים, ויוודא ככל-האפשר מנוחה קצרה לכוח.

ב. המפקדה הממונה תוודא, שהדרגים המנהלתיים, ובייחוד חד"לים, (או בשריון - דרגי א1) יקודמו לקרבת היעדים עוד בשלב הלחימה על היעדים. יחד עם ריכוז הדרגים והשליטה עליהם יש לתת את הדעת לאפשרות של קידום חלק מהם אל היחידות שסיימו את מילוי משימתן לראשונה, אפילו טרם נסתיים שלב הלחימה על היעדים. הוא הדין בפינוי נפגעים ובחילוץ רק"מ שנפגע.

ג. כאשר חלק מהכוחות התוקפים סיימו את מילוי תפקידם, תבדוק המפקדה הממונה אולי רצוי לאגד חלק מהם מחדש ככוח שיהיה מוכן ומסוגל לבצע פעולות לניצול ההצלחה.

החילות בשלב ניצול ההצלחה וההתארגנות

84. כללי

בסעיפים הבאים מובאות נקודות להדגשה בפעולות של יחידות חי"ה, שריון, הנדסה, ארטילריה וחייל-האוויר בשלב ניצול ההצלחה וההתארגנות.

85. חי"ר

א. המשימות האופייניות של עוצבות ויחידות חי"ר בשלב זה הן:-

- (1) התארגנות והתבססות להגנה בפני התקפות-נגד של האויב.
- (2) מתן אבטחה וחיפוי למעבר כוחות ניידים דרך המערך שהובקע לעבר עומקו של שטח האויב.
- (3) השלמת כיבושו וסיהורו של המערך שהובקע.
- (4) לעתים השתלטות על המרחב שנכבש וסיוע בהסלת משטר צבאי בו.
- (5) התארגנות להחקפה על יעדים בעומק או להמשך התקדמות (על-הרוב בעקבות כוחות-שריון).

ב. מרבית יחידות השריון והארטילריה, או אף כולן, שניתנו בסיוע או ת"פ כוחות ה-חי"ר המסתערים, יילקחו בשלב זה, פרט למקרים שבהם עוצבת (או יחידת) חי"ר ממשיכה בהתקפה על יעדים בעומק או בהתקדמות.

ג. כאשר כוחות-שריון מתקדמים דרך המערך שהובקע, אפשר שתינתן להם, או לפחות למשמרות הקדמיים של השריון, קדימה במעבר הצירים לעומת קידום ה-תד"לים של ה-חי"ר המתארגן.

86. שריון

א. המשימות האופייניות של עוצבות ויחידות שריון בשלב זה הן:-

- (1) קידום עוצבות או יחידות שריון דרך מערך האויב לניצול ההצלחה, על-ידי התקדמות ורדיפה, או לתקיפת יעדים בעומק.
- (2) לחימה בשריון אויב התוקף נגד.

ב. כאשר כוחות-שריון פועלים באופן עצמאי, או כשהם מקימים לעצמם פרצה באחת מגזרות-ההתקפה, ימשיכו חלק מהכוחות המבקיעים באבטחת הפרצה שהובקעה, עד שיוחלפו על-ידי כוחות חי"ר, אולם תוך כדי כך יתארגנו להמשך ההתקדמות.

ג. ההתארגנות של יחידות-שריון (בעיקר טנקים) שסייעו בשלב הלחימה אל היעדים ואשר לא פעלו תחת פיקוד או בסיוע לכוחות המסחערים בשלב זה, תסתיים הקדם ככל-האפשר עוד לפני שלב ניצול ההצלחה וההתארגנות.

ד. תינתן קדימה לקידום דרגי א-1 ליחידות שהשתתפו בשלב הלחימה על היעדים, כדי שיצטיידו ויחארגנו מייד להמשך הלחימה.

ה. יחידות הארטילריה המתנייעת שסייעו לקרב ההבקעה יעברו בשלב זה ת"פ עוצבות או יחידות השריון.

87. הנדסה

א. המשימות האופייניות של כוחות-ההנדסה בשלב זה הן:-

(1) הכשרת דרכים והחזקתן לקידום כוחות, תד"לים ודרגים מנהלתיים.

(2) סיוע להתבצרות.

ב. הכוח פורץ-המכשולים יתפרק עד לתחילת שלב ניצול ההצלחה באופן זה:-

(1) הכוחות המחפים והמסייעים יחזרו ליחידותיהם.

(2) חלק מכוחות-ההנדסה יעסקו בהרחבת פרצות במכשולים, בהכשרת דרכים ובהחזקתן.

(3) חלק מכוחות-ההנדסה יסייעו בשלב ניצול ההצלחה להתבססות היחידות המתארגנות להגנה.

(4) אפשר שחלק מיחידות-ההנדסה יופעלו להקמת מכשולים ושידות-מוקשים בדרכי-גישה אפשריים של עתודות-האויב.

ג. יחידות-ההנדסה משוריינות, שפעלו קודם-לכן במסגרת הכוח פורץ-המכשולים, יסיימו את מילוי תפקידם ויחארגנו עד תחילת שלב זה. כאשר הוטל על יחידות-השריון לפלס ולהכשיר צירים להתקדמות, יסתייעו בשלב זה בעיקר ביחידות-ההנדסה המשוריינות.

88. ארטילריה

א. המשימות האופייניות של הארטילריה בשלב ניצול ההצלחה וההתארגנות הן:-

(1) התקדמות בעקבות כוחות-השריון.

(2) דילוג לעמדות המאפשרות מתן סיוע ארטילרי לתקיפת יעדים בעומק.

(3) חיפוי ומתן סיוע ארטיילרי להתארגנות ולהתבססות.

(4) אבטחת נ"מ.

ב. יחידות הארטיילריה המתנייעת יעברו בשלב זה ת"פ עוצבות או יחידות השריון. כאשר המשימה הבאה היא התקדמות או תקיפת יעדים בעומק, אפשר שכל יחידות-הארטיילריה ידלגו לעמדות קדמיות וימשיכו לפעול במרוכז ת"פ המפקדה הגבוהה יותר.

ג. העמדות הראשונות שמהן ניתן סיוע ארטיילרי לשלבי הלחימה אל היעדים ועל היעדים צריכות לאפשר מתן סיוע גם לשלב ניצול ההצלחה וההתארגנות, עד שכוחות העתודה או השריון יתקדמו דרך המערך המובקע לעורפו של האויב.

ד. אבטחת נ"מ תינתן בעיקר לעוצבות-שריון. בשלב ניצול ההצלחה וההתארגנות תינתן קדימה באבטחת נ"מ לקידום הכוחות הניידים דרך הפרצה שבמערך לעורפו של האויב.

89. סיוע-אוויר

א. המשימות האופייניות של ח"א במתן סיוע התקפי הן:-

- (1) אמנעה קרובה שחמנע או תקשה על האויב לפתוח בהתקפות-נגד או להתארגן במערכי-הגנה חפוזים בעומק.
- (2) סיוע התקפי קרוב נגד התקפות-נגד של האויב או נגד קני-התנגדות שעדיין נשארו בקרבת צירי-ההתקדמות.
- (3) סיוע-אמנעה לאורך צירי-ההתקדמות ונגד עוצבות-שריון של האויב, בעיקר כאשר המשימה הבאה של הכוח היא התקדמות ורדיפה.
- (4) חצפית אוויר ממטוסים קלים, שתכליתה לגלות ולהתריע על תנועת כוחות האויב בגזרת הפעולה ובקרבתה.

ב. בדרך-כלל לא יהיו נחונים מוקדמים, שיאפשרו לתכנן סיוע אווירי לשלב זה. לפיכך אפשר שהסיוע ההתקפי יהיה מתוכנן חלקית או סיוע מיידית.

ע י ת ו י ה ה ת ק פ ה

90. בדרך-כלל מן-הרצוי שההתקפה על מערכים מוגנים תיערך או לפחות תחיל בלילה. אולם ישנם גורמים רבים שעלולים להשפיע על קביעת מועד ההתקפה, אשר השליטה בהם לא תמיד נתונה היא בידי מפקד הכוח התוקף. גורמים אלה עלולים להיות:-

- א. שיקולי זמן ומרחב המחייבים פעולה מיידית ומהירה.
- ב. מצבו ועצמתו של האויב (איחן, מעורער, מבוצר, וכו').
- ג. עצמת כוחותינו ומצבם לעומת האויב (שריון, סיוע ארטילרי, שליטה באוויר וכו').
- ד. נתוני הזירה - הקרקע ומזג-האוויר.

91. בסעיפים הבאים ייבחנו היתרונות והמגבלות של התקפה על מערכים מבוצרים - בלילה, עם שחר, ביום, בשעת בין-הערביים - וכן יוצגו כמה דרכים להתגברות על המגבלות.

92. התקפה בלילה

א. יתרונות ההתקפה בלילה הם:-

- (1) אח ההתקפה ניתן לבסס בעיקר על פעולת חיל-רגלים, כשהוא אינו תלוי במידה מכרעת בחילות אחרים.
- (2) אפשרות טובה יחסית להשגת הפתעה, בעיקר אם הלחימה אל היעדים נעשית לאחר הסתננות או באיגוף.
- (3) ניצול החשכה לתנועה בלי לתת מראש חיפוי ארטילרי לכוחות המסתערים. ניתן להניע את הכוחות בחיפוי נצור עד מערכת המכשולים של המגן ושם להיערך ללחימה אל היעדים (קיצור שלב הלחימה אל היעדים).
- (4) האויב מוגבל בהנחת התקפות-נגד ובעיקר בהנחת התקפות-שריון.
- (5) החשכה מונעת תצפית ישירה על הכוחות פורצי-המכשולים לפני מערך האויב.
- (6) ניתן להפעיל כוחות קטנים יחסית להשגת הכרעה, כל-אימת שמערך האויב מאפשר הסתננות לעורפו.

ב. מגבלות ההתקפה בלילה הן:-

- (1) קשיים בהתמצאות העלולים להקשות על איכוך נתיבי-התנועה והיעדים ולשבש את לוח-הזמנים. ניתן להתגבר על מגבלה זו לפי-הצורך על-ידי:-
 - (א) רמת-אימוך נאותה של הגייסות, דבר שניתן להשיג (ביך היתר) על-ידי אימוך בתנועה ממושכת בלילה, רגליח וממוכנת, בחנאים קשים לתנועה.
 - (ב) תנאי-ראות מתאימים - התנאים האידיאליים לביצוע התקפה-לילה הם בחנאי אור ירח (חלקי או מלא); אלה מאפשרים ליחידות-המשנה לבצע תמרונים תוך יכולת שליטה ניכרת.
 - (ג) היעזרות באמצעים טכניים מיוחדים, כגון: אודוגרף או א"א לשם ניווט נכוך.
 - (ד) סיור מוקדם לסימוך צירים ושטחי-היערכות. לעתים קרובות, בעיקר בהתקפה על-ידי איגוף עמוק או לאחר הסתננות, מן-הרצוי להפעיל קבוצת-הכנה שבה ישתתפו יחידות סיור, חלק ממפקדי היחידות המסתערות, קציני-סיוע ונציגי יחידות-חה"נ.
- (2) אם כי כרגיל הסיוע בלילה הוא יעיל כביום, בנסיבות מסוימות אפשר שיהיה יעיל פחות. בהרבה מקרים הירי מחושב מראש בלי שאפשר להאיר את השטח לבדיקת הדיוק על-ידי הנחתת מטחי-ביקורת. בנסיבות אלה צריך שחחומי-הבטיחות יהיו גדולים יותר.
- (3) אפשרות מוגבלת להפעלת שריון בסיוע לכוחות; יש צורך באמצעי-תאורה מיוחדים, וגם אז בהגבלות.
- (4) מן-ההכרח לפתוח בהקדם ולפני "אור ראשון" צירי-תנועה ליעדים הכבושים כדי לקדם אליהם אמצעים להדיפת התקפות-נגד משוריינות. פתיחת צירים בלילה כרוכה בעיות קשות מבחינה הנדסית.
- (5) קשיי התבססות בפני התקפות-נגד על יעדים בלתי-מוכרים, שקשה לזהותם בלילה.
- (6) קשיים בהפעלת עחודות לעבר יעדים שכבר נוצר עמם מגע.
- (7) פרק-הזמן הדרוש לפריצת מכשולים ולגישור בלילה הוא גדול יותר מאשר ביום.
- (8) קשיי-שליטה.
- (9) כוח קטן של המגן עשוי בחנאי שטח קשים לתנועה להשהות כוח עדיף של התוקף.

ג. השעה ש בלילה חיקבע למועד שיאפשר את ניצול היתרונות שנותנת החשכה, באופן שישאר מספיק זמן לפריצת המכשולים, לכיבוש היעדים ולהתבססות בהם בחשכה. ברמות גבוהות יותר יהיו לעתים קרובות מצבים שבהם לא ניתן לסיים את ההתקפה בלילה. במקרים כאלה חשוב, שלפחות שלב הלחימה אל היעדים יסתיים בחשכה.

93. התקפה עם שחר

א. היתרון העיקרי של התקפה שתחילתה עם שחר הוא, שלרשותו של הכוח התוקף עומד לילה שלם להכנות ולמסע התקרבות עד לשטחי-ההיערכות. על-ידי-כך צפוי, שהכוחות יגיעו במינימום הפרעות לשלב הלחימה אל היעדים, שיהיה קצר. כך תהיה השליטה עם שחר קלה יותר.

ב. זמן קצר לאחר תחילתה - תוך 15-30 דקות - הופכת המשכה של ההתקפה עם שחר להתקפת-יום על יתרונותיה ומגבלותיה.

ג. מגבלות ההתקפה עם שחר הן:-

(1) האויב יכול להנחית התקפות-נגד חוך זמן קצר לאחר כיבוש היעדים הראשונים, עוד בטרם הורחבו הפרצות במערכת המכשולים של המגן לקידום טנקי-התוקף. לכן כאשר ההתקפה-עם-שחר אינה נערכת בתנופה אחת ובעצמה גדולה נגד יעדים-מספר, יש חשש שהיא תיבלם לפני שהכוח התוקף כבש לעצמו "ראש-גשר" יציב.

(2) ישנם קשיים רבים בתיאום שבין הכוחות השונים בהתקפה, ובעיקר בין הכוחות המסתערים לבין הכוחות המסייעים לסוגיהם. הסיבה לכך היא תנאי-הראות השונים, כמוסבר להלן:-

(א) טנקים כשהם מסייעים או פועלים בשיתוף עם חי"ר או חרמ"ש זקוקים למידת-אור גדולה יותר מכוח ה-חי"ר או ה-חרמ"ש.

(ב) כלי-נשק שמסייעים בכינון ישיר לסוגיהם, לרבות נשק מסייע מובהק של חי"ר (כגון: מק"בים או תול"רים), ממוקמים בעמדות מרוחקות יחסית מהיעדים המותקפים, ולכן גם הם זקוקים למידת-אור גדולה יותר מאשר הכוח המסתער.

(ג) מטוסי חיל-האוויר יוכלו לפעול נגד מטרות-קרקע בדרך-
כלל לא לפני שחר-המסתערים ועוד 30 דקות.

(ד) אי-אפשר לקבוע את שעת-השחר המדויקת מראש, שכן היא
משתנית לפי סוג השטח ולפי מזג-האוויר. אפילו נבדקה
יום קודם, עלולה היא להשתנות למחרת, כאשר מזג-האוויר
הוא אביך, מעונן, ערפילי או בהיר, לעומת יום-האחמול.

ד. אפשר להתגבר על מגבלות ההתקפה עם שחר בדרכים אלה:-

(1) רק שלב התנועה למגע וההיערכות ייעשה בלילה, ואילו
הלחימה אל היעדים תחיל בשחר "מאוחר", כאשר סנקים,
הפועלים עם חי"ר או חרמ"ש, מסוגלים לפעול לפחות
בטווחים מינימליים - כרגיל 15-20 דקות אחרי שחר-
המסתערים. בכך ינוצל היתרון העיקרי של ההתקפה עם שחר,
כלומר: התנועה וההיערכות ייעשו בחסות החשכה.

(2) הכוחות המסתערים יתחילו בשלב הלחימה אל היעדים בשחר-
המסתערים, אולם יסתפקו בסיוע ארטילרי בשלב הלחימה אל
היעדים, ורק לאחר-מכן יצטרפו הסנקים לקרב.

(3) ההתקפה תחיל בשחר-המסתערים, אולם המטרות היעודות
לפעולת הסנקים יוארו בתאורה מלאכותית.

(4) בכל-עת אין להתנות את השעה ש להתקפה עם שחר בתנאי-
הראות של מטוסים. פרט לתפקידי-אמנעה נגד עמדות-
ארטילריה של האויב, שיתגלו על-ידי רשף החותחים, לא
יוכלו המטוסים להשתתף בתחילת ההתקפה.

94. התקפה ביום

א. יתרונות ההתקפה ביום הם:-

- (1) הסיוע האווירי והסיוע הארטילרי יעילים ביותר.
- (2) ניתן להסתייע בטנקים ולשחף פעולה אתם בעילות.
- (3) השליטה בכוחות גדולים קלה לעומת הלילה.

ב. החיסרון העיקרי של התקפת-יום הוא, שהכוח התוקף חשוף
לתצפית אויב ופגיע מתחילת הקרב ועד סופו, ואפשר שייפגע
וישובש כבר בשלב התנועה למגע וההיערכות ובשלב הלחימה
אל היעדים, עוד בטרם תחיל הלחימה על היעדים עצמם.

ג. בדרך-כלל יש להימנע מהתקפה שתחילתה עד גמר שלב הלחימה אל היעדים נעשית ביום - פרט לנסיבות של הפעלת חי"ר בשטחים בנויים, הרריים או סגורים, והפעלת יחידות-שריון בשטחים פתוחים, כאשר הנתונים של זמן-ומרחב ויחסי-כוחות מחייבים פעולה ביום.

95. התקפת בין-ערביים

א. להתקפת בין-הערביים מרבית המגבלות של התקפה-עם-שחר והתקפת-יום, בלי שיהיו לה היתרונות העיקריים של התקפת-לילה. למעשה אפשר לראות בהתקפת-בין-הערביים התקפה שתחילתה בסוף היום והמשכה וסיומה בלילה.

ב. התקפת בין-הערביים תופעל בנסיבות אלה:-

- (1) כשהיעד חפוז ורצוי לתוקפו בטרם יתוגבר ויבוצר.
- (2) בגלל שיקולים של זמן-ומרחב, כאשר חיוני לכוח התוקף להתקדם במהירות.
- (3) בגלל שיקולים של עצמה, דוגמת שריון נגד חי"ר, כשעדיף לנצל את הזמן הקצר של האור שנשאר להפעלת השריון.

ג. בכל מקרה של היחקלות באויב בשעת בין-הערביים יש לנצל את שעות-האור למגע אש, לסיוע ולפעולות מודיעין.

התקפה על מערך מוגן חפוזמערכי-הגנה חפוזים

96. המגן ייערך להגנה חפוזת, כאשר אין לרשותו די-זמן להיערך להגנה סדורה. ההיערכות החפוזת להגנה תיעשה בנסיבות אלה:-
- א. כוחות-המגן תופסים מערך-הגנה נוכח אויב המתקדם לכיוון גזרת-ההגנה.
 - ב. כוחות שהוכו לאחר כישלון של הגנה או התקפה נסוגים לשטח עורפי ומנסים להתארגן במערך חפוז כדי לבלום את המשך התקדמות האויב.
 - ג. במסגרת התקפה, כאשר הכוח התוקף או חלקים ממנו נערכים להגנה מול התקפת-נגד של הכוחות המגינים.
97. הכוח הנערך להגנה חפוזת ישתדל להשהות את ההתקפה הצפויה עליו, ולשם כך יפעיל כוחות מאבטחים חזקים יחסית; אלה ישהו את האויב כדי לתח בידי המגן פרק-זמן מקסימלי להתכסות להגנה.
98. הדברים המיוחדים מערך חפוז הם:-
- א. המפקדה הגבוהה תתכנן את התכנית השלדית ותקבע סדר-קדימות לתפיסת המערך ולהתבצרות. את פירוט התכנית תשאיר למפקדי-הגזרות - בשל חוסר זמן מספיק לתכנון מפורט על-ידי המפקדה הגבוהה ובשל הצורך לתפיסת השטחים אפילו בטרם הושלם פירוט התכנית.
 - ב. מפאת קוצר הזמן תינתן קדימה לתפיסת המערך הקדמי. צפוי, שעומק המערך יהיה קטן, או שהמערך יהיה מחופר יחסית בעיקר בחלקו הקדמי. אפשר שהמערך העורפי יתפס על-ידי הכוחות המאבטחים, בנסיגתם אל מאחורי המערך הקדמי.
 - ג. בכל סדר-קדימות שייקבע להתחפרות ולהתבצרות יתפסו הכוחות לראשונה את השטחים שעליהם הם מופקדים להגן וכירו את גזרותיהם. עם תפיסת השטחים יוצבו כלי-הנשק העיקריים, ורק לאחר-מכן תופעל חכנית ההתבצרות לפי סדר-הקדימות שייקבע.
 - ד. ככל שפרק-הזמן הניתן למגן יהיה קצר יותר כן צפוי שיהיה מחופר פחות ושמערכת-המכשולים לא תהיה קיימת כלל או שתהיה מקוטעת וחסרת-עומק. לעתים קרובות יתפס המערך בתחילה על-ידי כוחות מעטים, ומאוחר יותר יתוגברו בכוחות נוספים מהעורף.

התקפה חפוזה

99. כל שעה נוספת העומדת לרשותו של האויב במערך מוגן חפוז עושה את המערך מבוזר יותר; לפיכך ככל שתקדם ההתקפה על מערכי-ההגנה החפוזים כן ירבו סיכויי התוקף להכריע את האויב, אשר טרם השלים ו/או תגבר את מערכו.

100. שלבי-ההתקפה והרכב הכוחות בהתקפה חפוזה הם ביסודם זהים לאלה שבהתקפה סדורה, אלא שמשקלן היחסי של הניידות והמהירות עולה לעומת עצמת-האש ועצמת-הכוחות. גורם זה של מהירות, המתבטא בעיקר בנוהל-קרב חפוז ובביצוע מידי, מביא לידי כמה שינויים בתכנון ובביצוע של התקפה, כמפורט בסעיפים הבאים.

101. פעילות מודיעין

נוהל-הקרב החפוז נותן מקום רק לפעילות-מודיעין קצרה. לעומת-זאת התקפה חפוזה היא בדרך-כלל המשך של מבצע קודם, ובידי הכוח התוקף יהיו אפוא ידיעות מוקדמות. הידיעות הקיימות ישמשו בדרך-כלל יסוד לתכנון בסיסי, ויושלמו על-ידי כוחות-המשנה תוך כדי התנועה ולעתים אפילו בשטח-ההיערכות. אמצעי-האיסוף האפשריים - מטוסי-סיור, יחידות-סיור וחצפיות - יופעלו להשלמת הידיעות החסרות.

102. הוצאת פקודת-אתראה

א. פקודת-האתראה בהתקפה חפוזה מן-החשוב שתהיה מפורטת יותר מאשר בנוהל-קרב רגיל לקראת התקפה סדורה - מטעמים אלה:-

(1) מפאת הזמן הקצר העומד לרשות יחידות-המשנה צריך שידעו בהקדם שהי משימתן הצפויה.

(2) הואיל והמפקד ממילא אינו מפעיל אמצעי-מודיעין מקיפים לצורך התכנון, עליו לתכנן בעיקר על-סמך הידיעות שברשותו. לכן ככל-האפשר צריך שיקבע בפקודת-האתראה גם הוראות לאיגודי-כוחות בסיסיים ולמשימות אפשריות.

ב. לעתים קרובות תינתן פקודת-האתראה לכוחות או לחלק מהם באלחוט.

103. הכנת התכנית והוצאת הפקודות

א. כאמור, מטרת ההתקפה החפוזה, שלביה והכוחות הפועלים בה אינם שונים מאלה של ההתקפה הסדורה, אלא שהתכנית תהיה פשוטה ביותר ופירוטה יושלם על-ידי כוחות-המשנה - מטעמים אלה:-

- (1) הזמן הקצר לתכנון.
- (2) אי שלמותן של הידיעות בשלב התכנון אינו מאפשר תכנון מפורט על-ידי הרמה הגבוהה.

ב. הפקודה שתינתן תהיה קצרה. לעתים תינתן לחלק מהכוחות או לכולם באלחוט. לעתים תוך כדי התכנון יתעורר הצורך לפתור באופן מיידי בעיות שפיחרונן יאפשר בסופו-של-דבר את ביצוע ההתקפה החפוזה; לדוגמה:- פעולה מיידיית לפתיחת ציר, קידום כוחות, חפיסת שטח שולט וכו'. בנסיבות כאלה יופעלו חלק מהכוחות עוד לפני גמר התכנון וקיום קבוצת-הפקודות.

ג. בהתקפה חפוזה תקוים לעתים קרובות רק קבוצת-פקודות אחת. אולם כאשר המערך החפוז של האויב כבר הספיק להקים מערכת-מכשולים, מן-הרצוי לוותר מעט על המהירות ולוודא תיאום מלא בין הכוחות על-ידי-כך שלאחר פירוט התכנית של כוחות-המשנה תקוים קבוצת-פקודות שנייה.

104. פעולות-הונאה ומודיעין-נגד

בהתקפה חפוזה תבוסס ההונאה בעיקר על הפעלת כוחות-הטעיה טקטיים שיטעו את האויב באמצעי אש וחנועה. פעולות-הונאה הנדסיות ופעולות-מודיעין-נגד לא יבוצעו בדרך-כלל.

105. ריכוז הגייסות

- א. אם הגייסות ירוכזו בשטחי-כינוס לצורך איגוד כוחות, צינות ותדרוך, ישהו בשטחים שהייה קצרה ביותר.
- ב. קביעת שטחי-הכינוס תיעשה בדרך-כלל ללא סיור מוקדם בשטח, סמוך לצירי-ההתקפה ותוך תכנון של מינימום חנועה יחידות אל שטח-הכינוס.

106. מערך-תחזוקה

הגייסות ישענו על המערך הקיים ויצטיידו מהמלאי שברשותם. פרט לנסיבות מיוחדות (כגון: אזילת סוגי-חימוש חיוניים או דלק) תימשך תנופת-ההתקפה גם כשהמלאי קטן. עם זאת ייעשה מאמץ אפסנאי לאסוף אפסניה ולהביאה לגייסות במהלך-ההתקפה, כדי שיוכלו להתמיד בהתקפה ולאחר-מכן להיות מסוגלים לנצל את ההצלחה או לעמוד בפני התקפות-נגד.

107. עבודה-הנדסה

אלה ייעשו במידת-מינימום הכרחית, בעיקר להכשרת קטעי-דרך לא-עבירים. כדי לחסוך זמן יש להעדיף בדרך-כלל צירי-תנועה עבירים.

108. התקפת שריון

כוחות-שריון מסוגלים; בתנאי קרקע וראות טובים, לעבור להתקפה חפוזה ממצב של תנועה. פעולה מהירה כזאת היא בת-ביצוע חודות לקיומם של תנאים אלה:-

- א. הימצאם של מפקדים קדימה ככל-האפשר, לעתים עם קבוצות-הפקודות שלהם.
- ב. גיידותם המלאה של הכוחות המסתערים והכוחות המסייעים.
- ג. אפשרות תנועה ברכב משוריין תחת אש.
- ד. עצמת הכוחות וגיידותם מאפשרים להתגבר במהירות על מסכי-ההשגיה של האויב או לאגפם.
- ה. אפשרות למתן פקודות באלחוט לכל הרמות תוך כדי תנועה.
- ו. אפשרות לאגד כוחות תוך כדי תנועה, כמעט ללא צורך בשהייה בשטחי-הכינוס.

109. סיוע שריון ל-חי"ר

א. בכל-עת, ובעיקר כאשר תונחת התקפה חפוזה ממצב של תנועה, מחובתו של הכוח התוקף ליצור מגע מידי עם המערך המוגן - מטעמים אלה:-

- (1) על-ידי מגע האש יימנע מהאויב להמשיך בהתבצרותו, ובעיקר תימנע ממנו האפשרות להמשיך בביצור הקו הקדמי העיקרי ובהקמת מערכת המכשולים.
- (2) תינתן האפשרות לפעילות מודיעין, לתכנון ההתקפה ולמתן פקודות מנקודות-תצפית.
- (3) יש סיכוי, שהכוח הקדמי יוכל לכבוש חלק מהמערך או אפילו למוטטו, בטרם יופעל הכוח העיקרי.
- (4) תינתן האפשרות לקדם ארטילריה, למקמה ולטווחה לפני ההתקפה.
- (5) תינתן האפשרות לקדם את כוחות ה-חי"ר במהירות בצירים שנפתחו וטוהרו מהאויב.

ב. הכוחות שתפקידם ליצור את המגע הראשוני עם האויב יהיו
היחידות המשוריינות והניידות שחחת פיקוד הכוח. הם יכולים
להיות מורכבים מיסודות אלה:-

(1) טנקים ויחידות חרמ"ש שבסיוע לכוח.

(2) יחידות-סיוור.

(3) פלוגות-רובאים על זחל"מים או על נושאות.

ג. בלחימה אל היעד ועל היעד יהיו חפקידי הטנקים בסיוע
ל-חי"ר זהים לאלה שבהתקפה סדורה, אולם הפעלתם תיעשה
ביתר תוקפנות בתחומי-פעולה אלה:-

(1) הסיוע יינתן מעמדות-חיפוי קרובות יותר.

(2) הטנקים ישחתפו בהסתערות, במידת-האפשר מבחינת הקרקע.

(3) הטנקים ישטפו יעדים שאינם מאורגנים גם ללא חי"ר.

(4) אבטחה בפני שריון אויב וחדירה לעומק האויב כדי לבודד
את שדה-הקרב היא חיונית בהתקפה חפוזה עוד יותר מאשר
בהתקפה סדורה.

110. סיוע ארטילרי

הדברים המיוחדים את פעולות-הארטילריה בהתקפה חפוזה הם:-

א. כרגיל לא תהיה אש מכינה.

ב. מפאת קוצר הזמן לא ישחמשו בירי מחושב אלא בסיווח, כשהוא
נעשה לעתים קרובות תוך כדי תנועת הכוחות.

ג. פריסות-פתע כתופעה אופיינית בהתקפה חפוזה.

ד. הנחתות-אש מרוכזות יונחתו על היעדים לפי מלות-הפעלה או
לפי קריאה.

ה. הדרישות של הכוחות המסתערים לסיוע אש על מטרות מזדמנות
או על מטרות שלא תוכננו מראש תהיינה מרובות.

ו. כדי לוודא השתתפותה של כל הארטילריה בקרב יש לקבוע לה
קדימה בהיסעים ככל-האפשר. אולם לעתים קרובות, בגלל
המהירות, לא תשתתף כל הארטילריה כולה אלא הארטילריה
המתנייעת או הארטילריה שניתן להפעילה על היעדים. גם
במקרים כאלה יש לקדם את שאר יחידות הארטילריה כדי שתהיינה
מוכנות:-

(1) לסייע בניצול ההצלחה, בהתארגנות ובבלימת התקפות-נגד.

(2) לסייע בהתקפה מאוחר יותר במקרה שהכוח התוקף אינו זוכה

להצלחה מהירה.

יחידות
משוריינות
X

ה ת ק פ ת - ל י ל ה

כ ל ל י

111. ההתקפה בלילה נעשית לפי אותם העקרונות, הכללים והשלבים שתוארו בפסקה 2 (התקפה על מערך מוגן מבוצר). אולם, בהתקפת-לילה, כתוצאה מההסתר שהחשכה מעניקה, אפשר להגיע להישגים טובים יותר מאשר ביום, בתנאי שהגייסות מאומנים ללחמת-לילה ומסוגלים להתגבר על הקשיים והמגבלות המיוחדים ללחמה זו.

112. בהמשך פסקה זו יפורטו:-

- א. ההישגים העיקריים המתאפשרים בהתקפת לילה.
- ב. הבעיות העיקריות המתעוררות בהתקפת-לילה ופתרוןן.
- ג. השריון בהתקפת לילה.

ההישגים של התקפת-לילה

113. ההישגים שניתן להשיג בהתקפת לילה הם:-

- א. ביצוע ההכנות, התנועה למגע וההיערכות בחשכה מאפשרים סינון כוחות, או איגוף המערך הקדמי של האויב והיערכות קרובה ליעדים, בלי שתהיה לאויב אחראה מוקדמת; או במקרה של גילוי התנועה - בלי שתהיה לאויב חמונה ברורה של צירי התנועה ועצמת הכוחות החוקפים.
- ב. סינון כוחות דרך מערך האויב או איגופו מאפשרים תקיפת יעדים בעומק, אשר הגישה אליהם ביום היא בלתי-אפשרית ללא קרבות מוקדמים. תקיפת יעדים חיוניים ויעדים בעומק תוך כדי הבקעת המערך מתזיחו מאפשרים לנצל במקביל את מקסימום הכוחות החוקפים, להבקיע את המערך במהירות ולקצר את משך-הלחימה.
- ג. פריצת המכשולים של המגן - במקומות שבהם יש לאויב יתרונות קרקעיים, כשכל אמצעי-האש שלו מחוכננים למניעת מעבר דרכם - היא אפשרית בלילה, עוד לפני שהיעדים השולטים על המכשולים הוכרעו, ובפחות סיוע של שריון וארטילריה מאשר ביום.

ד. בעיקר בלילה אפשר לבודד את שדה-הקרב כדי למנוע מעתודות האויב להפריע למילוי המשימה המתוכננת, על-ידי כוחות קטנים שיסתננו לעורפו של האויב. הכוחות המסתננים יפעלו בשיטות אלה:-

- (1) מארבים - לחסימת דרכי-הגישה של האויב.
- (2) כוחות-הטעיה - כדי להקשות על האויב להחליט על כיוון הפעלת עתודותיו.
- (3) פשיטות בעומק - על מפקדות או על כוחות-העתודה של האויב. שיטות-הפעולה של כוחות פושטים ומארבים מפורטים בפרקים 1 ו-2.

ה. הפתעת האויב והדהמתו מבחינה פסיכולוגית כתוצאה מתנופת התקפת-הפתע בשילוב עם פעולות-הטעיה תוקפניות ופסיביות, כשהן מבוצעות במסגרת התכנית המבצעית.

ו. תודות להפתעה, למשך-הלחימה הקצר ולתדהמת האויב אפשר לחקוף בלילה ביחסי-כוחות קטנים מאשר ביום ובמינימום של שריון ולשמור על כוחות-השריון ועל הכוחות הניידים העיקריים להמשך תנופת ההתקפה ולניצול ההצלחה.

114. הישגים אלה מקנים לחוקף יתרונות עיקריים אלה:-

- א. רווח בזמן.
- ב. חיסכון בכוח.
- ג. שמירת תנופת ההתקפה.
- ד. הקטנת יזמת האויב או מניעתה.

תודות להישגים אלה, שיושגו בליל-ההתקפה, ניתן להמשיך ולהתמיד בניהול הקרבות בלילה וביום ולהביא לידי סיכום מהיר של המערכה.

הקשיים בהתקפת-לילה ודרכי-ההתגברות עליהם

115. הבעיות המיוחדות להתקפת-לילה והדרכים לפתרון הן:-

א. ניווט בלילה

כדי להתגבר על הקשיים בניווט יינקטו שיטות אלה:-

- (1) לימוד צירי-התנועה לפי מפות ו-חצ"א ועריכת מרשמי-דרך.
- (2) עריכת סיורי-לילה מוקדמים לפני ליל-ההתקפה (כאשר יש פנאי לכך) תוך הקפדה שלא לגלות את התכונה. להתקפה כתוצאה מפעילות מוגזמת.

(3) בליל-ההתקפה

(א) קידום סיורים וקבוצות-הכנה ברגל, ברכב או במסוקים, לשם סימון צירי-תנועה, שטחי-היערכות, עמדות לארטילריה ולטנקים ואבטחת שטחי-ההיערכות. לעתים, בעקבות ההתקדמות והרדיפה, ייווצר המגע של קבוצות-ההכנה עם המערך בעומק עוד בשעות-היום.

(ב) בשעת ההכרח תונחת אש ארטילרית לסימון יעדים, עם תאורה או בלי תאורה.

(ג) שימוש בעזרים שכנייים לניווט, כגון: אודוגרף או א"א וכו'.

(ד) שימוש בזרקורים להארת היעדים, או להארה בקו אנכי לשמים, כדי לאפשר ליחידות לזהות את מקומן על-ידי השימוש במצפן בשיטת החיתוך החוזר (הצטלבות של אסימותים חוזרים).

ב. הנחת אש מדויקת

סיוע-אש של טנקים בלילה יינתן כמעט תמיד לאור תאורה - פרט למקרים שבהם ניתן להציב את הטנקים ולטווחם או לפחות לכוונם ביום ופרט לסיוע מטווח קצר שיינתן בלילות בהירים לעתים ללא-תאורה. בהמשך מפורטות השיטות העיקריות הננקטות לשם הנחת אש ארטילרית מדויקת.

(1) חישובים ומדידות:-

(א) בשטח שלנו - השימוש בכל האמצעים הטכניים למדידת העמדות והמטרות שבתצפית כוחותינו ובטווח הנשק הארטילרי.

(ב) בעומק שטח האויב - תכנון עמדות לפי מפות ו-תצ"א בשביל כלי-הנשק שידולגו במהלך ההתקפה.

(2) הכנת העמדות ותפיסתן:-

(א) בשטח שלנו ייעשו כרגיל המדידות, סימון העמדות וסימון אסימות קו-האפס להתמצאות מקורבת של הצוות מבעוד יום, אולם העמדות ייחפסו בלילה.

(ב) לעתים רחוקות יוצבו חלק מכלי-הנשק לפני ליל-ההתקפה ויטווחו מבעוד-יום.

(ג) העמדות בעומק שטחי האויב, שנקבעו לפי מפות ו-תצ"א, יאוכנו ויסומנו על-ידי קבוצות-ההכנה, כשהן נעות קדימה לפני הכוח העיקרי.

(3) תצפית-אש אפשר שתיעשה בשתי דרכים:-

(א) בחשכה תיעשה תצפית-האש על-ידי הכוחות הקדמיים. שיטה זו אפשר לנקוט בעיקר, אם אפשר לטווח או אם נעשו מדידות. בלילות-ירח בהירים תהיה תצפית-האש קלה יותר.

(ב) לאור אמצעי-תאורה - השימוש באמצעי-התאורה הקיימים לתצפית-אש כמו ביום.

ג. הארת השטח על-ידי המגן

בדרך-כלל ישחדל המגן להאיר את השטח שבו נע או פועל הכוח החוקף כדי להפעיל ביעילות את עצמת-אשו. החוקף ינקוט את האמצעים הבאים כדי לשחק את תאורת האויב:-

(1) שיחוק אמצעי-התאורה של האויב באש מכינה או בירי על מטרות-תאורה מזדמנות, כגון: זרקורים, עמדות-ארטילריה או עמדות מרגמות, המנחיתים טילי-תאורה.

(2) מיסוך תנועת גייסותינו בעשן.

כל-אימת שאפשר יש להעדיף את האפשרות הראשונה (שיחוק אמצעי-התאורה), שכן שימוש בעשן בלילה עלול להקשות גם על תאורת כוחותינו.

נקודות להדגשה בלחימה ובשליטה בלילה

116. הלחימה אל היעדים ועל היעדים הנמצאים בעומק מערכו המוגן של האויב

א. החקפת יעדים בעומק מאפשרת להימנע מפריצת מכשולים עמוקים ונותנת סיכוי לתוקפם, כשהם חלשים או אף בלתי-מוכנים להתקפה. הדברים המייחדים שלבי-לחימה אלה הם:-

(1) אין לכוחות התוקפים אפשרות לצפות על היעדים לפני ההתקפה, או שהתצפית נעשית מטווח ארוך ועל-הרוב רק על חלק מהיעד.

(2) היעדים האויבים שבעומק נמצאים מחוץ לטווח הארטילריה הממוקפת מאחורי קמ"ק כוחותינו, או שמבחינת הפתעה רצוי לכובשם ללא סיוע אש, או ללא טיווח מוקדם.

(3) שטחי-ההיערכות יהיו סמוכים ליעדם, ככל-האפשר בגבול תחום-הבטיחות של אש הסיוע הארטילרי.

(4) קשיים בזיהוי ובתיאום בין יחידות שונות.

(5) קשיים בטיפול ובפינוי נפגעים ושבויים.

ב. כדי להחגבר על המגבלות שישנן בשלבים אלה יינקטו צעדים עיקריים אלה:-

- (1) לימוד היעדים האויבים, כשכל הרמות נעזרות ב-תצ"א.
- (2) בניית דגמים של היעדים ועריכת חרגול מוקדם של הגייסות (בשלב ההכנה) עליהם.
- (3) קיום תצפיות של מפקדי-הכוחות על היעדים בסיורי-לילה ומטוסי-סיוור.
- (4) הנחתת אש ארטילרית מחושבת מראש מעמדות שבגבול כוחותינו, או קידום ארטילריה לעמדות שהוכנו וסומנו מראש על-ידי קבוצות-הכנה.
- (5) התכנון של איגודי הכוחות, המשימות והשליטה יהיו פשוטים.
- (6) יסודות חר"פ יתקדמו עם הכוחות, ופינוי הנפגעים ייעשה על-ידי פתיחת-ציר מהירה או במסוקים.

117. תכנון, שליטה ואיגודי כוחות

בגלל קשיי השליטה ביחידות הכפופות ובגלל קשיי שיחוף-הפעולה בין היחידות השונות בהכרח שהתכנית המבצעית לרבות מערכת-השליטה תהיה פשוטה ככל-האפשר. הנקודות המיוחדות הן:-

א. צירים

- (1) כדי להימנע מסכנת היחלופיות בין כוחותינו יש לקבוע צירים ברורים ונפרדים לכוחות.
- (2) אפשר להשתמש בציר אחד לשני כוחות, כאשר שניהם נעים בצמוד עד לנקודת-פיצול.
- (3) יש להימנע מהעברת כוח דרך כוח. הכוח שיש להעביר יתקדם בציר נפרד ויתקוף באחד האגפים של הכוח הנמצא במגע.

ב. איגודי כוחות

- (1) בלילה ניתן להפעיל בהצלחה כוחות קטנים לחסימות, לאבטחת אגפים ולהטעיות. פעולות כאלה ירחקו כוחות אויב לזמן ארוך יחסית, בטרם יצליחו לאכז את המאמץ העיקרי.

(2) כל מאמץ ייבנה בעצמה מספקת כדי מילוי משימתו, לרבות עתודה צמודה שחודא הכרעה בעָתָה; שכן לא תהיה אפשרות לוודא את מילוי משימתו של כל מאמץ שהוא, על-ידי הפניית מאמץ אחר לעברו, בגלל קשיי תיאום והתמצאות. מוטב להקצות לכוח-משנה עתודה צמודה ולהטיל עליו משימה בעלת עומק-לחימה מאשר להעביר כוח דרך כוח אל עומק האויב.

ג. עיתוי

בקביעת השעה ש יש לתת את הדעת על דברים אלה:-

- (1) אין להתחיל בתנועה משטחי-הכינוס קודם החשכה.
- (2) יש לסיים את הלחימה הקדם ככל-האפשר, כדי שאפשר יהיה להתארגן ולהתבסס עד שחר.
- (3) את הכוחות שנועדו להתקדם ולנצל את ההצלחה יש להשתדל לקדם לעורפו של האויב עד שחר.

השריון בהתקפת-לילה

118. בהתקפת-לילה ינצל השריון את החשכה כדי להגיע בהסתר אל היעדים, אך לכשיחיל בקרב-מגע ישאף להאיר את הגזרה - חלקה או כולה - על-ידי אמצעי-התאורה השונים כדי להפיק את מלוא-עצמתו.

119. כאשר טנקים מסייעים ל-חי"ר יש לתת את הדעת על דברים אלה:-

- א. מפאת הרעש של הטנקים יש למקמם בשטח-היערכות נפרד ולהתניעם קרוב ככל-האפשר לשעה ש ו/או בחיפוי רעש הפגזות.
- ב. אש ארטילריה, כשהיא מונחת ללא תיאום על יעדים קדמיים, עלולה לגרום אבק ועשן ולמנוע בעד הטנקים לפעול בכינון ישיר נגדם.
- ג. הטנקים יסייעו בירי בכינון ישיר לאור תאורה.
- ד. קשה לאויב לאכזר במדויק את רעש הטנקים ועצמתם בלילה. לפיכך כאשר אין למנוע את הרעש, יש להשתמש באמצעי-הטעיה שניתן לעשות בלילה בכוחות קטנים תוך שימוש ברעש ובאורות.

התקפה על שטחים בנויים מוגנים

כ ל ל י

120. השטח הבנוי המאורגן להגנה מעמיד את התוקף בפני בעיות שהן מיוחדות ללחימה בשטחים בנויים, או שהן מופיעות כאן בחריפות רבה; והן:-

א. בניינים

מדם השלישי, צפיפותם וצורתם המיוחדת של הבניינים מחייבים טכניקת התקפה ושימוש שונה בכלי-הנשק נגדם לעומת השטחים האחרים. מלבד זאת, המבנים שבשטח הבנוי מאפשרים למגן לחזק את היערכותו להגנה במערכת-מכשולים מסובכת ועמוקה.

ב. תצפית

תצפית מהשטח הבנוי חיונית היא בדרך-כלל טובה. אפשרויות-התצפית בתוך העיר הן מועטות, פרט לכמה מקומות-מפתח, כגון: בניינים שבצומתי-דרכים, או בניינים גבוהים מאד שמהם ניתן לצפות לאורך הדרכים הניצבות להם או על הגגות של הבתים הנמוכים יותר.

ג. דרכים

הדרכים בשטח הבנוי מגבילות את אפשרות-התנועה ואת אפשרות פריסת הכוחות עוד יותר מאשר בשטח הררי.

ד. התמצאות

התמצאות בערים מזרחיות היא קשה במיוחד ומקשה בין-היתר על השליטה ועל התיאום בין הכוחות.

ה. מקומות נויטרליים

בשטח בנוי מצויים מקומות נויטרליים, כגון: כנסיות, מסגדים, מוסדות מוכרים של מדינות זרות, אשר הכרח להימנע מלפגוע בהם והם מקשים בעיקר על התוקף.

121. בעוד שתכונותיו של השטח הבנוי מעמידות בפני התוקף בעיות קשות-פיתרון, לגבי המגן הן יתרון - מטעמים אלה:-

א. המבנים מאפשרים להתבצר גם ובקרבתם, בלי שהתוקף יוכל לאכז את העמדות. על-ידי השימוש במכשולים, מוקשי-מלכודת, הריסת חדרי-מדרגות וכיו"ב עשוי כל בניין חיוני להיות מצודה בצורה.

ב. בעוד שהתוקף מתקשה לצפות ולאכז את מערך-ההגנה, מחזיק המגן בשטחים ובמבנים שנותרים לו תצפית טובה על הכנותיו ותנועותיו של התוקף.

ג. המגן נהנה מאפשרות של תנועה בדרכים הפנימיות בכל חלקי השטח הבנוי. יתר-על-כן, הוא יכול למנוע תנועה כזאת מהתוקף על-ידי שילוב של הריסות, מיקוש ואש מעמדות נשק קצר טווח.

ד. המגן, בהיותו מחמצא בעיר, יכול על-ידי השימוש בדרכים והריסות (תוך הכשרת מעברים לעצמו דרך קירות הבתים) להקשות עוד יותר על תנועותיו ועל החמצאותו של התוקף.

122. הבעיה העיקרית העומדת בפני המגן היא היקף השטח שיש להגן עליו, כי יותר מאשר בכל לחימה אחרת תצריך העיר כוחות רבים. בכפרים ובעיירות אפשר להגן על כל ההיקף החיצוני של השטח הבנוי. לא כן בערים גדולות. הניסיון לתפיסת כל קו ההיקף החיצוני כאן יצריך לפרוס את כל הכוחות בדלילות, בלי שתהיה בידי המגן עתודה.

123. בגלל קשיי הלחימה בשטח בנוי מן-הרצוי להימנע ככל-האפשר מלכבוש ערים מוגנות. מוטב לאגפן, לכתרון ולנסות להביאן לידי כניעה על-ידי תפיסת השטחים השולטים עליהן ועל-ידי מבצעים הפגנתיים, כגון: הרעשה מן האוויר, חמולה וכיו"ב. לעומת זאת ערים מבוצרות החוסמות צירי תנועה, או הממוקמות בצומתי-דרכים חיוניים, שלנפילתן נודעת חשיבות מעשית או מורלית מכרעת, יחייבו את תקיפתן.

מ ו ד י ע י ן

124. ידיעות טופוגרפיות של העיר ניתן להשיג בנקל ממפות ומחכניות ערים. אולם יש קושי מיוחד בהשגת הידיעות הדרושות על היערכותו ועל ביצוריו של המגן. להשלמת הידיעות הטופוגרפיות ולהשגת ידיעות על עצמתו, היערכותו וביצוריו של המגן ישמש התוקף באמצעים אלה:-

א. חלומי-אוויר, שלעתים קרובות יהיו המקור העיקרי להשגת ידיעות ולתכנון ההתקפה.

ב. חפיות-קרקע וסיורים אלימים, שיהיו יעילים בעיקר לגבי ביצורים או מבנים שבפאתי השטח הבנוי.

ג. חפיות-אוויר.

עם זאת צפוי תמיד, שהידיעות על היערכות האויב, על מערכת הביצורים והמכשולים שלו ועל עצמתו לא תהיינה מושלמות.

ה כ נ ת ת כ נ י ת ה ה ת ק פ ה

125. בהתקפה על שטח בנוי מוגן יפעלו אותם סוגי הכוחות ובאותם השלבים האופייניים להתקפה על מערך מוגן מבוצר, אלא שיחולו שינויים בהרכב הכוחות ובנקודות להדגשה שבתכנון הקרב וניהולו. כן יתעוררו בעיות מיוחדות של האוכלוסיה האזרחית, ויש לתכנן נקיטת אמצעים לגביה עם תכנון המבצע.

126. הדברים העיקריים בתכנון ההתקפה יהיו גם כאן:-

א. קביעת היעדים להתקפה.

ב. קביעת המקומות לפריצת המכשולים ושיטת-הפריצה.

ג. קביעת הצירים ושיטת התמרון לחקיפת היעדים.

ד. עיחוי ההתקפה.

ה. קביעת איגודי כוחות.

ו. תכנון ניצול הצלחה וההתארגנות.

ז. תכנון הפעלת הסיוע.

ח. ארגון התחזוקה.

ט. ארגון השליטה.

127. קביעת היעדים להחקפה

שלושה סוגי יעדים ייקבעו כיעדים ראשוניים להחקפה:-

א. שטחים שולטים סביב העיר, שימשו בסיס מוצק למטרות הבאות או לחלק מהן:-

- (1) מתן סיוע וחיפוי לפריצת המכשולים ולהשתלטות על פאתי-העיר.
- (2) בידוד העיר ומניעת החקפות-נגד של עתודות-המגן על הכוח התוקף.
- (3) גבעות גבוהות או הרים מאפשרים תצפית טובה ביותר על העיר, ומהן אפשר לעתים למנוע - באש ישירה או על-ידי הפעלת אש תלולת מסלול - תנועה בחלקים מסוימים של העיר.

ב. מבנים בפאתי השטח הבנוי, שכיבושם או הריסתם חיוניים לפריצת מערכת המכשולים ולתפיסת "ראש-גשר", שלתוכו יקודמו כוחות להמשך פיתוח ההחקפה.

ג. מבנים או שטחים חיוניים בתוך העיר, שהם שולטים על צמחים שכיבושם עשוי לבודד חלקים מסוימים של העיר, או שהם עשויים לשמש בסיסים מוצקים להמשך הלחימה בעיר ולטיהורה.

128. קביעת המקומות לפריצת המכשולים ושיטת-הפריצה

הואיל וקידום כוחות ממוכנים ובעיקר טנקים לתוך העיר מחייב את השימוש בדרכים וברחובות הקיימים, ייפרצו המכשולים על-הרוב בצירים שיאפשרו קידום הכוחות הממוכנים. עם זאת אפשר שבשלב ראשון יפרצו כוחות-חי"ר בגזרות שאין בהן מכשולים, או שיש בהן מכשולים לא-עמוקים, ורק לאחר השתלטות על מבואות העיר שבקרבת מקום-הפריצה המתוכנן יפוננו המכשולים החוסמים את התנועה הממוכנת. בשטחים בנויים לא-גדולים (עיירות וכפרים) יפרוץ ה-חי"ר אל עומק השטח הבנוי גם בלי טנקים במגמה להשתלט מהר ככל-האפשר על השטחים החיוניים המרכזיים.

129. קביעת הציגים ושיטת התמרון לתקיפת היעדים

כאמור, הבעיה העיקרית העומדת בפני המגן היא היקף השטח שיש להגן עליו. על התוקף לנצל חולשה זו על-ידי החקפה בצירים-מספר ובמאמצים-מספר שיתקפו מכיוונים שונים. הואיל והאויב מסוגל לבצע השהיות ולהפעיל עתודות, חיוני הוא שיותקף ככל-האפשר במקביל, במחץ ובמהירות, הן בביצוריו ההיקפיים והן בלב העיר. לשם כך יינקטו במקביל החקפות חזיתיות, לפריצת המכשולים ומערכת-הביצורים החיצונית, וסינון כוחות שיפרצו לתוך העיר ויכבשו

בנייני-מפתח במפחיע. מבנים מבוזרים, המאורגנים להגנה ומחייבים לחימה קשה עליהם, מן-הרצוי לפוצץ בלי להסתכן בקרב לכיבושם. על-ידי התקדמות בצירים-מספר והתגברות על בניינים מוגנים ומבוזרים (על-ידי פיצוצם) ניתן לכבוש במהירות את היעדים החיוניים וליטול מהמגן את יתרונותיו.

130. עיתוי ההתקפה

בדרך-כלל מן-הרצוי לקבוע את המועדים להתקפה על שטחים בנויים מבוזרים כלהלן:-

- א. פריצת מערכת המכשולים, כיבוש "ראש גשר" במבואות העיר ובנייני-מפתח בחוכה - בלילה. כן יקודמו כוחות לתוך ראשי-הגשר שנכבשו בחסות החשכה.
- ב. גמר כיבוש העיר וסיהורה מן-הרצוי שיעשו ביום.

131. קביעת איגודי כוחות

איגודי-הכוחות יהיו רב-תיליים ולא-שגרתיים. כל כוח-משנה יכול יסודות-הנדסה. לעתים יצורף לכוח סנק יחיד או תוחח נ"ט כדי לסייע לו בלחימתו. נוסף על העתודה הכללית יהיה בנוי כל כוח באופן שיוכל להפעיל עתודות משלו נגד קני-התנגדות בלתי-צפויים, שיחגלו במהלך הלחימה לטיהור העיר.

132. תכנון וניצול ההצלחה וההתארגנות

א. תכנון ניצול ההצלחה וההתארגנות יתבסס על החזקה בשטחים החיוניים שמחוץ לשטח הבנוי ובחוכו ועל מסך מאבטח ומערכת-אתראה כדי להקדים, לאכז ולשהות כוחות אויב היעודים לעריכת התקפות-נגד.

ב. האוכלוסיה האזרחית היא בעיה מיוחדת לשטחים בנויים. במשך שלבי ההכנות וההתקפה יופעלו לגביה אמצעים אלה:-

- (1) במידת-האפשר יופעלו במסגרת פעולות ההונאה, מודיעין-הנגד והלחמה הפסיכולוגית אמצעים שיתריעו בפני האזרחים של הערים והעיירות, שיטשו את מקומותיהם לפני תחילת ההתקפה. אתראה כזאת, כשהיא ניתנת במצבים מתאימים, עשויה לפגוע קשה ברוחו של האויב ולהקל את כיבוש העיר שתותקף.

(2) תוך כדי ההתקפה יופעלו רמקולים לשידור הוראות לאוכלוסיה האזרחית של העיר. ניתן להשתמש ברמקולים לשידור ידיעות והוראות העשויות לפגוע ברוח-לחיתם של המגינים ולעודד את הכוחות התוקפים.

(3) בהתייעצות עם הממשל הצבאי יוחלט אם להטיל עוצר על התושבים או לרכזם מייד במכלאות או בשכונות מבודדות. בדרך-כלל מן-הרצוי להפריד בין גברים, נשים וילדים ושבוים מבין מגיני-העיר.

ג. השתלטות על מקורות הקיום והמחיה של העיר (תחנות כוח, מים, מחסני-מזון וכו') תהיה חלק מתכנית ההתבססות בעיר. מקורות-המחיה יאפשרו לממשל הצבאי לספק מזון ושירותים חיוניים לתושבים ובמידת-הצורך גם לצבא.

ד. יותר מבכל לחמה אחרת חיוני לוודא פעולות שמירה ושיטור למניעת שוד וביזה, הן על-ידי התושבים והן על-ידי הכוח התוקף.

133. תכנון הפעלת הסיוע

א. הסיוע שיינתן לכיבוש "ראש-הגשר" בפאתי העיר, על-ידי הארטילריה וסיוע טנקים בכינון ישיר, יהיה דומה לסיוע הניתן בהתקפה על מערך מוגן מבוצר שאינו בשטח בנוי.

ב. הסיוע המכין שיופעל ללב העיר - במידה שיינתן - יהיה סיוע לפי ירי מחושב ללא אפשרויות של בקרה, פרט לבקרה על-ידי קציני-תצפית-אוויר או מנקודת-תצפית גבוהה, בהימצא כזאת בקרבת העיר.

ג. הכוחות המתקדמים יסתייעו בעיקר בנשק האורגני שלהם או בנשק שתחת פיקודם, כגון: טנקים, רקטות מרנ"ט לסוגיהן (לרבות רקטות חנ"מ וזרחן) וכן באש ארטילרית, שתופעל באמצעות קציני-תצפית שינועו עם הכוחות.

ד. סיוע-אוויר יופעל בעיקר בשלב האש המכינה נגד מטרות שבתוך השטח הבנוי ולאחר-מכן בעיקר לחפקידי אמנעה.

134. ארגון התחזוקה

- א. צבירת אפסניה עד לקרבת השטח הבנוי אינה בעיה מיוחדת, אולם יש קושי בדחיפת האפסניה ליחידות-המשנה הפזורות ברחובות ובמבנים השונים. כן יזדקקו היחידות לכמויות גדולות ביותר של סוגי חימום וחמושת, כגון: חומרי-נפץ, רקסות מרנ"ט ופצצות ררנ"ט לסוגיהן, רימוני-יד וכיו"ב. לפיכך מתפקידם של צוותי-הקרוב הגדודיים לפתור את הבעיה העיקרית של הספקת הציוד לכוחות הקדמיים.
- ב. כדי לאפשר ליחידות הקדמיות להצטייד מן-הראוי לקדם בהתמדה מצבורים של ציוד, חומרי חבלה, תחמושת ואספקה חיונית, בעקבות היחידות המסתערות.

135. ארגון השליטה

השליטה והתיאום בין הכוחות הם קשים במיוחד בשטחים בנויים בגלל קשיי התצפית, קשיי ההתמצאות ובגלל המיסוך המקשה על קשר-האלחוט. כדי להתגבר על הקשיים יינקטו דרכים אלה:-

- א. תכנית פשוטה.
ב. חלוקה לגזרות לפי פרטי-נוף ברורים ופשוטים.
ג. סיהור העיר לאור יום.
ד. כאשר במבואות-העיר יש שטח שולט שממנו ניתן לצפות לחוץ העיר, מן-הרצוי למקם בו חפ"ק, או להיעזר במטוס-קישור או מסוק לשם תצפית וכתחנת-ממסר.

ה ת ק פ ה ח פ ו ז ה

136. כוח מתקדם או מסתנן עשוי להגיע לקרבת ערים או עיירות שאינן מבוצרות כהלכה, שהן חסרות מערכת מכשולים ושדות-מוקשים עמוקים, והכוחות שבהן אינם בכוונות מלאה להגנת העיר. בנסיבות אלה מן-הדין לתכנן את כיבוש העיר ככל-האפשר תוך שימוש באפקטים של כוח והדהמה פסיכולוגית; טורים ממונעים ומשוריינים ידהרו דרך רחובות העיר ויפעלו לכיבוש השטחים החיוניים, ובדרכם ישמידו או ישפו כל אויב ומכשול, ובעיקר כוחות צבא ומשטרה.

137. התכנון של התקפה חפוזה דומה בעיקרו לזה של התקפה סדורה, אלא שהתכנית תתבסס בעיקר על מפה ו-חצ"א ולא על נתוני האויב, והיא תהיה פשוטה יותר ובפחות סיוע באש ובכוחות-הנדסה.

ממשל צבאי

138. מן-הרצוי לשחף את נציגי הממשל הצבאי בתכנון כיבוש העיר ובהשלטת שלטון צבאי בה. שיתוף נציגי-הממשל יאפשר את מסירת השלטון בעיר לידי מושל צבאי. בהקדם ואת שחרור הכוחות הלוחמים מחפקידי-מנהל לתפקידי-לחימה.

כרגיל יועברו המתקנים החיוניים האזרחיים (לרבות מלאי-המזון) לרשות הממשל הצבאי, אם כי ציוד או מצרכים חיוניים עשויים לשמש גם את הצבא, בעיקר כאשר יש שיבושים במערכת ההספקה.

התקפת שריון על אויב נייד

כ ל ל י

139. כוחות-השריון עלולים להיחל באויב משוריין נייד שיימצא באחד המצבים הבאים:-

א. גייסות מחפים.

ב. כוח בתנועה למגע (בתבנית קרב).

ג. עתודת-שריון במערך הגנה לצורכי החקפות-נגד.

ד. כוח-שריון בחניון.

140. בקרבות של כוחות ניידים קשה לפעמים להבחין בין כוח תוקף לכוח מגן. הקרב הנייד מנוהל תוך תנועה וחמרון של כל הכוחות, במגמה להגיע לעדיפות קרקעית טובה יותר להשמדת האויב. ההיתקלויות האפשריות עשויות להיות במצבים אלה:-

א. כוחותינו בתנועה והאויב בעמדות.

ב. כוחותינו בעמדות והאויב בתנועה.

ג. כוחותינו בתנועה והאויב בתנועה.

141. הגורם העיקרי בקרב השריון הוא הטנק, עקב תכונותיו ונשקו. אף-על-פי-כן, אין הוא מסוגל לנצח בעצמו בקרב. חרמ"ש, סיור, ארטילריה, הנדסה וסיוע אוויר - אלה יסייעו להכרעת הקרב, כשהם מנוצלים נכונה. עקב הזדקקותם של הטנקים ליסודות-הסיוע השונים אפשר לצמצם את יעילותם על-ידי פגיעה בכוחות ה"רכים" יותר, הנלווים אליהם, כגון:- דרגי-תחזוקה, כוחות-חרמ"ש, ארטילריה, הנדסה ומפקדות. השמדתם בשלב ראשון של כוחות-האויב ה"רכים" חקל על השמדת טנקי האויב בקרב-ההכרעה.

142. חשיבות הקרקע בקרב השריון

מילוי משימתו של כוח-שריון אינה מותנית בדרך-כלל בהחזקה בשטח, אך בחירת השטח הנכון לניהול הקרב ותפיסת השטחים השולטים עשויים לקבוע מראש את תוצאת הקרב.

143. המושגים של "חזית", "אגף" ו"עורף" בקרב-השריון הם גמישים ביותר. תודות לניידות הרבה של השריון ואי-תלותו בהחזקת קרקע כחנאי למילוי משימתו עלול האגף או העורף ליהפך לחזית במהירות רבה. הקרב יקבל אפוא אופי של תמרון בלתי-פוסק של הכוחות ופריסה רחבה כדי להימנע מחשיפת אגפים וכדי להימצא באגפי האויב.

144. כוח-השריון תודות לניידותו יכול לרכז את כוחו, כולו או חלקו, לנקודות-הכרעה. השאיפה, במקרה של נחיתות מספרית בגזרה, תהיה להביא לפיצול האויב ולריתוק חלק ממנו, לרכז מקסימום של טנקים להשמדת חלקו האחד של האויב ולאחר-מכן להעביר את מרכז-הכובד לחלקו האחר.

ה א ו י ב ה מ ש ו ר י ו ן

145. שלושה גורמים קובעים את ערכו של השריון:-

- א. איכות ה-רק"מ.
- ב. עצמתו הכמותית והרכבו.
- ג. כושר-הלחימה.

146. איכות ה-רק"מ נקבעת לפי:-

א. עצמת-האש, שהיא תוצאה של:-

- (1) תכונות התותח ותחמושתו.
- (2) כמות התחמושת.
- (3) החקני כינון וחצפית.
- (4) מערכות הגבהה, צידוד וייצוב.
- (5) קצב-אש מעשי.

ב. ניידות, שהיא תוצאה של:-

- (1) עצמת המנוע.
- (2) מערכת ההיגוי וה-מזקו"מ.
- (3) כמות הדלק.

ג. סיב השריון, שהוא תוצאה של:-

- (1) עובי השריון בחלקי ה-רק"מ השונים ובזוויות המבנה.
- (2) צלליח.
- (3) סיב הפלדה.

147. עצמה כמותית

לעצמה הכמותית ערך רב בקרב השריון. עצמה כמותית פירושה:-

א. ריכוז האפקט של יחידות-תמרון רבות ככל-האפשר לנקודת-ההכרעה.

ב. ריכוז כמות של קנים יורים באותו מקום ובאותו זמן.

148. כושר-לחימה

כושר-לחימה הוא הכושר לנצל את תכונות השריון והעצמה הכמותית כדי להופכם ליתרון בהתנגשות המכרעת. כושר-הלחימה ייקבע על-ידי:-

- א. רמת הצוותים והפיקוד הנמוך.
- ב. מערכת-הקשר וכושר-השליטה של הפיקוד בכל הרמות.
- ג. שיחוף פעולה ומיצוי תכונותיהם של הכוחות השונים תוך מקסימום ניצולו של הקרקע.

149. איגודי כוחות

עוצבות ויחידות של שריון מאוגדים מראש עם אמצעי-לחימה שונים. ההכרעה בקרב השריון מותנית בהרבה באיגוד נכון בין טנקים, חרמ"ש, ארטילריה, הנדסה, מנהלה ושליטה.

ה כ ו ח ו ת ב ה ת ק פ ת ש ר י ו ן

150. הכוחות בהתקפה הם:-

א. כוח סיור ואיכוך.	ד. כוחות-סיוע.
ב. כוחות בולמים.	ה. כוחות-אבטחה.
ג. כוחות הולמים.	ו. כוחות-הטעיה.

151. כוח סיור ואיכוך

- א. כוח זה יהיה מורכב מיחידות-סיור ניידות ממחלקות-סיור גדודיות וחטיבתיות. אפשר לחגבר כוח זה על-ידי תוספת חרמ"ש וטנקים, אמצעי-חה"נ וארטילריה מתנייעת.
- ב. תפקידו לאכך את האויב ולשמור מגע תמידי אתו עד להיחלרות בכוחותינו.
- ג. כוח זה אפשר שיסתייע במטוסים קלים כדי לאכך אויב בעומק.
- ד. כוח זה בהרכב מתאים, מתוגבר בטנקים, עשוי למלא תפקידי פיתיון או אבטחה.

152. כוחות בולמים

א. כוח בולם יהיה מורכב מ-חרמ"ש וטנקים בסיוע הנדסה וארטילריה.

כוח-חי"ר עשוי להשתתף בלחימת השריון ככוח בולם בלבד, כשהוא מתוגבר באמצעי נ"ט וטנקים. המגבלה שלו, שאי-אפשר להופכו לכוח הולם.

ב. תפקידיו:-

- (1) לבלום את החקדמות האויב ולהתישו בציר אחד או בכמה צירים.
- (2) לנהל קרב השהיה או הגנה לבלימת האויב.
- (3) לבתר את האויב ולמנוע את חופש-פעולתו.
- (4) ליהפך לכוח הולם במידת-הצורך.

כל אלה באים לאפשר לכוח ההולם להיכנס לפעולת-השמדה בשטחים שנקבעו ותוכננו מראש או לפי התפתחות הקרב.

ג. הכוח הבולם ישאף להתמקם בפרטי-נוף שולטים כדי לחייב את האויב לתוקפו. אם יעמוד די-זמן לרשותו, אפשר שיתחפר וימקש את השטח כדי לחזקו.

ד. בנסיבות מסוימות, ברמת העוצבה בעיקר, יהיו לאויב כמה דרכי-גישה - דבר שיחייב הקמת כמה כוחות בולמים.

153. כוחות הולמים

א. כוח הולם יהיה מורכב בעיקר מטנקים ו-חרמ"ש (על-הרוב בתוספת של ארטילריה והנדסה).

ב. תפקידיו:-

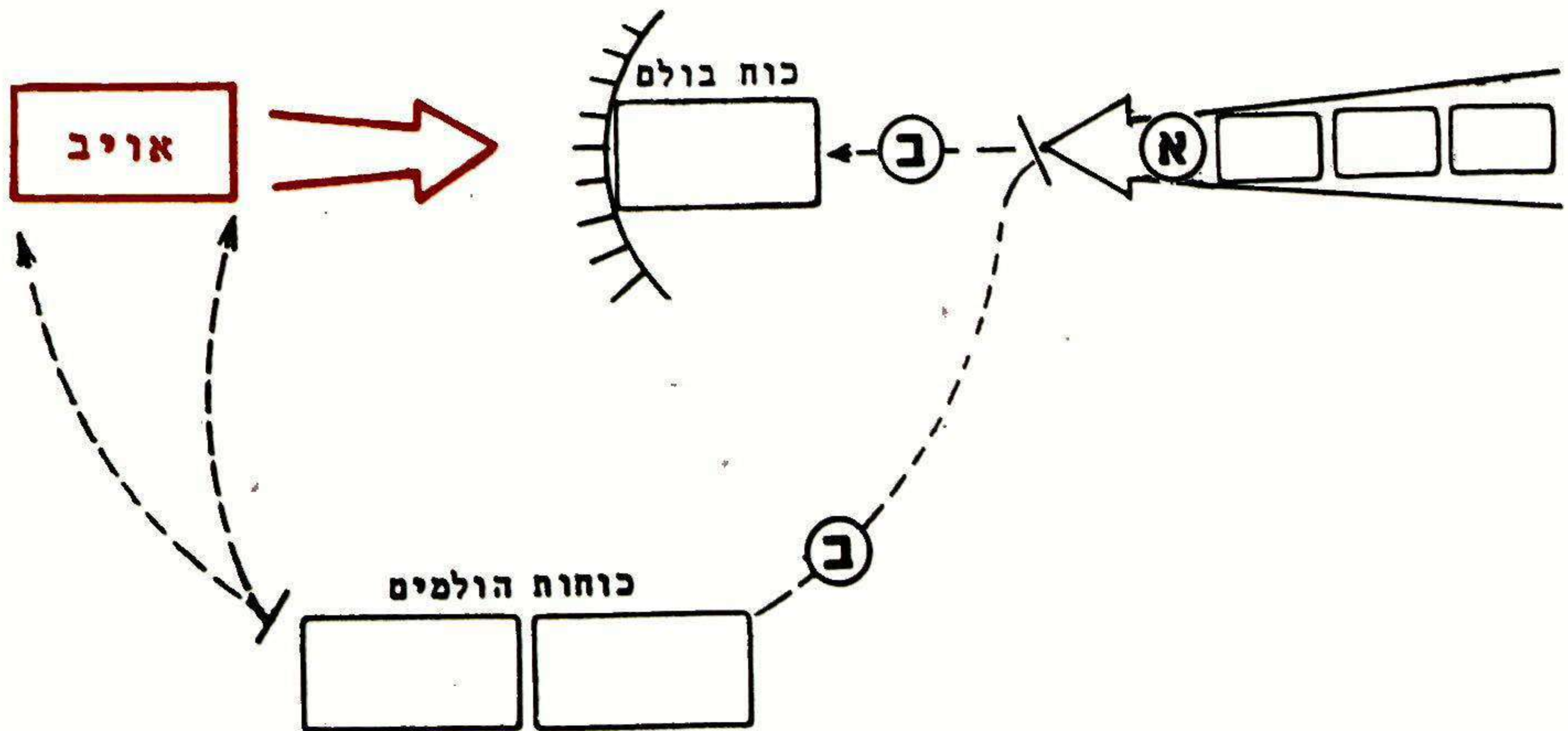
- (1) להשמיד את כוחות האויב לאחר שנבלם על-ידי הכוח הבולם.
- (2) לבתר את האויב לחלקים תוך השמדת מפקדות, ארטילריה ודרגי-מנהלה בשלבים המוקדמים.
- (3) ליהפך לכוח בולם, חלקו או כולו, באופן זמני.

ג. בנסיבות מסוימות, ברמת העוצבה בעיקר, יחייבו הקרקע ודרכי-הגישה לאויב כמה כוחות הולמים.

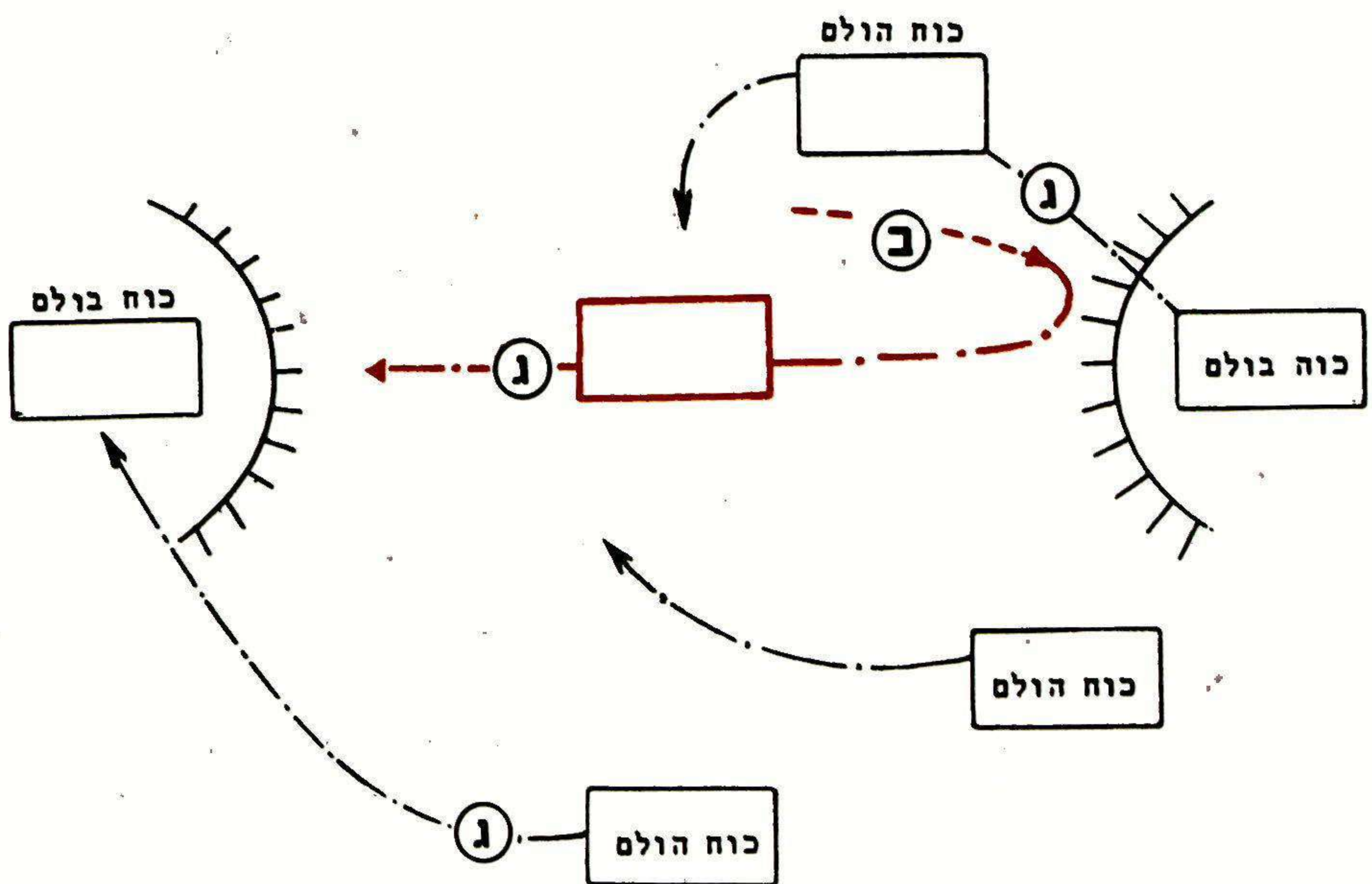
ד. השאיפה של הכוחות ההולמים תהיה תמיד להלום במקומות הרכים תחילה, לאחר שהאויב נבלם על-ידי הכוחות הבולמים, ועל-ידי-כך לערער את ביטחונו של האויב ולהגביל את תנועתו. רק לאחר-מכן ייכנסו הכוחות ההולמים לקרב השמדת עיקר השריון.

פעולת שריון נגד אויב נייד - דוגמה אפשרית (סכימה)

חחילה - בלימת חנועה האויב ובעת ובעונה אחת הנחת החקפה-נגד

המשך הפעולה - עם חחילה נסיגת האויב מתחלפים הכוחות בחפקידיהם (הבולמים - הולמים ולהיפך)

154. כוחות-סיוע

- א. הכוח המסייע יהיה מורכב בעיקר ממרגמות דגם ג, ארטילריה מחנייעת (ובכללה מכמ"ח), ולעתים גם ארטילריה נגררת.
- ב. תפקידו לסייע באש לכוחות ההולמים ולכוחות הבולמים להשמדת האויב.
- ג. הכוח המסייע יתמקם על-הרוב בסביבת הכוח הבולם. בנסיבות מסוימות, מפאת הטווח, יהיה צורך לפצל את הכוח המסייע ולהכפיף חלק ממנו לכוח ההולם (בעיקר מרגמות).
- ד. הכוח המסייע ישתמש בעשן כדי לסנוור את האויב ולהסתיר את חנועת כוחותינו ביום ובלילה (אם האויב מפעיל תאורה).
- ה. חיל-האוויר יסייע בעיקר בהשמדת שריון אויב בצירי-גישה. אין הוא מסוגל לסייע סיוע החקפי קרוב עם תחילת קרב-ההשמדה.
- ו. בקרבות לילה יפעילו כלי הנשק תלולי-המסלול ומטוסי-ח"א תאורה, שתסייע לכוחות ההולמים והבולמים בתמוניהם ובמתן האש.

155. כוחות-אבטחה

- א. כוח מאבטח יהיה מורכב מיחידות-סיור, שיתוגברו לעתים בסנקים וב-חרמ"ש.
- ב. בשלבי-הקרוב הראשוניים יימצא מקסימום הכוח המאבטח בחזית הכוחות וישמש ככוח סיור ואיכוך. לאחר היתקלות באויב ישמש ברובו לאבטחת אגפים.
- ג. תפקידו לאבטח את אזור הלחימה ולמנוע התערבות אויב מהאגפים ומהעורף.
- ד. הכוח המאבטח בגמר תפקידו ישמש תגבורת לכוחות ההולמים או הבולמים.

156. כוחות-הטעיה

- א. כוח-הטעיה יהיה מורכב מג'יפים ו-חרמ"ש. לעתים יהיה צורך בתוספת סנקים כדי ליצור תמונת-מודיעין מוטעית אצל האויב.
- ב. תפקידו להטעות את האויב בנוגע לכיוון, לעצמה ולמיקום של כוחותינו, ועל-ידי-כך לפצל את כוחותיו. מאחר שקשה להסתיר חנועות של כוחות משוריינים, בעיקר בשטחים הפתוחים, גדול ערכה של הטעיה בקרב הנייד.

ג. כוחות-ההטעיה יפעלו באחת השיטות הבאות או בשילובן:-

(1) הפעלת פתיונות שיגררו את מרבית שריון האויב, או את חלקו, אל שטחי-השמדה שלנו או לכיוונים נוחים צדדיים.

(2) ביום כוחות גדולים (הולמים או בולמים) במגמה ליצור אצל האויב תמונת-קרב מסולפת, שתגרור אותו לפיצול כוח ולתנועה לכיוונים רצויים לנו.

157. עתודה

בקרב הנייד לא יימצא בדרך-כלל כוח-עתודה בנפרד. כל אחד מהכוחות, בעיקר ההולם או הבולם, ישמש עתודה לאחרים בנוסף לתפקידו (לפי שלבי הקרב).

ה ח י ל ו ת ב ה ת ק פ ת - ש ר י ו ן

158. ארטילריה

א. יכולתה של הארטילריה-לפגוע פגיעות ישירות בטנקים באש עקיפה היא מוגבלת ביותר, אך שימוש נבון בה בלחימה בשריון יסייע בהשגת ההכרעה.

ב. הארטילריה בקרבות-השריון תופעל לעתים בהתקלויות (או בפעולה במסגרות קטנות) בכינון ישיר או עקיף-למחצה.

ג. שימוש נבון בארטילריה ישבש את אפשרויות השליטה בכוח על-ידי פגיעה באנטנות ובאמצעי תצפית וכינון. האש הארטילרית תחייב את סגירת דלתיות-המפקדים ואת שינוי מקום עמדתם של הטנקים.

ד. תפקידים

תפקידי הארטילריה הם:-

(1) העסקת כוח האויב, כולו או חלקו, באש כדי לרתקו.

(2) מיסוך בעשן כדי לבודד חלק משדה-הקרב או כדי לחפות על תנועת כוחותינו.

(3) סיוע תאורה להחשת קצב התמרון בלילה ולשיפור יכולת הפגיעה באש.

(4) ניתוק הטנקים מכוחות אחרים "רכים" הפועלים אתם (חרמ"ש, הנדסה, סיור).

(5) פגיעה במנהלה, במפקדות ובארטילריה של האויב.

ה. הארטילריה חשמש לעתים בתפקידי נ"ט, כשהיא יורה בכינון ישיר, בעיקר במסגרת כוח בולם.

א. סיוע החקפי

(1) הסיוע ההחקפי יהיה בעיקרו אמנעה קרובה כדי להשמיד או להשהות שריון אויב הנע לתגבורות ולבודד את שדה-הקרב. מטוסים מסייעים הם גם מקור לידיעות על כוח אויב קרוב ורחוק. אין להשתמש, בדרך-כלל, במטוסים למתן סיוע קרוב תוך שלב המגע עם שריון האויב בגלל הקושי הרב בתיאום הכוחות וזיהויים בקרב זה.

(2) בקרב נגד שריון בלילה יפעילו מטוסי ח"א, לפי הצורך, תאורה באמצעות נורים כדי להאיר את שדה הקרב, להחיש את קצב התמרון של כוחותינו ולשפר את כושר קליעתם. תאורה זו תופעל, רק אם לכוחותינו עדיפות שיש הכרח לנצלה גם בתנאי-הלילה.

ב. מטוסים קלים ומסוקים

(1) המטוסים הקלים ינוצלו לסיור ולחצפית לפני הקרב ותוך הקרב.

(2) המסוק הוא אמצעי טוב ביותר לשליטה בקרב זה. המפקד יכול להמריא לפרקי-זמן קצרים כדי לקרוא את הקרב ולפקד עליו.

(3) ניחן להשתמש במסוק לשם תמרון כוחות (חי"ר, הנדסה, נ"ט) אל עורף האויב במגמה לחסום מצרי-חנועה כדי להגביל את חופש-התמרון של האויב המשוריין.

כוח-ההנדסה יכול לסייע רבות בקרב הנייד על-ידי:-

א. הנחה חפוזה של מוקשים בדרכי-הגישה ושיפור מכשולים יגבילו בהרבה את מהירות התנועה של האויב.

ב. אבטחת אגפים על-ידי מיקוש חפוז יגבילו את פריסת כוחות-האויב.

ג. שיפור עמדות בעיקר לטנקים בכוח הבולם. מן-הרצוי שבכל הכוחות ימצאו חיילי-חה"נ למילוי תפקידים אלה. כדאי לזכור, שהזמן שיעמוד לרשות חיילי-חה"נ למילוי תפקידם יהיה על-הרוב קצר ביותר.

ה שלבים בהתקפה

161. השלבים בהתקפה על שריון הס:-

- א. שלב ההכנות.
- ב. תנועה להיערכות ופריסה.
- ג. השמדת כוח האויב.
- ד. ניצול ההצלחה להתארגנות.

שלב ההכנות

162. תכנון הקרב (נקודות עיקריות להערכת מצב).

א. אויב

(1) יש לעשות כל מאמץ כדי לאסוף מקסימום ידיעות על כוחות האויב, על-אף הקושי הכרוך בדבר, מהיותם ניידים. איסוף הידיעות יחבסס על יחידות-הסיוור שיוחדרו לעומק, תצפית על השטח, סיורי אוויר והאזנה.

(2) הידיעות על האויב תהיינה מועטות. התכנון יצטרך אפוא לענות על כמה התפתחויות אפשריות. יש לתת את הדעת על המשך הפעילות של איסוף ידיעות תוך כדי קרב.

(3) בבחירת השטח ושיטת-הלחימה יש לתת את הדעת לתכונות המיוחדות של טנקי האויב בהם ניתקל בקרב הצפוי. בחירת השטח והשיטה תהיינה שונות אפוא במקרה של היתקלות צפויה בטנקים בינוניים או כבדים. לדוגמה:- בלחימה נגד טנקים בעלי שריון ותוחחים בעלי טווח ארוך, כמו T-54 או "סטלין 3", נעדיף להילחם בשטחים בעלי תאי-שטח קטנים או בשטחים סגורים שיאפשרו התקרבות לטווח יעיל של תוחחינו והימנעות מפגיעה בטוחים הארוכים.

(4) כל אמצעי-המודיעין יכוונו למתן תשובה לשתי שאלות:-

(א) כוח-האויב וסדר תנועתו.

(ב) משימה משוערת או ודאית של כוח האויב.

ב. הקרקע

- (1) מאחר שהידיעות על האויב תהיינה מועטות, נודעת חשיבות רבה לניחוח הקרקע בהתקפה על שריון. על-הרוב אי-אפשר יהיה לצפות על השטח בעיקר בגלל עומק הגזרה ורוחבה, לכן יסתמך התכנון על מפות ו-תצ"א כדי לבחור את השטחים בהם נעדיף ליצור את המגע עם שריון האויב.
- (2) ניחוח הקרקע ייעשה לאור: צירים אפשריים לאויב ולכוחותינו; שטחים שולטים וחיוניים בגזרה כדי לקבוע לאורם שטחי-השמדה אפשריים; עמדות לסנקים ועמדות-המתנה.

ג. זמן-ומרחב

- (1) לאור ניחוח הקרקע והאויב ייבחנו גורם הזמן והמרחב והאפשרויות של האויב וכוחותינו להגיע ולהתבסס בשטחים השולטים בפריסה מתוכננת. יש למקם את יחידות-הסיוור בשטח באופן שיינתן מקסימום מרחב-אתראה לכוחותינו כדי לאפשר תנועה בזמן לפריסה מתוכננת ראשונית או לשינוי בתכנית.
- (2) המצב האידיאלי לחקיפת שריון אויב הוא המארב. אם כי רק לעתים רחוקות נצליח להציב לאויב מארב בשטח מסוים, אף-על-פי-כן יש לשאוף לכך.
- (3) ההכנות למארב צריכות להיות מפורטות יותר, כשהן מתבססות על שטח-השמדה מסוים שנבחר מראש. ככל שמרחב-האתראה שיינתן לכוחותינו יהיה ארוך יותר, ייעשו ההכנות ביתר פירוט. כאשר המארב הוא חפוז, ייעשו חלק מההכנות תוך התנועה למגע.
- (4) במידת-האפשר יש לבצע לפני המארב סיוור בשטח לשם קביעת עמדות-האש לכוח הבולם ולכוח ההולם ולשם קביעת שטח-המתנה וחלוקת הגזרות.

163. פקודות

- א. הפקודות לקרב-ההתקפה של שריון ישאו על-הרוב אופי של פקודות מקוטעות, כשלאחריהן יבוא תדריך בו יפרט המפקד את ההתפתחויות האפשריות של הקרב ואח הפעולות שיש לעשות בהתאם לכך.
- ב. תוך כדי הקרב יושלמו על-הרוב הפקודות על-ידי פקודות מקוטעות באלחוט.
- ג. למארב יינתנו פקודות מפורטות יותר, שיכללו גם פקודות מקדימות לפתיחה באש, סדרי קישור ואותות מוסכמים בין הכוחות השונים ותיאומם עם הכוח המאבטח ו/או פיתיון בדרכי-כניסתם לשטח המארב.

164. איגודי כוחות (כוחות ומשימות)

איגודי-הכוחות ייקבעו בהסתמך על הידיעות הקיימות על האויב והקרקע. מיעוט הידיעות יביא לעחים בהכרח לאיגוד הכוחות כשהם מאוזנים, בלי לקבוע מראש מי יהיה הכוח הבולם ומי הכוח ההולם. הכוח המאבטח צריך אפוא לכלול על-הרוב טנקים, כדי שיוכל לשמור מגע עם האויב ולהשהותו, כדי לתת שהות למפקד להכניס שינויים באיגודי הכוחות תוך הקרב ולהיפרס בשטחים הנוחים ביותר.

שלב התנועה להיערכות והפריסה

165. שלב זה מטרתו להכין את הרקע וליצור את התנאים בהם יחסיים הקרב.

166. המצב האידיאלי להכרעת שריון האויב הוא כשכוחותינו נמצאים בעמדות והאויב נע או נאלץ לנוע. מכאן שמגמת שלב זה היא לנוע ולהיפרס כך, שנימצא בעמדות נוחות בשטחים שולטים לפני תחילת המגע.

167. התנועה למגע תהיה תנועה מבצעית בתבנית מתאימה, לפי הידיעות שישנן ברשות המפקד ובמקסימום מהירות.

168. המאמץ להשגת הידיעות צריך שיהא נמשך על-ידי כוחות-הסיוור באופן רצוף כדי לקבל תמונה רצופה של פעילות האויב הנייד.

169. תנועה למגע ופריסה כשהאויב בתנועה

א. תנועת האויב אפשר שתהיה לשני כיוונים:-

- (1) לכיוון כוחותינו.
- (2) לכיוון נגדי, במקרה נסיגה.

ב. בשני המצבים נמצא האויב בתנועה בכיוונים שונים, דבר העלול לשנות את תפקידי הכוחות בקרב השריון.

ג. בשני המצבים ישאפו יחידות-השריון להתחלק לשני סוגי כוחות: כוח בולם וכוח הולם.

ד. כאשר האויב נמצא בתנועה ומרחב-האתראה אינו מספיק לפריסה ואפילו חפוזה, יתפוס הכוח במהירות שטחים שולטים כדי להימצא בעמדות נוחות לצורכי בלימה, לפני שהאויב יצליח לתפוס אותן. תפיסת שטחים שולטים נכונה תחייב את האויב להיפרס ולתקוף את כוחותינו.

ה. פריסת הכוחות צריכה להיות רחבה כדי להימנע מאגפים חשופים. אף-על-פי שגם במקרה זה תיקבע חלוקה מראש לכוח בולם ולכוח הולם, עלולים התפקידים להתחלף במהירות לפי פעילות האויב.

ו. כוחות לאבטחת אגפים וכוחות-הטעיה יופעלו בעיקר באגפים כדי לחייב את האויב להאיט את תנועתו.

ז. חלק מהכוח, על-הרוב הכוח המאבטח, ישמור מגע עם האויב כדי לתת שהות לעיקר הכוח לתפוס את השטחים השולטים.

ח. תפקידי הכוחות

(1) כוחות סיור ואבטחה

(א) כאשר האויב נע לכיוון כוחותינו - ישמרו מגע עם האויב ויתריעו על התקדמותו, כשהם תופסים שטחים המאפשרים תצפית רחוקה או מנהלים קרב-השהיה תוך משיכת האויב לכיוון המתוכנן.

(ב) כאשר האויב נסוג - יאגפו במהירות את מערך האויב כדי להגיע לחלקים הקדמיים שלו, כשהם מדווחים בתמידות על כיוון ההתקדמות של האויב.

(2) כוחות בולמים

(א) כאשר האויב נע לכיוון כוחותינו - יתפסו עמדות בפריסה רחבה ויוודאו שליטה באש על מרבית שטח-ההשמדה. הכוח הבולם עשוי ליוזףך לכוח הולם לפי המצבים שייווצרו עם תמרון כוחות האויב בשטח.

(ב) כאשר האויב נסוג - יאגפו הכוחות הבולמים את האויב, באיגופים קצרים או ארוכים, במגמה לחסום את דרכי-נסיגתו של האויב ולבולמו על-ידי-כך שיאלצו לחקוף אותם.

(ג) בדרך-כלל לא צריך להציב כוחות בולמים לחסימת כל דרכי התמרון או הנסיגה של האויב המשורייין. מוטב להשאיר לו לעתים נתיב-תמרון "פ ת ו ח" (אחד או שניים) כדי לגוררו לתמרון דווקא דרכו. בשיטה זו אפשר להפעיל על הנתיבים ה"פתוחים" את ח"א ולהשמיד את חלקי האויב, שלא הצליחו להסתלק.

(3) כוחות הולמים

- (א) כאשר האויב נע לכיוון כוחותינו - יתקמו על-הרוב בעמדות-המתנה מחוץ לטווח הפריסה של סיור האויב, באגף אחד או בשניים של שטח-ההשמדה, כשהם מוכנים לזנק לעמדות-האש המתוכננות מראש. לעתים יהיה צורך בתכנון אפשרויות-מספר לתפיסת עמדות.
- (ב) כאשר האויב נסוג - ירדפו הכוחות ההולמים את האויב, בעורפו ובאגפיו, יבודדו חלקים מהאויב הנסוג וישמידום, וייכנסו לקרב-הכרעה עם עיקר כוח האויב בחיאום עם הכוחות הבולמים, שיחסמו לאויב את דרכי-נסיגתו.

(4) כוחות-הסיוע

- (א) על-הרוב יחולק הסיוע ויינתן לכל כוח עצמאי.
- (ב) מרגמות 81 מ"מ ולעתים אף מרגמות 120 מ"מ ינועו צמוד או סמוך לכוחו.
- (ג) ח"א יופעל במגמה לעצור את ראש-השדרה של האויב ולגרום מקסימום אבדות, עד שהכוחות האחרים יסיימו את היערכותם.

(5) כוחות-הטעיה

- כוח-ההטעיה ינוע באגפים ואל מול פני-האויב כדי ליצור תמונת-קרב לא-נכונה לאויב, או כדי להחחיל בפעולת הפיתיון.

170. תנועה למגע ופריסה כאשר האויב בעמדות

א. כאשר האויב נמצא בעמדות ייעשו התנועה והפריסה באופן זה:-

- (1) תפיסת שטחים שולטים באגפים או בעורף האויב כדי לאלצו לזנוח את עמדותיו ולנוע או להימצא בסכנת השמדה על-ידי כוחות בולמים והולמים בעיקר.
- (2) תפיסת שטחים בעורפו כדי לנתקו או לאיים על שטח חיוני - דבר שיאלצו לתקוף כדי לחזור ולכובשם. תפקיד זה ימולא על-הרוב על-ידי כוחות סיור ואבטחה.
- (3) חלק מהכוחות ייצרו מגע עם האויב כבר בשלב זה כדי לרתקו ולהשהותו עד לפריסת הכוח בעמדות.
- (4) כוחות-הטעיה יופעלו לאגפים כדי ליצור תמונת-קרב לא נכונה לאויב.

ב. כל התנועות הללו ייעשו כדי לגרור את האויב להניע לפחות חלק מכוחותיו.
על-אף האמור, לעתים צריך יהיה להסתער על אויב משורייין. במקרה זה יפרס הכוח להתקפה, כשהוא מתחלק לכוח מסייע ולכוח מסתער, כאמור בפסקות הדנות בהתקפה על מערכים קבועים.

שלב השמדת כוח האויב

171. בשלב זה יוכרע האויב על-ידי אש והסתערות. את ההכרעה בקרב-השריון משיגים על-ידי זה שמשמידים באופן פסי את ה-רק"מ ואת כוחות אויב, בעיקר סנקים. השמדה זו נעשית על-ידי פגיעות ישירות בשריון האויב והוצאתו מכלל פעולה. קרב-השריון יוכרע בעיקר על-ידי קרב-האש בטווחים היעילים. שאיפתם של שני הצדדים תהיה להגיע לטווחים היעילים במינימום אבדות, לתפוס עמדות נוחות בשטחים שולטים, כשהאויב נע או נאלץ לנוע לפי תמרונו של הצד השני. השאיפה בשלב זה היא אפוא למשוך את האויב אל הכוח הבולם, כאשר הכוח ההולם מכה מאגפו ומשמידו באש בעמדות ו/או חוץ הסתערות.

172. המגע

א. השאיפה תהיה להשמיד את האויב על-ידי אש תוך תמרון ושיפור עמדות, כשהוא נכנס לשטח-ההשמדה המתוכנן. אך לעתים תושלם ההשמדה רק על-ידי הסתערות של הכוח ההולם.

ב. הכוח הבולם משמש בסיס מוצק לתמרון הכוח ההולם. הוא יפתח באש כדי לבלום את האויב ולהביא לפריסתו.

ג. הכוח ההולם יכה באש באגפיו ובעורפו של האויב כדי להשמידו, ויסתער כדי להשלים את ההשמדה.

ד. שיטת הפתיחה באש וסדר-הקדימות יהיו תלויים בהחלטות המפקד במקום בהתאם לפריסת האויב ובהתאם לשטח. השאיפה היא, שכל היחידות יפתחו באש חד-זמנית, כאשר האויב נמצא, כולו או רובו, בשטח-ההשמדה. הכוח הבולם יפתח באש על הכוחות הקדמיים של האויב, כאשר הכוח ההולם מכה באגפו ובעורפו. גם באש אי-אפשר יהיה לכסות את כל אורך שדרת האויב. יש להשתדל להסתער על זנב-השדרה ולהשמיד את הארטיילריה ואת דרגי-התחזוקה בשלב ראשון כדי להגביר את האנדרלמוסיה.

ה. כל כוח יפתח באש בגזרתו שלו. באותו זמן תונחת אש הארטילריה ותכסה שטחים מתיים לגבי תוחחי הסנקים ודרכי-נסיגה של האויב.

ו. לעתים, על-אף התכנון חתגלה הפריסה, כולה או חלקה, לפני שכל כוח האויב ייכנס לשטח-ההשמדה. על הכוח הפרוס לחמרו אז במהירות אל עורפו ואגפיו של האויב כדי להמשיך ולמלא את משימתו. הכרת השטח וההכנות המוקדמות יתנו למפקד הכוח יתרון על האויב, בתנאי שיפעל מהר ובחקיפות.

ז. גם תמרון מהיר וחוקפני זה חייב להביא למגע את האלמנטים החזקים שלנו עם נקודות התורפה הרכות של האויב. גם אם חתגלה הפריסה, ימשיך הכוח הבולם בבלימה תוך תנועה ודילוגים, ואילו הכוחות ההולמים יחמרו במהירות ובאיגופים ארוכים יותר מהמתוכנן אל אגפי האויב ואל עורפו.

ח. במצבים אלה ייתכן שחלק מהכוח ההולם יהפוך גם הוא לבולם, יבחר את שדרות האויב ויחזיק באופן זמני בקרקע.

173 המגע כשהאויב בעמדות

א. כאמור, נימנע מהתקפות על אויב הנמצא בעמדות. המגע אתו יישמר רק כדי להגיע לעמדות נוחות בשטחים שולטים בעורפו, לשטחים המאיימים בניחוקו, או כדי להגיע לשטחים חיוניים בתוך מערכו.

ב. ההסתערות היישר על כוח הנמצא בעמדות תיעשה בשני מצבים עיקריים:-

(1) כאשר האויב נמצא על-סף ההתמוטטות.

(2) כאשר נוצר מצב-קיפאון - האויב נמצא בעמדות נוחות, ותחבולותינו וקרוב-האש בלבד אינם מספיקים כדי להוציאן מהן או כדי להשמידן בתחום הזמן העומד להשגת המשימה; הדרך היחידה להביא להכרעה היא ההסתערות הישירה.

ג. כדי לוודא את הצלחת ההסתערות מן-ההכרח לרכז את מקסימום סיוע האש של ארטילריה ומטוסים. כן חייב להימצא כוח מסייע חזק בכינון ישיר בעמדות-אש נוחות.

ד. ההסתערות תיעשה על-ידי סנקים, כאשר ה-חרמ"ש משמש לאבטחת אזור-הפעולה וכך ככוח מטהר לאחר הלחימה על היעדים של הסנקים.

ה. גם במקרה זה יש לחפש את החלקים הרכים ואת אגפי האויב כדי לנגוס חלקים חלקים תוך בידוד שאר חלקי-האויב.

התקפת האויב על מרכזי

174. היתקלות במארב אויב

- א. ההיתקלות במארב אויב היא המצב הקשה ביותר שכוח נע עלול להימצא בו.
- ב. איגוד נכונן של כוחות-המשנה והפעלה נכונה של כוחות סיור ואבטחה יקטינו את סיכויי הכניסה של עיקר הכוח אל שטח-השמדה מתוכנן של האויב. המרחקים בין כוחות הסיור והאבטחה לעיקר הכוח וכן המרחקים בין כוחות-המשנה עצמם צריכים שיהיו כאלה, שעיקר הכוח לא יימצא כולו בתא-שטח אחד.
- ג. במקרה שחלק מהכוח נכנס על-אף הכול לשטח-השמדה של מארב אויב, יחמרן המפקד את שאר הכוח לאגפי האויב האורב, תוך פתיחה מיידיית באש בכיוון עקיף ובכיוון ישיר לחליצת הכוח הנמצא בתוך שטח-ההשמדה.
- ד. אם כל הכוח כולו נכנס לתוך שטח-השמדה של מארב אויב ואין כוח אחר שיסייע לו, הדרך היחידה להיחלץ היא לפתוח מייד באש, לשנות כיוון לאחד האגפים ולהסתער מהר כדי לצאת משטח-ההשמדה. המשכת התנועה בכיוון המקורי עלולה להביא להיתקלות הכוח שלנו בכוח הבולם של האויב, שנועד לקבל הסתערות זו, כשהוא פוגע בכוח שלנו ומאפשר לכוחות הולמים של האויב להסתער עלינו מהאגפים ומהעורף.
- ה. הסיכוי היחיד לחלץ כוח או חלק מהכוח מתוך מארב אויב הוא לפעול מהר ובחקיפות.

שלב ניצול ההצלחה וההתארגנות

175. השלב של התארגנות הכוחות או חלק מהם צריך שיהיה קצר ביותר כדי להמשיך ברדיפה אחר כוחות האויב ולמנצח את התארגנותו מחדש.

176. שלב-ההתארגנות יכול:

- א. הבאת דרגים לאזור-הלחימה ומילוי ה-רק"מ.
- ב. איסוף ה-רק"מ שנפגע, חילוץו ותיקונו.
- ג. איסוף פצועים ופינויים.
- ד. בדרך-כלל יהיה צורך לאגד כוחות מחדש להמשך הפעולה.

177. ניצול ההצלחה

א. לפני גמר הלחימה יהיה כבר צורך להניע חלקים מהכוח לכיוון המשך התנועה.

ב. בדרך-כלל תיעשה המשכת התנועה באופן זה:-

(1) כוח סיור ואיכוך

כוח זה ינוע ראשון כדי לאכז את עתודות האויב ולשמש מייד כוח מאבטח להתארגנות יתר הכוחות. בשלב זה מן-הרצוי לצרף מטוס קל לכוח כדי להשיג טווח-ראייה גדול יותר.

(2) יתר הכוחות

יתר הכוחות ינועו בהתאם למצבם לאחר הקרב. בדרך-כלל ינוע הכוח הבולם ככוח שני ולאחריו יתר הכוחות.

178. בהתאם למצב שייווצר בגמר הקרב עשוי המשך התנועה להפוך להיות:-

א. תנועה למגע לכיוון אויב קונקרטי - כאשר ידוע על אויבים נוספים.

ב. החקדמות ורדיפה.

החקפה על שריון בלילה

179. הלחימה בשריון האויב צריכה שתימשך גם לאחר רדת החשכה. דווקא אז, כאשר האויב עייף וזקוק למנוחה ולהתארגנות, נוח לפגוע בו.

180. ערכה של העדיפות הטכנית של המנוע ושל תוחח הטנק יורד בלילה. טווחי-הלחימה הם קצרים בגלל מגבלות החצפית וקצב-התנועה האטי. לכן טנק נחות מבחינת טווח תוחחו יכול ליצור מגע עם טנק עדיף בחנאי החשכה, בטווחים קצרים הנוחים לו.

ההתמצאות, היזמה ושליטת המפקדים מקבלת משנה-חשיבות בקרב הלילי, שהוא קשה במיוחד לשריון.

181. לחימת השריון בלילה תשא בדרך-כלל אופי של מארב על שריון אויב נע או של פשיטה על חניון שריון.

182. שריון אויב, כשהוא מגן על שטחים חיוניים בלילה, יתוגבר על-הרוב בכוח חי"ר או חרמ"ש. התקפה על מערך כזה דומה להתקפה על יעדים קרקעיים אחרים, והיא תיעשה תוך שימוש רב בתאורה.

183. השימוש הרב בתאורה בהתקפה על שריון בלילה (זרקורי חת"מ ו-חש"נ, תאורת ארטילריה, תאורת ח"א) גורם לכך, שהתקפת-הלילה תדמה לעתים קרובות להתקפת-יום.

היתקלות בשריון בלילה

184. לעתים ייחקל כוח משוריין באויב משוריין בלילה. על-הרוב ייחקל ראשון מסך-הסיור, או הכוח המנווט את המשמר הקדמי, בטווח של כמה מאות מטרים.

185. השאיפה היא להאיר את האויב מהר ככל-האפשר כדי לאכנו ולפתוח עליו באש, לפני שיספיק להחאוש.

186. אמצעי-התאורה המעשי והיעיל ביותר בקרב זה הוא פיצוץ תאורה 81 מ"מ, כשהן נורות לעבר כיוון האויב. יש לפתוח בתאורה מהטווח המשוער בו נמצא האויב כדי למנוע גילוינו על-ידי האויב ולהשיג מקסימום ביטחון בגילוינו. המרגמות יוחזקו אפוא בקרבת המפקדים בכוחות הקדמיים כדי שאפשר יהיה להעביר מהר פקודות ולפתוח מייד בתאורה.

187. אם יעמדו לרשות הכוחות הנעים בלילה מטוסי ח"א, אפשר יהיה להשתמש בהם לצרכים אלה:-

- א. הארת השטח על-ידי מטוסי קרב-הפצצה או על-ידי מטוסי-חובלה.
- ב. תקיפת כוחות-שריון בחניון או בתנועה על-ידי מטוסי-התקפה בסיוע עצמי של תאורה או בסיוע תאורת כוחות-הקרקע.

188. לאחר הפעלת האמצעים הנ"ל יפעיל מפקד הכוח כוחות בולמים והולמים כלפי האויב המשוריין כדי להשמידו בשיטות שהוסברו לעיל.

נקודות להדגשה בקרב השריון

189. המודיעין בקרב התנועה חשיבותו רבה עקב שיקולי הזמן והמרחב. לכן אתראה מוקדמת חאפשר לקיים נוהל-קרב ביחידה ולהפעיל נכונה את כל הכוחות.

190. חשיבות רבה נודעת לקרקע. ניתוח ותכנון מוקדם של צירים, מעברים ושטחים שולטים הם הכרח לקרב הנייד.

191. עם ההיתקלות באויב תהיה השליטה על הכוחות קשה ביותר. פקודות מוקדמות עד לרמה הנמוכה ביותר יאפשרו את המשך השליטה על-ידי פקודות מקוטעות בלבד. על-הרוב יוכרע הקרב על-ידי תפעול נכון של מפקדים נמוכים.

192. בתכנון קרב-השריון מן-החשוב לזכור, שלא תמיד עשויה סגירה הרמטית של שטח להביא להשמדה מהירה של האויב. לפעמים צריך להשאיר פתח, שיאפשר לאויב לפרוץ דרכו, כדי לפצלו ולאפשר לכוח החוקף להשמיד את כוחותיו במהירות רבה יותר.

193. השמדת הטנקים של האויב היא סיום הקרב. יש לתכנן השמדת חלקים מהאויב לפני הלחימה בטנקים - על-ידי אש והסתערות. החלקים החיוניים שכדאי להשמיד הם:-

א. ארסילריה.

ב. מפקדות.

ג. דרגי-מנהלה.

ד. גדודי חרמ"ש, חי"ר.

194. השמדת החלקים הרכים תביא בהכרח לשינוי תכנית האויב, דבר שיקל על המשך הפעולה ועל השמדת הטנקים של האויב.

התקדמות ורדיפה

פ ס ק ה 1

יסודות ההתקדמות ורדיפה

מהות ההתקדמות ורדיפה

1. התקדמות-ורדיפה היא צורת-קרב נ"ידת, מהירה ותוקפנית, שבה מתמיד הכוח בתנועתו קדימה לעבר יעדים או כוחות אויבים, שתפיסתם, כיבושם או השמדתם יביאו להכרעת האויב ולשליטה במרחבים החיוניים.

תוך כדי ההתקדמות ורדיפה מצמצם ומבטל התוקף את יזמתו של האויב, על-ידי שיחוק נ"ידותו ועל-ידי התקפות-פתע על מערכי-השהיה או כוחות משובשים שלו ועל מפקדות ומתקני תחזוקה במרחב התמרון של הכוח המתקדם.

2. הבחנה בין התקדמות לבין רדיפה

א. ישנה הבחנה בין התקדמות לבין רדיפה:-

(1) התקדמות זו פעולה התקפית נגד אויב מאורגן, כשעדיין צפויה היחלוח במערך או בכוח מאורגן שלו.

(2) רדיפה זו פעולה התקפית נגד אויב מעורער ונסוג.

ב. הבחנה יסודית זו היא לעתים קרובות מלאכותית, שכן בקרב לא תמיד ניתן לקבוע ולהגדיר בברור את מצבו של האויב. אף-על-פי-כן, מחובתו של המפקד להעריך את המצב ולהחליט לנקוט אחת מדרכי-פעולה יסודיות אלה:-

(1) בהתקדמות, כשעדיין צפויה התמודדות עם אויב מאורגן, ינקוט הכוח המתקדם-ורודף אמצעי-אבטחה רבים (הוצאת סיורים, מסכים וכו'), יבחר לעתים פחות צירי-תנועה להתקדמות ויארגן את כוחותיו בעומק, כשבידיו עבודה חזקה להפעלה במקרה של היחלוח באויב מאורגן.

(2) ברדיפה, כאשר האויב מעורער, ישאף הכוח המתקדם-ורודף לנצל מצב זה כדי למנוע מהאויב לבסס מערכי-הגנה חזקים חדשים ולארגן התקפות-נגד על-ידי כוחותיו שבעורף. לשם כך יתמיד הכוח המתקדם-ורודף ללחוץ חזק על האויב ויסתכן באיגופים וחדירות עמוקות ומהירות ביותר לעומק שטח האויב אגב שאיפה לנוע במקסימום של מאמצים וצירים.

ג. למעשה פועלים הכוחות, הן בהתקדמות והן ברדיפה, באותה השיטה, כשהבדל המעשי נובע ממידת-הסיכון שהמפקד נוטל על עצמו לאור הערכת-המצב בכלל ולאור הערכת-מצבו של האויב במיוחד. לכן בפסקה זו לא תהיה הבחנה בין התקדמות לבין רדיפה.

3. במסגרת מתקפה אסטרטגית או אופרטיבית חופעל שיטת-קרב זו על-פי-רוב כחלק מהמתקפה באופן זה:-

א. במקביל להבקעת המערך העיקרי, כאשר הכוחות היעודים להתקדמות ורדיפה עוקפים את המערך המותקף ומתקדמים לעבר היעדים שנקבעו להם בעומק שטחי האויב.

ב. מייד לאחר שהכוח התוקף הבקיע פרצה במערך ההגנה של האויב, כשההתקדמות והרדיפה נעשות בכל צירי-התנועה העיקריים.

4. צורת-קרב זו (התקדמות ורדיפה) תינקט בנסיבות אלה:-

א. כאשר לאחד הצדדים היריבים יתרון בולט על משנהו בעצמה ובכוחות משוריינים וניידים.

ב. כאשר כוח תוקף הצליח להכות את אויבו בקרב, מבחינה פיסית או מורלית.

ג. כאשר כוח הצליח, על-ידי חמרון, להפעיל את כוחותיו המשוריינים והניידים בגזרה המוחזקת על-ידי האויב בעצמה קטנה ולחדור לעומק עורפו של מערך האויב, תוך הימנעות מתקיפת מערכו העיקרי של המגן.

ד. כאשר כוח נע לקראת מגע עם אויב הערוך בעומק רב, כאשר המרחב הקדמי של האויב לא מוגן, או כאשר פועלים בו גייסות מחפים ומשהים בלבד.

5. המרחב המשתרע בין המערך הקדמי של האויב לבין מערכו העורפי איננו בדרך-כלל חלק ריק, אלא שטח שבו פועלים כוחות חוסמים וכוחות משהים של האויב. תכלית פעולתם היא לתת לצד המתגונן שהות לארגן את הגנתו מחדש או להביא כוחות נוספים לקרב-הכרעה בגזרת הפעולה.

תפקידו העיקרי של הכוח המתקדם-ורודף הוא לזכות במירוץ הזמן ולהכריע את הכוחות המעטים בגזרתו, לפני שהיריב יהיה מוכן לקרב-ההכרעה. לכן קרב ההתקדמות והרדיפה במרחב העורפי צריך שיהיה מהיר ומושחת על כוח נייד ומשוריין, היכול לקיים רציפות חנועה ביום ובלילה, להיכנס לקרב במקסימום מהירות לשם כיבוש מערכי-השהיה ומערכים חפוזים בזה אחר זה ולהתמודד עם שריון האויב.

משימות

6. משימותיו העיקריות של כוח בקרב התקדמות ורדיפה עשויות להיות:-

א. לתפנס שטחים חיוניים בעורף האויב ולשלוט בהם עד להכרעה כוללת בזירה, או עד להכרעה מקומית בגזרת-הפעולה, כדי:-

(1) לסכל את אפשרויותיו של האויב ליצב מערכי-הגנה חדשים בעומק, או לארגן כוחות להתקפות-נגד.

(2) לשמש בסיסים מוצקים ללחימה נגד כוחות משוריינים של האויב.

(3) לשמש בסיסים שהחזקתם מאפשרת את השליטה במרחב ואת תנועת הגייסות והאפסניה בצירים העיקריים.

ב. להשמיד כוחות אויב על-ידי החקפות-פתע עליהם, או על-ידי קרב-מגע תוך ניצול הבסיסים המוצקים שנתפסו או נכבשו קודם לכן על-ידי הכוחות המתקדמים והרודפים, או אף בלי בסיסים מוצקים אלה.

ג. להתחבר עם כוחות שהוצנחו או הונחתו בעורף האויב.

ה ג ד ר ו ת

7. גזרה

גזרה היא שטח מוגדר שגבולותיו באגפים, ועל-הרוב גם בחזית ובעורף, קבועים וברורים, המוקצה לאחריותו של כוח במסגרת משימתו.

כל כוח עשוי לחלק את גזרת פעולתו לגזרות-משנה שבהן יפעלו הכוחות הכפופים לו. אפשר שבגזרת-פעולה ייכללו כמה צירי-התקדמות.

8. ציר-התקדמות

ציר-התקדמות הוא ציר התנועה שבו נע כוח צבאי קדימה. ציר-התקדמות עשוי לכלול בחוכו כמה נתיבים, אולם הוא חמיד יחידת-שטח אחת מבחינה טקטית, כשכל הכוחות הנעים בציר עשויים לסייע זה לזה ולפעול במשולב ובמחואם.

ציר-התקדמות יכולנה בדרך-כלל בשם המקומות העיקריים המראים את כיוון-ההתקדמות, כגון: - התקדמות בציר חיפה -- בית-שאן, או בשם פרט-נוף: מוגדר וברור, כגון: בציר ואדי ערה.

9. נתיב-התקדמות

נתיב-התקדמות הוא הנתיב (קו או פרט-נוף) שבו נע כוח צבאי קדימה. נתיב-יבשה עשוי להיות כביש, שביל, דרך-עפר, ערוץ של ואדי, מסילת-ברזל, או שילוב של כמה סוגים - חלקו בכביש, חלקו בדרך-עפר וכו'.

כוח שמשימתו לנוע בנתיב מסוים חייב לנוע בו, אם כי כוחות אבטחה או סיור עשויים לנוע גם בצדי הנתיב.

צורות ההתקדמות ורדיפה

10. יש שלוש צורות עיקריות של התקדמות ורדיפה נוכח אויב: -

א. תנועה למגע.

ב. התקדמות ורדיפה בציר אחד.

ג. התקדמות ורדיפה בצירים-מספר.

11. תנועה למגע

תנועה-למגע היא צורת-תנועה אופיינית לכוחות המתקדמים לקראת מגע עם אויב ידוע כדי לתוקפו ולעתים אף כדי לנקוט נגדו צורת-קרב אחרת. הדבר המייחד תנועה זו הוא, שהתנועה נערכת לאחר שהמגע המשוער חוכנן לפחות באופן שלדי והכוחות אוגדו לפי המשימות (הוודאיות או המשוערות) שהוטלו עליהם נגד האויב הקונקרטי. צורת-תנועה זו ופירוט הפעולות הנעשות אגב התנועה פורטו בפרק "החקפה".

12. התקדמות ורדיפה בציר אחד

א. התקדמות ורדיפה בציר אחד ייעשו בדרך-כלל באחת מנסיבות אלה:-

(1) כאשר הכוח צופה היחלשות במערך מוגן של האויב ובכוחות מאורגנים שלו ואין באפשרותו להתקדם בצירים-מספר סמוכים, המאפשרים לו להתרכז במהירות. ריכוז הכוח המתקדם-ורודף בציר אחד נוכח עצמתו של האויב תכליתו לוודא את הכרעת האויב.

(2) לעתים ינוע כוח בציר אחד בשל מגבלות קרקעיות.

ב. התקדמות ורדיפה בציר אחד מאפשרת:-

(1) נקיטת אמצעי אתראה ואבטחה מדוקדקים על-ידי מסכי-סיוור ומשמרות-אבטחה.

(2) ארגון הכוח לעומק, תוך שמירת מרבית הכוח כעתודה.

(3) ריכוז ארטילריה קדימה, למתן סיוע מרוכז לכל הכוח מייד במגע הראשון עם האויב.

ג. המגבלות העיקריות של התקדמות ורדיפה בציר אחד הן:-

(1) האויב באֶפְנוֹ את המאמץ היחיד של כוחותינו יכול לארגן במהירות את שליטתו בכוחותיו ולרכזם להקמת מערכי-השהיה ומערכי-הגנה בציר-ההתקדמות, או אף לרכזם כדי להנחית התקפת-נגד על הכוח-המתקדם-ורודף.

(2) פריסת הכוח בציר אחד - בחזית צרה ובעומק רב - מביאה על-הרוב בזבוז זמן כל-אימת שיש צורך לקדם כוחות או לחמך לכיוון אגפי האויב עקב היחלשות באויב חזק.

(3) קשיים לכוח המתקדם ורודף לעשות אלתורים בתכניחו המקורית על-ידי שינוי הממצים והצירים של תנועת הכוח.

(4) ניצול מיידי של חלק קטן מהכוח משך התנועה וההיתקלויות.

ד. בהתחשב במגבלות אלה ישאף כל כוח מתקדם-ורודף לנוע בצירים-מספר או לפחות בשטח המאפשר פריסה רחבה.

13. התקדמות ורדיפה בצירים-מספר

א. התקדמות ורדיפה בצירים-מספר ייעשו, כל-אימת שהקרקע ויחסי-הכוחות בגזרת-הפעולה מאפשרים פיצול של הכוח המתקדם ושל אמצעי-הסיוע שלו. התקדמות ורדיפה במספר צירים רב ייעשו נגד אויב מעורער ומשובש, או נגד אויב חלש יחסית, כאשר הכוח המתקדם מונע מהאויב לאכז את המאמץ העיקרי, לבסס את שליטתו בכוחותיו, להקים מערכי-הגנה חדשים או לארגן כוחות בעומק להתקפת-נגד.

פיצול הכוחות המתקדמים-ורודפים יהיה קבוע או זמני, לפי הנסיבות. כל כוח-משנה יהיה בעל עצמה מספקת כדי לפתור בעצמו את הבעיות הצפויות, או לפחות כדי לקיים מגע עם האויב, עד שהכוחות מהצירים האחרים יחוו כדי להכריע את האויב יחד עמו. לפיכך ישאף הכוח המתקדם-ורודף בצירים-מספר לקיים אפשרות של העברת כוח מציר לציר במהירות. לשם תגבור כוח או לשם שינוי המאמץ העיקרי.

ב. התקדמות ורדיפה בצירים-מספר מאפשרת:-

(1) התקדמות כל כוח-משנה באופן עצמאי - בציר שהוקצה לו במסגרת התכנון הכולל - לעבר היעדים שנקבעו. התקדמותו של כוח בציר מטוים אינה מותנית בהצלחת כוח אחר, הנע בציר אחר (לעומת ההתקדמות והרדיפה בציר אחד).

(2) תנועה במהירות מוגברת, אפילו על-חשבון הפחתת הזהירות.

ג. המגבלות העיקריות של התקדמות בצירים-מספר הן:-

(1) פיצול הכוחות ובכללם הסיוע הארטיילרי עלול לשבש את הקרב, אם האויב יצליח בפעולותיו מעל למשוער. כתוצאה מפיצול הכוחות חסר עתודה מרכזית חזקה, כשכל כוח משמש עתודה אפשרית למשנהו.

(2) קשיי-שליטה.

(3) קשיי-תחזוקה.

כ ל ל י ם ב ה ת ק ד מ ו ת ו ר ד י פ ה

כ ל ל י

14. קרב ההתקדמות והרדיפה הוא צורת-הקרב התוקפנית ביותר, אשר במהלכו מתנהלים תוך כדי תנועה, או מתפתחים מחוץ מצב של תנועה, קרבות של התקפה, פשיטה ומארבים מהירים, ולעתים אף קרבות של הגנה, נסיגה והשהיה.

15. כללי-היסוד וטכניקה-הפעולה בצורת-הקרב השונות נכונים גם בניהול קרבות-המגע עם האויב של כוח מתקדם ורודף. אולם הדבר המיוחד צורת-קרב זו הוא - התוקפנות והניידות, שכאן באות הן לידי מיצוי מקסימלי.

16. נוהל-הקרב בהיתקלויות בקרב ההתקדמות והרדיפה (פרט לתכנון הראשוני שלפני תחילת התנועה) יהיה תמיד חפוז. לעתים קרובות יהיה נוהל-הקרב דומה או זהה לניהול-הקרב שבו ניתנות הפקודות באמצעי-הקשר השונים בהתאם לקריאת הקרב.

כדי לאפשר לקיים נוהלי-קרב מקוצרים יינקטו דרכים אלה:-

א. הפקודות המוקדמות והתדריכים יהיו מפורטים ככל-האפשר.

ב. מפקדי-המשנה, פרט למפקדי הכוחות המובילים, או מפקדי כוחות הנעים בצירים נפרדים, ינועו צמוד למפקד הכוח, כדי שיהיו נתונים כל-הזמן בתמונה וכדי שיקבלו את פקודותיהם במהירות ובמקום.

ג. כל-אימת שהזמן דוחק, יועברו פקודות שלמות או מקוטעות באלחוט.

17. בסעיפים הבאים מפורטים כללי-היסוד הבולטים במיוחד בקרב התקדמות ורדיפה:-

א. שמירת התנופה.

ב. מהירות וניידות.

ג. תנועה בצירים-מספר.

ד. אבטחה.

ה. סיוע-אוויר.

ו. מודיעין.

ש מ י ר ת ה ת נ ו פ ה

18. המצבים שבהם יהיה האויב מוכה, חלש או בלתי-מוכן הם המתאימים ביותר להפעלת צורת-הקרב של התקדמות ורדיפה. מצבים אלה עלולים להיות זמניים. לכן חייב הכוח המתקדם-ורודף להתמיד בלחץ על האויב, למנוע את התאוששותו ולהשיג בתנופה אחת הישגים מקסימליים.

19. הכוחות חייבים להיות נכונים לנוע ולתקוף ביום ובלילה עד קצה גבול יכולתם הפיסית. בשל החיוניות בקידום התנועה לשם שמירת התנופה יעקפו הכוחות או חלק מהם נקודות-התנגדות שבהן ייתקלו בתנועתם וימשיכו בתנועתם לעבר היעד הסופי שלהם. אם לא ניתן לעקוף מערך מסוים, יש לעבור להתקפה מיידית עליו ולמנוע מהאויב להתאושש וליזום פעולות לבלימת התנופה.

20. כדי להבטיח את שמירת התנופה ואת האפשרות לעבור במהירות מהתקדמות ורדיפה להתקפה וחוזר חלילה, צריך שהכוח-המתקדם-ורודף יתבסס על כוחות ממוכנים ומשוריינים. כוח זה יכלול בתוכו יסודות של טנקים, חרמ"ש או חי"ר ממונע ויסודות חה"נ וארטילריה משוריינים או ממונעים, כדי שיוכל להתמיד במשימתו ברציפות יומם ולילה ולהילחם בכל סוג אויב שהוא ובכל סוג קרקע שהוא.

21. במקביל לפגמה להתקדם, תוך עקיפתן של נקודות-התנגדות ושל כוחות-ההשהיה של האויב, מן-ההכרח לקיים לחץ תמידי בסקנות האויב המותקף ולשמור עמו מגע. על-ידי-כך תימנע ממנו האפשרות להתאושש ולהתארגן מחדש, ומערכת-ההשהיה שלו תשובש ותתמוטט.

22. בהתקדמות ורדיפה אחר אויב נסוג תהיה השאיפה להכות באגפי האויב ובעורפו על-ידי ביצוע תנועות איגוף מהירות ועמוקות ככל-קאפשר, לערער את עורפו ולנתק את דרך-נסיגתו. לחץ ישיר כשהוא לבדו אינו עשוי בדרך-כלל להביא לתוצאות הרצויות ועלול לאפשר לאויב לעצור את תנופת הכוחות המתקדמים-ורודפים באמצעות כוחות מעטים שינהלו קרב-השהיה.

מ. ה י ר ו ת ו נ י י ד ו ת

23. המהירות והניידות הן תנאי לקיום התנופה. מקסימום של מהירות וניידות ניתן להשיג על-ידי:-

א. הפעלת כוחות משוריינים וממונעים.

ב. נוהלי-קרב קצרים ביותר.

ג. תנועה בחזית רחבה כל-אימת שיחסי-הכוחות ותנאי-הקרקע מאפשרים זאת, כלומר - בצירים-מספר ובפריסה רחבה בכל ציר. תנועה בחזית רחבה מאפשרת לגשש ולמצוא את נקודות התורפה שבהיערכות האויב, לפעול נגדן ודרכן ולהמשיך ולרדוף אל עומק שטחי האויב.

ד. הפעלת חיל-האוויר למשימות מודיעין, אמנעה, סיוע התקפי וסיוע תובלתי (הצנחת גייסות בעומק האויב, הטסת אפסניה לכוחות המשוריינים והממוכנים הרודפים).

24. כדי להחיש את השלמת מילוי המשימה יש לוותר על טיהור כל השטח מכוחות עוינים. הכוחות המתקדמים ורודפים ינועו לעבר מטרתם שבעומק מערך האויב או בעורפו ויניחו לכוחות אחרים, שינועו בעקבותיהם, את מלאכת הטיהור והביעור של קני-ההתנגדות שנשארו בשטח.

25. תנועתם המהירה של כוחות משוריינים וניידים ליעדים המרוחקים שבעומק תחרום בעקיפין לערעור המערך הקדמי של האויב ותפגע בחופש-הפעולה שלו.

26. כוחות מוצנחים או מונחתים ממסוקים עשויים לשמש מאמץ אוגף נוסף, המאפשר לכוחות המתקדמים-ורודפים בצירי-הקרקע לפעול במהירות; הדבר ייעשה על-ידי תפיסת יעדי-מפתח בעומק, חסימת דרכי-התגבורת של עתודות האויב ומניעת אפשרות לניהול קרבות-השהיה ממושכים על-ידי כיתור הכוחות הנסוגים וסיוע בהשמדתם.

תנועה בצירים - מספר

27. כוח מתקדם-ורודף שואף לנוע בצירים-מספר כדי לוודא את ניצול הניידות והמהירות ואת קיום תנופת ההתקפה לעבר היעדים הסופיים שנקבעו לכוח.

28. תנועה בצירים-מספר מקנה לכוח המתקדם-ורודף יתרונות אלה:-

א. קיום תנופת-ההתקפה אינו מותנה בכוח אחד ובציר אחד העלולים להיבלם או להיחסם.

ב. הכוחות המתקדמים-ורודפים מקיימים לחץ חזיתי תמידי על האויב. עם חלק מהכוח, ובה בשעה חלקים אחרים של הכוח אוגפים או מכתרים את האויב כדי לתקפו מאגפיו ומעורפו וכדי להמשיך בתנועתם קדימה.

29. השאיפה של התקדמות ורדיפה במהירות מקסימלית, ללא הפוגה ובמקסימום צירים, באה לידי מיצוי מקסימלי נגד אויב ששובש לאחר קרב, או כאשר מצליחים להפתיע את האויב בגזרה שבה הוא לא מוכן לקרב. הואיל ומצבו המעורר של האויב עלול להיות זמני בלבד, מן-ההכרח שבהתקדמות ורדיפה יינקטו הצעדים הדרושים כדי:-

א. להשיג את מקסימום ההישגים לפני שתהיה לאויב השהות להתאושש.

ב. למנוע מהאויב להתאושש.

30. לפיכך בהתקדמות ורדיפה בצירים-מספר נוכח אויב שאינו מאורגן תהיה מהירות ההתקדמות בעיה מרכזית, שתקבע את התנהגותו ופעולותיו של הכוח המתקדם-ורודף בחומים עיקריים אלה:-

א. חזית רחבה, תוך ניצול מקסימום הכוחות קדימה וכתוצאה מכך העדר עומק-לחימה ולעתים קרובות העדר כל עתודה מרכזית.

ב. עצמאות וחופש-פעולה לכוחות-המשנה במסגרת משימתם וגבולות-הגזרה שלהם. איגוד הכוחות צריך שיאפשר לכוחות-המשנה לנהל את קרבותיהם באופן עצמאי מבחינה מבצעית ומבחינה תחזוקתית.

ג. שמירת מגע וקיום לחץ

יש ליצור ולקיים מגע עם האויב הנסוג וללחוץ עליו כל-הזמן כדי למנוע ממנו להחארגן ולתאם דרכי-נסיגה של כוחותיו המשהים. לצורך זה ינוצלו יחידות-סיור ומשמרות קדמיים ברוחב ובעומק רב ביותר, וכך יופעלו מטוסי-סיור ומטוסי-קרב לדיוח ולקיום לחץ על האויב.

ד. שמירת התנופה ודבקות במשימה

האויב ישתדל להשהות את הכוחות המתקדמים-ורודפים על-ידי כוחות משהים ועל-ידי משמרות עורפיים ואגפיים. אין להרשות לכוחות אלה להסיט את הכוח המתקדם-ורודף ממשימתו. כאשר המשימה היא תפיסת יעדים קרקעיים, יוטל על חלק מהכוחות לנוע לתפיסתם תוך התחמקות מכוחות ההשהיה של האויב, בעוד שחלק אחר של הכוחות הופך את נסיגת האויב לתבוסה על-ידי איגוף הכוחות המשהים והשמדתם. למעשה תחבס שיטת-קרב זו על לחץ חזיתי תמידי על האויב, כשהוא משולב בתמוני-לפוחה כדי לכתר את האויב ולהשמידו וכדי לתפוס שטחים שולטים בעומק.

31. מימוש השאיפה לנוע במספר צירים רב מותנה בכמה גורמים:-

א. אופי המשימה

כאשר המשימה מחייבת קיומו של מאמץ עיקרי בעל משימה מוגדרת בעומק, יהיה על-הרוב אחד הכוחות עדיף בעצמתו, דבר שישפיע על מספר הצירים שבהם ינועו הכוחות.

ב. מצב האויב

ככל שכוחות-האויב משובשים ודלים כן רצוי להתקדם ביותר צירים. לעומת-זאת כאשר האויב עדיין מגלה רוח-לחימה או כאשר אין די ידיעות עליו, מן-הרצוי לנוע בפחות צירים ועל-ידי-כך לאפשר החזקת עתודה ושליטה טובה ביותר.

ג. עצמת הכוחות המתקדמים-ורודפים

מאחר שבכל ציר צריך לנוע כוח בעל עצמאות מבצעית ותחזוקתית ובעל "משך-נשימה" ארוך, אין אפשרות לפיצול יתר של כוחות קטנים. אפילו יהיו כוחות האויב שעל הצירים קטנים ביותר או אפילו לא תהיינה ידיעות על קיומם, אין לקדם לטווחים ארוכים כוח עצמאי קטן מצוות-קרב פלוגתי מוגבר באמצעי לחימה ותחזוקה, הדרושים לקיומו ככוח עצמאי.

ד. אופיים של הכוחות

כוח מתקדם-ורודף צריך ש"ראשו" יהיה משוריין, כדי שיוכל לפעול במהירות ובתוקפנות. לפיכך כוח-שריון יכול להתפצל לכמה כוחות-משנה, ואילו כוח-חי"ר, שהוא דל בכוחות-שריון ובאמצעי-ניידות, יוצמד למספר-צירים מועט יותר ואף לצייר אחד.

ה. עבירות הקרקע

(1) מספר צירי-האורך וטיבם. לעתים (בעיקר אם התרופפה מאד התנגדות האויב) מן-הרצוי לנוע בפחות צירים אך בטובים שבהם.

(2) צירי-רוחב, המאפשרים לפיקוד להניע כוחות מציר-אורך אחד למשנהו, הם חיוניים בהתקדמות ורדיפה בצירים-מספר. כאשר קיימים צירי-רוחב רבים, אפשר שכל כוח ישמש עתודה למשנהו. על-ידי-כך ניתן להחליש את עצמתם של כוחות-המשנה ולהתקדם ביותר צירים.

32. על-אף האמור, בנסיבות מסוימות יהיה כוח האויב מאורגן וחזק בפרטי-נוף חיוניים, ואזי דווקא חנועה של כוח עיקרי בציר אחד, היא שתוודא את הכרעתו המהירה של האויב ואת קיום התנופה. אך גם במקרה כזה טוב להפעיל מאמץ עוקף, ואפילו על-ידי כוח קטן יחסית אך יעיל, שינוע בציר קרקעי קשה.

כאשר כוח נע בציר אחד, ישאף לנוע בחזית החבה ולא בטור ארוך מדי, כדי שיוכל להיכנס מהר להחקפה במלוא-העצמה. כאשר הפריסה עלולה להאיט את קצב-התנועה, ייתכן שהגוף העיקרי ינוע בנתיב הטוב ביותר, ורק יחידות-הסיוור, המשמרות האגפיים ויחידות-החלוץ ינועו בחבנית פרוסה.

א ב ט ח ה

33. מטרת האבטחה בהתקדמות ורדיפה היא:-

- א. לאבטח את הגייסות בפני סכנת-הפתעה.
- ב. לוודא שלגייסות יהיה זמן-ומרחב מינימלי כדי להיכנס להחקפה בתנאים של יתרון על האויב ובלפי לבזבז זמן.

34. האבטחה מושתתח על יסודות אלה:-

- א. ידיעות המושגות על-ידי סיוור יבשתי-אווירי ועל-ידי סוכנויות-מודיעין אחרות.
- ב. משמרות ויחידות אבטחה.
- ג. חבניות התנועה של הכוחות השונים, הכוננות ואמצעי-האבטחה שננקטו בכל יחידה ויחידה.

35. הכוחות והאמצעים שיוקצו לצורכי אבטחה מותנים בגורמים אלה:-

- א. ידיעות מוקדמות על האויב שישפיעו בשני משוריים:-
 - (1) ידיעות על הימצאו או אי-הימצאו של האויב בגזרת-הפעולה ששפיעו על עצמת הכוחות שיוקצו לצורכי אבטחה.
 - (2) ידיעות על מצבו הפיסי והמורלי של האויב ששפיעו אף הן על עצמת הכוחות שיוקצו לאבטחה ועל שיטת-פעולתם. כאשר הכוח מתקדם ורודף בעקבות אויב נסוג ומוכה, חתבס האבטחה בעיקר על המהירות, כי ככל שהכוח ימהר כן ייתקל באויב מאורגן פחות ומוכן פחות; לעומת-זאת בהאסת מהירות-התנועה נוכח אויב משובש יש חשש של איבוד הזדמנות שאינה חוזרת להכות בו בטרם התאושש.

ב. אופי פני-השטח משפיע על הכוחות שיוקצו לאבטחה ועל שיטת פעולתם - על-ידי האפשרויות שהקרקע נותנת לתצפית, לתנועה ולפריסת הכוחות מצד אחד ועל-ידי המגבלות של הקרקע לפעילות זו מצד אחר.

ג. הדוחק בזמן

ריבוי כוחות-אבטחה ושיטה זהירה של בדיקת עצמים חשודים מאיטה את תנועת הכוח, אם כי תורמת להגברת בטיחותו. לפיכך ככל ששיקולי הזמן והמרחב יחייבו התקדמות מהירה כן ישפיע הדבר על הקטנת יסודות-האבטחה ועל שיטת פעולתם.

ד. המסגרת בה פועל הכוח

כוח הפועל באופן עצמאי צריך להביא בחשבון את כל העובדות והמסקנות הנובעות ממשימתו, מהידיעות על האויב, מאופי פני-הקרקע וממידת הדוחק בזמן. אולם כאשר היחידה או העוצבה היא כוח-משנה, יושפעו אמצעי-האבטחה שינקוט כוח המשנה, מבניות התנועה ומהירות התנועה שלו מהפעולות של שאר חלקי הכוח ומהפקודות שנתקבלו.

36. סוגי האבטחה

יש שני סוגי-אבטחה עיקריים - אבטחת הפיקוד ואבטחת הגייסות.

א. אבטחת הפיקוד

זו אבטחה בטווחים הרחוקים, שמטרתה לאבטח את הפיקוד בפני הפתעה ולשמור על חופש-הפעולה של המפקד. תכליתה לספק לפיקוד ידיעות בעתן, כדי שיוכל להחליט החלטות בעוד שהנת בידו להפעיל את הגייסות. האבטחה הרחוקה מוגשת על-ידי מטוסי-סיור ועל-ידי יחידות-סיור מצוידות באמצעי-קשר בעלי עצמה גדולה, כשהם נעים כמסכי-סיור קדמיים ואגפיים הרחק מן הגוף העיקרי.

ב. אבטחת הגייסות

זו אבטחה קרובה ומיידית של גייסות, שמטרתה למנוע מהם הפתעה קרבית. אבטחה זו מושגת על-ידי אמצעים פעילים, כגון: משמרות למיניהם - קדמיים, אגפיים ועורפיים - ועל-ידי נקיטת אמצעים סבילים, כגון: תבניות, הסוואה, הסתר וחצפיות מתוך הגוף הלוחם.

37. תפקידיהם של כוחות הסיור והמשמרות לסוגיהם מפורטים בפסקה 3 (עמ' 150).

ס י ו ע - א ו ו י ר

38. למצב באוויר נודעת השפעה מכרעת בקרב ההתקדמות והרדיפה. שבו השמירה על התנופה ביום ובלילה ברציפות היא מהכללים החשובים ביותר. כמעט שלא תיתכן התקדמות ממוכנת ביום נגד אויב, כאשר ל-ח"א שלו חופש-פעולה או עדיפות באוויר, שמאפשרת לו להפעיל מטוסים נגד כוחותינו המתקדמים-ורודפים.

39. מלבד התפקיד הראשוני של חיל-האוויר בסיוע לכוח מתקדם-ורודף, שהוא השגת עדיפות באוויר ומתן אפשרות תנועה חופשית מהפרעה אווירית, יוטלו על חיל-האוויר תפקידים נוספים:-

א. השגת ידיעות - באמצעות מטוסי-קישור ומטוסי-קרב במשימות סיורי-ראייה חמושים וסיורי-צילום.

ב. סיוע החקפי:-

(1) אמנעה - לשיבושו, החלשתו, שיחוק תנועותיו ופעילותו של האויב בעומק.

(2) סיוע התקפי קרוב - בנוסף לסיוע הארטילרי או, במקרים נדירים יותר, במקומו.

ג. סיוע חובלתי - לתמרון כוחות לעקיפת מערכי האויב ולהספקה בהיטס לתחזוק הכוחות על-ידי:-

(1) הצנחה או הנחתה ממטוסים.

(2) שימוש במסוקים.

40. מפאת חשיבותו של הסיוע האווירי יש לבדוק, בעת תכנון ההתקדמות לטווחים גדולים, את האפשרות לתפיסת שדות-התעופה של האויב במועד הרצוי ולהפעלתם.

מ ו ד י ע י ן

41. איסוף הידיעות הדרושות לתכנון קרב ההתקדמות והרדיפה ולניהולו כרוך בקשיים הנובעים:-

א. ממצבו של האויב שטרם התגבש לאחר התערערתו והוא הולך ומשתנה בתדירות.

ב. מעומקה של גזרת-הפעולה ומאורח-הפעולה הנכפה על האויב כתוצאה מהקרב הנייד, המאלץ אותו לשנות בתדירות את היערכותו.

42. עבודת המודיעין צריכה להתרכז בעיקר בתחומים אלה:-

א. אפשרויות תנועה - צירי-תנועה, עבירות, מכשולים טבעיים ומכשולים מלאכותיים.

ב. שטחים חיוניים

(1) נקודות-מפתח לשליטה במרחב, שהם פרטי-נוף אליהם "מתנקזים" צירי-התנועה העיקריים.

(2) שטחים נוספים השולטים על צירי-התנועה העיקריים, שעליהם תכנן האויב מערכי-הגנה בעומק או שהאויב מחזיק בהם.

(3) מרכזי שלטון ואוכלוסיה, אשר נפילתם עשויה לערער את כושר-התנגדותו של האויב.

ג. תנועה ופעילות של האויב

(1) תנועת כוחות משוריינים של האויב המסוגלים להנחית התקפות-נגד על כוחותינו ולשבש את תנועתם.

(2) תנועת כוחות אויב ופעילותם לתפיסת מערכי-הגנה חדשים בעומק.

(3) פעילות האויב סביב שטחים המוחזקים על-ידי כוחות שלנו, שהוצנחו או הונחתו בעורף האויב.

43. סוכנויות-האיסוף העיקריות שיופעלו להשגת הידיעות הן:-

א. חיל-האוויר שיתחיל בפעולתו לכל עומק-ההתקדמות המחוכנת, עוד לפני תחילת ההתקדמות, בסיורי-ראייה ובצילומי-אוויר. תוך-כדי ההתקדמות והרדיפה ימשיך ח"א בסיורי-ראייה, במטוסי-קישור הקשורים ישירות לכוחות המתקדמים בטווחים הקרובים, ובמטוסי-קרב לטווחים הרחוקים.

ב. יחידות-סיור שיפעלו במקסימום הצירים האפשריים ובעומק מקסימלי, שיושפע מקצב-ההתקדמות, מפני-הקרקע, מפעילות האויב ומאפשרויות-הקשר.

ג. סוכנויות-איסוף של הרמה הגבוהה.

א ר ג ו ן ל ת נ ו ע ה

כ ל ל י

44. מטרת פסקה זו להציג (בלי להיכנס לשיקולים טקטיים) את הכוחות ואת יסודות הארגון לתנועה.

45. הפסקה דנה בשלושה נושאים:-

א. תבניות-היסוד בהתקדמות ורדיפה.

ב. הכוחות הפועלים ותפקידיהם.

ג. סכימות ודוגמות של ארגון לתנועה ופריסה של כוחות הנעים בציר אחד, בשני צירים ובמקסימום צירים.

הסכימות והסברן מתחילות ברמה החטיבתית תוך ירידה לפירוט, עד לרמה של יחידות-משנה.

תבניות-היסוד בהתקדמות ורדיפה

46. כללי

א. תבנית היא צורת הפריסה והתנועה של כוח הנע בציר אחד.

ב. בסעיף זה יוצגו תבניות-היסוד בהתקדמות ורדיפה, אשר כל כוח או כוח-משנה עשוי לנקוט אותן. תבניות-יסוד אלה ניתנות לאלתור. ככל שרמתו של הכוח גבוהה יותר כן עלולים לחול שינויים בתבניות-היסוד.

ג. קביעת תבניות ההתקדמות והרדיפה תיעשה על-הרוב באופן זה:-

(1) ברמת העוצבה יקבע המפקד את תבנית-היסוד של העוצבה אך לא את תבניות כוחות-המשנה.

(2) ברמת היחידה, כאשר המפקד מסוגל לצפות על השטח, יקבע המפקד את תבנית-הקרב עד שתי רמות שמלמטה ממנו; לדוגמה, ה-מ"פ יקבע על-הרוב למפקדי-המחלקות את תבניות-היסוד של המחלקות.

47. התבניות תכליתן לוודא אבטחה לגייסות ואפשרות של מעבר מהיר לפעולה; מלבד זאת השימוש במונחים מוסכמים לגביהן חוסך זמן ניכר במתן פקודות ותדריכים.

48. תבניות-היסוד המקובלות בתנועה הן:-

א. "אחת לפניים".

ב. "הכול לפניים".

ג. "שתיים (או שלוש) לפניים".

49. "אחת לפניים"

א. היתרונות של התקדמות בתבנית "אחת לפניים" הם:-

(1) שמירת תנופת ההתקפה במקרה של היתקלות במערך אויב בעל עצמה.

(2) גמישות בהפעלה, מאחר שעיקר-הכוח לא בא במגע עם האויב בהיתקלות הראשונית.

(3) אבטחה יעילה.

(4) שליטה נוחה.

ב. המגבלות הן:-

(1) האפשרות למתן אש היא מוגבלת, כי דק חלק קטן מהכוח פרוס.

(2) אטיות בהתקדמות ובכניסה לפעולה.

(3) מהירות התנועה מותנית ב"אחת" שלפניים.

50. "הכול לפניים"

א. היתרונות של התקדמות בתבנית "הכול לפניים" הם:-

(1) מקסימום כיסוי שטח ומקסימום ניצול של נתיבים.

(2) ניצול אש יעיל ביותר.

(3) מהירות מקסימלית בתנועה.

(4) המשכת ההתקדמות לעורף האויב במקרה של הסתבכות בנתיב אחד.

ב. המגבלות הן:-

(1) אין כוח לשמירת תנופת-ההתקפה במקרה של היחלשות בכוח ניכר, כיוון שמרביתו של הכוח או כולו בא במגע עם האויב בהיחלשות הראשונית.

(2) צפויה סכנה, שהרבה כוחות יסתכנו בקרב חסר-עניין.

(3) השליטה על הכוחות קשה יותר.

51. "שתיים (או שלוש) לפניים"

א. התנועה בתבנית של "שתיים (או שלוש) לפניים", חוץ כדי שמירת עתודה מאחור, תינקט כאשר הידיעות על האויב לא תהיינה שלמות אך יהיה צורך לכסות שטח גדול יותר ולזרז את התנועה.

ב. מאחר שתבנית זו היא מעין "ממוצע" בין שתי התבניות הקודמות ("אחת לפניים" לעומת "הכול לפניים"), יהיו גם יתרונותיה ומגבלותיה "ממוצעים"; לדוגמה: שמירת תנופת ההתקפה במקרה של היחלשות היא אפשרית בתבנית זו במידה פחותה מאשר בתבנית "אחת לפניים" אך רבה יותר מאשר בתבנית "הכול לפניים", וכדומה לגבי האחרות.

52. הבחירה בתבנית הנכונה

א. התבנית "אחת לפניים" היא אופיינית להתקדמות ורדיפה, כאשר עבירות השטח מוגבלת וכאשר יש חשש להיחלשות בכוח אויב רציני. היא רצויה פחות בעת רדיפה מהירה אחר אויב חלש או מעורער.

ב. התבנית "הכול לפניים" שומנת אמנם בתוכה סכנות, אך טוב לנוקטה בעיקר כאשר הכוח המבצע הוא חלק מכוח גדול יותר, כאשר השטח מתאים לפריסה רחבה וכאשר רודפים אחר אויב מעורער ביותר.

ג. כאמור לעיל, התבנית "שתיים (או שלוש) לפניים" היא מעין ממוצע בין שתי התבניות הקודמות ומאזנת בתוכה את היתרונות והמגבלות של שתיהן.

ד. השאיפה בהתקדמות ורדיפה תהיה בדרך-כלל לנוע בתבנית "הכול לפניים". אולם יש לשקול היטב בכל מקרה קונקרטי את גורמי הקרקע, האויב, מהירות התנועה הנדרשת ויכולת השליטה על הכוח ולהחליט על התבנית המתאימה ביותר במקרה הנדון.

ת פ ק י ד י ה כ ו ח ו ת

53. להלן התפקידים העיקריים של הכוחות בהתקדמות ורדיפה.

א. סיור

התפקיד העיקרי של מסך-הסיור, הכפוף ככלל למפקד הכוח המתקדם-ורודף, הוא להשיג ידיעות על האויב ועל הקרקע ולהזרימן במהירות למפקד הכוח. תוך פעולתו יימנע בדרך-כלל מסך-הסיור מלהסתכן בקרב או בפעילות שתמנע ממנו להתמיד באיסוף הידיעות. לעתים יוטלו על יחידות-הסיור גם משימות קרביות להשגת ידיעות, כגון: סיור אלים, או משימות אבטחה, כגון: תפיסה זמנית של שטחים שולטים ומצרים, סריקת שטח וכו'.

מסך-הסיור מורכב מיסודות אלה:-

(1) סיור-אוויר

הסיור במטוסים קלים ולעתים אף במטוסי-קרב מאפשר לפיקוד להרחיב ולהעמיק את מרחב-הפריסה של מסך-הסיור לטווחים הרחוקים או בשטחים קשים לתנועה קרקעית.

תודות למהירות הטיסה והיקף שטח-התצפית עשוי מטוס-סיור להספיק לצפות לחזית ולאגפים גם יחד.

הקשר ברשתות הקשר האלחוטי של כוחות-הקרקע עדיף על השימוש ברשת-הקשר של פקח-האוויר.

(2) סיור-קרקע

סיור-הקרקע מורכב בעיקר מיחידות-סיור, כשהן מוגברות לפי-הצורך בטנקים וב-חרמ"ש. יחידות אלו ינועו קדימה ככל-האפשר ופרוסים פריסה רחבה. לעתים יופעל סיור-קרקע גם באגפים. יחידות-הסיור יפעלו באופן זה:-

(א) לחפש אחר האויב, לאפננו, לדווח לרמה הממונה ולאחר-מכן לעוקפו ולהמשיך לסייר בעורפו ולעומק.

(ב) לעתים נדירות יותר - למלא תפקידי לחימה קצרה נגד סיורי-אויב, או כוחות משהים קטנים, ואף לערוך פשיטות על מפקדות או על מטרות "רכות" חיוניות מזדמנות.

ב. משמר קדמי

- (1) משמר קדמי הוא כוח שנע לפני הגוף העיקרי כדי:-
 - (א) להבטיח התקדמות מהירה ובלתי מופרעת של הגוף העיקרי.
 - (ב) לאבטח את הגוף העיקרי.
 - (ג) לחפות על פריסתם של כוחות הגוף העיקרי.
- (2) המשמר הקדמי מורכב מ"חלוץ" וממשמר ראשי. תפקיד ה"חלוץ" לגבי המשמר הראשי זהה לתפקיד המשמר הקדמי לגבי הגוף העיקרי, אלא שהוא מבוצע בתחום של טווח-מגע.
- (3) המשמר הקדמי צריך שיהיה בנוי באופן שיוכל להיות עצמאי בניהול הקרב. לכן מן-הרצוי שהמשמר הקדמי יהיה מורכב מטנקים, חרמ"ש, הנדסה וארטילריה מתנייעת, המסוגלים לתקוף מתוך תנועה ולפעול במהירות נגד מערכים מוגנים, או מערכי-השהיה נייחים, ונגד שריון אויב ולפתור בכוחות עצמם בעיות הנדסיות פשוטות.
- (4) המשמר הקדמי ישתדל להתגבר במהירות על כוחות קטנים, שבהם ייחל, בלי לסבך וככל-האפשר בלי לעכב את הגוף העיקרי.
- (5) במקרה של היחלוקת באויב חזק יקיים המשמר הקדמי מגע עם האויב וינצל כל אמצעי שברשותו כדי לאכז את מקומו, פריסתו והרכב כוחו של האויב. כן ישתדל לתפוס עמדות-מוצא טובות לפעולת הגוף העיקרי וימנע מהאויב תפיסת שטחים שיקנו לו יתרון.
- (6) המשמר הקדמי צריך להיות מרוחק ריחוק מספיק (ר' הסכימה בעמ' 159) לפני הגוף העיקרי כדי לוודא מקסימום חופש-פעולה למפקד הגבוה בהפעלת הגוף העיקרי, אך לא רחוק כדי אפשרות של השמדה על-ידי אויב עדיף, לפני שהגוף העיקרי ייכנס לקרב. בשטחים סגורים ובלילה יהיו המרחקים קטנים יותר.
- (7) כדי לקיים מהירות תנועה מן-הרצוי שמרביתו של המשמר הקדמי ינוע בשדרה או בשדרות-מספר.
- (8) עיקר אבטחת המשמר הקדמי נעשית על-ידי קיומו של ה"חלוץ" ועל-ידי תבניות ותנועה מהירה, אולם לעתים יאלץ להפריש משמרות נוספים קטנים.

ג. הגוף העיקרי

(1) הגוף העיקרי כולל את עיקר הכוח המוקדם כלהלן:-

(א) מפקדת הכוח; ה-חפ"ק ומפקדי-הכוחות ינועו לעתים עם המשמר הקדמי.

(ב) יחידות-המשנה (פרט למשמר הקדמי, המשמרות והמסכים למיניהם).

(ג) יחידות-סיוע, שינועו לפנים בגוף העיקרי, כדי לאפשר מתן סיוע למשמר הקדמי ופריסה מהירה לשם סיוע לגוף העיקרי במקרה שייכנס לקרב.

(2) תנועת הגוף העיקרי מותנית בקצב-התנועה של המשמר הקדמי הנע לפניו. כדי לקיים תנועה סדירה ללא שיבושים יש להקפיד על דברים אלה:-

(א) אסור שתיווצר הצטופפות, כאשר תנועת המשמר הקדמי היא אטית.

(ב) אסור שיווצר פיזור רב מדי, כאשר תנועת המשמר הקדמי היא מהירה.

(ג) אין להכניס את הגוף העיקרי למיצר, כל-עוד לא אובטחו שטחי-פריסה מחאימים מעברו השני של המיצר.

ד. דרגי-התחזוקה

(1) בהתקדמות ורדיפה בציר אחד אפשר שדרגי-התחזוקה ינועו:-

(א) במרוכז, סמוך מאחורי הגוף העיקרי או בריחוק של כמה קילומטרים מאחוריו.

(ב) במרוכז ובדילוגים; הדילוגים ייעשו, כל-אימת שהגוף העיקרי יתקדם כדי 10-25 ק"מ.

(ג) דרגי-התחזוקה העוצבתיים במרוכז והדרגים היחידתיים במפוצל, כשהם נעים עם היחידות ותחת פיקודן.

(2) השיקולים העיקריים שלפיהם תיקבע שיטת-התנועה של דרגי התחזוקה בציר אחד יהיו:-

(א) שיקולי זמן ומרחב, לדוגמה: כוח הזקוק להצטיידות לעתים תכופות יעדיף, שלפחות חלק מדרגי-התחזוקה יהיו צמודים אליו; כוח ממונע הנע מהר בדרך משובשת עשוי להעדיף, שדרגי-התחזוקה ישארו מאחור.

(ב) שיקולי ביטחון, לדוגמה: המשמר הקדמי עשוי להעדיף, שדרגי א (או ה-חד"לים) שלו יישארו מאחור כדי להקל עליו לחמק וכדי למנוע את היפגעות.

(ג) שיקולים של תכנון ופיקוח היסעים, העלולים לחייב השארתם של דרגי-התחזוקה מאחור כדי לאפשר קידום של הדרגים הלוחמים.

(ד) שיקולי מנהלה ותחזוקה שלפיהם יש להעדיף, לעתים קרובות, שיחידות-התחזוקה יפרסו ויתמקמו כדי שיוכלו לפעול ביעילות, ומפעם לפעם יתקדמו במהירות בעקבות הכוחות-הלוחמים.

(ה) שיקולים כתוצאה מסוג הרכב ומידת-ניידותו. לעתים עלול רכב-התחזוקה של הרמה העוצבתית לא להיות רכב בעל הינע קדמי, וכתוצאה מכך ינוע בציר נפרד ולא בעקבות הכוחות המתקדמים. במקרה כזה ייקבעו מפגשים במקומות אפשריים, שבהם יצטיידו הכוחות.

ה. המשמר האגפי

(1) המשמרות האגפיים תפקידם לאבטח את אגפי הגוף העיקרי - מחצפית-קרקע, מאש ישירה ומהתקפת-הפתעה על הגוף-העיקרי.

(2) המשמר האגפי אפשר שיהיה מורכב מטנקים, חרמ"ש או ג'יפים. לעתים יוטל חפקיד זה על חלק מפלוגת-הסיוור בחטיבה, או על מחלקת-הסיוור בגדוד.

(3) קצב-התנועה של המשמר האגפי מותנה בקצב-התנועה של הגוף העיקרי. המשמר האגפי חייב להימצא במרחק כזה מהגוף המאובטח שיתן בידי המפקד די זמן ומרחב להגיב על הידיעות שמספק המשמר או על פעולות האויב. המרחב ישחנה בהתאם לאויב ובהתאם לשטח. לעתים אפשר שמטוס-סיוור יתן אבטחה היקפית מספיקה.

(4) המשמר האגפי יהיה קטן ככל-האפשר, אחרת יבוזבז חלק גדול מהגוף העיקרי על משמרות אגפיים. על-הרוב יהיה המשמר האגפי מספיק כדי מתן אתראה לכוח העיקרי, אבל לא חזק מספיק כדי ניהול קרב.

(5) המשמר האגפי ינוע לאורך שטחים שולטים באגפי הגוף העיקרי. תנועתו אפשר שתהיה:-

(א) תנועה רצופה.

(ב) בדילוגים, כשהוא תופס מראש שטחים שולטים, צמחים או מעברים באגף.

1. המשמר העורפי

(1) המשמר העורפי תפקידו לאבטח את עורפו של הגוף העיקרי. הוא יופעל רק בשטח עוי, כאשר צפויה סכנה של פשיטות מן העורף, בעיקר על יחידות-המנהלה.

(2) המשמר העורפי יהיה קטן ככל-האפשר, והוא יכלול טנקים, רק כאשר יש חשש לפשיטת טנקים מהעורף.

54. ארגון לתנועה של כוח מתקדם-ורודף בציר אחד
 הארגון של כוח מתקדם-ורודף בציר אחד על כל כוחות-המשנה שבו מבוטא במלואו ברמת העוצבה.
 צוות גדודי או כוח קטן יותר יכלול בהכרח פחות כוחות-משנה וייפרס לעומק קטן יותר. הכוחות המוצגים
 בסכימה הם:-

א. הדרג הלוחם

- (1) מסך-סיור.
- (2) משמר קדמי, מחולק ל"חלוץ" ולמשמר ראשי.
- (3) גוף עיקרי.
- (4) דרגי-תחזוקה.
- (5) משמרות אגפיים.
- (6) משמר עורפי.

ב. כוחות ברמה של גדוד או צוות פלוגתי, כשהם פועלים במשימה עצמאית ובציר נפרד, יתארגנו להתקדמות ורדיפה באופן זה:-

- (1) גדוד יתארגן ויפעל בדומה למשמר קדמי.
- (2) פלוגה תתארגן ותפעל בדומה לכוח ה"חלוץ" של המשמר הקדמי.
- (3) כאשר אין מסכי סיור או אבטחה של הרמה הממונה, יצטרפו אף כוחות קטנים, הנעים עצמאית, להרכיב לעצמם כוחות סיור ואבטחה לפחות, כדי שיוכלו להחריע מפני הפתעה לפחות בסווחי-המגע.

ג. דרגי-התחזוקה

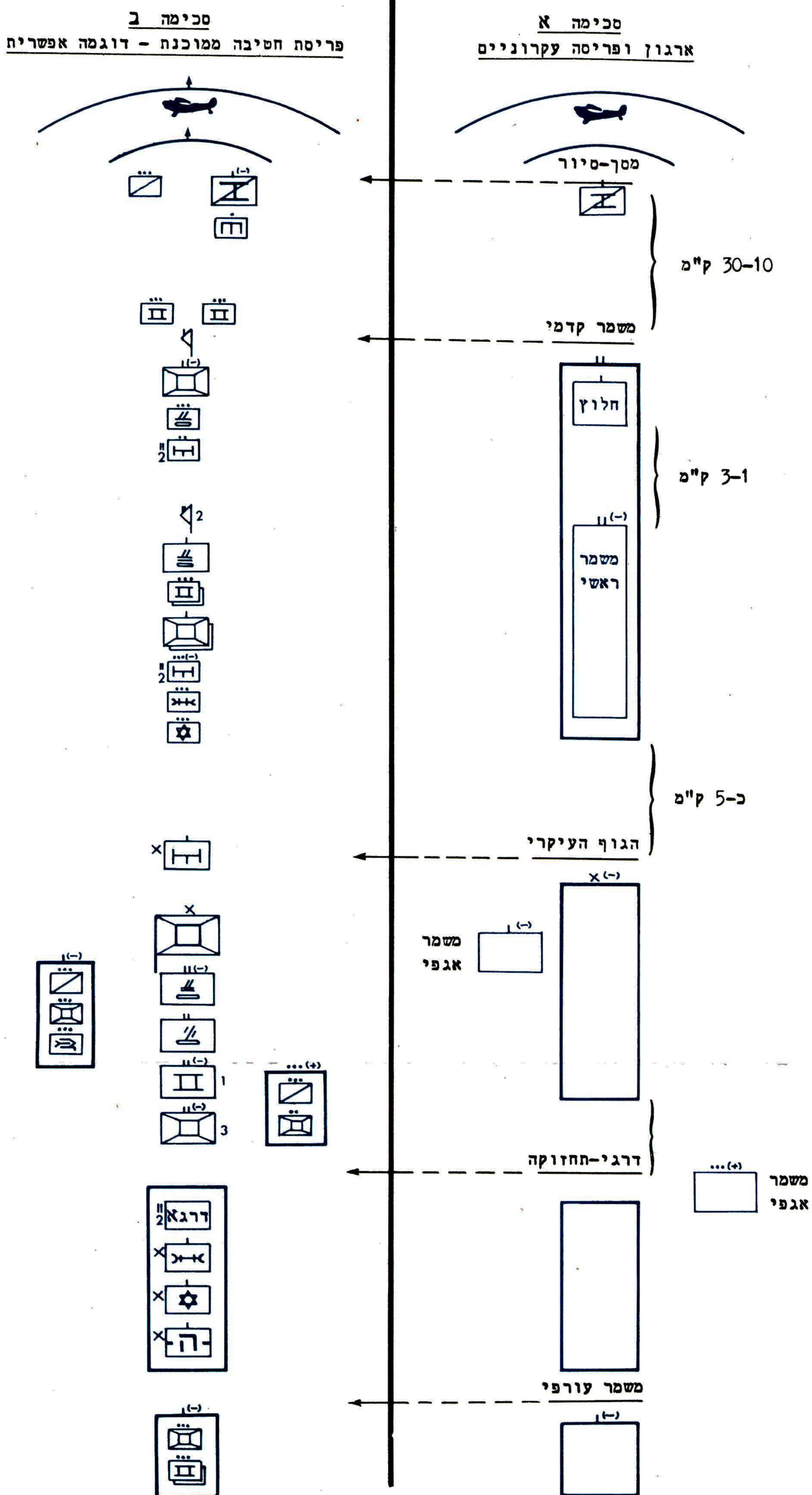
(1) דרגי-התחזוקה כוללים את הדרגים האורגניים של היחידות (דרגי א או תד"לים) ואת יחידות-התחזוקה העוצבתיות.

(2) הדבר המייחד התקדמות ורדיפה בציר אחד הוא, שדרגי-התחזוקה יפעלו כך:-

(א) דרגי-התחזוקה העוצבתיים ינועו מאחורי הגוף העיקרי ברציפות או בדילוגים. המרחק בין הגוף העיקרי לדרגי-התחזוקה המרוכזים עשוי להיות מרחק קטן ביותר של תחום טקטי אחד, מקסימום 25-20 ק"מ.

(ב) דרגי התחזוקה היחידתיים ינועו עם היחידות, פרט לדרגי-התחזוקה של המשמר הקדמי, שעשויים לנוע מאחור.

סכימות של ארגון ופריסה של חטיבה בהתקדמות ורדיפה - בציר אחד

א. כוח מתקדם-ורודף בשני צירים אפשר שכוחותיו יאוגדו באחת משתי דרכים אלה:-

(1) מאמץ אחד (על-הרוב מאמץ עיקרי) שיכלול את מרביתו של הכוח המתקדם ורודף, ומאמץ שני (על-הרוב מאמץ משני) שיהיה חלש יותר בעצמתו.

(2) שני מאמצים מאוזנים.

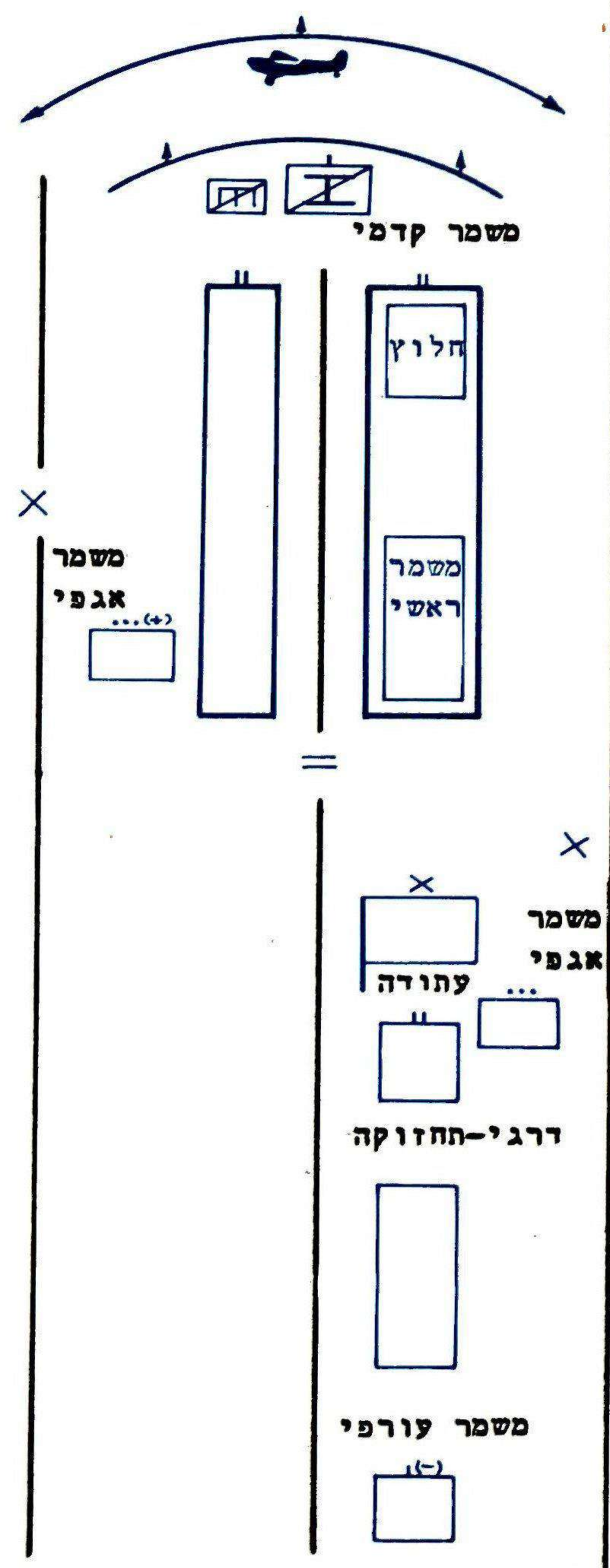
ב. כוחות-הסיוע ויסודות-התחזוקה ירוכזו או יחולקו בין המאמצים בהתאם לאפשרויות-הפעלתם ובהתאם למשימות הקונקרטיות.

ג. ארגונו של כל מאמץ בציר-תנועתו יהיה לפי המפורט בסעיף הקודם לגבי ארגון לתנועה של כוח מתקדם ורודף בציר אחד.

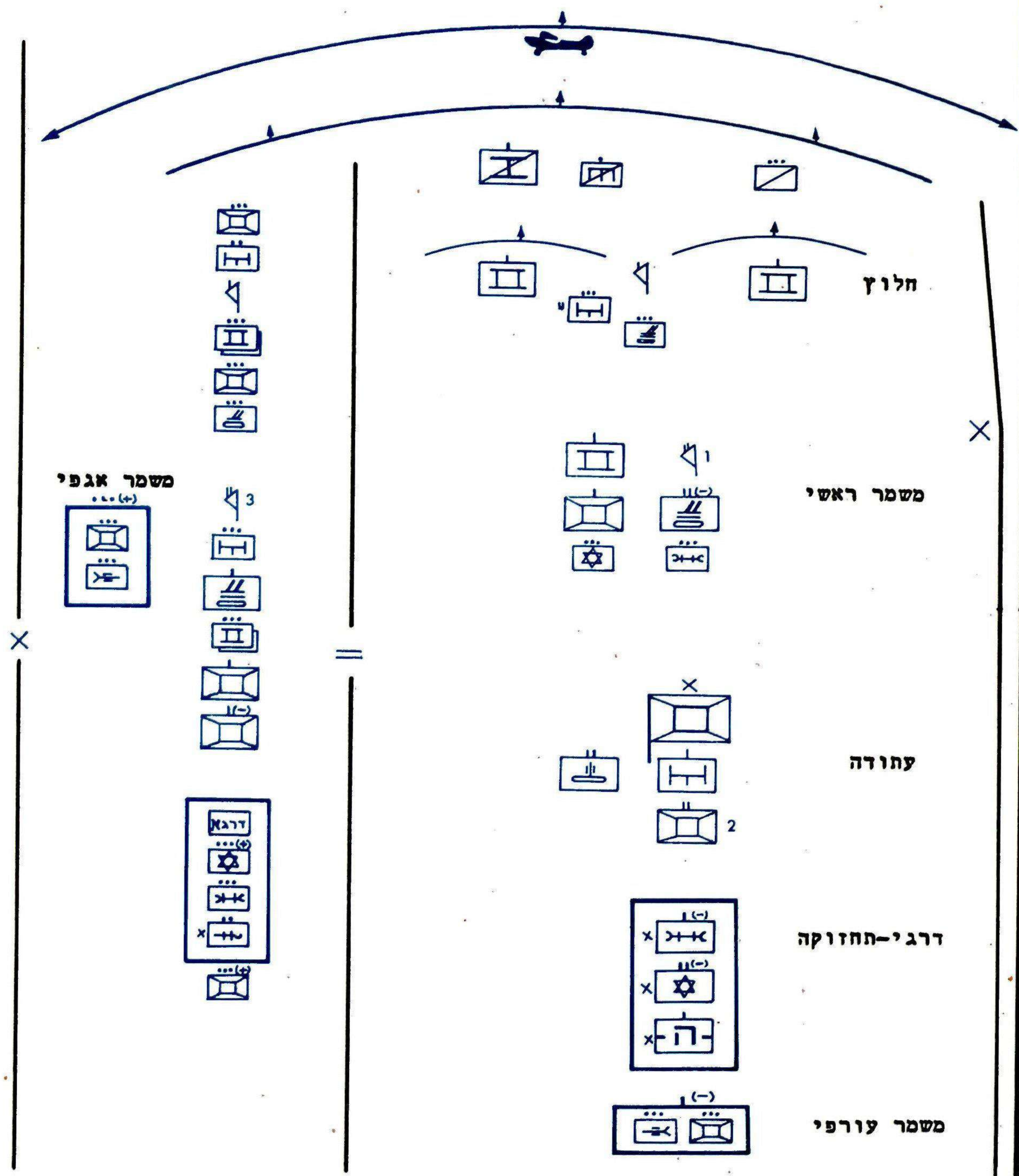
ד. בסכימה שלפנינו חטיבה נעה ב-2 צירים, כאשר בציר אחד נע המאמץ העיקרי הכולל 2 גדודים, מרבית הכוחות המסייעים ודרגי-התחזוקה, ובציר שני נע המאמץ המשני שיש לו עצמאות מבצעית ותחזוקתית מוגבלת לעומת המאמץ העיקרי, ולכן הוא נשען מבחינת התחזוקה והסיוע על הדרגים הנעים עם המאמץ העיקרי.

ה. על-ידי העברת העתודה בתוספת יסודות סיוע ותחזוקה לציר השמאלי ניחן לשנות את המאמצים ולעשות את המאמץ המשני לעיקרי.

סכימה א
ארגון ופריסה עקרוניים

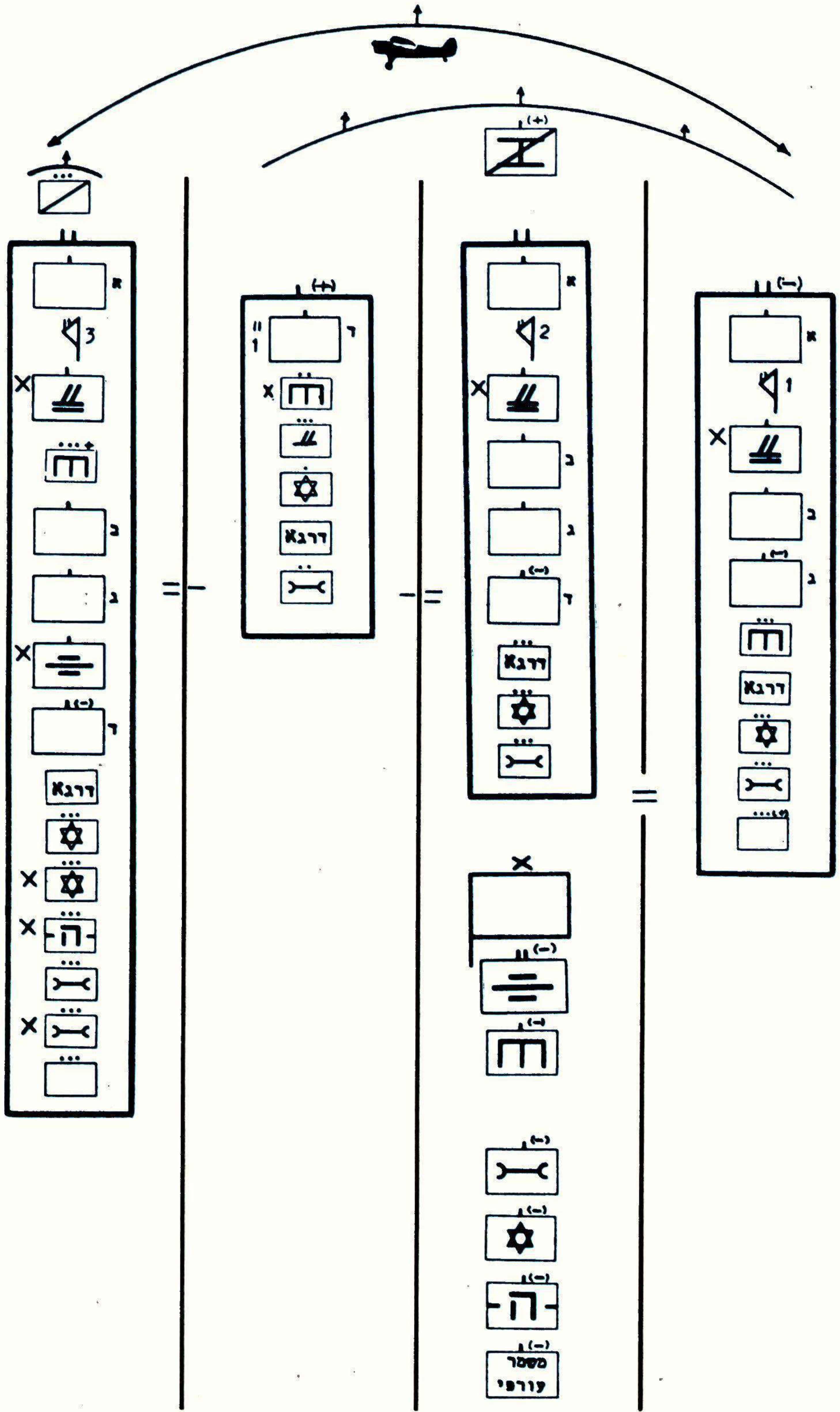
סכימה ב
פריסה חטיבה ממוכנת - דוגמה אפשרית

56. ארגון לתנועה של כוח מתקדם-ורודף במקסימום צירים

- א. לפי דוגמה אפשרית זו נעה החטיבה ב-4 צירים.
- ב. בציר הימני גדוד פחות פלוגה, כשתחת פיקודו סוללה 120 מ"מ. עמו נעים דרגי-התחזוקה האורגניים של הגדוד.
- ג. בציר המאמץ העיקרי נעים כוחות אלה:-
 - (1) גדוד כשתחת פיקודו סוללת 120 מ"מ.
 - (2) מפקדת החטיבה.
 - (3) גד"ש פחות סוללה, המסוגל לסייע לכוח שבציר תנועתו ולשני הכוחות הסמוכים שבאגפיו, אבל לא לגדוד המרוחק שבשמאל הגזרה החטיבתית.
 - (4) פלוגת-ח"ה"נ פחות מחלקה.
 - (5) יחידות התחזוקה החטיבתיות (או שניתנו ת"פ החטיבה), כשהן מוקטנות כל אחת ביחידת-משנה והן מסוגלות לשרת את הכוחות הסמוכים שבאגפים.
- ד. בציר הסמוך משמאל למאמץ העיקרי פלוגה עצמאית שתוגברה ביסודות סיוע ותחזוקה מינימליים, היא עשויה להסתייע באש ובאמצעי תחזוקה מהיחידות החטיבתיות.
- ה. בציר השמאלי נע גדוד עצמאי. בשל ריחוקו מהצירים האחרים ניתנת לו עצמאות יתר על ידי תגבורו:-
 - (1) בסוללת גמ"כ ובסוללת תותחי-שדה.
 - (2) ביחידות משנה מתוך פלוגת-ההנדסה, ה-פח"ח, פלוגת-החימוש ופלוגת-ההספקה.
- ו. התבנית הקונקרטית של כל כוח בכל ציר תיקבע בהתאם לאויב ולקרע על-פי הסכימות המפורטות בעמודים 159 ו-161.

התקדמות ורדיפה במקסימום ציורים (סכימה)

מספר
צורני

ת כ נ ו ן ה ת נ ו ע ה ו ה ש ל י ט ה

כ ל ל י

57. תכנון התנועה כולל דברים עיקריים אלה:-

- א. קביעת היעדים ו/או גזרת התנועה.
- ב. בחירת צירי-התנועה ורוחב גזרת-ההתקדמות.
- ג. איגוד הכוחות.
- ד. ארגון השטח.
- ה. שליטה.

קביעת היעדים ו/או גזרת התנועה

58. תכנון התנועה ייעשה לאור יעדים סופיים או גזרת-תנועה וכיוון-תנועה כללי, אשר על-הרוב יוטלו כמשימה על הכוח המבצע.

59. בחירה נכונה של יעדים - הן יעדים סופיים שייקבעו על-ידי הרמה הממונה והן יעדי-ביניים שייבחרו על-ידי הרמה-המבצעת - היא אחד הגורמים החשובים בתכנון ההתקדמות. השאיפה היא בדרך-כלל לתפוס תחילה יעדים ככל-האפשר בעומק שטח האויב. לכן לאחר קבלת המשימה יבחון מפקד הכוח המתקדם-ורודף את היעדים האפשריים בגזרת-פעולתו; בדרך-כלל יהיו אלה:-

- א. שטחים בעומק האויב שתפיסתם או כיבושם עשויים למוטט או לפחות לערער את מערך האויב.
- ב. פרטי-נוף ששולטים על צירי-תנועה וצומתי-דרכים.
- ג. כוחותיו של האויב, כאשר הם משוריינים וניידים, או כאשר השמדתם נקבעה כמשימה קודמת לתפיסת שטחים.
- ד. מקורות-מחיה - כגון: מרכזי-תחזוקה, מצבורי-דלק או מרכזי-שליטה - עשויים לעתים להיות יעדים בעלי-ערך.

בחירת צירי-התנועה ורוחב גזרת-ההתקדמות

60. בחירת צירי-התנועה תיעשה בהתחשב בגורמים אלה:-

- א. מספר הצירים והנתיבים המוליכים ליעדים הסופיים, טיבם וקיבולם.
- ב. עצמת כוחותינו ויכולתם להיפרס בצירים-מספר ולהתקדם בגזרה רחבה.

ג. השטחים השולטים והיעדים העוינים שלאורך הצירים, אשר הכוח המתקדם-ורודף מעדיף לעבור דרכם או להימנע מלעבור דרכם.

ד. צירי-הרוחב המאפשרים את ריכוזם של הכוחות בשעת-הצורך, או מעבר מציר לציר ליצירת מאמץ עיקרי או לשינויו.

ה. ידיעות על האויב.

ו. יכולת-השליטה ואמצעי-הקשר.

61. בבחירת הצירים יש לשאוף לתכנון גם צירים אלטרנטיביים ולוודא, שכל הכוחות ילמדו ויכירו את כל הצירים. על-ידי-כך ניתן יהיה בשעת-הצורך להעביר כוחות מציר לציר ואף לפתח מאמצי התקדמות ורדיפה נוספים בצירים האלטרנטיביים.

62. הבחירה בין התקדמות בגזרה צרה להתקדמות בגזרה רחבה תיבחן לאור היחרונות והמגבלות שבכל אחת מהדרכים (יסודותיהן פורטו בפסקות הקודמות).

א י ג ו ד י כ ו ח ו ת

63. מפאת הפריסה הרחבה וההתקדמות המהירה חייבים להקנות לכוחות עצמה ועצמאות מבצעית ולאגד את הכוחות בהתחשב בגורמים אלה:-

א. אופי המשימות שיש למלא או אופי היעדים שיש לתפוס.

ב. אופי הקרקע וטיבם של צירי-התנועה ונתיבי-התנועה.

ג. כושר-התנגדותו של האויב העיקרי.

64. תוצאות ההשפעה של גורמים אלה באיגוד הכוחות הן:-

א. השריון יהיה הכוח המרכזי בהרכבו של כוח מתקדם ורודף.

ב. הכוחות יהיו בנויים בדרך-כלל כצוותי-קרוב רב-חיליים.

ג. כל כוח יוחאם למשימה הצפויה לו; לדוגמה:-

(1) מול אויב מחופר ומבוצר או מול שטחים בנויים שבציר-ההתקדמות מן-הרצוי להקצות כוח הבנוי על בסיס של חי"ר או חרמ"ש.

(2) מול אויב משוריין או נייד וכן לביצוע איגופים עמוקים ותנועה עמוקה קדימה יוקצה כוח משוריין בעצמה מספקת.

(3) יחידות-סיוע, כגון: הנדסה וארטילריה, יוקצו לפי המשימות הצפויות בכל ציר.

65. ארגון השטח יושחת כרגיל על מפות-קוד ארציות, שבהן מסומנים שמות-קוד לנתיבים השונים וליעדים החשובים ביותר, וכן מסומנים בהן מטרות-מוצא. הרמות השונות יוסיפו על-גבי מפות-הקוד פרטים דרושים, שאינם מסומנים מראש במפות-הקוד. ארגון השטח מקל על ההערכה המוקדמת של הצירים והשטחים השולטים בשלב ההכנות (התכנון ונוהל-הקרב), וכן מאפשר הוא את התיאום בין הכוחות והשליטה עליהם תוך כדי ביצוע הקרב.

כסיכום של ארגון השטח והתכנון יסומן במפת-קוד "מרשם-הקרב", כשהוא כולל פרטי-תכנון אלה:-

- א. גבולות הגזרות שבין הכוחות.
- ב. צירי-ההתקדמות או נתיבי-ההתקדמות והכוחות הנעים בהם.
- ג. יעדים סופיים ותחומי-ביניים, שנבחרו לאורך הצירים.
- ד. קווי-הדיווח.
- ה. נקודות-מוצא, לצורכי הפעלת סיוע ולצורכי תיאום ודיווח.
- ו. סימון קו-ההפצה.
- ז. סימון האויב.

66. מידת-הפירוט של מרשם-הקרב מותנית ברמה המנצעת; לדוגמה:-

- א. כוח-משנה יסמן במפות את פעולותיו שלו בגזרתו, ובקווים כלליים את הפעילות בגזרות השכנות - כדי שיהיה מוכן להיכנס לפעולה בגזרות השכנות.
- ב. במפקדת העוצבה אפשר שיהיו כמה מפות לניהול הקרב, בעיקר כשהיא פועלת בגזרה רחבה:-
 - (1) מפה כללית בקנה-מידה גדול.
 - (2) מפות מפורטות של כל גזרה וגזרה.
- ג. כוחות הארטילריה יוסיפו נקודות-מוצא (על הקיימות במפת-הקוד) לצורכי מתן הסיוע.

67. להלן מובאים הפרטים העיקריים הקשורים בארגון השטח וברישום מרשם-הקרב לצורכי ניהול הקרב והשליטה:-

- א. גבולות הגזרה
הואיל ובהתקדמות ורדיפה ישנה עצמאות יחסית לכוהות בפעולתם, חיוני להגדיר לכל כוח את גזרת פעולתו, שעל-ידי-כך תימנע היתקלות של כוח בכוח. בסימון גבול הגזרה בין יחידות שכנות מן-החשוב לסמן את גבול הגזרה באופן ברור, על-ידי הצמדתו לפרט-נוף ברור או על-ידי הדגשת שייכותן לגזרה של נקודות בולטות שלאורך גבול הגזרות.

ב. תחומי-ביניים

(1) תחום-ביניים הוא פרט-נוף בעל ערך מבצעי שעשוי להיות:-

- (א) שטח שולט הנוחן למחזיק בו יתרון.
- (ב) מקום-מעבר משטח אחד לשטח בעל אופי אחר, המחייב שינוי תבנית-התנועה או סדר-התנועה; כגון: מעבר משטח עביר לשטח לא-עביר מחייב מעבר מתבנית פרוסה לתבנית "שדרה", או מעבר משטח פתוח לשטח סגור מחייב שינוי סדר התנועה (חרמ"ש לפנים במקום טנקים לפנים).

(2) כוחות מתקדמים-ורודפים לא ייעצרו בדרך-כלל בתחומי-הביניים אלא בנסיבות אלה:-

- (א) יש חשש להיחלשות באויב.
- (ב) יש צורך בשינוי תבניות התנועה או בשינוי איגוד הכוחות ואי-אפשר לעשות זאת תוך כדי תנועה.
- (ג) בגלל צורכי תיאום עם כוחות שכנים.
- (ד) לעתים לשם החארגנות מחדש, הצטיידות וכיו"ב.

(3) כל-אימת שצפוי כי הכוחות ייעצרו בקרבת תחומי-הביניים, מן-הרצוי לבחור בקרבתם שטחי-המתנה, כדי שהכוחות לא יצטופפו ויחסמו את הצירים.

ג. קווי-דיווח

אלה הם מקומות שמהם מדווחים הגייסות בהגיעם לשם. קווים אלה נקבעים במפה לפי פרטי-נוף בשטח. אין זה הכרח שיהיו בעלי ערך מבצעי מוגדר. צריך שיהיו נוחים לזיהוי בשטח, כגון: נתיבי-רוחב, שטח שולט קל לזיהוי וכו'. כאשר הגייסות מגיעים לקווי-הדיווח, הם מדווחים על כך בהתאם למרשם-הקרב.

ד. קווי-הפצה

קו-הפצה הוא קו שממנו והלאה לעבר האויב רשאי חיל-האוויר לתקוף מטרות-קרקע, בלי שיוצרך לתאם את פעילותו עם כוחות-היבשה. כאשר הכוח המתקדם-ורודף יתקדם במהירות גדולה מהצפוי, עלול הוא לעבור את קו-ההפצה ולהיות חשוף להתקפת מטוסינו, שיחשבוהו בטעות לכוח אויב.

מקומו של קו-ההפצה נקבע על-ידי ה-מצפ"ע, כרגיל אחת ליממה, לפי ההתפתחות הצפויה של המערכה. לכן שאיפתו של כוח מתקדם-ורודף היא להרחיק את קו-ההפצה אל מעבר לתחום הרחוק ביותר, אשר אליו, לפי הצפוי, יגיע הכוח המתקדם-ורודף תוך יממה. על כל כוח מתקדם ורודף להיות ער לבעיה זו, וכל-אימת שהוא צופה סיכוי של התקדמות מהירה אל מעבר לקו-ההפצה, מחובתו לדווח על-כך לרמות הממונות ולבקש את הרחקת קו-ההפצה לפי לוח-הזמנים הצפוי של ההתקדמות.

אי-בהירות בנוגע למקומו המדויק של קו-ההפצה אסור

שתעכב כוח מתקדם-ורודף בתנועתו.

ש ט ח י - ה מ ת נ ה

68. בצירים שהתנועה בהם מוגבלת, כגון: כבישים או דרכים בשטחים בלתי-עבירים, מן-ההכרח לתכנן את התנועה, שלא ייווצרו פקקים ושאפשר יהיה לשנות מפעם לפעם את סדר-התנועה לפי הצרכים. לפיכך ייקבעו בצירים כאלה שטחי-המתנה, שיש בהם אפשרות טובה יחסית לסידורים ארגוניים ולפעולות מנהלתיות. כל יחידה תנוע במהירות משטח-המתנה אחד למשנהו, ואין להרשות לה לעלות על הנתיב לפני שתוכל להמשיך ולנוע ללא הפרעות. לעומת-זאת אין ליצור רווחים גדולים מדי בין הכוחות, דבר שמקשה על השליטה ועל ההפעלה המהירה.

69. לארגון טוב של שטחי-ההמתנה ושל התנועה בצירים מוגבלים נודעים יתרונות אלה:-

- א. ניתן לשנות את סדר התנועה בשעת-הצורך.
- ב. ניתן לעשות סידורי-מנהלה וטיפוליים חפוזים בשעת ההמתנה.
- ג. מתישים פחות את הגייסות.
- ד. הגוף הנע פגיע פחות למסוסי-האויב, הן משום שלא נוצרים פקקים או שיירות רצופות וארוכות מדי על הצירים והן משום אפשרויות הפריסה וההגנה נ"מ של חלק מהגייסות. שירדו מהצירים ונפרסו בשטחי-ההמתנה.

השליטה בהתקדמות ורדיפה

70. שליטה טובה מותנית בגורמים אלה:-

- א. הכנות מוקדמות, פקודות והבנה מדוקדקת של המשימה הכללית ושל המשימות המפורטות.
- ב. רשת-קשר יעילה.
- ג. הימצאותם של המפקדים קדימה.

71. הכנות מוקדמות ופקודות

- א. לימוד וידיעה יסודיים של נחוני הקרקע, האויב ותכנית המפקד, ואימון המפקדות בקיום נוהלי-קרב קצרים ויעילים - אלה הם היסוד לניהול מבצעי התקדמות ורדיפה ולשליטה בכוחות.

ב. בהתקדמות ורדיפה יש קשיים רבים בתכנון מפורט של הקרב, עקב מיעוט הידיעות על האויב ועל פעילותו הצפויה. לכן אפשר שחוך כדי המבצע יחולו שינויים ואלתורים בתכנון ובאיגוד הכוחות הראשוני. כדי לאפשר למפקד לשלוט בכוחותיו וכדי לאפשר לכוחות לפעול מהר וטוב, אפילו כשהם מנוחקים, יש לוודא:-

(1) שכוונת הרמה הגבוהה, פעילות הכוחות השכנים וראיית הקרב של המפקד יהיו ידועים וברורים למפקדי הכוחות הכפופים.

(2) שלימוד הקרקע בעומק ייעשה לא רק על-ידי מפקדי הכוחות הכפופים אלא גם על-ידי מפקדים נמוכים יחסית.

ג. במסגרת תכניתו של המפקד ייענקו סמכויות רחבות למפקדי-המשנה; סמכויות - משמען חופש יתר לכוחות הכפופים כדי למלא את המשימה, גם כשחלים שינויים בתכנית.

ד. סדר-התנועה, שיטת-התנועה וקצב-ההתקדמות של הכוחות ייקבעו אף הם בפקודות הראשונות, אך אפשר שיחולו בהם שינויים במהלך הקרב. ארגון הכוחות לתנועה ייעשה כמפורט בפסקות הקודמות.

72. רשת-קשר ענפה

רשת-הקשר צריכה לאפשר להעביר את כל האינפורמציה הדרושה באמצעי-הקשר השונים, ובעיקר לאפשר למפקד לשלוט באמצעי קשר אלחוטי ביחידות-המשנה.

מן-הרצוי שאפשרותו של המפקד לשלוט ביחידות-המשנה לא חוגבל לרשת-הפיקוד בלבד אלא גם שיהיה באפשרותו להיכנס לרשת-הפיקוד של יחידות-המשנה ולתת פקודות ישירות.

לעתים קרובות אפשר שמטוס קל יהיה גורם חיוני לקיום השליטה כתחנת-מסר או כתחנת-ביניים, וכך כאמצעי להעברת מסמכים ופקודות חיוניים ממפקדה למפקדה.

73. הימצאותם של המפקדים קדימה

א. הימצאותם של המפקדים קדימה תיעשה ככל-האפשר בשני תחומים:-

(1) מפקד-הכוח ימצא ב-חפ"ק, כאשר צפויים קרב או היתקלות בכוחות גדולים. ברמת העוצבה ישתדל המפקד להימצא מרבית הזמן במפקדה שתמוקם קדימה, סמוך ככל-האפשר למשמר הקדמי, ולעתים אף ימצא ב-חפ"ק במשמר הקדמי עצמו.

(2) מקסימום מפקדי כוחות-המשנה ימצאו ליד מפקד-הכוח.

ב. הימצאותו של המפקד קדימה מאפשרת לו להשפיע באופן מיידי על מהלך הקרבות. עם זאת עליו להימנע:-

(1) מלהתערב בפעולות פקודיו כל-עוד המצב נמצא בתחום שליטתם, שכן התערבות כזאת תשלול את יזמתם.

(2) מלהיות מושפע יתר על המידה מהמצב המבצעי שבמקום בלי לראות את החמונה הכללית של כל רוחב-הגזרה ועומק-הגזרה.

ג. במידת-האפשר ירוכזו מפקדי-יחידות-המשנה - פרט למפקדי המשמר הקדמי, מסכי-הסיור ויחידות-האבטחה - סמוך למפקד הכוח. קרבה זו תאפשר להם לעמוד על המצב, על מחשבותיו של המפקד, ובשעת-הצורך לקבל מהמפקד פקודות ישירות ומהירות. אפשרות כזאת קיימת בעיקר כשהכוחות נעים בציר אחד. כאשר הכוחות נעים בצירים-מספר, ינוע כל מפקד בציר-התנועה של יחידתו.

74. המפקדה בשליטה בהתקדמות-ורדיפה

א. כל-אימת שנוכחותו של המפקד אינה חיונית, עליו לחזור למפקדה כדי לעדכנה וכדי לנהל מחוכה את הקרב.

ב. גם בהיות המפקד עם ה-חפ"ק קדימה חיוני, שיהיה קשר טוב בינו ובין המפקדה, וכן שהניהול השגרתי והדיווח יבוצעו על-ידי המפקדה. ברמת גבוהות אפשר שה-חפ"ק יתקם זמנית במסוק או במטוס קל.

ג. ברמת העוצבה, כאשר מרבית יחידות-המשנה עוסקות בקרב מכריע, אפשר שלזמן קצר יפקד המפקד על המאמץ המכריע וישאיר את השליטה במאמצים המשניים ובפעולות-השגרה בידי המפקדה העיקרית.

ה ח ק ד מ ו ת ו ר ד י פ ה ב ל י ל ה

כ ל ל י

75. הלילה מאפשר לכוחות האויב לנחק מגע, לנהל קרב-השהיה בכוחות מעטים נגד כוחות עדיפים ולהתארגן עם עיקר כוחו לפעולה מכרעת נגד הכוח המתקדם-ורודף. לעומת-זאת הכוח המתקדם-ורודף - לאחר יום-לחימה - שואף למנוחה וזקוק להצטיידות ולהתארגנות.

76. כדי למנוע את התאוששותו של האויב על הכוח המתקדם-ורודף לקיים לחץ תמידי ומגע עם האויב ולשמור על התנופה בלילה כביום.

77. הכוחות אשר ישתתפו בהתקדמות ורדיפה בלילה יורכבו בהתאם למצב הקונקרטי של האויב, של הקרקע ושל כוחותינו. כוחות אלה עשויים להיות:-

- א. כוחות משוריינים וממונעים.
- ב. כוחות רגליים.
- ג. סיורים נרחבים, שייערכו לכל טווח שיידרש כדי לשמור על המגע עם האויב וכדי להשיג ידיעות הדרושות להמשך פעולתו של הכוח העיקרי.

כוחות משוריינים וממונעים

78. השיקולים והגורמים העיקריים, המחייבים את המשך הפעלתם ברדיפה בלילה של כוחות משוריינים וממונעים, הם:-

- א. ההתמדה בקיום תנופת-הקרב והלחץ התמידי על האויב מקשים עליו לקיים את השליטה בכוחותיו ולהתרכז להגנה בפרטי-נוף חיוניים או לשם נקיטת פעולה תוקפנית סדורה.
- ב. אפשרות לאגוף יעדים עוינים שטרם נכבשו, תוך כדי מעבר מצרים או תנועה בהסתר בקרבה יחסית למערכי-האויב.
- ג. אפשרות של תנועה ללא עדיפות אווירית מקומית, כאשר האויב מקיים פעילות אווירית.
- ד. מניעת ידיעות מדויקות מהאויב על הרכב הכוחות המתקדמים ורודפים ועל עצמתם בכל ציר.

ה. אפשרות של הפתעת האויב כתוצאה מהופעת כוחות משוריינים וממונעים בעצמה, במקום ובזמן בלתי-צפויים לאויב, בדרך-כלל בסוף הלילה או עם שחר בעורפו העמוק של האויב.

79. המגבלות האפשריות העיקריות, הנשקלות לעומת שיקולים מחייבים אלה, הן:-

א. פעילותו של אויב חקיף ובעל יזמה, הנעזר ביחרונות קרקעיים להצבת מארבים חזקים, לעריכת התקפות-פשיטה ולתפיסת מערכים נגד-חדירה, העשוי בכוח קטן יחסית לפעול בלילה נגד כוח עדיף.

ב. עייפות הגייסות בהתחשב בפעילות הצפויה בימים הקרובים ובפעילות הצפויה בלילה המתקרב.

ג. הקושי למצות בחשכה את מלוא-עצמו וניידותו של הכוח המשוריין.

ד. הצורך בהצטיידות בהתחשב באפשרויות ההצטיידות.

ה. מצב הרכב, הטיפול ברכב ולעתים הזמן המינימלי הדרוש להחזרת רכב שנפגע לכושרו.

ו. עבירות השטח - בלילה נדרשת עבירות טובה מביום.

ז. קשיים בניווט ובשליטה.

ח. הצורך באמצעים טכניים רבים לצורכי ניווט ולהארט שטחים.

80. כדי לאפשר את ביצוע ההתקדמות והרדיפה בלילה יינקטו דרכים עיקריות אלה:-

א. לימוד יסודי של צירי-התנועה, לפי מפות ו-תצ"א, על-ידי סגל-הפיקוד, והכנת מרשמי-דרך.

ב. קיום סיורי-אוויר מבעוד-יום, לפחות של מפקדי הכוחות המנווטים.

ג. שליחת מסכי-סיור עם אמצעי-שילוט, לסימון הנתיבים לפני הכוח העיקרי. לעתים יקודמו קבוצות סיור ו/או הכנה במסוקים, הרחק לעומק שטחי האויב, לשם איכון צירים, למשימות מודיעין, או לשם תכנון וארגון השטח לקרב נגד אויב בעומק.

ד. שימוש בעזרים טכניים כעזר לניווט, כגון אודוגרף ו-א"א.

ה. הכנת הרכב מראש לתנועה בלילה, על-ידי טיפול בתאורה, סימון הרכב מאחור וכו'.

כוחות משוריינים וממונעים זקוקים כרגיל לטיפולים מכניים ולהצטיידות לאחר יום-לחימה. מן-הנמנע אפוא, שכל הכוח המשוריין והנייד יפעל ללא הפוגה יומם ולילה, ולכן צריך שבחכניה-הפעולה ימצא ביטוי הולם לפעולות התחזוקה וההצטיידות. כדי לאפשר לכוח פעילות רצופה תוך מינימום איבוד זמן יישקלו גורמים אלה:-

א. ויתור חלקי על טיפולים ברכב כדי לאפשר קיום התנופה לעוד שעות-מספר או אפילו ימים-מספר, תוך הסתכנות-שבהעדר טיפול נאות ישובשו כלי-רכב משוריינים ואחרים.

ב. קידום דרגי-התחזוקה, בעיקר דרגי א או חד"לים, ולעתים אפילו חלק מיחידות-ההספקה, עם הכוחות וניצול כל שהייה בשטחי-המתנה לחדלוק ולהצטיידות. פעולה זו חייב (בצירים עבירים-פחות) לתת לדרגים העוצבתיים של כוחות-השריון רכב בעל הינע קדמי.

ג. לעתים, כשהכוח משתהה ביום, בגלל סיבות אובייקטיביות, יש טעם לבצע פעולות-תחזוקה ביום כדי לאפשר לו פעילות מלאה בלילה.

ד. חמיד יש לשקול את הסיכויים והסיכונים שבשימוש באמצעי האויב - בעיקר דלק, מזון ורכב תובלתי - כאפשרות אחרונה.

ה. לעתים, בעיקר ברמה של עוצבה, יהיה טעם לאפשר לכוח-משנה לנוח ולהתארגן במשך היום, כדי שיופעל בלילה לשמירת חנופה הרדיפה.

82. היחקליות-פתע

כוח משוריין או ממונע - יותר מאשר כוח רגלי - עלול, עקב התקדמותו המהירה ואי סריקה יסודית של שטחים, להיחקל בדרכו במארבים או במערכי-אויב חפוזים בעומק. במקרה של היחקלות-פתע אפשר שכוח מתקדם-ורודף משוריין ינקוט אחת מדרכים אלה:-

א. החקפה מיידית על המארב או על המערך החפוז תוך כדי ביצוע איגופים מועטים. לעתים קרובות אפשר שהכוח המסתער יפעיל אמצעי-תאורה שנמצאים ברשותו וניחנים להפעלה מיידית, כגון: זרקורי-הסנקים, פנסי-הרכב, פצצות-תאורה או טילי-תאורה שתחת פיקוד של הכוח הנחקל.

ב. שמירת מגע עם האויב על-ידי כוח קטן ואיגופו על-ידי הכוח העיקרי, כשהוא ממשיך בהתקדמות ורדיפה לעבר היעדים החיוניים בעומק. זו היא ההיחקלות הרצויה, וכדי שכוח יוכל לבצעה עליו להפעיל לפניו חמיד מסך-סיור, שינוע חחום טקטי אחד לפני הכוח העיקרי.

לעתים, ובייחוד כאשר המהירות היא שקובעת, ינוע הכוח כשכלי-
הרכב, כולם או מקצתם, מוארים באורות מלאים כדי להקל על הניווט
וכדי לאפשר לכוח נסיעה מהירה. תנועת כוחות ממונעים עם אורות
מלאים בלילה בתוך עומק מערך האויב עשויה לעתים לגרום בלבול
במערכי האויב ולהחיש את קצב-הערעור של שליטתו במהלך-הקרב.

כוחות רגליים

84. בעוד שהשריון זקוק לשטח עביר יחסיית ולאור כדי למצות עד-
מקסימום את יכולת-ניידותו ועצמת-אשו, עשוי כוח רגלי לפעול
במלוא ניידותו הרגלית ובמלוא גמישותו בעיקר בלילה. לפיכך,
בנסיבות מסוימות, השילוב של הפעלת רגלים בעיקר בלילה והפעלת
כוחות משוריינים וממונעים ביום, הוא שיביא למיצוי מלוא-העצמה
ויאפשר לקיים את תנופת-ההתקפה. הכוח הרגלי הטוב ביותר לביצוע
משימות אלה הוא ה-חרמ"ש, שהוא כוח רגלי המוסע באמצעות נגמ"שים.

85. השיקולים העיקריים המחייבים הפעלת כוחות רגליים בלילה

הם:-

א. הצורך להבקיע מערכי-הגנה של האויב, שאינם מאפשרים לכוחות
משוריינים וממונעים להפעיל את מלוא-עצמתם או לחמק לעורפו
ולעומקו של שטח האויב.

ב. התגברות על כוחות-חסימה ומארבים במקרים שאין בהם אפשרויות
פריסה, ודווקא כוחות-רגלים הם שעשויים לבצע איגופים קצרים
ולהימנע מלתקוף "עם הראש בקיר".

ג. לקיים את תנופת ההתקפה, כאשר הכוחות המשוריינים והממונעים
הגיעו לגבול-יכולתם והם זקוקים למנוחה קצרה, לסיפולים
ברכב ולהצטיידות.

ד. להסתכן לעורפו של האויב ולהתארגן שם בפרטי-נוף חיוניים
להגנה ולחסימה.

86. כדי לאפשר לכוחות הרגליים לבצע את המשך ההתקדמות והרדיפה
בלילה יש לנקוט דרכים עיקריות אלה:-

א. מתן פקודת-אתראה הקדם ככל-האפשר לכוחות בדבר משימתם
הצפויה.

- ב. לימוד יסודי של צירי-החנועה, לפי מפות ו-תצ"א, והכנת מרשמי-דרך.
- ג. קיום תצפית קרקע כל-אימת שאפשר וכך קיום סיורי-אוויר של מפקדי הכוחות, כשהם מקודמים הקדם ככל-האפשר לראש הסור המשוריין או הממונע.
- ד. קידום כוחות חי"ר ברכב, כדי לקצר ככל-האפשר את המרחק מנקודת-הירידה מהרכב אל היעדים המתוכננים.
- ה. קבלת מקסימום הסיוע האפשרי מכוחות-השריון לרבות סיוע ארטילרי, סיוע אש של סנקים, סיוע-מודיעין ובעיקר תיאום הדוק עם יחידות-הסיור המשוריינות, אשר אפשר שיימצאו קדימה, בעורפו של האויב.

נ ק ו ד ו ת ל ה ד ג ש ה

87. שיטות ההתקדמות והרדיפה בלילה וביום זקנות בעיקרן, אלא שבלילה יקטנו הסווחים בין כוחות-המשנה המרכיבים את הכוח המתקדם-ורודף.
88. העצמה של כוחות-השריון בדרך-כלל עיקר כוחה כשהיא מופעלת ביום; אולם לעתים קרובות יש בהתקדמות רבתי בלילה כדי לתחל כוח יחרון מקסימלי על האויב. לפיכך אין להניח מראש, ששעת ההצטיידות למרבית הגייסות היא בלילה. שיטת תחזוקת הגייסות ומועדי-ההצטיידותם יישקלו ויוחאמו לתכנית המבצעית.
89. גם כאשר יש להכין את הגייסות בלילה לקראת יום-המחרת יש להתמיד בלחץ על האויב בדרך זו:-
- א. חלק מהגייסות ימשיכו בלחצם ובחוקפנותם וישחדלו ליצור רושם כאילו כל הכוח מתמיד בפעילותו.
- ב. משכי ההצטיידות, ההתארגנות והמנוחה יהיו קצרים.
90. אין להשהות התקפה על מערך אויב או כוח אויב ליום, אם ניתן לבצע מיד ובליילה. חיוני שלכוח המתקדם-ורודף יהיו אמצעי-תאורה שיאפשרו לו לנצל את עדיפותו לאור תאורה, בשעת-הצורך.

כוחות מוטסים וכוחות מושטים והחבירה עמם

כ ל ל י

91. השימוש בכוחות מוטסים (מוצנחים ממטוסים או מונחתים ממסוקים, ממטוסי-תובלה) או מושטים (מונחתים מכלי-שיט) ייעשה בעיקר במסגרת קרבות התקדמות ורדיפה למטרות אלה:-

א. לחפוס יעדים בעומק כדי לחסום דרכי תגבורת אויב ו/או דרכי נסיגתו בהקדם, לפני שייתפסו על-ידי האויב ולפני שכוחותינו יהיו מסוגלים להגיע ליעדים אלה בדרך היבשה.

ב. לכבוש יעדים חיוניים בעומק שאינם מוגנים או שמוגנים בכוחות מועטים: צומתי-מפתח, שדות-תעופה, מרכזי-שליטה וכו'.

ג. לתקוף מערכי-אויב מעורפם במקביל להבקעתם מהחזית.

92. בשל מגבלות כלי-הטיס וכלי-השיט יהיו כוחות אלה חסרים או חלשים בארטילריה, בטנקים ובתותחי נ"ט, ולפיכך יהיו פגיעים להתקפת שריון של האויב.

93. חולשותיו של כוח שהונחת בעורף האויב מחייבים:-

א. לחבור אליו במהירות כוח שריון, לפני שהכוח המוטס או המושט יושמד על-ידי שריון האויב.

ב. להתארגן להגנה בשטח שבו מוגבלות האפשרויות של שריון האויב.

ג. לפעול בעיקר בלילה, וכשיש הכרח לפעול ביום לתת לכוח סיוע אווירי התקפי ונשק נ"ט בכמות מספקת כדי סיכוי לעמוד בפני שריון האויב, עד לחבירה.

ע צ מ ת ה כ ו ח ו ת

94. עצמתו של כוח מוטס או מושט במשימה עצמאית, שנמשכת יותר מלילה אחד, עשויה בתנאי-צה"ל להיות בגודל של גדוד מוגבר עד צוות-קרב חטיבתי. כוח זה עשוי להתארגן לאחר תפיסת היעד או כיבושו באורח זה:-

א. במתחם או במרחב מוגן שיסיים את תפקידו עם חבירת הכוחות המשוריינים אליו.

ב. במתחם או במרחב מוגן שישמש בסיס מוצק להמשך פעילותם של כוחות-השריון להכרעת עתודות-האויב.

א פ ש ר ו י ו ת ה ת ו ב ל ה

95. השימוש בכוחות מוצנחים ומונחתים ממסוקים מגביל את חימושם וציודם של הכוחות ברכב ובנשק כבד ומונע אפשרות של איגוד טנקים לכוח.

96. לפיכך כאשר יש הכרח לארגן כוח הכולל טנקים, שיובא לעורפו של האויב לא בדרך היבשה, יש להשתמש בנוסף לכוחות מוצנחים או מונחתים ממסוקים, באחת הדרכים הבאות או בשתייהן:-

א. לכבוש שדה-תעופה ולהנחית בו טנקים ממטוסים כבדים.

ב. להנחית טנקים ורכב לחוף בדרך-הים.

ח כ נ ו ן ו ש ל י ט ה

97. עבודת-המטה של התכנון והתיאום של פעולות משולבות צריך שתיעשה על-ידי מפקדה משולבת בעלת סמכויות ברורות ומוגדרות; שתהיה מסוגלת לתכנן, לבצע ולשלוט על כמה שטחי הצנחה והנחתה, על ריכוז הגייסות המוצנחים והמונחתים למילוי המשימה, ולהמשיך ולטפל בבעיות הסיוע האווירי והתחזוקה עד לאחר החבירה ופתיחת ציר-הספקה יבשתי. פעילות זו נעשית באחריות ה-מצפ"ע.

חבירה עם כוחות מוטסים או מוטסים

98. אחת המשימות האפשריות של כוחות-השריון בקרב התקדמות ורדיפה תהיה לחבור בהקדם עם הכוחות שהוצנחו או הונחתו בעורפו של האויב.

99. כוחות-השריון חייבים להביא בחשבון אפשרות, שהם יתחברו עם הכוח שבעורף לפני שדרגיהם המנהלתיים יוכלו להתקדם בעקבותיהם. במקרה כזה אין להתנות את הטוות ואת קצב-התקדמותו של הכוח בפתיחת ציר-הספקה יבשתי, ויש לתכנן הספקה של דלק ותחמושת בדרך-האוויר.

100. כדי למנוע טעות ואפשרות של התנקשות בין הכוח המתקדם לבין הכוח שהוצנח והונחת בעורף, או המטוסים המסייעים לו, יש לנקוט אמצעים אלה:-

א. החלפת קציני-קישור בין הכוחות המוצנחים והמונחתים לבין היחידות היעגדות לחבירה עם הכוח שבעורף.

ב. החלפת הוראות-הקשר, ובמידת-הצורך מכשירי-קשר, כדי לאפשר לכוחות-הסיוור ולכוחות הקדמיים להתרשט ולהתקשר ביניהם לפני החבירה.

ג. יצירת אפשרות של קשר אלחוטי וסימני-הזדהות עם מטוסי כוחותינו המסייעים לכוח שבעורף.

ד. הפעלת מטוס-קישור או מסוק עם אפשרויות קשר לעיקוב, תצפית ודיווח הדדי על מצב הכוחות המתקדמים והכוחות המוצנחים או המונחתים, קודם שייווצר הקשר האלחוטי ביניהם.

101. כרגיל יהיה הכוח המוצנח או המונחת חסר אמצעים מסוימים, כגון: רכב לפינוי, השלמת ציוד ואמצעי לחימה וכו', הדרושים לו להמשך לחימה ו/או קיומו. יש לארגן מראש אמצעים אלה, לאגדם במסגרת הכוחות היעודים לחבירה ולמוסרם לכוח המוצנח עם החבירה.

ח י " ר ב ה ת ק ד מ ו ת ו ר ד י פ ה

כ ל ל י

102. חיל-הרגלים אינו נייד ואינו משוריין, ולכן הוא מוגבל בקרב ההתקדמות והרדיפה בתחומים אלה:-

- א. אינו מסוגל לנוע במהירות.
- ב. אין ביכולתו להתמודד ולהכריע שריון אויב.
- ג. אין ביכולתו לעבור להתקפה מהירה מתוך תנועה ולחזור שוב ולהתקדם במהירות תוך כדי קרב ההתקדמות והרדיפה.

103. זה מצד אחד. מצד אחר עשויים יתרונותיו של כוח-חי"ר להשלים את מגבלותיו של כוח משוריין ולשחרר את השריון למשימות שהן אופייניות לו (כמפורט בסעיפים הבאים).

מ ש י מ ו ת

104. להלן משימות שהן צפויות לכוח-חי"ר הפועל בהתקדמות ורדיפה בשילוב עם כוח-שריון:-

- א. להתקדם עם השריון כדי להבקיע בשבילו מערכי-אויב בציר-ההתקדמות, על-ידי פעולה רגלית או במסוקים, על-הרוב בפעולת-לילה.
- ב. ללחוץ על האויב מהחזית בעוד השריון מבצע את תנועות-האיגוף לעומקו של שטח האויב.
- ג. להתקדם בעקבות השריון ולטהר את המרחב מהאויב שנשאר בשטח לאחר התקדמות השריון, ולהשתלט על שטחים בנויים, לאבטח את צירי-ההספקה וכו'.
- ד. להמשיך את ההתקדמות והרדיפה בלילה ברכב, במסוקים ואף ברגל כדי לאפשר לשריון להצטייד, להחארגן ולנוח לקראת המשך הלחימה ביום.
- ה. להסתגן על-ידי תנועה רגלית לעורפו של האויב בלילה ולכבוש או לתפוס שטחים חיוניים.

105. עם זאת אפשר שכוח-חי"ר ינוע עצמאי בקרב התקדמות ורדיפה בעיקר בשטחים הרריים ומיוערים, שבהם ממילא מוגבלת התנועה לדרכים הקיימות ואי-אפשר לפרוס שריון ולמצות את מלוא-עצמתו.

106. כדי להתגבר על מגבלותיו של כוח חי"ר במילוי משימותיו יש:-

- א. לתגברו בסנקים.
- ב. לתת לו אמצעי-חובלה בשביל הגייסות.
- ג. לתת לו את אמצעי-ההנדסה הדרושים כדי להתגבר על מכשולים ולהכשיר קטעי-דרך קשים לתנועת רכב.
- ד. לתגברו בארטילריה.

א י ג ו ד י כ ו ח ו ת

107. כאשר כוח-חי"ר יתוגבר בסנקים יהיה מספרם קטן, וכך יהיה מועט מספרן של נושאות-הגייסות המשוריינות. לפיכך ירוכז השריון, כולו או רובו, במשמר הקדמי כדי שלכוח המתקדם יהיה "ראש" חזק, המסוגל לנהל קרב נייד במהירות ובתוקפנות. עם זאת כאשר תנאי הקרקע ויחסי-הכוחות יאפשרו זאת, ישאף גם כוח ה-חי"ר להתקדם בצירים-מספר.

108. כאשר אין לכוח ה-חי"ר די רכב כדי הובלת כל הכוח כולו יש לנקוט אמצעים אלה:-

- א. לרכז את נושאות-הגייסות המשוריינות ואת מרבית הרכב 4x4 במשמר הקדמי, כדי ליצור צוות קרב נייד וככל-האפשר משורייני.
- ב. שאר הכוח ינוע בעיקרו ברגל, כשהוא מוסע חלקים חלקים במעט הרכב שניתן יהיה לרכז בעקבות המשמר הקדמי.

התקדמות על-ידי תנועה ברגל

109. כוח-חי"ר יתקדם וירדוף ברגל בנסיבות אלה:-

- א. נוכח כוחות אויב בשטח הררי שאינו מאפשר פריסת רכב או כוחות משוריינים.
- ב. ללא דרך, כדי להתקדם ולתפוס או לתקוף במפתיע שטחים חיוניים בעומק. תנועה כזאת תיעשה על-הרוב למשימות שהן בנות-ביצוע תוך לילה אחד, אם כי לעתים, בנסיבות מסוימות, יוצרך הכוח הרגלי לנוע לטווח גדול יותר.

110. כוח-חי"ר שהתקדם לעורפו של האויב ללא-דרך עלול למצוא את עצמו מנותק וחסר נשק נ"ט וסיוע ארטילרי, בדומה לכוח מוצנח, עד שכוח אחר יפתח ציר-תנועה ויחבר אליו. לפיכך יש צורך לתכנן הספקה והובלה בהיטס, מן-הרצוי בדרך-כלל במסוקים, כדי להעביר פריטים שונים, ובייחוד מרגמות ונשק נ"ט, ישר לקרבת עמדותיהם.

הפעלת חי"ר בהתקדמות ורדיפה

111. לאור הנאמר לעיל יופעל חי"ר בקרב התקדמות ורדיפה בנסיבות אלה:-

- א. כמאמץ משני בגזרה שאין בה שריון אויב רב.
- ב. בשטח סגור או הררי שאין בהם אפשרות למצות את עצמת הכוחות המשוריינים ואשר התנועה בהם היא ממילא אטית באופן יחסי ולעתים אף נעשית ברגל.
- ג. לקיום תנופת ההתקפה בלילה, בעיקר בצירים חסומים על-ידי מערכי-האויב.
- ד. למילוי משימות של טיהור ואבטחה בעקבות כוחות משוריינים.

א ר ט י ל ר י ה

כ ל ל י

112. משימותיה של הארטילריה בקרב ההתקדמות והרדיפה הן:-

- א. מתן חיפוי על תנועת הכוחות המתקדמים.
- ב. מתן סיוע לכוחות בעת יצירת המגע עם האויב ובעת הלחימה.
- ג. בידוד שדה-הקרב - למניעת נסיגת האויב והזרמת תגבורת.

113. בצורת-קרב זו יש שתי שיטות-יסוד בהפעלת הארטילריה:-

א. מתן סיוע על-ידי יחידות הארטילריה, כשכולן נעות עם הכוחות המתקדמים ונפרסות תוך תנועה בעת היתקלות. שיטה זו אופיינית, כאשר הכוחות נעים במהירות, בעיקר בהתקדמות ורדיפה אחרי אויב שהתמוטט.

ב. מתן סיוע על-ידי חלק מיחידות-הארטילריה, כשהן מוצבות בעמדות, בעוד שהחלק האחר נע עם הכוחות כדי לחיפרס, לפני שתכוחות הניידים יוצאים מתחום הסווח של הארטילריה המוצבת, למען חוכן זו לדלג קדימה ולהצטרף לכוחות הנעים, מוכנה לפריסה כנ"ל. בדרך זו מושגת רציפות של סיוע בכל-עת. שיטה זו אופיינית, כאשר התנועה היא אטית יותר, כמו: בהתקדמות ורדיפה נוכח אויב מאורגן, ובייחוד של כוחות רגליים.

ה ק צ א ת ה א ר ט י ל ר י ה

114. בדרך-כלל יש להקצות ארטילריה ח"פ הכוחות המתקדמים ורודפים בנוסף לארטילריה האורגנית שלהם. מן-הרצוי שארטילריה זו תהיה מתנייעת, אך בליח-ברירה יכולה גם ארטילריה נגררת למלא תפקידיים אלה, אם כי ביעילות פחותה יותר, בגלל מגבלותיה.

115. המרגמות הכבדות האורגניות של הכוחות המובילים צריכות לנוע קדימה ככל-האפשר בגלל טווחן המוגבל.

116. ניתן להקצות יחידות-ארטילריה גם ח"פ כוחות-המשנה של חטיבה, ובעיקר למשמר הקדמי, כדי לאפשר להם קבלת סיוע מידי תוך תנועה.

117. יחידות הארטילריה שלא הוקצו לכוחות יישארו ח"פ המפקדה הארטילרית הגבוהה ויפעלו בשליטתה.

פ ר י ס ת ה א ר ט י ל ר י ה

118. תכנון הפריסה והדילוגים

המפקדה הארטילרית הגבוהה מתכננת את שטחי-הפריסה של יחידות האש ושל החצפיות מעל גבי תצ"א ומפות, לאור תנאי-השטח ולאור מקומם של מערכים ידועים או צפויים של האויב. הקודים של שטחים אלה יופצו הן לכוח המסתייע והן ליחידות-האש.

119. פריסה ודילוגים

הארטילריה תדלג קדימה באותם צירים מהם תוכל לסייע לכל הכוחות או למרביתם. כאשר התקדמות הכוחות נעשית בגזרה רחבה ואין אפשרות לסייע מעמדות מרכזיות, יהיה צורך להכפיף את יחידות-האש לכוחות שנעים בשולי הגזרה, כדי להקנות להם עצמאות בקבלת הסיוע. בכל-עצם תופעל הארטילריה באחת משתי שיטות אלה:-

א. כל הארטילריה כולה מדלגת קדימה ונפרסת לפי צורכי הקרב תוך פריסת פתע.

ב. חלק מהארטילריה מוצבת בעמדות ומחפה על התקדמות הכוחות, כאשר החלק השני של יחידות-האש נע עם אותם הכוחות, נפרט בהגיעו ל- $\frac{2}{3}$ הטווח של הארטילריה המוצבת - כדי להמשיך ברציפות הסיוע וכדי לאפשר ליחידות המוצבות לדלג ולהצטרף לכוחות, וחוזר חלילה.

בכל אחת משיטות אלה תנוע חבורת-הסיוע של המפקדה הארטילרית הגבוהה עם היסודות הקדמיים כדי לבחור עמדות ליחידות-האש ולהכניסן לפתיחה באש, הן למתן חיפוי מעמדות שנקבעו מראש והן כאשר הארטילריה נפרסת תוך חנועה בפריסת-פתע. חבורות-סיוע אלה מאפשרות ליחידות-האש, שנעות בפיקוד המפקדה הארטילרית הממונה, להיפרס ולהיכנס לפעולה תוך פרק-זמן מינימלי ולסייע בעצמה מקסימלית, לפי צורכי הקרב.

ה ס פ ק ת ת ח מ ו ש ת

120. הואיל ובצורת-קרב זו לא ניתן לקבוע מה תהיה צריכת התחמושת, יהיה יום-הלחימה אמת-המידה היחידה לפיה ניתן לתכנן את הספקת התחמושת הארטילרית לכוחות המתקדמים והרודפים.

121. כדי למנוע את הוצאת התחמושת התקנית מן-הרצוי שיחידות-האש הנעות קדימה ישאו עמן כמות תחמושת מקסימלית כדי להקנות להן עצמאות במתן הסיוע. מובן שיש לתגבר יחידות אלה בכלי-רכב מתאימים לנשיאת התחמושת הנוספת.

122. מכל-מקום יש למקם את ה-נמ"חים, כשהמרחק בין יחידות-האש הפרוסות לבין ה-נמ"חים יאפשר לדרגי א של יחידות הארטילריה לבצע מסוב-איסוף קצר ככל-האפשר.

ח כ נ ו ן ה א ש

123. תכנון האש בצורת-קרב זו הוא למעשה ארגון השטח לפי נקודות-מוצא לאורך הצירים ובפרטי-נוף קרקעיים, שמשמשים או עלולים לשמש מערכים של האויב. תכנון זה ייעשה בעזרת תצ"א ומפות. הקוד של נקודות-מוצא אלה יופץ הן לכוח המסתייע והן ליחידות-האש.

124. תכנית-האש לפיה ניתן לסייע לכוח נחקל תהיה חפוזה, והיא תתבסס על נקודות-המוצא הנ"ל. בדרך-כלל תונחת האש לפי קריאה על-ידי ה-קת"קים וה-קש"אים שנלווים אל הכוחות.

ס י ו ע ל מ ש מ ר ה ק ד מ י

125. יחידת-אש מתנייעת, אשר אינה פגיעה לאש נשק קל ואשר יכולה להיפרס מהר ללא סיור מוקדם, היא הנשק המתאים ביותר למילוי תפקיד זה.

126. ההחלטה להקצות ארטילריה נגררת (תותחים או מרגמות כבדות, או שניהם גם יחד) למשמר קדמי תיעשה חמיד לאור השיקול - אם עקב פגיעותה וניידותה המוגבלת לא תסרב לאת המשמר הקדמי יותר מאשר תסייע לו. הנקודות העיקריות שיש להתחשב בהן הן משימת המשמר הקדמי ומבנהו, השטח בו עליו לנוע וציר-התנועה או צירי-התנועה העומדים לרשותו.

127. אם הוקצתה יחידת-אש למשמר קדמי, תנוע בתוך המשמר הראשי, כאשר מפקדה נע עם מפקד המשמר הקדמי ו-הקת"קים נעים עם ה"חלוץ".

128. אם הארטילריה, שתוקצה למשמר הקדמי, תהיה בעלת טווח קצר, יחסיח (לדוגמה מרגמות כבדות), יאוגד חלק ממנה בתוך ה"חלוץ", ואילו שאר הארטילריה תנוע בראש המשמר הראשי, מייד לאחר מפקד-הכוח.

ס י ו ע ל מ ס כ י - ס י ו ר

129. בגלל החזית הרחבה והמרחק הרב בהם פועלים, בדרך-כלל, מסכי-הסיור לא תוקצה להם כרגיל ארטילריה-שדה, ועל יחידות-הסיור להשתמש בנשק-הסיוע האורגני שלהן. הן תוכלנה לקבל סיוע ארטילרי מכל התותחים שנמצאים בטווח באמצעות צינורות-הקישור הרגילים, ויש לצרף להן קת"ק.

130. אם יוטל על יחידת-סיור לנוע קדימה, לתפוס ולהחזיק פרט-נוף מסוים בעל חשיבות מבצעית, והיא עלולה להזדקק לסיוע ארטילרי - ניתן להקצות לה יחידת-אש ת"פ.

קישור עם חיל-האוויר

131. יש לשמור על קישור הדוק בין מפקדי ארטילריה וקציני-קישור מחיל-האוויר כדי להגיע בכל מקרה להחלטה נכונה - האם למלא משימה מסוימת על-ידי תותחים או על-ידי מטוסים. תכנית-האש חהיה כוללת ואחידה לאש הארטילריה ולאש המטוסים, כשמקפידים על הכלל, שמשימה שהיא בת-ביצוע על-ידי ארטילריה לא תוטל על מטוסים (שידרשו על-הרוב במקום אחר, יוחר בעומק).

נ " מ

132. התפקידים העיקריים של יחידות תותחי ה-נ"מ בקרב התקדמות ורדיפה הם:-

- א. הגנה נ"מ על מתקני-תחזוקה (שאינן להם שום הגנה נ"מ אחרת).
- ב. הגנה על מעברים חיוניים שחסימתם על-ידי ח"א של האויב עלולה לחבל בקרב בכללו.

כ ל ל י

133. הסיוע של יחידות-הנדסה בקרב התקדמות ורדיפה מתבטא:-

- א. במתן מקסימום אפשרויות-תנועה לכוחותינו, שהן המשימה העיקרית.
- ב. במניעת אפשרויות תנועה של האויב, בעיקר באגפי הכוח המתקדם ובעורפו של האויב.
- ג. בהכשרת מסלולי-נחיתה למטוסים קלים.

134. ההיקף והאופי של הסיוע ההנדסי בקרב התקדמות ורדיפה ייקבעו על-ידי גורמים אלה:-

- א. גורמי השטח: רשת-הדרכים הקיימת, מידת העבירות הטבעית של השטח והמכשולים הטבעיים.
- ב. חמרוני השהיה של האויב - ככל שהאויב ירבה ביצירת מכשולים והריסות למיניהן, כן יגבר המאמץ ההנדסי שיוטל על כוחות חה"נ המסייעים להתקדמות ורדיפה.
- ג. מערכי-אויב בציר ההתקדמות והרדיפה, המחייבים סיוע הנדסי להתקפה עליהם.

מ ש י מ ר ת

135. להלן המשימות הצפויות ל-חה"נ בהתקדמות ורדיפה:-

- א. פריצת דרכי-תנועה חדשות, בעיקר בקטעים בלתי-עבירים בצירים ללא-דרך, המאפשרים עקיפת מכשולים ומערכי-השהיה, וכך לצורך השגת הפתעה.
- ב. שיפור ותיקון של דרכים קיימות, העלולות להיות ממוקשות ומשובשות. גם אם יצליחו הדרגים הלוחמים לעקוף את הקטעים המשובשים, יהיה צורך להכשירם במהירות בשביל הדרגים המנהלתיים הנזקקים לדרכים טובות.

ג. החגברות על מכשולים טבעיים ומלאכותיים בצירי-התנועה בדרך המהירה ביותר על-ידי עקיפתם או על-ידי פינוי המכשולים.

ד. מניעת אפשרויות תנועה מהאויב תיעשה בעיקר לשם אבטחת האגפים ולשם חסימת צירים בעורף האויב, תוך הקפדה שלא תוגבל בכך תנועת כוחותינו. מניעת אפשרויות תנועה מהאויב תיעשה בדרכים אלה:-

(1) הנחתה חפוזה של שדות-מוקשים על-ידי החשת כוח הנדסי נייד עם מוקשים למקום שבו נשקפת סכנת אויב.

(2) הריסת דרכים בְּמַצְרִים, הריסת גשרים, הקמת מחסומים וכיו"ב.

ה. הכשרת שדות-תעופה למטוסים קלים כדי לאפשר את ניצולם של מטוסי הסיור והקישור בצירי-ההתקדמות.

ארגונו ותפעולו של הכוח ההנדסי

136. קרב ההתקדמות והרדיפה יתבסס בעיקר על כוחות-שריון, ולכן על-הרוב יינתן הסיוע ההנדסי על-ידי יחידות-ההנדסה האורגניות של כוחות-השריון, כשהן מתוגברות באלמנטים של יחידות הסער (טנקי-דחפור וטנקי-מורג).

כן אפשר שהכוח יחוגבר ביחידות צמ"ה לא-משוריינות, בעיקר להכשרת הצירים העיקריים בעקבות הכוח המתקדם לשם אבטחת תנועה סדירה של הספקה לגייסות.

137. יעילותו ומהירות-פעולתו של הסיוע ההנדסי מוחנות בגורמים אלה:-

א. אתראה מוקדמת, אשר אפשר שחינתן בעקבות סיורי-אוויר מוקדמים, הכרת דרכי-לחימתו של האויב וכו'.

ב. סיור ותכנון הנדסי מוקדם על-ידי חוליות סיור הנדסי בפיקוד קצינים, שינועו קדימה עם יחידות-הסיור ועם המשמרות הקדמיים.

ג. גייסות וציוד לשימוש "מידי" שינועו קדימה. מקומו של הכוח ההנדסי מותנה בקצב ההתקדמות ובידיעות המוקדמות של סיכוי הפעלתו. לדוגמה: בשטח חולי מן-הרצוי שיימצאו פחיני-עץ קדימה, בדרכים משובשות יהיה הדחפור קדימה.

138. מפאת הנפח והמשקל הגדולים של אפסנית חה"נ ישנם קשיי-
הובלה חמורים בשביל כל כוח שנועד להתקדם במהירות. לפיכך
נודעת חשיבות רבה לידיעות מוקדמות על חומרים או ציוד של
האויב המצויים במקום ועל אופי המשימות הצפויות, שעל-ידי-כך
אפשר להקטין במידה ניכרת את כמות האפסניה שיש להסיע קדימה.

139. האפסניה, ובעיקר הציוד לדרכים ולגישור, תוקצה מראש לפי
אופי המשימה, רק כאשר תחייב את השימוש בה. האפסניה תהיה
עמוסה על-גבי רכב, כדי שתוכל לשמש במהירות לצורך הכשרת
דרכים או גשרים.

140. כאשר פועלים כוחות-חי"ר, שתפקידם לנוע בעקבות כוחות-
השריון ולהחזיק בשטחים חיוניים, יש להקצות להם ציוד-ביצורים
ותובלה שדרושה להסעת הציוד.

ח י ל - ה א ו ו י ר

כ ל ל י

141. התפקידים העיקריים של חיל-האוויר בקרב ההתקדמות והרדיפה הם:-

א. השגת עדיפות באוויר ומתן אפשרות תנועה חופשית מהפרעה אווירית, לכוחות היבשה.

ב. השגת ידיעות.

ג. אמנעה.

ד. סיוע קרוב.

ה. סיוע תובלתי.

ע ד י פ ו ת ב א ו ו י ר

142. כמעט שלא תיתכן ההתקדמות ביום, נגד אויב שיש לו חיל-אוויר פעיל, ללא השגת עדיפות באוויר. גם אם הושגה עדיפות באוויר, אין להחלים לגמרי מפעילות האוויר של האויב.

143. צבאות זרים, בעלי עצמה גדולה באוויר, נוהגים לפרוץ מעל הכוחות המתקדמים כעין "מטרייה" אווירית, כדי למנוע הפרעות מהאוויר לכוחות אלו.

144. אצלנו תושג העדיפות באוויר על-ידי חקיפת שדות-החעופה של האויב, הוצאתם מכלל-פעולה והשמדת מטוסים. לעתים ייתכן, כי יקוים פטרול אווירי מינימלי בזירה כדי לקיים עדיפות אווירית מקומית.

145. היחידות המתקדמות על הקרקע יצטרכו אפוא לנקוט את כל האמצעים להקטנת הפגיעות מהאוויר על-ידי פיזור, הסוואה, הטעיה וכד'. כן יש להניח, שהשמדתם של מטוסי-סיור קלים של האויב תיעשה אף היא על-ידיהן.

ס י ו ר ו צ י ל ו ם

146. הדרישות לסיור ולצילום תהיינה רבות. לפיכך הקצאת המטוסים לסיור ולצילום צריכה להיעשות על-ידי הרמה הגבוהה כדי לוודא מקסימום של יעילות. במידת-האפשר יסופחו לעוצבות מטוסי-סיור קלים.

א מ נ ע ה

147. סיוע על-ידי אמנעה חליתו:-

- א. למנוע הגברה וארגון מחדש של כוחות-האויב.
- ב. לנחק או לשבש את צירי נסיגת האויב ואת עורקי-הקשר שלו.
- ג. להשמיד ריכוזי אויב, מפקדותיו ומתקניו.

ס י ו ע ה ת ק פ י ק ר ו ב

148. בהתקדמות וברדיפה אי-אפשר בדרך-כלל לתכנן מראש את הסיוע הקרוב, בגלל הקושי לקבוע מראש את המועד המדויק של הסיוע או את היעד המדויק לתקיפה. בדרך-כלל יהיה זה סיוע בתכנון חלקי או סיוע מיידים. בגלל הפיזור הגדול של הכוחות, בגלל הקושי בסיוע רצוף על-ידי הארטילריה וכן בגלל הצורך להגיע להכרעות מהירות, גדל ערכו של הסיוע הקרוב בצורת-קרב זו. עם זאת בגלל הקשיים שבמתן סיוע התקפי קרוב בצורת-קרב זו יהיה בדרך-כלל ערכו של סיוע-האמנעה גדול יותר, ויש להעדיפו על הסיוע ההתקפי הקרוב.

ס י ו ע ת ו ב ל ת י

149. הסיוע התובלתי האווירי ינוצל במלוא-קיבולו (בהתחשב בפעילות האווירית של האויב) כדי להגדיל את כושר-התמרון, מהירות-הפעולה וטווחי-הפעולה של כוחות-היבשה. הסיוע התובלתי יתרכז ב-3 חומים:-

- א. הנחתה או הצנחה של גייסות.
- ב. הנחתה או הצנחה של אספקה.
- ג. פינוי בדרך האוויר.

150. הנחתה או הצנחה של גייסות מאפשרת בעיקר ביצוע תמרוני איגוף לתפיסת יעדים חיוניים בעומק או להתקפת מערכי-הגנה של האויב מעורפם. מבצעי-כוחות כאלה ניתן לחלק לשלושה:-

א. "איגופים" עמוקים שניתן לבצעם בעיקר על-ידי כוחות מוצנחים. מבצעי כוחות מוצנחים אפשריים גם ברמה הטקטית, אם כי הם אופייניים יותר לרמה האופרטיבית.

ב. איגופים קצרים יותר שניתן לבצעם בעיקר על-ידי כוחות המוטסים במסוקים. פעולות כאלה יכולות להיעשות בצמידות מקסימלית לפעולות כוחות-הקרקע; כאשר כוחות-הקרקע לוחצים על האויב מלפנים, מונחתים הכוחות ממסוקים כדי למנוע מהאויב המשהה לנהל קרב-השהיה על-ידי תנועה לאחור או כדי לתקוף מערכים חפוזים מעורפם.

ג. הנחתת כוחות רעננים בשדות-תעופה שנכבשו בעומק שטח האויב, בטרם נפתחו הצירים לתנועה של כוחות.

151. הנחתה או הצנחה של אספקה ייעזו הן לכוחות מוטסים והן לכוחות ממונעים שהתקדמו לעומק, ואין אפשרות לתספקם בזמן - בגלל העדר צירי-הספקה מתאימים, בגלל פעילות האויב או בשל התקדמותם המהירה מכדי שניתן יהיה להספיק לקדם בעקבותיהם אספקה בדרך היבשה.

152. הנחתת אספקה ובעיקר הצנחת אספקה מצריכות מאמצים ארגוניים רבים. הן מוגבלות בנפח ועלולות לעתים לגזול זמן רב יותר מאשר הספקה בדרך היבשה - בשל הצורך לארוז את האספקה, להצניחה, ולאחר שהגיעה לקרקע למיינה ולרכזה. לכן בשיקולי החחזוקה יש לבחון מראש את הצורך האפשרי של קבלת אספקה בהנחתה או בהצנחה ולעשות את ההכנות המקדימות הקדם ככל-האפשר לפני שעת-ההצנחה.

153. פינוי בדרך האוויר, בעיקר של נפגעים וגם של כוחות; על-ידי-כך ניתן להקל על הכוחות המתקדמים-ורודפים לרכז את מאמציהם המבצעיים והתחזוקתיים קדימה.

ה ת ח ז ו ק ה ב ה ת ק ד מ ו ת ו ר ד י פ הכ ל ל י

154. קצב-ההתקדמות המהיר של הגייסות והתרחקותם ממחקני-התחזוקה הנייחים מעמידים את מערך התחזוקה בקרב ההתקדמות והרדיפה בפני בעיות-יסוד:-

- א. נידוד היחידות האפסנאיות.
- ב. החזקת עתודת-תספוקת צמודה לכוחות הלוחמים.
- ג. ניצול הספקה בהיטס.
- ד. חילוץ ותיקונים.
- ה. פינוי רפואי.

נידוד היחידות האפסנאיות

155. בצורת-קרב זו דרושה ניידות מקסימלית של מחקני-התחזוקה; משמע - דילוגים תכופים כדי להדביק את קצב-ההתקדמות של הגייסות. אך כל דילוג גורע למעשה מכושר-הביצוע של המחקן. כדי למעט את מספר הדילוגים של המחקן ועם זאת לשמור על ניידות מקסימלית יש ליצור מערכת כפולה של מחקנים על-ידי פיצול היחידות האפסנאיות לפלגות (לבנים); בעוד שחלק מהמחקנים פרום, נמצא החלק האחר בכוננות לדלג בעקבות הכוחות המתקדמים, ועם פריסתם נהפכים המחקנים העורפיים לעתודה, וחוזר חלילה (במידת-האפשר מן-הרצוי לנייד את רוב היחידות האפסנאיות).

156. בהתקדמות ורדיפה בצירים-מספר, כבהתקדמות ורדיפה בציר אחד, השאיפה היא לרכז ככל-האפשר את יחידות-ההספקה במקום אחד, על-הרוב בציר מרכזי. לעומת-זאת כאשר יש קשיים של תעבורה באחד הצירים, בשל ריחוקו או בשל העדר צירי-רוחב לתנועת רכב אופני, יש לקדם שלוחות של יחידות אפסנאיות, שינועו מאחורי הכוחות המתקדמים בצירים הנפרדים.

157. עד להתחלת ההתקדמות יהיו הגייסות קשורים למחקנים הקבועים כדי לשמור על כוננות המתקנים הניידים לדלג. אם כבר בשלב זה מופעלים מחקנים ניידיים, יש למקמם קדימה ככל-האפשר כדי לאפשר קיום תחזוקת הגייסות מהם למשך זמן ארוך ללא צורך בדילוג נוסף.

תספוקת צמודה לכוחות הלוחמים

158. בהתקדמות ורדיפה, יותר מאשר בכל צורת-קרב אחרת, ישנה אפשרות של שיבושים ברציפות ההספקה (ניחוק צירי הספקה וכד'). לפיכך יהיה זה מעשי להחזיק ביחידות/עוצבות עתודה ניידת של תספוקת, בעיקר דלק ותחמושת. עתודה זו תוחזק בנוסף למלאי התקני של היחידות.

גודלה של עתודה זו ייקבע בהתאם לצרכים המיוחדים של כל מבצע, אך לא כדי סרבול ניידותם של הכוחות. כל-עוד שעתודה זו אינה גדולה, ניחן להעמיסה על רכב בעל הינע קדמי. לעתים יהיה צורך להעמיד לרשות יחידה/עוצבה חובלה נוספת בשביל עתודה זו.

159. ברמת היחידה תאורגן עתודת-התספוקת (בעיקר דלק ותחמושת) בדרג א-1 בשריון, או ב-חד"לים ב-חי"ר, כשהם נעים אחרי יחידותיהם כל-אימת שתנאי-המבצע מאפשרים זאת. אפשר שדרגים אלה יתוגברו בכלי-חובלה נוספים. שאר דרגי א מן-הרצוי שאף הם יפוצלו בהתאם לצירי-התנועה שבהם נעים הכוחות. בתנועה בציר אחד יהיה צורך לרכז דרגים אלה, כולם או מקצתם, בגלל תנאי-המבצע או בשל הצורך בפיקוח מרכזי של התנועה על הציר.

הספקת הכוחות המוצנחים

160. כוחות מוצנחים מוגבלים בכמות האפסניה ובסוגי האפסניה שהם מסוגלים לקבל בדרך האוויר. לכן מחובתם של הכוחות המתחברים אִתם בדרך היבשה, בעיקר כוחות-שריון, לשאת אתם ולהביא לצנחנים סוגים שונים של ציוד ואפסניה, כגון:-

א. תותחי נ"ט.

ב. תחמושת.

ג. מים.

ד. מזון.

ה. חומרי-רפואה.

ו. אמצעי פינוי רפואי.

ז. כלים להכשרת שדות-נחיתה.

ה ס פ ק ה ב ה י ט ס

161. כאשר ההתקדמות היא מהירה, עד כי יכולת התחזוק באמצעים הרגילים היא בלתי אפשרית, או כאשר צירי-התנועה מנותקים, ניתן להסתייע בהספקה בהיטס. אפשרות ההספקה בהיטס מותנית כמובן במצב באוויר ובמספר מטוסי-התובלה שבשימוש. על-הרוב תהיה ההספקה בהיטס אפשרית רק לחלק מהכוחות ולמשך זמן מוגבל בלבד.

ח י ל ו ן ו ת י ק ו נ י ם

162. כיתות התיקונים הקלים והחילוץ יתרכזו בעיקר בשמירת הדרכים ובפינויך לתנועה. הסדנות ידלגו לפי האפשר. בדרך-כלל לא תהיה אפשרות לבצע תיקונים יסודיים בשלבים הראשונים, לפיכך יהיה זה מעשי לתגבר את היחידות בכיתות טכנאים מהסדנות ולבצע פינוי חימוש בשלבים המאוחרים בלבד.

163. כאשר הכוח המתקדם-ורודף יתוגבר ב-גש"ח (או בחלק ממנו), הוא יפוצל ויפעל בהתאם למספר צירי-התנועה, כשכל כוח-משנה אחראי לסייע בחילוץ ובתיקונים לכוח הנע בציר שעליו הוא הופקד.

פ י נ ו י ר פ ו א י

164. שלושה גורמים קובעים את הצלחתו של הפינוי הרפואי:-
א. פרק-זמן קצר ככל-האפשר מעת הפגיעה ועד להבאת הנפגע למחקן רפואי שבעורף.
ב. טלטול מועט ככל-האפשר של הנפגע בעת פינויו.
ג. בטיחותו של המחקן הרפואי מפגיעת אויב.

165. הקשיים העומדים בפני הפינוי הרפואי בקרב הנייד, עקב התקדמותם המהירה של הכוחות לעומק גדול, הם:-
א. ההכרח שהכוחות יהיו קלים ולא-מסורבלים.
ב. חוסר השליטה המלאה של הכוחות המתקדמים במרחב שבינם לבין העורף.

166. ישנן שלוש דרכים לביצוע פינוי רפואי בצורת-קרב זו:-

א. הכוחות ישאו עמם את נפגעיהם תוך כדי התקדמותם, עד לעצירתם לחנייה או לשהייה (מכל סיבה שהיא), ומשם יפוננו הנפגעים במרוכז בדרך היבשה או בדרך האוויר (אז כמובן יסורבלו הכוחות, תנועתם תושהה וחופש-פעולתם יוגבל).

ב. הנפגעים יושארו בצירי-התנועה העיקריים ויאספו אחר-כך על-ידי יחידות-רפואה שינועו בעקבות הכוחות הלוחמים - ואז יהיו הנפגעים ויחידות-הרפואה פגיעים לפעולת אויב קרקעי, שיחדור או שישאר מאוחר בשטח.

ג. פינוי בדרך האוויר, הן משדות-נחיתה קדמיים מאולתרים והן על-ידי מסוקים.

167. ברור, כי הדרך השלישית (הפינוי בדרך האוויר) היא הטובה מכולן, אולם לעתים יהיה הכרח לנקוט אחת משתי הדרכים האחרות, על-אף מגבלותיהן, ואז יש לתת את הדעת על דרכים ואמצעים כדי לצמצם מגבלות אלו ככל-האפשר.

פשיטה

פ ס ק ה 1

י ס ו ד ו ת ה פ ש י ט ה

מ ה ו ת ה פ ש י ט ה

1. פשיטה היא התקפת-פחע שבה עוזב הכוח התוקף את היעד מייד לאחר מילוי המשימה וחוזר אל כוחותינו.

2. משימות של פשיטה

א. משימות-מודיעין

פשיטה למשימות מודיעין היא פשיטה שמטרתה להביא ידיעות שניחן להשיג רק על-ידי פשיטה (כגון: חטיפת שבויים או הבאת מסמכים מתוך יעד או מפקדה, לבחון את תגובות האויב או את מבנה מוצביו וכו'). הפשיטות למשימות מודיעין אינן מחייבות על-הרוב לכבוש זמנית את כל היעד המותקף אלא לחדור לתוכו לפרק-זמן ולאחר מילוי המשימה לחזור לכוחותינו.

ב. משימות-חבלה

פשיטה למשימות-חבלה היא פשיטה שמטרתה לפגוע בפוטנציאל הפיסי של האויב בזירת-הפעולות - על-ידי חבלה במתקנים צבאיים, גשרים, אובייקטים כלכליים, כגון: מחקני חשמל, מים וכו'. הפשיטות למשימות-חבלה אינן מחייבות לעתים לכבוש זמנית את כל היעד המותקף אלא את החלק הדרוש לביצוע פעולות-החבלה. כל-אימת שאפשר יבוצעו משימות-החבלה בחשאי. חומר-הנפץ יופעל עם החילת הנסיגה - לפיצוץ מידי או מושהה.

ג. משימות-השמדה

פשיטה למשימות-השמדה היא פשיטה שמטרתה להשמיד או להוציא מכלל פעולה מפקדות, יחידות או יעדים (עמדת-תותחים בחניון, יחידה במאהל וכו'). הפשיטות למשימות-השמדה מחייבות תמיד את כיבושו המלא של היעד, או חלק של היעד המיועד להשמדה, בפעולה רועשת, והן מצריכות על-הרוב הפעלת יחידות גדולות יחסית.

3. פשיטות-סיוע ופשיטות עצמאיות

מבחינת צורכי הרמה הגבוהה מבחינים בין פשיטות-סיוע לפשיטות עצמאיות.

א. פשיטות-סיוע

אלה הן פשיטות שהן חלק מקרב או מערכה, כשתפקידו של הכוח הפושט הוא לסייע במשימתו לכוח העיקרי במסגרת חכנית פעולתו; לדוגמה:-

- (1) פשיטת חבלה או השמדה בעורף האויב על מפקדות, עמדות ארטילריה, עבודות - שנעשית עם חחילת ההתקפה על מערך מבוצר כדי לסייע לכוח העיקרי בפעולתו.
- (2) פשיטת הטעיה על מערך קדמי של האויב מחזיתו, כאשר הכוח העיקרי מבצע תנועת איגוף; או פשיטה על יעד אויב בגזרה שאינה מותקפת חד-זמנית עם ביצוע ההתקפה העיקרית כדי ליצור אצל האויב רושם של מאמץ-התקפה נוסף.
- (3) פשיטת חבלה או השמדה על מחקן מכ"מ של האויב כדי לאפשר לכוחות האוויר או היס ביטחון פעולה ואפשרות הפתעה גדולים יותר.

ב. פשיטות עצמאיות

אלה הן פשיטות שנערכות על יעדים שונים כמבצעים עצמאיים, שאינם חלק מקרב או מערכה קונקרטיים. פשיטות אלה משרתות תמיד את הרמה הגבוהה שבמרחב אחריותה הם פועלים; לדוגמה:-

- (1) פשיטות מודיעין שמטרתן להביא ידיעות לרמה הגבוהה.
- (2) פשיטות-הטרדה שמטרתן העיקרית היא לקיים את היזמה בידי כוחותינו, לפגוע ברוח-הלחימה של האויב, לערער את ביטחוננו ולא לצו לנקוט אמצעי-אבטחה שירחקו כוחות רבים. פשיטות-הטרדה ישיגו את מטרתן, רק כשייעשו בהחמדה ואם גם על-ידי כוחות קטנים.
- (3) פשיטות להשגת יעד צבאי או מדיני, כגון: פשיטת חבלה או השמדה במסגרת פעולת-חגמול, או הפגנת כוח; או פשיטה עצמאית על מפקדה שלא במסגרת מבצע קונקרטי אחר.

פשיטות בלילה ופשיטות ביום

4. כללי

הפשיטה היא פעולה של "פגע וברח", שבה כוח קטן באופן יחסי גורם לאויב אבדות או נזקים גדולים.

בגלל יחסי-הכוחות ואופי הפעולה חיוני הוא שהכוח הפושט יקיים 2 כללי-יסוד, כדי שיצליח במשימתו:-

א. הפתעה - כדי שהאויב ביעד המוחקף לא יימצא במצב של כוננות כאשר יותקף ולא יוכל לנצל את עדיפותו.

ב. פעולה מהירה וקצרה - כדי שהתגובות האפשריות של האויב הקונקרטי ושל עתודותיו תהיינה אטיות מכדי להגיב ביעילות להכשלת מילוי משימת הכוח הפושט תוך כדי מילוי המשימה, או להשמדתו לאחר מילוי המשימה.

5. כללי-היסוד (ההפתעה והמהירות) מעמידים את הכוח הפושט בפני דילמה - אם לפשוט על יעדים מרוחקים בעומק האויב, שבהם נמצא בדרך-כלל האויב לא-עירני וקל אפוא להפתיעו, אם לפשוט על יעדים קרובים ולבצע פעולה מהירה וקצרה, שבה יוצרך הכוח הפושט להימצא מינימום זמן מעבר לקווי-האויב אך צפוי שהאויב יהיה עירני יותר.

6. פשיטה בלילה

א. ככלל שואף כוח פושט למלא את משימתו בתחום של לילה אחד. על-ידי כך ניתן למצות במידת-המקסימום את כללי הפשיטה (ההפתעה והמהירות) ובכך לוודא את מילוי המשימה.

ב. היתרונות שמקנה הלילה לכוח הפושט מאפשרים:-

(1) להסתגן דרך מערכי-האויב לעורפו.

(2) לנוע בהסתר לעבר יעד-הפשיטה ולהיערך בשקט.

(3) לערוך הסתערות פתע ולמלא את המשימה.

(4) לסגת בהסתר לאחר מילוי המשימה אגב מקסימום סיכויים שלא להתגלות ושלא להיחקל באויב.

ג. המגבלות שבפשיטת-לילה הן:-

(1) קשיים בהתמצאות ובזיהוי האובייקטים השונים, כשיעד-הפשיטה הוא מסובך; כתוצאה מכך אפשר שמהירות הפעולה תיאט.

- (2) קשיים בהפעלה יעילה של סיוע-אש קרוב רב-עצמה.
- (3) קשיי חנועה לכוחות ממונעים שלא בדרכים או בצירים מוגדרים.
- (4) קשיי תיאום ושליטה על הכוחות.

7. פשיטה ביום

א. פשיטות-יום הן בנות-ביצוע, כאשר הכוח הפושט מצליח להיערך או לפחות להגיע סמוך ליעד המותקף בהסתר. הואיל וביום עשוי האויב לאכזר מהר את מקומו של הכוח הפושט ואת עצמתו, חיוני בדרך-כלל שהפשיטה תהיה קצרה ומהירה ביותר.

ב. היתרונות שמקנה אור-היום לכוח הפושט מאפשרים:-

- (1) להתמצא ולזהות בנקל את האובייקטים השונים ביעד-הפשיטה; על-ידי כך אפשר שהביצוע על היעד יהיה מהיר ביותר.
- (2) לכוחות הממונעים לנוע אל היעד ומן היעד לעורף גם בשטחים בעלי עבירות מוגבלת.
- (3) להפעיל אש רבת-עצמה בכינון ישיר למתן סיוע קרוב; אפשרות זו - בפשיטות הרחק בעורף האויב - מקנה יתרון לכוחות פושטים משוריינים, ומאפשרת גם לכוחות של רגלים לערוך פשיטות-יום לטווח קצר בתחום הסיג של מערך כוחותינו.
- (4) לקיים שליטה נוחה וקלה על הכוחות.

ג. המגבלה העיקרית שבפשיטת-יום היא הקושי בהסרת החנועה:-

- (1) התנועה אל היעד, שאי-התגלותה מאפשרת הפתעה והסרתה היא תנאי להצלחת מילוי המשימה.
- (2) הנסיגה לאחר מילוי המשימה, שהנה על-הרוב תנאי להמשך קיומו של הכוח הפושט.

טרוחי-הפעולה של כוחות פושטים

8. לפי עומק-הפעולה של הכוחות הפושטים בשטח האויב, לפי אפשרויות הסיוע ולפי אפשרויות התנועה אל היעד ומהיעד לעבר קווינו, מבחינים שני סוגים של פשיטה:-

- א. פשיטות קצרות-טווח.
- ב. פשיטות ארוכות-טווח.

9. פשיטות קצרות-טווח הן פשיטות שנעשות בתחום טווח הסיוע הארטיילרי ובתחום אפשרויות-החילוץ על-ידי כוחות מהמערך העיקרי. דוגמה אופיינית לפשיטה קצרת-טווח היא פשיטה שכל שלביה מבוצעים תוך לילה אחד.

פשיטות קצרות-טווח מכוונות נגד קו-המוצבים הקדמי של האויב או סמוך לעורפם. עמדות הארטיילריה ומפקדות עוצבות-השדה של האויב הן בדרך-כלל המטרות המרוחקות ביותר לפשיטות קצרות-טווח. הבעיה המרכזית בפשיטות קצרות-טווח היא הקרב על היעד למילוי המשימה. התנועה אל היעד והנסיגה הן בדרך-כלל בעיה משנית. הואיל ומשך-הפעולה קצר, אין מקום לבעיות תחזוקה או לבעיות שליטה מיוחדות. הקשר אל הכוח הפושט יקוים באמצעי-הקשר הרגילים.

10. פשיטות ארוכות-טווח הן פשיטות על אובייקטים בעורף העמוק של האויב, מחוץ לטווח סיוע-הקרקע של כוחותינו. היחידה הפושטת תסתייע בנשק האורגני שלה או בסיוע-אוויר. גם בפשיטות ארוכות-טווח השאיפה היא לבצע את התנועה אל היעד, את המשימה ואת הנסיגה, בתחום זמן קצר ביותר. אולם בנסיבות מסוימות אין דבר זה בר-ביצוע, ואז תימשך הפעולה יותר מאשר לילה או יום אחד; לדוגמה: אפשר שיחידה תנוע לילה אחד עד לקרבת היעד, תסתתר במשך היום ורק בלילה הבא תמלא את המשימה ותחזור.

בפשיטות ארוכות-טווח אפשר שהבעיה המרכזית של הכוח הפושט תהיה התנועה אל היעד בהסתר, והנסיגה לאחר מילוי המשימה. הלחימה על היעד עצמו אפשר שתהיה בעיה משנית, שכן יעדים בעומק עשויים להיות בלתי מוגנים או מוגנים בכוחות חלשים וחסרי ערנות. בפשיטות ארוכות-טווח ישחמשו בדרך-כלל באמצעי-תובלה לסוגיהם. בשעת-הצורך ייקבעו סדרי-תחזוקה על-ידי הספקה, או פינוי בדרך האוויר ובדרך הים.

אמצעי תובלה ותנועה

11. השימוש באמצעי-תובלה הוא אופייני בעיקר לפשיטות ארוכות-טווח. התאמת אמצעי-התובלה לתנאים המיוחדים של כל פעולה עשויה להיות גורם עיקרי בביצוען של פשיטות על יעדים בעומק. מבחינים אמצעי תנועה ותובלה אלה:-

- א. ברגל.
- ב. ברכב.
- ג. בכלי-שיט.
- ד. במטוסי-תובלה.
- ה. במסוקים.

אפשרי גם שילוב של כמה אמצעים, כגון: תנועה אל היעד - ברגל, נסיגה - במסוקים.

מ ב צ ע י - פ ש י ט ה

ה כ ו ח ו ת ב פ ש י ט ה

12. על-הרוב יאוגדו הכוחות הפושטים שלא לפי התקנים הקבועים של היחידות. מספר יחידות-המשנה המרכיבות את הכוח הפושט יהיה גדול באופן יחסי. איגוד הכוחות צריך לאפשר לכוח הפושט למלא את משימתו במהירות ונוכח דרכי-הפעולה האפשריות הננקטות על-ידי האויב, שהן:-

- א. התגוננות היעד המותקף.
- ב. החשת תגבורת ליעד המותקף או הנחתת התקפות-נגד.
- ג. חסימת צירי-נסיגה.

13. הכוחות המשחתפים בפשיטה או המסייעים לכוח הפושט הם:-

- א. כוחות מסתערים.
- ב. כוחות סיוע וחיפוי אש.
- ג. כוחות-עתודה.
- ד. כוחות-אבטחה.
- ה. כוחות-הטעיה.
- ו. כוחות-חילוץ.

14. כוחות מסתערים

א. הכוחות המסתערים עשויים לכלול יסודות אלה:-

- (1) פורצי-מכשולים שתפקידם לפרוץ מכשולים כדי לאפשר לכוחות האחרים לזנק אל עבר מטרותיהם וכן לאבטח את הפרצות כדי לאפשר נסיגה דרכן.
- (2) מטהרים שתפקידם לכבוש ולטהר את האובייקט עליו פושטים וליצור את התנאים למילוי המשימה.
- (3) מבצעי-המשימה (ואבטחתם הצמודה) שתפקידם למלא את המשימה שלשמה נערכת הפשיטה. כוחות אלה עשויים להיות חבלנים, מטהרים או חוטפים.

ב. בעוד שבשביל כל אובייקט יאוגד כוח ייעודי שעליו חוטל משימה אחת בלבד, אפשר שהכוחות המטהרים או אף פורצי-המכשולים ישמשו בתפקיד כפול; לדוגמה:-

(1) לראשונה יטהרו את האובייקט ולאחר-מכן ישמשו אבטחה צמודה או אף אבטחה קרובה.

(2) לראשונה יפרצו את המכשולים ולאחר-מכן, תוך כדי אבטחת הפרצה, ירחקו באש אובייקט לא מותקף.

15. כוחות סיוע וחיפוי אש

אפשר שבפשיטה לא יהיו כוחות מיוחדים למחן סיוע האש. במקרים כאלה יינתן סיוע האש על-ידי הכוחות המטהרים, פורצי-המכשולים ואף על-ידי האבטחה הצמודה. לעומת-זאת אפשר שהכוח הפושט יקבל סיוע-אש רב-עצמה, שטוח-מסלול ותלול-מסלול. סיוע כזה יהיה שונה בדרך-כלל לכוחות רגליים ולכוחות ממונעים, בייחוד בפשיטות ארוכות-טווח.

א. חיפוי אש בכינון ישיר

(1) חיפוי אש בכינון ישיר של נשק נ"ט ושל נשק אוטומטי בינוני לפשיטה רגלית הוא בדרך-כלל בר-ביצוע רק בפשיטות קצרות, בתחום טווח כלי-הנשק. הנשק ימוקם סמוך ל-קמ"ק או לכל היותר בשטח-ההפקר.

(2) חיפוי אש בכינון ישיר לכוחות ממונעים אפשר שיינתן על-ידי טנקים או נשק אחר שהוחקן על-גבי כלי-הרכב. במקרים כאלה יחקדמו כוחות-הסיוע כחלק מהכוח הפושט לכל טווח שיידרש.

ב. חיפוי אש תלולת מסלול

(1) בפשיטות קצרות-טווח עשוי כל כוח פושט להסתייע בנשק תלול-מסלול, ממוקם מאחורי קמ"ק כוחותינו. משימות הנשק תלול-המסלול עשויות להיות - הנחתת אש-שיתוק על יעד-הפשיטה או על חלק ממנו, מתן סיוע לחסימות, הטעיה על-ידי הפגזת יעדים נוספים ומחן סיוע לכוח בנסיגתו.

(2) בפשיטות ארוכות-טווח יהיה הסיוע אופייני בעיקר לכוחות ממונעים, כשתוחכים מתנייעים או מרגמות מתנייעות הם. חלק מהכוח הפושט ופועלים למחן הסיוע מחוץ שטח האויב.

16. כוח-עתודה

כוח-העתודה יהיה קטן. הוא יכול יסודות מחילות שונים, כדי שיוכל לשמש עתודה לכל סוגי הפעולות הנצרכות ביעד.

חשיבותו של כוח זה קטנה בפשיטה לעומת מבצעים אחרים, שכן ההצלחה מתבססת על הפתעה, על הקצאת כוח לכל משימה ועל ביצוע נוקשה ותוקפני של תכנית הפשיטה. שלא כמו במבצעים מטוג אחר, לא חוסל העתודה לשינוי תכנית הפעולה אלא בעיקר כדי לוודא ביצועה של התכנית המקורית.

נוסף על חפקידו של כוח זה ככוח-עתודה יוטלו עליו חפקידים אלה:-

- א. בתנועה אל היעד - "חוד" ואבטחת ההיערכות.
- ב. בנסיגה - "חוד" או מאסף וכן כוח לנשיאת נפגעים.

17. כוחות-אבטחה

א. כוחות-האבטחה כוללים:-

- (1) אבטחה צמודה, שהיא תמיד חלק מהכוחות המסתערים.
- (2) אבטחה קרובה.
- (3) אבטחה רחוקה.

ב. כוחות האבטחה הקרובה חפקידם לבודד את אזור-הפעולה על-ידי חסימת דרכי-תגבורת אפשריות לאויב בקרבת היעד, או לבודד את חלק היעד שאינו מוחקף מזה שבו נעשית הפשיטה.

ג. כוחות האבטחה הרחוקה חפקידם לחסום דרכי-תגבורת באזורים מרוחקים מהיעד ולעתים לחפוס שטחים שולטים לאבטחת הנסיגה. אפשר שיפעלו באופן עצמאי, הן בתנועה למקום-החטימה והן בנסיגה.

18. כוחות-הטעיה

כוחות-ההטעיה יפעלו על-הרוב ככוחות עצמאיים. אפשר שכוח-אבטחה-קרובה יהיה בבחינת כוח-הטעיה בזאת שיתקוף או ירחק באש כוחות ומתקנים שאינם מטרת הפשיטה אולם סמוכים לאובייקטים שעליהם פושטים.

19. איגודי הכוחות

אפשר שהכוחות יאוגדו בשתי שיטות עיקריות או בשילובן:-

א. כל כוח של מבצעי-משימה יורכב מיסודות של מטהרים, חבלנים וכו', כאשר הם כובשים את האובייקט, מסייעים לעצמם באש, מאבטחים את עצמם וממלאים את המשימה.

גם בשיטה זו יהיו על-הרוב כוחות נוספים לפריצת מכשולים וכוחות-אבטחה לבידוד אזור-הפשיטה.

איגוד-כוחות כזה אופייני לפעולה מהירה של כוחות קטנים, או לפשיטה שבה פועלים הרבה כוחות-משנה קטנים.

ב. הכוח הפושט מחולק לכוחות הפועלים לפי שלבי ביצוע המשימה. לראשונה פועלים הכוחות פורצי-המכשולים, המטהרים והמסייעים, בעוד מבצעי-המשימה שוהים בשטח-המתנה. לאחר הסיהור, לפי פקודה, מתקדמים הכוחות מבצעי-המשימה לעבר האובייקטים שטוהרו כדי למלא את המשימה.

איגוד-כוחות כזה אופייני בעיקר לפשיטות גדולות על אובייקטים שיש להורסם על-ידי פעולת-חבלה; שם מופעל חומר-נפץ רב שאפשר להביא לאובייקט רק לאחר סיהורו. מלבד זאת יש צורך בתיאום הדוק בין כוחות-המשנה בפינוי השטח ובהפעלת הפיצוצים.

20. כוחות-חילוץ

כוחות-חילוץ הם יחידות או עוצבות שתפקידם לסייע ולאפשר לכוח הפושט לסגת דרך מערכי האויב ושטח-ההפקר אל מאחורי ה-קמ"ק של כוחותינו.

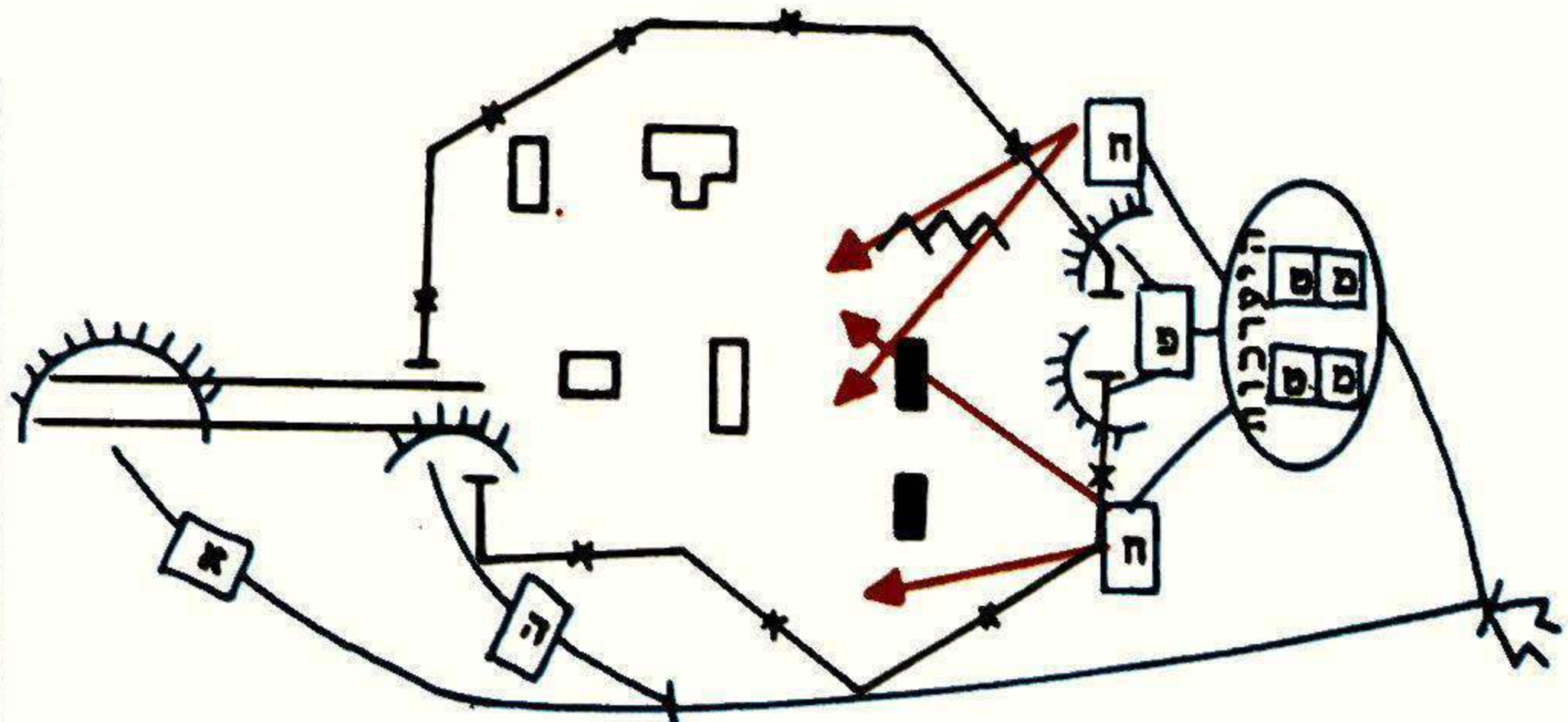
כוחות-החילוץ אינם נמנים עם הכוח הפושט. הם כוח עצמאי כפוף למפקדה גבוהה שמטעמה נעשית הפשיטה; כוח זה יפעל באחת מדרכים אלה:-

א. יימצא במצב כוננות לפעול, לפי פקודה, לחילוץ הכוח הפושט, במקרה שכוח זה החגלה ואינו מסוגל להסתנן או לפרוץ בכוחותיו דרך אל שטח ידידותי.

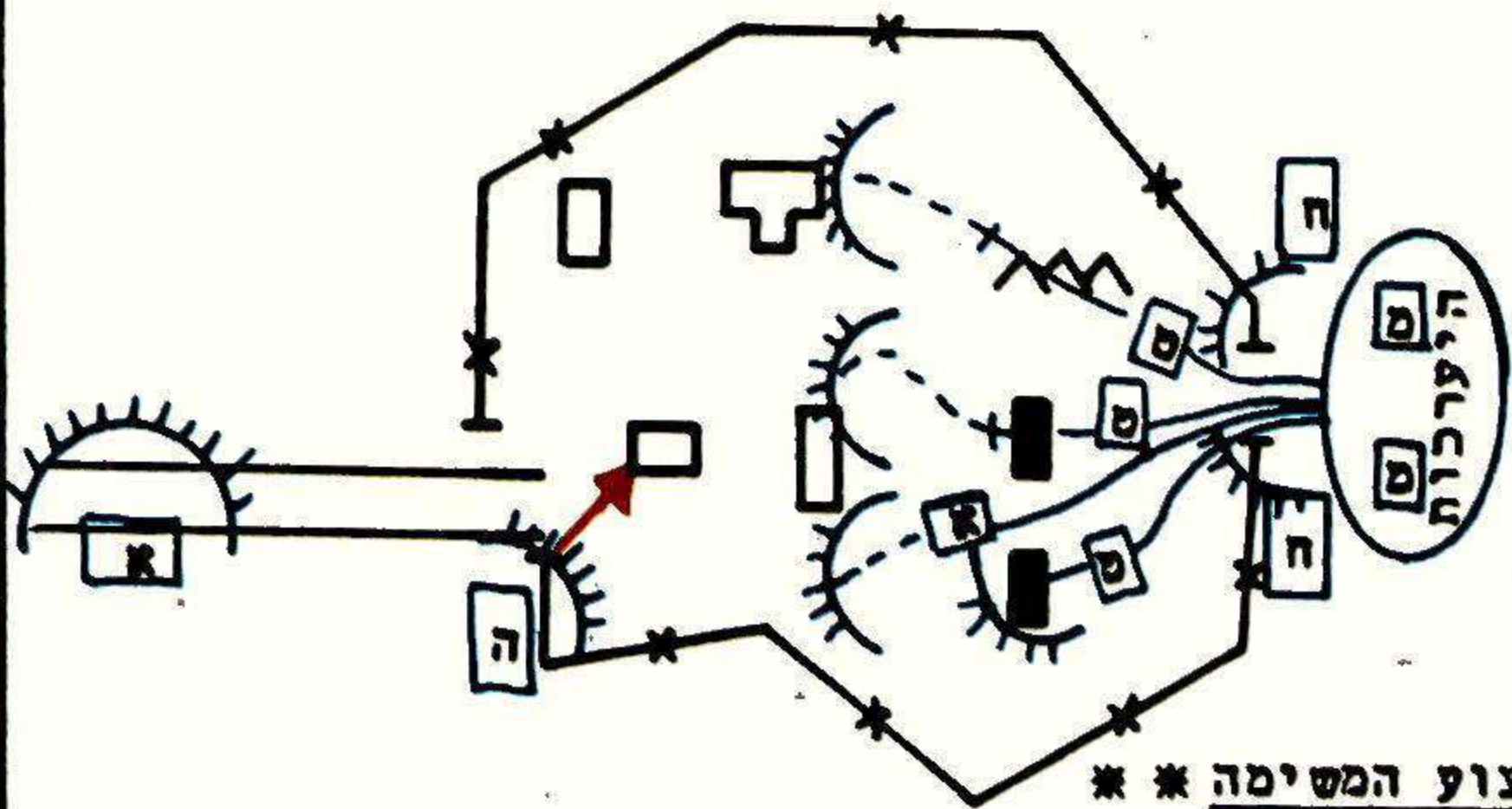
ב. יתוכנן מראש להבקיע פרצה במערך האויב, לתפוס שטחים ולהחזיק בהם בתיאום זמנים עם נסיגת הכוח הפושט לאחר מילוי המשימה.

ה כ ו ח ו ת ב פ ש י ט ה (סכימה)

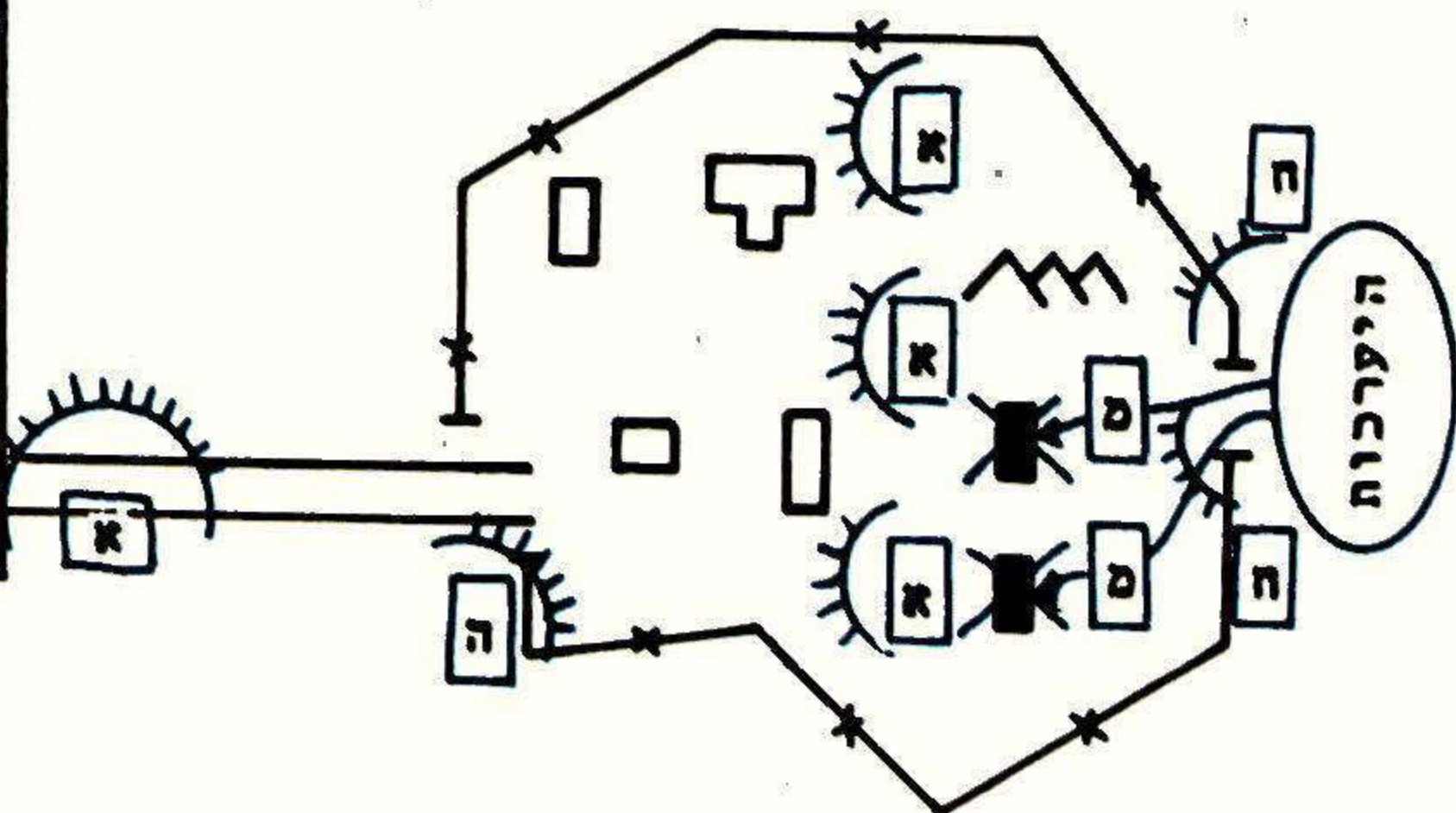
א. פריצת המכשולים, הצבת חסימה (אבטחה קרובה) והטעיה

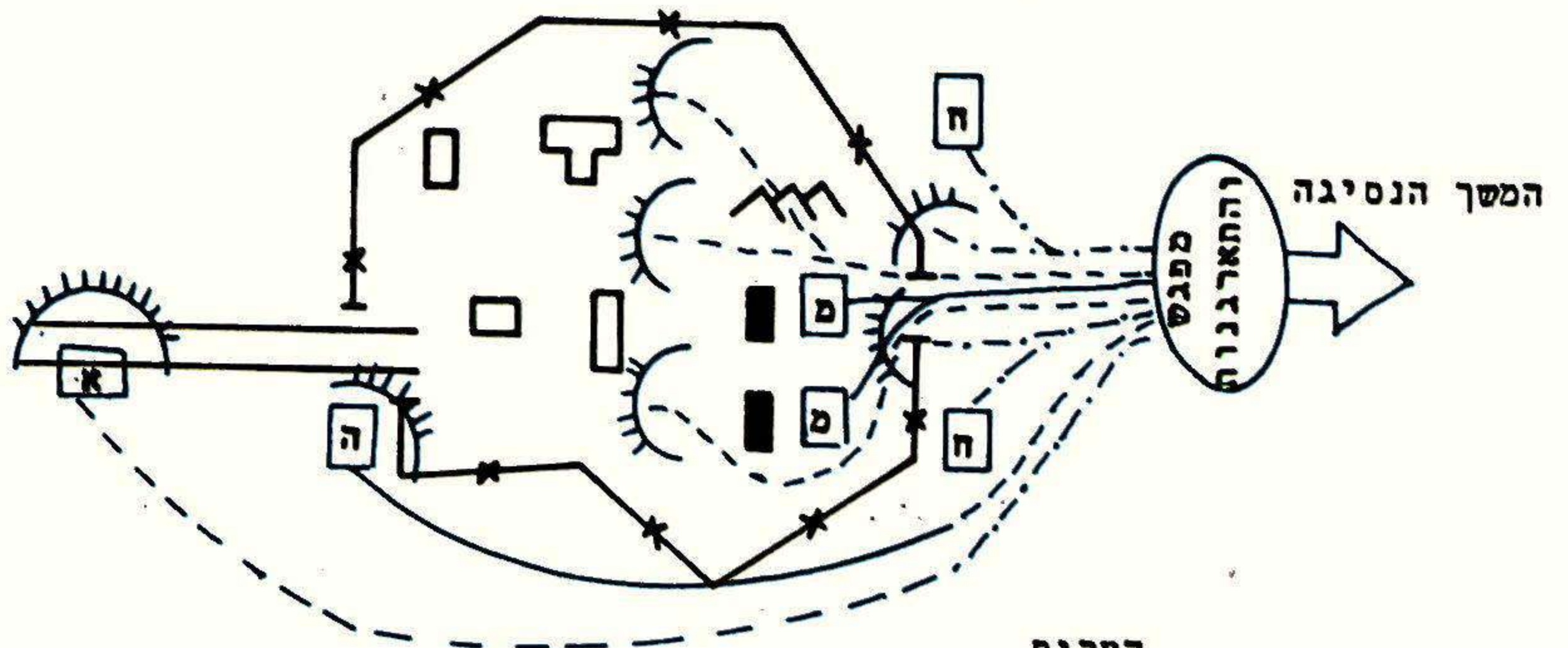
ב. סיהור האובייקטים והשלמת הצבת האבטחות הפנימיות *

ג. ביצוע המשימה ** *

ד. ניחוק מגע (במקרה זה - לאחור)

הערות

- * חלק מהכוחות המטהרים הופכים להיות אבטחה קרובה.
- ** אפשר שמבצעי המשימה יצאו משטח-ההיערכות עם המטהרים, אולם ייכנסו לפעולתם רק לאחר גמר הסיהור.

מ ק ר א

מגורים

אובייקט פשיטה

מבנים שונים

כוח פורץ מכשולים

כוח סיוע וחיפוי

אבטחה קרובה

מבצעי המשימה

כוח-הטעיה

מטהרים

מקרא לסדר-הניתוק

(1) — מבצעי המשימה, הטעיה

(2) --- אבטחה קרובה

(3) - - - פורצי המכשולים וכוח הסיוע והחיפוי

ה שלבים בפשיטה

21. השלבים בפשיטה זהים בעיקרם לשלבים שבהתקפה סדורה פרט לשלב האחרון - הנסיגה לאחר מילוי המשימה. לפיכך לא נחזור על מהות השלבים אלא נדגיש דברים שהם מיוחדים למבצעי-פשיטה.

22. שלב ההכנות

בשלב זה בולטים במיוחד דברים אלה:-

א. תכנון של פשיטה צריך שיחבסס על ידיעות מפורטות ומעודכנות על יעד-הפשיטה, על דרכי הגישה והנסיגה ועל אפשרויות-הפרעה של כוחות האויב שבאזור הפעולה.

ב. איגוד הכוחות מחייב על-הרוב שינויים רבים במבנה הקבוע של היחידות. כל כוח-משנה ייבנה לפי סוג המשימה שלו, לרבות התאמה אישית של החיילים; לדוגמה: חוליה שמשימתה לחטוף "לשון" תכלול חיילים בעלי כוח פיסי, כדי שיוכלו להתגבר על התנגדות מצד הנחטף.

ג. התאמת כלי-הנשק לתפקידים המוגדרים של כוחות-המשנה ושל כל אחד מהמשתתפים בפשיטה בהתאם למשימה; לדוגמה: כוח שמזימתו לחבל בטנקים עשוי לכלול אבטחה צמודה שציודה תת-מקלעים "עוזי", חבלנים שיבצעו את משימת החבלה, ולעתים גם סבלים לנשיאת מטעני-חומר-נפץ או חומר-בעירה.

ד. תכנון מפורט ביותר של ביצוע המשימה, כשהוא מחבסס על:-

- (1) פשטות.
- (2) הפתעה.
- (3) מהירות-ביצוע.
- (4) אבטחה.

ה. הכנות מבצעיות:-

- (1) תדרוך מפקדי-המשנה ותדרוך הכוחות המשתתפים בפשיטה.
- (2) חרגול מוקדם של הכוחות על דגמים של האובייקטים לפשיטה, לרבות חרגול תכנית אלטרנטיבית של ביצוע המשימה.
- (3) סדרי-תיאום עם כל הכוחות דרכם יעבור הכוח ועם כוחות הסיוע והחילוץ, הן לגבי חציית ה-קמ"ק לשטחי האויב והן לגבי הנסיגה.

ו. הכנות מנהלתיות - ניסוי נשק, התאמת חגור, ריכוז חמושת מזון ומים לפי-הצורך, הכנת אמצעי-החובלה, קביעת סידורים לפינוי נפגעים או שלל.

23. שלב התנועה למגע וההיערכות

א. התנועה למגע תיעשה בחשאי באחת משיטות אלה:-

- (1) ברגל או ברכב על-ידי הסתננות דרך מערך האויב או איגופו.
- (2) במסוקים, כשהם מנחיתים את הכוחות סמוך ליעד.
- (3) בהצנחה ממטוסים.
- (4) בכלי-שיט, כשהם מנחיתים את הכוחות סמוך ליעד.

ב. הבחירה בשיטת-התנועה מותנית בגורמים אלה:-

- (1) תנועה מוסתרת.
- (2) זמן ומרחב התנועה בהתייחס לשעה ש.
- (3) אפשרויות הנסיגה

אין הכרח שהכוח ייסוג באותה שיטה שבה נע אל היעד. לדוגמה: כוח עשוי לנוע אל היעד ברגל ולסגת על-ידי פינוי במסוקים; להיות מוצנח ממטוסים ולסגת על-ידי פינוי בכלי-שיט וכו'. לעתים קרובות מן-הרצוי שיהיה שילוב של אמצעי-חובלה, שכן במקרים כאלה ניתן לבצע פשיטה ארוכת-טווח בתחום זמן קצר.

ג. מן-הרצוי שהכוחות המרכיבים את היחידה הפושטת יעברו את ה-קמ"ק וינועו במרוכז למילוי משימתם. אולם בנסיבות מסוימות יהיה הכרח לפצל את הכוח הפושט, כדי שיוכל להסתנן בהסתר דרך מערך האויב בקבוצות קטנות. בנסיבות כאלה ייקבע מפגש מעבר למערך האויב בו ירוכזו הקבוצות לשם המשכת התנועה לעבר היעד.

ד. סדר-התנועה

(1) סדר-התנועה מן-הרצוי שיהיה כך:-

- (א) העתודה או אחד מכוחות-האבטחה הקרובה ישמשו "חוד".
- (ב) חוליית-הפיקוד.
- (ג) הכוחות לפי סדר היערכותם וכניסתם לקרב.

(2) כוחות-האבטחה המתפצלים ופורשים מהכוח בציר-התנועה ינועו בסוף השדרה או באגפיה; בדרך-כלל ינועו לפי סדר התפצלותם, כשהכוח הפורש ראשון נע אחרון.

(3) כוחות האבטחה הרחוקה ינועו על-הרוב שלא במסגרת הכוח הפושט.

(4) בפשיטות ארוכות-טווח אפשר שבעית התנועה תהיה הבעיה העיקרית, ואילו ביצוע הפשיטה על היעד בעומק יהיה משימה קלה יחסית. בנסיבות כאלה יהיה סדר-התנועה ולעתים אף איגוד-הכוחות בשעת התנועה בנויים כדי יכולת-עמידה בפני הבעיות שבפניהן עלול הכוח לעמוד במסע-ההתקרבות הארוך; ומשיחקרבו הכוחות הפושטים ליעד, יאורגנו ויפרסו בתבנית שתאפשר פשיטה מהירה על היעד.

ה. היערכות

- (1) ההיערכות תיעשה במקום סמוך ככל-האפשר ליעד, שהגישה אליו מוסתרת.
- (2) המרחק של שטח-ההיערכות מהיעד מותנה בשיטת הלחימה אל היעד כמפורט להלן:-
 - (א) בתנועה ברגל ובלייל חושך אפשר להתקרב לשטח-היערכות כדי עשרות מטרים מהיעד.
 - (ב) כשהתנועה נעשית ברכב והלחימה על היעד ברגל מן-הרצוי (על-הרוב) להשאיר את הרכב בריחוק מהיעד ולהתקדם ברגל להיערכות קרובה.
 - (ג) כשהלחימה אל-היעד ועל-היעד נעשית בעיקרה מתוך רכב, תהיה ההיערכות רחוקה יותר או שתיעשה מתוך תנועה עם ההתקרבות ליעד.
- (3) בשלב זה ייערכו ויסיימו את הכנותיהם גם הכוחות המסייעים וחלק מכוחות האבטחה הקרובה. היערכותם של שאר כוחות-האבטחה מותנית בשיקולים של זמן ומרחב.

24. לחימה אל היעד

- א. הלחימה אל היעד והחדירה לתוכו אפשר שתיעשה בשתי-שיטות:-
 - (1) תנועה ופריצה שקטה של מערכת המכשולים (אם יש כאלה).
 - (2) תנועה ופריצה המבוססת על הלם-אש ומהירות.
- ב. כוח פושט בהיכנסו לקרב אש ותנועה מפסיד את גורם ההפתעה ונותן לאויב שהות לארגן את ההגנה על היעד, דבר שעלול להמעיט את סיכויי-ההצלחה; לפיכך יש לשאוף תמיד, שהלחימה אל היעד תהיה קצרה ומהירה.

25. לחימה על היעד

א. הפשיטה על היעד צריכה להיות קצרה ומהירה ביותר. לשם כך יש לתקוף חד-זמנית את כל האובייקטים היעודיים לתקיפה. כדי להשיג זאת יש להזעיד בהרכב הכוח הפושט כוח-משנה מיוחד למילוי כל משימה.

יוצאים מכלל זה הם אובייקטים שמילוי המשימה בהם מותנה בגמר פעולה אחרת; לדוגמה: פיצוץ של מתקן עלול להיות מותנה בכיבושו המוקדם על-ידי כוח אחר.

ב. הואיל ובפשיטה פועלים כמה כוחות על היעד יש לתאם את פעולתם על-ידי קביעת כיווני-הסתערות, כיווני-אש וגזרות-פעולה. בפעולות חבלה יש לתאם את מועדי הפיצוץ, כדי שפיצוץ מטען אחד לא יפריע להפעלת המטענים האחרים וכדי שכוחותינו לא ייפגעו.

26. נסיגה

א. כללי

(1) הנסיגה עלולה להיות החלק הקשה והמסוכן ביותר לכוח הפושט במילוי משימתו; ואלה הם שלבי הנסיגה:-

(א) ניתוק המגע.

(ב) התנועה לעורף.

(ג) מעבר ה-קמ"ק.

(2) הבחירה בשיטת-התנועה לעורף צריך שתבטיח לכוח הנסוג את הסיכוי הטוב ביותר בחנאים הקיימים לחזור אל מעבר ל-קמ"ק. לפיכך בתכנון הנסיגה ישקלו גורמים אלה:-

(א) האם לחזור בציר או בצירים שבהם נע הכוח אל היעד?

(ב) האם לחזור באותו אמצעי-התובלה שבו נע הכוח אל היעד או לחזור באמצעי-תובלה אחר?

(ג) האם להסתתר בכל מקום שהוא בעומק שטחי האויב כדי להמשיך בנסיגה בלילה הבא או כדי להתחבר אל כוחותינו הנמצאים בהתקפה?

לכאורה הפתרון הפשוט והטוב ביותר הוא לסגת באותו ציר-

התנועה, באותם אמצעי-תובלה ובו בלילה, אם הפשיטה היא פשיטת-לילה. אלא שאין זה תמיד כך. בכל מקרה קונקרטי יש לשקול אם הדרך הפשוטה היא גם רבת-הסיכויים להצלחה.

לכן במציאות, לאור השקולים, אפשר שמוטב לשנות את ציר-התנועה, או להחליף את אמצעי-החובלה, או אפילו לשהות בשטח-המתנה מוסתר בעומק שטח האויב ולסגת ולעבור את ה-קמ"ק רק בלילה הבא.

יש לתכנן חמיד ציר-נסיגה או אפשרות-נסיגה אלטרנטיביים למקרה שלא ניתן לסגת בציר המתוכנן.

ב. ניתוק-המגע

- (1) סדר ניתוק-המגע יהיה הפוך לסדר ההיערכות וההסתערות. הכוחות שבתוך היעד נסוגים לראשונה, והכוחות המאבטחים שבפאתי היעד נסוגים אחריהם.
- (2) כוחות האבטחה הקרובה ייסוגו לפי פקודה, ואפשר שימשו משמר עורפי לכוח הנסוג.
- (3) כל כוח שניתק מגע ייסוג עד לנקודת-מפגש העשויה להיות שטח-היערכות או מקום אחר קל לזיהוי, שצוין לכל המשתתפים בפשיטה חוץ כדי התנועה למגע. במקום-המפגש ייערכו הכוחות להמשכת הנסיגה.
- (4) אם לכוח הפושט יש רכב שהושאר בשטח-המתנה ולא השתתף בהסתערות על היעד, אפשר לקרב את הרכב עד ליעד, או בסמוך אליו, ולעורכו בסדר-הנסיגה, כדי שהכוחות הנסוגים יוכלו לעלות עליו במהירות וכדי להקל עליהם נשיאת פצועים, שבויים ושלל.
- (5) לעתים לא יוכלו הכוחות או חלק מהם להגיע למפגש שנקבע, לכן יש לקבוע מפגש אלטרנטיבי רחוק יותר בציר-הנסיגה.
- (6) חילוץ הנפגעים ופינויים מיעד-הפשיטה ייעשו על-ידי כוחות-המשנה, כשכל כוח נושא עמו את הפצועים עד תחנת-איסוף שמחוץ ליעד-הפשיטה או עד למפגש (אם הוא קרוב). שם יאורגן המשך הפינוי לפי המתוכנן. במקרה של קשיים בהוצאת הנפגעים מיעד-הפשיטה על-ידי אחד הכוחות יש להפעיל למשימה זו את העתודה, או אף כוחות אחרים שאין להם נפגעים, לאחר שסיימו את מילוי משימתם העיקרית.

ג. התנועה לעורף

- (1) התנועה לעורף מן-הרצוי שתיעשה במרוכז, כדי שאפשר יהיה להתגבר על מארבים ולהקל על נשיאת הנפגעים. עם זאת כאשר יש קושי בהסתננות דרך מערכי האויב, יהיה לעתים רצוי יותר לסגת בקבוצות קטנות כדי להקל על ההסתננות.

(2) התנועה לעורף אפשר שתיעשה בשיטות אלה:-

(א) תנועה לעבר החזית כדי להסתנן דרך פרצות שבמערך האויב.

(ב) תנועה לעבר שטח מפגש עם מסוקים או לעבר שדה-נחיתה שמהם יפונה הכוח בדרך האוויר.

(ג) תנועה לעבר חוף-ים שממש יפונה הכוח בכלי-שיט.

(3) לעתים ייסוג הכוח הפושט למקום-הסחר בשטח האויב, וממקום זה:-

(א) יבצע את התנועה לעורף בלילה הבא.

(ב) ימחין לחבירה עם כוחותינו.

(ג) יבצע פשיטה נוספת על יעד אחר.

במקרים כאלה חשוב הוא למצוא הסדר לפינוי נפגעים בליל הפשיטה, במסוק או באמצעי-חובלה אחר.

(4) כוחות האבטחה הרחוקה, לפי מיקומם, ייסוגו באופן עצמאי או יתפסו שטחים שולטים לאבטחת ציר-הנסיגה וייסוגו מהם רק לאחר שהכוח הפושט העיקרי עבר דרכם. אם אין קשר אלחוטי, ייסוגו כוחות האבטחה הרחוקה לפי הוראות מוקדמות, בהסתמך על חישובי זמן ומרחב.

ד. מעבר דרך מערכיו הקדמיים של האויב

(1) מעבר מערכו הקדמי של האויב בכיוון אל כוחותינו אפשר שיעשה בשיטות אלה:-

(א) במרוכז ובהסתננות.

(ב) במפוצל ובהסתננות בקבוצות קטנות.

(ג) במרוכז חוף התגברות על מוצב או חסימה שבמערך האויב.

(2) בכל מקרה יוקצה כוח מיוחד (מכוחותינו שבמערך העיקרי) לחילוץ הכוח הפושט, במקרה שיסתבך בקרב. כוח זה ייערך סמוך לגזרת המעבר. הוא יהיה בעל עצמה מספקת כדי לכבוש שטח או יעדים בגזרה שבה חוצה הכוח הפושט את מערך האויב ולסייע לו בגמר הנסיגה.

ע י ת ו י ה פ ש י ט ה

27. יש הבדל עיקרי, בשיקולים הראשוניים לקביעת מועד-הפשיטה, בין פשיטות-סיוע לבין פשיטות עצמאיות:-

א. בפשיטות-סיוע, שבהן הפשיטה היא חלק מהקרב או המערכה, תיקבע שעת ביצוע הפשיטה לפי צורכי הכוח המבצע את המשימה העיקרית.

ב. בפשיטות עצמאיות חופשי הכוח הפושט, בדרך-כלל, לקבוע לעצמו לוח-זמנים לפשיטה בזמן הנוח והרצוי לו.

28. פשיטות בלילה

משימות-הפשיטה מרביתן ניתנות לביצוע בביטחון רב יחסית בלילה. בפשיטה הנעשית בתחום לילה אחד ניתן למצות במידת המקסימום את יתרונות הפשיטה (הפתעה ומהירות), לפיכך שואף כל כוח - רגלי, ממונע, מוצנח או מונחת - אם בפשיטה קצרת-טווח ואם בפשיטה ארוכת טווח, לבצע את הפשיטה בתחום של לילה אחד. כדי לקצר את משך-הפשיטה יש לקצר ככל האפשר את משך-התנועה; וזאת ניתן לעתים לעשות על-ידי שילוב של אמצעי-התובלה [התנועה אל היעד בדרך האוויר (הצנחה), הנסיגה - בדרך הים (פינוי) וכיוצא בזה].

29. פשיטות ביום

פשיטות יבוצעו ביום, כאשר התנאים מאפשרים לכוח קטן יחסית להפתיע אויב חלש, במרחב שבו לא צפויה תגבורת-אויב עדיפה, או כאשר משך-הפשיטה הוא קצר ביותר. כמו-כן, אפילו כשעיקר משימת הפשיטה נעשית בלילה, אפשר שהתנועה אל היעד והנסיגה ייעשו באור היום. פשיטות ביום אפשר שיבוצעו בנסיבות אלה:-

א. החאמת זמן הפשיטה לפעילות של כוחות אחרים.

ב. יחידה ממונעת (יחידת-סיור) מגלה בעומק האויב יחידות-תחזוקה שניתן לחסלן, פושטת עליהן ולאחר-מכן נעלמת במרחק העורפי.

ג. בלחמת שטח בנוי - פשיטות קצרות ומהירות מאוד לטווחים קצרים ובסיוע רב לשם חבלה בבניין, בגשר וכו'.

30. קביעת השעה

א. בפשיטות-סיוע תיקבע השעה ψ בהתאם לצורכי הקרב או המערכה אשר הפשיטה היא חלק מהם.

ב. בפשיטות-יום עצמאיות ייקבעו השעה ש ולוח-הזמנים לאור סיכויי ההפתעה ולאור שיקולי זמן ומרחב של התגובות האפשריות על-ידי האויב.

ג. בפשיטות-לילה עצמאיות, הנעשות בחוסם לילה אחד, יהיה חישוב לוח-הזמנים לקביעת השעה ש כך:-

(1) הזמן הדרוש לנסיגה.

(2) הזמן הדרוש ללחימה אל היעד ועל היעד.

(3) הזמן הדרוש לתנועה למגע ולהיערכות.

ההפרש של שעת-האור הראשונה פחות סה"כ השעות הנ"ל הוא השעה המאוחרת ביותר העשויה לשמש שעת-יציאה.

ש ל י ט ה

31. השליטה בפעולות-פשיטה חושג על-ידי:-

א. מחן תדריך מפורט לכל המשחתפים.

ב. תרגול מוקדם ויסודי של שיטת התנועה ושל ביצוע המשימה על דגם של יעד-הפשיטה. תרגול חכנית פעולה אלטרנטיבית במקרה שתנאי הקרב יחייבו שינוי בחכנית הפעולה. לתרגול המוקדם משנה חשיבות בפשיטה, שכן:-

(1) אין זמן לתצפית יסודית על היעד.

(2) בגלל אופי הפעולה, חלוקת הכוחות וההכרח במהירות ביצוע - אין זמן לאלתורים ולשינויים.

ג. קיום קשר אלחוטי שיהיה תואם את איגוד הכוחות שנעשה לקראת ביצוע הפשיטה.

32. כאשר הכוחות פועלים חלק מהזמן על-גבי רכב וחלק מהזמן על הקרקע, אפשר שיהיה צורך במערכת-קשר כפולה: מערכת אחת לקשר עם היחידות בתוך הרכב ומערכת שנייה לקשר על הקרקע. עם זאת אין לסבך יותר מדי את מערכת-הקשר. כאשר היעד המותקף הוא קטן, אפשר שהפקודות לכוחות שעל היעד יינתנו בקול.

33. ככלל תשרור דממת-אלחוט משך התנועה. היא תופר רק לפי ההוראות שייקבעו בכל מקרה, או עם ההתקרבות ליעד-הפשיטה, לפי הוראת המפקד.

נקודות להדגשה בפשיטות ממוכנותכ ל ל י

34. הכללים והעקרונות שנזכרו עד-כאן לגבי פשיטות בכלל כוחם יפה גם לגבי פשיטות המבוצעות על-ידי כוחות ממוכנים. נציין בזה רק אותם כללים ועקרונות שיש להדגיש במיוחד, כשדנים בפעולות ממוכנות או שהם מיוחדים לכוחות מסוג זה. בעיקר ידובר כאן בפשיטות ארוכות-טווח, כי הן קשות ומורכבות יותר, אולם הדברים נכונים לכל הפשיטות הממוכנות.

סוגי הרכב המתאימים לפשיטות

35. כל כוח ממוכן ומשוריין יכול לבצע פשיטות, אך כלי-הרכב וה-רק"מ המתאימים לכך במיוחד הם אלה שהם מהירים ושקטים, כגון: ג'יפים וסנקים קלים.

איבוד ההפתעה והמסקנות הנובעות מכך

36. כוח ממוכן, אפילו ינסה לנוע בהסתר ובדממה, רק לעתים נדירות יוכל להסתנן בשקט עד לטווח-מגע. אבק, רעש, עקבות וסימני-לוואי אופייניים אחרים עלולים לגלותו לסיורי-אוויר ולתצפיות-קרקע של האויב. מגבלה מכרעת זו ניתן להקטין באופנים אלה:-

א. פעולה מהירה

כדי להקטין את משך-הזמן בו יכול האויב להגיב על התגלותו של הכוח הפושט יש לבצע את מסע-ההתקרבות, את הלחימה ואת הנסיגה בקצב מהיר ונמרץ ולקיימו כל משך הפשיטה.

ב. השמדת כוחות האויב שנחקלים בהם

כל-עוד אין הדבר מסיח את הכוח הפושט ממילוי משימתו מן-הרצוי להשמיד כוחות-אויב קטנים שנחקלים בהם ולא להשאיר "מלשינים" בשטח.

ג. הסחות והטעיות

מאחר שקשה להניח שכוח ממוכן לא יתגלה כלל, יש להפעיל הסחות והטעיות כדי להקשות על האויב לאכן את כיווני-התנועה ואת יעדי-הפשיטה (פעולת-הערמה אופיינית לכוח ממוכן פושט, כשהוא פועל בעומק מערך האויב, היא נסיגה מהירה בלילה עם אורות מלאים תוך יצירת רושם שהיחידה הנוסעת שייכת לכוח האויב).

ד. חסימות ואבטחות רחוקות

על-אף כל הנאמר לעיל יש לשקול את דרכי-הפעולה האפשריות לכוחות ממוכנים של האויב ולענות עליהן על-ידי הצבת חסימות ואבטחות רחוקות. אבטחת הכוח הפושט עצמו היא בעיה קלה יותר, כי העצמה הגלומה בתוך כל כוח ממוכן צריך שתספיק לאבטחתו הקרובה.

מסעות ארוכי-טווח

37. שלב התנועה וההיערכות ושלב הנסיגה הם, בדרך-כלל, הבעיה העיקרית של פשיטה ממוכנת, כי הלחימה עצמה, על יעד שבעומק, עשויה להיות משימה קלה יחסית לכוח רב-עצמה מסוג זה. בסוגיה זו, של מסעות ארוכי-טווח, ישנן כמה בעיות שראוי להדגישן:-

א. תכנון מעל-גבי תצ"א וסיור אווירי

על-הרוב אי-אפשר יהיה לערוך סיור קרקעי מוקדם בצירי התנועה. עיקר התכנון ייעשה אפוא בחצלומי-אוויר ובמפות. עם זאת מן-הרצוי שיערך סיור אווירי, לפחות בחלקם הקרוב של צירי-התנועה.

ב. ציר-תנועה ישיר או עקיף

כוח ממוכן יעדיף בדרך-כלל לבחור ציר-תנועה קצר וישיר מאשר ציר-תנועה ארוך ועקיף. אין הכוונה בזה לכיוון-הגישה ליעד עצמו אלא לציר-התנועה אל האזור הכללי של היעד.

ג. ציר אחד או צירים-מספר

ככלל מן-הרצוי שכוח ממוכן ינוע אל יעדו בציר אחד (בו יכולה התנועה להיעשות בכמה נתיבים). התנועה בצירים-מספר והמפגש בכל מקום שהוא בעומקו של שטח האויב הם פעולה המקשה על השליטה וביחוד כשיש לשמור על דממת-אלחוט. בעת הנסיגה אפשר לנקוט שיטה זו של תנועה בצירים-מספר, אם-כי מן-הרצוי להימנע מכך גם כאן.

ד. נסיגה בציר-ההתקרבות או בציר אחר

כל-עת שאפשר מן-הרצוי לסגת בציר-ההתקרבות. התנועה תהיה אז מהירה יותר. אולם יש תמיד לתכנן מראש ציר-נסיגה אלטרנטיבי - למקרה שהאויב יאכן את ציר-ההתקרבות ויפעל לחסימתו.

ה. סדר-המסע ואיגוד-הכוחות בתנועה

סדר-המסע ואיגוד-הכוחות בעת התנועה צריך שיאפשרו בעיקר לקיים תנועה מהירה ולהתגבר על תקלות בדרך. כוחות ממוכנים יכולים להתאגד מחדש במהירות תוך תנועה. לכן רק משיחקרבו הכוחות אל יעד-הפשיטה, יאוגדו מחדש תוך תנועה ויפרסו בתבנית הנדרשת לביצועה המהיר של הפשיטה עצמה.

ו. תנועות-לילה עם אורות וללא אורות

במסעות ארוכי-טווח, בלילה, יש לשקול היטב את היתרונות והמגבלות של תנועה עם אורות או ללא אורות, בקטעי-הדרך השונים. התנועה ללא אורות היא אטית וקשה לאיזן-ערוך, וגם צריכת הדלק והתקלות הטכניות גדולות בה בהרבה לעומת התנועה עם אורות - שהיא מהירה יותר, בטוחה יותר וחסכונית יותר. כך או כך, את התנועה מההיערכות אל היעד וחלק מהנסיגה ניתן לבצע על-הרוב באורות מלאים.

הלחימה אל היעד ועל היעד

38. כוח ממוכן יכול להיערך בטווח גדול הרחק מהיעד ומשם לבצע שני שלבי-לחימה אלה בתנופה אחת.

39. בגלל הרעש שמקיים כוח ממוכן מן-הרצוי לפתוח באש (ובלילה גם בתאורה) מיד בהגיע הכוחות לטווח יעיל ולעמדותיהם המתוכננות מראש.

40. לעתים יכול כוח ממוכן להשיג את מטרת הפשיטה על-ידי מתן-אש מעל גבי כלי-הרכב מטווח קרוב בלי לפרוץ אל תוך היעד. אם השגת המטרה מחייבת פריצה לתוך היעד, יפעלו סוגי הכוחות השונים על היעד בהתאם לאופיים (סנקים - על-ידי מתן אש ודריסה, חרמ"ש - על-ידי לחימה מהרכב או ברגל), אולם מן-הרצוי כי הפריצה עצמה תיעשה על-ידי לחימה מהרכב על-ידי כל הכוחות.

פשיטה על כוח אויב משוריין וממוכן

41. פשיטת-אש ופשיטת-הסתערות

פשיטה על כוח אויב משוריין וממוכן אינה שונה עקרונית מכל פשיטה אחרת, אך שיטת הפעולה על היעד תותאם לאופיו של אויב מיוחד זה, ובעיקר לאמצעיו הממוכנים והמשוריינים של הכוח הפושט.

א. פשיטת-אש

אם חניון האויב בנוי מרכב "רך" בלבד, או אם הכוח הפושט מכיל אלמנט ניכר של טנקים, ייתכן לבסס פשיטה רק על כוח-האש הרב של הפושט, שיופעל נגד חניון האויב מטווח קרוב, במלוא העצמה ובסיוע של תאורה בלילה ועשן ביום. אם יצליח הכוח הפושט להתקרב אל חניון האויב בהפתעה ויש לו כוח-אש מתאים, עשוי הוא לגרום לאויב נזק ניכר גם בפשיטת-אש.

ב. פשיטת-הסתערות

אם חניון האויב בנוי מטנקים ו-נגמ"שים והכוח הפושט אינו מכיל אלמנט ניכר של טנקים או טילי-נ"ט, יש לבסס פשיטה על הסתערות חוץ איגוד הכוחות לפשיטה, לפי סעיף 13. בהרבה מקרים יהיה צורך להשתלט זמנית על כל החניון הפושט, לפני שתתחיל פעולת החבלה בכלי ה-רק"מ. לעתים ייטיב הכוח הפושט לעשות, אם יקח אתו מהחניון כמה כלי-רכב כדי להחיש את נסיגתו.

42. בעיה מיוחדת בפשיטה על כוח אויב ממוכן היא איכון החניון. על-הרוב אי-אפשר לאכן חניון-רק"מ מראש. לפיכך יהיה צורך לשלוח מראש צוותי-סיור קלים (במסוקים או בג'יפים) כדי לאכן את חניון-האויב ולשמור אחרו מגע-צפיייה או מגע-שמיעה עד לבוא הכוח הפושט העיקרי.

על הכוח העיקרי לקבוע מראש סדרי-קשר, סימני-הזדהות ומפגשים עם סיירים אלה כדי לפוגשם בעוד-מועד ובטווח מתאים מיעד-הפשיטה. בעת המפגש עם הסיירים תיקבע התכנית הסופית לפשיטה לאור הידיעות האחרונות, ומכאן יפעל הכוח הפושט, בניווט סייריו אלה, כמקובל.

ת ח ז ק ה

43. הבעיה העיקרית אפשר שתהיה צריכת הדלק. לעתים מן-הראוי שתתוכנן הספקת דלק בהיטס כדי לא לסרב לאת הכוח הפושט בכלי-רכב נושאי-דלק.

44. יש לצרף לכל כוח כזה חוליית-חימוש מתאימה - לביצוע תיקונים מהירים ברכב שהתקלקל בדרך אל היעד. רכב שאי-אפשר לחקנו יש להשמיד.

45. נפגעים יכול הכוח בדרך-כלל לשאת עמו, אך מן-הרצוי לפנותם בהקדם במסוקים.

ש ל י ט ה

46. יש לקיים דממת-אלחוט בעת מסע-ההתקרבות ולנהלו ככל-האפשר באותות מוסכמים. את הקשר לאחזר, ובעיקר בעת הנסיגה מפשיטה ארוכת-טווח, ניתן לקיים על-ידי תחנת-מסר במטוס קל.

מארב

פ ס ק ה 1

י ס ו ד ו ת ה מ א ר ב

מ ה ו ת ה מ א ר ב

1. המארב הוא דרך-פעולה החקפית שתכליתה להפתיע כוח אויב הנמצא בתנועה, להשמידו או לפגוע בו בשטח שנבחר לכך מראש.
2. התנאים המוקדמים הדרושים כדי לפעול בשיטת המארב הם:-
 - א. ידיעות על האויב:-
 - (1) צירי-התנועה וכיווני-התנועה; לעתים - אפשרויות התנועה לשני הכיוונים.
 - (2) שיטת התנועה ותבנית התנועה (ברגל או ברכב; בשדרה או פרוס בתבניות-קרב אחרות).
 - (3) עִצְמָה.
 - ב. אפשרותו של הכוח האורב - מבחינת מבנה הקרקע וזמן ומרחב - לנוע בהסתר למקום המארב ולהיערך שם.

3. יחסי-הכוחות

פעולת המארב מושתחת על גורם ההפתעה, כאשר האפקט מושג על-ידי מכת-אש והסתערות. מכאן שבדרך-כלל יהיה בידינו של כוח קטן יחסית לפעול בהצלחה, ממארב, נגד כוח עדיף, ובייחוד בלילה. לעתים נדירות, כאשר הכוח האורב הוא קטן ביותר לעומת האויב, עשוי המארב להיות מארב אש בלבד בלא הסתערות.

4. המשימות האופייניות של מארבים הן:-

א. חסימה - חסימת צירים או אזורי-פעולה כדי להשהות או למנוע הגעת תגבורות אויב לאזור מותקף או מוגן על-ידי כוחותינו.

ב. אבטחה

(1) נגד מסחננים לסוגיהם - בזמן-רגיעה.

(2) נגד פטרולי-חרש ופטרולי-קרב - בזמן-חירום.

ג. הטרדה - במגמה לגרום אבדות לאויב, לערער את ביטחונו ולמנוע ממנו תנועה חופשית בשטחיו.

ד. איסוף ידיעות - על-ידי תפיסת "לשון", נשק וציוד, מסמכים וכו'.

5. סוג האויב עשוי להשפיע על מבנה המארב ועל שיטת פעולתו. לפי זה מבחינים שלושה סוגים של מארבים:-

א. מארב נגד רגלים - כאשר האויב נע ברגל.

ב. מארב נגד רכב - כאשר האויב ו/או ציודו מוטעים בכלי-רכב בנחיב מוגדר.

ג. מארב נגד אויב ממוכן ומשוריין - כאשר האויב פרוס בחבנית-קרב.

6. מארב עשוי לפעול בשיטות אלה:-

א. התקפה קצרה ונסיגה

בשיטה זו משך-ההתקפה קצר ביותר ויסוד-ההפתעה הוא גורם מכריע. הנסיגה תבוצע, לפני שהאויב המותקף יתאושש או יתוגבר. הנסיגה אפשר שתהיה חזרה לבסיס-היציאה או למקום מארב חדש.

ב. מארב "כמצב פתיחה" להתקפה

בשיטה זו משמש המארב מצב-פתיחה להתקפה של כוחות גדולים יותר, כשהם מנצלים את ההצלחה הראשונית של המארב לפיתוח ההתקפה. בשיטה זו יארבו הכוחות לאויב, כשהם פרוסים פריסה רחבה בעמדות-המתנה מוסתרות. סמוך לאחר תחילת פעולתו של המארב תפתח התקפה על האויב המופתע - על-ידי אש ותמרון של הכוחות - לעורפו ולאגפיו של האויב הנארב. מארב כזה אופייני בעיקר לכוחות משוריינים וניידים נגד אויב, בין שהוא נע בשדרות ובין שהוא פרוס בחבניות-קרב אחרות.

ג. מארב ומעבר להגנה

בשיטה זו מפתיע המארב ומשמיד כוחות קדמיים של האויב ולאחר-מכן מתארגן להגנה במקום המארב או בקרבתו. שיטת פעולה כזאת ננקטת על-ידי כוחות חוסמים, כאשר אין באפשרותם לדלג למקום-מארב חדש מפאת חנאי הקרקע. עצמת הכוחות במארב כזה צריך שתהא מספקת כדי להגן על עצמם פרק-זמן מספיק, עד שכוחות נוספים יתחברו לכוח ויתגברוהו.

כללים לגבי תכנון המארב וביצועו

7. ארגון מוקדם וטיב הגייסות

המארב יפעל בדרך-כלל בתוך שטחי אויב או שטחי-הפקר. הצלחת הפעולה מותנית בראש-וראשונה בתיאום בין חלקי הכוח השונים שבמארב ובהפעלת אמצעים מרובים באופן יחסי. חשיבות רבה נודעת אפוא לארגון מוקדם ומושלם של המארב על כל פרטיו; יתר-על-כן, הכוח הפועל, לרבות מפקדיו, צריך שיהיה בעל כושר-ביצוע מעולה.

8. בחירת מקום למארב

א. מקום המארב - בין ביום ובין בלילה - ייקבע על ציר-תנועה של האויב, שלפי הידיעות שבידינו עשוי הוא לנוע בו. מן-הרצוי שיהיה קרוב ככל-האפשר לבסיסי האויב, להגברת ההפתעה.

ב. מקום המארב ייבחר בהתחשב בגורמים אלה:-

- (1) המשימה.
- (2) בסיסי האויב, צירי-התנועה וכיווני-התנועה הצפויים.
- (3) האויב מבחינת עצמה ושיטת-תנועה (ברגל, ברכב).
- (4) מבנה השטח - מקום שיאלץ את האויב להאיט את תנועתו, ימנע עקיפה ויהיה שטח-השמדה שיקלוט את מרביתו של הכוח הנארב.
- (5) אפשרויות מחסה והסתר לכוח האורב.
- (6) אפשרות לדילוג המארב למקום-מארב חדש במקרה של מארב החוסם לאורך ציר, או במקרה של נסיגה לאחר מילוי המשימה.

9. גורם האש במארב

- א. את עיקר האפקט משיג המארב באש, ולכן יש להרבות (בהתאם לסוג האויב) בכלי-נשק אוטומטיים או נ"ט וליצור תנאים שיאפשרו מיצוי עצמת-אש מקסימלית לגבי שטח-ההשמדה.
- ב. יש לנצור את האש, עד שהאויב ייכנס לטווח היעיל של כלי-הנשק, כדי לוודא פגיעה ודאית. יש לפתוח באש ברגע שבו יש סיכויים גדולים ביותר לפגוע במרבית כוחו של האויב הנארב.
- ג. עם מחן פקודת-האש תונחת בבת-אחת מכת-אש מהירה מכל כלי-הנשק. אם תוכננה הסתערות, בהכרח שמכת-האש הראשונה תפיל באויב נפגעים רבים ככל-האפשר.
- ד. לעתים ניחן לבצע חסימת ציר באש - על-ידי עצמת האש של הכוח האורב או על-ידי חסימה פיסית ברכב אויב שנפגע. האש היא האמצעי העיקרי לחסימת כוח-חי"ר של האויב.

10. אמצעי-חבלה לחסימה

- א. אמצעי-חסימה הם מוקשים, מטעני-חומר-נפץ או פחי-הצתה מאולתרים, שתפקידם להשמיד ו/או לעצור כלי-רכב במארבים. אמצעים אלה יופעלו במפחיע, וכך יטילו על האויב בהלה ויעכבו את המשך התקדמותו. הסרתם והסוואתם היעילה של אמצעי-החסימה הן תנאי מוקדם ליעילותם, למען לא יעוררו חשד ולא יתגלו לאויב קודם-זמנם.
- ב. יש להבחין בין חסימת אויב שנע בנתיב מוגדר לבין חסימת אויב שנע בתבנית-קרוב:-
- (1) אויב ממונע ומשוריין הנע בציר ייחסם לעתים במוקשים שיופעלו על-ידי כלי-הרכב של האויב, או על-פי-רוב על-ידי אמצעי-חסימה שיופעלו לפי פקודה, או לפי פקודה מקדימה של מפקד המארב, עם כניסת כלי-הרכב לטווח היעיל של אמצעי-החסימה. במארב נגד שיירת כלי-רכב אפשר להניח מטעני חומר-נפץ לאורך הדרך הנארבת כדי לפגוע במקסימום כלי-רכב.
- (2) אויב ממונע ומשוריין, כשהוא נע פרום בתבנית-קרוב, ייחסם על-ידי מחסום-מוקשים בהול, שיונח בציר תנועתו סמוך לפני הגיעו למקום-המארב.
- ג. חסימה יעילה על-ידי אמצעי חבלה תהיה משולבת תמיד באש, פרט למקרים שמטרת-החסימה היא הטרדה אשר לא תמיד תשחלב באש והסתערות.

11. הסתערות המארב

- א. ככלל יסתער המארב על האויב.
- ב. כאשר יחסי-הכוחות הם לרעת הכוח האורב, תונחת מכת-אש קצרה ורבת-עצמה, שתגרום לאויב אבדות ותהמם אותו. ההסתערות תבוא מיד לאחר מכת-האש, לפני שהאויב יתאושש מההלם הראשון.
- ג. רק כאשר יחסי-הכוחות הם לרעת האורב, באופן חמור, יהיה טעם להימנע מהסתערות. מקרים כאלה עלולים להיות בעיקר ביום, כאשר האויב נלכד בטווח רחוק או כשהמארב התארגן לפעולה נגד רגלים והתברר שהאויב הוא ממונע.
- ד. בהסתערות של רק"מ יש שלוש אפשרויות:-
- (1) ההסתערות תיערך בעיקר על רק"מ האויב ותסתיים בתפיסת עמדות ובהנחתת אש מטווח מינימלי כדי לוודא פגיעות באויב.
 - (2) הסתערות תוך שטיפת שדרת האויב וְחֻצֵיָהָ.
 - (3) בהסתערות על חי"ר - דריסתו אגב הנחתת אש מהנשק האוטומטי.

12. מקום המפקד במארב

- א. בדרך-כלל מוטב שמפקד-המארב יימצא במרכז הכוח העיקרי, כדי שיוכל לקיים שליטה יעילה על כוח המארב. לעומת-זאת יש להעדיף בדרך-כלל שמפקד המארב, ממקומו, יוכל לראות את האויב בהתקרבותו ובהיכנסו למקום המארב ולתת את הפקודה או את האות לתחילת הפעולה. דבר זה מחייב לעתים, בעיקר בלילה, שמפקד המארב יימצא באחד מאגפי המארב. מקום זה, לפי שיטת הפעולה, יכול להיות בצד המארב שממנו בא האויב ונכנס לשטח-ההשמדה, או באגף המארב שבכיוון הנגדי.
- ב. בכל מקרה יקוימו סדרי שליטה, אתראה ודיווח, שיתנו למפקד תמונה מדויקת גם על הגזרות שעליהן אין הוא מקיים חצפית אישית, כדי שיוכל לקבל החלטות בעתן ולפקד על המארב.

13. אתראה במארב

- א. האתראה על התקרבות אויב היא חיונית למארב, כדי שייכנס לכוננות דרוכה ויימנע מהתגלות מקרית.

ב. ביום תינתן האתראה המקדימה על-ידי חוליות-האתראה, שיופרשו מתוך כוח המארב, ו/או על-ידי כוח-אתראה שיוצב באגף, בכיוון ממנו צפויה הופעת האויב. כוח-אתראה זה יהיה קשור עם מפקד המארב בקשר של אותות מוסכמים ו/או בקשר אלחוט-דיבור.

ג. בלילה יוצב בדרך-כלל כוח-אתראה זה באגף, בסמוך לציר-התנועה של גוף האויב, במרחק שבדרך-כלל לא יעלה על כמה מאות מטרים, לפי הנאי-הראות השוררים אותו לילה. כוח-אתראה זה יהיה קשור עם מפקד המארב בקשר א"ד ו/או טלפון גל-11.

ד. נוסף על כוחות-אתראה אלה יש לקיים חוליות-אתראה קרובות יותר לכיוונים אחרים כדי לשמור בפני הופעת אויב לא צפוי. כאשר כוחות-המארב קטנים, ניתן לקיים קשר בין חוליות-האתראה הקרובות לבין המפקד, באמצעות חוט למשיכה ואותות מוסכמים מראש.

14. אירועים בלתי-צפויים

א. לעולם יש לתת לאנשי המארב הוראות כיצד לנהוג בהופיע אויב בלתי-צפוי בציר שבו הושם המארב ו/או בכיוון בלתי-צפוי.

ב. כאשר יופיע כוח אויב בלתי-צפוי (בהתאם למשימה/ידיעות), יפעל המארב באחת משתי דרכים אלה:-

(1) "יקפא" במקומו.

(2) אם התגלה המארב, מן-הרצוי שיחסל את האויב על-ידי פעולה שקטה אם אפשר, ואם אי-אפשר - על-ידי פעולה "רועשת", שפירושה מכת-אש והסתערות.

(3) פעולה "רועשת" של המארב קודם-זמנה חייב בדרך-כלל את המארב לדלג מיד למקום אחר, משם יוכל להמשיך במילוי משימתו.

15. השימוש בחאורה במארב

א. במארבים הנערכים בלילה אפשר להשתמש באמצעי-חאורה כדי:-

(1) להפתיע את האויב ולסנוורו.

(2) להגביר את כושר-הפגיעה.

חנאי מוקדם לשימוש בחאורה בכל-עת הוא, שהכוח שלנו יימצא מאחרי מחסה ו/או במקום השולט על סביבותיו.

ב. אמצעי-התאורה העשויים להיות:-

(1) זיקוקין (יופעלו בעיקר נגד כוחות-אויב קטנים).

(2) מוקשי-תאורה.

(3) פצצות תאורה 52 מ"מ.

(4) אמצעי-התאורה של כלי-הרכב, כאשר המארב הוא של כוחות ממונעים (ובכללם פנסי-הרכב וזרקורי-הטנקים).

16. דילוגים

משנתגלה המארב צריך שישנה את מקומו וידלג למקום-מארב אחר. המקום החדש למארב ושיטת הדילוג אפשר שיהיו:-

א. מארב ששימתו לחסום נתיב מוגדר מן-הרצוי שיתכנן מראש את שיטת-הדילוג ואת המקום החדש למארב. הדילוג ייעשה באותו הציר ובדרך-כלל לעורף, לעבר כוחותינו. כאשר הדילוג מתוכנן מראש, מן-הראוי לסיירו תחילה בדרך-הגישה אל מקום המארב, להשאיר במקום חוליה מצוידת שתאפשר למארב, לכשידלג, להיערך במהירות ובביטחון במקום החדש.

ב. לעחים מן-הרצוי שמארב ששימתו חסימה ידלג, לאחר שנתגלה, לפניים, לעבר האויב. על-ידי כך צפוי שיצליח להפחיע שוב את האויב, כשהוא בלתי מוכן להיחלפות קרוב לבסיסיו.

ג. מארב ששימתו הטרדה, או שאינו קשור בחסימת נתיב קונקרטי, ידלג לאחר החגלותו למקום אחר - מן-הרצוי לא באותו ציר שבו נתקל באויב לראשונה.

ה צ ב ת ה מ א ר ב

17. מארב לילה

א. כללי

בלילה אפשר לשים את המארב במקום גבוה משטח-ההשמדה, במישור אחד עמו או במקום נמוך ממנו. לאפשרויות אלה יש יתרונות ומגבלות.

(1) היתרונות שבמקום גבוה

(א) שליטה טקטית טובה על אזור הפעולה.

(ב) נוחות לגבי השימוש ברימונים.

(2) המגבלות שבמקום גבוה

- (א) צלליות האויב אינן בולטות.
(ב) קושי בכיוון האש וסיכויי-פגיעה רעים.

(3) היתרונות שבמקום נמוך

- (א) צלליות כלי-הרכב ו/או ה-חי"ר של האויב בולטות ונראות ברור.
(ב) נוחות לגבי כיוון האש וסיכויי-פגיעה טובים.

(4) המגבלות שבמקום נמוך

- (א) מעניק לאויב אפשרות להסתער על המארב.
(ב) מאפשר לאויב לתפוס עמדות החולשות על המארב.

ב. מארב רגלים נגד רגלים

- (1) המארב יתמקם 10-30 מ' מציר-התנועה של האויב בהתאם למידת האפלה באותו לילה.
- (2) חימושו העיקרי של המארב יהיה נשק אוטומטי קצר-טווח ומכודן, כשהמקלעונים נמצאים בעיקר באגפים ותח-המקלעים במרכז.
- (3) כדי להגביר את הלם עצמת-האש שלפני ההסתערות אפשר להפעיל מטעני-חנ"מ, פחי-הצתה ולהביורים; הללו, מלבד פגיעתם הפיסית והמורלית, מאירים את האויב הנארב למשך פרק-הזמן הקצר שבו תונחת האש. השימוש באמצעי-תאורה לסוגיהם יוגבל על-ידי השיקול של התועלת המופקת לעומת אפשרות גילוי מרחוק של מקום המארב.
- (4) פעולת המארב חסתיים בהסתערות.

ג. מארב רגלים נגד רכב

- (1) המארב יתמקם 10-50 מ' מציר-התנועה של האויב בהתאם למידת-האפלה באותו הלילה.
- (2) חימושו העיקרי של המארב יהיה מטעני חנ"מ והצתה, נשק-נ"ט ונשק אוטומטי. לעתים עשויים מוקשים לשמש במקום מטעני ה-חנ"מ או כחוספת להם.
- (3) מטעני ה-חנ"מ יונחו בצדי הדרך כשהם פזורים, ויופעלו על-ידי הכוח האורב כדי פגיעה במקסימום כלי-רכב. בדרך עצמה או בצדיה יונחו מוקשים כדי למנוע מהרכב את האפשרות של ירידה מהדרך.

(4) על-הרוב יתחיל המארב בפעולתו על-ידי הפעלת מטעני ה-חנ"מ וההצחה, ובעקבותיה יפתחו על האויב באש מכלי-הנשק השונים, ובכללם להביורים.

(5) בדרך-כלל יסתיים המארב בהסתערות, כשהכוח מסתער על חיילי האויב ורכבו התובלתי ומפעיל מטעני-חנ"מ על רכבו המשורייין, לאחר שזחק קודם-לכן על-ידי אש מרנ"טים, ררנ"טים ועל-ידי מטעני החבלה וההצחה.

ד. מארב של כוח ממוכן נגד כוח ממוכן

(1) המארב יתמקם קרוב ככל-האפשר לציר-התנועה של האויב, בהתאם למידת-האפלה באותו הלילה; בדרך-כלל יהיה המרחק 50-300 מ'.

(2) המארב ייטיב לפעול לאור תאורה בלי שישנה את עמדותיו הראשוניות, כשהאויב מוגבל באפשרויות תמרונו על-ידי מוקשים שיונחו סמוך לציר-התנועה שלו.

(3) אפשר שלאחר מכת-האש, שתצליח לפגוע ולשחק את האויב הנארב, תיערך הסתערות רגלית, והיא תחבל בכלי-הרכב של האויב עד להוצאתו לחלוטין מכלל שימוש.

18. מארב-יום

א. כללי

(1) ביום יתפוס כוח-המארב מקום המקנה לו מחסה והסתר ומקסימום שליטה באש על השטח שנבחר כשטח-השמדה. מקום זה צריך שיאפשר נסיגה מהירה לאחר ניתוק-מגע עם גמר הפעולה. כוח-המארב ייאחז בכמה פרטי-נוף שולטים, יחקיץ עמדות-אש ויסווה את עצמו היטב, שלא יתגלה קודם-זמנו. הוא הדין לגבי מארב הפועל עם שחר.

(2) את כלי-הנשק העיקריים יש להציב באופן שיוכלו לכסות את שטח-ההשמדה באש צולבת. חלק מכלי-הנשק יוצבו באופן אנפילדי לכיוון פוא האויב, וחלק מהם יוצבו בכיוון הנגדי כדי לחסום את דרך-התנועה לעורף של האויב. על-ידי כך יקשה על האויב לתפוס מחסות, שכן תמיד יימצא חשוף לאש כלי-הנשק שבאחד מאגפיו.

(3) הסוואת כל הכוחות הלוקחים חלק במארב והימצאותם בהסתר עד לפתיחה באש הם תנאי מוקדם להצלחת המארב. כאשר השטח אינו מאפשר הסתר והסוואה יעילים, אפשר להפעיל את הכוח כמארב מזנק, לאחר שיימצא בעמדות-המתנה מוסתרות עד להפעלתו.

ב. מארב רגלים נגד רגלים

- (1) המארב יתמקם 100-250 מ' ממרכז שטח-ההשמדה. דבר זה יבטיח מקסימום יעילות לאש וימנע מהאויב (אם הוא עדיף) את "שטיפת" המארב.
- (2) הסתערות יום של מארב חי"ר תהיה נדירה מאשר בלילה, כי הטווח מהמארב לאויב הוא גדול יותר. כן לא תמיד רצוי לכוח האורב לחשוף את חולשתו היחסית על-ידי התגלותו בשעת ההסתערות.
- (3) מארב-יום צריך להיות מוכן להיעזר בעשן לניתוק המגע ולעתים אף לאבטח עצמו מפני הסתערות על-ידי הנחתת מוקשים בינו לבין האויב.

ג. מארב רגלים נגד רכב

- (1) מארב רגלים נגד רכב ביום הוא אופייני לצידי סנקים או להטרדת האויב בצירי-התנועה העיקריים שלו.
- (2) המארב יתמקם 50-200 מ' מהדרך תוך הקפדה על אפשרות נסיגה מוסתרת.
- (3) נשקו העיקרי של המארב יהיה מוקשים, מרנ"טים, ררנ"טים ומקלעונים.
- (4) כרגיל לא יסתער המארב על כלי-הרכב אלא-אם-כן הם מעטים ומקום-המארב מבודד ומרוחק מכוחות אויב.

ד. מארב של כוח ממוכן נגד כוח ממוכן

- (1) מארב כזה אופייני בעיקר לכוחות-שריון. המארב יתמקם בעמדות-המתנה. ריחוקן משטח ההשמדה מותנה בשיטת התנועה של האויב; כאשר האויב נע בשדרה בציר-תנועה, תהיינה מרוחקות כדי 1000 מטר ממרכז שטח-ההשמדה, כאשר האויב נע פרום בתבנית-קרב אחרת - אפשר שהמרחק יגדל כדי 2000 מ'.
- (2) הכוח האורב ישאף לפתוח באש-פחע על האויב מטווח קצר ביותר ככל-האפשר. לשם כך יינקטו דרכי-פעולה אפשריות אלה:-
 - (א) הכוח יתפוס לפי פקודה עמדות-אש בקרבת שטח-ההמתנה, ינחית מכת-אש, ולאחר-מכן יצמצם את הטווח אל האויב תוך כדי תנועה ואש.

(ב) חלק של הכוח הקרוב ביותר לאויב הנארב יפתח באש מפתיעה, בעוד חלקו האחר יחמרן לאגף ולעורף כדי להפתיע שוב את האויב מטוח קרוב יותר ומכיוון אחר.

(3) אם הכוחות הפועלים הם גדולים והאויב נע בחבנית-קרוב, קרוב לוודאי שהאויב לא יושמד ולא יובס במכת-האש הראשונה, והמארב יתפתח לאחת מאפשרויות אלה:-

(א) קרב נייד בין הכוחות, כשהכוח האורב ישאף לפתח את פעולתו לפי הכתוב בפרק ד, פסקה 6 - "התקפת שריון על אויב נייד".

(ב) ניתוק מגע ונסיגה.

ה פ ע ל ת מ א ר ב י ם

ה כ ו ח ו ת ב מ א ר ב

19. הכוחות (או היסודות) הקבועים, המרכיבים כוח אורב הס:-

א. כוח אתראה ואבטחה.

ב. כוח מסתער (כוח עיקרי).

ג. כוח מרתק ומחפה.

20. כוח אתראה ואבטחה

א. תכליתו למסור הודעה מקדימה על התקרבות אויב ולאבטח את אזור-הפעולה של המארב.

ב. האתראה והאבטחה יושגו באמצעות כוחות אתראה ואבטחה קטנים, המוצבים באזור המארב. חוליות-האתראה יימצאו בקשר ישיר עם מפקד המארב באמצעות קשר א"ד, קשר טלפון גל-11, או אותות מוסכמים.

21. כוח מסתער

א. תכליתו לבצע את עיקר המשימה על-ידי הנחתת אש מסווח קרוב והסתערות. כוח זה הוא הכוח העיקרי במארב.

ב. הכוח המסתער יכול כלול כמה כוחות-משנה, לפי-הצורך.

22. כוח מרתק ומחפה

א. תכליתו של כוח זה היא:-

(1) לעצור את הכוח הנארב על-ידי אש והפעלת מטעני-חומר-נפץ ומוקשים ולמנוע ממנו אפשרות תנועה ונסיגה.

(2) לחפות על ההסתערות.

ב. הכוח המרתק-ומחפה יחמקם בעיקר באגפי המארב, כאשר כוח-משנה אחד פועל בראש המארב וכוח-משנה שני בסופו. לעתים קרובות יהיו יסודות של הכוח המרתק-ומחפה פזורים גם במרכז המארב כדי להפעיל אמצעי חבלה וחסיומה גם נגד מרכזו של הכוח הנארב.

23. לעתים לא תקוים חלוקה קבועה זו של כוחות, וכוח אחד ימלא כמה תפקידים; לדוגמה:-

א. הכוח המסתער והכוח המרתק-ומחפה עשויים לעתים קרובות להיות שלובים זה בזה הן מבחינת תפקידם, הן מבחינת מיקומם והן מבחינת הפיקוד. תחילה פועל הכוח כולו לריתוק האויב, להשמדתו באש ובאמצעי-חבלה ולהימומו; לאחר-מכן מסתער הכוח כולו על האויב כדי להשלים את השמדתו.

ב. לעתים לא יהיה קיים כוח-אתראה מיוחד תודות לתנאי-תצפית טובים. החיילים שבאגפי הכוח המסתער או הכוח המרתק-ומחפה יהיו יסוד של אתראה ואבטחה מלבד תפקידם הרגיל.

ה שלבים במארב (כללי)

24. השלבים במארב הם:-

- א. הכנות.
- ב. תנועה למארב והיערכות.
- ג. המתנה.
- ד. ניהול הקרב.
- ה. ניתוק מגע ונסיגה (או מעבר לצורת-קרב אחרת).

שלב ההכנות

25. ההכנות המוקדמות שיעשו לקראת ביצוע מארב הן:-

- א. תכנון על-גבי מפה/חצ"א.
- ב. סיור אוויר/קרקע (אם אפשר).
- ג. תכנון מפורט (הפירוט הוא חיוני).
- ד. מתן פקודה ומתן תדריכים.
- ה. תרגול מוקדם.
- ו. הכנות ליציאה, התאמת החגור, הכנת מטעני-החסימה, בדיקת הנשק והרכב, בדיקת אמצעי-הקשר וכיו"ב.

שלב התנועה למארב והיערכות

26. תנועה למארב

ההתקרבות אל מקום-המארב תיעשה בתנועה מאובטחת - "חוד" פרום לפני - תוך הקפדה על הסתר ומהירות בתנועה. יש להימנע מהתגלות קודם-זמנה כדי לשמור על גורם ההפתעה. סדר הכוחות בתנועה למקום-המארב יהיה בהתאם להיערכות כוח-המארב בשטח.

27. היערכות למארב

היערכות המארב אפשר שתהיה היערכות רגילה או היערכות חפוזה.

א. היערכות רגילה

(1) במקום-המארב ייערך הכוח לפי סדר זה:-

(א) השהית הכוח (באבטחה היקפית) בקרבת מקום-המארב, סיור מפקדים ומתן הוראות אחרונות.

(ב) הצבת כוחות האחראה והאבטחה.

(ג) הצבת הכוח המרתק-ומחפה.

(ד) היערכות שאר הכוחות, התחפרות והסוואה. כוח ממוכן ייערך ברובו בעמדות-המתנה.

(ה) ביקורת המפקדים (בדיקת המארב בכיוון הופעת האויב).

(ו) בדיקת הקשר.

(2) מפקד כוח-המארב יפקח על מיקום אמצעי-החסימה (בחירת המקום המדויק) ויודא את הנחתם ואת התקנתם הנכונה. הוא יבדוק את מקומו של כל חייל מכוח-משנה, ולאחר-מכן ינוע בציר המארב מכיוון בוא האויב כדי לבדוק את מיקום המארב מנקודת-מבטו של האויב הצפוי. רק לאחר-מכן יתפוס המפקד את מקומו (בדרך-כלל במרכז המארב).

(3) יתרונות ומגבלות של היערכות רגילה

(א) יתרונות

(אא) מאפשרת בדיקה מוקדמת של אזור המארב.

(בב) מבטיחה מראש הצבה נכונה ומוחאמת לכוחות-המשנה (דבר שימנע שינויי מקום לאחר הצבתם).

(גג) מאפשר ביקורת מפקדים, לאחר שהמארב הושם במקומו.

(ב) מגבלות - מצריכה זמן רב, יחסי, להצבת כוח-המארב במקומו.

(1) במקרה של היערכות חפוזה ינוע כוח-המארב במקביל לדרך בה יונח המארב. תוך כדי תנועתו זו יפריש מפקד-המארב את כוחות-המשנה שלו, וכל כוח-משנה יוצב במקום בו הופרש, כשהוא מוכן מייד לפעולה. לאחר שכל הכוחות הופרשו, יחפוס מפקד המארב את מקומו. שיטה זו מתאימה במיוחד לכוחות של רגלים ולפעולה בלילה.

(2) לעתים צריך שפוננתו של המארב תהיה גדולה כדי-כך שכבר בהתקרבותו למקום-המארב יהיה בכוננות להיחקלות באויב. במקרים כאלה ייפרס כוח-המארב בריחוק ממקום-המארב ויתקרב למקום המארב, כשהוא פרוס בחבניח המתוכננת. רק לאחר מיקומו הראשוני של המארב, אם יהיה פנאי, יסייר מפקד המארב את גזרת המארב וישפר את היערכות הראשונית.

(3) יתרונות ומגבלות של היערכות חפוזה

(א) יתרונות

- (אא) מאפשרת הצבת המארב במקומו תוך זמן קצר יחסית.
- (בב) מונעת תנועה יתרה באזור המארב.
- (גג) מאפשרת לכוח-המארב לפעול מייד לאחר הגיעו למקום-המארב.

(ב) מגבלות

- (אא) אינה מאפשרת סיור מפקדים לפני הצבת המארב במקומו.
- (בב) אין בה ודאות שכל כוח-משנה יוצב במקומו הנכון, וכתוצאה מכך ייתכן שיהיה צורך בשינויי מקום.

ש ל ב ה ה מ ת נ ה

28. שהייה בלילה

- א. עמדות-האש יוכנו באופן שיושגו שדה-ראייה ושדה-אש טובים וש אפשר יהיה לשהות בהן זמן ממושך.
- ב. השהייה במארב תנוצל לשיפור עמדות-האש והסוואתן תוך הימנעות גמורה מהקמת רעש.
- ג. בלילות קרים מן-הרצוי שחיילי המארב יהיו לבושים בגדים חמים (מעילי-רוח) ויצוידו בשכמיות לפרישה על הקרקע כהגנה בפני הקור.
- ד. כלי-הנשק של אנשי-המארב יהיו סעונים, דרוכים ונצורים.
- ה. במקרה של שהייה ממושכת במארב תיקבע תורנות-שינה, באופן שתמיד יהיה כל חייל שני-שלישי ער.
- ו. נשקו של הישן יהיה מוכן לפעולה, הרצועה כרוכה סביב ידו והראש נשען על גב כף-היד.
- ז. בטנקים או ברכב יהיו התורנים במצב כוננות להפעלת כלי-הנשק העיקריים.

29. שהייה ביום

- א. השהייה במארב תנוצל, כמו בלילה, לשיפור עמדות-האש ולהסוואתן.
- ב. כלי-הנשק של אנשי-המארב יהיו סעונים, דרוכים ונצורים.
30. לעתים, בעיקר במארבי-יום, ישהה מרבית הכוח בעמדות-המתנה מוסתרות יותר, כדי מטרים מספר מאחורי עמדות-האש המתוכננות. העמדות ייתפסו לאחר האתראה (לפי הנסיבות - עם התגלות האויב או עם כניסתו לשטח ההשמדה).

ש ל ב נ י ה ו ל ה ק ר ב

31. אתראה

כוחות האתראה והאבטחה ידווחו למפקד כוח-המארב מייד עם גילוי אויב ו/או תנועה חשודה. כן יפרטו את הכוח, סוגו ותבניתו. לפי דוחות אלה או לפי תצפית ישירה יחליט המפקד על הפעלת המארב. בכל מקרה של התקרבות אויב לאזור הפעולה, או כניסתו לתוכו, יעמיד המפקד את כוח-המארב בכוננות ויפסיק כל פעילות. ביום תינתן ההוראה על כך באות מוסכם או באמצעי קשר, בלילה - כנ"ל, או באמצעות רץ.

- א. המארב יפתח באש אך ורק לאחר שמרביתו של כוח-האויב ייכנס לתוך שטח-ההשמדה. המפקד יוכל לוודא זאת מתוך הדוחות של כוחות האחראה והאבטחה וכן מתוך צפייה אישית.
- ב. הכוח יפתח באש אך ורק לפי פקודה ממפקד המארב. הפקודה אפשר שתינתן בקול, באלחוט, במשדוקית ו/או באות מוסכס. ככלל אין להשתמש בסימני-ירי כאות מוסכס, משום שתיחכן פליטת כדור, או אף ירי מצד האויב.
- ג. מארב שמשימתו חסימה יפעל בעיקר נגד ראש שדרת-האויב, ואילו מארב שמשימתו פגיעה יפעל בעיקר נגד עורף שדרת האויב (אם כוח האויב גדול). כאשר השדרה אינה גדולה, יש לפגוע חד-זמנית בראש השדרה ובסופה ולמנוע בכך את נסיגת האויב או את פריצתו קדימה.
- בדרך-כלל, הראשונה לפעולה תהיה החוליה המפעילה אמצעי חסימה בראש-המארב (הקצה הרחוק מכיוון בוא האויב). לעתים כאשר הכוונה לפגוע בעורף שדרת האויב, ניתן להפעיל ראשונה את החוליה המפעילה את אמצעי-החסימה בסוף המארב. ניתן לקבוע את הפעלת אמצעי החסימה כאות לפתיחה כללית באש.
- ד. במארב נגד כלי-רכב יופעל מטען-החסימה בהימצא האויב בקו מטען-החסימה, או כמה מטרים לפניו (בכל אופן - לא אחריו).
- ה. במארב נגד כלי-רכב יש לכוון את האש תחילה כלפי הנהגים ולאחר-מכן כלפי הנוסעים ברכב. במארב נגד רגלים תפוצל מיד האש לחלקי-הכוח השונים, לפי שנקבע מראש.
- ו. מכת-האש צריך שתהיה מהירה ורבת-עצמה; משך-האש - בהתאם להוראה מקדימה או בהתאם לפקודת מפקד-המארב.

33. הסתערות

- א. לפי פקודת מפקד-המארב או לפי אות מוסכס יסתער המארב ויחסל את האויב מיד לאחר מכת-האש הראשונה.
- ב. בעת ההסתערות ימשיך הכוח המרתק והמחפה לרתק את האויב באש, כשהיא מונחת ומתואמת לפי תצפית. בלילה ירוחקו כוחות האויב באגפים (אם יהיו כאלה), על-ידי הכוח המרתק-ומחפה, כשהוא יורה תחמושת נותבת ומאפשר בכך למסתערים לאכז את גזרת-פעולתם. בכל מקרה של יצירת מגע קרוב על-ידי המסתערים תיפסק מיד אש-הרתק.

- ג. במארב נגד כלי-רכב ינחיתו המסתערים אש אוטומטית לתוך כלי-הרכב וכך ישלשלו לחוכם פנימה רימונים. אפשר גם להצית את כלי-הרכב באמצעות בקבוקי-אליזב.
- ד. בהסתערות רק"מ על כלי-רכב אפשר שההסתערות לא תסתיים במגע אלא בהבטחת ההשמדה על-ידי אש מטווח קרוב.
- ה. בגמר ההסתערות על האויב וחיסולו יש לסרוק את השטח ולאסוף מסמכים, נשק, ציוד וכיו"ב.

34. פינוי נפגעים

בנפגעים יש לטפל בגמר ההסתערות ולקראת ניתוק-המגע. הנפגעים ירוכזו במקום הנמצא בכיוון הנסיגה.

שלב ניתוק המגע והנסיגה (או מעבר לצורת-קרב אחרת)

35. ניתוק מגע ונסיגה

משימלא את משימתו, ייסוג המארב אגב שמירת כללים אלה:-

- א. ניתוק המגע ייעשה אך ורק לפי פקודה או לפי אות מוסכם. הכוחות יתרכזו במפגש קבוע מראש, בקרבת מקום המארב.
- ב. המארב הנסוג מן ההכרח שינוע במהירות, כשהוא מאבטח את עצמו לפניו, לאגפים ולעורף (על-ידי "עקב" מאחור).
- ג. ה"עקב" יהיה בדרך-כלל אחד מכוחות-האבטחה שנקבע לכך מראש (בהחשב בכיוון הנסיגה). ציר-הנסיגה יאובטח על-ידי כוח-חוד שינוע לפניו.
- ד. הנפגעים יפוננו עם הכוח הנסוג, כשהם במרכזו.
- ה. מפקד המארב חייב לתכנן גם צירי-נסיגה אלטרנטיביים לשעת-הצורך.
- ו. לעתים תיעשה הנסיגה תחילה לעומקו של שטח האויב ורק לאחר-מכן יבוצעו תנועת איגוף עמוקה ונסיגה חזרה. אפשר גם, שהכוח האורב או לפחות נפגעים יפוננו במסוקים.

36. לעתים לא יסיים המארב את מילוי משימתו לאחר קרב קצר אלא יעבור ללחימה בצורת-קרב אחרת; לדוגמה:-

א. מארב שמשימתו חסימה לאחר שפעל במארב עשוי הוא להמשיך בחסימת הציר במקום המארב או במקום אחר באותו ציר, כשהוא ערוך להגנה ומנהל קרב-הגנה עיקש לחסימת הציר.

ב. מארב של כוח משוריין לאחר שהשמיד כוח אויב ממשיך הוא בהתקדמות ורדיפה.

ש ל י ט ה

37. אמצעי השליטה והתיאום בין הכוחות הפועלים במארב יהיו:-

א. מתן חדרין מפורט ומתן הוראות הקדמיות לכל הכוחות והחיילים המשתתפים במארב ותרגולם המוקדם.

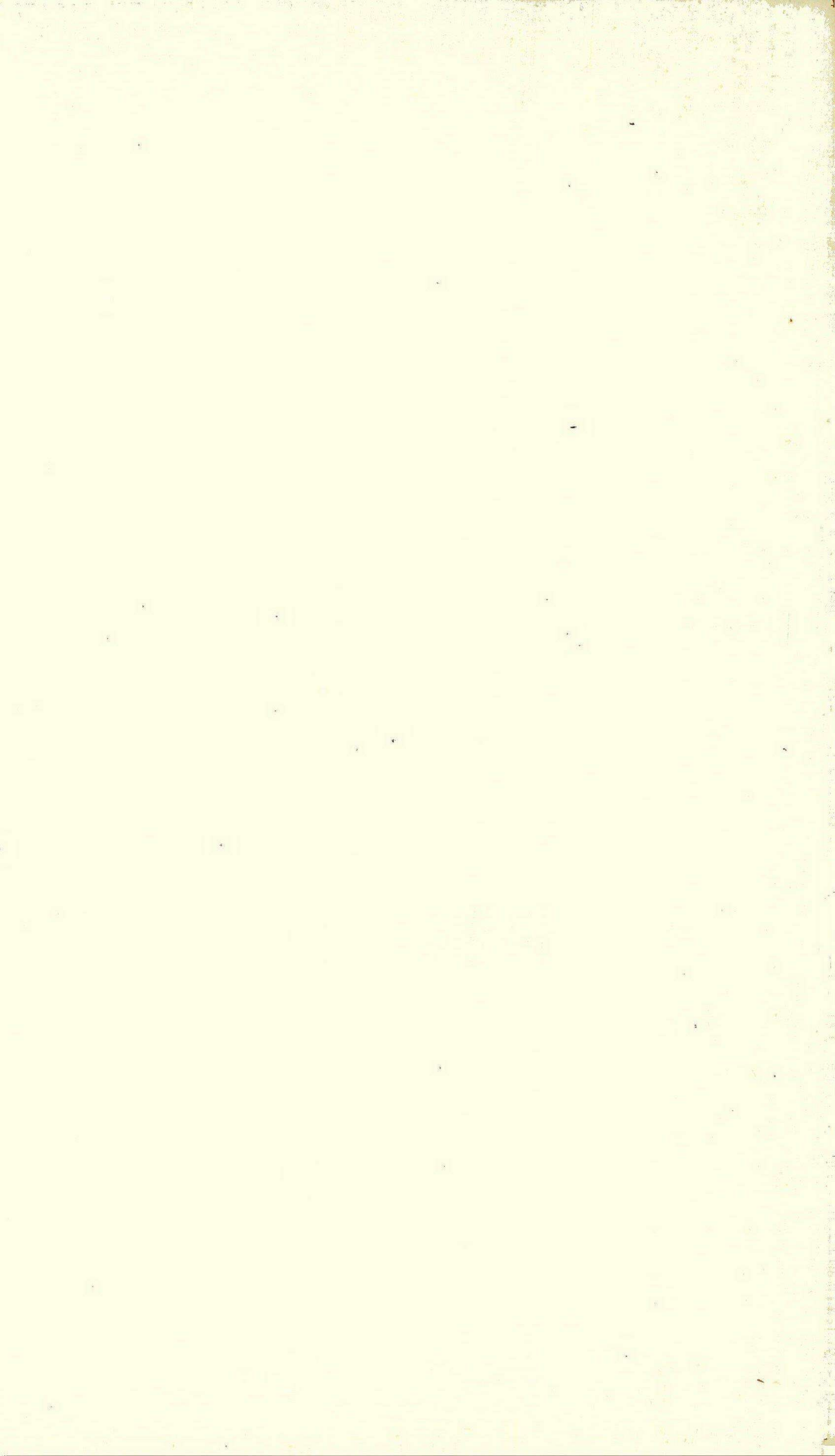
ב. קשר-קול וקשר-אלחוט בין הכוחות.

ג. קשר-עין ושימוש באותות מוסכמים לפתיחה באש, להסתערות ולניחוק מגע.

ככלל אסור שהאות המוסכם יהיה פתיחה באש.

ד. קביעת גזרות-אש וכיווני-הסתערות לכל כוח כדי למנוע פגיעת כוח בכוח.

ה. ריכוז הכוחות בגזרה צרה בלילה על-ידי קירובם זה לזה.

4

משרד הבטחון
ארמון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף הת'יק

5000 (1.70)

28/דא